William Makepeace Thackeray

Bâlciul deşertăciunilor

* *

adevărul

BIBLIOTECA
adevărul

William Makepeace Thackeray

Bâlciul deşertăciunilor

* *

Traducere şi note
de Sînziana Mihalache

editura
Adevărul
holding

Construieşte-ţi biblioteca împreună cu Adevărul:
www.adevarul.ro/carte; e-mail: carte@adevarul.ro;
Telefon: 021.407.76.38 / 51; Fax: 021.407.76.42

William Makepeace Thackeray: *Vanity Fair*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
THACKERAY, WILLIAM MAKEPEACE
Bâlciul deşertăciunilor / William Makepeace Thackeray; trad.: Mihalache Sînziana. - Bucureşti : Adevărul Holding, 2010
2 vol.
ISBN 978-606-539-130-7
Vol. 2. - 2010. - ISBN 978-606-539-132-1

I. Mihalache, Sînziana (trad.)

821.111-31=135.1

35
Văduvă şi mamă

Vestea marilor bătălii de la Waterloo şi Quatre Bras ajunse imediat şi în Anglia. Prima care publică rezultatul bătăliilor fu „London Gazette", iar, la aflarea veştii, toată ţara fremătă de triumf şi teamă. Apoi urmară detaliile, iar după anunţul referitor la victorii, venea lista cu răniţi şi morţi. Cine poate calcula teama cu care se deschidea şi se citea lista! Închipuiţi-vă cum, în fiecare sat şi gospodărie din cele trei regate, sosea marea veste despre bătăliile din Flandra, şi cât de mari erau sentimentele de bucurie şi recunoştinţă ori de durere sfâşietoare şi de groază la citirea listelor cu cei morţi şi la aflarea veştii că un prieten drag sau vreo rudă scăpase sau căzuse pe câmpul de bătălie. Oricine încearcă să se uite pe unul dintre ziarele vremii trebuie să simtă, chiar şi acum, după atâta timp, covârşitorul moment de încordată aşteptare. Listele cu răniţi se succedau în fiecare zi; te opreai din citit la mijloc, ca într-o poveste pe care o continui a doua zi. Gândiţi-vă care trebuie să fi fost sentimentele când apăreau listele una după alta, proaspete, abia ieşite de la tipografie. Dacă un asemenea interes trebuie să fi stârnit în ţara noastră o bătălie la care doar vreo douăzeci de mii de britanici luaseră parte, în ce situaţie trebuie să fi fost Europa cam cu vreo douăzeci de ani înainte, când oamenii se luptau nu cu miile, ci cu milioanele, iar când vreunul dintre ei îşi lovea

duşmanul, rănea cumplit alte inimi inocente aflate departe de acel loc.

Veştile pe care renumita „Gazette" le aduse familiei Osborne căzură ca un şoc teribil pentru membrii şi capul acesteia. Fetele nu-şi ascunseră sub nicio formă durerea. Tatăl, posomorât, se arătă şi mai copleşit de soarta şi nefericirea lui. Încerca să se gândească la faptul că băiatul îşi primise pedeapsa pentru neascultarea lui. Nu îndrăznea să recunoască faptul că severitatea pedepsei îl înspăimânta şi că blestemele lui îşi găsiseră mult prea repede împlinirea. Uneori, îl cuprindea o groază înfiorătoare, ca şi cum el ar fi fost autorul nenorocirii care se abătuse asupra fiului său. Avusese înainte şansa împăcării. Soţia copilului ar fi putut muri sau el s-ar fi putut întoarce să spună „Tată, am păcătuit". Dar acum nu mai exista nicio speranţă. Fiul lui se afla de cealaltă parte a prăpastiei, impasibil, bântuindu-şi părintele cu ochi trişti. Îşi aminti încă o dată de acea privire, o dată, când băiatul avusese febră, când toată lumea crezuse c-avea să moară, iar el zăcea în pat făr-a spune nimic, privind în gol cu ochi sfâşietori de trişti. Dumnezeule! Cum se mai agăţase tatăl de doctor şi cât de tulburat se ţinea după el, şi ce durere copleşitoare i se luase de pe inimă când, după criza de febră, băiatul îşi reveni şi se uită la tatăl lui din nou, recunoscându-l. Dar acum nu mai exista nicio nădejde de ajutor sau salvare, nici şansa împăcării. Iar mai presus de toate, nu exista nici măcar un singur cuvânt pentru a alina trufia răbufnită şi răscolitoare sau a readuce sângele înveninat şi înverşunat pe făgaşul normal. E greu de spus ce sfâşiase mai degrabă sufletul vanitos al tatălui – faptul că nu mai exista cale de a-şi ierta fiul sau că iertarea, pe care o aştepta în trufia lui, n-avea să mai vină.

Oricare i-ar fi fost sentimentele, aprigul bătrân n-avea cui să se confeseze. Nu menţiona niciodată numele fiului în preajma fetelor şi ceruse celei mai mari să organizeze zilele de doliu pentru întreaga reşedinţă, poruncind ca toţi servitorii bărbaţi să poarte numai negru. Bineînţeles, toate seratele şi distracţiile fură anulate. Nu-l anunţară nimic pe viitorul ginere, care hotărâse data nunţii, dar expresia de pe chipul domnului Osborne spunea îndeajuns pentru a-l face pe

domnul Bullock să se abțină de la întrebări sau de la a face presiuni pentru ceremonie. Câteodată, șușotea împreună cu domnișoarele despre acest eveniment, în salon, unde tatăl nu venea niciodată. Rămânea tot timpul în bibliotecă. Toată partea din față a casei fu închisă un timp, până după încheierea doliului general.

Cam la trei săptămâni după 18 iulie, cunoștința domnului Osborne, sir William Dobbin, veni în vizită la reședința acestuia, în Russell Square. Era palid la față, agitat și insistă să-l vadă pe domnul în cauză. Fu poftit în camera acestuia și, după câteva cuvinte, pe care nici cel care vorbise, nici ascultătorul nu le înțeleseseră, primul scoase o scrisoare pecetluită cu un sigiliu mare și roșu.

— Fiul meu, maiorul Dobbin – spuse consilierul cu oarecare ezitări –, mi-a trimis o scrisoare de la un ofițer din regimentul al ...-lea, care a ajuns astăzi. Scrisoarea fiului meu conținea una și pentru dumneata, Osborne.

Consilierul puse scrisoarea pe masă, iar Osborne se uită fix la el o secundă sau două în tăcere. Ochii lui îl înspăimântară pe mesager, care, după ce se uită cu o privire vinovată spre omul răpus de suferință din fața lui, se grăbi să plece fără alte comentarii.

Scrisoarea purta scrisul apăsat și bine cunoscut al lui George. Era cea pe care o scrisese pe când mijeau zorii, pe 16 iunie, chiar înainte de a-și lua rămas-bun de la Amelia. Sigiliul roșu purta blazonul fals pe care Osborne și-l însușise din registrul nobililor, cu mottoul *Pax in bello*[1], blazonul casei ducale cu care trufașul om încercase să stabilească o legătură. Mâna care se semnase acolo n-avea să mai cunoască niciodată atingerea unei penițe sau a unei săbii. Chiar și sigiliul respectiv fusese furat lui George, pe când trupul lui mort zăcea pe câmpul de luptă. Tatăl nu știa acest amănunt, dar rămase uitându-se la scrisoare, cu o senzație de goliciune înspăimântătoare. Aproape că era să leșine când o deschise.

V-ați certat vreodată cu un prieten drag? Cum vă mai umplu de dor și de remușcări scrisorile lui din perioada în care țineați unul la altul și erați confidenți! Ce jalnic e să

[1] Pace în război (lat.).

te apleci asupra acelor critici vehemente ale unei afecţiuni curmate! Ce epitafuri mincinoase sunt ele pe cadavrul afecţiunii! Ce opinii mohorâte şi crunte despre viaţă şi vanitate! Majoritatea dintre noi avem sau am scris sertare întregi de astfel de scrisori. Sunt precum nişte schelete din şifonier pe care le păstrăm şi le ferim de ochi altora. Osborne tremură mult înaintea scrisorii de la fiul său acum mort.

Scrisoarea săracului băiat nu spunea prea multe. Fusese prea mândru pentru a admite sentimentele nobile din inima lui. Spunea doar că, în ajunul unei mari bătălii, vrea să-şi ia rămas-bun de la părintele lui şi să-l implore solemn să se arate binevoitor faţă de soţia – şi poate de copilul – pe care-o lăsa în urmă. Recunoştea cu strângere de inimă că viaţa dezordonată şi extravaganţele lui îi irosiseră deja o bună parte din mica avere a mamei sale. Îi mulţumea tatălui pentru generozitate şi-i promitea că, indiferent dacă avea sau nu să cadă pe câmpul de bătălie, comportamentul lui avea să fie unul demn pentru numele de George Osborne. Mândria de englez, dar probabil şi stângăcia îl împiedicaseră să spună mai multe. Tatăl nu putea vedea sărutul pe care George îl pusese pe adresa de pe plic. Domnul Osborne scăpă scrisoarea din mână, cum nu se poate mai amărât şi mai sfâşiat de durerea şi sentimentele pe care şi le refuza. Încă-şi iubea fiul neiertat.

Totuşi, cam la două luni după asta, pe când domnişoarele se duceau la biserică împreună cu tatăl lor, remarcară cum bătrânul îşi alege alt loc decât cel obişnuit atunci când venea la serviciul divin şi cum se uită spre peretele de deasupra capetelor lor, din scaunul de pe cealaltă parte. Ceea ce le determină pe tinere să se uite şi ele în aceeaşi direcţie înspre care erau îndreptaţi ochii întunecaţi ai tatălui. Văzură pe perete o statuie elaborată, reprezentând-o pe Britannia jelind deasupra unei urne, iar o sabie ruptă şi un leu culcat arătau că sculptura fusese ridicată în cinstea unui războinic decedat. Sculptorii acelor vremuri aveau mormane întregi de astfel de embleme funerare, aşa cum se poate vedea şi pe pereţii Catedralei St. Paul, care sunt acoperiţi cu sute de astfel de alegorii trufaşe, pământene.

Sub sculptura funerară în cauză era bine cunoscutul şi elegantul blazon Osborne; iar inscripţia spunea că monumentul

era ridicat „întru veșnica amintire a nobilului George Osborne, fiul, răposatul căpitan din regimentul de cavalerie al Maiestății Sale, mort la data de 18 iunie 1815, la 28 de ani, în timpul luptei pentru rege și țara lui în glorioasa victorie de la Waterloo. *Dulce et decorum est pro patria mori*[1].

Vederea pietrei funerare le agită într-atâta pe surori, încât domnișoara Maria se văzu nevoită să părăsească biserica. Enoriașii făcură respectuos loc fetelor aflate în suferință, îmbrăcate în negru, și-l compătimiră pe bătrânul tată, care stătea de partea cealaltă a monumentului ridicat în amintirea soldatului mort.

— Oare o s-o ierte pe doamna George?, se întrebară fetele de îndată ce trecură peste valul de durere.

Se discuta foarte mult și printre cunoștințele familiei Osborne, care știau de ruptura dintre tată și fiu cauzată de nunta primului, despre șansele de reîmpăcare cu tânăra văduvă. Se făceau pariuri atât printre gentlemenii din Russell Square, cât și printre cei din centrul orașului.

Dacă surorile avuseseră vreo grijă privitor la această posibilă recunoaștere a Ameliei ca fiică și parte din familie, temerile li se accentuară spre sfârșitul toamnei, când tatăl le anunță că pleacă în străinătate. Nu spuse unde, dar ele își dădură numaidecât seama că avea să treacă prin Belgia și știau, de asemenea, că văduva lui George era încă la Bruxelles. Aveau vești destul de exacte despre biata Amelia, prin doamna Dobbin și fiicele ei. Bunul căpitan fusese promovat, ca o consecință a morții celuilalt, la gradul de maior-secund al regimentului de cavalerie; iar curajosul O'Dowd, care se remarcase în mod excepțional în această bătălie, ca-n toate celelalte unde avusese ocazia să-și demonstreze sângele rece și valoarea, devenise colonel și purtător al Ordinului de Bath.

Foarte mulți dintre cei din regimentul cu pricina, cu răni foarte grave în urma celor două zile de bătălie, rămaseră la Bruxelles pe timpul toamnei, recuperându-se. Orașul devenise un imens spital militar, luni de zile după marile bătălii. Și pe măsură ce ofițerii începeau să se recupereze, grădinile și locurile publice începură să roiască de soldați mutilați, mai

[1] Plăcut și frumos este să mori pentru patrie (lat.).

tineri sau mai în vârstă; tocmai salvaţi din ghearele morţii, se dedară jocului de cărţi, distracţiei şi aventurilor, aşa cum orice om din Bâlciul deşertăciunilor ar face. Domnul Osborne îi găsi cu mare uşurinţă pe cei din regimentul cu pricina; le cunoştea uniformele prea bine; obişnuise să urmărească toate avansările în grad şi schimburile de grade şi-i plăcea să vorbească despre el şi despre ofiţeri ca şi cum ar fi fost unul dintre ei. La o zi după ce ajunse la Bruxelles, pe când ieşea din hotelul ce dădea spre parc, văzu un soldat în bine cunoscutele haine odihnindu-se pe o bancă în grădină şi se duse şi se aşeză şovăitor lângă rănit.

— Ai fost în compania căpitanului Osborne?, întrebă, apoi adăugă: a fost fiul meu.

Omul nu fusese în compania respectivă, dar ridică trist mâna sănătoasă la chipiu, în semn de respect pentru bărbatul mohorât şi sfâşiat care-i pusese întrebarea.

— N-a fost soldat mai bun în toată armata, zise.

În schimb, sergentul din compania căpitanului (acum căpitanul Raymond) era în oraş şi tocmai îşi revenise după o împuşcătură în umăr. Onorabilul domn putea să-l vadă dacă dorea şi el îi putea spune orice voia să afle despre... despre acţiunile regimentului. Dar fără îndoială că onorabilul domn deja îl văzuse pe maiorul Dobbin, minunatul prieten al curajosului căpitan. Şi pe doamna Osborne, care era şi ea acolo şi care se simţise foarte rău – aşa spunea toată lumea. Se zicea că nu mai e în toate minţile de mai bine de şase săptămâni.

— Dar domnul ştie desigur despre toate astea, şi-mi cer scuze...

Osborne împinse o guinee în palma soldatului şi-i spuse că primeşte o alta dacă se duce şi-l trimite pe sergent la Hôtel du Parc. Iar cu această promisiune, ofiţerul apăru într-un timp foarte scurt. Primul soldat plecă şi, după ce spuse la unul sau doi camarazi că tatăl căpitanului Osborne se afla acolo şi că era un gentleman cât se poate de darnic şi de generos, se duseră împreună şi se cinstiră cu băutură şi distracţii cât îi ţinură guineele din punga părintelui îndoliat.

Osborne, însoţit de sergent, care era şi el în convalescenţă, vizită Waterloo şi Quatre Bras, vizită pe care mii de compatrioţi de-ai lui o făceau. Îl luă pe sergent în trăsura lui şi,

ghidat de el, vizitară ambele câmpuri de bătălie. Văzu locul din care regimentul pornise în bătălie pe 16 iunie și povârnișul unde puseseră pe fugă cavaleria franceză, care-i împinsese pe belgieni înspre retragere. Și locul în care nobilul căpitan îl omorâse pe soldatul francez care se lupta cu tânărul sublocotenent pentru drapel, când ceilalți sergenți purtători de steag fuseseră doborâți deja. Apoi, drumul pe care se retrăseseră a doua zi și malul unde regimentul instalase bivuacurile pentru ploaie în noaptea de șaptesprezece. Mai departe era locul pe care-l ocupaseră și asupra căruia puseseră stăpânire în timpul zilei, regrupându-se tot timpul pentru a se apăra de atacurile cavaleriei inamice și adăpostiindu-se de furioasele bombe ale francezilor. Și pe-acel povârniș, când, spre seară, toată armata franceză primise ordinul de-a avansa, căpitanul primise un glonț și căzuse mort, pe când se năpustea pe deal în jos, cu sabia în mână.

— Maiorul Dobbin a dus trupul căpitanului înapoi la Bruxelles, spuse sergentul cu glas scăzut, și l-a îngropat după cum știți.

În timp ce soldatul povestea toate acestea, în jurul lor, țăranii și vânătorii de relicve din zonă strigau ofertele lor de vânzare la tot felul de suvenire din bătălii – cruci, epoleți, armuri rupte și acvile.

La despărțire, după ce vizitase locurile ultimelor acțiuni ale fiului, Osborne îi oferi sergentului o recompensă consistentă. Văzuse deja locul în care era îngropat. Ba chiar se dusese acolo de îndată ce ajunsese la Bruxelles. Trupul lui George zăcea în frumosul cimitir Laeken, de lângă oraș, pe locul în care, după o vizită de plăcere, George își exprimase degajat dorința de a avea mormântul. Și exact acolo îl așezase prietenul său, într-un colț nesfințit al grădinii, separat printr-un gărduleț viu de cavourile, monumentele și acoperământurile de flori și arbuști sub care se odihneau romano-catolicii. Lui Osborne i se părea umilitor să se gândească la faptul că fiul lui, nobil englez, căpitan în renumita armată britanică, nu era considerat demn să stea acolo unde erau îngropați mulți alți străini. Care dintre noi ar putea recunoaște câtă mândrie sălășluiește în cea mai caldă recunoștință față de ceilalți și cât de egoistă ne este dragostea? Bătrânul Osborne nu se gândea

prea mult la natura incertă a sentimentelor lui, la lupta ce se dădea în el între instinct şi egoism. Credea cu străşnicie că tot ce făcea era corect şi că trebuia să facă aşa cum considera el de cuviinţă, indiferent de circumstanţe – şi ura lui împroşca lovituri şi venin, precum o înţepătură de viespe sau de şarpe, împotriva oricui i se opunea. Era mândru de ura lui, la fel cum era de orice altceva. A avea întotdeauna dreptate; a merge mereu înainte, indiferent peste cine şi a nu avea niciodată îndoieli – nu sunt oare acestea mari calităţi care subjugă monotonia în lume?

După vizita la Waterloo, pe când trăsura se apropia de porţile oraşului, la căderea soarelui, domnul Osborne întâlni un alt rădvan deschis, în care se aflau două doamne şi un domn, iar alături de acesta un ofiţer pe capră. Osborne tresări, iar sergentul care se afla cu el aruncă o privire mirată spre vecinul său şi-şi atinse chipiul spre celălalt ofiţer, care îi întoarse mecanic salutul.

Era Amelia cu sublocotenentul rănit lângă ea, iar în partea opusă, credincioasa ei prietenă, doamna O'Dowd. Amelia, dar cât de schimbată era faţă de fata proaspătă şi plină de viaţă pe care o cunoscuse Osborne. Avea obrazul palid şi tras. Părul şaten îi cădea de o parte şi de alta a umerilor, sub boneta de doliu. Biata de ea. Ţinea ochii ficşi, fără ţintă. Se uită în gol spre Osborne când trăsurile se intersectară, dar nu-l recunoscu; nici el nu o recunoscu, până când, uitându-se în sus, îl văzu pe Dobbin pe capră. Atunci îşi dădu seama cine e. O ura, şi nu ştiuse cât de mult până s-o vadă acolo. Când trecură de trăsura ei, Osborne se întoarse spre sergent înjurând şi privindu-l cu trufie, în vreme ce acesta din urmă nu se putu abţine să nu se uite cel puţin mirat spre el.

— Cum îndrăzniţi să vă uitaţi aşa la mine? Dracu' să va ia! O urăsc. Ea mi-a călcat în picioare speranţele şi mândria. Spuneţi-i neghiobului ăluia să mâne mai repede, urlă blestemând spre lacheul de pe capră.

O clipă mai târziu se auzi tropăit de cal în spatele trăsurii lui Osborne, iar Dobbin apăru călare. Se gândea în altă parte când trăsurile trecuseră una pe lângă cealaltă, şi abia după ce se depărtaseră puţin îşi dădu seama că tocmai trecuse pe lângă Osborne. Se întorsese pentru a vedea dacă Amelia îl

remarcase în vreun fel pe socrul ei, dar biata fată nu știa cine trecuse pe lângă ei. Iar Dobbin, care o însoțea zilnic în plimbări, scoase ceasul, se scuză pentru un angajament de care-și amintise brusc și plecă. Ea nu observă nici asta, ci rămase cu privirea înainte, spre peisajul familiar al pădurilor din depărtare, spre care George plecase în pas de marș.

— Domnule Osborne, domnule Osborne!, strigă Dobbin apropiindu-se călare și întinzând o mână.

Osborne nu făcu niciun gest pentru a o primi, ci zbieră încă o dată servitorului să continue drumul.

— O să vin în vizită, spuse Dobbin cu mâna pe trăsură. Am un mesaj pentru dumneavoastră.

— De la femeia aia?, spuse Osborne mânios.

— Nu, răspunse celălalt, de la fiul dumneavoastră.

Osborne se lăsă într-un colț al trăsurii, iar Dobbin o lăsă să meargă mai departe, călărind puțin în urmă; și merseră așa prin oraș până ajunseră la hotelul domnului Osborne fără a mai schimba vreo vorbă. Acolo îl urmă pe Osborne în camera lui. George fusese adesea acolo – era apartamentul pe care familia Crawley îl ocupase pe timpul șederii la Bruxelles.

— Vă rog, aveți să-mi transmiteți ceva, căpitane Dobbin? Sau, mă scuzați, maior Dobbin, de când alții mai buni sunt morți, iar dumneata te pui în locul lor, spuse domnul Osborne pe tonul lui sarcastic, pe care-i făcea plăcere să și-l însușească uneori.

— Alții mai buni ca mine sunt morți, răspunse Dobbin. Vreau să vă vorbesc despre unul dintre ei.

— Scurt, și celălalt înjură, cu o căutătură neprietenoasă spre musafir.

— Sunt aici în calitate de prieten apropiat, continuă maiorul, și de executor al testamentului său. L-a făcut înainte de a merge la bătălie. Cunoașteți puținele fonduri ce le are și situația strâmtorată a văduvei sale?

— N-o cunosc pe văduva lui, spuse Osborne. Să se întoarcă la taică-său.

Dar interlocutorul era hotărât să-și păstreze calmul și nu luă în seamă întreruperea.

— Cunoaşteţi situaţia doamnei Osborne? Viaţa şi mintea i-au fost aproape răscolite de lovitura ce s-a abătut asupra ei. E îndoielnic că-şi va reveni. Dar mai există o şansă pentru ea, şi despre asta am venit să vă vorbesc. În curând are să fie mamă. Aveţi de gând ca osânda părintelui să se abată şi asupra copilului? Sau o să-l iertaţi de dragul bietului George?

Osborne izbucni într-un val de autoelogii şi imprecaţii. Mai întâi se iertă în propria conştiinţă pentru comportamentul său, exagerând apoi nerecunoştinţa lui George. Niciun tată din toată Anglia n-ar fi fost mai generos cu fiul lui, care se revoltase împotrivă-i cu-atâta viclenie. Murise fără ca măcar să-şi mărturisească greşelile. Să suporte deci consecinţele iresponsabilităţii şi ale propriei prostii. În ceea ce privea propria persoană, domnul Osborne era un om de cuvânt. Se jurase să nu vorbească niciodată cu acea femeie şi nici să o recunoască drept soţia fiului său.

— Şi-asta poţi să i-o spui, şi blestemă. Şi-aşa are să rămână cât oi trăi!

Deci, nu se întrevedea nicio speranţă din partea lui. Văduva trebuia să trăiască din puţina pensie sau din ajutorul pe care avea să i-l dea Jos.

„Pot foarte bine să i-o spun, că oricum n-are să bage de seamă", se gândi Dobbin cu amărăciune. Căci fata nu mai era în toate minţile de la nenorocire şi, şocată şi copleşită de soartă cum era, binele şi răul îi erau totuna. La fel se întâmpla şi cu prietenia sau bunătatea. Le primea pe amândouă fără să crâcnească şi, după ce le accepta, recădea în durerea ei.

Să ne închipuim că a trecut un an de la conversaţia de mai sus în viaţa bietei Amelia. Prima parte din timp o petrecuse atât de amărâtă şi demnă de milă, încât cel care-a văzut-o şi a descris o parte dintre trăirile acelui suflet firav şi candid a fost nevoit să se retragă din faţa durerii crude ce-l făcea să sângereze. Să păşim tăcuţi pe lângă culcuşul bătut de soartă al bietei făpturi. Să închidem uşor uşa camerei întunecate în care ea suferă, la fel cum au făcut acei oameni blânzi care au îngrijit-o în primele luni de doliu şi care n-au părăsit-o până ce providenţa nu i-a trimis o consolare. A venit ziua – una de o incredibilă bucurie şi încântare – când biata văduvă şi-a

strâns copilul la piept. Un copil cu ochii răposatului George, un băiețel ca un înger de frumos. Ce miracol a fost să-i audă primul scâncet! Cum a râs mai întâi, pentru ca apoi să plângă; cum au renăscut dragostea, speranța și rugăciunile în sufletul ei, unde se cuibărea copilul! Era în siguranță. Doctorii, care au consultat-o și care se temuseră pentru viața și sănătatea ei mintală, așteptau cu sufletul la gură această zi pentru a putea fi siguri că ea e în ordine. Meritase așteptarea celor nouă luni de neliniște și nesiguranță prin care trecuseră cei care-i fuseseră tot timpul alături, pentru ca apoi ochii ei să-i privească din nou cu strălucirea lor caracteristică.

Prietenul nostru Dobbin era una dintre acele persoane. El o adusese înapoi în Anglia, în casa mamei sale. Doamna O'Dowd se văzuse nevoită să o părăsească pe pacientă când primi ordin de la colonelul ei. Orice bărbat deschis la minte s-ar fi simțit bine să-l vadă pe Dobbin ținând copilul în brațe și să audă râsul victorios al Ameliei, care-i urmărea. William era naşul copilului şi-şi manifestă ingeniozitatea cumpărând căni, linguriţe, biberoane şi jucării pentru finul lui.

Nu mai e nevoie să menționăm cum îl mai îngrijea mama, şi-l îmbrăca, şi se apleca asupra lui; cum îndepărta toate doicile şi nu lăsa pe nimeni în afară de ea să-l atingă; cum considera că cea mai mare favoare ce i-o putea face naşului său, maiorul Dobbin, era să-i permită acestuia, ocazional, să-l legene. Copilul era sufletul ei. Trăia numai pentru a avea grijă de el. Învăluia făptura firavă şi nevinovată cu dragostea şi prețuirea ei. Din pieptul ei, copilul îi sugea viața. Noaptea, în singurătate, avea ieşiri violente de dragoste maternă, aşa cum Dumnezeu a hărăzit numai instinctului matern să aibă – bucurii cu mult mai presus şi, în acelaşi timp, mai prejos de orice raţiune; un devotament mirific şi orb pe care doar inima unei femei îl cunoaşte. William Dobbin avea menirea să mediteze asupra acestor mişcări ale Ameliei şi să-i urmărească cursul inimii. Iar dacă dragostea lui îl făcea să divinizeze aproape toate trăirile ei, îşi dădea seama, cu o fatală perspicacitate, că el n-avea loc acolo. Îşi suporta soarta elegant, conştient şi mulţumit să o facă.

Probabil că părinții Ameliei întrezăriseră intențiile maiorului şi nu se dădeau în lături să-l încurajeze. Dobbin îi vizita

zilnic şi stătea ore întregi cu ei, sau cu Amelia, sau cu cinstitul lor proprietar, domnul Clapp, şi cu familia acestuia. Cumpăra, sub un pretext sau altul, cadouri tuturor, aproape zi de zi. Iar fiica cea mică a proprietarului, care era preferata Ameliei, îi spunea „maiorul Bomboană". Şi tot ea o făcea cel mai adesea pe maestrul de ceremonii şi-l prezenta doamnei Osborne. Într-o zi se amuză când trăsura „maiorului Bomboană" sosi la Fulham, iar el coborî ţinând în mână un cal de lemn, o tobă, o trompetă şi alte jucării de războinic pentru micuţul Georgy, care n-avea nici şase luni şi pentru care obiectele respective erau cu totul premature.

Copilul dormea.

— Şşş, spuse Amelia, probabil iritată de scârţâitul cizmelor maiorului, şi întinse mâna surâzătoare, pentru că William nu i-o putu lua până ce nu descărcă darurile.

— Mary, du-te jos, zise el copilei. Vreau să vorbesc cu doamna Osborne.

Aceasta se arătă surprinsă şi puse copilul pe pat.

— Amelia, am venit să-mi iau la revedere, zise el luându-i mâna slabă şi palidă.

— La revedere? Dar unde pleci?, zâmbi ea.

— Trimite scrisorile agenţilor mei, ei au să mi le trimită. Ai să-mi scrii, nu-i aşa? Am să fiu plecat mult timp.

— Am să-ţi scriu despre Georgy. Dragă William, ce bun ai fost cu el şi cu mine. Uite-te la el. Nu-i aşa că e un înger?

Degeţelele rozalii ale copilului se încolăciră mecanic pe degetul ofiţerului, iar Amelia se uită la el plină de dragoste maternă. Nici cele mai crude priviri nu l-ar fi putut răni mai tare ca acea căutătură, de o candoare deznădăjduită. El se aplecă asupra mamei şi a copilului. Preţ de câteva clipe nici nu putu să vorbească. Şi avu nevoie de toată puterea pentru a o binecuvânta.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, spuse Amelia şi se ridică şi-l sărută. Ssst, să nu-l trezeşti pe Georgy!, adăugă ea atunci când William Dobbin se îndreptă spre uşă cu paşi grei.

Nu auzi zgomotul roţilor trăsurii când aceasta se depărtă; se uita la copil care râdea în somn.

36

Cum să trăieşti un an fără niciun venit

Presupun că nu există om în acest Bâlci al deşertăciunilor atât de ignorant încât să nu observe câteodată problemele de pe lumea aceasta ale cunoştinţelor sale, sau într-atât de filantrop încât să nu se întrebe cum de vecinul lui, Jones sau Smith, o poate duce de la un an la altul. Cu cel mai mare respect faţă de casa respectivă (căci cinez cu membrii ei de două sau de trei ori pe an), eu unul recunosc că apariţia soţilor Jenkins în parc, în rădvanul lor mare, cu valeţii lor ca grenadierii, are să mă surprindă până la moarte; căci eu credeam că vehiculul e unul de închiriat şi că servitorii soţilor Jenkins muncesc pentru casă şi masă, dar, cu toate astea, cei trei bărbaţi şi caleaşca trebuie că însumau laolaltă o cheltuială de vreo şase sute de lire pe an, cel puţin; unde mai punem şi ospeţele splendide, cei doi băieţi la Eton, guvernantele şi profesorii fetelor, călătoriile în străinătate sau cele la Eastbourne sau Worthing[1], toamna, sau balul anual cu cina de la „Gunter" (care, că tot veni vorba, se ocupă de mai toate ospeţele date de Jenkins, iar eu ştiu prea bine, căci am fost invitat la unul dintre ele ca să umplu un loc liber, şi mi-am dat numaidecât seama că aceste serate sunt

[1] Oraşe de pe coasta de sud a Marii Britanii.

cu mult superioare faţă de modestele distracţii la care sunt invitaţi cunoscuţii de origine mai modestă ai lui Jenkins). Deci, cine, după cum spuneam, oricât de bine intenţionat, se poate abţine să nu se întrebe cum reuşesc soţii Jenkins să se întreţină? Cine e Jenkins? Cu toţii o ştim – e funcţionar la Departamentul de Peceţi şi Sigilii, cu un salariu de 1.200 de lire pe an. Să fi avut soţia lui o avere proprie? Pe naiba – domnişoara Flint, unul dintre cei unsprezece copii dintr-un mic comitat din Buckinghamshire? Tot ce primeşte de la familia ei e un curcan de Crăciun, în schimbul căruia trebuie să le găzduiască pe două sau trei dintre surori când nu e sezon şi să-i ţină şi să-i hrănească pe fraţii ei când aceştia vin în oraş. Cum se descurcă Jenkins cu veniturile lui? Adică (aşa cum probabil se întreabă oricare dintre prietenii săi) cum de n-a fost pus până acum în afara legii şi cum de-a revenit anul trecut de la Boulogne (spre surprinderea tuturor)?

Am folosit aici persoana întâi pentru a reprezenta lumea în general – o doamnă Grundy din anturajul fiecărui cititor – şi pe oricine poate să-mi arate familii cunoscute şi care trăiesc Dumnezeu ştie cum. Nu mă îndoiesc c-am băut cu toţii multe pahare de vin stând la taclale cu cel care ne-a cinstit atât de ospitalier şi ne-am întrebat cum naiba le plăteşte.

Cam la trei sau patru ani de la întoarcerea de la Paris, când Rawdon Crawley şi soţia lui se aşezaseră într-o căsuţă foarte confortabilă din Curzon Street, Mayfair, puţini dintre numeroşii prieteni pe care-i întreţineau la cină nu-şi puneau întrebarea de mai sus în ceea ce priveşte situaţia lor. Romancierul, după cum am mai spus, le ştie pe toate, şi cum mă aflu în situaţia de-a putea spune publicului cum trăiau Crawley şi nevasta lui fără niciun venit, aş putea stârni curiozitatea ziarelor care au obiceiul a extrage bucăţi din foiletoanele ce se publică acum, să nu retipărească povestea exactă întru totul şi să nu-mi ofere beneficiile care, în calitate de descoperitor (cu oarecare cheltuială chiar), îmi revin mie. Dragul meu, zic, dac-aş fi binecuvântat cu un fiu, ai putea afla, prin investigaţii serioase şi o constantă legătură cu el, cum poate cineva să trăiască destul de confortabil fără să aibă vreun venit. Dar e mai bine să nu devii prea intim cu astfel de gentlemeni şi să accepţi beneficiile la mâna a doua, aşa cum faci cu logaritmii,

căci, dac-ar trebui să calculezi singur, fii sigur că ți-ar cere o muncă istovitoare.

Așadar, Crawley și soția lui trăiră foarte fericiți și confortabil, fără niciun venit, preț de doi sau trei ani, pe care ne permitem să-i istorisim doar foarte pe scurt. În această perioadă, el ieși din regimentul de gardă și-și vându brevetul. La reîntâlnirea cu el, singurele relicve ale profesiei sale militare erau mustățile și titlul de colonel pe cartea de vizită.

Am menționat cum Rebecca, la puțină vreme după ce ajunsese în Paris, obținu o poziție admirabilă, fruntașă în rândul societății din capitală, fiind bine-venită la unele dintre cele mai distinse reședințe ale nobilimii franceze din timpul restaurației. Englezii de rang înalt din Paris o curtau și ei, spre dezgustul doamnelor care le erau soții și care nu o suportau pe mica parvenită. Timp de câteva luni, saloanele din Faubourg St. Germain, unde avea locul asigurat, și splendorile noii Curți, unde era primită cu multă distincție, o încântară și poate chiar o amețiră pe doamna Crawley, care în această perioadă de exaltare simțea probabil tendința de a desconsidera unii oameni – tineri ofițeri în mare parte – care formau cu precădere societatea soțului ei.

Colonelul însă se plictisea amarnic în mijlocul duceselor și înaltelor doamne de la Curte. Doamnele în vârstă care jucau *écarté* făceau atâta caz pentru o piesă de cinci franci, încât colonelului i se părea că nu merită să se așeze la o masă de cărți. Nu putea aprecia glumele lor și le ignora limbajul. Și ce beneficiu putea soția lui să obțină, se întrebă, prin a se pleca seară de seară în fața unui întreg cerc de prințese? De cele mai multe ori o lăsa pe Rebecca să se ducă singură la aceste petreceri, iar el își relua propriile treburi și distracții cu prietenii lui.

Adevărul e că atunci când spunem despre un gentleman că trăiește fără nimic, acest „nimic" desemnează ceva necunoscut; adică, pur și simplu, nu știm cum domnul în cauză își plătea cheltuielile locuinței. Colonelul nostru avea însă un mare talent pentru orice joc de noroc. Și cum își exersa mâna la cărți, la zaruri, la biliard, e normal să presupunem că dobândise mai mult talent în a se folosi de toate astea decât un om care se ocupă de ele ocazional. A folosi tacul de

biliard e ca şi cum ai folosi un creion, un flaut german sau o floretă – nu le poţi stăpâni pe niciuna de la bun început şi doar după mult exerciţiu şi multă ambiţie, dimpreună cu o plăcere înnăscută, reuşeşte cineva să exceleze în folosirea oricăruia dintre aceste obiecte. Crawley ajunsese, dintr-un strălucit amator de biliard, un maestru al jocului. Precum un mare general, geniul lui se năştea odată cu pericolul, iar când norocul nu-i surâdea o partidă întreagă, iar pariurile îi erau, deci, potrivnice, el, cu o deosebită dibăcie şi îndrăzneală, dădea nişte lovituri fantastice care refăceau bătălia, reuşind să iasă victorios la final, spre surprinderea celorlalţi – adică a tuturor celor care erau străini de acest joc. Cei care erau obişnuiţi cu el erau precauţi în a-şi paria banii împotriva unuia cu resurse atât de neaşteptate şi cu un talent strălucit şi covârşitor.

La jocul de cărţi era la fel de priceput. Cu toate că întotdeauna pierdea bani la începutul serii, jucând neatent şi făcând nişte greşeli incredibile, încât nou-veniţii erau adesea înclinaţi să-i ironizeze talentul, jocul lui Crawley, impulsionat şi revigorat după pierderi repetate, se transforma, fiind sigur că-şi zdrobeşte complet duşmanul înainte ca seara să se încheie. Şi, pe bună dreptate, puţini puteau spune că reuşiseră vreodată să-l învingă. Succesul lui se repeta atât de des încât nu era de mirare că invidioşii şi înfrânţii vorbeau câteodată cu răutate despre el. Aşa cum francezii spun despre ducele de Wellington, care n-a suferit niciodată vreo înfrângere, că numai o serie uimitoare de împrejurări favorabile l-au ajutat să fie un învingător inegalabil. Până şi ei recunosc faptul că la Waterloo a trişat şi că a reuşit să câştige şi ultima mare găselniţă. La fel se zvonea şi prin cercurile din Anglia, că un joc necurat trebuie să fi fost la mijloc pentru a permite succesul constant al căpitanului Crawley.

Cu toate că, la acea vreme, localul „Frascati" şi Salonul erau deschise, mania jocurilor era atât de răspândită, încât sălile de joc nu erau suficiente pentru avântul general, iar pariurile se extinseseră şi în reşedinţele private, de parcă n-ar fi existat niciun mijloc public de a-ţi satisface pasiunea cu pricina. La micile şi plăcutele reuniuni de la reşedinţa Crawley, aceste periculoase distracţii erau practicate cu regularitate,

spre indignarea doamnei Crawley, care era atât de binevoitoare. Vorbea despre pasiunea soțului pentru zaruri cu o profundă întristare și se plângea de asta tuturor celor care veneau în casa lor. Îi sfătuia pe tineri să nu se atingă niciodată, dar niciodată, de cutia de zaruri, iar când tânărul Green, de la artilerie, pierdu o sumă considerabilă de bani, Rebecca, după cum povesti servitorul tânărului domn, petrecu o noapte întreagă în lacrimi și chiar se duse în genunchi la soțul ei să-l implore să treacă datoria cu vederea și să ardă polița. Dar cum ar fi putut una ca asta? El însuși pierduse tot cam pe-atât în fața husarului Blackstone și a contelui Punter din cavaleria din Hanovra. Green probabil că se distrase, dar, de plătit, normal că trebuia să plătească. Iar cât despre arderea poliței, Rawdon spuse că e un gând prostesc.

Alți ofițeri, majoritatea tineri – căci numai cei tineri se strângeau în jurul doamnei Crawley – se întorceau de la seratele ei cu fețe lungi, cu sume mai mari sau mai mici pierdute la masa de joc. Casa ei începu să aibă o reputație proastă. Cei mai bătrâni în meserie îi avertizau pe cei mai puțini experimentați de pericole. Colonelul O'Dowd din regimentul al ...-lea, unul dintre cei care stăteau în Paris, îl avertiză pe locotenentul Spooney, din același regiment. O scenă zgomotoasă și violentă se petrecu între colonelul de infanterie și soția lui, pe de o parte, și colonelul și lady Crawley, pe de alta, ambele cupluri luând cina la „Café de Paris". Doamnele se aprinseră de ambele părți. Doamna O'Dowd pocni din degete în fața doamnei Crawley, spunând că soțul ei nu e bun de nimic, „nici cât o ceapă degerată". Colonelul Crawley îl provocă la duel pe colonelul O'Dowd, posesor al Ordinului de Bath. Comandantul-șef, auzind de dispută, trimise numaidecât după colonelul Crawley, care-și pregătea aceleași pistoale cu care îl împușcase pe căpitanul Marker, iar, în urma discuției purtate cu el, nu mai avu loc niciun duel. Dacă Rebecca n-ar fi căzut în genunchi în fața generalului Tufto, Crawley ar fi fost trimis înapoi în Anglia. Câteva săptămâni după întâmplare nu mai jucă decât cu cetățeni în civil.

Însă, în ciuda indiscutabilului talent al lui Rawdon și a succesului său, Rebecca își dădu prea bine seama, punând cap la cap toate evenimentele, că poziția lor era una foarte precară

şi că, deşi nu dădeau bani aproape nimănui, fondurile aveau să se mişcoreze într-o bună zi, ajungând la nimic.

— Jocurile, dragul meu, spunea ea, sunt bune să te ajute cu veniturile, dar nu sunt un venit. Într-o zi, unii s-ar putea plictisi să mai joace, şi-atunci ce facem?

Rawdon încuviinţa corectitudinea opiniei. Şi adevărul e că până şi el remarcase că, după câteva seri la seratele şi jocurile lui, gentlemenii se plictiseau de el şi, în ciuda farmecelor Rebeccăi, nu se mai arătau foarte dornici să joace.

Oricât de uşoară şi de confortabilă le era şederea la Paris, aceasta era, la urma urmei, doar o perioadă de relaxare, de lenevire într-un mod cât se poate de distins. Trebuia să-i găsească lui Rawdon un loc sau un post acasă sau în colonii şi era hotărâtă să-şi îndrepte atenţia înspre Anglia, de-ndată ce-avea să primească şi cale liberă. Un prim pas: îl convinse pe Crawley să-şi vândă brevetul de ofiţer de gardă şi să continue cu o pensie înjumătăţită. Poziţia lui de aghiotant al generalului Tufto se încheiase ceva mai devreme. Rebecca îşi râdea de generalul în cauză în compania oricui – de perucă (pe care şi-o pusese la venirea în Paris), de cingătoare, de dantura falsă şi mai ales de pretenţiile lui de Don Juan şi mândria exagerată de a-şi închipui că orice femeie din preajma lui era îndrăgostită de el. Acum, atenţiile generalului erau îndreptate înspre doamna Brent, soţia sprâncenată a comisarului Brent – ei îi trimitea buchete şi mici cadouri, invitaţii la masă la restaurant şi în loja lui. Biata doamnă Tufto nu era cu nimic mai fericită acum ca mai înainte şi tot mai petrecea lungi seri de una singură, cu fiicele ei, ştiind că generalul plecase parfumat şi pomădat să stea în spatele doamnei Brent la teatru. Pe de altă parte, Becky avea în locul lui o duzină de admiratori şi-şi putea zdrobi rivalul cu glumele ei. Dar, după cum spuneam, începuse să se plictisească de această viaţă lipsită de ocupaţii – lojile la operă şi cinele la restaurant o lăsau rece; buchetele de flori nu-i puteau asigura un viitor şi nu putea nici să trăiască doar cu flecuşteţe, batiste dantelate sau mănuşi. Simţea frivolitatea acestor plăceri şi începu să-şi dorească beneficii mai substanţiale.

În acest context sosiră veşti care se răspândiră printre creditorii de la Paris ai colonelului, dându-le o mare satisfacţie.

Domnișoara Crawley, mătușa bogată de la care așteptau o avere imensă, era pe moarte. Colonelul trebuia să se grăbească s-ajungă la căpătâiul ei. Lady Crawley și copilul aveau să rămână acasă până ce el avea să-i cheme. El plecă la Calais și se presupunea că, ajungând acolo, se duce spre Dover. În schimb, luă diligența spre Dunquerque și de aici spre Bruxelles, oraș pentru care avea o mai veche predilecție. Adevărul e c-avea mai multe datorii în Londra decât în Paris și prefera liniștitul oraș belgian altor capitale mai gălăgioase.

Mătușa murise. Doamna Crawley impuse pentru ea și micul Rawdon un doliu cât se poate de strict. Colonelul era ocupat cu aranjarea drepturilor de succesiune. Acum puteau lua un apartament la primul etaj al hotelului, în locul celui de la demisol. Lady Crawley și proprietarul negociară în privința noilor tapiserii, o ceartă amicală despre covoare și o restabilire finală a tuturor amănuntelor, cu excepția plății. Ea plecă într-una din trăsurile lui, împreună cu acea *bonne* franțuzoaică și cu copilul alături, în timp ce admirabilul proprietar al hanului și soția lui îi petreceau surâzători de la poartă. Generalul Tufto se înfurie auzind de plecarea ei, iar doamna Brent se înfurie pe el pentru mânia lui. Locotenentul Spooney era sfâșiat, iar proprietarul pregăti cele mai bune apartamente înainte de întoarcerea fascinantei doamne și a soțului ei. Ferecă grijuliu cuferele lăsate în responsabilitatea lui, în legătură cu care lady Crawley îi atrăsese atenția în mod special. Cu toate acestea, nu se găsi nimic valoros când le deschiseră după un timp.

Însă, înainte de a se alătura soțului ei în capitala belgiană, doamna Crawley făcu o incursiune în Anglia, lăsându-și copilul pe continent, în grija servitoarei franceze.

Despărțirea de micuțul Rawdon nu-i provocă Rebeccăi prea multă neliniște. Ca să spunem drept, nici nu-l văzuse prea mult de la naștere. După bine-venitul model al mamelor din Franța, Rebecca îl încredințase până atunci unei doici dintr-un sat învecinat cu Parisul, unde Rawdon își petrecuse primele luni din viață, nu fără bucurii, într-o familie numeroasă, cu frați vitregi, încălțați toți cu saboți de lemn. Tatăl lui călărise într-acolo de multe ori pentru a-l vedea, iar inima părintelui se lumina văzându-l îmbujorat și plin de noroi,

zbierând cu patos şi jucându-se fericit cu nişte turte de noroi sub supravegherea soţiei grădinarului, doica lui.

Rebecca nu se deranjă prea mult să-şi vadă fiul şi moştenitorul. Odată, acesta îi pătase o manta nouă de culoarea perlei. Băiatul prefera mângâierile doicii decât pe cele ale mamei, iar când părăsi fericita şi aproape familiala creşă, plânse ore în şir din toţi rărunchii. Numai promisiunea mamei cum c-avea să se întoarcă a doua zi îl linişti. Chiar şi doicii, probabil amărâtă de despărţire, i se spuse că băiatul avea să fie adus în scurt timp înapoi, iar ea chiar îl aşteptă cu sufletul la gură un timp.

De fapt, trebuie spus că prietenii noştri au fost printre primii reprezentanţi ai acelei rase de îndrăzneţi aventurieri britanici care au invadat mai apoi continentul şi-au prădat capitalele Europei. În acele fericite zile din 1817-1818 exista un mare respect pentru averea şi onoarea britanicilor. Pe-atunci, din câte am auzit, încă nu învăţaseră să se tocmească la fel de sârguincios cum o fac acum. Marile oraşe europene nu fuseseră încă deschise pentru spiritul comercial al escrocilor noştri. De vreme ce acum cu greu găseşti oraş în Franţa sau Italia fără vreun nobil concetăţean de-al nostru, având acea atitudine de nehotărâre fericită şi făţărnicie pe care le purtăm peste tot, înşelând proprietari de hanuri, trimiţând cecuri false bancherilor naivi, jefuindu-i pe birjari de trăsurile lor, pe bijutieri de zorzoane, pe călătorii cu dare de mână de bani la cărţi şi chiar bibliotecile publice de cărţi. Acum treizeci de ani trebuia să fii un adevărat nobil englez, care călătorea în trăsura particulară, care avea bani oriunde căuta, iar gentlemenii, în loc să înşele, erau ei înşişi înşelaţi. Abia la câteva săptămâni după plecarea soţilor Crawley, proprietarul hanului la care locuiseră pe perioada şederii la Paris află pierderile suferite. Adică abia când doamna Marabou, modista, merse de mai multe ori cu cecul dat de doamna Crawley pentru lucrurile cumpărate, abia după ce domnul Didelot de la „Boule d'Or" la Palais Royal întrebase de zeci de ori dacă *cette charmante Milady*,[1] care cumpărase ceasuri şi brăţări, avea să se întoarcă. Şi-adevărul e că nici biata soţie

[1] Această încântătoare doamnă (fr.).

a grădinarului, care se îngrijise de copilul doamnei, nu și-a mai primit niciodată plata pentru primele șase luni, pentru cantitatea de lapte și de duioșie umană cu care-l înconjurase pe pofticiosul Rawdon, care era atât de plin de viață – nu, nici măcar doica n-a fost plătită –, soții Crawley se grăbiseră prea tare pentru a-și mai aminti de o amărâtă de datorie ce-o aveau la ea. Cât despre proprietarul hanului, acesta blestemă cu patos națiunea engleză pentru tot restul vieții. Întrebă toți vizitatorii dacă nu cunoșteau un anume lord-colonel Crawley *avec sa femme, une petite dame, très spirituelle*[1].

— *Ah, Monsieur*, adăuga, *ils m'ont affreusement volé.*[2]

Îți stârnea melancolia să auzi pe ce ton vorbea despre acea catastrofă.

Scopul Rebeccăi prin călătoria ei la Londra fu s-ajungă la un fel de compromis cu numeroșii creditori ai soțului, oferindu-le dividende în valoare de nouă pence sau un șiling pentru a-i asigura întoarcerea în țara natală. Nu e de datoria noastră să refacem pașii pe care i-a urmat pentru această misiune cât se poate de dificilă, dar când le arătă, spre satisfacția lor, că suma pe care era împuternicită s-o ofere reprezenta tot capitalul disponibil al soțului și după ce-i convinse că Rawdon Crawley ar prefera să se retragă pe viață pe continent, decât să aibă o viață plină de datorii neplătite în țara lui, după ce le demonstră că nu avea alte mijloace de unde să facă rost de bani și nicio șansă de a primi un dividend mai mare decât cel pe care-l putea ea oferi, reuși să-i facă pe creditorii colonelului să-i accepte în unanimitate propunerile și răscumpără polițe cu o mie cinci sute de lire bani peșin, de zece ori valoarea datoriilor.

Doamna Crawley nu-și luă niciun avocat în toată afacerea. Totul era atât de simplu – dai sau iei, cum ea însăși remarcase pe bună dreptate – încât îi determină până și pe avocații creditorilor să se implice în afacere. Iar domnul Lewis, reprezentant al domnului Davids, din Red Lion Square, și domnul Moss, reprezentându-l pe domnul Manasseh din Cursitor Street (principalii creditori ai colonelului) o lăudară pe doamnă cu

[1] Împreună cu soția lui, o doamnă micuță, plină de viață (fr.).
[2] Ah, domnule, m-au jefuit îngrozitor! (fr.).

privire la stilul splendid în care ştia să facă afaceri şi decretară că niciunul dintre cei care practicau această meserie nu o putea întrece.

Rebecca primi laudele cât se poate de modestă; ceru o sticlă de lichior şi o prăjitură pentru avocaţii inamicului în locuinţa modestă în care stătea cât timp se ocupa de afaceri. La plecare dădu mâna cu ei într-o dispoziţie excelentă, după care se reîntoarse direct pe continent, pentru a se alătura soţului şi fiului şi pentru a-i da primului îmbucurătoarea veste a eliberării sale. În ceea ce-l priveşte pe copil, acesta fusese serios neglijat de domnişoara Geneviève, servitoarea ei franţuzoaică, cât timp mama fusese plecată; căci tânăra, îndrăgostindu-se de un soldat din garnizoana de la Calais, uita de îndatoririle ei atunci când se întâlnea cu acest ofiţer. Micul Rawdon fu cât pe-aci să se înece pe plaja din Calais, unde neghioaba de Geneviève îl lăsase şi-l pierduse.

Şi astfel, colonelul şi doamna Crawley veniră la Londra. Iar la reşedinţa lor din Curzon Street, Mayfair, cei care trăiau din veniturile mai sus amintite îşi demonstrară adevăratul talent pe care-l posedau.

37

Povestea continuă

În primul rând, din raţiuni absolut necesare, ne vedem nevoiţi să descriem cum se poate obţine o casă fără să ai niciun venit anual. Astfel de case se primesc fie nemobilate şi, dacă ai bani, le poţi aranja şi decora splendid de la domnii Gillows sau Bantings, după bunul tău plac, fie se închiriază mobilate, o afacere cu mai puţine bătăi de cap sau complicaţii pentru cei mai mulţi. La fel preferară şi soţii Crawley casa lor.

Înainte ca domnul Bowls să ajungă s-aibă grijă de casa doamnei Crawley şi de pivniţele acesteia din Park Lane, domnişoara avusese ca majordom un anume domn Raggles, născut pe domeniul familiei de la Queen's Crawley, chiar fiul mai mic al unui grădinar de-acolo. Printr-o purtare bună, având un aspect fizic plăcut şi o atitudine gravă, Raggles reuşi să se ridice de la rangul de rândaş la acela de valet de trăsură, iar de-acolo, la acela de îngrijitor al cămării majordomului. După un anume număr de ani la cârma reşedinţei domnişoarei Crawley, unde avea un salariu bun, privilegii cât încape şi destule ocazii de-a mai pune un ban deoparte, anunţă că e pe cale să se lege prin căsătorie cu o fostă bucătăreasă de-a domnişoarei Crawley, care reuşise să supravieţuiască onorabil acolo, prin meseria ei de călcătoreasă şi prin gospodărirea unui magazin de zarzavaturi din cartier. Adevărul

e că ceremonia s-a celebrat clandestin acum câţiva ani. Cu toate astea, vestea căsătoriei domnului Raggles a fost adusă la cunoştinţa domnişoarei Crawley de către un băieţel şi o fetiţă de şapte, respectiv opt ani, a căror prezenţă permanentă în bucătărie atrăsese atenţia domnişoarei Briggs.

Domnul Raggles, pe-atunci pensionat, preluă supravegherea micii prăvălii de zarzavaturi. Aduse, în afară de ceea ce era acolo, lapte, smântână, ouă, porc de la ţară, mulţumindu-se să facă comerţ cu aceste produse simple, în vreme ce alţi majordomi pensionaţi vindeau băuturi spirtoase prin baruri. Şi având legături strânse cu majordomii de prin vecini şi un salonaş foarte confortabil în spatele prăvăliei unde el şi doamna Raggles îi primeau, laptele, smântâna şi ouăle lui au ajuns să fie adoptate de confraţii lui şi profitul să-i crească de la an la an. În fiecare an reuşea să strângă bani cuminte, câte puţin, iar când, după o vreme, reşedinţa confortabilă din Curzon Street, numărul 201, din Mayfair, complet utilată cu mobilă de cea mai bună calitate, de curând casa onorabilului Frederick Deuceace, plecat în străinătate, a fost scoasă la licitaţie, cine să meargă să o cumpere cu tot cu mobilă dacă nu Charles Raggles? Împrumută o parte din bani, e-adevărat, cu o dobândă destul de mare, dar după ce plăti o mare parte din sumă, doamna Raggles putu să doarmă, nu fără oarecare mândrie, într-un pat din mahon sculptat, cu perdele de mătase şi cu o imensă oglindă în faţa ei, şi-un şifonier pentru hainele ei, ale lui Raggles şi-ale întregii familii.

Bineînţeles că nu intenţionau să ocupe o casă atât de splendidă în permanenţă. Raggles o cumpărase pentru a o închiria din nou. De îndată ce găsea un chiriaş, el se retrăgea din nou în prăvălia lui. Şi-avea o bucurie de a ieşi din casa lui, de a merge pe Curzon Street, unde-şi examina propria casă – a lui – cu muşcate la ferestre şi ciocanul sculptat din bronz... Valetul, care stătea câteodată la marginea gardului reşedinţei, se arăta respectuos faţă de el; bucătăreasa îi ducea zarzavaturi şi-i spunea „domnul proprietar"; şi nu exista lucru sau mâncare pe care chiriaşii să o dea sau să o aibă la cină despre care domnul Raggles să nu afle, dacă voia.

Era un om bun; bun şi fericit. Reşedinţa îi aducea un venit anual atât de frumuşel, încât era hotărât să-şi trimită copiii la

școli bune și, drept urmare, fără a mai ține seama de costuri, Charles fu trimis la școala doctorului Swishtail, Sugar-Cane Lodge, iar Matilda la domnișoara Peckover, la Laurentinum House, Clapham.

Raggles îi iubea și îi adora pe soții Crawley de parcă aceștia îi făcuseră averea. Avea un portret al fostei stăpâne în magazinul din spate și un desen al căsuței portarului de la Queen's Crawley, făcut de domnișoara însăși, în tuș. Singura modificare pe care o aduse decorațiunilor din casa din Curzon Street fu o schiță a reședinței de la Queen's Crawley din Hampshire, reședința de bază a baronetului sir Walpole Crawley, reprezentat într-o caleașcă aurită trasă de șase cai albi, trecând pe lângă un lac cu multe lebede și pe lângă trăsuri cu doamne îmbrăcate în crinoline și muzicieni cu peruci, care fluturau drapele. Și, pe bună dreptate, soții Raggles considerau că nu exista palat ca acela în lume și nici o familie mai augustă.

Soarta făcu în așa fel ca reședința lui Raggles din Curzon Street să fie de închiriat când Rawdon și soția lui se întoarseră la Londra. Colonelul cunoștea casa și pe proprietarul acesteia destul de bine, căci acesta din urmă păstrase legătura constant cu familia Crawley, iar Raggles îl ajuta pe domnul Bowls ori de câte ori domnișoara Crawley primea musafiri. Nu numai că bătrânul închirie casa colonelului, dar o mai și făcea pe majordomul când acesta avea invitați. Doamna Raggles pregătea totul jos la bucătărie și trimitea sus felurite mâncăruri de care doamna Crawley nici că putea fi mai mulțumită. Având în vedere situația, Crawley luă casa pe o nimica toată, pentru că, deși Raggles avea de plătit impozite și dobânzi, precum și dobânda ipotecară, majordomului, asigurarea de viață și costurile copiilor la școală, mâncarea pentru propria familie, iar pentru un timp și pe aceea a colonelului Crawley – și cu toate că bietul om a fost adus la sapă de lemn de această afacere, iar copiii i-au fost aruncați în stradă, și el însuși a ajuns la închisoarea Fleet pentru datornici –, cineva trebui să plătească fie și pentru domnii care trăiesc fără niciun venit pe an. Și astfel, nefericitul Raggles ajunse reprezentantul blestematelor venituri ale colonelului Crawley.

Mă întreb câte familii au jefuit și ruinat cei de teapa lui Crawley? Câți nobili de vază nu-și înșală micii negustori sau

nu încearcă să-i stoarcă pe bieţii lor valeţi de nişte sume nenorocite şi să-i înşele cu câţiva şilingi? Când citim că vreun nobil a plecat pe continent sau că altuia i-a fost scoasă casa la licitaţie – şi că unul sau altul au averi de şase-şapte milioane, înfrângerea pare cu atât mai glorioasă şi respectăm victima pentru amploarea decăderii sale. Dar cine plânge de milă unui amărât de frizer care nu-şi primeşte banii că a pomădat chelia vreunui valet sau unui biet dulgher care-a ajuns la ruinare pentru că a aranjat ornamente şi pavilioane pentru dejunul doamnei, sau afurisitului de croitor pe care valetul îl protejează şi care şi-a amanetat tot ce-a avut şi chiar mai mult ca să termine acele uniforme pe care stăpânul i-a făcut onoarea să le comande? Când casa cea mare se prăbuşeşte, aceşti nenorociţi cad sub zidurile ei, neobservaţi de nimeni; sau, cum se spune în vechile legende, înainte ca un om să se ducă să-l înfrunte el însuşi pe diavol, trimite o grămadă de alte suflete înainte-i.

Rawdon şi soţia lui, foarte grijulii, îi luară sub aripa lor protectoare pe toţi negustorii şi furnizorii domnişoarei Crawley care doreau să-i servească. Unii se arătară destul de doritori, mai ales cei săraci. Era fantastic să observi fermitatea cu care spălătoreasa de la Tooting venea cu trăsura în fiecare sâmbătă, dar şi să-i vezi chitanţele săptămână de săptămână. Domnul Raggles însuşi trebuia să facă plinul de alimente. Factura pentru vinul băut de servitori la barul „Fortune of War" e demnă de pus la vedere în analele alcoolului. Fiecare servitor primea cea mai mare parte din plată şi astfel i se întreţinea interesul pentru reşedinţa cu pricina. De fapt, nimeni nu era plătit. Nici fierarul care deschidea lacătele, nici geamgiul care repara ferestrele, nici surugiul care aducea trăsura, nici valetul care o conducea, nici măcelarul care le aducea cotletele de miel, nici cărbunii care-l frigeau, nici bucătăreasa care le pregătea, nici servitorii care le mâncau. Şi-am înţeles că nu este nimic ieşit din comun despre felul în care oamenii trăiau elegant fără să aibă totuşi niciun venit anual.

Într-un orăşel, astfel de lucruri nu se pot trece cu vederea. Acolo ştim cât lapte ia vecina, cât aspic şi câte găini sunt puse pe masă la cină. Astfel că cei de la numărul 200 sau de la 202 din Curzon Street ar fi putut afla ce se întâmpla în locuinţa

dintre ei fiindcă servitorii comunicau prin gard. Dar Crawley și nevasta sau prietenii lui nu-i cunoșteau pe cei de la numărul 200 sau 202. Când veneai la numărul 201, ți se făcea o primire cât se poate de călduroasă, cu un zâmbet cald, primeai o cină bună și o strângere de mână din partea gazdelor așa cum nu mai pomeneai altundeva, de parcă aveau averi de trei-patru mii de lire pe an. Și chiar atâta aveau, dar nu bani peșin, ci în mărfuri și în servitori. De unde să știm dacă plăteau sau nu pentru miel, și totuși îl aveau, sau că dădeau marfă la schimb pentru vin. Nicăieri nu era vinul mai bun ca la masa lui Rawdon, și nici ospețe mai vesele și mai frumos servite. Saloanele lui erau cele mai drăguțe, mai intime și mai modeste cu putință; erau decorate cu cel mai mult bun-gust și cu zeci de podoabe aduse din Paris de Rebecca. Iar când aceasta se așeza la pian ciripind cântece, împăcată, străinul se credea într-un mic paradis al confortului familial și consimțea că, deși soțul era puțin cam naiv, soția era încântătoare, iar seratele lor erau cele mai agreabile din toată lumea.

Spiritul glumeț, inteligența și vioiciunea ei făcură din Rebecca un personaj de vază în anumite cercuri. La ușa ei se vedeau oprind calești negre, din care coborau oameni importanți. Îi vedeai trăsura prin parc și pe ea înconjurată de renumiți dandy. Loja ei de la operă, din rândul al treilea, era înțesată de figuri care se schimbau tot timpul. Dar trebuie să mărturisim că doamnele se țineau deoparte și că ușa lor era închisă micii noastre aventuriere.

Despre lumea modernă a femeilor și a obiceiurilor acesteia, subsemnatul poate desigur vorbi doar din auzite. Un bărbat nu poate pătrunde sau înțelege aceste mistere, la fel cum nu poate ști despre ce discută doamnele când se retrag sus după cină. Doar întrebând și perseverând reușește câteodată să afle aceste secrete. Și, la fel de sârguincios, orice persoană care se plimbă pe străzile din Pall Mall sau frecventează cluburile metropolei cunoaște câte ceva despre nobilimea Londrei, fie prin propria experiență, fie din vreo cunoștință cu care joacă biliard sau cu care-și împarte farfuria. Așa cum există bărbați (precum Rawdon Crawley, a cărui poziție am menționat-o mai devreme) care dau bine în ochii necunoscătorului și ai novicilor din parc, care-i urmăresc socializând cu cei mai

vestiţi dandy, tot aşa există doamne care se pot numi femei cu trecere la bărbaţi, fiind bine văzute de toţi gentlemenii şi evitate sau oropsite de soţiile acestora. Doamna Firebrace e una dintre ele – o doamnă cu nişte cârlionţi minunaţi, blonzi, pe care o vezi în fiecare zi în Hyde Park, înconjurată de cei mai importanţi şi mai renumiţi dandy din imperiu. Doamna Rockwood e alta, ale cărei serate sunt anunţate cu meticulozitate în ziarele la modă şi alături de care pot fi văzuţi cinând tot soiul de ambasadori şi de nobili importanţi. Şi câte alte nume n-ar mai fi putut fi menţionate dacă ar fi avut de-a face cu istorisirea de faţă.

Dar în vreme ce oamenii simpli care nu fac parte din această lume sau oamenii de la ţară cu gusturi alese privesc la aceste doamne de prin localurile publice, care sunt într-o aparentă glorie sau le invidiază de la distanţă – în tot acest timp, s-ar găsi persoane mai educate, care le-ar putea informa că doamnele pe care le invidiază n-au mai multe şanse să se stabilească într-o „societate" decât ar avea soţia lordului din Somersetshire, care e bătută în cap şi care citeşte în „Morning Post" despre ce fac ele. Bărbaţii care locuiesc în împrejurimile Londrei sunt conştienţi de aceste adevăruri. Se aude cum multe doamne cu oarecare poziţie şi avere sunt excluse fără milă din această „societate", precum şi despre eforturile disperate pe care le fac pentru a intra în aceste cercuri, răutăţile la care se supun, insultele pe care le îndură – toate sunt amănunte uimitoare pentru cei care studiază fiinţa umană sau natura feminină. Iar încercarea de-a fi la modă în vremuri delicate ar fi o temă foarte bună pentru cine are darul, plăcerea şi cunoştinţele limbii engleze ca să alcătuiască o astfel de istorie.

Puţinele cunoştinţe de gen feminin pe care doamna Crawley le întâlnise în străinătate nu doar că-i refuzau invitaţiile când veneau pe-acest mal al Canalului[1], dar o şi evitau cât se poate de evident când se întâlneau în locuri publice. Era curios de observat cum importante doamne o dau uitării şi cum ele, la rândul lor, nu mai reprezentau un subiect de interes pentru Rebecca. Când lady Bareacres o întâlni în foaierul de la operă, le adună pe fiicele ei în jur, ca şi cum acestea

[1] Canalul Mânecii.

ar fi fost contaminate dacă o atingeau pe Becky, și se retrase un pas sau doi înapoi, punându-se în fața lor, urmărindu-și dușmanca. Pentru ca Becky să-și piardă cumpătul ar fi trebuit o căutătură mult mai severă decât privirea rece pe care bătrâna Bareacres era în stare s-o arunce din ochii ei goi. Când doamna De Mole, care călărise de câteva ori alături de Becky la Bruxelles, întâlni trăsura deschisă a doamnei Crawley în Hyde Park, se arătă oarbă și sub nicio formă nu-și recunoscu vechea prietenă. Chiar și doamna Blenkinsop, soția bancherului, o evita la biserică. Acum, Becky frecventa cu regularitate biserica. Era înălțător să o vezi intrând cu Rawdon de braț, cu două cărți mari de rugăciuni cu coperte aurite, stând cum nu se poate mai gravi și mai retrași pe parcursul ceremoniei.

La început, Rawdon resimți dureros aluziile ce se făceau despre soția lui și era înclinat a se arăta posomorât și brutal. Voia să-i provoace la duel pe soții sau frații fiecărei femei insolente care nu voiau să arate soției lui respectul cuvenit. Și numai datorită celor mai aprige stăruințe și rugăminți din partea ei, Rawdon fu convins să păstreze o atitudine decentă.

— Nu mă poți introduce în societate cu pistolul, spuse ea împăciuitoare. Adu-ți aminte, dragul meu, c-am fost guvernantă, iar tu, prostuțul de tine, ți-ai pierdut reputația din cauza datoriilor, a jocurilor și a tot soiul de înșelăciuni. Treptat o să ne facem exact atâția prieteni câți vom dori, iar între timp tu trebuie să fii băiat cuminte și să o asculți pe profesoara ta în tot ce-ți spune să faci. Ți-aduci aminte cât de furios ai fost când am auzit că mătușa ta lăsase aproape tot lui Pitt și soției? Ai fi spus la tot Parisul, dacă nu te făceam eu să-ți păstrezi cumpătul; și unde-ai fi fost acum? În închisoarea de la St. Pélagie, pentru datorii, și nu în Londra, într-o casă frumoasă, cu tot confortul pe care ți-l dorești. Erai atât de mânios, încât ți-ai fi ucis fratele, Cain ce ești! Și ce s-ar fi ales de mânia ta? Pe toată furia din lume, mătușa ta n-are să ne lase banii nouă; și e mai bine să ne împrietenim cu familia mamei tale decât cu dușmanii, care sunt neghiobii de soți Bute. Când tatăl tău are să moară, Queen's Crawley are să fie o reședință numai bună pentru ca noi doi să petrecem iarna acolo. Dacă suntem ruinați, ai putea să te ocupi de

grajduri, iar eu să fiu guvernantă pentru copiii doamnei Jane. Dar ce prostii spun – ruinaţi! Am să-ţi fac rost de o poziţie bună înainte de-a ajunge acolo. Sau poate că Pitt şi băiatul lui mor, iar noi o să fim sir Rawdon şi a sa lady. Cât există viaţă, există şi speranţă, dragule, şi încă intenţionez să fac din tine un om mare; cine a vândut caii pentru tine? Cine ţi-a plătit datoriile?

Rawdon se văzu nevoit să recunoască faptul că toate acestea se datorau soţiei şi să se încreadă în îndrumarea ei pe viitor.Într-adevăr, când domnişoara Crawley părăsi lumea aceasta, iar banii pentru care rudele ei se luptaseră cu atâta înverşunare fură, în cele din urmă, lăsaţi lui Pitt, Bute Crawley, aflând că primise numai cinci sute de lire în loc de douăzeci de mii, aşa cum calculase, se înfurie într-atâta încât se descărcă violent asupra nepotului său. Gâlceava dintre ei sfârşi prin ruperea definitivă a relaţiilor. Pe de altă parte, purtarea lui Rawdon Crawley, care se alese cu doar o sută de lire, îl uimi enorm pe fratele său şi-o fermecă nespus pe cumnata lui, care era dispusă să-i privească cu candoare pe toţi membrii familiei soţului.

Rawdon scrise fratelui o scrisoare sinceră, împăciuitoare, ca de la bărbat la bărbat, de la Paris. Spunea că e conştient de faptul că prin căsătorie se înstrăinase el singur de favorurile mătuşii şi, cu toate că nu-şi ascundea dezamăgirea că ea se îndepărtase atât de mult de el, era bucuros că banii rămâneau totuşi în familie şi-şi felicita din toată inima fratele pentru norocul lui. Trimitea toate gândurile bune şi dragostea pentru sora lui şi spera ca aceasta să aibă îngăduinţă faţă de doamna Rawdon.

Scrisoarea se încheia cu un post-scriptum către Pitt, scris de doamna Crawley. Şi ea voia să se alăture felicitărilor aduse de soţul ei.

Avea să-şi amintească toată viaţa de bunătatea domnului Crawley la început, când ea era doar o orfană fără de prieteni, educatoarea surorilor lui mai mici, pentru a căror bunăstare încă avea cele mai calde gânduri. Îi ura numai fericire în căsnicie şi cerea permisiunea să-i prezinte complimente doamnei Jane (despre a cărei bunătate aflase toată lumea); spera ca-ntr-o bună zi să i se permită a-l prezenta pe fiul ei

unchiului și mătușii și implora pentru toată bunăvoința și protecția lor.

Pitt Crawley citi această epistolă cu multă bunăvoință, cu mult mai multă plăcere decât primise domnișoara Crawley unele dintre scrisorile Rebeccăi scrise de mâna lui Rawdon. Cât despre lady Jane, aceasta fu atât de încântată, încât se aștepta ca soțul ei să împartă numaidecât moștenirea mătușii în două părți egale și să-i trimită una fratelui său la Paris.

Dar, spre surprinderea ei, Pitt refuză să-și fericească fratele cu un cec de treizeci de mii de lire. În schimb, îi oferi lui Rawdon tot sprijinul lui, ori de câte ori se va afla în Anglia și va dori să se folosească de el și, mulțumind doamnei Crawley pentru gândurile ei pozitive despre el și lady Jane, se arătă deschis să-l ajute pe băiețelul ei.

Astfel, cei doi frați aproape că se împăcară. Când Rebecca venise la Londra, Pitt și soția lui nu erau acasă. De multe ori trecu pe lângă vechea ușă din Park Lane să vadă dacă luaseră în stăpânire casa domnișoarei Crawley. Dar noua familie nu se vedea nicăieri. Și-abia prin Raggles, Rebecca află despre activitățile lor – cum servitorii domnișoarei Crawley fuseseră concediați cu gratificații onorabile și cum domnul Pitt venise numai o dată la Londra, când se opri câteva zile acolo, își aranjă afacerile cu avocații și vându toate romanele franțuzești ale domnișoarei unui negustor de pe Bond Street. Becky avea propriile motive pentru care aștepta cu sufletul la gură apariția noii ei rubedenii. „Când are să vină lady Jane", își zise, „are să fie protectoarea mea în societatea londoneză. Cât despre celelalte, să le ia naiba! Or să mă invite și ele când or să vadă că bărbații lor mă caută pe mine!"

Un detaliu absolut necesar pentru o doamnă într-o asemenea poziție, pe lângă cupeul sau buchetul ei, ar fi persoana care o însoțește. Întotdeauna am admirat ființele delicate, care nu pot exista fără atenția altora, își angajează o prietenă mult prea comună, de același sex, de care este aproape inseparabilă. Imaginea acelei femei omniprezente, în rochia ei simplă, stând în spatele scumpei sale prietene în loja de la operă sau pe locul din spate al trăsurii, este întotdeauna pentru mine una înduioșătoare și plină de morală, un memento tot atât

de fericit precum capul de mort care apărea la ospeţele egiptenilor din lumea bună, un monument sardonic al Bâlciului deşertăciunilor. Cum adică? Până şi îmbătrânita, făţarnica, frumoasa, inconştienta şi nemiloasa doamnă Firebrace, al cărei tată murise de ruşine, până şi îndrăzneaţa doamnă Mantrap, care ar fi concurat la curse de cai cu orice bărbat din Anglia şi care-şi mâna murgii prin parc în vreme ce mama ei ţinea o prăvălie în Bath, până şi femeile care sunt atât de înfipte şi despre care oricine ar spune că pot înfrunta orice nu îndrăznesc să dea ochii cu lumea fără a fi în compania unei prietene. Trebuie să aibă pe cineva de care să se agaţe, ca nişte fiinţe simţitoare ce sunt! Şi rar le vezi în vreun loc public fără vreo însoţitoare jerpelită, îmbrăcată în mătase vopsită, aşezată undeva în umbră, în spatele lor.

— Rawdon, spuse Becky într-o seară târziu, când un grup de domni erau aşezaţi în jurul focului care sfârâia în şemineul din salon (căci la ei veneau bărbaţii pentru a încheia seara, iar ea pregătea pentru ei îngheţată şi cafea, cele mai bune din Londra), trebuie să-mi iau un câine de pază.

— Un ce?, zise Rawdon ridicându-şi ochii din cărţi.

— Un câine de pază!, sări tânărul lord Southdown. Ce idee, lady Crawley! De ce nu un dalmaţian? Ştiu unul mare cât un leopard, pentru Dumnezeu. Aproape c-ar fi în stare să vă tragă cupeul. Sau un ogar persan (aş sugera eu), nu? Sau unul mic, un mops, care ar încăpea într-una dintre cutiile cu săruri ale lordului Steyne. Ştiu un om la Bayswater care are unul c-un nas că aţi putea – am regele şi merg mai departe – aţi putea să vă agăţaţi pălăria pe nasul lui.

— Eu iau levata, spuse Rawdon grav.

Era atent la Jos de cele mai multe ori şi nu se prea amesteca în conversaţie, cu excepţia cazurilor când se vorbea despre cai sau despre pariuri.

— Ce ai de gând să faci cu un câine de pază?, continuă tânărul Southdown.

— Mă refeream la un câine de pază în sens moral, zise Becky râzând şi uitându-se la Steyne.

— Ca naiba mai e şi ăla?, zise celălalt.

— Un câine care să ţină lupii departe de mine, continuă ea. O doamnă de companie.

— Scumpa oiță nevinovată vrea și ea o însoțitoare, remarcă marchizul, întorcându-i obrazul și rânjind hidos, cu privirile scurgându-i-se după Rebecca.

Marele lord Steyne stătea la foc sorbind din cafea. Focul sfârâia și mocnea foarte plăcut. Pe polița șemineului se afla un rând de lumânări în tot felul de suporturi ciudate aurite, din bronz sau din porțelan. Ele iluminau de minune chipul Rebeccăi pentru a fi admirat de ceilalți, ea stând pe-o canapea cu o cuvertură cu model colorat de flori. Purta o rochie rozalie, proaspătă ca un trandafir; brațele ei albe și umerii fiindu-i acoperite cu un șal subțire, semitransparent, prin care albeața pielii ei sclipea; părul îi cădea în bucle pe umeri. Un picior micuț se ivea de sub crinolina de mătase, lăsând să se vadă cel mai frumos picior, în cel mai frumos pantof, cu cel mai fin ciorap din lume.

Lumânările luminau chelia lordului Steyne, cu fire roșcate pe margine. Avea sprâncene groase și stufoase, niște ochi mici, injectați, și mulți pistrui în jurul lor. Obrazul îi era lăsat, iar când râdea, îi ieșeau în evidență doi dinți din față, sclipind puternic. Fusese la o masă cu persoane de la Curte și purta însemnele Ordinului Jartierei[1] reprezentând onorurile lui. Era un om scund, cu pieptul mare și picioarele crăcănate, mândru de zvelțeța picioarelor și a gleznelor sale, care întotdeauna își atingea genunchiul cu jartiera.

— Deci, un câine de pază nu e de-ajuns ca s-o apere pe mioara lui?, spuse el.

— Acest câine de pază e prea preocupat de jocul de cărți și de mersul pe la cluburi, răspunse ea amuzată.

— Pe legea mea, ce Corydon[2] desfrânat! Ce mai petic pentru sac!

— Pariez pe trei la doi, spuse Rawdon la masa de joc.

— Auziți la Melibeus[3], râse batjocoritor nobilul marchiz. Are și el o ocupație idilică – îl tunde pe Southdown. Ce mielușel inocent, nu? Ei drace, ce lână ca zăpada!

---

[1] Cea mai înaltă distincție engleză, instituită de Eduard al III-lea în 1348, în cinstea contesei de Salisbury.

[2] Nume generic dat personajelor masculine din epica pastorală, a căror dragoste pentru alte personaje masculine este descrisă mai ales în „Bucolicele" lui Vergiliu.

[3] Păstor din „Bucolicele" lui Vergiliu.

— Excelenţă, zise Rebecca aruncând nişte priviri răutăcioase prin ironia lor. Sunteţi unul dintre cavalerii Ordinului Lânii de Aur[1].

Lordul avea un colier în jurul gâtului, un dar de la principii Spaniei, reveniţi de curând pe tron.

Lordul Steyne, în tinereţea lui, fusese renumit pentru norocul la jocul de cărţi. Două zile şi două nopţi jucase cu domnul Fox. Câştigase bani de la cele mai auguste personaje din ţinut; se zicea că-şi obţinuse titlul de marchiz la masa de joc, dar nu-i plăcea aluzia la acele trecute *fredaines*[2]. Rebecca remarcă imediat căutătura lui după sprâncenele încruntate.

Se ridică de pe canapea şi se duse să-i ia ceaşca de cafea din mână, cu un gest elegant.

— Da, repetă ea, trebuie să-mi iau un câine de pază. Dar n-are să vă latre.

După care se duse în salonul alăturat şi se aşeză la pian, cântând melodii franceze cu un glas atât de fermecător şi de vibrant, încât nobilul marchiz, topit, o urmă numaidecât dincolo, unde îl puteai vedea înclinând din cap şi aplecându-se asupra ei de mai multe ori.

Între timp, Rawdon şi prietenul lui jucară cărţi până se plictisiră.

Colonelul câştigă, dar se poate spune că deja câştigase de-atâtea ori şi-atât de mult în seri ca acestea – care aveau loc de mai multe ori pe săptămână. Soţia lui întreţinea toată conversaţia şi atrăgea toate privirile admirative, iar el stătea tăcut în afara cercului, neînţelegând niciun cuvânt din glumele, aluziile şi limbajul ei mistic – trebuie că era cam obositor pentru fostul cavalerist.

— Cum se simte soţul doamnei Crawley?, obişnuia să-l întâmpine lordul Steyne, în loc de salut, atunci când se întâlneau.

Şi pe bună dreptate că aceasta era ocupaţia lui în timpul liber. Nu mai era colonelul Crawley. Era soţul doamnei Crawley acum.

---

[1] Distincţie instituită în 1429 de către Filip cel Bun în urma căsătoriei sale cu Isabela a Portugaliei, acordată marilor gentilomi cu scopul de a contribui la extinderea religiei catolice.

[2] Escapade (fr.).

Dacă nu s-a spus nimic despre micuțul Rawdon în tot acest timp e pentru că acesta era ascuns la etaj, prin vreo mansardă, sau stătea pitit prin bucătărie căutând companie. Mama lui abia dacă-l băga în seamă. Cât timp *la bonne* rămase în acea casă, își petrecu zilele cu ea, iar când franțuzoaica plecă, micul băiat, care plângea în siguranța nopții, găsi mila unei servitoare, care-l luă din patul golaș din camera lui și-l duse în patul ei din mansarda de-alături, liniștindu-l.

Rebecca, lordul Steyne și unul sau doi musafiri se aflau în salon, servind un ceai după o seară la operă, când îl auziră urlând.

— E îngeraşul meu, plânge după doica lui, zise ea, fără să-i treacă prin cap să se ridice ca să vadă de ce plânge.

— Nu vă agitați să mergeți până la el!, remarcă lordul sarcastic.

— Ah, o să plângă până adoarme, răspunse ea roșind ușor, și începură să discute despre operă.

Însă Rawdon fugi imediat să vadă ce e cu fiul și moștenitorul lui și se întoarse când o găsi pe buna Dolly îngrijind de el. Camera de toaletă a colonelului se afla în aceeași zonă. Acolo obișnuia să stea cu copilul, de unul singur. În fiecare dimineață, când el se bărbierea, discutau, micul Rawdon stând cocoțat pe o cutie lângă tatăl lui, urmărind operațiunea cu o plăcere inepuizabilă. El și stăpânul casei erau foarte buni prieteni.

Tatăl îi aducea dulciuri la desert și i le ascundea într-o anume cutie pentru epoleți, unde copilul se ducea și le căuta și râdea vesel când descoperea comoara. Râdea, însă nu foarte tare, pentru că mama era jos, dormea și nu trebuia deranjată. Se culca foarte târziu și rar se trezea înainte de prânz.

Rawdon îi cumpără băiatului o grămadă de cărți cu poze și-i umplu camera de jucării. Pereții erau împodobiți cu tablouri pictate chiar de mâna tatălui sau cumpărate de el cu bani peșin. Când nu era la datorie sau la plimbare cu doamna Rawdon prin parc, stătea în această cameră, petrecându-și timpul cu băiatul, care îl călărea pe burtă, îl trăgea de mustățile lui mari de parc-ar fi fost hățuri și se juca neobosit zile de-a rândul. Camera era una cu tavan jos și, odată, când copilul încă nu împlinise cinci ani, tatăl, ridicându-l cu repeziciune

în braţe, îl dădu cu capul de tavan atât de violent, încât aproape era să scape copilul – într-atât de terifiat fu de nenorocire. Atunci, Rawdon se schimonosise, pe cale să facă un scandal monstru – căci violenţa loviturii chiar îi dădea acest drept, dar tocmai pe când era pe cale să înceapă să plângă, intervenise tatăl.

— Pentru Dumnezeu, Rawdy, nu o trezi pe mama, sări el.

Iar copilul, cu o faţă încrâncenată şi demnă de milă, se uitase la tatăl lui, muşcându-şi buzele, strângând pumnii şi nu vărsase nicio lacrimă. Rawdon povesti scena pe la cluburi, la popotă şi tuturor de prin oraş.

— Pe legea mea, domnule, explica publicului, ce soi bun e fiul meu – demn de admirat! Aproape c-am spart tavanul cu capul lui, şi el, pentru Dumnezeu, n-a urlat de teamă să nu-şi trezească mama.

Uneori – o dată sau de două ori pe săptămână –, doamna urca la etajul superior unde se afla copilul. Intra ca o figură înviată din acele *Magasin des Modes* – surâzând moale în cele mai frumoase haine, mănuşi şi ghete noi. Strălucea în şaluri minunate, dantele şi bijuterii. De fiecare dată avea câte o bonetă nouă, cu flori sau altă podoabă impunătoare, din pene de struţ moi şi albe precum cameliile. Înclina din cap de câteva ori spre băiat, cu un aer de superioritate, iar copilul se uita la ea din farfurie sau din tablourile cu soldaţi pe care le picta. Când ea pleca, rămânea în cameră un parfum de trandafiri sau vreo altă mireasmă magică. În ochii lui, ea era o fiinţă nepământeană, superioară tatălui şi lumii întregi – demnă de a fi venerată şi admirată de la distanţă. Plimbările în trăsură cu această doamnă reprezentau un ritual îngrozitor, el stând pe scaunul din spate, neîndrăznind să scoată o vorbă, privind-o cu ochi mari pe prinţesa atât de minunat gătită din faţa lui. Veneau la ei gentlemeni pe cai mândri şi minunaţi, şi-i zâmbeau şi vorbeau cu ea. Cum îi mai sclipeau ochii spre toţi bărbaţii! Mâna ei îi saluta tremurătoare când ei treceau. Când ieşea cu ea, purta costumul lui cel nou, roşu. Vechiul costum din olandă era bun pentru stat acasă. Câteodată, când ea era plecată, iar Dolly, doica lui, îi făcea patul, el intra în camera mamei. Pentru el, aceasta era camera unei zâne – o cameră mistică plină de splendori şi minunăţii. În dulap atârnau acele

rochii fantastice rozalii, albastre şi în multe alte culori. Avea aici cutia cu bijuterii placată cu argint şi pe masa de toaletă, o mână încârligată din bronz, pe care sclipeau zeci de inele. În oglinda înaltă, un miracol al artei, îşi putea vedea propria fiinţă mirându-se, şi reflexia lui Dolly (straniu disproporţionată, şi parcă atârnând din cer) care aranja pernele în pat. O, tu, biet copil naiv! Pe buzele şi-n inimile copiilor, cuvântul „mamă" îl reprezintă pe Dumnezeu, iar el era un copil care venera o stană de piatră!

Rawdon Crawley, oricât de mişel era, avea oarecare înclinaţii spre sentimente bărbăteşti şi putea să iubească un copil, dar şi o femeie. Pentru Rawdon junior avea o mare dragoste ascunsă, care nu-i scăpă Rebeccăi, deşi nu vorbi despre asta soţului. Nu o deranja – era prea binevoitoare –, ci doar îi accentuă dispreţul faţă de el. Rawdon se simţea oarecum ruşinat pentru sentimentalismul lui patern şi îl ascundea faţă de soţie, bucurându-se de trăirile lui doar când era singur cu băiatul.

Obişnuia să-l scoată afară dimineaţa şi mergeau la grajduri sau în parc împreună. Lordul Southdown, cel mai îngăduitor dintre bărbaţi, care-şi dăruia până şi pălăria de pe cap, a cărui ocupaţie principală era să cumpere obiecte decorative pe care apoi probabil c-avea să le ofere mai departe, îi cumpără micuţului un ponei „nu mai mare decât un şobolan" – cum spunea el. Şi tatăl micului Rawdon era bucuros să-şi urce băiatul pe acest pigmeu de Shetland şi să se plimbe alături de el prin parc. Îi făcea plăcere să viziteze vechile cazărmi şi foştii colegi din gardă la Knightsbridge. Începuse să-şi regrete oarecum burlăcia. Colegii se bucurau să-l recunoască pe fostul ofiţer şi să-l mângâie pe micul colonel. Colonelul Crawley găsea mesele de la popotă cu confraţii lui ofiţeri foarte plăcute.

— La naiba, ştiu că nu sunt îndeajuns de isteţ pentru ea. N-are să-mi simtă lipsa, spunea.

Şi, într-adevăr, soţia nu-i simţea lipsa.

Rebecca îşi iubea soţul. Întotdeauna era pe deplin binedispusă şi bună cu el. Nici măcar nu-şi arăta dispreţul faţă de el, probabil plăcându-l mai mult aşa naiv cum era. Rawdon era servitor şi *maître d'hôtel* pentru ea. El îi făcea comisioanele, îi asculta ordinele fără să crâcnească, mâna trăsura prin parc

cu ea fără să se plângă, o ducea până în loja de la operă, se izola la club pe durata spectacolului și venea, punctual, să o ia când se termina reprezentația. I-ar fi plăcut s-o vadă mai atașată față de băiat, dar se resemnase chiar și în această privință.

— Naiba s-o ia, e atât de deșteaptă, spunea. Iar eu nu mă pricep deloc la literatură sau din astea, știți bine.

Căci, după cum am mai spus, nu e nevoie de prea multă inteligență pentru a câștiga la cărți sau la biliard, iar Rawdon nu avea înclinații spre alte talente.

Când apăru însoțitoarea soției, îndatoririle lui domestice deveniră aproape inexistente. Soția îl încurajă să ia cina în altă parte; îi dădea cale liberă la operă.

— Dragule, nu sta acasă să te cruceşti, zicea. Au să vină niște domni care n-au să facă altceva decât să te plictisească. Nu i-aș fi invitat, dar știi că e pentru binele tău și acum, că am un câine de pază, nu mai am de ce să mă tem că sunt singură.

„Un câine de pază – o însoțitoare! Becky Sharp cu o doamnă de companie, nu-i așa că e cât se poate de amuzant?", își zise doamna Crawley. Simpla idee îi stimula grozav simțul umorului.

Într-o duminică dimineață, pe când Rawdon Crawley, fiul ei și poneiul făceau obișnuita plimbare prin parc, trecură pe lângă o mai veche cunoștință de-a colonelului, caporalul Clink, din regiment.

Acesta discuta cu un prieten, domn în vârstă, care ținea în brațe un băiețel cam de vârsta lui Rawdon junior. Copilul apucase de medalia de la Waterloo pe care caporalul o purta în piept și o examina încântat.

— Bună dimineața, spuse Clink răspunzând salutului colonelului. Domnișorul de-aici e cam de vârsta micului colonel, remarcă apoi caporalul.

— Tatăl lui a luptat și el la Waterloo, spuse bătrânul cu copilul în brațe. Nu-i așa, Georgy?

— Da, spuse Georgy.

Se uita la copilul de pe ponei cu mare atenție, examinându-se reciproc, așa cum fac copii.

— În regimentul de infanterie, spuse Click cu un aer solemn.

— A fost căpitan în regimentul al...-lea, spuse gentlemenul cu emfază. Căpitanul George Osborne, poate l-aţi cunoscut. A avut parte de-o moarte de erou, luptând împotriva tiranului corsican.

— L-am cunoscut prea bine, roşi colonelul Crawley. Şi soţia lui, draga de ea, cum este?

— E fiica mea, sir, spuse bătrânul lăsându-l pe copil jos şi scoţând cu mare solemnitate o carte de vizită pe care i-o oferi colonelului.

Pe ea se putea citi:

„Domnul Sedley, unic reprezentant al Companiei diamantului negru şi cărbunelui fără cenuşă, cheiul Bunker, Thames Street şi Ana-Maria Cottages, Fulham Road West."

Micul Georgy se duse să se uite la poneiul de Shetland.

— Vrei să-l călăreşti?, întrebă Rawdon junior din şa.

— Da, spuse Georgy.

Colonelul, care-l urmărise cu oarecare interes, ridică băiatul pe ponei, în spatele lui Rawdon junior.

— Georgy, prinde-te de el, zise, ia-l pe băiatul meu de mijloc. Îl cheamă Rawdon.

Şi copiii începură să râdă.

— Cu greu mai poţi vedea o pereche atât de drăgălaşă, sir, spuse caporalul binevoitor.

După care colonelul, caporalul şi bătrânul Sedley, cu umbrela lui, porniră mai departe alături de copii.

38

O familie foarte strâmtorată

Să presupunem că micul George Osborne s-a dus de la Knightsbridge la Fulham şi s-a oprit pentru a întreba de nişte prieteni pe care i-am lăsat acolo. Cum este doamna Amelia după furtuna de la Waterloo? Trăieşte, se simte bine? Ce s-a întâmplat cu maiorul Dobbin, a cărui trăsură închiriată se perinda mai tot timpul prin acea zonă? Şi mai există noutăţi despre preceptorul de la Boggley Wollah? Amănuntele despre acesta din urmă ar fi cam aşa:

Onorabilul şi rotofeiul nostru prieten Joseph Sedley s-a întors în India la scurt timp după fuga de la Bruxelles. Fie i se terminase vacanţa, fie nu dorea să dea ochii cu vreun martor al fugii lui de la Waterloo. În orice caz, se reîntoarse la îndatoririle lui din Bengal la puţină vreme după ce Napoleon îşi ocupase locul pe Sfânta Elena, unde Jos avu prilejul să-l vadă pe fostul împărat. Să-l fi auzit pe Jos vorbind pe vasul care-l duse în India ai fi zis că nu era prima întâlnire dintre el şi corsican şi că acest cetăţean dăduse piept cu generalul francez la Mount St. John. Avea zeci de anecdote despre renumitele bătălii, ştia poziţia fiecărui regiment şi pierderile suferite de ambele părţi. Nu nega că avusese un rol în acele victorii, că fusese alături de armată şi-i dusese mesaje ducelui de Wellington. Şi descria ce făcuse sau spusese ducele în fiecare moment al zilei de la Waterloo, redând cu-atâta acurateţe

trăirile şi sentimentele ducelui încât era limpede că trebuie să fi fost prezent alături de cuceritori pe tot parcursul perioadei. Deşi, ca unul care nu luptase, numele lui nu era menţionat în documentele publice legate de bătălie. Poate că ajunsese să creadă că într-adevăr făcuse parte din armată. Cert e că un timp a făcut senzaţie la Calcutta şi i s-a spus „Sedley de la Waterloo" pe toată durata şederii lui în Bengal.

Chitanţele pe care Jos le dăduse pentru cumpărarea nefericiţilor cai au fost plătite fără comentarii de el şi agenţii lui. Nu-l auzeai niciodată să amintească de acea tranzacţie şi nimeni nu ştie cu siguranţă ce s-a întâmplat cu caii sau cum a scăpat de ei; şi nu se mai ştie nimic nici despre Isidor, servitorul lui belgian, care a vândut un murg, foarte asemănător cu cel pe care-l călărise Jos la Valenciennes, puţin după toamna din 1815.

Agenţii lui Jos din Londra primiseră ordin să plătească o sută douăzeci de lire pe an părinţilor lui de la Fulham. Era sprijinul suprem pentru aceştia, căci speculaţiile făcute de domnul Sedley după falimentul lui nu reuşiră sub nicio formă să refacă averea bătrânului. Încercă să facă negoţ cu vin, cu cărbune, să fie agent de loterie şi câte şi mai câte. Trimitea prietenilor câte o înştiinţare când se apuca de o nouă afacere şi comanda o nouă plăcuţă de alamă pentru uşă, încă vorbind cu emfază despre refacerea averii. Dar averea nu se întoarse niciodată la bătrânul slăbit şi lovit de soartă. Unul câte unul, prietenii îl părăsiră şi se săturară să mai cumpere cărbune scump sau vin prost de la el. Şi numai soţia, dintre toţi, avea impresia că el încă mai făcea afaceri când o lua spre centrul oraşului în fiecare dimineaţă. Seara se târa încet înapoi acasă şi obişnuia să se ducă noaptea la un club sau la un bar, unde punea la cale bugetul naţiunii. Era minunat să-l auzi vorbind despre milioane, despre primele devizelor, sconturi, despre ce făcea Rotschild[1] sau fraţii Baring[2]. Vorbea despre sume atât de mari, încât domnii de la club (farmacistul, antreprenorul de pompe funebre, marele dulgher şi zidar, un funcţionar de

[1] Nathan Mazer Rotschild (1777–1836) – bancher evreu care a trăit la Londra, unul dintre fondatorii dinastiei de bancheri Rotschild.

[2] Barings Bank a fost cea mai veche bancă de investiţii din Londra (1762–1995), formată de Alexandre Baring prin unificarea sucursalei Hope & Co. din Olanda cu Baring Brothers & Co.

la parohie, care avea voie să vină acolo pe furiș, și domnul Clapp, vechea noastră cunoștință) îl respectau pe bătrân.

— Am trăit mai bine odată, domnule, spunea el întotdeauna tuturor celor care „erau acolo". Fiul meu este chiar în acest moment magistrat-șef la Rangoon, în Bengal, cu patru mii de rupii *per mensem*[1]. Fiica mea ar putea deveni soție de colonel dacă ar vrea. Eu aș putea să iau de la fiul meu, prim-magistrat, două mii de lire mâine, și Alexander mi-ar da cecul pe loc. Dar familia Sedley a fost dintotdeauna mândră.

Tu și cu mine, dragă cititorule, am putea ajunge și noi în această situație într-o bună zi; câți dintre prietenii noștri n-au ajuns la fel?

Ne poate părăsi norocul, ne pot lăsa puterile, locul nostru poate fi luat de un personaj mai bun și mai tânăr – șansele vieții se pot îndepărta de noi, să ne lase sfâșiați și nenorociți. Și atunci, oamenii vor trece pe partea cealaltă a drumului când au să te vadă, sau mai rău, te arată cu degetul, vorbindu-ți de sus, deplângându-ți soarta. Atunci, când ți se întoarce spatele, ai să știi că prietenul tău va începe să spună: „Bietul de el, ce imprudență a făcut, ce șansă a mai dat cu piciorul!" O trăsură și un venit de trei mii pe an nu erau tocmai recompensa supremă și nici sfârșitul judecății providenței. Dacă vracii au de câștigat ori de câte ori sunt luați la fugă, dacă prostănacii reușesc, iar șarlatanii ajung să facă averi și viceversa, împărțindu-și ghinionul și prosperitatea pentru toată lumea, de parcă ar fi cei mai iscusiți și mai cinstiți dintre noi – eu zic că darurile din Bâlciul deșertăciunilor sunt mai puțin valoroase decât par..., dar divagăm de la subiectul povestirii noastre.

Dacă doamna Sedley ar fi fost o femeie energică, ar fi arătat-o după falimentul soțului ei, și, având o casă mare, ar fi luat chiriași. Sedley, falit, s-ar fi purtat frumos în calitate de soț al proprietarei, de domn și stăpân titular, de supraveghetor, majordom și umil soț al celei care ocupa josnicul tron. Am văzut oameni deștepți, cu o educație aleasă, cu ambiții și energie, care în tinerețe au ospătat tot felul de lorzi și-au găzduit vânători, pregătind cuminți ciozvârte de miel pentru niște zgripțuroaice ranchiunoase, prefăcându-se că stau

[1] Pe lună (lat.).

în capul unor mese mohorâte. Însă doamna Sedley nu avea destul sânge rece pentru a se agita pentru „câteva persoane alese care-ar putea să se alăture unei familii vesele", aşa cum se mai poate citi prin „The Times". Se mulţumea să zacă la ţărmul unde o aruncase soarta, fiind evident că bătrânul cuplu îşi încheiase cariera.

Nu cred că erau nefericiţi. Poate că se mândreau mai mult cu decăderea decât se mândriseră când fuseseră prosperi. Pentru stăpâna casei, doamna Clapp, doamna Sedley fusese dintotdeauna o mare doamnă, care cobora şi petrecea multe ore alături de ea în subsolul casei sau la decorarea bucătăriei. Bonetele şi fundele servitoarei irlandeze, Betty Flanagan, dulcegăriile, leneveala ei, nechibzuinţa cu lumânările din bucătărie, cantităţile de ceai şi zahăr şi aşa mai departe o preocupau la fel de mult precum vechile ei îndeletniciri, când îi avea pe Sambo, un vizitiu, un majordom, un valet, o menajeră şi o droaie de servitoare – asta în vechea ei reşedinţă, despre care doamna pomenea de zeci de ori pe zi. Şi în afară de Betty Flanagan, doamna Sedley avea de supravegheat toate servitoarele de pe stradă. Ştia cât plătea fiecare chiria sau cât datora pentru casa pe care o ocupa.

Când doamna Rougemont, actriţa, trecea cu familia ei ciudată, se retrăgea în umbră. Îşi ţinea capul sus când doamna Pestler, soţia farmacistului, apărea în trăsura trasă de un cal a soţului ei. Discuta cu zarzavagiul despre legătura de napi de un penny, pe care domnul Sedley îi adora; era cu ochii pe lăptar şi pe băiatul brutarului; trecea pe la măcelărie, unde se vindeau sute de vaci fără comentariile pe care le auzea doamna Sedley când cumpăra pulpele de miel. Iar duminicile număra cartofii de sub friptură şi tot atunci, îmbrăcată în ce avea mai bun, se ducea de două ori la biserică şi seara citea predicile lui Blair.

Duminica, fiindcă pe parcursul săptămânii îl împiedicau „afacerile", era plăcerea bătrânului Sedley să-şi ducă nepotul, pe Georgy, în împrejurimile grădinilor Kensington, să vadă ofiţeri sau să dea de mâncare la raţe. Georgy adora tunicile roşii, iar bunicul îi spuse că şi tatăl lui fusese un soldat de renume, şi-l prezentă multor sergenţi şi altor soldaţi de la Waterloo cu medalii în piept, spunând despre băiat că este

fiul căpitanului Osborne din regimentul al ...-lea, care murise acoperit de glorie pe data de 18. Ba a mai și cinstit pe câțiva dintre acești domni cu câte un pahar de vin, iar în timpul plimbărilor de duminică era dispus să-l răsfețe pe micul Georgy, îndopându-l, săracul de el, cu mere și dulciuri, spre nenorocirea sănătății lui. Asta până când Amelia hotărî că băiatul nu mai are voie să meargă cu bunicul dacă acesta din urmă nu promite solemn, pe onoarea lui, să nu-i mai dea copilului prăjituri, acadele sau alte asemenea.

Între doamna Sedley și fiica ei exista un fel de răceală în ceea ce privește băiatul, o gelozie tainică. Fiindcă într-o seară, când Georgy era foarte mic, Amelia, care lucra în salon fără să remarce faptul că bătrâna ieșise, fugi numaidecât sus în camera unde se presupunea că băiatul doarme, căci îl auzise pe acesta urlând. Și o prinse pe doamna Sedley administrându-i pe ascuns copilului elixirul lui Daffy.

Văzând că autoritatea maternă îi este încălcată, Amelia, cea mai delicată și mai candidă făptură de pe pământ, se aprinse toată de furie, până când începu să tremure. Obrajii, de regulă palizi, deveniră roșii ca atunci când era o copilă de doisprezece ani. Apucă băiatul din brațele mamei, după care luă sticla și-o aruncă în foc, lăsând-o pe mama ei uimită, nervoasă, cu lingura în mână.

— N-am de gând să te las să otrăvești copilul, mamă!, urlă ea legănându-l pe micuț cu mișcări zdruncinate, acoperindu-l cu ambele brațe și aruncând săgeți înflăcărate mamei.

— Să-l otrăvesc!, spuse cealaltă. Cum de-mi vorbești așa?

— Nu-i dau niciun alt medicament în afară de cele pe care i le prescrie domnul Pestler. Mi-a spus că elixirul lui Daffy e otravă.

— Prea bine; deci crezi că sunt o criminală, răspunse doamna Sedley. Asta e limbajul pe care-l folosești tu cu mama ta. Am trecut prin nenorociri, m-am acoperit de mizeriile vieții, mi-am păstrat trăsura ca să nu merg pe jos, dar n-am știut până acum că sunt o criminală. Mulțumesc pentru noutatea pe care mi-ai dat-o.

— Mamă, spuse biata fată întotdeauna gata să plângă, nu mă certa. N-am vrut, adică... n-am avut intenția să spun că i-ai face ceva rău unui înger de copil, doar că...

— Nu, sigur că nu, draga mea, ai vrut doar să spui că sunt o criminală. Drept care mai bine mă duc la Old Bailey[1]. Deşi pe tine nu te-am otrăvit când erai mică, ci ţi-am oferit cea mai bună educaţie şi cei mai scumpi profesori care puteau fi cumpăraţi cu bani. Da, am crescut cinci copii şi-am îngropat trei, şi tocmai ea mă face criminală – cea pe care am iubit-o cel mai mult şi de care-am avut grijă de ea când tuşea, când i-au dat dinţii sau când a avut pojar sau sughiţuri, pe care am educat-o cu profesori străini, indiferent de costuri, pe care am scos-o cu laude din casa Minervei – de care eu n-am avut parte când eram fată – când mă mulţumeam să le fac o mândrie părinţilor, că poate aveam să rămân mult pe pământul lor, să-i ajut, nu să pierd toată ziua vremea prin camera mea şi să mă port ca o domnişoară. Vai, doamnă Osborne! Mă rog din tot sufletul să n-ajungi vreodată să creşti la sân o viperă...

— Mamă!, strigă fata agitată, iar băieţelul din braţele ei scoase un şir de urlete frenetice.

— Da, o criminală. Ar trebui să cazi în genunchi şi să te rogi la Dumnezeu să-ţi şteargă de păcate inima nerecunoscătoare, Amelia, şi să te ierte aşa cum o fac eu.

După care doamna Sedley ieşi din cameră, şuierând încă o dată pe buze cuvântul „otravă", şi cu asta se sfârşiră actele ei caritabile.

Până la moartea ei, ruptura dintre doamna Sedley şi fiica ei nu s-a vindecat niciodată pe deplin.

Cearta dădu bătrânei nenumărate avantaje pe care nu pregetă să le pună în aplicare cu ingenuitatea şi perseverenţa feminină.

De pildă, abia dacă-i vorbi Ameliei multe săptămâni după întâmplare. Le avertiză pe servitoare să nu se atingă de copil, căci doamna Osborne poate fi ofensată. Îi cerea fetei să cerceteze şi să vadă cu ochii ei dacă nu cumva exista otravă în mesele ce se pregăteau zilnic pentru Georgy. Când vecinii se interesau de sănătatea băiatului, îi trimitea direct la doamna Osborne. Ea însăşi nu întreba niciodată dacă băiatul era sau nu sănătos. Nu se atingea de el, cu toate că era nepotul ei, pentru că nu era obişnuită cu copiii, şi-l putea omorî. Şi ori

[1] Închisoare londoneză.

de câte ori venea domnul Pestler pentru vizitele medicale, îl primea cu o căutătură atât de sarcastică și de ironică, încât chirurgul decretă că nici măcar doamna Thistlewood, pe care o îngrijise personal, n-avea aere mai mari ca bătrâna Sedley, de la care nu percepea niciodată bani. Și e foarte posibil ca Emmy să fi fost geloasă, la rândul ei, căci ce mamă nu e geloasă pe cei care se ocupă de copilul ei sau care îi iau locul în ierarhia preferințelor copilului. Cu siguranță că ori de câte ori cineva se îngrijea de copil, era neliniștită și nu le lăsa nici pe doamna Clapp, nici pe vreo altă servitoare să-l îmbrace, să-l îngrijească, așa cum nu lăsa pe nimeni să șteargă tabloul în miniatură al soțului ei, ce atârna deasupra patului – același pat din care biata fată plecase și în care se retrăsese acum, de ceva ani, plini de tăcere, durere, dar și de bucurie.

Această cameră erau sufletul și comoara Ameliei. Aici stătuse cu copilul și îl supraveghease cu aceeași dragoste tandră de-a lungul multor boli ale copilăriei. Îl regăsea în el pe George seniorul, doar că ceva mai bun, ca și cum s-ar fi întors din ceruri. Copilul semăna atât de mult cu tatăl, prin zeci de detalii, priviri sau mișcări, încât inima văduvei exploda de bucurie când îl ținea în brațe, și băiatul o întreba adesea care este motivul lacrimilor ei. Asemănarea cu tatăl lui – spunea ea, fără ocolișuri. Îi vorbea constant nevinovatului copil, care o privea cu ochi mirați, despre părintele mort, despre dragostea ei pentru George, mai mult decât îi vorbise lui George sau oricărei confidente a ei din tinerețe. Nu discuta niciodată cu părinții despre aceste lucruri, ferindu-se să-și deschidă inima în fața lor. Fără îndoială că micul George n-o înțelegea mai bine decât ei, dar numai față de el ea-și mărturisea fără ocolișuri secretele. Unica bucurie a acestei ființe era un soi de durere, atât de plină de duioșie, încât expresia ei erau lacrimile. Trăirile ei erau într-atât de fragile și de șovăitoare, încât poate n-ar trebui să vorbim despre ele într-o carte. Doctorul Pestler (care acum e un medic foarte solicitat de către doamne, care are o trăsură somptuoasă de un verde închis și cu posibilități de-a avansa foarte repede spre un titlu nobiliar, dar și cu o casă în Manchester Square) mi-a spus că, la înțărcarea copilului, durerea mamei a fost atât de mare, încât l-ar fi înmuiat până și pe Irod. El însuși

fusese mult mai slab de înger cu ceva ani în urmă, iar soţia lui a fost geloasă de moarte pe doamna Amelia atunci şi mulţi ani după aceea.

Poate că soţia doctorului avea motive întemeiate pentru gelozia ei. Cele mai multe femei, dintre cele care formau micul cerc al cunoştinţelor Ameliei, i-o împărtăşeau şi erau destul de mânioase pe entuziasmul cu care bărbaţii o priveau. Pentru că aproape toţi cei care ajungeau în preajma ei prindeau drag de ea, deşi, fără îndoială, s-ar fi pierdut dac-ar fi trebuit să dea un motiv. Amelia nu era nici sclipitoare, nici cu simţul umorului, nici prea inteligentă, nici extraordinar de frumoasă. Dar oriunde mergea, sensibiliza şi fermeca pe orice reprezentant masculin, la fel de repede precum trezea dispreţul şi neîncrederea celor ca ea.

Cred că principalul ei farmec era slăbiciunea pe care-o avea – un fel de supunere şi candoare dulce care părea că atrăgeau orice bărbat care era gata să-i ofere sprijin şi protecţie. Am văzut cum în regimentul lui George, cu toate că vorbise numai câtorva dintre camarazii lui, toţi bărbaţii de la o masă şi-ar fi scos săbiile din teacă pentru a se lupta pentru ea. La fel, în micuţa casă din Fulham, în micul cerc de cunoştinţe, era un subiect interesant şi plăcut pentru toată lumea. Nici de-ar fi fost doamna Mango însăşi, de la marea reşedinţă „Plantain & Co. Crutched Friars", magnifica proprietară de la Pineries de la Fulham, care dădea vara dejunuri frecventate de duci şi conţi, care trecea prin parohie într-o trăsură cu valeţi îmbrăcaţi în uniforme galbene şi buiaştri la fel ca şi cei de la grajdurile princiare de la Kensington – nici însăşi doamna Mango, sau soţia fiului acesteia, lady Mary Mango (fiica contelui de Castlemouldy, care reuşise să se căsătorească cu stăpâna companiei), negustorii din oraş nu i-ar fi arătat mai multe onoruri decât arătau acum, inevitabil, bunei văduve ori de câte ori ea le trecea pragul sau când îşi făcea cumpărăturile din prăvăliile lor.

Deci, nu numai domnul Pestler, medicul, se declară în mod deschis sclavul doamnei Osborne, ci şi domnul Lonton, tânărul asistent, care doftoricea sevitoarele şi micii negustori şi care putea fi văzut la orice oră din zi citind „The Times" în cabinet. Era un domn respectabil, mai bine primit la

reședința doamnei Sedley decât superiorul său. Iar dacă lui Georgy îi era puțin rău, venea de două sau de trei ori pe zi să-l vadă fără să se gândească la răsplată. Lua din dulapul de la cabinet pastile, leacuri și alte produse pentru micul Georgy și făcea poțiuni și licori pentru el, fantastic de dulci, încât copilului îi făcea chiar plăcere să se lase vindecat. El și Pestler, superiorul lui, stătuseră la căpătâiul copilului două nopți în săptămâna îngrozitoare când Georgy avusese pojar și când, după groaza mamei, s-ar fi zis că nu mai existase pojar în lume. Ar fi făcut oare la fel de mult și pentru alți oameni? Ar fi stat la căpătâiul oamenilor de la Pineries, când Ralph Plantagenet, Gwendoline sau Guinever Mango ar fi avut aceleași probleme? Se îngrijiră ei de micuța Mary Clapp, fiica proprietarului, care chiar luă boala de la Georgy?

Ne vedem obligați să spunem că nu. Ba chiar dormiră fără griji – spunând că boala ei e un caz minor, care avea să se vindece aproape de la sine, trimițându-i o poțiune sau două, și când boala aproape că trecuse, au dat și ei pe-acolo indiferenți, și numai de formă.

Apoi, mai era și micul cavaler francez din casa de peste drum, care dădea lecții din limba lui natală diferitelor școli din împrejurimi și pe care-l puteai auzi noaptea cântând gavote și menuete la o vioară veche și scârțâitoare. Ori de câte ori bătrânul, pudrat și elegant, nelipsit de la capela din Hammersmith în nicio duminică, și care era din toate punctele de vedere – gânduri, atitudine, comportament – complet diferit de sălbaticii bărboși din națiia lui – care blestemă pe înșelătorul Albion[1] și te privesc urât pe deasupra trabucului când te întâlnești astăzi cu ei prin Parcul Quadrant –, deci, ori de câte ori bătrânul cavaler de Talonrouge vorbea de doamna Osborne, mai întâi termina de prizat tutunul, apoi arunca praful rămas scuturând elegant din mână, strângea din nou pumnul și arunca apoi un sărut în vânt, exclamând „Ah, făptura divină!". Se jura și susținea că atunci când Amelia trecea prin Bromptonlanes, florile îi creșteau cu grămada sub picioare. Îi spunea micului Georgy Cupidon și-l întreba dacă are vești despre Venus, mama lui. Și-i spuse lui Betty Flanagan, care-l

[1] Numele ostil dat Marii Britanii – perfidious Albion (orig.) – din cauza politicii duplicitare; de la Albion – denumirea Angliei în greaca veche.

privi mirată, că e una dintre graţii şi servitoarea favorită a acestei *Reine des Amours*[1].

S-ar mai putea găsi detalii despre această popularitate câştigată atât de uşor şi de inconştient. Oare nu venea domnul Binny, bunul şi nobilul curator al capelei din cartier la care mergea familia, şi o vizita pe văduvă, îl legăna pe băiat pe genunchi şi se oferea să-l înveţe latina, spre mânia surorii lui, fată bătrână, care ţinea casa pentru el?

— Nu e nimic de capul ei, Beilby, spunea aceasta din urmă. Când vine aici la ceai, nu scoate o vorbă toată seara. E numai o fiinţă apatică şi am impresia că nu are inimă deloc. Numai obrazul frumos i-l admiraţi cu toţii. Domnişoara Grits, care are cinci mii de lire şi pretenţii pe deasupra, are de două ori mai multă personalitate şi e de mii de ori mai agreabilă după gusturile mele. Şi dac-ar fi drăguţă, ştiu c-ai considera-o perfecţiunea întruchipată.

E foarte posibil ca domnişoara Binny să fi avut dreptate într-o mare măsură; obrazul frumos reprezintă o atracţie pentru inima bărbaţilor – şarlatani ce sunt. O femeie poate avea inteligenţa şi castitatea Minervei, şi tot nu-i acordăm atenţie dacă are o faţă comună. Ce nebunie n-ar scuza o pereche de ochi luminoşi? Ce plictiseală n-ar deveni plăcere pe nişte buze roşii şi prin cuvinte dulci? Astfel că, prin obişnuitul lor sentiment de îndreptăţire, doamnele consideră că, dacă o femeie e frumoasă, e şi proastă. Vai, doamnele mele! Unele dintre dumneavoastră nu sunteţi nici frumoase, nici deştepte.

Acestea sunt doar mici incidente în viaţa eroinei noastre. Povestea ei nu excelează în minuni, după cum bunul cititor şi-a dat fără îndoială seama deja. Şi dac-am fi ţinut o evidenţă a acţiunilor ei de-a lungul celor şapte ani de la naşterea fiului, ar fi fost puţine evenimente mai remarcabile decât cel cu pojarul amintit mai devreme. Ba da, într-o zi, spre marea ei mirare, reverendul Binny, amintit mai sus, o întrebă dacă n-ar vrea să schimbe numele de Osborne cu-al lui. Iar ea, roşind puternic şi înlăcrimată, îi mulţumi pentru acest semn de recunoştinţă, exprimându-şi recunoştinţa pentru atenţiile lui faţă de ea şi de copil, dar spuse că niciodată, absolut niciodată, nu s-ar gândi decât la... soţul ei, pe care-l pierduse.

[1] Regina amorului (fr.).

Pe 25 aprilie și pe 18 iunie, ziua când se căsătorise, respectiv cea în care devenise văduvă, ținea ușa camerei închisă, venerându-le (și nu se știe câte ore de meditații însingurate, cu copilul dormind în pătuțul de alături), petrecuse în amintirea prietenului pierdut. Pe timpul zilei era mai activă. Trebuia să-l învețe pe Georgy să scrie și să citească, dar și puțin desen. Citea cărți ca să-i poată spune povești. Pe măsură ce ochii lui se deschideau și mintea-i devenea mai profundă sub influența naturii înconjurătoare, îl învăța, cât putea ea de bine, să recunoască puterea Creatorului tuturor lucrurilor, și, în fiecare dimineață și seară, cei doi (împreună, în acea comuniune care presupun că înfioară inima oricărui bărbat care vede sau asistă la o asemenea scenă), mama și copilul se rugau Tatălui, ea din toată inima, el murmurând după cuvintele ei. Și de fiecare dată se rugau la Dumnezeu să-l binecuvânteze pe tata, de parcă și el era acolo în cameră, cu ei. Spălatul și îmbrăcatul domnișorului, plimbarea de dimineață înainte de micul dejun și retragerea bunicului pentru „afaceri", confecționarea celor mai frumoase și interesante hăinuțe, pentru care văduva econoamă tăia și modifica fiecare bucățică de material pe care-o avea în garderoba de nuntă – căci doamna Osborne purta numai rochii negre și o bonetă de paie cu fundă neagră (spre necazul mamei, care prefera rochiile elegante, mai ales de când cu nenorocirile ei) –, toate acestea ocupau multe ore din zi. Alte ore le petrecea ajutându-și părinții. Se străduise să învețe cărți și juca de regulă cu bătrânul în serile în care acesta nu mergea la club. Îi cânta când el era prea îngândurat și era un semn bun, pentru că el cădea de îndată într-un somn liniștitor în timpul melodiei. Îi scria numeroasele memorii, scrisori, înștiințări și planuri. Prin scrisul ei, majoritatea vechilor cunoștințe ale lui Sedley aflară că el devenise agent pentru Compania diamantului negru și a cărbunelui fără cenușă și că le putea furniza lor și tuturor cel mai bun cărbune la un anume preț. El nu făcea decât să semneze circularele cu pecetea și semnătura lui și să le înmâneze cu mâna lui tremurândă, de negustor. Una dintre aceste hârtii fu trimisă maiorului Dobbin, la regimentul al ...-lea, în atenția domnilor Cox și Greenwood. Dar cum maiorul era în Madras la momentul respectiv, nu avea nevoie

de cărbuni. Recunoscuse însă mâna care scrisese înştiinţarea. Dumnezeule! Ce n-ar fi dat s-o ţină într-a lui! Primi şi o a doua înştiinţare, informându-l că J. Sedley & Co., cu sediul la Oporto, Bordeaux şi St. Mary, putea oferi prietenilor şi publicului general cele mai alese şi mai renumite soiuri de vinuri la preţuri rezonabile şi cu avantaje considerabile. De cum o primi, Dobbin insistă pe lângă guvernator, comandantul-şef, judecător, regiment şi toţi cei pe care-i ştia din acea regiune şi trimise la Sedley & Co. nişte comenzi care-i uimiră pe domnul Sedley şi pe domnul Clapp, care era asociat în afacere. Dar nu mai veniră comenzi după acel val de noroc, pe baza căruia bătrânul Sedley voia să-şi facă o casă în centrul oraşului, să aibă funcţionari cu carul şi un sediu al lui, cu reprezentanţi peste tot în lume. Gustul de altădată al bătrânului pentru vinuri se evaporase. Şi blestemele de la popotă îl ajunseră pe maiorul Dobbin pentru că el fusese cel care adusese acel vin acolo; astfel că el cumpără înapoi o mare cantitate de vin şi o vându în urma scandalizării generale a păgubiţilor, cu o pierdere fabuloasă pentru el. Cât despre Jos, care fusese deja promovat în Comisia Fiscală din Calcutta, acesta se înfurie la culme când primi prin poştalion o ladă de astfel de mostre bahice, cu un bilet personal de la tatăl lui, care-i spunea că, pentru această afacere, contează foarte mult pe el şi că îi trimite o anumită cantitate de vinuri selecte, făcând o factură pe numele lui pentru aceeaşi cantitate de băutură. Jos, care nu voia să dea de bănuit că tatăl lui, tatăl lui Jos Sedley, din Comitetul Fiscal, era un negustor de vinuri care cerea comenzi, aşa cum nici el însuşi nu era Jack Ketch[1], refuză polița cu mult dispreţ şi-i scrise înapoi revoltat, cerându-i să-şi vadă de propriile afaceri. Primind acest răspuns plin de indignare, Sedley & Co. se văzură nevoiţi a se mulţumi cu profiturile pe care le făcură din vinul de Madras şi cu o mică parte din economiile lui Emmy.

În afară de pensia de cincizeci de lire pe an, Emmy mai avea, după cum îi comunicase Dobbin, cinci sute de lire, lăsate în mâna agentului în momentul în care Osborne murise. O sumă pe care, în calitatea de protector al lui George, Dobbin

[1] John (Jack) Ketch (mort în 1686) – călău angajat de regele Charles al II-lea.

propuse să o depună într-o agenție indiană, cu o dobândă de 8 la sută. Domnul Sedley, care credea că maiorul avea gânduri viclene în ce privește acești bani, se opuse cu străşnicie planului. Şi, drept urmare, se duse la agent să protesteze personal față de folosirea în vreun fel a banilor în cauză, dar află cu surprindere că nici măcar nu exista o asemenea sumă, că toate bunurile căpitanului decedat nu se ridicau nici la o sută de lire şi că cele cinci sute trebuiau să fie o sumă separată, despre care numai maiorul Dobbin ştia detalii. Convins mai mult ca oricând că e o mârlănie la mijloc, bătrânul luă urma maiorului. Fiind cel mai apropiat prieten al fiicei sale, ceru cu multă aroganță un bilanț al conturilor căpitanului mort. Fâstâceala lui Dobbin, îmbujorarea şi stângăcia lui, toate îi întăriseră la acea convingere că are de-a face cu un şarlatan, şi, pe un ton maiestuos, îi spuse ofițerului ce avea pe suflet – cum spunea el părerilor lui – declarând pur şi simplu că avea convingerea că maiorul deținea în mod ilegal banii ginerelui său decedat.

Cum Dobbin îşi pierduse răbdarea, şi mai ales că acuzatorul lui era în vârstă şi cu sufletul îndurerat, s-ar fi iscat o ceartă la cafeneaua de la barul Slaughters, în separeul în care domnii purtau discuția cu pricina.

— Veniți sus, şuieră maiorul. Insist să urcați şi am să vă arăt care este partea vătămată în afacerea asta – eu sau bietul George.

Şi-l târî pe bătrân în camera lui, unde scoase din birou fişele lui George şi o legătură de polițe de îndatorare pe care i le înmânase acesta din urmă, căci, pentru a-i face dreptate, era întotdeauna dispus a acorda astfel de polițe.

— Şi-a plătit polițele în Anglia, adăugă Dobbin, dar când a căzut la datorie nu avea nici măcar o sută de lire. Eu, împreună cu unul sau doi dintre camarazii lui, am pus această sumă, tot ce aveam de dat, şi dumneavoastră îndrăzniți să spuneți că încercăm să-i înşelăm pe văduvă şi pe orfan?

Sedley se arătă vinovat şi umilit pe deplin, deşi adevărul e că Dobbin îi turnase o mare minciună. El dăduse fiecare bănuț din acea sumă, el îşi îngropase prietenul şi plătise toate cheltuielile necesare după nefericitul eveniment, precum şi repatrierea bietei Amelia.

Bătrânul Osborne nu se gândise niciodată la aceste cheltuieli, nici el şi nici vreo altă rudă de-a Ameliei; nici măcar Amelia însăşi. Se încredea în maiorul Dobbin ca administrator al banilor, lua drept bune calculele lui oarecum confuze şi niciodată nu bănuise că-i era îndatorată cu bani.

De două sau de trei ori pe an, după cum promisese, îi scria în Madras epistole despre micul Georgy. Ce mult preţuia el aceste scrisori! Ori de câte ori ea-i scria, el răspundea, dar niciodată până să primească scrisoarea ei. În schimb, trimitea nenumărate amintiri de la el pentru finul lui şi pentru ea. Comandă şi trimise o cutie, o eşarfă, un set mare de joc de şah din China. Pionii erau mici, de culoare verde şi alb, aveau săbii adevărate şi scuturi; caii erau nişte cavaleri călare, iar turele stăteau pe spinarea unor elefanţi.

— Nici jocul doamnei Mango de la Pineries nu era atât de frumos, remarcă domnul Pedler.

Aceste piese de şah constituiră bucuria lui Georgy, care scrise prima lui scrisoare în semn de recunoştinţă pentru darul trimis de naşul lui. Dobbin mai trimise dulceţuri şi murături pe care tânărul domnişor le încercă mai târziu pe furiş din dulap, şi era aproape să moară. Într-atât erau de condimentate, încât crezu că este pedeapsa lui pentru că încercase să fure. Emmy îi făcu maiorului o descriere amuzantă a acestei întâmplări; iar el avea plăcerea să creadă că sentimentele ei începeau să revină la normal şi că avea să redevină veselă la un moment dat. Trimise două şaluri – unul alb pentru ea, şi unul negru, cu frunze de palmier ca model, pentru mama ei, două fulare roşii domnului Sedley şi lui George, pentru a se înfăşura iarna în ele. Şalurile costau cincisprezece guinee fiecare cel puţin, din câte ştia doamna Sedley. Îl purtă pe al ei la biserică în Brompton şi primi complimente din partea prietenelor pentru minunata achiziţie. Şi pe Emmy o prindea foarte bine, cu rochia ei simplă, neagră.

— Ce păcat că nu se gândeşte la el!, remarcă doamna Sedley doamnei Clapp şi prietenelor din Brompton. Jos nu ne trimitea niciodată cadouri, sunt sigură de asta, şi e zgârcit cu tot ce ne dă. E evident că maiorul este îndrăgostit de ea până peste urechi, şi totuşi, ori de câte ori numai fac aluzie la asta, ea se înroşeşte, începe să plângă şi se duce sus şi stă

cu poza lui mică în brațe. M-am săturat de poza aia. Mai bine nu-i cunoșteam niciodată pe fățarnicii ăia de soți Osborne.

Printre asemenea întâmplări modeste și astfel de oameni se petrecu copilăria lui Georgy, iar băiatul crescu delicat, sensibil, dominant, feminizat în mod abuziv de mama pe care o iubea cu ardoare. Conducea tot ce exista în jurul lui. Pe măsură ce creștea, adulții se arătară mirați de atitudinea lui arogantă și de asemănarea cu tatăl său. Punea tot felul de întrebări, așa cum fac tinerii curioși. Profunzimea remarcilor și a curiozităților sale îl uimea pe bunic, care plictisea tot clubul de la tavernă cu poveștile lui despre educația și geniul flăcăului. O privea pe bunica lui cu o indiferență binevoitoare. Cercul restrâns în care se învârtea considera că nu exista pe lume cineva care să se măsoare cu el. Georgy moșteni vanitatea tatălui, și foarte probabil considera că lumea nu se înșală.

Când făcu șase ani, Dobbin începu să-i scrie foarte mult. Maiorul voia să audă că băiatul merge la școală și spera să se achite cu onoare de datoriile lui în acest sens – sau avea să primească un profesor acasă? Era timpul să înceapă să învețe; iar nașul și protectorul lui făcu aluzie la speranțele lui de-a fi lăsat să se ocupe el de cheltuielile cu educația copilului, care-ar fi afectat grav veniturile strâmtorate ale mamei. Într-un cuvânt, maiorul se gândea de fiecare dată la Amelia și la copil, și, prin cerințe transmise agenților săi, îi asigura acestuia din urmă cărți cu poze, cutii de acuarele, birouri și toate uneltele posibile pentru amuzamentul și educația lui. Cu o zi înainte ca Georgy să împlinească șase ani, apăru acasă la domnul Sedley un bărbat, într-o trăsură, însoțit de un servitor, care ceru să-l vadă pe domnul George Osborne. El era domnul Woolsey, din Conduit Street, croitor de haine militare, și venise la ordinul maiorului pentru a lua măsurile tânărului domnișor pentru un costum. Avusese onoarea a-l fi cunoscut și pe căpitan, tatăl tânărului. Uneori, fără îndoială la cererea maiorului, domnișoarele Dobbin mai veneau pe la reședința familiei Sedley cu trăsura și-i luau pe Amelia și pe copil la plimbare, dacă și aceștia aveau plăcerea. Pentru Amelia, protecția și bunătatea acestor domnișoare erau foarte incomode, dar le suporta cu modestie, așa cum o înzestrase natura ei; în plus, trăsura și luxul acesteia îi provocau lui

Georgy o plăcere imensă. Ocazional, domnişoarele o rugau ca băiatul să petreacă o zi cu ele, iar el era întotdeauna bucuros să meargă în frumoasa casă cu grădină de la Denmark Hill, unde locuiau ele şi unde găsea struguri atât de buni din seră, şi piersici crescute pe zidurile casei.

Într-o zi, domnişoarele veniră la Amelia cu veşti despre care erau sigure că aveau s-o încânte – ceva deosebit de interesant despre scumpul lor William.

— Ce anume? Vine acasă?, întrebă ea cu ochii sclipindu-i de încântare.

— A, nu, nicidecum –, dar aveau toate motivele să creadă că William era pe cale să se însoare, şi chiar cu o rudă a unei prietene apropiate a Ameliei – domnişoara Glorvina O'Dowd, sora lui sir Michael O'Dowd, care o însoţise pe doamna O'Dowd la Madras, o fată frumoasă şi foarte înzestrată, după cum se spunea.

— Oh!, zise Amelia.

Era, într-adevăr, foarte bucuroasă. Dar probabil că Glorvina nu era tocmai o prietenă apropiată de-a ei, dar era totuşi foarte drăguţă... şi ea era foarte fericită. Apoi, dintr-un impuls pe care nu mi-l pot explica, îl luă pe Georgy în braţe şi-l sărută cu o deosebită candoare. Când puse copilul jos, ochii aproape i se umeziseră şi-abia dacă mai scoase un cuvânt pe tot parcursul plimbării – cu toate că era într-adevăr foarte fericită.

39
Un capitol cinic

Datoria ne poartă acum spre niște cunoștințe mai vechi de-ale noastre din Hampshire, ale căror speranțe cu privire la împărțeala proprietății unei rubedenii bogate fuseseră atât de crunt zdruncinate. După ce contase pe treizeci de mii de lire de la sora lui, Bute Crawley primi o lovitură grea să capete doar cinci mii, din care își plăti datoriile lui și pe-ale lui Jim, fiul lui de la colegiu, și-i rămase foarte puțin pentru a împărți celor patru fiice ale sale. Doamna Bute nu află niciodată, sau cel puțin nu recunoscu niciodată, cât de mult contase propriul comportament tiranic în ruinarea soțului. Se jura și comenta că făcuse tot ce-i stătuse în putință. Era oare vina ei că nu cunoștea arta lingușirii pe care o întrebuința ipocritul său nepot, Pitt Crawley? Îi dorea acestuia toată fericirea pe care el o merita din foloasele obținute pe nedrept.

— Cel puțin banii rămân în familie, spuse ea îngăduitoare, Pitt n-are să-i cheltuiască niciodată, dragul meu, asta e sigur. Căci în toată Anglia n-ai să afli un zgârcit mai înverșunat, iar el e la fel de odios, deși într-un alt mod, ca și avarul de frate-său, renegatul Rawdon.

Astfel, doamna Bute, după primul șoc de furie, începu să se obișnuiască așa cum putu ea mai bine cu soarta nenorocită, să economisească și să drămuiască din toată puterea ei.

Îşi instrui fetele cum să-şi poarte sărăcia cu sufletul vesel şi inventă o grămadă de metode remarcabile pentru a ascunde sau a ignora acest aspect.

Îşi ducea fetele la baluri şi în locuri publice din vecinătate, cu o energie demnă de luat în seamă; ba chiar îşi găzduia prietenii la parohie într-un fel cât de poate de ospitalier şi de confortabil, mult mai des decât înainte să le pice moştenirea domnişoarei Crawley. După expresia ei exterioară, nimeni n-ar fi zis că aşteptările familiei fuseseră spulberate şi nici n-ar fi ghicit după apariţiile ei în public cât trăgea şi se înfometa acasă. Fetele ei aveau mai multe lucruri în garderobă decât avuseseră vreodată, apăreau cu perseverenţă la întrunirile de la Winchester şi Southampton; se infiltrară printre soţii Cowes pentru balurile de la cursele de cai şi concursurile de caiace, iar trăsura lor, cu cai luaţi de la muncile câmpului, era întotdeauna solicitată, până când aproape începuse a se crede că fetele primiseră o avere de la mătuşa lor, al cărei nume era de fiecare dată pomenit în public cu cea mai mare recunoştinţă şi respect. Nu cunosc minciună mai frecventă în Bâlciul deşertăciunilor decât aceasta, şi se poate remarca faptul că cei care o practicau se laudă pentru ipocriza lor, şi se închipuie din cale-afară de virtuoşi şi de demni de admiraţie, pentru că sunt capabili să înşele lumea prin nenumărate mijloace.

Doamna Bute se considera cu siguranţă una dintre cele mai virtuoase femei din Anglia, iar imaginea familiei sale era una edificatoare pentru ochiul străin. Cu toţii erau atât de veseli, de iubitori, de bine educaţi, de modeşti! Martha picta minunat flori şi umplu cu tablourile ei jumătate dintre prăvăliile ţării. Emma era prezentă cu regularitate la County Bulbul, iar versurile ei din „Hampshire Telegraph" erau o glorie pentru rubrica aceea, „Colţul poetului"; Fanny şi Matilda cântau împreună duete, mama lor acompaniind la pian, iar celelalte două surori stăteau îmbrăţişate, ascultând emoţionate.

Nimeni nu le vedea pe fete cum se mai strofocau cu duetele când erau numai ele două. Şi nimeni n-o vedea pe mama lor cum le mai punea la treabă tot timpul. Într-un cuvânt, doamna Bute îşi înfruntă cu multă bunăvoinţă soarta şi păstră aparenţele în cel mai admirabil mod cu putinţă.

Doamna Bute făcu tot ce putea face o mamă bună și respectabilă. Interveni pe lângă proprietarii de iahturi din Southampton, pe lângă parohii de la catedrala Clase din Winchester și pe lângă ofițeri de la cazarmele de-acolo. Încercă să se pună bine pe lângă tinerii procurori din tribunalele pentru criminali și-l încurajă pe Jim să aducă acasă prieteni cu care ieșea la vânătoare împreună cu Înălțimea Sa. Ce n-ar fi făcut o mamă pentru binele celor dragi?

Între o asemenea femeie și cumnatul ei, nesuferitul baronet de la Hall, evident că pot exista foarte puține lucruri în comun. Ruptura dintre Bute și fratele său, sir Pitt, era într-adevăr definitivă. Chiar și între sir Pitt și întregul ținut, pentru care bătrânul devenise o rușine.

Disprețul lui pentru societatea respectabilă crescuse pe măsură ce el îmbătrânise, iar porțile reședinței sale nu fuseseră deschise de când Pitt și lady Jane veniseră pentru vizita de complezență de după nuntă.

O vizită cum nu se poate mai îngrozitoare și mai neinspirată, de care familia nu putea decât să-și amintească cu groază. Cu chipul schimonosit, Pitt își implora soția să nu discute despre acest eveniment. Și numai prin intermediul doamnei Bute însăși, care încă mai știa tot ce se petrecuse la Hall, se răspândiră detalii despre primirea pe care sir Pitt o făcu fiului și nurorii sale.

Intrând pe aleea din parc în trăsura lor frumoasă și bogată, Pitt remarcă, dezamăgit și mânios în același timp, goluri mari printre copaci – copacii lui – pe care bătrânul baronet îi dobora fără-a avea niciun drept. Un oarecare aspect de respingător și de ruină cruntă. Aleile nu erau îngrijite, iar trăsura frumoasă dădea în bălți, împroșcând în toate părțile noroi. Prețul mare din fața terasei și a scării de intrare era negru, acoperit cu mușchi. Straturile de flori, altădată ordonate, erau acum puturoase și pline de buruieni. De-a lungul întregii case se vedeau obloanele lăsate la ferestre. Ușile uriașe de la intrarea în hol rămaseră ferecate, chiar și după ce sunară insistent din clopoțel. Văzură o fată gătită în panglici apărând degrabă în capul scării mari și negre de stejar, iar într-un final, domnul Horrocks îi pofti pe moștenitorul de la Queen's Crawley și pe soția lui în holul din casa strămoșilor lor. Îi conduse spre

„biblioteca" lui sir Pitt, cum se numea încăperea respectivă. Pe măsură ce se apropiau de camera cu pricina, fumul de tutun devenea tot mai gros.

— Sit Pitt nu se simte prea bine, remarcă Horrocks pe un ton mieros, făcând aluzie la faptul că stăpânul lui era atins de lumbago.

Biblioteca dădea spre aleea principală şi spre parc. Sir Pitt deschisese una dintre ferestre şi de-acolo lătră la servitorul lui Pitt, care era pe cale să dea bagajele stăpânilor jos.

— Să nu cumva să le mişti de-acolo, urlă, arătând spre el cu pipa pe care o ţinea în mână. E doar o vizită de dimineaţă, Tucker, prostule. Ce mai potcoave are şi calul ăla! N-ai pe nimeni la King's Head să le frece niţel? Ce mai faci, Pitt? Cum eşti? Ai venit să-l vezi pe bătrân, nu? Pe legea mea, eşti frumuşel. Nu eşti ca iapa aia bătrână – maică-ta. Hai de-l sărută pe Pitt ca un băiat bun ce eşti.

Îmbrăţişarea o nelinişti puţin pe nora lui, la fel şi gesturile de afecţiune ale bătrânului, care era neras şi duhnea a tutun. Dar îşi aminti că fratele ei de la Southdown avea mustăţi şi fuma trabucuri, aşa că-l acceptă pe baronet cu o bunăvoinţă elegantă.

— Pitt s-a-ngrăşat, spuse baronetul după semnele de afecţiune. Îţi citeşte predici lungi, drăguţă? „Psalmul 100", „Imnul de seară", nu Pitt? Horrocks, băiete, du-te de adu un pahar de Malmsey şi o prăjitură pentru lady Jane şi nu te mai holba ca un bou. N-am să-ţi cer să rămâi în casa asta, draga mea; are să-ţi pară prea plictisitor, la fel şi mie, ca şi lui Pitt. Sunt bătrân acum şi-mi plac ale mele, pipa mea, jocul de table...

— Pot să joc table, râse lady Jane. Jucam cu tata şi cu domnişoara Crawley, nu-i aşa, domnule Crawley?

— Lady Jane ştie să joace un joc despre care tu zici că eşti atât de interesat.

— Dar n-are să rămân-aici numai pentru atâta. Nu, nici vorbă; du-te mai bine înapoi la Mudbury şi fă un bine doamnei Rincer; sau du-te la parohie şi roagă-l pe Bute să-ţi ofere o cină. O să fie încântat să te vadă; îţi este mult îndatorat c-ai pus mâna pe banii bătrânei. Ha, ha! Ceva o să-ţi folosească când eu n-o să mai fiu să peticiţi casa.

— Am observat că oamenii tăi au început să taie copacii, spuse Pitt pe un ton ridicat.

— Da, da, e o vreme perfectă și potrivită pentru acest anotimp, răspunse sir Pitt surd dintr-odată. Dar încep să îmbătrânesc, Pitt. Și tu, pe legea mea, nici tu nu ești departe de cincizeci. Dar se ține bine, scumpa mea lady Jane, nu? E tot numai har, sobrietate, viață morală. Uitați-vă la mine, nu mai am nici eu mult până la șaptezeci, ha, ha, și râse, apoi luă o priză de tutun, uitându-se lung spre ea și pișcând-o de mână.

Pitt readuse conversația la problema lemnului, dar baronetul, din nou, brusc, se făcu a nu auzi.

— Îmbătrânesc și anul ăsta m-a necăjit al nabii de tare lumbago. N-o să mai fiu pe-aici prea multă vreme, dar mă bucur c-ai venit la mine, cumnată. Îmi place chipul tău, lady Jane, n-are nimic din fața aia osoasă a lui Binkie. O să-ți dau ceva frumos să duci la Curte, draga mea.

Și-și târșâi picioarele până la un dulap din care scoase o casetă veche cu bijuterii destul de valoroase.

— Poftim, zise. Au fost ale mamei mele și apoi ale primei doamne Binkie. Perle frumoase – nu i le-am dat niciodată fetei de fierar. Nu, nu. Ia-le și pune-le pe tine numaidecât, și vârî cutia în brațele fetei sale, încuind ușa dulapului.

Tocmai atunci apăru Horrocks cu o tavă și băuturi.

— Ce i-ați dat soției lui Pitt?, întrebă individa aceea înzorzonată, după ce Pitt și lady Jane își luară rămas-bun de la bătrân.

Domnișoara Horrocks, fiica majordomului – motiv de scandal în tot ținutul – era doamna care stăpânea acum aproape în totalitate peste Queen's Crawley.

Întreg ținutul, la fel și familia Crawley, asistase cu întristare la ascensiunea și evoluția Cordeluțelor. Își deschiseseră un cont la „Mudbury Branch Savings Bank"; mergeau la biserică, punând monopol pe trăsura cu ponei, care era pentru uzul servitorilor de la castel. Servitorii erau concediați mereu. Grădinarul scoțian, care încă se mai afla pe pământurile lor, mândrindu-se cu spalierele și cu serele lui, și care chiar încropise grădina pe care o săpa și din care vindea produse la Southampton, se pomeni într-o dimineață cu soare că aceste

Cordeluţe îi mănâncă din piersici, în partea dinspre miazăzi, şi când protestă, primi o chelfăneală. Fu forţat să se mute cu toate catrafusele, împreună cu soţia şi fiul lui, tot scoţieni, singurii locuitori respectabili de la Queen's Crawley, şi astfel lăsă grădinile frumoase ale castelului să intre în paragină, iar straturile de flori să se veştejească. Biata grădiniţă de trandafiri a doamnei Crawley deveni un hăţiş sălbatic. Numai doi sau trei servitori mai apăreau fantomatic acum pe holurile mohorâte din regiunea lor. Grajdurile şi dependinţele erau pustii, ferecate, pe jumătate ruinate. Sir Pitt trăia izolat, seara bea cu Horrocks, majordomul sau valetul (cum începuse a-i spune acum), şi cu blestemăţia de Cordeluţe. Atât de mult se schimbaseră timpurile de-atunci când ea se ducea la Mudbury în trăsură şi spunea fiecărui negustor „Domnule". Poate de ruşine sau din dispreţ pentru vecinii lui, bătrânul cinic de la Queen's Crawley abia dacă trecea dincolo de porţile parcului. Se certa cu agenţii şi le făcea zile fripte chiriaşilor prin scrisori. Îşi petrecea zilele ocupându-se de corespondenţa lui; avocaţii sau vechilii de la fermă nu puteau da de el decât prin intermediul Cordeluţelor, care îi primea în camera menajerei şi care pusese stăpânire peste intrarea din spate pe unde intrau ei. Astfel că încurcăturile baronetului se intensificară, iar greutăţile se adunau.

Se poate înţelege groaza lui Pitt Crawley pe măsură ce veştile despre nebuniile tatălui puneau stăpânire pe cel mai exemplar şi mai demn dintre toţi gentlemenii. Tremura în fiecare zi de frică să nu cumva să audă că numitele Cordeluţe se proclamaseră a doua mamă vitregă a lui. După acea primă şi ultimă vizită, numele tatălui nu mai fu menţionat niciodată în modesta şi nobila casă a lui Pitt. Pentru reşedinţa lui, numele acesta era ruşinea familiei şi toată lumea îl evita cu groază, fără a spune nimic. Contesa de Southdown trimitea cu trăsura ei la reşedinţă cele mai interesante broşuri, care ar fi trebuit să trezească din morţi pe oricine. Doamna Bute se uita noaptea pe fereastra de la parohie să vadă dacă cerul e roşu peste ulmii în spatele cărora se afla castelul, iar acesta era înflăcărat. Sir G. Wapshot şi sir H. Fuddlestone, vechi prieteni ai familiei, nu stăteau pe bancă împreună cu sir Pitt la întrunirile semestriale, evitându-l pe High Street,

în Southampton, unde blamatul bătrân le întindea mâna lui mizerabilă. Nimic nu-l afecta câtuși de puțin; își înfunda mâinile în buzunare și izbucnea în hohote, apoi urca în trăsura lui cu patru cai. Izbucnea în râs și la adresa broșurilor doamnei Southdown; râdea de fiii lui, și de restul lumii, și de Cordeluțe, când aceasta era furioasă, ceea ce nu i se întâmpla tocmai rar.

Domnișoara Horrocks fu numită menajeră la Queen's Crawley și conducea toți servitorii de-acolo cu multă măiestrie și rigurozitate. Toți fură instruiți să i se adreseze cu „mamă" sau „doamnă", și o singură servitoare, adusă de ea, insistă s-i spune „stăpână" fără a primi niciun reproș din partea intendentei.

— S-au văzut și mai bune, dar și mai rele ca mine, Hester, era răspunsul domnișoarei Horrocks la complimentul subordonatei sale.

Și astfel pusese stăpânire peste toate, mai puțin peste tatăl ei, pe care totuși îl trata cu un aer de superioritate, avertizându-l să nu se mai poarte atât de familiar cu cineva care „era pe cale să devină soție de baronet". Și, pe bună dreptate, proba această parte din viața ei cu multă satisfacție și spre amuzamentul bătrânului sir Pitt, care chicotea văzându-i aerele și pretențiile, și râdea fără oprire ceasuri întregi de veleitățile ei de persoană demnă și de felul în care mima viața nobilă. Se jura că era o piesă de teatru cum nu se poate mai bună să o vadă în rol de doamnă din înalta societate, și-o punea să îmbrace una dintre rochiile primei doamnei Crawley, asigurând-o (domnișoara fiind întru totul de acord) că rochia i se potrivea de minune și avertizând-o că o trimite la Curte cu tot cu caleașcă în clipa aia. Fata avusese ocazia să răscolească prin dulapurile celor două răposate doamne Crawley, tăind și ciopârțind lucrurile lor elegante astfel încât să se potrivească gustului și trupului ei. I-ar fi plăcut să pună mâna și pe bijuteriile și obiectele lor, dar baronetul le încuiase în biroul lui, și nu-l putea convinge sau ruga să-i dea cheile. Și se știe că, la oarecare vreme după ce părăsi Queen's Crawley, s-a găsit un caiet care-i aparținuse și care demonstra că se chinuise grozav pentru a învăța de una singură arta scrisului, și mai

ales pe-aceea de a-şi scrie propriul nume ca lady Crawley, lady Betsy Horrocks, lady Elizabeth Crawley şi alte asemenea.

Cu toate că lumea bună din parohie nu trecea niciodată pe la reşedinţa Crawley şi-l evitau pe îngrozitorul bătrân care dăduse în mintea copiilor, ştiau cu sfinţenie tot ce se petrecea acolo şi aşteptau, zi de zi, catastrofa pe care domnişoara Horrocks o aştepta şi ea, dar cu sufletul la gură. Soarta însă a intervenit plină de pizmă şi a împiedicat-o să primească răsplata cuvenită unor asemenea dovezi de dragoste şi de virtute.

Într-o zi, baronetul o surprinse pe „doamnă", cum îi spunea în glumă, la vechiul şi hodorogitul pian din salon, pe care aproape nimeni nu-l atinsese de când Becky Sharp cântase la el cadriluri. Ea stătea serioasă din cale-afară, zdrăngănind cât putea ea mai bine, imitând melodiile pe care le auzise cândva. Micuţa servitoare adusă de ea stătea la bucătărie alături de stăpâna ei, foarte încântată de ce auzea, clătinând tot timpul din cap:

— Vai, ce frumos este, doamnă; la fel ca într-un salon adevărat.

Scena îl făcu pe baronet să izbucnească în hohote sălbatice, ca de obicei. Îi povesti episodul lui Horrocks de nenumărate ori pe parcursul acelei seri, făcând-o pe domnişora Horrocks să se jeneze. Bătu cu mâna în masă de parc-ar fi fost un instrument muzical şi încercă să imite zdrăngănelile ei. Exclamă că un asemenea glas ar trebui cultivat şi că fata ar trebui să aibă profesori de muzică – sugestii pe care le considera cum nu se poate mai ridicole. În acea seară se arătă foarte binedispus şi bău împreună cu prietenul şi majordomul lui o cantitate uimitoare de rom cu apă, iar târziu de tot credinciosul prieten şi servitor îl duse pe stăpânul lui sus, în dormitorul său.

O jumătate de oră mai târziu se iscă multă învălmăşeală în casă. Se aprinseră rând pe rând lumini la toate ferestrele în vechea şi dezolanta casă, în afară de cele din dreptul camerei stăpânului. Mai apoi, un băiat încălecă un ponei şi se duse direct la Mudbury, la casa doctorului. Într-o oră (de unde ne dăm seama cât de atent se interesase minunata doamnă Bute cu privire la ce se întâmplă acolo), doamna Bute, în papuci,

dimpreună cu reverendul Bute Crawley și James Crawley, fiul ei, ajunseră de la parohie într-o trăsură, luând-o prin parc, și intrară în castel prin ușa deschisă din hol.

Trecură prin hol în micul salon cu lambriuri de stejar, unde se afla masa cu trei pahare și o sticlă de rom care-i servise lui Pitt drept carafă. De-aici trecură în biblioteca lui sir Pitt, unde o găsiră pe domnișoara Horrocks, cea cu panglicile vinovate, cu părul vâlvoi, încercând să forțeze sertarele biroului cu un mănunchi de chei. Când doamna Bute o fulgeră de sub mantaua neagră, ea scăpă cheile, scoțând un țipăt de groază.

— Ca să vezi, strigă doamna Bute arătând-o cu degetul pe ființa speriată, cu figură vinovată.

— El mi le-a dat, el mi le-a dat!, plânse ea.

— Ți le-a dat, pe naiba, creatură nenorocită!, țipă doamna Bute. Ești martor, domnule Crawley, am găsit-o pe femeia asta de nimic în timp ce fura de pe proprietatea fratelui tău; are să fie spânzurată, așa cum am zis-o eu dintotdeauna.

Betsy Horrocks, înfricoșată, se aruncă la picioarele celeilalte izbucnind în lacrimi. Dar cei care cunosc o femeie cumsecade își dau seama că cea din urmă nu se grăbi s-o ierte pe tânără și că umilirea dușmanului era un triumf pentru orgoliul ei.

— Sună clopoțelul, zise doamna Bute. Sună până vine toată lumea.

Trei sau patru servitori din casa părăsită apărură după o vreme la auzul țârâitului, iar acuzele continuară.

— Puneți-o în camera de arest, zise ea. Am prins-o în timp ce-l jefuia pe sir Pitt. Domnule Crawley, ai să-i scrii sentința, și tu, Beddoes, o duci cu trăsura la închisoarea din Southampton, dimineață.

— Draga mea, interveni magistratul și parohul, ea nu-i decât...

— Nu există cătușe?, continuă doamna Bute împiedicându-se în mantaua ei. Altădată existau cătușe. Unde e tatăl acestei ființe odioase?

— El mi le-a dat, se plânse biata Betsy, nu-i așa, Hester? L-ai văzut pe sir Pitt; știi că așa e, că el mi le-a dat de mult; chiar după târgul de la Mudbury. Nu că eu le-aș fi vrut. Luați-le dacă chiar credeți că nu sunt ale mele.

Şi nefericita scoase din buzunar o pereche de catarame care atrăseseră atenţia şi pe care tocmai şi le însuşise dintr-una din vitrine, unde acestea stătuseră.

— Pe legea mea, Betsy, spuse Hester, servitoarea adusă de ea, cum ai putut să spui o asemenea minciună! Încă şi doamnei Crawley, care e atât de bună şi de sufletistă, şi reverendului (căruia mă închin). Îmi puteţi căuta toate cuferele, stăpână, şi aveţi aici cheile mele, fiindcă sunt o fată cinstită. Deşi cu părinţi săraci, crescută să muncesc – şi dac-o să găsiţi măcar o bucată de dantelă sau vreun ciorap, dintr-alea pe care aţi pus dumneavoastră mâna, nu mai dau pe la biserică cât oi trăi.

— Scoate cheile, nenorocito!, şuieră virtuoasa doamnă cu mantaua peste ochi.

— Uitaţi şi lumânarea, dacă vreţi. Vă pot arăta eu camera şi cufărul din camera majordomului unde ţine grămezi de lucruri, spuse la repezeală micuţa Hester, cu o deosebită curtoazie.

— Taci din gură. Ştiu prea bine în ce cameră stă fiinţa asta. Domnule Brown, fă bine şi vino cu mine; Beddoes, să nu o pierzi din ochi pe femeia asta, ordonă doamna Bute apucând lumânarea. Domnule Crawley, mai bine te-ai duce sus să ai grijă să nu-ţi omoare fratele.

După care femeia cu manta împreună cu domnul Brown o luară spre camera pe care, după cum spunea, o cunoştea prea bine.

Bute urcă şi-l găsi acolo pe doctorul de la Mudbury împreună cu Horrrocks, speriat de moarte, aplecat asupra stăpânului pe un scaun. Încercau să-i ia sânge.

Cu poştalionul rapid, dimineaţă trimiseră o notă domnului Pitt Crawley, scrisă de soţia parohului, care preluă comanda a tot ce era acolo şi care-l veghease pe timpul nopţii pe baronet. Îl readuseseră la un fel de viaţă; nu putea să vorbească, dar părea că recunoaşte lumea. Doamna Bute se ţinu serioasă la căpătâiul patului. Nu dădu semne c-ar vrea să doarmă şi nici nu închise niciunul din ochii negri, înflăcăraţi, cu toate că doctorul sforăia în scaunul lui. Horrocks făcu eforturi disperate pentru a se impune şi a sta cu stăpânul lui, dar doamna Bute îl făcu un beţivan bătrân şi-i ordonă să nu mai apară vreodată

în acea casă dacă nu cumva voia să fie dus unde-o trimiseseră și pe odioasa lui fiică. Înspăimântat de atitudinea ei, omul se strecură în salonul cu lambriuri de stejar, unde se afla domnul James, care, după ce încercă sticla de-acolo și nu găsi nimic în ea, îi ceru lui Horrocks să mai aducă altă sticlă de rom. Ceea ce bătrânul făcu, și aduse pahare curate, iar parohul și fiul lui se puseră pe băut, ordonându-i lui Horrocks să le dea cheile și să nu mai apară acolo niciodată.

Rușinat de o asemenea comportare, Horrocks făcu întocmai și împreună cu fiica lui își luară tălpășița în toiul nopții, plecând definitiv din reședința de la Queen's Crawley.

40

În care Becky e recunoscută de familie

Moştenitorul lui Crawley ajunse acasă la scurt timp după catastrofă şi se poate spune că de-atunci a pus stăpânire pe Queen's Crawley. Căci, deşi baronetul rămase în viaţă pentru multă vreme, niciodată nu-şi mai recăpătă complet luciditatea sau capacitatea de a vorbi, iar frâiele proprietăţii reveniră fiului mai mare. Pitt găsi domeniul într-o stare ciudată. Sir Pitt cumpăra şi ipoteca tot timpul. Avea douăzeci de oameni cu care făcea afaceri şi cu care se certa; era certat cu toţi vechilii şi avea cu ei procese; avea procese cu avocaţi, cu Compania de Mine şi Docuri, pe care o deţinea, şi cu fiecare om cu care făcuse afaceri. A descurca aceste enigme şi a pune lumină în afacerea de-acolo fu o muncă demnă de diplomatul, cumpătatul şi ambiţiosul diplomat de la Pumpernickel[1], care se puse pe treabă cu multă sârguinţă. Bineînţeles că toată familia lui fu mutată la Queen's Crawley, unde veni, evident, şi lady Southdown. Care începu

[1] De la numele pâinii care se face în ţinutul Westfaliei de azi (vestul Germaniei); la vremea respectivă, ţinutul era împărţit în trei zone: regatul Westfalia, provincia Westfalia şi Westfalia Rinului de Nord. Etimologia numelui este atribuită, din surse folclorice, lui Napoleon, căruia, când a invadat Germania, i s-a dat la cină pâine de secară tradiţională. El ar fi spus: „C'est pain pour Nicole!", cuvinte care cu timpul au devenit Pumpernickel.

să convertească parohia chiar sub nasul reverendului, şi-i aduse acolo pe nelegiuiţii ei profeţi, spre oripilarea şi mânia doamnei Bute. Sir Pitt nu luase nicio hotărâre în privinţa vânzării dreptului asupra parohiei de la Queen's Crawley; lady Southdown propuse ca, atunci când avea să-l piardă, ea să-l preia şi să prezinte parohului un protejat mai tânăr de-al ei, propunere asupra căreia diplomatul Pitt nu comentă nimic.

Intenţiile doamnei Bute cu privire la domnişoara Betsy nu fură duse la bun sfârşit, iar aceasta din urmă nu făcu nicio vizită la închisoarea de la Southampton. Împreună cu tatăl ei, fata părăsi proprietatea când acesta puse mâna pe cârciuma lui din târg, pe care o luase în arendă de la sir Pitt. Fostul majordom obţinuse acolo şi un teren scutit de taxe, în baza căruia putea să voteze în numele târgului. Preotul deţinea un alt astfel de vot, iar cei doi, împreună cu alţi patru, formau un corp de alegători care trimiteau în Parlament doi reprezentanţi pentru Queen's Crawley.

Între doamnele de la parohie şi cele de la reşedinţa Queen's Crawley s-a menţinut o oarecare tensiune, cel puţin între cele mai tinere, pentru că nu exista întâlnire între doamna Bute şi lady Southdown care să iasă fără scandal, iar acestea încetară cu timpul să se mai vadă.

A doua stătea în camera ei când domnişoarele de la parohie îşi vizitau verişoara la reşedinţă. Probabil că domnul Pitt nu era tocmai nemulţumit de aceste ocazionale absenţe ale soacrei lui. Considera familia Binkie ca fiind cea mai răsărită şi mai interesantă din lume, iar mătuşa lui şi lady Southdown îl dominau de multă vreme, dar câteodată simţea că e prea mult. A fi considerat prea tânăr era un compliment, fără îndoială, dar la patruzeci şi şase de ani să fii considerat un băiat este câteodată îngrozitor.

Cu toate astea, lady Jane lăsa totul în seama mamei ei. Se preocupa doar de copiii ei şi avea norocul că multitudinea de ocupaţii ale doamnei Southdown – conferinţele cu parohi, corespondenţa cu misionarii din Africa, Asia şi Australia şi altele – umpleau timpul venerabilei contese aproape până la refuz, încât mai rămânea puţin timp să se dedice nepoatei sale, micuţa Matilda, şi nepotului, domnişorul Pitt Crawley. Acesta din urmă era un copil firav, şi doar prin cantităţi

impresionante de calomel reușea lady Southdown să-l țină în viață.

În ceea ce-l privește pe sir Pitt, acesta se retrase în camera în care se stinsese din viață lady Crawley, unde era îngrijit de domnișoara Hester cu o grijă și atenție infinite. Ce se poate compara cu dragostea, devotamentul sau statornicia unei asistente cu un salariu bun? Îți netezesc perna, prepară pulbere de marantă, se trezesc noaptea, îndură reproșuri și furii, privesc cum soarele răsare dincolo de ușile casei și nu vor să plece, dorm în fotolii și-și iau masa în singurătate, petrec îndelungi dimineți nefăcând nimic, privind cenușa în șemineu și băutura pacientului care sfârâie în cană, citesc ziarul zilnic, iar „Chemarea legii" sau „Datoria credinciosului" sunt toată lectura lor pentru un an întreg – iar noi le mustrăm când rudele vin să le vadă o dată pe săptămână sau când li se strecoară puțin gin în coșul de rufe. Doamnelor, ce bărbat ar rezista iubirii după un an de îngrijire și ca obiect al afecțiunii unei femei? În vreme ce o asistentă ar sta lângă tine pentru zece lire, și deja o considerăm o plată prea scumpă. Cel puțin domnul Crawley mormăi îndeajuns de mult chiar și pentru jumătate din suma asta pentru permanenta grijă pe care domnișoara Hester o avea pentru baron.

În zilele însorite, bătrânul era scos într-un scaun, pe terasă, același scaun pe care domnișoara Crawley îl avusese la Brighton și care fusese adus alături de alte lucruri ale doamnei Southdown.

Jane mergea întotdeauna alături de bătrân și era în mod evident preferata lui. Dădea de multe ori din cap când ea intra în camera lui și gemea indescifrabil când ea pleca. Când ușa se închidea în urma ei, începea să plângă și să suspine; tot atunci, atitudinea lui Hester, întotdeauna blândă și călduroasă, se transforma imediat și fata începea să se strâmbe, încleștându-și pumnii și strigând: „Taci din gură, bătrân prost ce ești" și-i lua scaunul din fața focului, unde-i plăcea să se uite la flăcări – drept care el plângea și mai tare. Căci numai asta mai rămăsese după șaptezeci de ani de mârșăvii, străduință, băutură, viclenii și păcate – un om naiv și smiorcăit, pe care-l puneau și-l sculau din pat, îl spălau și-l hrăneau ca pe-un copil.

Şi veni într-un final ziua care puse capăt sarcinii asistentei. Într-o dimineaţă foarte devreme, pe când Pitt Crawley era cu registrele în birou, auzi un ciocănit. Intră Hester, care se înclină şi spuse:

— Mă scuzaţi, sir Pitt; sir Pitt a murit azi-dimineaţă. Eu... îi făceam pâinea prăjită pentru mâncarea lui, pe care o servea în fiecare dimineaţă la şase şi... mi s-a părut că am auzit un geamăt, sir Pitt, şi...

Mai făcu o plecăciune. Ce anume îl făcu pe Pitt să se facă dintr-odată roşu ca focul? Faptul că devenise în sfârşit sir Pitt, cu un loc în parlament, sau poate viitoarele onoruri?

„Acum am să fac lumină pe proprietatea asta, cu banii jos", gândi şi calculă la repezeală schimbările şi îmbunătăţirile pe care-avea să le aducă. Nu voise să folosească mai înainte banii mătuşii sale, ca nu cumva sir Pitt să-şi revină şi efortul lui să fi fost zadarnic.

Toate storurile fură trase la castel şi la parohie; la biserică se traseră clopotele, altarul fu gătit în straie de doliu, iar Bute Crawley nu se mai duse la nicio întrunire, ci merse şi cină tăcut la familia Fuddlestone, unde, la un pahar de vin, discutară despre fratele lui decedat şi despre tânărul sir Pitt. Domnişoara Betsy, acum măritată cu un potcovar, plânse nevoie-mare. Chirurgul familiei veni şi el călare pentru a aduce condoleanţe şi pentru a se interesa de sănătatea doamnelor. Moartea lui sir Pitt fu comentată la Mudbury şi la cârciuma „Blazonul lui Crawley", al cărui proprietar se împăcase mai nou cu parohul, care mai trecea ocazional pe-acolo pentru a gusta din berea slabă a domnului Horrocks.

— Să-i scriu fratelui tău, sau îi scrii tu?, îşi întrebă lady Jane soţul.

— Eu îi scriu, bineînţeles, spuse sir Pitt, ca să-l invit la înmormântare; are să fie bine-venit.

— Şi... doamna Rawdon, adăugă lady Jane timidă.

— Jane!, sări lady Southdown, cum de poţi să gândeşti un asemenea lucru?

— Bineînţeles că trebuie s-o invităm şi pe doamna Rawdon, spuse sir Pitt calm.

— Nu atât timp cât sunt eu în casa asta!, spuse lady Southdown.

— Vă rog să țineți seama de faptul că eu sunt capul familiei, răspunse sir Pitt. Lady Jane, te rog, scrie-i o scrisoare doamnei Rawdon Crawley, s-o rogi să fie prezentă la acest nefericit eveniment.

— Jane, îți interzic să pui mâna pe toc și hârtie!, strigă contesa.

— Mă tem că eu sunt capul familiei, repetă sir Pitt, și oricât de mult regret circumstanțele care v-ar determina să părăsiți această casă, trebuie să continui să o conduc după cum consider de cuviință.

Lady Southdown se ridică magistrală precum doamna Siddons[1] în rolul de lady Macbeth și ordonă să-i fie puși caii la trăsură. Dacă fiul și fiica ei o dădeau afară din casă, ea avea de gând să-și ascundă amarul undeva în singurătate și să se roage ca ei să fie luminați de gânduri mai bune.

— Nu te dăm afară din casă, mamă, zise rușinată lady Jane pe un ton smiorcăit.

— Jane, fii bună și scrie după cum îți dictez, spuse sir Pitt ridicându-se și luând o atitudine de comandant, precum într-un portret de gentlemen la o expoziție. Scrie așa:

Queen's Crawley, 14 septembrie 1822
Dragul meu frate...

Auzind aceste cuvinte hotărâtoare și teribile, lady Macbeth, care așteptase vreun semn de slăbiciune sau de ezitare din partea ginerelui, se ridică și părăsi biblioteca speriată. Lady Jane se uită spre soțul ei ca și cum ar fi dorit să o urmeze și să o liniștească, dar Pitt îi interzise să facă vreo mișcare.

— N-are să plece, spuse el. Și-a părăsit casa din Brighton și a cheltuit câștigurile din ultima jumătate de an; o contesă care să locuiască la un han înseamnă o femeie ruinată. De mult aștept ocazia să... fac acest pas decisiv, draga mea. Căci, după cum cred că-ți dai și tu seama, e imposibil să existe doi capi de familie. Acum, dacă nu te superi, să continuăm cu dictarea.

[1] Sarah Siddons (1755–1831) – una dintre cele mai mari actrițe de tragedie din Anglia.

Dragul meu frate,

Vestea tristă pe care-mi revine datoria să o aduc familiei mele era de mult anticipată...

Într-un cuvânt, preluând frâiele împărăţiei sale şi, cu puţin noroc, sau nenoroc, cum considera el, asumându-şi aproape toată averea pe care o aşteptaseră toate celelalte rude, Pitt era hotărât să trateze familia cu bunătate şi respect şi să facă din Queen's Crawley un cămin ca altădată. Îl mulţumea să ştie că el avea să fie conducătorul acestuia. Avea intenţia să se folosească de vasta influenţă pe care talentele lui de conducător şi poziţia ar fi trebuit să i le confere în ţinutul său pentru a găsi o poziţie bună pentru fratele lui şi pentru a-şi întreţine cum se cuvine verii, şi poate chiar avea un dram de remuşcare la gândul că era stăpânul a tot ceea ce speraseră ei să obţină. În decursul a trei sau patru zile după ce devenise proprietar, îşi schimbă atitudinea şi-şi stabili clar planurile: era hotărât să conducă just şi onest, să ia locul doamnei Southdown şi să fie în cei mai calzi termeni cu putinţă cu toate rudele sale de sânge.

Astfel, dictă o scrisoare către fratele său Rawdon – o epistolă solemnă şi elaborată, ce conţinea cele mai profunde observaţii, în cele mai complicate cuvinte, umplând-o de uimire pe micuţa lui secretară care scria la ordinul soţului ei. „Ce orator ar fi", gândi ea, „când are să intre în parlament (idee pe care Pitt o sugerase de câteva ori soţiei sale în pat, tiranizat fiind şi de lady Southdown). Ce înţelept, ce bun şi ce geniu este soţul meu! Mi l-am închipuit puţin rece, dar ce bune e, şi un adevărat geniu!"

Adevărul e că Pitt Crawley învăţase pe de rost toate vor-bele din acea scrisoare şi o studiase în profunzime şi pe deplin, în mare secret, cum se cădea unui diplomat, înainte să creadă de cuviinţă să o dicteze soţiei lui care se mira.

Scrisoarea, cu o adresă mare, cu margini şi pecete negre, fu trimisă de către sir Pitt fratelui său, colonelul, la Londra. Rawdon Crawley se arătă parţial mulţumit.

„Ce rost are să mergem în locul ăla de nimica?", îşi zise. „Nu suport să stau numai eu cu Pitt după cină, iar caii până acolo şi înapoi or să ne coste douăzeci de lire."

Duse scrisoarea, așa cum făcea cu toate nedumeririle pe care le avea, la Becky, în dormitorul ei de la etaj, împreună cu ciocolata pe care el i-o făcea și i-o ducea în fiecare dimineață. Puse tava cu scrisoarea pe măsuța de toaletă, la care Becky își peria părul blond.

Ea luă misiva cu margini negre, și, după ce o citi, sări din scaun ca arsă, strigând de bucurie și fluturând hârtia deasupra capului.

— Ura?, întrebă Rawdon, mirându-se de făptura ce zburda în fața lui într-un halat lung de flanel, cu buclele, de culoarea cafelei, despletite. Becky, nu ne-a lăsat nimic. Mi-am primit partea mea când am devenit major.

— N-ai să fii niciodată major, prostuțule, răspunse Becky. Acum fugi degrabă la doamna Brunoy, fiindcă trebuie să-mi faci niște haine de doliu, și pune-ți o panglică neagră la pălărie – deși nu cred că ai una. Comand-o să-ți fie adusă mâine acasă ca să putem pleca joi.

— Doar nu vrei să mergi?, spuse mirat Rawdon.

— Bineînțeles că vreau să merg. Adică, lady Jane are să mă prezinte anul viitor la Curte. Adică, fratele tău are să-ți ofere un loc în parlament, prostule. Adică, lordul Steyne are să primească votul tău și-al lui, scumpul meu prostuț, iar tu ai să devii secretar în Irlanda sau guvernator al Indiilor de Vest, sau trezorier, sau consul, sau așa ceva.

— Poștalionul are să coste al naibii de mult, mormăi el.

— Am putea lua poștalionul de Southdown, care-ar trebui să ajungă la înmormântare, pentru că face parte din familie. Dar nu, vreau să mergem cu trăsura mare. O să le placă mai mult. Pare mai modest...

— Merge și Rawdy, evident, nu?, întrebă colonelul.

— Ba deloc, de ce să plătim un loc în plus? E prea mare să călătorească nevăzut între noi doi. Să rămână aici, iar Briggs îi poate face un costum negru. Tu du-te și fă cum ți-am spus. Și-ar fi bine să-i spui lui Sparks, omul tău, că bătrânul sir Pitt a murit și c-o să moștenești o sumă frumușică atunci când se aranjează lucrurile. El are să-i spună lui Raggles, care a tot făcut presiuni pentru bani, și-o să primească și el o consolare.

După care Becky începu să soarbă din ciocolată.

Seara, când sosi credinciosul lord Steyne, o găsi pe Becky alături de doamna ei de companie, nimeni alta decât prietena noastră Briggs, ocupate să taie, să rupă, să reteze şi să sfâşie tot felul de materiale negre pe care le aveau pentru nefericitul eveniment.

— Domnişoara Briggs şi cu mine suntem copleşite de durere şi amărăciune pentru moartea părintelui nostru, spuse Rebecca. Sir Pitt a murit. Ne-am smuls şi părul din cap toată dimineaţa, iar acum, ne rupem şi hainele.

— Ah, cum de poţi spune asta, Rebecca..., fură toate cuvintele pe care Briggs le rosti ridicând ochii.

— Ah, cum de poţi spune asta..., repetă lordul. Deci, a murit mişelul? Dacă-şi juca mai bine cărţile, ar fi putut ajunge în rândul nobililor. Domnul Pitt aproape că-l făcuse nobil, dar întotdeauna a plusat greşit. Un bătrân Silenius[1], ce mai!

— Aş fi putut fi văduva lui Silenius, zise Rebecca. Domnişoară Briggs, ţii minte cum ai tras cu urechea la uşă şi l-ai văzut pe sir Pitt îngenuncheat în faţa mea?

Domnişoara Briggs, vechea noastră cunoştinţă, se înroşi până în vârful urechilor amintindu-şi de acea scenă şi se bucură când lordul Steyne îi ordonă să coboare să-i facă un ceai.

Briggs era câinele de pază pe care Rebecca şi-l găsise pentru a-i apăra virtutea şi reputaţia. Domnişoara Crawley îi lăsase o mică sumă de bani. I-ar fi plăcut să rămână în familia Crawley cu lady Jane, care era bună cu ea şi cu toată lumea, dar lady Southdown o concediase pe biata Briggs de îndată ce îi permise buna-cuviinţă; iar domnul Pitt (care se considera lezat de generozitatea netrebuincioasă a rubedeniei sale decedate faţă de o doamnă care fusese doar angajata credincioasă a domnişoarei Crawley vreo douăzeci de ani) nu obiectă nimic cu privire la acel exerciţiu de autoritate din partea văduvei moştenitoare. Bowls şi Firkin îşi primiră deopotrivă plăţile şi înştiinţarea de concediere, se căsătoriseră şi-şi făcuseră un cămin după bunul lor plac.

Briggs încercase să trăiască cu rudele sale de la ţară, dar constată că e în zadar după societatea aleasă cu care fusese

[1] Urmaş al lui Dionis, descris ca fiind cel mai gras, mai înţelept şi mai beat dintre toţi urmaşii zeului.

obișnuită; prietenii ei, mici comercianți într-un sat de provincie, se certau pe cele patruzeci de mii de lire pe an mai abitir și mai fățiș decât o făcuseră rubedeniile domnișoarei Crawley pentru moștenirea acesteia. Fratele lui Briggs, un modist și un măcelar radical, o numi pe sora lui o aristocrată scumpă la pungă, pentru că ea nu voia să investească o parte din bani în prăvălia lui; ar fi făcut asta dacă n-ar fi fost o soră a lor, soție aprigă de pantofar, la cuțite cu pălărierul-măcelar, care mergea la o altă capelă și care-i arătă că fratele lor este în pragul falimentului, luând-o sub aripa ei pe Briggs pentru un timp. Pantofarul voia ca domnișoara Briggs să-l trimită pe fiul lui la colegiu și să facă din el un gentleman. Cele două familii reușiră să smulgă, între ele, o mare parte din economiile lui Briggs, care, într-un final, plecă din nou la Londra, blestemată fiind de toți, hotărâtă să încerce din nou să renunțe la libertate, care era de mii de ori mai puțin solicitantă decât servitudinea. Și, după ce dădu anunț în ziar („Femeie de moravuri alese, obișnuită cu societatea bună, doritoarea a..."), fu găzduită de domnul Bowls, în Half Moon Street, și așteptă rezultatul anunțului.

Și astfel ajunse la Rebecca. Într-o zi, trăsura cu ponei a doamnei Rawdon tocmai ce trecu în goană pe stradă, când domnișoara Briggs, obosită, ajunse la ușa domnului Bowls după o plimbare epuizantă la biroul ziarului „The Times", din centru, unde publicase a șasea oară anunțul. Rebecca era la cârma poneilor și o recunoscu numaidecât pe femeia de moravuri alese; fiind o persoană cu un simț al umorului dezvoltat, după cum am văzut deja, trase poneii la ușa casei cu pricina, dădu hățurile valetului și sări jos, apucând ambele mâini ale lui Briggs, înainte ca aceasta din urmă să-și revină din șocul de a-și revedea vechea prietenă.

Briggs plânse, iar Becky râse mult și o sărută pe buna femeie când intrară pe alee, apoi în salonul din față al domnului Bowls, care era gătit cu perdele roșii și cu o oglindă rotundă cu un vultur încătușat deasupra, care se uita spre spatele anunțului din fereastră, care spunea „camere de închiriat".

Briggs își spuse povestea printre suspinele inutile și exclamațiile pline de uimire cu care femeile sensibile ca ea își întâmpină sau întâlnesc o veche cunoștință pe stradă. Pentru

că, deşi oamenii se întâlnesc unii cu alţii zi de zi, există unii care insistă în a descoperi miracole. Iar femeile, chiar dacă altădată se urau, încep să verse lacrimi când se întâlnesc, deplângând şi amintindu-şi de ultima oară când s-au văzut. Aşadar, într-un cuvânt, Briggs îşi spuse întreaga poveste, iar Becky îi făcu un rezumat al vieţii ei, cu obişnuita ei modestie şi candoare.

Domnul Bowls şi mai târziu şi Firkin veniră şi ascultară întunecaţi gemetele şi chicotele isterice care se auzeau în salonul din faţă. Becky nu fusese niciodată preferata lor. De când cuplul se aşezase la Londra, frecventaseră reşedinţa foştilor lor amici, familia Ragglers, şi nu le plăcuse istorisirea lor cu privire la mariajul colonelului.

— Nu m-aş încrede în el, Ragg, băiete, remarcă Bowls.

Iar când doamna Rawdon ieşi din salon, soţia lui Bowls se mulţumi doar să facă o plecăciune zgârcită, iar degetele ei, când le întinse politicoasă doamnei Rawdon, care insistă să dea mâna cu vechea menajeră, erau reci şi lipsite de viaţă, precum nişte cârnaţi. Apoi, Rebecca o luă în goană spre Piccadilly, surâzând cum nu se poate mai dulce spre domnişoara Briggs, care se înfipse la fereastra cu anunţul, dând şi ea din cap. După câteva momente, Rebecca se afla deja în parc, cu o jumătate de duzină de dandy ţinându-se după trăsura ei, la trap.

Aflând situaţia prietenei sale şi având acum o moştenire confortabilă de la domnişoara Crawley, plata nefiind un motiv de obiecţie pentru buna femeie, Becky îşi formă numaidecât nişte planuri în privinţa ei. Briggs era exact compania ce i-ar fi convenit şi o invită în acea seară să cineze cu ea, ca să-l vadă şi pe scumpul ei, pe micul Rawdon.

Doamna Bowls o avertiză pe musafira ei să nu se arunce în vizuina lupului „fiindcă ai să regreţi, domnişoară Briggs, ia seama, la fel de sigur cum eu mă numesc Bowls". Iar Briggs promise să fie cu mare băgare de seamă. Iar rezultatul precauţiei fu că se mută cu doamna Rawdon săptămâna următoare şi-i împrumută lui Rawdon Crawley şase sute de lire din venitul ei în mai puţin de şase luni.

41

În care Becky vizitează reşedinţa strămoşilor ei

Pregătirile pentru doliu fiind gata şi sir Pitt Crawley fiind înştiinţat de sosirea lor, colonelul Crawley şi soţia lui se puseră în aceeaşi veche trăsură cu care Rebecca venise acolo împreună cu defunctul baronet prima oară, cu nouă ani înainte. Ce bine îşi amintea de hanul Yard şi de lacheii cărora refuză să le dea bani, dar şi de flăcăul binevoitor de la Cambridge, care o învelise în haina lui pe parcursul drumului! Rawdon se aşeză afară; i-ar fi plăcut să mâne caii, dar durerea îl împiedica. Rămase lângă vizitiu şi tot drumul discutară despre cai şi despre starea drumurilor, despre proprietarii de hanuri, despre cine mai mâna trăsura cu care el călătorise atâta pe vremea când el şi Pitt erau flăcăi şi mergeau la Eton. La Mudbury fură luaţi în primire de o trăsură cu un vizitu în doliu.

— E vechea trăsură, Rawdon, spuse Rebecca atunci când ei urcară. Viermii au mâncat tapiseria – uite pata pe care a făcut-o sir Pitt, ha! Văd că fierarul Dawson are obloanele deschise – sir Pitt făcea mare scandal pe seama lui. Din cauza unei sticle de lichior pe care fierarul a spart-o şi pe care trebuia să i-o aducă mătuşii tale de la Southampton. Cum mai zboară timpul, n-am ce zice! Uite, fata aia zglobie care stă

lângă mama ei la casa aia – n-are cum să fie Polly Talboys. Mi-o amintesc o copilă murdară care smulgea buruienile din grădină.

— Frumoasă fată, spuse Rawdon întorcând salutul ce-l primise dinspre casa cu pricina, ducând două degete la pălăria cu bandă neagră.

Becky se înclină şi salută, recunoscând ici şi colo lume, ceea ce pentru ea era extrem de încântător. Părea că nu mai e văzută ca o impostoare şi că se întorcea în căminul strămoşilor ei. Pe de altă parte, Rawdon era cam dezamăgit şi posomorât. Ce amintiri din copilărie şi de la vârsta inocenţei puteau să-i treacă lui prin minte? Ce junghiuri de remuşcări, îndoieli şi ruşine?

— Surorile tale ar trebui să fie nişte tinere domnişoare acum, zise Rebecca gândindu-se la ele poate pentru prima dată de când plecase de-acolo.

— Habar n-am, răspunse colonelul. Bună ziua; uite-o pe mama Lock. Bună ziua. Vă mai amintiţi de mine? Sunt domnişorul Rawdon. Ce bine se ţin bătrânele astea, pe legea mea. Avea o sută de ani când eram eu copil.

Trecură de porţile reşedinţei de care se îngrijea bătrâna doamnă Lock şi a cărei mână Rebecca insistă să o strângă în clipa în care femeia deschise cu un scârţâit poarta de fier. Trăsura trecu printre cei doi stâlpi acoperiţi cu muşchi, pe care se aflau şarpele şi porumbiţa.

— Guvernatorul a retezat din pădure, remarcă Rawdon uitându-se în jur, după care tăcu.

La fel şi Becky. Ambii erau destul de neliniştiţi, meditând asupra timpurilor trecute. El se gândea la Eton, la mama lui, de care-şi amintea ca fiind o femeie rece, mohorâtă, la o soră care murise şi pe care o adorase cu pasiune; la cum obişnuia să-l bruftuluiască pe Pitt; la Rawdy, care rămăsese acasă. În vreme ce Rebecca se gândea la tinereţea ei şi la secretele întunecate ale acelor începuturi josnice, la intrarea ei în viaţă tot pe acele porţi de demult, la domnişoara Pinkerton, la Joe, la Amelia.

Aleea cu pietriş şi terasa fuseseră curăţate. Deasupra intrării atârna o placă funerară mare; doi oameni înalţi, solemni, îmbrăcaţi în negru, deschiseră fiecare dintre uşile

trăsurii când aceasta trase la trepte. Rawdon se înroși, iar Becky păli întrucâtva când trecură braț la braț în hol. Ea-l pișcă pe soț de braț când intrară în salonul mare, placat cu lambriuri de stejar, unde sir Pitt și soția lui erau pregătiți să-i primească. Sir Pitt și lady Jane erau îmbrăcați în negru, iar lady Southdown avea o pălărie mare, neagră, cu multe pene și zorzoane, care stătea cocoțată pe capul ei ca urna unui antreprenor.

Sir Pitt calculase corect – și anume că doamna n-avea să plece de la ei. Se mulțumi să păstreze o tăcere solemnă, împietrită, atunci când se afla în compania lui Pitt și a soției sale rebele și să-i îngrozească pe copiii din camerele lor cu purtarea ei terifiantă. Rawdon și soția lui fură întâmpinați numai cu o plecăciune scurtă din trup și din penajul de pe cap, așa cum se întâmplă fiilor risipitori care se reîntorc la familia lor. Și, ca să spunem drept, aceștia nu se simțiră câtuși de puțin afectați de răceala ei. Pentru ei, doamna era doar o persoană secundară la momentul respectiv – se concentrau asupra primirii făcute de fratele și de sora lui.

Pitt, oarecum aprins în obraji, se duse și scutură mâna fratelui, salutând-o pe Rebecca tot cu o scuturare de mână și o plecăciune adâncă. Lady Jane, în schimb, luă ambele mâini ale cumnatei și o sărută călduros. Îmbrățișarea făcu ca ochii aventurierei să se umple ușor de lacrimi – podoabe pe care, după cum știm, le purta rareori. Dovada nevinovată de bunătate și încredere o atinse și-o încântă în același timp, iar Rawdon, încurajat de această atitudine din partea surorii lui, își răsuci mustățile și își permise să o salute pe lady Jane cu un sărut, ceea ce o făcu pe aceasta să roșească puternic.

— O femeie a naibii de drăguță, lady Jane asta, remarcă el când se găsi singur cu soția lui. Pitt s-a îngrășat și el și face o treabă grozavă.

— Își permite, spuse Rebecca, fiind de acord cu părerea de pe urmă a soțului cum că „soacra era o zgripțuroaică, iar surorile, niște domnișoare frumușele".

Acestea din urmă fuseseră chemate de la școală pentru a lua parte la înmormântare. Părea că sir Pitt Crawley crezuse de cuviință, pentru renumele reședinței și al familiei, să aibă cât mai multe persoane în doliu. Toți bărbații și servitoarele

castelului, bătrânele de la Alms House, pe care sir Pitt bătrânul le înşelase cu o mare sumă de bani, familia reverendului şi toţi cei care se găseau pe proprietăţile castelului şi ale parohiei fură înveşmântaţi în negru. Pe lângă ei, mai erau oamenii antreprenorului de pompe funebre, cel puţin douăzeci de persoane, toţi cu panglici la mâneci şi la pălărie, care făcură un mare spectacol când avu loc înmormântarea – însă acestea sunt personaje mute în istorisirea noastră şi, cum nu au nimic de făcut sau de spus, vor ocupa foarte puţin loc aici.

În ce le priveşte pe cumnatele ei, Rebecca nu încercă să-şi uite vechea poziţie de guvernantă a lor, ci-şi aduse aminte de ea cu onestitate şi cu multă îngăduinţă, spunându-le că se gândise la ele zile în şir şi că dorea să afle amănunte despre ele. De fapt, s-ar fi zis că de când plecase de-acolo nu încetase a le onora cu un loc de cinste în gândurile ei şi că se preocupase cum nu se poate mai atent de bunăstarea lor. Cel puţin aşa presupuse lady Crawley şi mai micile ei surori.

— Abia dacă s-a schimbat în opt ani de zile, remarcă domnişoara Rosalind spre domnişoara Violet, când se pregăteau de masă.

— Roşcatele arată minunat, zise cealaltă.

— Părul ei e mai închis de cum era înainte. Cred că şi-l vopseşte, adăugă domnişoara Rosalind. E şi mai îndesată puţin şi mai împlinită, continuă Rosalind, care era predispusă la îngrăşare.

— Cel puţin nu-şi dă aere şi-şi aminteşte că ne-a fost guvernantă odată, zise domnişoara Violet, sugerând că guvernantelor le şedea bine să ţină seama de locul lor şi să nu uite că ea era nu doar nepoata lui sir Walpole Crawley, ci şi a domnului Dawson de la Mudbury şi că avea pe blazon imaginea unei cuve cu cărbune.

Există alte persoane bine intenţionate în Bâlciul deşertăciunilor cu care unii se întâlnesc zi de zi şi care sunt cu siguranţă nepăsătoare.

— Nu poate fi adevărat ce spuneau fetele de la parohie; că mama ei a fost dansatoare la operă...

— Nu-ţi poţi controla trecutul, răspunse Rosalind cu o notă libertină în glas. Sunt de acord cu fratele nostru, şi anume că, dacă face parte din familie, trebuie să ţinem seama de ea.

Sunt sigură că mătușa Bute nu are nevoie să deschidă gura. Vrea să o mărite pe Kate cu tânărul Hooper, negustorul de vin, și l-a rugat în mod negreșit să meargă la parohie pentru a-i da ordine.

— Mă întreb dacă lady Southdown are să plece. Părea foarte posomorâtă în fața doamnei Rawdon, spuse cealaltă.

— Eu aș vrea să plece. N-am să citesc „Spălătoreasa de la Finchley Common", se jură Violet, după care coborâră la cină, căci sunase clopoțelul la ora obișnuită; în drum evitară o anume cameră unde se aflau un coșciug și câțiva privitori, dar și lumini care ardeau în permanență în spatele ușilor închise. Dar, înainte de asta, lady Jane o conduse pe Rebecca în camera pregătită pentru ea, care, la fel ca întreaga casă, căpătase un aspect mult mai ordonat și confortabil de când Pitt devenise stăpân. Acolo, observând că ajunseseră și cuferele mici ale doamnei Rawdon, fiind puse în camera de toaletă și în cea alăturată, lady Jane o ajută să-și scoată boneta impecabilă și mantaua și-o întrebă pe cumnata ei dacă-i mai poate fi de folos.

— Ce mi-aș dori cel mai mult, zise Rebecca, e să merg în camera copiilor, să ți-i văd.

Și cele două se priviră cu multă candoare, ducându-se în camera cu pricina ținându-se de mână.

Becky o admiră pe micuța Matilda, care încă nu împlinise patru ani, spunând că e cea mai drăguță fată din lume; iar băiatul, zise ea, un flăcăuaș de doi ani – palid, cu cearcăne și un cap mare –, era cum nu se poate mai potrivit la trup, minte și înfățișare.

— Aș vrea ca mama să nu mai insiste să-i dăm atâtea medicamente, oftă lady Jane. De multe ori cred că toți am fi mai bine fără ele.

După care lady Jane și noua ei prietenă purtară una dintre acele conversații medicale tainice despre copii, de care majoritatea femeilor, din câte am înțeles, sunt foarte pasionate. Acum cincizeci de ani, pe când subsemnatul era numai un băiețel, a fost pus să iasă din cameră după cină împreună cu doamnele, și-mi amintesc prea bine că discuția lor s-a concentrat în mare parte pe leacuri. Iar de-atunci, cum am pus această întrebare la două sau trei femei, am primit de fiecare

dată încredinţarea că vremurile nu s-au schimbat. Aş vrea ca şi cititorul să remarce în această seară acest lucru atunci când doamnele se vor retrage şi se vor întruni pentru a dezbate misterele din salonaş. Într-o jumătate de oră, Becky şi Jane erau deja prietene apropiate şi confidente, iar pe parcursul serii, cea de-a doua îl informă pe sir Pitt că Rebecca era o tânără bună, cinstită, modestă şi iubitoare.

Astfel, câştigând bunăvoinţa fiicei, Becky se aplecă asupra doamnei Southdown, pentru a cădea la pace şi cu ea. De îndată ce-o găsi pe aceasta singură, o asaltă numaidecât despre problema copiilor, spunând că al ei scăpase, de fapt, cu calomel administrat în voie, când toţi doctorii din Paris renunţaseră a mai avea speranţe. După care menţionă cât de des auzise laude despre ea de la minunatul reverend Lawrence Grills, preotul capelei My Fair, pe care ea o frecventa, şi cum opiniile ei se schimbaseră atât de radical datorită circumstanţelor şi cursului sorţii, cum spera ca trecutul pe care-l petrecuse în desfătarea celor lumeşti şi în păcate să nu o priveze de meditaţii pe viitor. Povesti cum în trecut fusese îndatorată domnului Crawley pentru educaţia religioasă, din „Spălătoreasa din Finchley Common", din care citise şi luase aminte cu prisosinţă şi întrebă de doamna Emily, talentata autoare – acum doamna Emily Hornblower, din Cape Town, unde soţul ei nutrea mari speranţe de a deveni episcop de Kafraria.

Dar le întrecu pe toate şi, după înmormântare, se proclamă în favoarea doamnei Southdown, spunând că se simte neliniştită şi nelalocul ei, cerând sfaturile medicale ale contesei, pe care văduva nu numai că i le oferi, dar chiar veni noaptea în camera lui Becky, înfăşurată într-un halat, aducând şi mai mult a lady Macbeth, şi-i aduse un pachet cu broşurile ei preferate ca leac propriu, pe care insistă ca doamna Rawdon să-l primească.

La început, Becky îl acceptă şi începu să cerceteze broşurile cu mult interes, angajându-se cu văduva într-o conversaţie despre conţinutul lor şi despre bunăstarea sufletului, sperând că astfel trupul ei avea să scape de medicamente. Dar după ce epuizară subiectele religioase, lady Macbeth nu voi să părăsească încăperea lui Becky până ce nu-şi goli cana, iar biata doamnă Rawdon chiar fu nevoită să adopte o privire plină de

recunoștință și să înghită pastila sub ochii imperturbabili ai bătrânei moștenitoare, care, într-un final, își părăsi victima cu o binecuvântare.

Ceea ce nu o liniști prea mult pe doamna Rawdon. Avea obrazul palid când Rawdon veni la ea s-o întrebe ce s-a întâmplat, iar când Becky, cu acel simț al umorului pe care nu și-l putea ascunde, cu toate că pe seama ei o făcea, îi povesti întâmplarea și victimizarea ei de către lady Southdown, bărbatul izbucni în hohote de râs explozive ca de obicei. Lordul Steyne și fiul ei din Londra râseră și ei de poveste când Rawdon și soția lui se întoarseră la reședința lor din Mayfair. Becky jucă întreaga scenă pentru ei. Își puse o scufie de noapte și un halat; citi o predică pe un ton dintre cele mai grave; predică pe seama leacului pe care pretindea a-l administra, imitând cu atâta seriozitate încât ai fi zis că era însăși întruchiparea contesei.

— Mai fă pe doamna Southdown și leacurile ei, cereau în mod constant cei prezenți în micul ei salon din Mayfair. Pentru prima oară în viața ei, văduva moștenitoare, contesa de Southdown, fu luată în derâdere.

Sir Pitt ținu minte dovezile de respect și venerație pe care Rebecca i le oferise personal pe vremuri și se arătă deosebit de tolerant față de ea. Mariajul, oricât de nepotrivit ar fi fost, îl schimbase pe Rawdon foarte mult în bine – ceea ce era evident din comportamentul diferit și atitudinea colonelului. Oare nu fusese aceasta o uniune fericită? Vicleanul diplomat surâse în sinea lui, admițând că-și datora averea acestei uniuni, recunoscând, într-un final, că nu avea de ce să se plângă. Mulțumirea lui nu fu afectată de afirmațiile, purtarea sau discuțiile Rebeccăi.

Aceasta din urmă arătă de două ori mai mult respect, care pe el îl fermecase într-atâta altădată, demonstrându-i forța interioară a discursurilor lui într-un mod ce-l surprinse chiar și pe Pitt, care fusese întotdeauna înclinat a-și respecta propriile talente și le admiră și mai mult când Rebecca i le înfățișa. În privința cumnatei, Rebecca reuși în mod mulțumitor să demonstreze că doamna Bute Crawley favorizase căsătoria pe care mai apoi o renegase într-atâta, că avariția doamnei Bute – care spera să pună mâna pe toată averea

domnişoarei Crawley şi să-l lipsească pe Rawdon de favorurile mătuşii sale – provocase şi inventase toate acele veşti mârşave împotriva ei.

— A reuşit să ne aducă la sapă de lemn, spuse Rebecca luând un aer de răbdare îngerească, dar cum poţi să te înfurii pe o femeie care mi-a dăruit unul dintre cei mai minunaţi bărbaţi din lume? Oare n-a fost avariţia ei o pedeapsă suficientă când i s-au ruinat toate speranţele şi când a pierdut proprietatea pe care contase într-atâta? Biata de ea!, exclamă apoi. Draga mea lady Jane, ce ne pasă nouă de sărăcie? Eu sunt obişnuită cu asta din copilărie şi mulţumesc adesea că banii domnişoarei Crawley au fost întrebuinţaţi pentru refacerea splendorii unei vechi familii nobile, din care sunt mândră că fac parte. Sunt convinsă că sir Pitt are să se folosească mult mai înţelept de ei decât s-ar fi folosit Rawdon.

Toate aceste cuvinte fură transmise lui sir Pitt de credincioasa lui soţie şi astfel se accentuă impresia favorabilă făcută de Rebecca atât de mult, încât a treia zi după înmormântare, pe când familia se afla la masă, sir Pitt Crawley, tăind din pui în capul mesei, îi spuse doamnei Rawdon:

— Rebecca, îţi dau o aripă?

O replică ce aduse în ochii femeii un licăr de satisfacţie.

În vreme ce Rebecca se preocupa de planurile şi idealurile mai sus amintite şi pe când Pitt Crawley aranja ceremonialul funerar şi alte probleme legate de viitorul şi demnitatea numelui său, iar lady Jane era ocupată cu copiii atâta cât îi permitea mama, pe când soarele răsărea şi apunea, iar clopotul din turnul cu ceas de la castel suna ora mesei ca de obicei, trupul neînsufleţit de la Queen's Crawley zăcea în camera în care fusese depus, vegheat fără încetare de oameni special plătiţi pentru acest ritual. O femeie sau două şi trei-patru oameni de-ai antreprenorului, cei mai buni care se găseau în Southampton, îmbrăcaţi în negru, cu expresii mute şi dramatice, se îngrijeau de rămăşiţele pe care le vegheau cu rândul, având la dispoziţie camera menajerei pentru a se întruni acolo în orele libere, unde jucau între ei cărţi şi beau bere.

Membrii familiei şi servitorii casei se ţineau departe de acel loc înfricoşător, unde zăceau oasele unui descendent dintr-o străveche linie de cavaleri şi gentlemeni în aşteptarea clipei

în care avea să fie puse în cripta familiei. Nu erau marcați de vreun regret, în afară de cele ale bietei femei care sperase a fi soția și văduva lui sir Pitt și care plecase în dizgrație de la castelul în care ajunsese aproape stăpână. În afară de ea și de un câine bătrân de vânătoare pe care-l avusese, cu care stabilise o relație strânsă pe perioada când dăduse în mintea copiilor, bătrânul nu avea nici măcar un prieten care să-l jelească, căci, într-adevăr, de-a lungul vieții, nu se străduise câtuși de puțin să-și facă vreunul. Dacă cei mai buni și mai iubitori dintre noi care pleacă de pe acest pământ ar avea ocazia să-și revizuiască viața, probabil (presupunând că toate trăirile din Bâlciul deșertăciunilor se manifestă numai în perimetrul în care sunt limitate) c-ar fi străbătuți de frânturi de neîncredere să afle cât de repede se consolează cei care rămân după noi. La fel fu uitat și sir Pitt – precum sunt uitați cei mai buni și mai iubitori dintre noi – doar cu câteva săptămâni mai devreme.

Cei care au plăcerea pot să-i urmărească rămășițele în mormânt, acolo unde au fost duse în ziua stabilită, cu procedurile ce se cuveneau – familia mergând în trăsuri funerare, cu batistele la gură, pregătite pentru lacrimile care nu apăreau, antreprenorul și oamenii lui tulburați nevoie-mare, arendașii răsăriți jelind de bucurie pentru noul stăpân, trăsurile nobililor din vecini mergând în urma lor cu trei mile pe oră, goale și pe deplin îndurerate, preotul rostind discursul despre „Scumpul nostru frate care a plecat dintre noi". Atâta vreme cât este vorba despre trupul unui bărbat, îl copleșim cu vanitatea noastră și-l înconjurăm de multă agitație și ceremonii, așezându-l și gătindu-l în catifea și-n cuie aurite, iar datoria noastră se încheie când îi punem deasupra o piatră funerară, cu versuri. Curatorul lui Bute, un băiat tânăr și inteligent de la Oxford, dimpreună cu sir Pitt Crawley, compuseră un epitaf în latină pentru răposatul și mult jelitul baronet, iar primul rosti o predică obișnuită, îndemnându-i pe cei rămași în viață să nu dea curs durerii și aducându-le la cunoștință în cei mai respectabili termeni că într-o bună zi și ei au să fie chemați către acel loc mohorât și misterios care tocmai se închisese peste rămășițele deplânsului lor frate. După care arendașii încălecară din nou și plecară sau rămaseră să se răcorească

puţin la crâşma „Blazonul lui Crawley". Apoi, după un prânz în holul servitorilor la Queen's Crawley, trăsurile nobililor o luară spre diferitele lor destinaţii. Oamenii antreprenorului urcară pe acoperişul dricului şi o luară spre Southampton, cu tot cu frânghii, voaluri, catifele, pene de păun şi alte obiecte funerare ce le aparţineau.

Chipurile lor îşi recăpătară expresia naturală când caii trecură de porţile proprietăţii şi începură să tropăie mai sprinten pe drumul liber. Puteau fi văzute pâlcuri de oameni aducând o pată neagră pe la uşile cârciumilor cu urne la intrare, ce sclipeau în soare. Scaunul cu rotile al lui sir Pitt fu dus într-o magazie din curte. La început, bătrânul câine de vânătoare mai lătra câteodată, acestea fiind singurele semne de jale de la castelul pe care-l stăpânise baronetul sir Pitt Crawley vreo şaizeci de ani.

Cum păsări erau destule, iar partidele de vânătoare sunt datoria oricărui gentleman cu veleităţi de stăpân al unui domeniu, sir Pitt Crawley, după consumarea primului val de tulburare, ieşi şi se amuză puţin, având pe cap o pălărie albă cu o bandă neagră de jur împrejur. Vederea acelor câmpuri cu cioturi de plante şi napi, care erau acum ale lui, îi dădeau o oarecare satisfacţie tainică.

Câteodată, cu cea mai sublimă pioşenie, nu-şi lua arma, ci se ducea paşnic cu un băţ din bambus, cu Rawdon, fratele mai mare, şi îngrijitorii, care împuşcau undeva alături de el. Banii şi pământurile vaste ale lui Pitt avură un efect deosebit asupra fratelui său. Colonelul sărac deveni destul de supus şi respectuos faţă de stăpânul casei şi nu-l mai dispreţui pe fraierul de Pitt. Dimpotrivă, Rawdon asculta binevoitor la planurile fratelui mai mare de a planta şi de a iriga terenurile, dându-i sfaturi cu privire la grajduri şi la vite; se duse la Mudbury să vadă o iapă, care considera el c-avea să fie folosită de lady Jane, şi se oferi să o dreseze, şi câte altele. Dragonul rebel devenise chiar ascultător şi pios, un frate cât se poate de credincios.

Primea veşti constante despre micul Rawdon, din Londra, de la domnişoara Briggs, pe care-l lăsaseră acasă şi care le trimitea propriile mesaje:

Sunt foarte bine, scria el. *Sper că și tu ești bine. Sper că și mama e bine. Poneiul e bine. Grey mă duce să călăresc în parc. Pot să merg la trap. Am întâlnit un băiat care a mai călărit. plângea când mergea la trap. Eu nu plâng.*

Rawdon citi toate aceste scrisori fratelui și lui lady Jane, care se arătară încântați. Baronetul primise a se ocupa de băiat când va veni vremea să meargă la școală, iar buna lui soție îi dădu Rebeccăi o bancnotă, rugând-o să cumpere un cadou pentru micuțul ei nepot.

Zilele se scurgeau una după alta, iar doamnele își petreceau timpul cu acele ocupații pașnice și amuzante care le mulțumesc pe doamnele de la țară. Clopotele sunau de masă și rugăciune. Domnișoarele își exersau talentul la pian în fiecare dimineață după micul dejun, Rebecca binecuvântându-le cu indicațiile ei. Încălțau ghete groase și se plimbau prin parc sau printre tufe, sau o luau prin spatele gardurilor cu țepușe și se duceau în sat, pe lângă case, cu pachete cu medicamentele și broșurile doamnei Southdown pentru bolnavii de-acolo. Lady Southdown se ducea la plimbare într-o trăsură cu ponei, iar Rebecca ocupa locul de lângă ea, ascultându-i vorba solemnă cu cel mai mare interes. Serile cânta din Handel și Haydn și lucra la o bucată mare de lână, ca și cum ar fi fost făcută pentru așa ceva și ca și cum avea să continue cu acest stil de viață până când avea să fie coborâtă în mormânt, la o vârstă respectabilă, și când avea să lase în urmă regrete și o mare de consolări – de parcă n-ar fi existat griji, datorii, planuri, mutări, sărăcie dincolo de porțile parcului, ca s-o izbească din plin când avea să iasă din nou în lume.

„Nu e greu să fii soție de nobil de țară", gândi Rebecca. „Cred că și eu aș fi o bună soție de-aș avea cinci mii pe an. Mi-aș putea pierde vremea în camera copiilor sau să număr piersicile de pe pereți. Aș putea uda florile din seră sau să culeg frunzele moarte de la mușcate. Aș putea întreba bătrânele despre reumatismul lor și să comand supă de o jumătate de coroană pentru cei săraci. N-aș avea prea mult de pierdut, la cinci mii pe an. Ba chiar aș putea să merg zece mile ca să cinez pe la vreun vecin și să mă îmbrac într-o rochie care era la modă anul trecut. Aș putea să merg la biserică și să stau

trează în strana familiei sau să dorm după draperii, cu voalul dat pe faţă, dacă-aş exersa puţin. Aş putea să plătesc pe toată lumea de-aş avea bani. Cu asta se mândresc toţi farsorii de pe-aici. Se uită de sus, cu milă, la noi, bieţii păcătoşi, care nu avem nimic. Se consideră generoşi dacă dau copiilor noştri o bancnotă de cinci lire, iar pe noi ne privesc cu dispreţ că nu avem niciuna." Şi cine, în afară de ea, ştie dacă avea dreptate în speculaţiile ei – că diferenţa dintre ea şi o femeie onestă stătea într-o chestiune de bani şi avere. Dacă mai punem la socoteală şi ispitele, cine poate spune că unul sau altul e mai breaz decât vecinul? Un trai confortabil şi prosper, dacă nu-i face pe oameni mai oneşti, măcar îi face să rămână aşa. Un consul, întorcându-se de la un ospăţ cu supă de ţestoasă, n-are să exagereze cu canibalismul, să fure un picior de miel, ci are să se înfometeze să vadă dacă nu cumva poate şterpeli vreunul. Astfel se consola Becky, punând în balanţă oportunităţile ei şi împărţind în mod egal binele şi răul în lume.

Bătrânii câini de vânătoare, pământurile şi pădurile, dumbrăvile, lacurile, grădinile, camerele bătrânului castel unde ea locuise cu şapte ani în urmă – pe toate le examină. Fusese tânără pe-atunci, sau aşa ceva, căci uitase dacă fusese vreodată tânără, dar îşi aminti de gândurile şi trăirile ei din urmă cu şapte ani, comparându-le cu cele pe care le avea acum, după ce văzuse lumea, după ce trăise printre oameni importanţi, după ce se ridicase mult deasupra modestei situaţii de la început.

„Am depăşit-o, pentru că sunt inteligentă", gândi ea, „şi cam toţi ceilalţi sunt proşti. Acum nu m-aş mai putea întoarce să trăiesc printre acei oameni pe care-i întâlneam în atelierul tatălui meu. În loc de nişte artişti săraci cu mănunchiuri de tabac în buzunare, vin la mine acum lorzi cu insigne şi însemne. Am un soţ elegant, o cumnată fiică de conte care stă chiar în casa în care eu nu eram mai mult de-o servitoare acum ceva ani. Dar oare mă descurc mai bine decât atunci când eram fiica unui pictor sărac, când îl amuzam pe băcanul din colţ să-mi dea ceai şi zahăr? Dacă mă căsătoream cu Francis, care era îndrăgostit de mine – n-aş fi fost mai săracă de cum sunt acum. La naiba! Aş vrea să-mi pot preschimba poziţia în societate şi pe toate rubedeniile mele pentru o

sumă frumușică" – căci astfel simțea Becky deșertăciunea acțiunilor umane și în astfel de bunuri i-ar fi plăcut să-și pună baza.

Probabil că a uimit-o faptul că onestitatea și modestia, datoria împlinită, un drum drept de urmat i-ar fi adus tot atâta fericire cum ar fi obținut prin calea pe care se străduia într-atâta s-o urmeze. Dar, întocmai cum copilele de la Queen's Crawley ocoleau camera în care zăcea trupul neînsuflețit al tatălui lor, tot așa Becky, dacă avea astfel de gânduri, era obișnuită să le dea la o parte și să nu le bage în seamă. Le evita și le disprețuia, sau cel puțin acum era devotată celui-lalt model, de la care nu se mai putea sustrage. Iar în ce mă privește, consider că regretele sunt cel mai puțin folositoare simțului rațional al omului – cel mai ușor de amuțit în caz că se trezesc, iar la câțiva, chiar complet adormite. Ne doare când suntem descoperiți sau ne rușinăm de pedeapsă, dar simplul simț al erorii nefericește pe foarte puțini din Bâlciul deșertăciunilor.

Astfel, Rebecca, pe timpul ședерii la Queen's Crawley, își făcu prieteni printre cei bogați și păcătoși, atâția cât putu aduce sub oblăduirea ei. Lady Jane și soțul ei își luară rămas-bun de la ea cu cele mai bine intenționate gânduri. Abia așteptau ziua în care aveau să se reîntâlnească la Londra, când reședința din Gaunt Street avea să fie refăcută și înfrumusețată. Lady Southdown îi pregăti un pachet cu leacuri și-i trimise o scrisoare reverendului Lawrence Grills, cerându-i să cruțe numele celui care scrisese scrisoarea și să nu o ardă. Pitt îi însoți cu trăsura cu patru cai până la Mudbury, unde le trimisese cuferele cu o altă trăsură, înainte, dimpreună cu o grămadă de carne de vânat.

— Ce bucuroși o să fiți să vă revedeți copilul!, spuse lady Crawley luându-și rămas-bun de la ruda ei.

— Foarte fericiți!, spuse Rebecca dându-și pe spate ochii verzi.

Era nespus de încântată să părăsească acele locuri, și totuși nu-i plăcea că trebuia să plece. Șederea la Queen's Crawley era odios de plictisitoare, dar aerul de-acolo era totuși mai curat decât cel pe care se obișnuise să-l respire. Toată lumea fusese mohorâtă, dar binevoitoare în felul ei. „E numai

influenţa unui lung şir de obligaţiuni", zise pentru sine, şi foarte posibil să fi avut dreptate.

Luminile Londrei licăreau vesel când trăsura intră pe Piccadilly şi Briggs făcuse un foc bun în Curzon Street, iar micul Rawdon era treaz pentru a-şi întâmpina părinţii.

42

În care se vorbeşte despre familia Osborne

A trecut destul de multă vreme de când l-am văzut pe respectabilul nostru prieten, domnul Osborne, în Russell Square. N-a fost tocmai cel mai fericit om de pe pământ de-atunci şi pân-acum. Se întâmplaseră multe lucruri care nu făcuseră nimic ca să-i ridice moralul şi de mai multe ori nu fusese lăsat să se manifeste de capul lui. Astfel de frustrări erau luate de bătrânul gentleman drept un act de lezare mai tot timpul, iar înfruntarea devenea de două ori mai exasperantă când guta, vârsta, însingurarea şi forţa mai multor dezamăgiri se uneau laolaltă pentru a-l doborî. Părul negru şi ţepos începu să-i albească la scurt timp după moartea fiului; mâinile îi tremurau din ce în ce mai mult când îşi turna vin în pahar. Le mânca zilele funcţionarilor săi din centrul Londrei, iar familia de-acasă nu avea o soartă mai fericită. Mă îndoiesc că Rebecca, pe care am văzut-o rugându-se cerului cu-atâta pioşenie, ar fi vrut să-şi dea sărăcia şi viaţa plină de aventuri şi şansele pe care le avea pe banii lui Osborne şi atmosfera tulburătoare şi mohorâtă în care acesta se cufundase. O ceruse în căsătorie pe domnişoara Swartz, dar fusese refuzat cu mult dispreţ de părinţii domnişoarei, pe care o măritară cu un tânăr de viţă nobilă scoţiană. Osborne era

un bărbat care ar fi trebuit să se însoare cu o femeie de rang mic, pe care s-o necăjească îngrozitor după; dar nicio persoană nu-i fusese pe plac şi, drept urmare, îşi tiraniza fiica nemăritată de acasă. Ea avea o trăsură şi cai de seamă şi stătea în capul unei mese încărcate cu cele mai alese mâncăruri. Avea un carnet de cecuri, un valet care o urma oriunde, bani cât cuprinde, respect şi onoruri din partea tuturor negustorilor şi tot ce-avea nevoie o moştenitoare. Dar viaţa ei era una mizerabilă. Fetiţele abandonate de la cămin, măturătoarele de pe stradă, cea mai sărmană servitoare din rândul servitorilor – toate erau fericite, spre deosebire de această biată doamnă, ajunsă acum la maturitate.

Lordul Frederick Bullock, de la firma „Bullock, Hulker and Bullock" se căsătorise cu Maria Osborne nu fără oarecare piedici şi nemulţumiri din partea domnului Bullock. Cum George murise şi deci fusese scos din testamentul tatălui, Frederick insistă ca jumătate din proprietăţile lui să fie trecute pe numele Mariei şi, într-adevăr, mult timp chiar refuză să „bată palma" (după cum zicea chiar el) sau să ajungă la o înţelegere. Osborne spunea că Fred acceptase să o ia pe fiica lui pentru douăzeci de mii şi că ar trebui să nu se întindă la mai mult.

— Fred poate accepta şi să fie recunoscător, sau poate refuza şi să se ducă dracului.

Fred, ale cărui speranţe crescuseră foarte mult când George fusese dezmoştenit, se considera tras pe sfoară de bătrânul comerciant în cel mai injurios mod, şi un timp dădu semne că ar vrea să rupă legătura. Osborne îşi retrase contul de la „Bullock & Hulker's", se duse la Bursă cu un bici jurându-se că vrea să-l dezmierde pe un anume funcţionar pe care nu voia să-l numească, şi se purtă brutal, aşa cum obişnuia să o mai facă. Jane Osborne îşi consolă sora în timpul acestor altercaţii.

— Maria, ţi-am spus întotdeauna că banii tăi îi iubeşte, nu pe tine, şi încerca să o liniştească.

— M-a vrut pentru bani şi pentru mine, oricum; nu pe tine te-a vrut, sau banii tăi, răspunse ea scuturând din cap.

Certurile au durat însă numai o bucată de vreme. Tatăl lui Fred şi partenerii lui de afaceri l-au sfătuit să o ia pe

Maria, chiar şi cu cei douăzeci de mii stabiliți, din care avea să primească jumătate pe loc şi jumătate la moartea domnului Osborne, cu şansa de a mai prinde ceva şi din împărțirea proprietății. Aşa că „s-a cuminţit" (ca să folosim din nou cuvintele lui) şi l-a trimis pe bătrânul Hulker cu vorbe de pace la Osborne. Spunea că tatăl lui nu voise să audă de această legătură şi că-i pusese piedici; altminteri, el fiind dornic să-şi păstreze legământul. Scuza fu acceptată cu mormăieli de domnul Osborne. Hulker & Bullock erau o familie de vază din aristocrația din centrul Londrei, cu relații printre „burghezii" din West End. Pentru bătrân era important să spună: „Fiul meu, de la firma Hulker, Bullock & Co."; fiica vărului meu, doamna Mary Mango, fiica preaonoratului conte de Castlemouldy". În mintea lui, îşi vedea casa populată de „burghezi". Aşa că-l iertă pe tânărul Bullock şi acceptă căsătoria.

A fost un mare eveniment; rudele mirelui au oferit ospățul, reşedința lor fiind aproape de Catedrala St. George, Hanover Square, unde s-a oficiat slujba. „Burghezii" din West End au fost şi ei invitați şi mulți dintre ei s-au şi semnat în registru. Domnul Mango şi doamna Mary Mango au fost şi ei prezenți, cu tânăra Gwendoline şi Guinever Mango pe post de domnişoară de onoare; la fel colonelul Bludyer, din Garda de Cavalerie (fiul mai mare al casei Bludyer Brothers, Mincing Lane), un alt văr de-al mirelui, onorabila doamnă Bludyer, onorabilul George Boulter, fiul lordului Levant cu doamna lui, domnişoara Mango, lordul viceconte Castletoddy, onorabilul James MacMull şi soția (fosta domnişoară Swartz), şi mulți alți oameni de vază, toți căsătoriți prin Lombard Street şi înnobilând cum nu se poate mai bine zona Cornhill.

Tânărul cuplu avea o casă aproape de Berkeley Square şi o mică vilă la Roehampton, în marea de bancheri de pe-acolo. Domnişoarele din familia lui Fred considerau că el cam făcuze o mezalianță, căci bunicul lor fusese profesor la Şcoala de săraci, iar ele erau înrudite prin alianță cu cele mai nobile vițe din Anglia. Iar Maria era decisă, cu demnitate şi cu mare grijă, în alcătuirea carnețelului de vizite să compenseze pentru neajunsurile legate de originea ei şi simți că e de datoria ei să-şi viziteze tatăl şi sora cât mai puțin posibil.

E absurd să presupunem că voia să rupă complet legătura cu bătrânul care încă avea de dat mii de lire. Fred Bullock nu i-ar fi permis niciodată să facă asta. Ea însă era încă fragedă, incapabilă să-şi ascundă trăirile, iar prin faptul că-şi invita părintele şi sora la seratele cu lume mai puţin bună şi comportându-se foarte rece faţă de ei, evitând Russell Square şi rugându-l pe tatăl ei la modul cel mai indiscret să părăsească acel loc odios şi vulgar, făcu mai mult rău decât întreaga diplomaţie a lui Frederick ar fi fost în stare să recupereze. Şi, ca o fiinţă ignorantă ce era, îşi periclită şansele la moştenire.

— Deci, casa din Russell Square nu e îndeajuns de bună pentru doamna Maria, nu?, spuse bătrânul, necăjind ferestrele trăsurii într-o seară, când el şi fiica lui plecară de la doamna Frederick Bullock după cină. Deci, îşi invită tatăl şi sora la resturile de a doua zi (să fiu eu al dracului dacă mâncarea şi antreurile alea n-au fost servite ieri), să întâlnească numai oameni din City şi literaţi, şi-i ţine pentru ea pe conţi, contese şi alţi onorabili. Onorabili, da? La naiba cu ei. Sunt un negustor simplu şi i-aş putea cumpăra fără niciun comentariu. Pe naiba, lorzi! La o serată dintr-astea l-am văzut pe unul discutând cu un muzicant, unul pe care-l urăsc. Şi nu vor să vină în Russell Square, nu? Pe toţi banii mei că am vin mai bun, că pot face o serată mai bună şi le pot arăta servicii argintate mai frumoase şi mâncăruri mai bune pe masa mea de mahon decât au văzut ei acolo – scârţarii, mişeii, proştii! Du-te mai repede, James, vreau să mă întorc în Russell Square, ha, ha!

Şi se trânti în colţul lui râzând sălbatic.

Cu astfel de gânduri despre propriile merite superioare obişnuia bătrânul să se consoleze de unul singur.

Jane Osborne nu putea decât să fie de aceeaşi părere, respectând, totodată, atitudinea surorii ei.

Iar când se născu primul fiul al doamnei Frederick, Frederick Augustus Howard Stanley Devereux Bullock, bătrânul Osborne, care fu invitat la botez în calitate de naş, se mulţumi să-i trimită copilului o cupă de aur, cu douăzeci de guinee înăuntru pentru doica lui.

— E mai mult decât au să dea oricare dintre conţii voştri, pun pariu, spuse el refuzând să ia parte la ceremonie.

În orice caz, minunăția produse mare satisfacție în casa Bullock. Maria consideră că tatăl ei e foarte mândru de ea, iar Frederick prezise numai de bine pentru fiul și moștenitorul său.

Ne putem închipui durerea îndurată de domnișoara Osborne când citea în fiecare dimineață, în singurătatea ei din Russell Square, ziarul unde apărea numele surorii ei din când în când, în articole cu titlul „Reuniuni de seamă". Acolo avea ocazia să citească despre rochiile doamnei F. Bullock, când fusese introdusă în salon de către lady Frederica Bullock. Domnișoara Osborne avea un trai groaznic. Trebuia să se trezească în diminețile întunecate de iarnă să facă micul dejun pentru morocănosul părinte, care ar fi răscolit casa toată dacă ceaiul lui nu era gata la opt și jumătate. Apoi rămânea tăcută alături de el, ascultând șuieratul ceainicului, așteptând cu sufletul la gură până când tatăl ei citea ziarul și-și lua obișnuita porție de brioșe cu ceai. La nouă și jumătate, el se ridica și se ducea în centru, iar ea avea aproape tot timpul liber până la ora mesei; putea trece prin bucătărie să-i mustre pe servitori, putea ieși și trece pe la negustorii care erau deosebit de respectuoși cu ea, putea să-și lase cartea ei de vizită și pe cea a tatălui în casele mohorâte ale prietenilor din centru sau putea sta singură în salon, așteptând vizitatori, lucrând la o bucată de lână pe canapea, la foc, lângă ceasul cu statuia Ifigeniei, care ticăia și bătea ora exactă cu un ecou sfâșietor în camera apăsătoare.

Oglinda mare de deasupra poliței, față în față cu cealaltă oglindă de pe consolă din capătul camerei, mărea și multiplica sacul mare de olandă în care era învelit candelabrul, până când acești săculeți pământii se vedeau pierzându-se în nenumărate imagini, iar camera în care stătea domnișoara Osborne părea centrul unui șir de saloane.

Când îndepărta pielea de cordovan de pe pianul mare și încerca să cânte câteva note, acestea reverberau ca o litanie, prelungindu-se cu ecouri jalnice în toată casa. Tabloul lui George dispăruse, pus sus, într-un depozit din mansardă și, cu toate că exista conștiința persoanei sale, iar tatăl și fiica știau că se gândesc la el, nu se aducea niciodată aminte de mult iubitul fiu curajos care fusese odată.

La ora cinci, domnul Osborne se întorcea pentru masa pe care el şi fiica o serveau în linişte (rar întrerupţi, cu excepţia ocaziilor când el înjura şi devenea brutal dacă mâncarea nu era pe placul lui) sau acompaniaţi, de două ori pe lună, de un grup de prieteni posomorâţi, de rangul şi vârsta lui Osborne. Bătrânul doctor Gulpp şi soţia lui, din Bloomsbury Square, bătrânul domn Frowser, avocatul din Bedford Row, un mare om, mână în mână, prin afacerile pe care le avea cu „burghezii" din West End, bătrânul colonel Livemore din armata Bombay şi doamna Livemore, din Upper Bedford Place, bătrânul sergent Toffy şi doamna Toffy, iar câteodată sir Thomas Coffin şi doamna Coffin, din Bedford Square. Sir Thomas era sărbătorit ca judecător de sentinţe capitale, iar când cina cu domnul Osborne, se aducea un anume vin maroniu.

Aceşti oameni şi cei asemenea lor readuseră negustorului pretenţios din Russell Square preţiozitatea meselor de altădată. Mergeau sus după ce-şi beau vinul şi jucau partide solemne de whist, iar la zece şi jumătate li se chemau trăsurile. Mulţi bogaţi, pe care bieţii de noi suntem obişnuiţi să-i invidiem, duceau foarte mulţumiţi o existenţă cum am arătat mai sus. Jane Osborne rareori întâlnea vreun bărbat sub şaizeci de ani, şi cam singurul burlac care să le treacă pragul era domnul Smirk, apreciatul doctor de femei.

Nu pot afirma că nu s-a petrecut nimic care să nu tulbure monotonia acestui trai îngrozitor. Adevărul e că existase un secret în viaţa bietei Jane, care-l făcu pe părintele ei şi mai brutal şi mai morocănos decât îl făceau însăşi natura, mândria şi îmbuibarea cu mâncare. Şi anume, un secret ce-avea legătură cu domnişoara Wirt. Aceasta avea un văr artist, domnul Smee, foarte popular de când devenise portretist şi critic, dar care odată se mulţumise a da lecţii de desen domnişoarelor de lume bună. Domnul Smee acum nu mai ştie unde se află Russell Square, dar în 1818 fusese fericit a trece pe-acolo, când domnişoara Osborne lua lecţii de la el.

Smee (fost elev al lui Sharpe din Frith Street, un om degenerat, nestatornic şi fără de succes, dar cu mari cunoştinţe în meseria lui), în calitate de verişor al domnişoarei Wirt, cum spuneam, şi fiind prezentat domnişoarei Osborne de către prima dintre ele, al cărei suflet şi mână erau încă libere după

mai multe aventuri nefinalizate, simți o mare atracție pentru ea și se presupune că a insuflat același sentiment și în inima ei. Domnișoara Wirt era confidenta intrigii. Nu știu dacă părăsea camera când profesorul și eleva lui pictau, pentru a le da ocazia să facă schimb de jurămintele și de trăirile care nu pot fi transmise cu efect în prezența unei a treia persoane. Nu știu nici dacă ea spera ca, în cazul în care vărul ei reușea s-o ducă la altar pe bogata fiică de negustor, domnișoara Wirt să primească o parte din averea pe care i-o pusese în brațe. Cert este că domnul Osborne băgă de seamă situația, se întoarse numaidecât din oraș și intră în salon cu bastonul de bambus în mână, îi găsi pe profesor, elevă și însoțitoarea lor, toți palizi, îl dădu pe primul afară din cameră amenințând că are să-i rupă toate oasele, iar o jumătate de oră mai târziu o dădu afară și pe domnișoara Wirt, aruncându-i cuferele pe scări, călcându-i în picioare cutiile cu pălării și amenințând cu pumnul după trăsura de rând în care ea se afla la plecare.

Jane Osborne rămase în dormitorul ei multe zile după aceea. Nu mai avu voie să aibă o doamnă de companie. Tatăl se jură că n-are să-i dea niciun sfanț dacă se leagă de cineva fără știrea lui. Și cum voia o femeie care să țină casa, nu permise ca ea să se mărite și astfel că fata fu nevoită să renunțe la orice proiect care-ar fi avut a face cu dragostea. Cât timp trăi părintele ei, se resemnă la modul de viață înfățișat mai sus și se mulțumi a fi o menajeră nemăritată. Între timp, sora ei avea an de an copii, cu nume tot mai interesante, iar cele două se înstrăinară tot mai mult.

— Jane și cu mine nu ne mișcăm în aceleași sfere de viață, spunea doamna Bullock. O consider ca o soră.

Ceea ce înseamnă... – ce poate însemna când o doamnă spune că o consideră pe Jane o soră?

S-a spus că domnișoarele Dobbin locuiau cu tatăl lor la vila de pe Denmark Hill, unde aveau vii și piersici minunați, care îl încântau pe micul Georgy Osborne. Domnișoarele, care vizitau adesea casa din Brompton pentru a o vedea pe Amelia a noastră, veneau câteodată și în Russell Square, mai vechea lor cunoștință, domnișoara Osborne. Cred că acordau atenție doamnei George la ordinul fratelui lor mai mare, maior în

India (pentru care tatăl lor avea un respect deosebit); căci maiorul, naşul şi protectorul băieţelului Ameliei încă spera ca bunicul copilului să poată fi înduplecat a-l recunoaşte, de dragul fiului său. Domnişoarele Dobbin o ţineau pe domnişoara Osborne la curent cu situaţia Ameliei – cum aceasta locuia cu părinţii ei, cât de săraci erau, cum se minunau ce bărbaţi, şi încă unii precum scumpul lor frate şi căpitan Osborne, puteau găsi într-un loc atât de neînsemnat, cum ea era aceeaşi făptură fragilă şi sensibilă şi cum băiatul era cel mai drăguţ pe care-l văzuseră vreodată – căci inima femeilor se înmoaie de fiecare dată la vederea copiilor, încât până şi cea mai acră domnişoară nemăritată devine îngăduitoare.

Într-o zi, după multe rugăminţi din partea domnişoarelor Dobbin, Amelia îl lăsă pe micul George să stea o zi cu ele, în Denmark Hill – zi pe care ea o petrecu parţial în a-i scrie maiorului în India. Îl felicită pentru vestea pe care surorile tocmai i-o aduseseră. Se ruga pentru prosperitatea lui şi a miresei alese. Îi mulţumea pentru zecile de daruri şi dovezi de prietenie netăgăduită pe care i le arătase când ea fusese îndurerată. Îi povesti ultimele noutăţi despre micul George şi cum el se dusese să petreacă tocmai acea zi cu surorile lui la ţară. Sublinie mult în scrisoare, apoi se semnă ca „devotata" lui prietenă, Amelia Osborne. Uitase a mai trimite mesaje călduroase şi doamnei O'Dowd, aşa cum obişnuia altădată, şi nu se referi la Glorvina după numele mic al acesteia, ci numai ca „mireasa maiorului", pe care o binecuvânta din toată inima.

Dar vestea acestei nunţi îi luă de pe suflet rezerva ce-o avea faţă de maior.

Era fericită să recunoască şi să simtă cât de călduros şi de plină de respect îl privea pe Dobbin; cât despre a fi geloasă pe Glorvina (tocma pe Glorvina!), Amelia ar fi meditat la asta dacă vreun înger din cer i-ar fi făcut vreo aluzie în acest sens. În acea seară, când Georgy se întoarse în trăsura cu ponei care-i plăcea atât de mult, la care vizitiu era bătrânul valet al lui sir William Dobbin, avea un lanţ de aur cu ceas agăţat la gât. Zicea că i-l dăruise o femeie bătrână, nu prea drăguţă, şi care plânsese şi-l sărutase cu foc. Dar lui nu-i plăcuse de ea. Îi plăcuseră strugurii. Şi-i plăcea numai de mama lui. Amelia se chirci în sinea ei şi tresări, iar sufletul ei timid fu

străbătut de o presimțire groaznică la gândul că rudele tatălui îi văzuseră băiatul.

Domnișoara Osborne se întoarse pentru a-i servi tatălui cina. Bătrânul făcuse afaceri bune în oraș și era într-o dispoziție destul de bună în ziua cu pricina și chiar remarcă agitația cu care trebăluia fata.

— Ce s-a întâmplat, domnișoară Osborne?, îndrăzni el.

— L-am văzut pe micul George, izbucni ea în plâns. E frumos ca un înger și-mi e atât de drag de el!

Bărbatul din fața ei nu scoase nicio vorbă, ci se înroși până în vârful urechilor și începu să tremure din toate încheieturile.

43

În care cititorul trebuie să treacă pe la Capetown

Deşi poate că e mirat, cititorul trebuie să se mute zece mii de mile distanţă, spre gara militară Bundlegunge, în divizia Madras a părţii noastre de imperiu indian, unde bravii noştri prieteni din regimentul al ...-lea sunt încartiruiţi sub comanda curajosului colonel sir Michael O'Dowd. Timpul a fost blând cu durduliul ofiţer, aşa cum se întâmplă de regulă cu bărbaţii care au un stomac bun, mult umor şi care nu sunt luaţi prin surprindere de oboseala psihică. Colonelul manevrează bine un cuţit şi o furculiţă la gustare şi reia jocul cu aceste arme la cină. Fumează pipă după ambele mese şi pufăie în linişte, în vreme ce soţia îl mustră, la fel cum făcuse în focul atacului asupra francezilor la Waterloo. Vârsta şi căldura nu au diminuat activitatea sau elocvenţa descendentei din familiile Malony şi Molloy. Doamna, cunoştinţa noastră, se simte acasă în Madras, la fel cum făcuse şi la Bruxelles, fie încartiruită, fie la cort. În timpul marşului aţi fi văzut-o în capul regimentului, aşezată pe un elefant regal – o imagine înnobilantă. Călare pe un asemenea animal, a intrat în acţiuni prin jungle, cu tigrii, a fost primită de prinţesele locului, care le-au invitat pe ea şi pe Glorvina în alcovurile lor, oferindu-le şaluri şi bijuterii pe care

n-a lăsat-o inima să le refuze. Santinelele tuturor soldaţilor o salută ori de câte ori apare, iar ea-şi atinge serioasă chipiul în semn de răspuns. Doamna O'Dowd e una dintre cele mai mari doamne din provincia britanică Madras – cearta ei cu doamna Smith, soţia judecătorului sir Minos Smith, este încă amintită de câteva persoane din Madras; atunci, nevasta colonelului pocnise din degete în faţa soţiei judecătorului şi spunând că ea nu ar merge niciodată în urma unei sărăntoace în civil. Chiar şi-acum, deşi asta s-a petrecut acum douăzeci şi cinci de ani, lumea şi-o aminteşte pe doamna O'Dowd dansând la reşedinţa guvernatorului, când a dansat cu doi aghiotanţi, un maior din cavaleria din Madras şi cu doi domni din serviciul civil, şi a fost implorată de maiorul şi cavalerul Dobbin, al doilea ca rang în regimentul al ...-lea, să se retragă în sufragerie, *lassata nondum satiata recessit*[1].

Peggy O'Dowd e pe bună dreptate aceeaşi dintotdeauna – bună în gesturi şi-n gândire, cu un temperament furtunos, nerăbdătoare să preia comanda, tiranizându-l pe Michael, un dragon printre doamnele de la regiment, o mamă pentru tinerii pe care-i îngrijeşte când sunt bolnavi şi pe care-i apără în toate necazurile şi în faţa cărora doamna Peggy are trecere foarte multă. Dar doamnele subalternilor şi cele ale căpitanilor (maiorul fiind neînsurat) protestează faţă de ei destul de mult. Spun că Glorvina îşi dă aere şi că Peggy este insuportabil de dominantă. A intervenit într-un mic grup format de doamna Kirk şi i-a ironizat pe tinerii care veneau acolo şi care au început să evite predicile ei, spunând că o soţie de soldat n-are ce căuta pe postul de preot, că doamna Kirk s-ar potrivi mult mai bine să coasă hainele soţului şi că, dacă regimentul avea nevoie de predici, ea le avea pe cele mai frumoase din lume – acelea ale unchiului ei, reverendul. Apoi pusese brusc capăt unor ocheade pe care locotenentul Stubble începuse a le arunca soţiei chirurgului, ameninţând a-l presa pentru banii pe care el îi împrumutase de la ea (căci tânărul avea încă veleităţi extravagante) dacă nu rupea pe dată legătura şi nu se ducea la Capetown pe motiv de boală. Pe de altă parte, a găzduit-o şi a ocrotit-o pe doamna Posky, care într-o noapte a fugit din bungalow-ul ei, urmărită fiind

[1] S-a retras, dar nu s-a săturat (lat.).

de soțul furios care ținea amenințător în mână cea de-a doua sticlă de coniac; acesta chiar o adusese pe Posky într-o stare de *delirium tremens*[1], ceea ce-l lecui mai apoi de obiceiul de a mai bea, de care se apucase așa cum se apucă bărbații de orice obiceiuri proaste. Într-un cuvânt, pe vremuri nefericite, era cea mai bună, iar în perioadele mai fericite, dădea cele mai mari bătăi de cap. Pentru că întotdeauna avea o părere extraordinară despre sine și era neclintită în a face totul așa cum vrea ea.

Printre altele, se hotărâse cum că Glorvina trebuie să se mărite cu vechiul nostru prieten Dobbin. Doamna O'Dowd cunoștea așteptările maiorului și-i aprecia calitățile și profesionalismul. Glorvina, o domnișoară foarte frumoasă, aprinsă în obraji, cu părul ca abanosul și ochii albaștri, putea călări sau cânta o sonată ca orice fată din ținutul Cork[2], și părea exact persoana care să asigure fericirea lui Dobbin – mult mai mult decât biata și firava Amelia, față de care el părea atât de preocupat.

— Uită-te la Glorvina când intră în cameră, spunea doamna O'Dowd, și compar-o cu doamna Osborne, care n-ar putea omorî nici măcar o muscă. Ar fi vrednică de tine, domnule maior. Ești un bărbat în toată firea și ai nevoie de cineva care să te susțină. Cu toate că ea nu este tocmai de sânge ca cel al familiilor Malony sau Molloy, îți spun că e dintr-o familie străveche, în care orice nobil ar fi mândru să intre.

Dar înainte să ajungă la această concluzie și să-l subjuge pe maior cu dovezile ei de afecțiune, trebuie să spunem că Glorvina le practicase destul de mult pe altcineva. Locuise un sezon la Dublin, și cine mai știe câte în Cork, Killarney și Mallow. Făcuse ochi dulci tuturor ofițerilor burlaci veniți din țara ei și tuturor conților neînsurați care-i păreau eligibili. De zeci de ori fusese pe cale să se logodească și să se căsătorească în Irlanda, fără a-l mai pune la socoteală pe clericul de la Bath care o nedreptățise într-atâta. Pe tot drumul spre Madras făcuse ochi dulci căpitanului și secundului de pe vas și locuise un sezon în președinția Madras împreună cu fratele ei și cu doamna O'Dowd, care rămăsese acolo, în vreme ce

[1] Teribil delir (lat.).
[2] Ținut din sudul Irlandei.

maiorul era comandant peste regimentul lui. Toată lumea o admira aici; toţi dansau cu ea, dar nimeni din cei care ar fi meritat nu-i ceru mâna – unul sau doi subalterni foarte tineri suspinau după ea, dar ea-i respinse pe motiv că erau sub aşteptările ei, pe când altele, chiar fecioare mai tinere decât Glorvina, se măritau înaintea ei. Mai sunt femei, chiar frumoase, care au această soartă în viaţă. Se îndrăgostesc cu o nemaivăzută generozitate, ştiu să călărească şi fac plimbări cu jumătate dintre ofiţerii din armată şi, cu toate astea, se apropie de patruzeci de ani; domnişoarele O'Grady sunt tot domnişoare. Glorvina insista că, dacă n-ar fi fost nefericita ispită a doamnei O'Dowd cu soţia judecătorului, ea ar fi făcut o partidă excelentă în Madras, unde bătrânul domn Chutney, care conducea serviciul civil (şi care s-a însurat mai apoi cu domnişoara Dolby, o tânără de numai treisprezece ani care abia sosise de la şcoală din Europa), era pe cale s-o ceară de nevastă.

Cu toate că doamna O'Dowd şi Glorvina se certau de nenumărate ori pe zi, şi din aproape orice motiv – iar dacă Mick O'Dowd n-ar fi fost înzestrat cu un caracter angelic, ar fi ajuns în pragul nebuniei să le-audă în mod constant pe aceste două femei –, căzură de acord în privinţa acestui aspect, şi anume că Glorvina trebuie să se mărite cu maiorul Dobbin, hotărând să nu-i dea acestuia pace până ce nu-şi duceau la bun sfârşit misiunea.

Deloc descurajată de patruzeci sau cincizeci de alte încercări eşuate, Glorvina începu să-l asalteze pe Dobbin.

Îi cânta mereu cântece irlandeze. Îl întrebase de-atâtea ori, cum nu se poate mai patetic, „Ai să vii în alcovul meu?", încât e de mirare cum de un bărbat simţitor ar fi fost în stare să-i reziste.

Nu obosea niciodată a pune întrebarea dacă „soarta îi înecase tinereţea" – şi era pregătită să-l asculte şi să jelească întocmai ca Desdemona[1] când el povestea despre pericole şi despre campanii. S-a mai spus că bunul şi dragul nostru prieten avea obiceiul a cânta la flaut în intimitate; Glorvina insistă să facă duete cu el, iar doamna O'Dowd chiar se ridica nevinovată şi părăsea camera când cei doi făceau acest lucru.

[1] Personaj din „Othello", de William Shakespeare.

Glorvina îl obligă pe maior să călărească împreună cu ea dimineţile. Întregul cantonament îi vedea ieşind şi întorcându-se împreună. Ea-i trimitea în mod constant biletele acasă şi-i cerea cărţi; sublinia cu penițele ei groase acele pasaje care pentru ea erau pline de afecțiune sau de umor. Împrumuta caii, servitorii, tacâmurile şi litiera lui. Nu e, deci, de mirare că opinia publică îi legase unul de celălalt şi că surorile maiorului din Anglia deja-şi închipuiau că Glorvina avea să le devină cumnată.

Asaltat astfel fără încetare, Dobbin rămase în cea mai nesuferită stare de placiditate. Râdea când tinerii de la regiment glumeau pe seama atenţiilor Glorvinei faţă de el.

— Ei..., făcea el. Îşi exersează doar mâna; o încearcă pe mine la fel cum face şi asupra pianului doamnei Tozer, pentru că e cel mai bun instrument din cantonament. Eu sunt mult prea bătătorit şi prea bătrân pentru o domnişoară atât de aleasă precum Glorvina.

Şi astfel continuă să călărească împreună cu ea, să copieze melodii şi versuri în albumele ei, să joace cu ea şah în cel mai agreabil mod. Căci cu astfel de distracţii simple se delectau ofiţerii din India în timpul lor liber, în vreme ce alţii, mai puţin familişti, vânau mistreţi sau becaţe, jucau cărţi şi fumau trabucuri şi se cinsteau cu coniac îndoit. În ceea ce-l priveşte pe sir Michael O'Dowd, cu toate că soţia şi sora lui îi porunciră să-l cheme pe maior la dânsul şi să-l roage să spună direct ce-avea pe suflet şi să nu o mai chinuiască pe biata fată într-un asemenea hal, bătrânul refuză să aibă de-a face în vreun fel cu această conspiraţie.

— Ce naiba, maiorul e îndeajuns de matur să te ceară când o vrea el.

Sau, câteodată, ironiza situaţia, spunând că „Dobbin e prea tânăr să ţină un cămin şi a scris acasă să ceară permisiune de la mama lui". Ba chiar merse şi mai departe, iar în discuţiile intime cu Dobbin îl avertiza şi-l mustra uşor:

— Bagă de seamă, Dob, băiete, fetele sunt pline de viclenie. A mea tocmai ce şi-a luat o cutie de rochii din Europa şi are şi una de mătase trandafirie pentru Glorvina, care o să te dea gata. Asta dacă te poate mişca o femeie sau o rochie de mătase.

Adevărul e că nici frumuseţea fizică şi nici splendorile modei nu-l puteau cuceri pe Dobbin. Bunul nostru prieten avea imaginea unei singure femei în minte, iar aceea nu semăna deloc cu domnişoara Glorvina O'Dowd într-o rochie de mătase trandafirie.

Singura imagine care ocupa pe de-a-ntregul maiorului, zi şi noapte, şi care se întipărise acolo, era aceea a unei femei tandre, îmbrăcată în negru, cu ochi mari şi păr castaniu, care nu vorbea decât rareori, cu excepţia situaţiilor când i se spunea ceva, şi al cărei glas nu semăna deloc cu cel al domnişoarei Glorvina; o mamă tânără cu un copil făcându-i semn maiorului să vină să-l vadă; o fetişcană cu obraji rozalii intrând într-o cameră la Russell Square fredonând pe buze o melodie sau la braţ cu George Osborne, fericită şi iubitoare. E foarte posibil ca portretul pe care şi-l făcuse maiorul în minte să nu aducă deloc cu Amelia. Într-o carte cu moda vremii, pe care surorile lui o avuseseră în Anglia, era o poză, pe care William o furase şi o pusese pe capacul biroului său, închipuindu-şi că aceea se asemăna cu doamna Osborne.

Eu însumi am văzut-o şi pot să jur că e imaginea unei rochii cu talie ridicată, al unui obraz de păpuşă zâmbind afectat, şi poate că sensibila Amelia a lui Dobbin nu era nici ea mai reală decât această poză pe care el o preţuia atâta. Dar ce bărbat îndrăgostit, dintre noi toţi, e mai aproape de adevăr? Sau este el mai fericit când îşi dă seama şi-şi recunoaşte deziluzia?

Astfel era Dobbin ferecat.

Nu-i bătea la cap pe prietenii săi cu privire la sentimentele sale şi nici nu-şi pierdu liniştea sau pofta de mâncare din această cauză. Părul îi încărunţise puţin de când l-am văzut ultima oară şi se puteau vedea o şuviţă-două argintii între firele lui moi şi şatene. Dar sentimentele nu i se schimbaseră şi nici nu-i îmbătrâniseră câtuşi de puţin, iar dragostea-i era la fel de proaspătă precum sunt amintirile din copilărie ale unui bărbat.

Am arătat cum cele două domnişoare Dobbin şi Amelia, persoanele cu care mariorul coresponda în Europa, îi scriau scrisori din Anglia. Cum doamna Osborne l-a felicitat cu multă căldură şi foarte cordial pentru evenimentul cu domnişoara O'Dowd care se apropia.

Sora ta a avut bunăvoința să mă viziteze, scria Amelia, *și să-mi aducă o veste cât se poate de interesantă, drept care trebuie să te felicit cu toată sinceritatea. Sper ca tânăra cu care-am auzit că te vei căsători se va dovedi în toate privințele demnă de unul ca tine, care este el însuși întruchiparea bunătății și a candorii. Biata de mine, văduvă, nu-ți poate oferi decât binecuvântări și cele mai calde urări de prosperitate! Georgy îi transmite nașului său toată dragostea și speră să nu-l uiți! I-am spus că ești pe punctul de a-ți forma noi legături, cu cineva cu care sunt sigură că merită întreaga ta afecțiune. Și cu toate că aceste legături sunt cele mai sacre și mai puternice dintre toate, depășind oricare altele, sunt convinsă că ai să păstrezi un colțișor al sufletului pentru văduva și copilul pe care i-ai protejat și iubit dintotdeauna...*

Și așa continua întreaga scrisoare, povestind despre nețărmurita bucurie a autoarei.

Epistola, care ajunse cu același vas pe care veni și cutia cu rochii a doamnei O'Dowd din Londra (și pe care puteți fi siguri că Dobbin a deschis-o înaintea oricăror alte pachete primite) îi creă o asemenea dispoziție încât Glorvina și tot ce-avea legătură cu ea îi deveniră pe dată cât se poate de dezgustătoare. Maiorul înjură bârfele femeilor și pe ele în general. În ziua respectivă, toate îi merseră pe dos. La inspecție i se păru insuportabil de cald și de obositor. Pentru Dumnezeu! Chiar trebuia un bărbat inteligent să-și piardă ani din viață inspectând zi de zi centuri și punându-i pe neghiobi la exerciții? Pălăvrăgeala fără rost a camarazilor de la popotă îl deranjă mai mult ca oricând. Ce-i păsa lui, un bărbat care mai avea puțin până la patruzeci de ani, să afle câte becațe împușcase locotenentul Smith sau care erau meritele iepei sublocotenentului Brown? Glumele de la masă îl umplură de rușine. Era prea bătrân să asculte ironiile asistentului chirurg și limbajul vulgar al celor mai tineri, de care bătrânul O'Dowd, chel și roșu la față, râdea cu îngăduință. Bătrânul ascultase aceleași glume de treizeci de ani încoace, Dobbin de vreo cincisprezece. Și după plictiseala măreață de la popotă, mai erau și certurile și scenele pe care le făceau doamnele regimentului! Era insuportabil de rușinos.

„Vai, Amelia", gândi el, „tocmai tu, faţă de care am fost atât de credincios, tu îmi reproşezi toate astea! Tocmai pentru că tu nu simţi nimic pentru mine mă târăsc apăsat de viaţa asta. După atâţia ani în care ţi-am fost devotat mă răsplăteşti cu laude pentru căsătoria mea, vai, cu îngâmfata aia de irlandeză!"

William se simţi dezgustat şi dezamăgit, mai abătut şi însingurat ca niciodată. I-ar fi plăcut să-şi încheie socotelile cu viaţa şi cu deşertăciunile ei, într-atât de nefolositoare şi de lipsită de mulţumire era bătălia pe care o ducea, într-atât de anostă şi groaznică îi părea aceasta. În acea noapte rămase treaz, tânjind după casă. Nicio dovadă de fidelitate, de credinţă constantă sau pasiune nu o putea înduioşa. Nu voia să vadă că el o iubeşte. Îi vorbi tare, zvârcolindu-se în pat.

— Pentru Dumnezeu, Amelia, zise. Nu ştii că numai pe tine te iubesc pe lumea asta? Pe tine, care eşti ca o stană de piatră cu mine. Pe tine, de care m-am îngrijit luni de zile, când erai bolnavă şi îndurerată, pe tine, care mi-ai urat rămas-bun cu obrazul vesel şi care m-ai uitat de îndată ce-ai închis uşa în urma ta!

Servitorul băştinaş care stătea pe verandă la uşa maiorului îl privi uimit pe omul atât de rece şi de tăcut altminteri, iar acum atât de mişcat de pasiune şi de întristat. Dobbin citi încontinuu scrisorile de la ea, scrisori legate de mica avere pe care o făcuse să creadă că i-o lăsase soţul, mici bilete cu invitaţii – fiecare bucăţică de hârtie primită de la ea – cât de reci, de candide, de lipsite de speranţă şi de egoiste erau toate!

Dacă-ar fi existat vreun suflet blând prin apropiere care să poată străbate şi aprecia adâncimile acestei inimi generoase, cine ştie, poate că dominaţia Ameliei ar fi luat sfârşit, iar dragostea lui William ar fi luat un alt curs. Dar numai Glorvina cea cu buclele de abanos era pe-acolo, iar această tânără surprinzător de frumoasă nu intenţiona să-l iubească pe maior, ci să-l facă pe acesta s-o admire – o intenţie cât se poate de vanitoasă şi de lipsită de speranţă, cel puţin considerând mijloacele pe care fata le avea la îndemână. Îşi făcea părul bucle şi-şi dezvelea umerii în faţa lui atâta cât să-l poată întreba dacă mai văzuse vreodată asemenea bucle negre şi-un asemenea obraz. Râdea pentru ca el să vadă c-avea o dantură

fără de cusur, iar el nu lua niciodată seama la aceste farmece. La puțin timp după sosirea cutiei cu rochii, și poate pentru a face onorurile, doamna O'Dowd și doamnele din regimentul regal organizară un bal pentru regimentele companiei și pentru civilii prezenți acolo. Glorvina îmbrăcă fatala rochie trandafirie, iar maiorul, care fu prezent și care se plimbă cătrănit încolo și-ncoace, nici măcar nu băgă de seamă articolul cu pricina. Glorvina trecu furioasă în pași de dans pe lângă el cu toți subalternii, iar maiorul nu se arătă câtuși de puțin gelos pe succesul ei sau mânios că tocmai căpitanul Bangles din cavalerie o conduse la masă. Nici gelozia, nici rochiile, nici umerii goi nu-l puteau impresiona, iar Glorvina, nici atât.

Iată cum cei doi demonstrează deșertăciunea acestei vieți, fiecare dintre ei tânjind după ceva ce nu putea avea. Glorvina plânse cu furie din cauza eșecului. Îl voise pe maior „mai mult decât orice altceva", recunoscu ea printre suspinuri.

— Are să-mi frângă inima, Peggy, să știi că da, se plânse ea cumnatei pe când erau bune prietene. Sunt sigură că toate rochiile mele trebuie modificate – atât de mult am să slăbesc din cauza lui.

Grasă sau slabă, surâzătoare sau melancolică, la ora de muzică sau călare – maiorului îi era totuna. Iar colonelul, ascultând aceste suspine în timp ce pufăia din pipă, sugeră ca Glory să comande niște rochii negre în următorul pachet de la Londra, și-i spuse o poveste misterioasă despre o doamnă din Irlanda care murise de durere pentru pierderea soțului chiar înainte de a-și găsi vreunul.

În vreme ce maiorul continua să trăiască un astfel de chinuitor stil de viață, fără a cere mâna nimănui și refuzând să se îndrăgostească, sosi un alt vas din Europa cu scrisori, iar printre ele și câteva pentru bărbatul cu inima de piatră. Purtau ștampila anterioară celorlalte și printre ele maiorul Dobbin recunoscu scrisul surorii sale, care întotdeauna tăia o dată sau de mai multe ori pe plic. Cum ea-i aducea tot timpul toate veștile negative ce puteau fi adunate, abuzând de el, recitându-i cu o sinceritate fraternă, întristându-l nespus de mult cel puțin o zi întreagă după ce „scumpul ei William" îi citea vreuna dintre epistole –, trebuie să mărturisim că scumpul de William nu s-a grăbit să rupă sigiliul de pe scrisoarea

domnişoarei Dobbin, ci aşteptă o zi favorabilă şi o dispoziţie mai bună pentru a o face.

Ba chiar cu două săptămâni înainte îi scrisese pentru a o mustra pentru poveşti absurde spuse doamnei Osborne şi expediase şi o scrisoare-răspuns pentru doamna în cauză, negând veştile cu privire la el, asigurând-o că nu avea „deocamdată nicio intenţie" de a-şi schimba statutul.

La două-trei nopţi după sosirea celui de-al doilea pachet de scrisori, maiorul petrecu o seară destul de veselă acasă la doamnele O'Dowd, unde Glorvina consideră că el ascultase cu mai multă atenţie ca de obicei la „Meeting of the Wathers", „Minstrel Boy" şi alte câteva melodii cu care-l onoră (adevărul e că el asculta la Glorvina la fel de distrat cum asculta la urletul şacalilor la lună, iar ea îşi făcu din nou o impresie greşită), iar după ce jucă un joc de şah cu ea (căci distracţia preferată a doamnei O'Dowd era jocul de cărţi cu chirurgul), maiorul îşi luă bună seara de la familia colonelului la ora obinuită şi se retrase la apartamentul lui din oraş.

Pe masă era scrisoarea surorii, aşteptându-l mustrătoare. O ridică, oarecum ruşinat de neglijenţa lui, şi se îmbărbătă pentru o oră neplăcută în compania rubedeniei absente, pe care o avea acolo prin acel scris trunchiat... Se poate să fi trecut o oră de la plecarea maiorului de la casa colonelului. Sir Michael dormea dus. Glorvina îşi aranjase buclele negre pe nenumărate moaţe, aşa cum făcea de fiecare dată. Doamna O'Dowd se dusese şi ea la culcare în dormitorul matrimonial de la primul etaj şi trăsese perdelele de ţânţari în jurul formelor ei generoase.

Iar la un moment dat, gărzile de la poarta cartierului ofiţerului-comandant îl zăriră pe maiorul Dobbin sub clar de lună, grăbindu-se spre casa O'Dowd cu paşi mari şi foarte agitat. Trecu de santinele şi se duse sus la fereastra dormitorului colonelului.

— O'Dowd! Colonele!, strigă Dobbin cu glas tare.

— Pentru Dumenzeu, maiorul!, zise Glorvina cu moaţele în cap, scoţând capul pe fereastră.

— Ce s-a-ntâmplat, Dob, băiete?, spuse colonelul aşteptându-se la vreun foc prin cartierul lor sau să afle că venise controlul de la bază.

— Trebuie să-mi dați permisie. Trebuie să mă duc în Anglia. Cu treburi urgente, personale.

„Cerule, ce s-a întâmplat?", gândi Glorvina tremurând toată cu hârtiile în cap.

— Trebuie să plec în noaptea asta, acum, continuă Dobbin, iar colonelul se ridică și ieși să discute cu el.

În post-scriptumul scrisorii domnișoarei Dobbin, maiorul dăduse peste un paragraf care spunea următoarele:

Ieri am fost în vizită la vechea ta cunoștință, doamna Osborne. În amărâta casă în care locuiesc, de când cu falimentul, o știi. Domnul Sedley, după câte s-ar spune de pe plăcuța de aramă de pe ușă, e negustor de cărbune (are o situație mai bună). Copilul, finul tău, e fără îndoială un băiat drăguț, deși foarte direct și predispus la a fi răsfățat și egoist. Dar, așa cum ai dorit, i-am acordat toată atenția și l-am prezentat mătușii lui, domnișoara Osborne, care a fost destul de mulțumită. Poate bunicul lui, nu cel falit, care îi face toate plăcerile, ci domnul Osborne, din Russell Square, ar putea fi determinat să fie îngăduitor față de copilul prietenului tău, un fiu nevrednic și egoist. Iar Amelia n-ar refuza să-l lase. Văduva s-a resemnat și e pe cale a se căsători cu reverendul, domnul Binny, unul dintre curatorii de la Brompton. O partidă nefericită... dar domnișoara Osborne îmbătrânește; părul i-a încărunțit destul de mult. Dar era binedispusă. Iar finul tău s-a întrecut pe sine la noi acasă. Mama îți trimite toată dragostea ei, dimpreună cu aceea a scumpei tale,

Ann Dobbin

44

Un capitol lăturalnic între Londra şi Hampshire

Casa vechilor noştri amici, familia Crawley, încă avea la faţadă placa funerară care fusese pusă acolo în semn de doliu pentru moartea lui sir Pitt Crawley, cu toate că acest blazon era el însuşi o splendidă şi foarte impozantă piesă de mobilier, şi întreaga casă devenise cu mult mai strălucitoare decât fusese vreodată pe timpul dominaţiei răsposatului baronet. Stratul de funingine de pe cărămizile de la exterior fu îndepărtat şi li se dădu o strălucire veselă, albă. Leii de bronz care formau ciocanele uşilor fură şlefuiţi frumos, gardurile vopsite, iar casa mohorâtă din Great Gaunt Street deveni cea mai elegantă din toată zona înainte ca verdele frunzelor din Hampshire să ia locul celor veştede care dominau copacii de pe aleea Queen's Crawley în momentul în care bătrânul sir Pitt Crawley trecu pe sub ei ultima oară.

O femeie micuţă, cu o trăsură pe măsură, era mai tot timpul văzută trecând pe-acolo. O domnişoară nemăritată, cu un copil, fu, de asemenea, văzută venind acolo zi de zi. Era domnişoara Briggs cu micul Rawdon, îndatorirea ei fiind să se îngrijească de renovarea interiorului casei lui sir Pitt, de a supraveghea grupul de femei care trebuiau să coasă la loc

perdelele şi tapiseriile, de-a se uita şi răscoli prin sertarele pline de obiectele murdare uitate pe-acolo şi prin vechiturile a două generaţii de doamne Crawley, de-a inventaria porţelanurile, sticlăria şi alte obiecte de prin dulapuri şi depozite.

Doamna Rawdon Crawley era mai mare peste aceste activităţi, având ordin de la sir Pitt să vândă, să se tocmească, să confişte sau să cumpere mobilă, fiind încântată de această ocupaţie care cinstea pe deplin gusturile şi ingeniozitatea ei. Terminarea renovării fusese hotărâtă pentru noiembrie, când sir Pitt veni în oraş să-şi vadă avocaţii şi când petrecu aproape o săptămână în Curzon Street, sub acoperişul primitorului său frate.

La început înnoptase la un han, dar Becky, de îndată ce află de sosirea baronetului, se duse de una singură să-l salute şi se întoarse după o oră în Curzon Street, împreună cu sir Pitt, într-o trăsură alături de-a ei. Într-atât de amabile erau invitaţiile ei şi-atât de sincere şi de drăguţe, încât, câteodată, era imposibil ca cineva să reziste ospitalităţii acestei fiinţe nevinovate. Când Pitt acceptă, Becky îi apucă mâna dintr-un impuls de recunoştinţă.

— Mulţumesc, spuse ea, presându-i palma şi uitându-se în ochii baronetului, care roşi puternic. Ce mult are să se bucure Rawdon!

Apoi intră buzna în dormitorul lui Pitt, dând ordine servitorilor care-i duceau cuferele într-acolo. Ea însăşi veni acolo cu o găleată de cărbuni.

În camera lui sir Pitt deja ardea focul (era camera domnişoarei Briggs, pe care o trimise sus să doarmă cu menajera).

— Ştiam eu că trebuia să te aduc aici, spuse cu un licăr de plăcere în ochi.

Şi chiar era sinceră în a-l avea drept musafir.

Cât timp Pitt rămase la ei, Becky îl puse pe Rawdon să cineze o dată sau de două ori în altă parte, pe motiv de afaceri, iar baronetul petrecu serile într-un mod foarte plăcut, cu ea şi cu Briggs. Chiar ea se duse jos la bucătărie şi-i pregăti câteva mâncăruri.

— Nu-i aşa că sunt buni cârnăciorii?, spuse. I-am făcut special pentru tine. Pot face mâncăruri şi mai bune de-atât, şi-am să fac când mai vii în vizită.

— Tot ce faci e foarte bun, spuse baronetul galant. Cârnăciorii sunt excelenți.

— O soție de om sărac trebuie să se facă utilă, spuse ea, la care fratele ei se jură că ea era „potrivită să fie soție de împărat, iar talentul în cele casnice este cu siguranță una dintre cele mai fermecătoare calități ale unei femei".

Și sir Pitt se gândi, cu oarecare rușinare, la lady Jane de-acasă, și la o anumită plăcintă pe care aceasta insistase să o facă și să o servească la cină – o plăcintă oribilă.

În afară de cârnăciori, făcuți din fazanii lordului Steyne de la reședința acestuia din Stillbrook, Becky îl servi pe cumnatul ei cu vin adus de Rawdon din Franța și pe care, după cum spunea nevinovata povestitoare, îl cumpărase pe nimica toată. În realitate, băutura era un White Hermitage din pivnițele renumite ale marchizului de Steyne și făcu obrajii baronetului să se aprindă și să sclipească încadrând chipul lui firav.

După ce termină sticla de vin alb, ea-i oferi mâna ei, îl conduse în salonaș și-l puse să se așeze confortabil pe canapea, la foc, lăsându-l să vorbească în timp ce ea, alături, asculta cu cel mai amabil interes, lucrând în același timp la o cămașă pentru băiatul ei. Ori de câte ori doamna Rawdon voia să se arate umilă și plină de virtuți, această cămașă apărea la vedere de prin cutia ei cu obiecte de cusut. Ajunsese prea mică de Rawdon cu mult înainte a fi terminată.

Așadar, Rebecca îl asculta pe Pitt, îi vorbea, îi cânta, îi spunea vorbe dulci și-l alinta, încât acesta ajunse să găsească o adevărată plăcere să se întoarcă zilnic de la avocatul din Gray's Inn la focul din Curzon Street – o bucurie la care participa și omul legii, căci predicile lui Pitt erau dintre cele mai lungi. Iar când veni vremea să plece, se simți cum nu se poate mai sfâșiat. Ce frumoasă se arătă ea când îi trimise bezele și când își flutură batista atunci când el își ocupă locul în poștalion! Odată, ea-și duse batista la ochi. Iar când trăsura porni, el își trase pe cap căciula de focă și se cufundă în scaunul lui gândindu-se cât de mult îl respecta ea și cât de mult merita el asta, la cât de prost era Rawdon pentru că nu-și aprecia nevasta nici pe jumătate și cât de ștearsă și insignifiantă era soția lui comparând-o cu sclipitoarea Becky... Becky făcuse ea însăși aluzie la toate acestea, probabil, însă cu atâta delicatețe

încât abia dacă-ţi dădeai seama când sau cum. Şi înainte ca baronetul să plece, se hotărî ca reşedinţa din Londra să fie redecorată pentru sezonul următor şi ca familiile fraţilor să se reunească de Crăciun.

— Aş fi vrut să storc ceva parale de la el, spuse Rawdon morocănos spre soţia lui după plecarea baronetului. Aş vrea să-i dau ceva bătrânului Raggles, pe cuvântul meu. Nu e corect să-l ţinem aşa, fără bani. Poate că nu e prea convenabil şi poate că mai aduce pe cineva pe lângă noi. Ştii bine.

— Spune-i că de îndată ce afacerile lui sir Pitt sunt aranjate, toată lumea are să-şi primească banii, zise Rebecca. Şi dă-i un acont. Uite un cec; l-a lăsat Pitt pentru băiat.

Şi scoase din poşetă o hârtie pe care fratele lui i-o lăsase pentru fiul şi moştenitorul mai tinerei generaţii de Crawley.

Adevărul e că ea însăşi tatonase terenul despre care vorbea soţul ei – încercase cât se poate de delicat şi i se păru nesigur. La cea mai mică aluzie cu privire la neajunsuri, sir Pitt Crawley se aprindea şi se alarma. Apoi începea un discurs prelung, explicând cât de strâmtorat era el însuşi în privinţa banilor, cum nu-l plăteau arendaşii, câte cheltuieli avusese cu înmormântarea bătrânului, cum voise să plătească datoriile şi cum bancherii şi agenţii nu mai aveau să-i dea niciun ban. Şi sfârşi prin a face un compromis faţă de cumnata lui, oferindu-i o sumă foarte mică pentru bunăstarea copilului.

Pitt cunoştea cât de sărac era fratele lui şi cât de greu o ducea familia acestuia. Unui asemenea diplomat neutru şi experimentat n-avea cum să-i scape faptul că familia lui Rawdon nu avea din ce trăi şi că locuinţa şi trăsurile nu puteau fi ţinute pe o nimica toată.

Ştia prea bine că el deţinea, sau cel puţin îşi expropriase averea care ar fi trebuit să revină fratelui mai mic, şi putem fi siguri c-avea oarecare junghiuri de remuşcare care-i dictau că ar fi trebuit să facă vreun act de dreptate, sau, să spunem, unul care să compenseze atitudinea lui faţă de rudele sale atât de nedreptăţite. Fiind o persoană justă, decentă, cu oarecare minte, care-şi făcea rugăciunile şi cunoştea catehismele religiei sale, şi care-şi făcea datoria în viaţă, nu putea trece cu vederea faptul că ceva ce i se cuvenise fratelui ajunsese

în mâinile sale și că, moral vorbind, el îi era îndatorat lui Rawdon.

Dar, cum fiecare dintre noi mai citește din când în când rubricile din „The Times", apăreau acolo anunțuri din partea ministrului finanțelor, care anunța că primise de la A. B. 50 de lire, de la W.T., 10 lire, sub formă de datorie morală a taxelor pe care mai sus-numiții A.B sau W.T. le aveau, sume pe care persoanele în cauză îl rugau pe ministru să fie menționate în presă; și fără îndoială că ministrul, ca și cititorul, era perfect convins să sumele sunt doar o mică parte din ceea ce A.B. și W.T. datorau de fapt și că cel care trimite o bancnotă de douăzeci de lire are fără îndoială alte sute sau mii de plătit. Cel puțin, aceasta este senzația mea când văd insuficientele acte de autoînvinovățire din partea lui A.B. sau a lui W.T. și n-am nicio îndoială că indignarea lui Pitt Crawley sau, dacă vreți, bunătatea față de fratele mai mic, de care profitase într-atâta, era doar o mică parte din suma semnificativă cu care-i era îndatorat lui Rawdon. Nu toată lumea ar fi de acord să plătească măcar atâta. A da din mână bani este un sacrificiu pentru aproape orice bărbat cu un oarecare simț al ordinii. Rar se găsește vreun bărbat care să nu se considere demn să dea vecinului cinci lire. Zgârcitul dă nu din plăcerea binefăcătoare de a da, ci dintr-un simț leneș de a mai cheltui. Nu și-ar refuza o mică distracție – nici loja de la operă, nici calul, nici masa, nici măcar plăcerea de a-i da lui Lazăr cele cinci lire. Zgârcitul cu suflet bun, înțelept, just, care nu datorează nimănui nimic, își întoarce fața de la un cerșetor, se târguiește cu surugiul pentru trăsura de rând sau respinge o rubedenie mai săracă și nu am dubii cu privire la care e mai egoist dintre ei doi. Atâta doar că banul valorează diferit în ochii fiecăruia.Așadar, într-un cuvânt, Pitt Crawley gândi să facă ceva pentru fratele lui, după care își zise că se mai gândește mai târziu.

În ceea ce-o privește pe Becky, aceasta nu era o femeie care să aștepte prea mult de la generozitatea vecinului, așa că se mulțumi cu ceea ce făcuse Pitt Crawley pentru ea. Era acum recunoscută drept cap al familiei. Dacă Pitt nu i-ar fi dat nimic, avea să-i dea într-o bună zi. Chiar dacă nu obținuse bani de la cumnatul ei, măcar obținuse ceea ce echivala cu

banii, şi anume încredere. Raggles se mai linişti asistând la spectacolul reuniunii fraţilor, căci primi pe loc o mică sumă de bani, cu promisiunea uneia mai mari în curând. Cum împrumutul de la domnişoara Briggs pentru Becky avea scadenţa la Crăciun şi aceasta din urmă i-l plăti cu multă bucurie, ca şi cum ar fi fost plină de bani şi-i spuse lui Briggs, între patru ochi, că discutase cu sir Pitt, renumit pentru banii lui, în mod special în numele lui Briggs, cu privire la cea mai bună investiţie pentru banii pe care domnişoara îi mai avea. Şi că sir Pitt, după o îndelungă meditaţie, se gândise la cea mai avantajoasă metodă, şi anume, dat fiind faptul că era o prietenă credincioasă a răposatei domnişoare Crawley şi a întregii familii, îi recomandă cu mult înainte să părăsească oraşul să aibă banii pregătiţi pentru a cumpăra la momentul oportun acţiunile vizate de sir Pitt. Biata Briggs se arătă cum nu se poate mai recunoscătoare pentru această dovadă de atenţie din partea lui sir Pitt – care venise pe neaşteptate, căci ea nu s-ar fi gândit niciodată să scoată banii ce-i avea, iar atenţia lui sporea bunăvoinţa gândului său. Şi promise să se întâlnească numaidecât cu cel care se ocupa de banii ei şi să fie pregătită cu bani pentru când trebuia.

Femeia se arătă într-atât de recunoscătoare pentru bunătatea Rebeccăi şi pentru generozitatea protectorului ei, colonelul, încât ieşi şi cheltui o mare parte din banii pe jumătate de an pentru o haină din catifea neagră pentru micul Rawdon, care, apropo, era destul de mare pentru a mai purta catifea acum; ajunsese la vârsta şi dimensiunile care-l recomandau pentru sacou şi pantaloni, mult mai masculine.

Rawdon era un băiat cu chip luminos, ochi albaştri şi păr moale, uşor cârlionţat, grăsuţ la trup, dar cu o inimă mare şi caldă, care se ataşa de toţi care se arătau buni faţă de el – poneiul, lordul Southdown, care i-l dăruise (de regulă, se înroşea tot când dădea ochii cu nobilul respectiv), valetul care se ocupa de ponei, Molly, bucătăreasa, care-i făcea mintea doldora de poveşti cu stafii în fiecare seară şi care-l îmbuiba cu mâncăruri bune de la cină, Briggs, de care îşi râdea, şi mai ales tatăl lui, al cărui ataşament faţă de băiat era, de asemenea, interesant de urmărit. Când merse pe opt ani, s-ar fi spus că legătura dintre cei doi se oprise. Imaginea mamei

ca o zână dispăru din mintea lui după o vreme. Pe parcursul a doi ani, aceasta abia dacă-i vorbi. Nu-l agrea. Avusese pojar și sughița. O plictisea. Într-o zi, pe când el stătea pe hol – coborâse de sus atras fiind de glasul mamei sale, care-i cânta lordului Steyne –, ușa salonașului se deschise brusc, iar micul spion, care ascultase vrăjit de plăcere, fu descoperit. Mama ieși imediat și-l plesni de vreo două ori peste urechi. Auzi râsul marchizului dinăuntru (amuzat de această dovadă a unui temperament liber și lipsit de complicații pe care Becky îl poseda), iar băiatul fugi repede la prietenii lui de la bucătărie, izbucnind într-un plâns agonizant.

— Nu pentru că mă doare, suspină micul Rawdon, numai că... că..., dar suspinele și lacrimile îi înecară cuvintele. Inima copilului sângera. De ce nu pot s-o aud pe mama când cântă? De ce nu-mi cântă niciodată, așa cum face pentru chelul ăla cu dinți mari?

Făcea scurte pauze după care rostea astfel de cuvinte, plin de furie și de durere. Bucătăreasa se uită la menajeră, care se uită cu subînțeles la valet – cel care judecă totul în orice casă, cel care le știe pe toate și cel care acum o judeca pe Rebecca.

După acest incident, senzația de dispreț a mamei față de copil deveni ură. Ideea că băiatul era în casă reprezenta pentru ea un reproș și un calvar. Numai simplul fapt că o vedea o enerva. Pe de altă parte, în sufletul băiatului se născu furie, îndoială și încăpățânare. Și nu aveau legătură cu loviturile peste urechi primite în acea zi.

Lordul Steyne, la rândul lui, nu agrea deloc copilul. Când se întâlneau dintr-o întâmplare nefericită, primul se înclina sarcastic sau făcea remarci ironice la adresa celuilalt sau îl privea cu niște ochi sălbatici. De regulă, Rawdon îl privea fix în ochi și-și încleșta pumnii. Își cunoștea dușmanul, iar acest domn, dintre toți cei care veneau în casa lor, era cel care-l supăra cel mai tare. Într-o zi, valetul îl găsi arătându-și pumnii la pălăria lordului Steyne, pe hol. Valetul povesti vizitiului nobilului întâmplarea, considerând-o foarte amuzantă, iar acesta din urmă o spuse stăpânului și tuturor servitorilor, în general. La scurt timp după aceea, când doamna Rawdon Crawley apăru la Gaunt House, portarul care deschise porțile, toți servitorii din casă, indiferent de rang, valeții în haine albe

care şopteau de la un etaj la celălalt numele colonelului şi al doamnei Rawdon Crawley o recunoscură, sau cel puţin aşa avură impresia. Omul care-i aduse de băut şi care rămase în spatele scaunului ei o bârfi cu domnul gras îmbrăcat atât de pestriţ din dreapta lui. *Bon Dieu!* E îngrozitoare judecata servitorilor. Vezi o femeie, într-un salon splendid, înconjurată de personalităţi de seamă, de admiratori credincioşi împărţind priviri pline de admiraţie, gătiţi perfect, aranjaţi, pomădaţi, zâmbăreţi şi fericiţi. Descoperirea se îndreaptă plină de respect spre ea, sub forma unui bărbat uriaş, pudrat, cu o tavă cu băuturi reci; calomnia (la fel de fatală precum adevărul) vine în spate, sub forma unui bărbat grăsun, cu o tavă cu biscuiţi. Doamna mea, secretul dumneavoastră are să fie dezbătut de aceşti bărbaţi la clubul lor din cârciumă, chiar în această seară. James are să-i spună lui Crawley noţiunile lui despre pipe şi urne. Unii oameni din Bâlciul deşertăciunilor ar trebui să aibă nişte servitori muţi – şi care nu ştiu să scrie. Dacă te simţi vinovat, n-ai decât să tremuri. Băiatul din spatele scaunului tău poate fi vreun ienicer cu o coardă de arc în buzunarul de mătase al pantalonilor. Dacă nu te simţi vinovat, ţine seama la aparenţe, care sunt la fel de păcătoase precum vinovăţia.

— Era sau nu Rebecca vinovată?, rostiră judecătorii din grupul servitorilor.

Mi-e ruşine s-o spun, Rebecca n-ar fi fost recunoscută dacă aceştia nu o considerau vinovată. Mai degrabă, luminile trăsurii marchizului de Steyne la uşa ei, arzând în negura nopţii, sub ochii lui Raggles, l-au ţinut pe acesta treaz, după cum chiar el a spus mai târziu, decât gesturile şi linguşelile Rebeccăi.

Şi astfel, agitându-se şi făcându-şi mereu loc înainte – posibil nevinovată –, Rebecca îşi câştiga ceea ce se numeşte „o poziţie în societate", în vreme ce servitorii o arătau cu degetul spunând că e pierdută şi ruinată.

La fel şi Molly, menajera, într-o bună dimineaţă, în timp ce urmărea un păianjen pe prag pe când acesta-şi ţesea pânza, fiind uimită cu câtă trudă o ridica, se plictisi la un moment dat şi-şi ridică mătura şi dădu la o parte atât pânza, cât şi pe cel ce-o făcea.

Cu o zi sau două înainte de Crăciun, Becky, soțul și fiul lor se pregătiră să meargă pentru sărbători la reședința strămoșilor lor de la Queen's Crawley.

Lui Becky i-ar fi plăcut să-l lase pe micul monstru acasă, și chiar ar fi făcut-o dacă lady Jane n-ar fi implorat-o să-l aducă pe copil și dacă Rawdon nu s-ar fi revoltat la ideea că ea-și neglijează fiul.

— E cel mai frumos băiat din Anglia, îi reproșa tatăl, și pare că-ți pasă de el la fel cum ți-ar păsa de câine. N-are să te deranjeze prea mult. Acolo o să stea în camera copiilor și o să iasă cu trăsura cu mine.

— Unde tu ai să mergi pentru că vrei să fumezi trabucurile alea nenorocite, răspunse doamna Rawdon.

— Mi-aduc aminte că-ți plăceau totuși, spuse soțul.

— Asta când îmi făceam ascensiunea, Goosey, râse ea, tot timpul binedispusă. Ia-l pe Rawdon afară și dă-i și lui un trabuc dacă vrei.

Rawdon nu-și încălzi fiul pentru călătoria pe timp de iarnă așa cum îl sfătuise Rebecca, ci împreună cu Briggs îl înfășurară în pleduri și-n pături.

Apoi, când încă nu se luminase de ziuă, îl cocoțară sus pe acoperișul diligenței, la lumina felinarelor de la White Horse Cellar.

Iar băiatul, foarte încântat, privi răsăritul și avu parte de prima călătorie spre locul pe care tatăl lui încă-l numea „acasă".

O călătorie nespus de fericită pentru băiat, pentru care drumul oferi nenumărate atracții; tatăl răspunse la toate întrebările pe care el le punea și-i povesti cine locuia în casa mare și albă de pe dreapta și cui aparținea un anume parc. Mama lui, înăuntru, cu servitoarea și blănurile pe ele, cu pleduri și sticluțe cu săruri, făcu asemenea mofturi de-ai fi zis că nu mai fusese niciodată cu diligența; cu atât mai puțin cu cât, în timpul unei anumite călătorii pe care o făcuse cam cu zece ani în urmă, tocmai ea fusese scoasă afară pentru a face loc unui pasager care își plătise biletul.

Se întunecase din nou când Rawdon fu trezit pentru a intra în trăsura unchiului său, la Mudbury, după care rămase treaz și se uită cu mirare la uriașele porți de fier care se deschiseră

şi la trunchiurile albe ale lămâilor pe lângă care trecură; până când se opriră după un timp, în faţa ferestrelor luminate de la reşedinţa Crawley, care răspândeau o lumină puternică şi primitoare de Crăciun. Se deschise uşa principală. În vechiul şemineu mare ardea un foc puternic. Podeaua cu pătratele ei negre fusese acoperită cu un covor. „E vechiul covor persan care era altădată în biblioteca domnişoarelor", îşi zise Rebecca, care în clipa următoare o sărută pe lady Jane.

Acelaşi sărut fu acordat cu mare seriozitate şi lui sir Pitt. Rawdon, în schimb, pentru că fumase, se ţinu departe de cumnata lui, ai cărei copii veniră înspre vărul lor, iar dacă Matilda întinse mâna şi-l sărută, Pitt Binkie Southdown, fiul şi moştenitorul, rămase cu o atitudine superioară, examinându-l pe micul Rawdon aşa cum un câine mai mare îl examinează pe unul mai mic.

Gazda primitoare îşi conduse musafirii în camerele lor, unde ardeau focuri îmbietoare. Apoi, domnişoarele veniră şi bătură la uşa doamnei Rawdon, sub pretextul că voiau să se facă utile.

În realitate, doreau să se bucure de plăcerea de a-i inspecta cutiile cu funde şi bonete şi rochiile pe care, deşi negre, erau cele mai noi din moda londoneză.

Îi povestiră cât de mult se schimbase reşedinţa în bine, cum lady Southdown plecase şi cum Pitt se stabilea acolo pentru că devenise un Crawley adevărat.

Apoi sună clopoţelul pentru masă şi familia se strânse în sufragerie, unde Rawdon junior fu pus lângă mătuşa lui, doamna primitoare a casei. Sir Pitt se arătă neobişnuit de atent faţă de cumnata lui, în dreapta.

Micul Rawdon demonstră că are o poftă de mâncare sănătoasă şi maniere de gentleman.

— Îmi place să mănânc aici, îi spuse el mătuşii după ce termină.

După masă, după o scurtă rugăciune a lui sir Pitt, fiul şi moştenitorul fu lăsat şi el să intre în cameră, fiind urcat pe un scaun alături de baronet, în timp ce fiica îşi ocupă locul ei lângă mamă, unde avea pregătit şi un pahar de vin.

— Îmi place să mănânc aici, zise Rawdon cel mic uitându-se la ruda lui.

— De ce?, întrebă lady Jane.

— Când sunt acasă, mănânc la bucătărie, spuse copilul, sau cu Briggs.

Becky încă era atât de ocupată cu baronetul, gazda ei, și nu mai contenea cu laudele, exclamând, minunându-se și admirându-l pe Pitt Binkie, pe care-l decretă cea mai drăguță, inteligentă și nobilă făptură, care semăna izbitor cu tatăl lui, încât nu auzi remarcile propriei progenituri de la celălalt capăt al mesei.

Fiind musafir și fiind prima seară acolo, Rawdon junior fu lăsat să stea până la o oră târzie după ce se termină ceaiul, când marea carte aurită fu pusă pe masă în fața lui sir Pitt, când toți servitorii se adunară laolaltă, iar sir Pitt citi rugăciuni. Era prima oară când bietul băiat asista sau auzea un asemenea ceremonial.

Interiorul casei fusese mult îmbunătățit în scurta perioadă de când baronetul preluase responsabilitățile, iar când Becky examină casa împreună cu acesta, decretă că totul era perfect, încântător, fermecător. În ceea ce-l privește pe micul Rawdon, care cercetă casa alături de însoțitorii lui mai mici pe post de ghizi, i se păru că locul e imaginea perfectă a palatului fermecat. Avea galerii prelungi, dormitoare mari, cu mobilă veche, tablouri și porțelanuri și armuri. Văzu camera în care murise bunicul lui și pe lângă care copiii treceau cu priviri terifiate.

— Cine a fost bunicul?, întrebă, iar ei îi povestiră că era foarte bătrân și că îl duceau în grădină într-un scaun cu rotile. Într-o zi îi arătară scaunul care fusese aruncat într-un depozit de-afară, acolo unde zăcuse de când bătrânul fusese dus la biserica a cărei turlă strălucea pe deasupra ulmilor din parc.

Frații își ocupară mare parte din diminețile ce-au urmat examinând îmbunătățirile aduse prin spiritul de gospodar luminat al lui sir Pitt. Se plimbau sau mergeau călare, admirau și discutau fără a se plictisi unul de celălalt. Pitt avu grijă să-i spună lui Rawdon cât de mulți bani costaseră toate acele îmbunătățiri și că un om cu proprietăți materiale și băneşti era adesea foarte apăsat chiar și pentru douăzeci de lire.

— Uite poarta cea nouă, spuse Pitt arătând spre aceasta modest cu bastonul de bambus. Nu mai pot plăti pentru ea până la dividendele din ianuarie nici să mă pici cu ceară.

— Dar pot să-ţi împrumut eu bani până atunci, spuse Rawdon umil.

Apoi intrară în dependinţa refăcută, cu blazonul familiei proaspăt dăltuit în piatră, unde bătrâna doamnă Lock avea, pentru prima oară după mulţi ani de zile, uşi solide, acoperiş zdravăn şi ferestre ca lumea.

45
Între Hampshire şi Londra

Sir Pitt Crawley nu doar reparase gardurile sau restaurase dependinţele de pe proprietatea Queen's Crawley. Ca un bărbat înţelept, se apucase să refacă şi renumele decăzut al familiei sale şi să pună capăt golurilor şi ruinei în care numele lui fusese lăsat de către reprobabilul şi avarul lui predecesor.

La scurt timp după moartea tatălui, fu ales să reprezinte comunitatea.

Iar ca magistrat, membru în Parlament şi ales al regiunii sale şi reprezentant al unei familii străvechi, îşi făcu datoria şi apăru în faţa oamenilor din Hampshire, înscriindu-se conştiincios la acţiunile caritabile ce aveau loc, chemând prin cuvânt toată populaţia regiunii şi depunând tot efortul pentru a lua acea poziţie în Hampshire, şi mai târziu în Imperiu, pentru care credea el că talentele îl recomandă pe bună dreptate.

Lady Jane primi instrucţiuni să se arate prietenoasă faţă de familiile Fuddlestone, Wapshot şi faţă de alţi renumiţi baroneţi, vecini de-ai lor.

Mai nou, trăsurile lor puteau fi adesea văzute pe aleile de la Queen's Crawley; familiile respective cinau destul de des la reşedinţă (unde mâncărurile erau atât de bune, încât era evident că lady Jane rar intervenea). În schimb, Pitt şi soţia lui luau masa neobosiţi, oricând şi oriunde.

Căci, deşi Pitt nu avea înclinaţii spre distracţii, fiind un bărbat retras, rece şi fără prea multă poftă de mâncare, considera că ospitalitatea şi respectul erau indispensabile statutului său, şi de fiecare dată când se alegea cu o durere de cap de la prea mult timp petrecut la masă, simţea că era un martir al datoriei sale.

Vorbea despre recolte, legi agrare, politică, şi asta cu cei mai de vază nobili din ţinut. El, care fusese atât de înclinat spre o gândire liberă asupra acestor aspecte, interveni în problema braconajului şi a afumării cărnii de vânat cu o ardoare nemaipomenită. Nu vâna, nu era genul de om care vânează; era mai degrabă un om al studiului şi al obiceiurilor paşnice. Dar considera că ţinutul trebuie să păstreze tradiţia creşterii cailor şi că trebuie ţinut seama, de asemenea, de creşterea vulpilor. Iar dacă prietenul său, sir Huddlestone Fuddlestone, avea plăcerea să vâneze pe pământurile lui şi să aducă şi câinii de vânătoare la Queen's Crawley, aşa cum obişnuia altădată, el era bucuros să-i întâmpine pe el şi pe vânătorii lui. Iar, spre dezamăgirea doamnei Southdown, Pitt deveni pe zi ce trece tot mai ortodox în gândire; renunţă la a mai ţine predici în public şi la a mai frecventa întrunirile; se ducea constant la biserică, făcea vizite episcopului şi membrilor clerului de la Winchester şi nu avea nimic de obiectat când venerabilul arhidiacon Trumper voia să facă un joc de whist.

Ce remuşcări trebuie să fi avut lady Southdown şi ce nelegiuit trebuie să-l fi considerat pe ginerele ei pentru că permitea asemenea activităţi de amuzament păcătoase!

Iar în ziua în care familia se întoarse de la un concert de la Winchester, iar baronetul anunţă domnişoarele că probabil anul următor avea să le ducă la un bal, fetele îl venerară pentru bunătatea lui.

Lady Jane era mult prea umilă faţă de el şi poate bucuroasă să meargă. Văduva moştenitoare făcu o caracterizare dintre cele mai aprige la adresa comportamentului păgân al fiicei ei, într-o scrisoare către autoarea „Spălătoresei din Finchley Common", pe care o trimise la Capetown. Şi cum casa ei din Brighton nu era locuită la acea vreme, se întoarse în acel loc înconjurat de ape, iar absenţa ei nu fu motiv de mare tristeţe

pentru copii. Putem presupune, de asemenea, că Rebecca, la a doua vizită la Queens's Crawley, nu fu prea afectată de absența doamnei cu pachețelul cu leacuri.

Cu toate astea, scrise doamnei o scrisoare de Crăciun, în care avu grijă să fie ținută minte de contesă și-n care vorbea cu multă admirație de sfaturile pe care aceasta din urmă i le acordase cu prilejul ultimelor întâlniri, lăudând atitudinea extraordinară a doamnei când ea fusese bolnavă, declarând totodată că totul de la Queen's Crawley îi amintea de prietena ei absentă.

Mare parte din comportamentul schimbat al lui sir Pitt putea fi pus pe seama sfaturilor neobositei doamne din Curzon Street.

— Ești un baronet. Să te rezumi la a rămâne un nobil de țară, îi spusese ea cât timp îl găzduise la Londra. Nu sir Pitt Crawley. Te cunosc mai bine și-ți știu talentele și ambițiile. Ai impresia că le poți ascunde pe amândouă, dar de mine nu poți ascunde niciunul din acestea. I-am arătat lordului Steyne pamfletul tău despre malț. Îl cunoștea și a zis că el și întregul cabinet consideră că e cel mai înțelept lucru care s-a scris pe această temă. Ministerul e cu ochii pe tine, și știu bine ce-ți dorești. Vrei să te distingi în Parlament. Toată lumea zice că ești cel mai de seamă orator din Anglia (discursurile tale de la Oxford sunt și azi ținute minte). Vrei să fii membru în Parlament pentru ținutul tău, unde, având la îndemână votul și fiind sprijinit de toată lumea de acolo, poți ordona orice. Și vrei să fii baronul Crawley, la Queen's Crawley, și asta ai să fii până să ajungi să mori. Mi-am dat seama de toate. Îți pot citi în suflet, sir Pitt. Dacă aveam un soț care să aibă mintea ta, așa cum are și numele, câteodată cred că aș fi fost nedemnă de a-i fi soție. Dar... acum sunt ruda ta doar, și râse. Biată și săracă, așa cum mă vezi, mă preocupă bunăstarea ta. Și, cine știe, poate că șoarecele îl va putea ajuta pe leu.

Pitt Crawley rămase uimit și extaziat de vorbele ei. „Ce bine mă înțelege!", își zise. „N-am putut niciodată să o fac pe Jane să citească măcar trei pagini din pamfletul meu. Habar n-are că am talent de conducător sau vreo ambiție secretă. Deci discursurile mele de la Oxford au fost ținute minte, da?

Mişeii! Acum, că-mi reprezint ţinutul, şi că pot vota pentru oamenii ăştia, încep să-şi aducă aminte de mine! Şi chiar lordul Steyne m-a evitat anul trecut. În sfârşit încep să-şi dea seama că Pitt Crawley este cineva. Da, cel pe care ei îl desconsideră a fost mereu acelaşi; i-a lipsit numai şansa, şi o să le demonstrez că pot să vorbesc la fel de bine pe cât pot scrie. Ahile nu şi-a arătat identitatea până ce nu i-au pus sabia în mână. Acum sabia e la mine şi-am să le-arăt eu cine este Pitt Crawley."

Deci de-asta devenise vicleanul diplomat atât de ospitalier, atât de amabil faţă de clerici, atât de generos în a oferi şi a accepta invitaţii la cină, atât de nefiresc de amabil faţă de fermieri la târguri şi atât de interesat de mersul lucrurilor în ţinutul său. Iar la Crăciun, atmosfera la castel era veselă, aşa cum nu mai fusese de multă vreme.

În ziua de Crăciun avu loc o mare reuniune. Toată familia Crawley de la parohie veni la masă. Rebecca se arătă sinceră şi amabilă faţă de doamna Bute, ca şi cum aceasta din urmă nu fusese niciodată duşmanul ei. Se arătă afectuoasă faţă de fetele ei şi uluită de progresele pe care acestea le făcuseră în muzică de când le ştia; insistă pentru un bis al unuia dintre duetele din marea carte de partituri pe care Jim fusese forţat, în ciuda protestelor sale, s-o aducă cu el de la parohie. Drept urmare, doamna Bute se văzu nevoită a adopta o atitudine decentă faţă de mica aventurieră; desigur, după, putu discuta liberă cu fetele despre respectul absurd pe care sir Pitt îl arăta faţă de cumnata sa. În schimb, Jim, care stătuse alături de aceasta la masă, o decretă o vagaboandă, şi toţi membrii familiei reverendului căzură de acord că micul Rawdon era un băiat drăguţ. Respectau în el pe un posibil viitor baronet, căci între acest titlu şi persoana lui stătea numai bolnăviciosul şi palidul Pitt Binkie.

Copiii erau prieteni buni. Pitt Binkie era un câine prea mic pentru ca Rawdon, fiind unul mare, să se mai joace cu el, Matilda nefiind, desigur, o companie potrivită pentru un tânăr domnişor de aproape opt ani, care în curând avea să poarte sacouri. Preluă numaidecât conducerea în micul lui grup, iar fetiţa şi băiatul îl urmau cu mult respect atunci când el catadicsea să stea cu ei. Se dovedi că bucuria şi plăcerea

de-a sta la țară nu aveau limite pentru el. Grădina de lângă bucătărie îl încânta nespus de mult, florile – parțial, dar porumbeii și puii, sau grajdurile când i se permitea să treacă pe-acolo, erau motive de imensă plăcere pentru el. Refuza giugiulelile domnișoarelor Crawley, dar o lăsa pe lady Jane să-l îmbrățișeze uneori, și-i plăcea să stea lângă ea când, la auzul clopoțelului, doamnele se retrăgeau, lăsându-i pe domni să-și bea vinul – alături de ea, nu de mama lui. Căci Rebecca, observând că era la modă tandrețea, îl chemă pe Rawdon într-o seară la ea, se aplecă asupra lui și-l sărută în prezența domnișoarelor.

El se uită direct la ea, tremurând și înroșindu-se, așa cum făcea când ceva îl emoționa.

— Mamă, acasă nu mă săruți niciodată, spuse, la care se lăsă o tăcere generală, iar în ochii Rebeccăi cu siguranță nu apăruse o privire prea agreabilă, ci mai degrabă una consternată.

Rawdon era plăcut impresionat de cumnata lui, pentru atitudinea ei amabilă față de fiul său. Lady Jane și Becky nu se înțeleseseră chiar atât de bine cu ocazia acestei vizite, așa cum se întâmplase la prima, când soția colonelului voia să fie pe plac tuturor. Vorbele copilului aduseră mai degrabă o răceală între ele două. Poate că sir Pitt era prea atent față de musafiră.

Dar Rawdon, cum se cuvenea vârstei și statutului său, era mai degrabă atras de compania bărbaților decât a femeilor, și nu pregeta niciodată a-l însoți pe fratele lui la grajduri, unde colonelul se retrăgea pentru a-și fuma trabucul. Jim, fiul reverendului, îl acompania câteodată pe vărul lui în această delectare, dar și la altele. El și îngrijitorul baronetului erau prieteni la cataramă, gustul comun pentru câini apropiindu-i foarte mult. Într-o zi, domnul James, colonelul și Horn, îngrijitorul, se duseră la vânat de fazani, luându-l cu ei și pe micul Rawdon. Într-o altă dimineață la fel de plăcută, cei patru domni se amuzară în a vâna șobolani în șopron, un sport mai nobil decât îi fusese dat lui Rawdon să vadă vreodată. Blocară ieșirile unor țevi din șopron, iar la celelalte capete vârâră niște nevăstuici. Apoi așteptară în liniște, cu ciomege în mână și un câine nerăbdător care abia mai respira de agitat

ce era (era Forceps, mult-lăudatul câine al domnului James), care asculta nemişcat chiţăiturile şobolanilor. Într-un final, tulburate, animalele ieşiră la lumină – câinele căsăpi unul, îngrijitorul altul; de agitaţie, Rawdon rată şobolanul lui, dar omorî, în schimb, o nevăstuică.

Dar cea mai grozavă zi fu aceea în care copoii lui sir Fuddlestone Huddlestone veniră pe pământurile de la Queen's Crawley. Fu o imagine cum nu se poate mai impresionantă pentru micul Rawdon. La zece şi jumătate, Tom Moody, vânătorul lui sir Fuddlestone Huddlestone, putea fi văzut păşind ţanţoş pe alee, urmat de o haită de copoi ţinuţi grupat – cei de pe urmă fiind împinşi înainte de doi vânători în livrele stacojii – nişte flăcăi cu trăsături bine marcate, călare pe cai supli, extrem de agili în a direcţiona câinii indiferent unde cu biciurile lor, dacă vreunul dintre ei îndrăznea să se desprindă din grup, să tresară sau chiar să clipească atunci când vedea iepurii de casă şi pe cei sălbatici agitându-se dinaintea lor.

Apoi urma Jack, fiul lui Tom Moody, care avea o sută de kilograme, un metru douăzeci şi nicio şansă să mai crească. Era cocoţat pe un cal de vânătoare mare şi slab, acoperit parţial de o şa uriaşă. Animalul era calul preferat al lui sir Huddlestone Fuddlestone. La răstimpuri mai apăreau alţi cai, cu alţi călăreţi tineri, care-şi aşteptau stăpânii ce aveau să apară curând, la trap uşor.

Tom Moody se duse până la uşa castelului, unde fu întâmpinat de valetul care-i oferi de băut, iar el refuză. După care, împreună cu haita de câini, se retrase spre un colţ mai liniştit al peluzei, unde câinii se rostogoleau pe iarbă, se jucau sau mârâiau unul la celălalt, pentru ca apoi să izbucnească într-o încăierare bruscă pe care Tom o linişti cu glasul lui, inegalabil ca forţă, şi nu prin şfichiuitul biciului.

Mulţi nobili apărură la trap pe cai de vânătoare pursânge, împroşcaţi cu noroi până la genunchi; intrară în casă pentru a bea un lichior şi un coniac şi pentru a-şi prezenta onorurile doamnelor. Cei mai modeşti sau mai sportivi din fire preferau să se distreze cu cizmele năclăite, să facă schimb de cai sau să-şi încălzească sângele cu un galop uşor în jurul peluzei. După care se reuniră în jurul haitei de câini din colţ

și discutară cu Tom Moody despre sporturi din trecut, despre premiile câștigate de Sniveller și Diamond, despre starea națiunii și despre afurisitele de vulpi.

Apoi apăru sir Huddlestone, călare pe un cal frumos; acesta se duse la castel, intră, salută doamnele, după care, fiind un om reținut la vorbă, își văzu de treabă. Câinii fură aduși până la ușa castelului, iar micul Rawdon coborî printre ei, agitat și pe jumătate alarmat de atenția pe care ei i-o acordară, de loviturile pe care le primi cu cozile lor și de ciupiturile colților – căci Tom Moody sau biciul acestuia nu-i opreau cu nimic.

Între timp, sir Huddlestone s-a cocoțat aprig pe calul lui:

— Tom, hai să încercăm la Sowster's Spinney, zise baronetul. Mangle, fermierul, mi-a spus că sunt acolo două vulpi.

Tom sună din goarnă și porni, urmat de haita de câini, de băieții cu biciurile, de tinerii nobili din Winchester, de fermierii din vecini, de muncitorii acelor pământuri – pe jos – pentru care această zi era una de mare sărbătoare. Sir Huddlestone și colonelul Crawley veneau în urmă și tot cortegiul dispăru pe alee.

Reverendul Bute Crawley (care s-a dovedit prea modest pentru a apărea la fereastră cu prilejul acestei întruniri), pe care Tom Moody și-l amintea de-acum patruzeci de ani ca fiind un om al clerului, foarte slab, care călărea cei mai aprigi cai, sărind peste cele mai tulburi ape și distrându-se zgomotos pe la ultimii nou-veniți din ținut – așadar, se întâmplă ca Domnia Sa să iasă de pe aleea de la parohie pe falnicul lui murg negru tocmai când sir Huddlestone trecea pe-acolo. Se alătură baronetului. Câinii și vânătorii dispărură, iar micul Rawdon rămase pe trepte, uimit și fericit.

Pe parcursul acestei memorabile vacanțe, chiar dacă micul Rawdon nu prinse drag de unchiul lui, care era mai totdeauna îngrozitor de rece și care se încuia în biroul lui, cufundându-se în chestiuni juridice și înconjurându-se de arendași și fermieri, măcar câștigase admirația mătușilor lui, căsătorite sau nu, a celor doi copii și a lui Jim de la parohie, pe care sir Pitt îl încurajă să fie cât mai agreabil față de una din domnișoare, dându-i fără îndoială a înțelege că are șanse să fie prezentat și personalului când nobilul avea să le

dea drumul de la partida de vânătoare. Jim însuşi încercase acest sport, rezumându-se în timpul vacanţei de Crăciun doar la a împuşca raţe nevinovate sau becaţe sau la câte o vânătoare de şobolani; pentru că apoi avea să se întoarcă la Universitate şi să încerce să nu mai rămână restant încă o dată. Deja renunţase la tunicile verzi, la cravate roşii şi la alte podoabe lumeşti, pregătindu-se pentru o schimbare de statut. În felul lui zgârcit şi ieftin, sir Pitt încerca să-i plătească datoria.

Tot înainte de sfârşirea sărbătorilor, baronetul îşi făcu destul curaj pentru a-i da fratelui său încă o tranşă de bani, către bancherii lui, şi anume o sumă nici mai mult, nici mai puţin de o sută de lire.

Un act care i-a dat lui sir Pitt multe junghiuri la început, dar care-l făcu fericit mai apoi, când se gândea la sine însuşi ca fiind cel mai generos dintre toţi. Rawdon şi băiatul lui plecară cu inimile cât se poate de mohorâte. Becky se despărţi de doamne cu un oarecare entuziasm şi prietena noastră se întoarse la Londra pentru a se îngriji de treburile cu care am găsit-o ocupată la începutul capitolului. Sub supravegherea ei, casa Crawley din Great Gaunt Street reînvie şi fu pregătită pentru a-i primi pe sir Pitt şi pe familia acestuia când baronetul avea să vină la Londra pentru a-şi onora locul din Parlament şi pentru a prelua poziţia pe care mintea lui sclipitoare i-o hărăzise la ţară.

În prima sesiune, iscusitul duplicitar şi-a ţinut ascunse proiectele şi nu a deschis gura decât pentru a veni cu o petiţie de la Mudbury. În schimb, stătuse la locul lui cu folos, deprinzând rutina şi mersul treburilor în Parlament. Acasă, se dedica studiului Cărţilor albastre[1], spre neliniştea şi uimirea doamnei Jane, care credea că-şi mănâncă zilele cu orele târzii până la care lucra şi cu studiul intens. Pe de altă parte, cunoscu miniştrii şi conducătorii partidului, hotărându-se să devină unul dintre ei nu peste foarte multă vreme.

Drăgălăşenia şi bunătatea doamnei Jane îi inspirase Rebeccăi atâta dispreţ, încât aceasta din urmă nici nu şi-l mai ascunse. Amabilitatea şi simplitatea doamnei o enervau şi-i era câteodată imposibil să nu o arate sau să nu o lase

[1] Acte oficiale ale Parlamentului, care aveau coperţi albastre.

pe prima să-i ghicească ironiile. Iar prezența ei o tulbura pe lady Jane. Soțul acesteia se sfătuia mereu cu Becky. Părea că între ei circulau veşti, iar Pitt îi vorbea despre subiecte pe care nu se gândise niciodată să le discute cu lady Jane. Aceasta din urmă nu le înțelegea, dar tăcerea era înrobitoare, cu atât mai mult cu cât știa că nu are nimic de spus şi cu cât o auzea pe apriga doamnă Rawdon sărind de la un subiect la altul, având câte o vorbă pentru fiecare bărbat şi întotdeauna câte o glumă. Iar a sta singur în casă, la foc, şi a privi bărbații roind în jurul rivalei era îngrozitor.

La țară, când lady Jane spunea poveşti copiilor, care i se urcau grămadă pe genunchi (micul Rawdon în cap, pentru că ținea mult la ea) şi Becky intra în cameră, rânjind şi săgetând-o cu ochii ei verzi şi plini de dispreț, biata Jane era redusă la tăcere. Gândurile ei se ascundeau temătoare, la fel ca zânele din poveşti dinaintea unui înger rău prevestitor. Nu mai putea continua, cu toate că Rebecca, pe un ton uşor sarcastic, o ruga să citească mai departe frumoasa poveste. Pe de altă parte, ideile ei binevoitoare şi ocupațiile paşnice erau odioase Rebeccăi; erau opuse opiniilor acesteia şi-i ura pe cei care aveau asemenea plăceri. Avea o repulsie față de copii şi față de cei care iubeau copiii.

— Nu gust pâinea cu unt, spunea când o lua în derâdere pe Jane şi caracterul ei în fața lordului Steyne.

— Nicio anume persoană nu gustă apa sfințită, răspunse el înclinând din cap şi râzând apoi în hohote.

Deci cele două doamne nu se văzură prea mult, cu excepția acelor ocazii când soția fratelui mai mic o vizita pe cealaltă cu un scop anume. Atunci se iubeau cum nu s-a mai văzut, dar de regulă se țineau departe una de cealaltă, în vreme ce sir Pitt, cu nenumăratele sale preocupări, găsea zilnic timp să-şi vadă cumnata.

Cu ocazia primului discurs public, sir Pitt apăru în fața cumnatei în uniformă – vechiul lui costum de diplomat pe când fusese ataşat la delegația de la Pumpernickel.

Becky îi lăudă costumația şi-l admiră aproape la fel de mult cum făcură soția şi copiii lui, în fața cărora se arătă înainte de a pleca. Becky spuse că el e singurul nobil educat care poartă un costum cu folos – doar bărbaților ca el, de

viţă veche, le veneau bine acei *coulotte courte*[1]. Pitt se uită mândru la picioarele lui, care, drept să spunem, nu erau nici mai simetrice, nici mai răsărite decât sabia ce-i atârna în lateral; se uită deci la picioarele lui şi-şi zise în suflet că era un adevărat cuceritor.

După ce plecă, doamna Becky îi desenă o caricatură pe care i-o arătă lordului Steyne când acesta veni în vizită. El luă schiţa, încântat de asemănarea cu realitatea. Îl întâlnise pe sir Pitt Crawley în casa doamnei Becky şi se arătase cât se poate de respectuos faţă de noul baronet şi membru al Parlamentului.

Pitt rămase mut în faţa acestui comportament ales pe care marele lord îl arăta faţă de cumnata sa, de uşurinţa şi supleţea vorbei femeii şi de plăcerea cu care ceilalţi bărbaţi prezenţi o ascultau. Lordul Steyne dădu chiar foarte clar de înţeles că baronetul abia ce-şi începuse cariera în viaţa publică şi aştepta cu oarecare nerăbdare să-l audă ca orator. Fiind vecini (căci Great Gaunt Street duce în Gaunt Square, unde, după cum toată lumea ştie, se află şi Gaunt House), lordul spera că, de îndată ce lady Steyne avea să ajungă la Londra, va avea onoarea să o cunoască pe doamna Crawley. După o zi sau două, lăsă şi o carte de vizită vecinului, căci pe predecesorul lui nu crezuse de cuviinţă a-l remarca, deşi locuiseră alături aproape un secol.

În mijlocul acestor intrigi şi reuniuni de seamă, printre oameni deştepţi şi cu minţi sclipitoare, Rawdon se simţea pe zi ce trece mai izolat.

Primi permisiunea de a merge mai mult la club, de a cina prin alte părţi cu prieteni burlaci, de a veni şi pleca oricând avea poftă, fără a i se pune întrebări. Împreună cu Rawdon cel mic, se plimba adesea până pe Gaunt Street şi stăteau cu doamna şi copiii ei, în vreme ce sir Pitt purta discuţii tainice cu Rebecca în drum spre Parlament sau întorcându-se de-acolo.

Fostul colonel stătea ore întregi în casa fratelui său, tăcut, gândind şi nefăcând aproape nimic. Era bucuros să i se dea vreun comision, să meargă să întrebe de vreun cal sau de

[1] Pantaloni până la genunchi purtaţi în Anglia până la începutul secolului al XX-lea, cu ocazia unor anumite festivităţi.

vreun servitor sau să taie mielul fript pentru masa copiilor. Fu redus și limitat la o viață în lenevie și supunere. Dalila îl întemnițase și-i tăiase părul. Sângele viril și nesăbuit din urmă cu trei ani era acum subjugat, iar el fu transformat într-un om trândav, umil, îndesat și ajuns la maturitate.

Iar biata lady Jane era conștientă de faptul că Rebecca îl captiva pe soțul ei, cu toate că ea și doamna Rawdon se alintau de fiecare dată când se întâlneau.

46
Bătălii şi încercări

Între timp, prietenii noştri din Brompton îşi petreceau Crăciunul în maniera lor, care nu era nicidecum una veselă.

Din cele o sută de lire pe an, care reprezentau aproximativ venitul anual al văduvei Osborne, aceasta obişnuia să dea cam trei pătrimi părinţilor pentru cheltuielile cu ea şi cu băiatul. Cu cele 120 de lire în plus oferite de Jos, familia cu patru membri, servită de o singură servitoare, care se ocupa şi de Clapp şi soţia lui, putea duce un trai într-un confort decent pe parcursul anului şi încă-şi mai puteau ţine capul sus sau oferi prietenilor un ceai după furtunile şi dezamăgirile din trecut. Sedley îşi menţinea în continuare statutul autoritar asupra familiei domnului Clapp, fostul lui angajat. Clapp îşi amintea de vremurile când, aşezat pe muchia scaunului, închina un pahar în cinstea „doamnei Sedley, domnişoarei Emmy şi a domnului Jos din India" tot în Russell Square, la ospăţul negustorilor. Timpul amplifica în sufletul cinstitului funcţionar farmecul acelor amintiri. Ori de câte ori venea din anticamera bucătăriei în salon şi-i ţinea domnului Sedley de urât la un ceai sau la un gin cu apă, spunea:

— Nu eraţi obişnuit cu asta şi, serios şi plin de respect, beau în cinstea doamnelor aşa cum făcuse în cele mai prospere zile ale lor.

Se gândea la cântecele domnişoarei Amelia, cele mai divine auzite vreodată, iar ea, cea mai frumoasă domnişoară. La club nu se aşeza niciodată în faţa lui Sedley şi nici nu lăsa ca numele lui să fie bârfit sub vreo formă sau alta. Văzuse cei mai de seamă oameni din Londra dând mâna cu domnul Sedley. Spunea că-l cunoaşte „de când Rothschild putea fi văzut cu el la Bursă în orice zi" şi, personal, îi datora totul. Clapp, fiind un om cum nu se mai găseşte şi scriind foarte frumos, reuşise să-şi găsească de lucru la scurt timp după dezastrul stăpânului său.

— Un peşte mic ca mine poate înota în orice găleată, obişnuia să spună, iar un membru al companiei din care ieşise Sedley fu bucuros să se folosească de serviciile domnului Clapp şi să-l răsplătească cu un salariu bunicel. Toţi prietenii avuţi ai lui Sedley îl abandonaseră rând pe rând, iar acest biet fost angajat îi rămase totuşi credincios şi aproape.

Cu mica sumă de bani pe care Amelia o păstrase pentru ea, văduva trebui să facă cele mai drastice economii pentru a putea să-l îmbrace pe scumpul ei băiat aşa cum se cădea fiului lui George Osborne şi să plătească cheltuielile la şcoala la care, după multe ezitări, frământări şi multă durere tăinuită, fusese determinată să-l trimită pe copil. Stătuse nopţi întregi alcătuind lecţii şi citind gramatici şi cărţi de geografie pentru a-l învăţa ea pe Georgy; lucrase până şi la limba latină, sperând cu multă ardoare că-l va putea instrui şi în tainele acesteia. Pentru sensibila şi firava mamă, faptul că trebuia să se despartă de el toată ziua, să-l trimită la o şcoală unde să fie la mila bastonului profesorului şi a răutăţii colegilor era ca şi cum ar fi trebuit să-l înţarce din nou. Pe de altă parte, el ardea de nerăbdare să meargă la şcoală. Căuta o schimbare, iar bucuria lui copilărească o răni pe mama care se despărţea atât de greu de el. Mai degrabă ar fi vrut să-l vadă mai trist, dar pe urmă avu remuşcări pentru egoismul ei şi pentru faptul că-şi dorea ca fiul ei să fie nefericit.

Georgy făcea progrese mari la şcoala care era condusă de un prieten al admiratorului constant al mamei sale, reverendul Binny. Aduse acasă nenumărate premii şi dovezi ale talentelor lui. În fiecare seară îi povestea mamei nenumărate poveşti despre colegii lui: ce băiat grozav era Lyons, ce viclean

era Sniffn, cum tatăl lui Steel aducea carnea pentru cantină, în vreme ce mama lui Godling venea în fiecare sâmbătă într-o trăsură să-l ia, cum Neat avea curele la pantaloni – putea și el să aibă? – și cum Bull Major era atât de puternic (deși nu și la Eutropius), încât se credea că-l putea dobori chiar și pe portar, pe domnul Ward. Și, astfel, Amelia ajunse să-i cunoască pe fiecare dintre băieți la fel de bine ca Georgy și obișnuia să-l ajute la exerciții cu-atâta dăruire de parcă ea însăși avea să apară dimineața în fața profesorului. Odată, după o anumită dispută cu profesorul Smith, George veni acasă cu un ochi vânăt și se lăudă cu fală mamei și bunicului, care-l urmărea plin de încântare, despre curajul lui în bătaia cu pricina. Deși adevărul era că el nu dăduse dovadă de prea mult eroism și, în plus, o încasase cum nu se poate mai tare. Amelia însă nu l-a iertat pe acel Smith nici până în ziua de azi, deși acum el este un farmacist pașnic undeva lângă Leicester Square.

Cu astfel de preocupări și griji își ducea buna văduvă traiul; timpul își spunea cuvântul prin cele câteva șuvițe argintii din părul ei și printr-o cută abia vizibilă pe frunte.

— Ce mai contează pentru o femeie bătrână ca mine?, zicea ea.

Spera doar să trăiască să-și vadă fiul ajuns mare, faimos și plin de glorie, așa cum merita. Îi păstra caietele, desenele, compunerile și le arăta în cercul ei de prietene ca și cum ar fi fost niște opere uimitoare ale unui geniu; câteva dintre acestea le lăsă domnișoarei Dobbin pentru a fi arătate domnișoarei Osborne, mătușa lui George, care să le arate domnului Osborne. Asta pentru a-l face pe bătrân să uite de cruzimea lui și de resentimentele față de fiul mort. Ea îngropase toate greșelile și slăbiciunile soțului odată cu trupul lui; acum își amintea doar de iubitul ei, care se căsătorise cu ea cu riscul oricărui sacrificiu; soțul nobil, curajos, chipeș, în brațele căruia se cuibărise în dimineața în care el plecase să se lupte și să moară pentru regele lui. De-acolo, din ceruri, probabil că eroul surâdea văzându-și fiul exemplar pe care îl lăsase pentru a-i aduce o liniște sufletească și-a o consola. Am văzut cum unul dintre bunicii lui George (domnul Osborne) devenea tot mai brutal și mai morocănos pe zi ce trece și cum fiica lui, cu o trăsură frumoasă, cai frumoși și cu numele ei pus pe

lista a jumătate din acţiunile caritabile din oraş, era o domnişoară nemăritată, singură, tristă şi persecutată. Se gândea necontenit la băiatul drăguţ, fiul fratelui ei, pe care-l văzuse. Tânjea să i se permită să meargă cu trăsura acasă la el şi în fiecare zi, când îşi făcea de una singură plimbarea în parc, spera să-l zărească. Sora ei, soţia bancherului, catadicsea să facă vizite ocazionale surorii şi vechiului cămin din Russell Square. Aducea cu ea doi copii bolnăvicioşi, îngrijiţi de o doică afectată, şi-i ciripea surorii pe un ton moale şi chicotind despre distinsele ei cunoştinţe, despre cum micul Frederick era sosia lordului Claud Lollypop, iar scumpa Maria fusese remarcată de baroneasă la o plimbare la Roehampton în trăsura lor trasă de măgăruşi. O rugă să-l implore pe tatăl lor să facă ceva pentru micuţi. Era hotărâtă să-l înroleze pe Frederick în regimentul de gărzi; şi cum aveau să se mai îngrijească şi de fată dacă aveau să facă din el un nobil (iar domnul Bullock se dădea de ceasul morţii ca să cumpere pământ)?

— Aştept ca tu, draga mea, să faci ceva; căci normal că partea mea din proprietatea lui tata are să treacă în numele moştenitoarei. Rhoda McMull are să renunţe la toată proprietatea Castletoddy de îndată ce bietul lord Castletoddy moare, iar micul Macduff McMull are să devină vicecontele Castletoddy. Ambii domni Bludyer din Mincing Lane i-au asigurat o avere băiatului lui Fanny Bludyer. Scumpul meu Frederick trebuie negreşit să fie moştenitor, şi... de-asta să-l rogi pe tata să depună înapoi banii în Lombard Street. Nu-l văd prea bine la „Stumpy & Rowdy".

Iar după acest discurs, în care se amestecau problemele modei cu cele ale sorţii, şi după un sărut – care parcă fusese o atingere gelatinoasă şi rece – doamna Frederick Bullock îşi lua odraslele împopoţonate şi se urca afectată în trăsura ei.

Fiecare vizită pe care distinsa doamnă o făcea familiei sale era din ce în ce mai nefastă. Tatăl ei dădea tot mai mulţi bani la „Stumpy & Rowdy". Atitudinea ei arogantă devenea tot mai nesuferită. Biata văduvă din căsuţa din Brompton, care-şi îngrijea de mica ei comoară, ştia prea puţin cât de mult tânjeau şi alţii să o aibă.

În seara în care Jane Osborne îi spuse tatălui că-l văzuse pe nepotul lui, bătrânul nu-i dădu niciun răspuns şi nici nu

se arătă mânios; îi spuse noapte bună și se retrase în camera lui destul de amabil. Probabil că meditase asupra celor spuse de ea și se interesase la familia Dobbin cu privire la vizita ei, căci la două săptămâni după această scenă o întrebă pe fiica lui unde-i erau ceasul franțuzesc și lănțișorul pe care ea obișnuia să le poarte.

— Le-am cumpărat din banii mei, spuse ea temătoare din cale-afară.

— Găsește altele mai frumoase sau mai bune dacă poți, zise el și tăcu apoi.

În ultima vreme, domnișoarele Dobbin insistau ca Amelia să-l lase pe George să le viziteze mai mult ca niciodată. Mătușa lui se arătase interesată, sugerau ele, poate chiar și bunicul ar fi fost dispus să-l accepte. Iar Amelia nu putea să-i refuze băiatului o asemenea șansă. Cu toate astea, ea acceptă invitațiile lor cu sufletul neîmpăcat și plin de îndoieli și era tot timpul neliniștită când copilul lipsea de acasă, iar la întoarcere îl întâmpina ca și cum băiatul fusese salvat de la vreun pericol. Aducea cu el bani, jucării pe care văduva le primea tulburată și plină de gelozie. Întotdeauna îl întreba dacă văzuse domni.

— Doar pe bătrânul sir William – care îl plimba în rădvanul cu patru cai, și pe domnul Dobbin, care ajunsese în acea după-amiază pe un cal frumos, îmbrăcat cu o tunică verde, cu o cravată prăzulie, și cu un bici cu mâner aurit.

El îi promisese că-i arată Turnul Londrei și că-l duce la vânătoare cu ogarii de Surrey. Iar apoi adăugă:

— A mai fost un domn în vârstă, cu spâncene groase, o pălărie cu boruri largi și un lanț mare cu peceți.

Acesta venise într-o zi pe când vizitiul îl plimba pe Georgy pe ponei pe peluză.

— S-a uitat foarte mult la mine. Tremura tare. După cină i-am spus că mă cheamă George. Mătușa a început să plângă. Plânge tot timpul.

Acesta a fost deci raportul dat de George în seara cu pricina. Atunci, Amelia înțelese că băiatul își văzuse bunicul. După care a așteptat cu înfrigurare propunerea care știa că are să urmeze și care chiar veni câteva zile mai târziu. Domnul Osborne s-a oferit, în termeni formali, să-l ia pe băiat sub

aripa lui şi să-l facă moştenitorul averii pe care o deţinea şi pe care tatăl lui ar fi trebuit să o moştenească. Avea să-i ofere doamnei George Osborne o sumă anuală încât să-i asigure un trai decent. Dacă doamna George Osborne avea de gând să se mărite din nou, aşa cum auzise domnul Osborne, el n-avea să-i retragă sprijinul financiar. Dar se înţelegea că băiatul trebuia să locuiască numai cu bunicul lui în Russell Square sau în orice alt loc ales de domnul Osborne, iar ocazional i se va permite să o vadă pe doamna George Osborne acasă la ea. Acest mesaj i se aduse sau i se citi într-o zi când mama nu era acasă, iar tatăl era ca de obicei prin oraş.

Doar o dată sau de două ori în viaţă fusese văzută doamna Osborne înfuriată şi aşa avu şi avocatul domnului Osborne ocazia să o vadă acum.

De îndată ce citi misiva adusă de domnul Poe, pe care o rupse în bucăţele, pe care apoi le călcă în picioare, doamna, aprinsă toată la faţă, se ridică tremurând.

— Eu, să mă mărit?! Să iau eu bani ca să mă despart de copilul meu?! Cine a îndrăznit să mă insulte şi să-mi propună un asemenea lucru? Spuneţi-i domnului Osborne că e o scrisoare laşă – da, chiar aşa să-i spuneţi – şi că nu am de gând să dau curs invitaţiei. Iar acum vă urez o zi bună.

— ...şi m-a dat afară din casă cu o plecăciune, precum o regină dintr-o tragedie, sfârşi avocatul povestea.

Părinţii nu au băgat de seamă agitaţia ei în ziua respectivă şi ea nu le spuse despre întrevederea cu avocatul. Aveau şi-aşa propriile lor probleme, care o interesau foarte mult pe nevinovata doamnă. Bătrânul gentleman, tatăl ei, era întotdeauna angajat în speculaţii superficiale. Am văzut cum nu i-au mers afacerile cu cărbune şi cu vin. Dar umblând prin oraş mereu agitat şi în căutare de noi planuri, născoci un altul, la care meditã atât de mult, încât îl îmbrăţişă pe deplin, în ciuda observaţiilor domnului Clapp, căruia niciodată nu îndrăzni a-i spune cât de mult se implicase. Şi cum deviza lui era să nu vorbească despre bani în faţa femeilor, acestea habar nu aveau de nenorocirile ce li se pregăteau, până când bătrânul fu nevoit să le facă, treptat, nişte mărturisiri.

Mai întâi rămăsese în urmă cu cheltuielile pentru locuinţă, pentru care plătea săptămânal. Nu sosiseră banii restanţi din

India, anunță domnul Sedley cu obrazul tras. Și cum ea-și plătise întotdeauna negustorii cu multă regularitate, unul sau doi dintre ei crâcniră când ea le mai ceru timp, și se înfuriară de întârzierea plății, cu care erau de altfel foarte obișnuiți de la clienți mai puțin fideli. Contribuția lui Emmy, pe care și-o plătea cu multă bucurie fără a pune întrebări, menținu familia pe linia de plutire. Iar primele șase luni trecură destul de ușor, bătrânul Sedley sperând în continuare ca acțiunile lui să crească și ca situația să i se îmbunătățească.

Cu toate acestea, cele șaizeci de lire întârziară să apară la sfârșitul anului, iar familia se adânci în probleme. Doamna Sedley, pe care boala începuse să o atingă, fu grav afectată și rămânea tăcută sau plângea cu doamna Clapp la bucătărie. Măcelarul deveni morocănos, negustorul de legume – insolent. De două sau de trei ori, Georgy mormăi la masă, iar Amelia, care ar fi fost mulțumită și cu o felie de pâine, n-avu ce face decât să admită că fiul ei era neglijat, și cumpără câteva lucruri din banii ei, pentru a menține sănătatea băiatului.

Într-un final îi spuseră și ei, sau cel puțin îi spuseră o poveste confuză, așa cum spun cei aflați în dificultate. Într-o zi, primind banii și fiind pregătită să-i dea, Amelia, care ținuse o listă cu cheltuielile ei propuse să păstrăze o parte din bani, pe motiv că avea niște cheltuieli cu un costum nou pentru Georgy.

Apoi află că Jos nu trimisese bani, că familia avea dificultăți pe care Amelia ar fi trebuit să le vadă dinainte – spunea mama – dar că văduvei nu-i păsa de nimeni în afară de Georgy. În acel moment, Amelia le dădu toți banii, fără niciun cuvânt în plus, și se întoarse în camera ei, plângând până-i secară lacrimile. În aceeași zi, se arătă foarte temătoare, când fu nevoită să se ducă să anuleze comanda de haine, acele haine atât de frumoase pentru care își pusese toate speranțele să le aibă până la Crăciun și pentru care se sfătuise cu un mic croitor, prieten de-al ei.

Cel mai greu dintre toate îi fu să-i spună acestea lui Georgy, care făcu o scenă de isterie. Toată lumea avea haine noi de Crăciun. Ceilalți aveau să râdă de el. Și el voia să aibă haine noi. I le promisese, iar acum văduva nu-i putea oferi nimic în afară de sărutări. Îi cârpi costumul cel vechi, acoperindu-l de

lacrimi. Se uită prin podoabele ei să vadă dacă putea vinde ceva ca să cumpere mult-doritul costum. Avea şalul din India trimis de Dobbin. Îşi aminti cum pe vremuri se dusese cu mama ei într-un magazin indian din Ludgate Hill, unde doamnele se târguiau pentru astfel de articole. Obrajii i se împurpurară şi ochii îi sclipiră gândindu-se la această posibilitate. Îl sărută pe George când el plecă la şcoală dimineaţă, surâzătoare. Băiatul simţi veşti bune din privirea ei.

Amelia împachetă şalul şi o batistă (tot un dar de la maior), le ascunse sub manta şi se duse, îmbujorată la faţă şi cumplit de agitată, până în Ludgate Hill, trecând prin parc şi fugind în grabă peste stradă, încât mulţi bărbaţi întoarseră capul după obrazul ei frumos şi trandafiriu. Calculă cum avea să cheltuiască banii de pe şal – pe lângă haine avea să cumpere cărţile pe care şi le dorise, apoi şcoala lui pentru o jumătate de an, şi o manta pentru tatăl ei în locul acelei haine lungi şi vechi pe care o purta el. Şi nu se înşelase în ce priveşte cadoul maiorului. Era o ţesătură de calitate, frumoasă, iar negustorul făcu un târg foarte bun când îi dădu douăzeci de guinee pentru şal.

Fugi repede şi foarte surprinsă de averea ei până la magazinul lui Darton, din St. Paul's Churchyard, şi cumpără „Ajutorul părinţilor"[1] şi „Sandford & Merton"[2], pe care Georgy şi le dorise atât de mult, şi de-acolo se urcă într-o trăsură cu pachetul şi se duse acasă în culmea fericirii. Şi-şi făcu şi un capriciu din a scrie pe prima pagină, cu litere frumoase „George Osborne; un cadou de Crăciun de la mama lui care-l iubeşte mult". Cărţile există şi azi, cu dedicaţia scrisă atât de frumos.

Tocmai ce ieşea din camera ei cu cărţile în mână pentru a le pune pe masa lui George, astfel ca acesta să le găsească când se întorcea de la şcoală, când se întâlni cu mama ei. Cotoarele aurite a celor şapte volume atraseră privirea femeii.

— Ce sunt alea?, întrebă.

— Nişte cărţi pentru George, răspunse Amelia. I le-am promis... de Crăciun.

[1] Carte cu poveşti instructive pentru copii, de Mary Edgelwoorth.

[2] Povestea lui Sandford şi Merton – roman pentru copii de Thomas Day, scriitor englez.

— Cărţi!, strigă indignată femeia. Când toată casa are nevoie de-o pâine! Cărţi, când tu îţi ţii copilul în lux, şi când tatăl tău mai are puţin şi intră la închisoare, şi când eu am vândut tot ce-aveam, de la şalul din India de pe mine la linguri, ca să nu ne ia în derâdere negustorii şi ca să-i plătesc domnului Clapp chiria, pentru că, într-adevăr, are tot dreptul s-o ceară, pentru că nu e vreun conte avut, ci un civil şi un cap de familie. Ah, Amelia! Îmi frângi inima cu cărţile alea şi cu băiatul tău pe care-l duci la pierzanie, deşi nu vrei să te desparţi de el. Amelia, de ţi-ar trimite Dumnezeu un copil mai responsabil decât i-am avut eu... Jos îşi abandonează tatăl la bătrâneţe, iar George ar putea fi întreţinut şi bogat, să meargă la şcoală ca un domnişor, cu ceas de aur şi lănţişor la gât; şi omul meu, scumpul de el, nu are nicio leţcaie.

Doamna Sedley sfârşi prin a vărsa lacrimi crunte, iar ţipetele ei răzbătură cu ecou în toată casa, unde celelalte femei auziră fiecare cuvinţel din discuţie.

— Ah, mamă!, se plânse biata Amelia. Nu mi-ai zis nimic. I-am promis cărţi. Abia ce mi-am vândut şalul azi dimineaţă. Ia banii, ia tot!

Şi, cu mâini tremurânde, scoase mărunţişul pe care-l avea şi ducaţii, preţioşii ducaţi de aur, şi-i puse în mâna mamei, după care fugi val-vârtej pe scări, unde se împiedică şi căzu.

Apoi ajunse în camera ei şi se trânti pe pat, disperată şi profund îndureratã. Acum îşi dădea seama de tot. În egoismul ei, sacrificase băiatul. Dacă n-ar fi fost ea, el ar fi avut parte de bani, un statut, o educaţie şi de locul tatălui său, pe care George seniorul îl abandonase de dragul ei. Trebuia numai să deschidă gura şi tatăl ei putea să-şi vadă numele reonorat, iar băiatul să aibă parte de o avere. Şi, vai, cu câtă ardoare le vedea pe toate sufletul ei lovit de soartă!

47
Gaunt House

Toată lumea ştie că reşedinţa din oraş a lordului Steyne se afla în Gaunt Square, la care se ajunge din Great Gaunt Street, acolo unde am condus-o prima oară pe Rebecca pe vremea când răposatul sir Pitt Crawley mai trăia. Dacă tragi cu ochiul printre zăbrelele gardului şi printre copacii negri din grădină, se văd câteva biete guvernante hoinărind aiurea cu nişte copii cu feţe şterse după ele, înconjurând peticul de iarbă din centru, unde se înalţă statuia lordului Gaunt, cel care s-a luptat la Minden[1], având pe cap o perucă cu trei cozi, şi care a trăit ca un împărat roman.

Gaunt House ocupa aproape o latură întreagă din Gaunt Square, celelalte trei laturi ale pieţei fiind ocupate de case lăsate moştenire văduvelor unor nobili – case înalte, mohorâte, cu ramele geamurilor din piatră sau de un roşu deschis. Se părea că din spatele geamurilor plate şi reci lumina a încetat să se mai arate, la fel şi senzaţia de ospitalitate, lacheii în uniforme sau băieţii care luminau strada pe vremuri şi care-şi puneau torţele în suporturile de fier negru ce încă mai flanchează felinarele de la trepte.

Piaţa a fost invadată de plăcuţe de aramă – doctori, sucursala Diddlesex Bank Western and European Reunion, şi alte

[1] Bătălia de la Minden (Germania) – 1 august 1759 – armatele aliate anglo-germane au învins armata franceză.

asemenea – încât locul a căpătat un aspect lugubru. Iar palatul lordului nostru Steyne nu se distinge cu nimic între toate acestea. Tot ce-am văzut din el a fost un perete nesfârşit la faţadă, cu coloane rustice la poarta principală, printre care câteodată se vede un portar bătrân, cu o faţă grăsună şi roşie, iţindu-şi capul.

Iar peste zid – ferestrele mansardei şi ale dormitorului, coşurile din care acum rareori mai iese fum. Căci actualul lord Steyne locuieşte la Napoli, preferând camera cu vedere la golf, spre insulele Capri şi spre Vezuviu în locul aspectului mohorât al zidului din Gaunt Square.

Câţiva metri mai jos de New Gaunt Street, spre Gant Mews chiar, există o mică uşă lăturalnică, ce nu iese cu nimic în evidenţă, fiind asemenea unei uşi de şopron. Dar multe trăsuri s-au oprit la acea uşă, după cum mi-a spus informatorul meu (micul Tom Eaves, care le ştie pe toate şi care mi-a arătat locul).

— Prinţul şi Perdita[1] au intrat şi-au ieşit pe-acea uşă, mi-a spus el de multe ori. Marianne Clarke a intrat împreună cu Ducele de... Duce spre camerele lordului Steyne. Una dintre astea e toată îmbrăcată în fildeş şi mătase albă; alta – în abanos şi catifea neagră. Are şi o mică sală de bal copiată după cea a lui Sallust din Pompei, din tabloul lui Cosway[2]. Are şi o mică bucătărie privată, în care fiecare tigaie e argintată şi toate vătraiele aurite. Acolo a fript Egalite Orleans potârnichile în noaptea în care el şi marchizul de Steyne au câştigat o sută de mii de lire de la o personalitate de seamă. Jumătate din bani s-au dus pentru Revoluţia Franceză, jumătate pentru a cumpăra titlul de marchiz şi pe cel de Cavaler al Jartierei al lordului Gaunt; iar restul...

Dar nu face parte din planul nostru să spunem ce s-a întâmplat cu restul banilor, căci micul Tom Eaves, care cunoaşte pe toată lumea, e gata să dea detalii despre fiecare şiling, şi chiar mai mult.

---

[1] Prinţul de Wales, viitorul George al IV-lea al Angliei, şi favorita sa, Mary Robinson, care jucase rolul Perditei, personajul principal din „Poveste de iarnă", de William Shakespeare.

[2] Richard Cosway (1742–1821) – portretist (mai degrabă miniaturist) englez din perioada Regenţei.

În afară de palatul lui din oraș, marchizul avea castele și palate în diverse locații din cele trei imperii, descrise în ghidurile de călătorie – Castelul Strongbow, cu pădurile sale; Castelul Gaunt, în Carmarthenshire, unde Richard al II-lea a fost luat prizonier; Gaunty Hall, în Yorkshire, unde am aflat că există două sute de ceainice argintate pentru micul dejun al musafirilor, cu tot cu alte obiecte la fel de splendide; Stillbrook, în Hampshire, care fusese ferma lordului, o reședință mai modestă de care ne amintim cu toții pentru mobilierul minunat de acolo, care a fost vândut la moartea lordului de către un renumit președinte de licitație, mort și el.

Marchiza de Steyne provenea dintr-o renumită familie de viță veche a Caerlyonilor, marchizi de Camelot, care și-au păstrat vechile tradiții încă de la convertirea bătrânului druid[1], primul lor strămoș, și a căror genealogie e mult anterioară descălecării regelui Brută în cele trei insule[2]. Cel mai mare fiu al familiei poartă titlul de Pendragon. Fiii sunt denumiți Arthur, Uther și Caradoc încă din timpuri imemoriabile, iar capetele lor au căzut de multe ori ca urmare a unor conspirații din umbră. Elizabeth[3] a retezat capul lui Arthur din timpul ei, cel care fusese șambelan pentru Phillip și Mary[4] și care purtase scrisori între regina scoțienilor și unchii ei din Casa de Guise[5]. Un cadet al familiei a fost ofițer al marelui duce și s-a remarcat în renumita Conspirație a Sfântului Bartolomeu[6]. Pe toată durata încarcerării lui Mary, casa Camelot a conspirat în numele ei. Iar numele a fost spurcat de acuzele aduse,

[1] În cultura celților, druidul era un membru al bisericii din precreștinism, care exista și în vestul Europei, Marea Britanie, Irlanda până când a fost „distrusă" de romani, rivalii creștinătății, în secolul I d.Hr.

[2] George al III-lea al Angliei, numit Regele-Brută de Thomas Paine sau de William Whipple, doi dintre cei care au semnat Declarația de Independență a Statelor Unite ale Americii.

[3] Elizabeth I a Marii Britanii (1533–1603).

[4] Regina Mary I a Scoției (1542–1587); a fost ținută prizonieră timp de 18 ani de regina Elizabeth I, după care a fost decapitată.

[5] Casa de Guise – casă ducală franceză, din care provenea mama lui Mary I a Scoției (Mary de Guise).

[6] Masacrul Sfântului Bartolomeu (23 august 1572) – o serie de asasinate comandate asupra unui grup de hughenoți care a continuat timp de șase săptămâni cu revolte ale romano-catolicilor împotriva hughenoților; casa ducală de Guise este considerată instigatoarea protestelor.

şi anume că ar fi oferit armament împotriva spaniolilor în tim-pul Armadei[1], dar şi de amenzile şi confiscările aduse casei respective de către Elizabeth pentru că ascundeau preoţi, refuzau religia anglicană şi aveau porniri papistaşe. Un dezertor din timpul lui James a fost temporar pervertit împotriva religiei lui cu argumentele marilor teologi şi astfel averile familiei au fost oarecum refăcute prin slăbiciunea lui temporară. Dar contele de Camelot, din timpul domniei lui Charles, a revenit la vechiul crez al familiei şi a continuat să lupte pentru acesta; iar familia s-a ruinat în numele acelei credinţe atâta timp cât a existat un Stuart[2] ca să conducă sau să iniţieze o rebeliune.

Lady Mary Caerlyon a fost crescută într-o mănăstire din Paris, iar soţia delfinului, Mary Antoinette[3], a fost naşa ei. Ca un semn de mândrie pentru frumuseţea ei, s-a măritat – vândută fiind, din câte se spune – cu lordul Gaunt, pe-atunci aflat la Paris, care câştigase sume enorme de la bunica domnişoarei la banchetele lui Phillip de Orléans[4]. Vestitul duel al contelui de Gaunt cu contele de la Marche a fost atribuit de veştile acelei vremuri respectivului ofiţer (care fusese paj şi a rămas apoi unul dintre favoriţii reginei), care se lupta pentru mâna frumoasei lady Mary Caerlyon. Aceasta era căsătorită cu lordul Gaunt, în timp ce contele zăcea rănit la pat, şi a venit să locuiască la Gaunt House, apărând pentru o scurtă perioadă de timp la curtea prinţului de Wales. Fox închinase pentru ea. Morris şi Sherridan compuseseră cântece despre ea. Melmesbury îi făcuse cele mai adânci plecăciuni; Walpole o decretase cea mai frumoasă dintre toate; Devonshire aproape fusese gelos pe ea; ea însă se temea de aventurile nebuneşti

[1] Armada Spaniolă din 1588 – flota spaniolă a atacat-o pe cea engleză cu intenţia de a o detrona pe regina Elizabeth I; Filip al II-lea al Spaniei, considera că Elizabeth este urmaşă ilegitimă la tron şi o susţinea pe Mary I a Scoţiei.

[2] Casa Stuart a dat o serie de regi comuni Angliei şi Scoţiei începând cu James I; Charles I al Angliei (1600–1649) provenea din familia Stuarzilor, urmând la tron lui James I al Angliei (respective James al VI-lea al Scoţiei); dinastia s-a sfârşit odată cu domnia reginei Anne a Marii Britanii, în 1714.

[3] Marie Antoinette (1755–1793) – arhiducesă de Austria, regină a Franţei şi Navarei prin căsătoria cu Ludovic al XVI-lea.

[4] Phillipe Charles d'Orléans (1674–1723) – membru al familiei regale franceze, fost prinţ regent.

și de frivolitatea societății în care fusese aruncată și, după ce a născut doi copii, s-a retras într-o viață de singurătate deplină. Nu era de mirare că lordul Steyne, căruia îi plăceau viața și veselia, n-a mai fost văzut după căsătoria lor prea mult în compania acestei firave, tăcute, superstițioase și nefericite doamne.

Mai sus-menționatul Tom Eaves (care nu are niciun rol în această istorisire, cu excepția faptului că știa toate persoanele interesante de prin Londra și povești despre ele și familiile lor) avea detalii despre lady Steyne, care pot sau nu să fi fost adevărate.

— Umilințele pe care acea femeie a fost supusă să le îndure în propria casă, spunea Tom, au fost îngrozitoare. Lordul a pus-o să stea la masă cu femei cu care eu mai degrabă aș muri decât s-o pun pe doamna Eaves lângă ele – doamna Crackenbury, doamna Chippenham, Madame de la Cruche-cassee, secretara secretarului francez (doamne de la care Tom Eaves, care și-ar fi sacrificat soția ca să le cunoască, avusese bucuria a primi câte o plecăciune sau o masă) – într-un cuvânt, cu principalele favorite. Și chiar credeți dumneavoastră că acea femeie dintr-o asemenea familie, mândră ca Burbonii[1], față de care familia Steyne e asemenea unor servitori, resturi lăsate de la masa de ieri (căci, în fond, nu se trag direct din vechea viță de Gaunt, ci dintr-una minoră și reprobabilă), deci chiar credeți (și cititorul să țină minte că aici vorbește numai Tom Eaves) că marchiza de Steyne, cea mai mândră femeie din Anglia, s-ar fi aplecat în fața soțului cu-atâta supunere dacă n-ar fi fost la mijloc un motiv anume? Pe naiba...

— Vă spun eu că există un motiv secret. Și anume că, în timpul emigrării, abatele de la Marche, aflat acolo, angajat în afacerea Quiberoon dimpreună cu Puisayne și Tinteniac, era același colonel de muschetari cu care Steyne se luptase în '86 – anul în care el și marchiza se reîntâlniseră – iar după ce reverendul colonel a fost împușcat în Bretania, lady Steyne a adoptat acele practici extreme de devotament de

[1] Casa de Burbon, fondată în 1272, a fost o casă regală ce-a dat mai mulți regi Franței și apoi Spaniei; ultimii regi Burboni au fost Charles al X-lea al Franței și Navarei (1830), Roberto I de Parma (1859) și Francesco al II-lea de Sicilia (1861).

care dă dovadă şi acum. În fiecare zi se închide în cameră cu mentorul ei, se duce la slujbă în Spanish Place, am văzut-o, adică s-a întâmplat să fiu în trecere pe-acolo. Şi puteţi fi sigur că e ceva putred în situaţia asta. Oamenii nu sunt chiar aşa de nefericiţi decât dacă au oarecare remuşcări – mai spuse Tom Eaves, dând cu subînţeles din cap, şi fiţi sigur că acea femeie n-ar fi fost atât de supusă cum este dacă marchizul n-ar fi avut-o cu ceva la mână.

Deci, dacă informaţia domnului Eaves e corectă, e foarte posibil ca doamna în cauză, la poziţia pe care o avea, să fi fost nevoită să accepte multe situaţii nedemne de ea şi să fi ascuns multă nefericire sub masca impasibilă de pe chipul ei. Fraţilor, noi, cei care nu avem numele trecute în „Cartea Roşie"[1], ne putem consola la gândul că aceia mai buni ca noi trebuie să fie tare nenorociţi, şi că Damocles[2], care se lăfăie între perne mătăsoase şi e servit din tăvi de aur, are o sabie ameninţând groaznic deasupra capului său, sub forma unui administrator de pământuri, sau a vreunei boli ereditare, sau a unui secret de familie, care din când în când mai scoate capul terifiat dintre ţesăturile brodate – sabie care cu siguranţă are să cadă la locul potrivit.

De asemenea, prin compararea situaţiei unui om sărac cu aceea a omului bogat (tot după domnul Eaves) este o altă sursă de bucurie pentru primul. Tu, care ai prea puţine bunuri de moştenit sau de lăsat moştenire, sau chiar deloc, poţi fi în termeni buni cu tatăl sau cu fiul tău, în vreme ce moştenitorul unui mare prinţ, aşa cum era lordul Steyne, trebuie să fi fost în mod normal furios pentru că era ţinut în afara regatului său şi-l privea pe cel care-i ocupa pământurile cu ochi nu foarte generoşi.

— O regulă generală, spunea sardonic Eaves, e că taţii şi fiii mai mari din toate familiile de seamă sunt la cuţite. Prinţul regent se opune întotdeauna coroanei sau tânjeşte după ea.

[1] Publicaţie ce conţinea numele tuturor nobililor şi veniturile acestora, cu tot cu datoriile pe care le aveau şi care trasa posibilităţi de economisire la bugetul statului.

[2] Legătură cu expresia „sabia lui Damocles" – regele sicilian Dionysos I, pentru a-i arăta cât de nesigură este soarta celor puternici, a atârnat la un banchet o sabie deasupra capului lui Damocles, sabie ce se ţinea numai într-un fir de păr.

Shakespeare cunoștea prea bine această lume, iar când îl descrie pe Prințul Hal[1] probând coroana tatălui (din a cărui familie pretindea casa de Gaunt că se trage, cu toate că aveau la fel de puține legături cu John Gaunt cum aveți și dumneavoastră), face o descriere naturală a tuturor moștenitorilor. Vreți să spuneți că dacă ați fi fost un astfel de moștenitor al vreunui ducat și ați fi avut o mie de lire pe zi, nu v-ați fi dorit această avere? Și se subînțelege că orice om important, după ce experimentase la rândul lui aceste sentimente față de părintele lui, trebuie să fi fost conștient de trăirile fiului, deci nu se poate arăta decât suspicios și ostil.

— Și mai sunt și sentimentele fraților mai mari față de cei mai mici. Dragul meu, ar trebui să știi că toți cei mari îi privesc pe juniorii casei ca fiind dușmanii lor naturali, care îi privează de niște bani care li s-ar cuveni de drept. Adesea l-am auzit pe George Mac Turk, fiul mai mare al lordului Baiazid, spunând că, dacă moștenirea va cădea în numele lui când îi va veni rândul, are să facă ceea ce fac sultanii, adică să facă lumină pe proprietățile lui retezând capetele tuturor fraților săi. Și cam la fel se întâmplă la fiecare. Vă spun eu că toți sunt niște turci în adâncul sufletului. Și Dumnezeu știe că ei cunosc cel mai bine lumea asta!

Și Tom Eaves își scotea vesel pălăria, căci prin fața lui trecea un om de seamă, apoi fugea la el și i se închina cu un rânjet, ceea ce demonstra că și el cunoaște mersul lumii – într-un stil numai al lui adică. Fiindcă depusese fiecare bănuț ce-l avea pe o rentă anuală, Tom își permitea să nu poarte pică nepoților și nepoatelor și să nu aibă resentimente față de cei mai mari, cu excepția unei călduroase dorințe de a cina cu ei.

Între marchiză și grija maternă naturală și tandră exista o crudă barieră a disensiunilor de credințe. Dragostea pe care ea o simțea pentru fiii ei nu făcu altceva decât să o înzestreze pe modesta și pioasa doamnă cu și mai multe suspiciuni și nefericire.

Prăpastia dintre ei era una fatală și de netrecut. Ea nu-și putea întinde brațele-i subțiri până dincolo de ei și nici nu-și

[1] Personaj de ficțiune în „Henric al V-lea" și „Henric al IV-lea" (tinerețea lui), de William Shakespeare, înfățișându-l pe adevăratul conducător al Angliei, Henry al V-lea (1386–1442).

putea trage copiii pe partea ei în acel loc în care credinţa îi dicta că nu există siguranţă. Cât timp fiii lui au fost tineri, lordul Steyne s-a arătat un bun învăţat şi un cazuist amator şi nu găsea altă activitate după cina luată în reşedinţa de la ţară decât a-l întărâta pe profesorul copiilor, reverendul Trail (acum lord şi episcop de Ealing) împotriva mentorului doamnei, părintele Mole, sau să asmută Oxfordul împotriva şcolii de la St. Acheul; asta se întâmpla la un pahar de vin. Obişnuia să strige „Bravo, Latimer!" sau „Bine spus, Loyola!", pe rând; îi promise lui Mole o episcopie dacă se mută acolo şi se jură să se folosească de toată influenţa lui pentru a-i obţine lui Trail postul de cardinal dacă renunţa la credinţa lui.

Niciuna dintre feţele bisericeşti nu se lăsă ademenită, şi cu toate că mama, iubitoare, spera ca fiul ei mai mic, şi preferat totodată, să devină adeptul credinţei ei, devotata doamnă avu parte de o cruntă şi nefericită dezamăgire, care părea ca o pedeapssă asupra ei pentru păcatul căsătoriei.

Lordul Gaunt se căsători aşa cum toată lumea care citeşte anuarul nobililor ştie, cu lady Blanche Thistlewood, fiica nobilei case de Bareacres, pe care am mai menţionat-o în fidela noastră istorisire. Cuplul primi o aripă la Gaunt House, fiindcă soţul alese s-o conducă, şi încă foarte autoritar, atâta timp cât avea să fie el capul familiei.

Fiul şi moştenitorul lui, fiindcă a stat puţin pe-acolo şi nu s-a înţeles cu soţia, împrumutând din poliţele cu plăţi făcute după moartea persoanei în cauză sume cu mult peste cele modeste pe care tatăl era dispus să i le aloce. Marchizul cunoştea fiecare bănuţ din datoriile fiului.

La moartea lui, mult deplânsă, părintele se pomeni posesorul mai multor poliţe ale fiului, cumpărate pentru valoarea lor, pe care lordul le-a transferat copiilor fiului său mai tânăr.

Spre dezamăgirea lordului Gaunt şi spre amuzamentul duşmanului şi părintelui său, lordul George Gaunt a fost chemat înapoi de la Viena, unde era ocupat cu valsurile şi cu diplomaţia, în vederea căsătoriei cu onorabila Joan, singura fiică a lui John Johnes, prim-baron Helvellyn, conducătorul firmei „Jones, Brown, and Robinson", din Threadneedle

Street, Bankers. Din această uniune au rezultat mai mulți fii și fiice, ale căror fapte nu privesc această poveste.

La început căsnicia a fost una fericită și prosperă.

Lordul George Gaunt nu numai că știa să citească, ci chiar și să scrie destul de corect. Vorbea franceză destul de fluent și era unul dintre cei mai buni dansatori de vals din Europa. Cu asemenea talente și cu deschiderea spre căminul personal, existau puține șanse ca el să se ridice la cele mai înalte culmi ale profesiei sale.

Doamna, soția lui, simțea că spațiul Curții este tărâmul ei, iar averea îi facilita o intrare splendidă în societatea orașelor în care problemele diplomatice ale soțului îl chemau. Se discuta că el avea să fie numit ministru și se făcură pariuri că în scurt timp avea să devină ambasador. Când, dintr-odată, apărură zvonuri cu privire la comportamentul nemaiauzit al secretarului.

La un mare ospăț oferit de superiorul său, el se ridicase spunând că pateul de foie gras era otrăvit. Fusese ras în cap și îmbrăcat ca un călugăr capucin la un bal la hotelul trimisului bavarez, contele de Springbock-Hohenlaufen. Nu era un bal mascat, așa cum unii au vrut să vă convingă. Era ceva ciudat la el. Bunicul lui era la fel – o trăsătură de familie.

Soția și familia lui s-au întors la țară și și-au luat în primire Gaunt House.

Lordul George a renunțat la postul lui pe continent și a fost trimis în Brazilia. Dar lumea știa prea bine că nu s-a mai întors nicidată de-acolo – n-a murit, nu a locuit acolo, de fapt, nu fusese acolo niciodată. Nu era nicăieri; complet dispărut. „Brazilia – spunea un zvon – este St. John's Wood[1]. Rio de Janeiro este o casă înconjurată de patru pereți, iar George Gaunt e în slujba unui îngrijitor care l-a învestit cu Ordinul Nebunilor." Astfel de epitafuri își oferă bărbații unii altora în Bâlciul deșertăciunilor.

De două sau de trei ori pe săptămână, la prima oră, biata mamă se autopedepsea și se ducea să-l vadă pe invalid.

Câteodată el râdea de ea (iar râsul lui era mai demn de milă decât ar fi fost să-l vadă plângând); alteori, îl găsea pe

[1] Cartier din nord-vestul Londrei.

strălucitul diplomat şi dandy al Congresului din Viena târând după el o jucărie sau îngrijind de păpuşa fiicei asistentului. Alteori o recunoştea, pe ea şi pe părintele Moles, mentorul şi cel care o însoţea.

De multe ori o uita, la fel cum îşi uitase pe soţia, copiii, dragostea, ambiţiile, mândria. Dar îşi aducea aminte de ora mesei şi de regulă plângea dacă vinul îndoit nu era îndeajuns de tare.

O pată cât se poate de misterioasă asupra sângelui familiei. Mama lui o căpătase de la propriii strămoşi. Nenorocirea se abătuse o dată sau de două ori în familia tatălui ei, cu mult înainte ca lady Steyne să săvârşească păcatele ei şi cu mult înainte ca posturile şi penitenţa să-i ofere iertare. Mândria rasei izbise precum primul faraon. Pata neagră a sorţii şi a deciziei divine aştepta în prag – în pragul vechi pe care regi şi înalţi prelaţi îl trecuseră.

Între timp, copiii lordului absent se zbenguiau şi creşteau, inconştienţi de pedeapsa care ameninţa şi asupra lor. Mai întâi discutară despre tatăl lor şi ticluiră planuri ca să nu-l lase să se întoarcă.

Apoi, numele celui care era ca şi mort pentru ei apăru mai puţin frecvent pe buzele lor, după care fu uitat complet. Dar îndurerata bunică tremura gândindu-se că aceştia erau şi ei moştenitori ai păcatelor părintelui lor, la fel cum îi moşteneau onorurile; şi aştepta cu înfrigurare ziua în care teribilul blestem ancestral avea să se abată şi asupra lor.

Presentimentul întunecat îl bântuia şi pe lordul Steyne.

Încercă să înece fantomele nopţii în râuri sângerii de vin şi veselie, iar câteodată acestea se pierdeau în mulţimea şi tumultul distracţiilor. Dar întotdeauna se întorceau când el era singur, şi păreau tot mai ameninţătoare cu fiecare an care trecea.

— Ţi-am luat fiul, spuneau, de ce să nu te luăm şi pe tine? Te-am putea închide într-o închisoare într-o zi, ca pe fiul tău, George. Mâine am putea să te batem prieteneşte pe creştet, şi s-a zis cu distracţii şi onoruri, serate şi splendoare, prieteni, linguşeli, bucătari francezi, cai şi case minunate. Totul în schimbul unui loc în închisoare, al unui îngrijitor şi al unei saltele de paie ca aceea a lui George Gaunt.

Atunci lordul își ștergea din minte fantomele care-l amenințau, pentru că știa remediul cu care să-și înfrunte dușmanul.

Deci dincolo de porticurile înalte de la Gaunt House, cu podoabele-i și cifrurile putrede, existau splendoare și bogăție, nu însă și fericire. Acolo se dădeau cele mai mari serate din Londra, dar nu era multă veselie la ele, excepție făcând invitații care stăteau la masa lordului. Dacă n-ar fi fost un prinț atât de mare, probabil că foarte puțini i-ar mai fi trecut pragul; dar în Bâlciul deșertăciunilor, păcatele persoanelor de seamă sunt tratate cu îngăduință.

— *Nous regardons à deux fois*[1] (cum spunea franțuzoaica) înainte de a condamna un domn cu o situație atât de aleasă precum cea a lordului. Unii cârcotași și moraliști pretențioși sunt ei mai neîndurători cu lordul Steyne, dar au venit cu mare drag când el i-a invitat.

— Lordul Steyne e foarte rău, spunea doamna Slingstone, dar toată lumea se duce la el, și normal că am să mă îngrijesc ca fetele mele să nu aibă de suferit.

— Domnia Sa e un bărbat căruia îi datorez mult, chiar totul în viață, spunea reverendul, doctorul Trail, gândindu-se că starea de sănătate a arhiepiscopului era destul de fragilă, iar doamna Trail și domnișoarele preferau mai degrabă să nu se ducă la slujbă decât să piardă vreuna dintre seratele lordului.

— Moravurile lui sunt proaste, spunea scundul lord Southdown surorii lui, care îl aproba modest, căci auzise de la mama ei povești teribile cu privire la ceea ce se întâmpla la Gaunt House. Dar, naiba să-l ia, are cea mai bună șampanie de Sillery din Europa!

În ceea ce-l privește pe baronetul sir Pitt Crawley – sir Pitt, care făcea parte din decor, care renunțase la întrunirile misionarilor – nu se gândise nicio clipă să nu se ducă la acele serate.

— Acolo unde vezi fețe ca ale episcopului de Ealing sau ca ale contesei de Slingstone, poți fi sigură, Jane, că nu putem da greș, zicea el. Rangul înalt și poziția lordului Steyne îl pun în situația de a ne conduce pe cei cu un statut ca al nostru.

[1] Ne gândim de două ori (fr.).

Lordul locotenent al ţinutului e un om respectabil, draga mea. În plus, George Gaunt şi cu mine am fost prieteni buni în tinereţe; el mi-era inferior când am fost împreună ataşaţi la Pumpernickel.

Într-un cuvânt, toată lumea se grăbea să-l servească pe acest mare om – toată lumea căreia i se cerea să o facă – la fel cum cititorii (şi nu e nevoie să negaţi) şi cu mine am face-o dacă am primi o invitaţie.

48

În care cititorul e prezentat unei societăți alese

În cele din urmă, amabilitatea și atențiile lui Becky față de capul familiei fratelui lui Rawdon ajunseră să primească o răsplată mult prea mare, pe care, deși cam nesubstanțială, femeia o râvnea cu ardoare, așa cum nu râvnea alte beneficii. Nu-și dorea să ducă o viață în virtute, dar măcar își dorea să se bucure de prezența unui personaj pentru virtuțile sale, și știm că nicio doamnă din lumea bună nu poate avea un deziderat până ce nu-și pune o trenă, nu se împopoțonează și nu e primită la Curtea Suveranului. După acea întrevedere, femeile ies cu eticheta de femei cinstite pe frunte. Lordul șambelan le conferă certificatul cum că sunt pline de virtute. Iar cum bunurile sau scrisorile cu probleme trec prin focul carantinei și sunt stropite cu oțet aromatic, apoi declarate fără de pată, multe doamne, altminteri cu o reputație îndoielnică și susceptibile a contamina pe cei din jur, trec prin toate grelele încercări ale apariției la Curte, de unde ies fără de prihană.

Poate că doamnele Bareacres, Tufto ori Bute Crawley, de la țară, sau alte doamne care intraseră în contact cu doamna Rawdon Crawley să se arate revoltate la ideea că mica aventurieră își făcea plecăciunile în fața Suveranei, și să declare că

dacă buna regină Charlotte ar fi trăit, n-ar fi admis niciodată ca un personaj atât de nelegiuit să treacă pragul salonului ei plin de virtute. Dar când ne gândim că doamna Rawdon fu examinată de cel mai de seamă lord din Europa[1], şi că trecu chiar cu brio, ar fi o dovadă de neloialitate crasă să ne mai îndoim de virtuţile ei.

Eu unul mă uit înapoi cu drag şi cu mirare la acel mare personaj din istorie. Şi câtă distinsă şi nobilă recunoştinţă trebuie să fi fost printre alesele doamne din Bâlciul deşertăciunilor la învestirea acelui om prealuminat şi august cu titulatura de prim-lord al Regatului, în uralele generale ale rafinatei şi luminatei părţi din regatul său. Scumpule M., confident al meu, îţi mai aminteşti ce noapte de vis am petrecut acum douăzeci şi cinci de ani, când se juca „Ipocritul", Elliston fiind directorul teatrului, cu Dowton şi Liston în rolurile principale – şi doi băieţi au primit permisiunea de la profesorii lor credincioşi de-a ieşi din Slaughter-House School, unde-şi primeau educaţia, pentru a se duce la teatrul din Dury Lane, în mijlocul mulţimii care se adunase acolo pentru a-l întâmpina pe rege? Chiar pe rege! Şi iată-l! În faţa augustei loje stăteau gărzi; marchizul de Steyne şi alţi înalţi ofiţeri se aflau în spatele scaunului său. El stătea acolo – cu faţa îmbujorată, trunchiul bondoc, cu insigne în piept, cu părul buclat – şi cum i-am mai cântat imnul! Şi ce duduia sala de glasurile noastre. Ce urale şi chiote am mai tras şi cum mai fluturau batistele înaintea lui! Doamnele se smiorcăiau; mamele îşi ţineau fiii la piept; unii au leşinat de emoţie. Oamenii se sufocau în îmbulzeala aia, printre atâtea ţipete şi răcnete, în vânzoleala mulţimii care scanda şi care părea aproape pregătită să-şi sacrifice viaţa pentru el. Da, l-am văzut. Soarta nu ne poate priva de acest lucru. Alţii l-au văzut pe Napoleon. Puţini dintre cei care mai sunt în viaţă l-au văzut pe Frederick cel Mare[2], pe doctorul Johnson, pe Marie Antoinette şi alţii – ca să ne mândrim în faţa copiilor noştri că l-am văzut pe George cel Bun, cel Magnific, cel Mare.

[1] Regele George al IV-lea al Angliei, recunoscut pentru stilul şi manierele sale pline de rafinament.

[2] Frederic al II-lea, cel Mare (1712–1786) – rege al Prusiei, numit astfel pentru iscusinţa strategică.

Și a venit o zi preafericită în viața doamnei Rawdon Crawley când ea, un înger, a fost primită în paradisul Curții regale la care tânjise, iar cumnata i-a fost naşă. În ziua respectivă, sir Pitt şi soția lui, în trăsura cea mare a familiei (proaspăt cumpărată şi pregătită pentru ocazia în care baronetul avea să primească învestitura ca Mare Conducător al ținutului său), familia se duse la mica reşedință din Curzon Street, sub privirile lui Raggles, care îi urmărea din prăvălia lui de legume şi care văzu în cupeu pene colorate şi imense buchete de flori în buzunarele noilor livrele ale valeților.

Sir Pitt, într-o uniformă strălucitoare, cu sabia atârnându-i pe lângă picioare, coborî şi intră în casa din Curzon Street. Micul Rawdon stătea la geamul de la salon, surâzând şi salutând cât putu el mai bine din cap pe mătuşa lui care se afla în trăsură. După un timp, sir Pitt a ieşit din nou din casă, conducând o doamnă cu pene uriaşe, înfăşurată într-un şal alb şi care ținea delicat o trenă din brocart de cea mai bună calitate. Păşi pe scara trăsurii de parcă ar fi fost o prințesă, obişnuită de-o viață întreagă să meargă la Curte, toată un zâmbet spre valetul de la uşă şi spre sir Pitt, care o urmă şi el în trăsură.

Veni apoi Rawdon, în uniforma lui de ofițer de gărzi, care se uzase nespus de mult şi care-i era prea strâmtă. El ar fi urmat să stea în spatele procesiunii şi să-şi aştepte superiorul într-o altă trăsură, dar buna lui cumnată insistă ca ei doi să stea împreună ca o familie. Trăsura era spațioasă, doamnele nu ocupau mult loc şi aveau să-şi țină trenele în poală. În cele din urmă, cei patru o porniră împreună ca o familie unită şi trăsura se alătură şirului de vehicule ce urma grupul regal, îndreptându-se spre Piccadilly şi spre St. James's Street, apoi spre vechiul palat de cărămidă roşie Steaua Brunswick, care avea să-i primească pe aceşti nobili şi aristocrați.

Becky simțea c-ar fi putut să trimită bunecuvântări de pe fereastra trăsurii spre cei de-afară – într-atât de înălțătoare erau trăirile ei şi într-atât de demnă se simțea de poziția pe care o dobândise în sfârşit în viață. Până şi Becky a noastră avea slăbiciunile ei, şi aşa cum adesea vedem cum bărbații se mândresc cu talente pe care alții întârzie să le observe, la fel scopul lui Becky în viață era să devină şi să fie considerată

o femeie respectabilă. Tot aşa cum, de pildă, Comus crede cu străşnicie că e cel mai dramatic actor din Anglia; cum Brown, renumitul romancier, ar vrea să fie considerat nu un om de geniu, ci un stâlp al modei masculine; iar lui Robinson, marele avocat, nici măcar nu-i pasă de reputaţia lui la Westminster Hall, ci crede că nimeni nu se poate compara cu el cât e ţara de lungă. Iar Becky reuşea să stârnească admiraţia nobililor prin ambiţie, dedicaţie şi popularitate.

Am spus deja că erau situaţii în care se credea o doamnă de seamă şi uita că banii îi lipseau cu desăvârşire – că după colţ o aşteptau oamenii legii sau că trebuia să se roage de negustori şi să le facă pe plac – că nu avea nimic stabil, într-un cuvânt. Iar în drum spre Curte în trăsura familiei, luă o atitudine atât de impunătoare, de mândră, de hotărâtă şi de augustă, încât până şi lady Jane râse. Intră în palat scuturând din cap cu un gest care s-ar fi căzut unei adevărate împărătese, şi nu mă îndoiesc că i s-ar fi potrivit de minune dacă i-ar fi fost dat să fie una.

Avem dreptul a spune că *le costume de cour*[1] pe care doamna Rawdon Crawley îl purtă cu această ocazie era cum nu se poate mai elegant şi mai strălucitor. Noi, cei care purtăm insigne sau cordoane şi am participat la întrunirile de la St. James, sau noi, cei încălţaţi cu cizme năclăite, care pierdem vremea plimbându-ne în sus şi-n jos pe Pall Mall, şi ne uităm în trăsurile care trec cu oameni importanţi – deci, noi, probabil c-am mai văzut doamne distinse pe la ora două după-amiaza la o ceremonie regală la care fanfara trupelor de gărzi, gătită elegant şi călare pe nişte cai falnici de culoare maronie – suportul lor muzical – cântă marşuri triumfale; iar doamnele cu pricina sunt, fără îndoială, obiecte foarte drăguţe şi ispititoare la o asemenea oră matinală.

O contesă îndesată, cam la şaizeci de ani, cu un decolteu generos, sulemenită, mâzgălită cu ruj până la pleoapele care-i atârnă şi cu diamante care-i sclipesc în păr, este o imagine îndeajuns de mare şi de edificatoare, dar nu tocmai plăcută. Are aspectul şters al unui tablou cu St. James Street, aşa cum se vede ea dimineaţa devreme, când lămpaşele sunt pe jumătate stinse, iar unele abia mai clipesc, ca şi cum ar fi pe punctul

[1] Costumul de curte (fr.).

de-a se disipa ca niște fantome la apariția zorilor. Imagini fermecătoare precum cele pe care le zărim când trece trăsura doamnei ar trebui să apară numai noaptea. Dacă până și Cynthia e obosită după-amiaza, așa cum ne este dat câteodată să o mai vedem acum, în sezonul de iarnă, cu Phoebus urmărind-o insistent de pe cealaltă parte a Paradisului, până când ea-și fereşte chipul, cât de mult ar putea oare bătrâna lady Castlemouldy să-și țină capul sus când soarele bate din plin în ferestre, aprinzându-le ca pe niște care de foc, luminând asupra urmelor adânci lăsate de trecerea vremii pe obrazul ei! Nu. Ar trebui ca întrunirile de salon să fie anunțate pentru noiembrie sau pentru prima zi cu ceață, iar doamnele mai în vârstă din bâlciul nostru ar trebui să se deplaseze în litiere închise, să coboare acoperite și să-și facă plecăciunile în fața suveranului la lumina protectoare a lămpilor.

Scumpa noastră Rebecca nu avea însă nevoie de vreo astfel de aură protectoare pentru a-și ascunde frumusețea. Obrazul ei încă mai putea înfrunta lumina zilei, iar rochia ei – cu toate că, dac-ar fi să o vadă acum, orice femeie din Bâlciul deșertăciunilor ar decreta-o drept cea mai ridicolă și mai absurdă rochie purtată vreodată – era încă, acum douăzeci și cinci de ani, una la fel de frumoasă în ochii ei și ai celorlalți precum cel mai minunat articol de îmbrăcăminte din acel sezon. Douăzeci de ani mai târziu, minunata creație a modistei avea să fi fost trecută în domeniul absurdului, la fel ca toate deșertăciunile acelor ani.

Dar divagăm prea mult.

Rochia doamnei Rawdon din ziua în care ea fu prezentată la Curte fu decretată una fantastică. Până și buna doamnă Jane fu nevoită să recunoască acest lucru; se uita la ruda ei și își spunea cu multă amărăciune că îi era inferioară doamnei Becky în ceea ce privește gusturile.

Nu știa câtă grijă, ingeniozitate și imaginație pusese doamna Rawdon în acea rochie.

Avea la fel de mult bun-gust ca orice modistă din Europa și un mod la fel de strălucit de a face lucrurile, ceea ce lady Jane nu prea putea înțelege. Aceasta din urmă examină în taină splendoarea brocartului din trena lui Becky și a dantelăriei de pe rochie.Brocartul era o mai veche rămășită, zicea

Becky, iar dantela – un adevărat chilipir. Le avea de când lumea prin casă.

— Scumpa mea doamnă Crawley, trebuie să te fi costat o avere, spuse lady Jane uitându-se la dantelele ei, care nu erau nici pe departe de aceeaşi calitate.

Apoi examină calitatea brocartului vechi din care era făcută rochia pentru Curte a doamnei Rawdon, şi era înclinată să spună că nu-şi permitea nişte haine atât de bune, dar se controlă cu mare efort, considerând că nu se cădea de faţă cu cumnata ei.

Şi totuşi, dacă lady Jane ar fi cunoscut toate amănuntele, cred că bunătatea ar fi trădat-o pe loc. Adevărul este că pe când punea ordine în lucrurile din casa lui sir Pitt, doamna Rawdon găsise dantela şi brocartul prin dulapurile vechi ale răposatelor doamne ale casei, le luase frumuşel acasă şi le cususe pentru a se potrivi trupului ei. Briggs o văzuse când le luase, nu pusese întrebări şi nici nu povesti mai departe; dimpotrivă, cred că mai degrabă i se făcu milă de ea, la fel cum i s-ar fi făcut oricărei persoane simţitoare.

Şi diamantele...

— De unde Doamne Dumnezeu ai mai luat diamantele alea, Becky?, întrebă soţul ei admirând bijuteriile pe care nu le mai văzuse şi care acum sclipeau puternic şi orbitor în urechile şi la gâtul ei.

Becky roşi puţin şi se uită fix în ochii lui preţ de o clipă. Pitt Crawley roşi la rândul lui şi-şi mută privirea pe fereastră. În realitate, el îi dăruise o mică parte din ele – o bijuterie cu diamante în care se afla colierul de perle pe care ea-l purta. Iar baronetul omisese a-i spune şi motivul. Becky se uită la soţul ei, apoi la sir Pitt, cu un aer triumfător şi arogant, de parc-ar fi spus „Să te trădez?"

— Ia ghiceşte!, îi zise soţului. Ce prostuţ eşti, de unde crezi că le-am luat? În afară de colier, pe care mi l-a dat o prietenă foarte bună a mea acum ceva vreme. Le-am închiriat, normal. De la domnul Polonius, din Coventry Street. Doar nu crezi că toate diamantele pe care le vezi la Curte aparţin celor care le poartă; cum ar fi nestematele pe care le poartă lady Jane şi care sunt cu mult mai frumoase decât oricare dintre bijuteriile mele.

— Sunt bijuterii de familie, răspunse sir Pitt oarecum tulburat.

În timp ce se purta această conversație de familie, trăsura își continuă drumul în lungul străzii până când pasagerii fură, într-un final, lăsați în fața porților palatului unde domnea suveranul.

Diamantele care stârniseră admirația lui Rawdon nu se întoarseră niciodată la domnul Polonius din Coventry Street, iar acel domn nu trimisese niciodată vreo misivă pentru a le cere înapoi.

În schimb, rămaseră într-o cutiuță pe care Amelia Sedley i-o dăruise cu mulți ani în urmă, într-un birou vechi, unde Becky ținea o serie de obiecte utile și poate și de valoare, despre care soțul ei nu știa nimic.

A nu ști nimic sau prea puțin este ceva înnăscut la unii bărbați. Iar a ascunde... câte dintre femei nu posedă oare această trăsătură? Ah, doamnelor! Câte dintre voi nu aveți dosite facturi de la modiste? Câte nu aveți rochii și brățări pe care nu îndrăzniți să le arătați sau pe care le purtați cu frica în sân? Pe deasupra îl mai și lingușiți cu zâmbete pe soțul de-alături, care nu face diferența între o rochie veche de catifea și una nouă, sau între o brățară de anul trecut și una cumpărată acum și care habar n-are că șalul uzat de mătase galbenă a costat patruzeci de guinee și că madame Bobinot scria citații pentru bani în fiecare săptămână!

Așadar, Rawdon nu știa nimic despre cerceii strălucitori cu diamante sau despre superba broșă care împodobea pieptul frumos al soției sale. Lordul Steyne, care stătea pe locul lui la Curte (în calitate de lord al Cabinetului Pulberăriei), unul dintre marii demnitari și un ilustru apărător al tronului Angliei, veni împodobit cu toate insignele, însemnele, colanele și centurile sale și se arătă deosebit de atent cu micuța doamnă; el știa de unde provin bijuteriile și cine plătise pentru ele.

În timp ce se înclină, afișă un surâs și recită cunoscutele și frumoasele versuri din „Răpirea buclei"[1], despre diamantele Belindei, „pe care evreii le sărută și infidelii le adoră".

— Dar sper că Domnia Voastră sunteți de bună-credință, spuse doamna dând ușor din cap.

[1] Poem de Alexandre Pope, apărut în 1714.

Şi multe doamne din jur şoptiră şi vorbiră, iar domnii arătau din cap spre ei şi murmurară când văzură acea dovadă de atenţie pe care nobilul o acorda micii aventuriere.

Nu se cade unui biet condei lipsit de experienţă ca al meu să încerce a reda detaliile întrevederii dintre Rebecca Crawley, născută Sharp, şi împăratul ei. Ochii uimiţi îşi pleacă pleoapele în faţa măreţiei gândurilor sale. Respectul loial şi decenţa dictează până şi imaginaţiei să nu se mai uite cu atâta curiozitate şi îndrăzneală spre sacralitatea încăperii de audienţe, ci să se retragă numaidecât, în linişte, cu deplin respect şi plecăciuni adânci în faţa augustei feţe.

Se poate spune că, după această întâlnire, n-a existat un suflet mai devotat decât cel al lui Becky în toată Londra. Numele regelui ei îi era mai tot timpul pe buze, descris ca fiind fermecător ca nimeni altul. Rebecca se duse la „Colnaghi" şi comandă cel mai strălucit portret al suveranului pe care artiştii îl puteau da şi pe care buzunarul ei îl putea plăti. Alese acel renumit portret în care cel mai bun dintre monarhi e reprezentat într-o redingotă cu guler de blană şi pantaloni cu jambiere de mătase, în care el zâmbeşte afectat de sub peruca numai cârlionţi, aşezat pe-o canapea. Ceru ca portretul să fie pictat înăuntrul unei broşe pe care o purta – şi chiar se amuza şi uneori le irita pe cunoştinţele ei cum vorbea tot timpul despre cât de chipeş şi de curtenitor era. Cine ştie! Poate că femeia se gândea că are şanse la rolul unei Maintenon[1] sau al unei doamne de Pompadour[2].

Dar cea mai mare distracţie după prezentarea ei la Curte fu să o auzi vorbind cu vervă. Avea câteva prietene care, trebuie să recunoaştem, nu aveau o reputaţie tocmai bună în Bâlciul deşertăciunilor. Dar când Becky fu ridicată, ca să zicem aşa, la rangul de femeie cinstită, nu mai frecventă cercul acestor doamne de moravuri îndoielnice şi începu s-o evite pe doamna Crackenbury, când aceasta o saluta din cap din loja ei, iar

[1] Françoise d'Aubigné, marchiză de Maintenon (1635–1719) – a doua soţie a lui Ludovic al XIV-lea al Franţei, deşi legătura lor nu a fost niciodată recunoscută oficial, pentru că ea provenea dintr-o clasă socială inferioară. Se spune că a avut o mare influenţă politică asupra regelui.

[2] Jeanne-Antoinette Poisson, marquise de Pompadour (1721–1764), cunoscută ca Madame Pompadour, fostă metresă a lui Ludovic al XV-lea, regele Franţei.

la cursele de cai trecea pe lângă doamna Washington White fără să-i vorbească.

— Trebuie să arăți că ești cineva, spunea. Nu trebuie să fii văzut printre persoane îndoielnice. Îmi pare nespus de rău pentru doamna Crackenbury, iar doamna Washington White ar putea fi o persoană foarte cumsecade. Poți merge să cinezi cu ele oricât pofteşti. Dar eu nu am voie; şi nici n-am s-o fac. Şi ai să fii băiat cuminte şi-ai să le spui doamnelor Smith că nu sunt acasă dacă vreuna dintre ele vine pe-aici.

Descrieri ale rochiei lui Becky apărură în ziare – la fel şi ale penelor, podoabelor din păr, diamantelor superbe şi restului obiectelor. Doamna Crackenbury citi paragrafele cu multă amărăciune şi le povesti cunoştinţelor despre aerele pe care doamna cealaltă şi le dădea atunci. Doamna Bute Crawley şi domnişoarele ei de la țară luară un exemplar din „Morning Post" din oraş şi-şi exprimară deschis indignarea.

— Dacă şi tu aveai părul de culoarea nisipului, şi ochi verzi, şi erai fiica unei franțuzoaice, dansatoare pe sârmă, ai fi putut şi tu să ai diamante superbe, şi-ai fi fost prezentată la Curte de verişoara ta, lady Jane, spuse doamna Bute fiicei mai mari (care, din contră, era o fată oacheşă, scundă şi cu nasul turtit). Dar eşti o simplă fiică de nobil, draga mea. Ai sângele uneia dintre cele mai mari familii de nobili din Anglia şi-ai fost educată în bune moravuri şi-n pioşenie. Eu însămi, soția fratelui mai mic al unui baronet, nu m-am gândit niciodată să mă duc la Curte nici dacă buna Charlotte ar fi trăit; şi mai sunt mulți ca mine.

Astfel se consola buna soție de preot, în vreme ce fiicele ei oftau stând cu ochii în „Anuarul nobilimii" toată seara.

La câteva zile după vestita scenă, Becky avu parte de o altă mare onoare. Trăsura lordului Steyne trase la uşa domnului Rawdon Crawley, iar valetul, în loc să o ia prin faţa casei, cum părea înclinat să o facă după ce bătu furtunos în uşă, se mulțumi doar a lăsa nişte cărți de vizită pe care erau inscripționate numele marchizei de Steyne şi cel al contesei de Gaunt. Nici dacă micile bucăți de carton colorat ar fi fost nişte tablouri superbe sau dacă ar fi avut zece coți de dantelă de Maline înfăşurată în jurul lor, Becky nu le-ar fi privit cu mai multă încântare. Puteți fi siguri că au fost puse

la loc de cinste în bolul de porţelan de pe măsuţa din salon, unde Becky ţinea cărţile de vizită ale musafirilor ei. Doamne, Dumnezeule! Cum s-au mai dus la fundul bolului cărţile de vizită ale doamnelor Washington White şi Crackenbury – pe care mica noastră prietenă le primise cu bucurie cu numai câteva luni în urmă şi de care, prostuţa de ea, fusese chiar destul de mândră – şi asta la scurt timp după apariţia celor-lalte mai importante. Steyne! Bareacres, Johnes de Helvellyn! Şi Caerlyon de Camelot! Putem fi siguri că Becky şi Briggs căutară toate aceste nume în anuarul nobilimii şi urmăriră descendenţii nobilelor familii în cele mai mici detalii.

Lordul Steyne, care veni cam la vreo două ore după aceea, se uită împrejur, văzând că totul era ca de obicei. Găsind cărţile de vizită ale doamnelor sale puse în capul listei, rânji cinic, aşa cum făcea de regulă la orice dovadă a slăbiciunii feminine. După care Becky veni în vizită la reşedinţa lui; şi ori de câte ori aştepta vizita lui, îşi pregătea toaleta, părul să-i fie perfect aranjat, la fel şi batistele, şorţuleţele, eşarfele, papucii de casă marocani şi alte nimicuri tipice stilului de viaţă al femeilor, apoi se aşeza într-o poziţie nevinovată şi drăguţă, gata să-l primească. Şi ori de câte ori el o lua prin surprindere, ea trebuia, desigur, să fugă în camera ei să se uite repede în oglindă, apoi să coboare din nou în grabă să-l servească pe marele nobil.

Îl găsi rânjind şi uitându-se la bol. Fusese descoperită şi roşi puţin.

— Mulţumesc, Monseniore, spuse. Doamnele au fost pe aici. Ce frumos din partea dumneavoastră! Eu n-am putut să vin mai devreme, eram în bucătărie, făceam o budincă.

— Ştiu, te-am văzut prin gard când veneam încoace, răspunse bătrânul gentleman.

— Pe toate le vedeţi, răspunse ea.

— Văd puţine, şi pe-asta n-am văzut-o, mincinoasă mică ce eşti!, zise el binevoitor. Te-am auzit în camera de deasupra, unde fără îndoială că-ţi dădeai cu puţină pudră. Ar trebui să-i dai şi doamnei Gaunt, are un obraz îngrozitor. Şi-am auzit când s-a deschis uşa dormitorului, iar apoi ai coborât.

— Este o crimă că încerc să arăt cât mai bine când veniţi?, răspunse afectat doamna Rawdon şi-şi şterse obrazul cu

batista ca și când ar fi vrut să-i demonstreze că nu era vorba de pudră în cazul ăsta, ci numai de îmbujorarea ei naturală și de modestie. Dar cine poate garanta asta? Știu că există o pudră care nu se ia pe batistă, și una chiar bună, pe care nici măcar lacrimile nu o șterg.

— Ai toate șansele să devii o doamnă pe cinste, spuse bătrânul jucându-se cu cartea de vizită a doamnei sale. Să o bați la cap pe nevastă-mea să te scoată în lume. Aici n-ai să fii în stare să te susții. Nu ai bani.

— O să ne faceți rost de o locuință cât mai curând posibil, interveni Becky.

— Nu ai bani și vrei să concurezi cu cei care au. Biet vas de lut, vrei să te pui în rând cu ceainicele de aramă. Toate femeile sunt la fel! Toată lumea se străduiește să obțină ceea ce nu merită să aibă! Dumnezeule! Ieri am luat masa cu regele și am mâncat ceafă de miel și napi. O masă cu ierburi e adesea mai bună decât una cu carne stricată. Ai să te duci la Gaunt House. Ai să-i faci zile fripte unui biet bătrân până ajungi acolo, unde nu e nici pe departe la fel de frumos ca aici. Ai să te plictisești. Eu mă plictisesc. Soția mea e veselă ca o lady Macbeth, iar fiicele, zglobii ca Regan și Goneril[1]. Nu îndrăznesc să dorm în ceea ce se numește dormitorul meu. Patul mi-e ca baldachinul Sfântului Petru, iar tablourile de-acolo mă înspăimântă. Am un pat mic de fier într-o cameră de toaletă și o saltea din păr de cal, ca un sihastru. Sunt un sihastru. Ha, ha! Săptămâna viitoare ai să fii invitată la cină. Și *garde aux femmes*[2], ai grijă și să te ții bine! Cum au să te mai ia în derâdere!

Acesta fu un discurs foarte lung pentru un bărbat scump la vorbă precum lordul Steyne. Și nu fu primul discurs făcut lui Becky în ziua respectivă.

Briggs ridică ochii de la masa ei de lucru la care stătea în camera alăturată și oftă auzindu-l pe marchiz cum vorbea atât de superficial despre categoria feminină.

— Dacă nu dai câinele ăla de pază afară, spuse lordul cu o privire sălbatică peste umăr, am să-l otrăvesc chiar eu.

[1] Personaje din „Regele Lear", de William Shakespeare, cele două fiice mai mari ale regelui.
[2] Ai grijă la femei (fr.).

— Întotdeauna i-am dat să mănânce din farfuria mea, râse Rebecca răutăcioasă.

Şi după ce se delectă un timp umilindu-l pe lord, care o ura pe Briggs pentru că-i întrerupea discuţiile tête-à-tête cu soţia colonelului, doamnei Rawdon i se făcu milă de admiratorul ei. O chemă pe Briggs şi-i spuse să ducă băiatul la plimbare.

— Nu pot să o dau afară, spuse Becky mai apoi de-a dretul întristată.

Ochii i se umplură de lacrimi şi-şi întoarse obrazul.

— Presupun că-i datorezi nişte bani, nu?, spuse nobilul.

— Mai mult, spuse Becky plecând privirea. Am ruinat-o.

— Ai ruinat-o? Atunci de ce n-o dai afară?, zise lordul.

— Asta fac bărbaţii, zise Becky cu amărăciune. Femeile nu sunt la fel de rele. Anul trecut, când ajunsesem la fundul sacului, ne-a dat tot ce-avea. N-are să mă lase niciodată, până ce şi noi suntem ruinaţi, ceea ce nu pare prea departe; sau cel puţin are să stea până ce-i plătesc şi ultimul bănuţ.

— Şi... cam cât ar fi?, întrebă lordul înjurând, iar Becky, meditând asupra averilor sale, spuse nu doar suma pe care o împrumutase de la Briggs, ci aproape dublul acesteia.

Ceea ce-l făcu pe lordul Steyne să izbucnească încă o dată aprig şi furios, la care femeia plecă şi mai mult capul şi începu să plângă furtunos.

— Nu am avut ce face. Era singura mea şansă. Nu îndrăznesc să-i spun soţului meu. M-ar ucide dacă-i spun ce-am făcut. Am ţinut secret faţă de toată lumea, în afară de dumneavoastră, care m-aţi obligat să vă spun. Ce să fac? Sunt foarte, foarte necăjită!

Lordul Steyne nu răspunse, ci bătu cu degetele în masă şi-şi roase unghiile. Într-un final, îşi trânti pălăria pe cap şi ieşi în grabă. Rebecca nu se clinti din poziţia ei de femeie nenorocită până ce nu auzi uşa trântindu-se în urma lui şi trăsura îndepărtându-se, apoi se ridică şi ochii-i verzi îi sclipeau vicleni, victorioşi, în cel mai ciudat mod. În timp ce cosea, iar apoi în timp ce cânta la pian, izbucni o dată sau de două ori în râs şi cântă atât de triumfător, încât cei care treceau pe sub fereastra ei se opreau să asculte minunata melodie.

În aceeaşi seară sosiră două bileţele de la Gaunt House pentru ea, unul conţinând o invitaţie de la lordul Steyne

pentru vinerea următoare la cină la Gaunt House, iar celălalt, o hârtie cenușie cu semnătura lordului și cu adresa domnilor Jones, Brown and Robinson, de pe Lombard Street.

Noaptea, Rawdon o auzi pe Becky râzând de câteva ori. Spuse că o amuza pur și simplu plăcerea de a merge la Gaunt House și de a le înfrunta pe doamnele de-acolo. În realitate, era preocupată cu zeci de alte gânduri. Să o plătească oare pe Briggs și să o elibereze? Să-l uimească pe Raggles plătindu-și datoria? Rumegă în pernă toate aceste gânduri, iar a doua zi, după ce Rawdon ieși dimineața la obișnuita lui vizită la club, doamna Crawley (într-o rochie modestă, cu un voal pe cap) urcă într-o trăsură de rând și se duse în oraș. Ajunse la banca domnilor Jones și Robinson, arătă documentul funcționarului, care o întrebă cum vrea banii. Ea spuse calm că ia „o sută cincizeci în bancnote mici și restul într-una singură". După care trecu pe lângă St. Paul's Churchyard și-i cumpără lui Briggs cea mai frumoasă rochie de mătase de-acolo, pe care i-o dădu bătrânei domnișoare sărutând-o și spunându-i numai cuvinte frumoase.Apoi se duse la domnul Raggles, se interesă foarte emoționată de copiii lui și-i dădu cincizeci de lire. După aceea, merse la valetul de la care avea trăsurile și-l cinsti cu aceeași sumă.

— Și, sper, Spavin, ca asta să fie o lecție pentru tine, zise ea, ca la următoarea vizită a fratelui meu, sir Pitt, el să nu fie nevoit să ia patru oameni în trăsura lui ca să ne ducă la Maiestatea Sa numai pentru că trăsura mea nu e demnă de așa ceva.

Se pare că la ultima vizită avuseseră loc oarecare neînțelegeri. De aici și defăimarea pe care o suferise colonelul, care fu obligat să apară la palatul suveranului într-o trăsură de rând. Terminând cu aceste treburi, Becky urcă la biroul ei, de-spre care am mai pomenit, pe care Amelia Sedley i-l dăruise cu mulți ani înainte și care conținea multe lucruri folositoare și de valoare.

Iar în sertarul lui secret, Rebecca puse bancnota mare pe care casierul domnilor Jones și Robinson i-o dăduse.

49

În care avem parte de trei feluri de mâncare şi un desert

În acea dimineaţă, pe când doamnele de la Gaunt House se aflau la micul dejun, lordul Steyne (care-şi servea ciocolata în camera lui, rar deranjându-le sau vizitându-le pe doamnele casei, cu excepţia zilelor când aveau musafiri, când se întâlneau pe hol, sau când le supraveghea, din loja lui de la operă, ele aflându-se jos) apăru la masă, unde doamnele şi copiii erau strânşi pentru ceai şi pâine prăjită. Se iscă o ceartă despre Rebecca.

— Doamna mea, zise el, vreau să văd lista pentru cina de vineri seara. Şi vreau, te rog, să scrii un bileţel pentru lady Crawley.

— Blanche le scrie, spuse într-o doară lady Steyne. Lady Gaunt le scrie.

— Eu nu am de gând să-i scriu acelei persoane, spuse lady Gaunt, o femeie înaltă, impozantă, care ridică privirea atunci când vorbi, pentru ca apoi s-o coboare la loc.

Nu era de bun augur ca aceia care-l înfruntau pe lord să dea ochii cu el.

— Trimite copiii afară din cameră. Plecaţi!, spuse şi trase de clopoţel, iar micuţii, întotdeauna tremurând înaintea lui, se retraseră. Tu nu!, strigă spre mama care i-ar fi urmat şi

ea. Opreşte-te! Doamna mea, spuse apoi, te rog încă o dată, fii bună, du-te la masă şi scrie un bilet pentru cina de vineri seara!

— Domnia Ta, nu vreau să iau parte la scena asta, spuse lady Gaunt. Am să mă duc acasă.

— Aş prefera să rămâi şi asta ai să faci! Arendaşii de la Bareacres au să ţi se pară o companie foarte plăcută, iar eu am să mă eliberez de datoria de a da bani rudelor tale şi de a-ţi suporta aerele de tragedie. Cine eşti ca să dai ordine aici? N-ai niciun ban. N-ai nici minte. Ai venit aici ca să faci copii şi n-ai făcut niciunul. Gaunt s-a săturat de tine, iar soţia lui George e singura persoană din familie care nu-ţi doreşte moartea. Gaunt s-ar căsători din nou dacă n-ai mai trăi.

— Aş fi vrut să fie aşa, spuse marchiza înfuriată şi cu ochii înlăcrimaţi.

— Chiar că-ţi dai aere de mare virtute, în timp ce soţia mea, care e o sfântă fără de prihană, cum ştie toată lumea, şi care n-a făcut niciodată vreun rău în viaţa ei, nu se opune chiar deloc întâlnirilor mele cu lady Crawley. Soţia mea ştie prea bine că uneori aparenţele sunt împotriva celor mai alese femei şi că minciunile apar de multe ori despre cele mai inocente dintre ele. Ia spune, scumpă doamnă, vrei să-ţi povestesc nişte anecdote despre lady Bareacres, mama dumitale?

— Mă puteţi lovi cum doriţi şi oricât de sălbatic aveţi poftă, spuse lady Gaunt.

A-şi vedea soţia şi fiica suferind era întotdeauna un prilej de bună dispoziţie pentru lord.

— Scumpa mea Blanche, zise el. Sunt un gentleman. Nu ating niciodată o femeie decât pentru gesturi tandre. Tot ce vreau este să corectez micile neajunsuri ale caracterului tău. Voi, femeile, sunteţi prea mândre şi, din păcate, vă lipseşte simţul modestiei, după cum sunt sigur c-ar fi spus părintele Mole soţiei mele dacă ar fi fost prezent. Să nu vă daţi aere, să fiţi modeste şi pioase, scumpele mele! Lady Steyne ştie doar că doamna Crawley – calomniată, simplă şi cu simţ al umorului – este destul de inocentă; ba, chiar mai inocentă decât ea. Caracterul soţului ei nu e tocmai perfect, dar e la fel de potrivit ca al lui Bareacres, care a jucat puţin, fără a pierde mult, care te-a înşelat cu singura moştenire pe care-ai avut-o,

iar apoi te-a lăsat săracă în mâinile mele. Iar lady Crawley nu e de viță nobilă, dar nu e cu nimic mai rău decât ilustrul strămoș al lui Fanny, prima din familia Jones.

— Banii pe care i-am adus familiei..., strigă doamna George.

— Ai cumpărat un drept de proprietate contingent cu ei, spuse marchizul grav. Dacă moare Gaunt, soțul tău îi preia onorurile; băieții tăi le pot moșteni, și cine știe câte mai sunt de spus? Între timp, doamnelor, când nu sunteți în casa mea, fiți cât de mândre și de pline de virtuți aveți voi plăcerea, dar nu vă dați aere de față cu mine! În ceea ce privește caracterul doamnei Crawley, n-am să mă înjosesc și nici n-am s-o umilesc pe acea imaculată, ireproșabilă doamnă prin a sugera că are nevoie de cineva care să o apere. O s-o primiți cât se poate de cordial, la fel cum faceți cu orice persoană care intră în această casă. Această casă..., și izbucni în râs. Cine o conduce? Ce reprezintă ea – acest templu al virtuții mie îmi aparține. Și dacă invit toată lumea din Newgate sau din Bedlam aici, pe legea mea că toți sunt bine-veniți.

După acest discurs plin de ardoare, genul cu care lordul Steyne își fericea „haremul" ori de câte ori se întrevedeau semnale de nesupunere în casa lui, femeile, dezamăgite, nu avură ce să facă decât să se supună. Lady Gaunt scrise invitația cerută de lord, apoi ea și mama ei se duseră personal, pline de durere și umilință, pentru a lăsa cărțile de vizită doamnei Rawdon, un gest care-i provocă acesteia din urmă o plăcere nemăsurată.

Existau familii în Londra care și-ar fi sacrificat venitul pe un an întreg pentru a primi o asemenea onoare din mâinile doamnelor cu pricina. De pildă, doamna Frederick Bullock ar fi mers în genunchi din Mayfair până-n Lombard Street dacă doamnele Steyne și Gaunt ar fi așteptat-o în centru să-i spună „Vino la noi vinerea viitoare"; și nu era vorba despre vreunul dintre evenimentele fastuoase sau balurile fabuloase de la Gaunt House, ci de un mod de distracție cât se poate de sacru, exclusivist, misterios și delectabil, iar acceptul însemna un privilegiu, o onoare și o adevărată binecuvântare.

Lady Gaunt – impasibilă, neprihănită și frumoasă – deținea cea mai înaltă poziție în Bâlciul deșertăciunilor. Curtoazia

distinsă cu care lordul Steyne o trata fermeca pe toată lumea care îi observa atitudinea, provocându-i pe cei mai neîndurători critici să admită statutul lui de gentleman desăvârşit şi că cel puţin inima Domniei Sale se afla la locul potrivit.

Doamnele de la Gaunt House o chemară pe lady Bareacres în ajutor pentru a înfrunta duşmanul comun. Una dintre trăsurile doamnei Gaunt se duse în Hill Street pentru a o aduce pe mama contesei, căci trăsurile acesteia erau controlate de vechili, iar bijuteriile şi dulapurile îi fuseseră acaparate de imbatabilii israeiliţi. Castelul Bareacres era tot al lor, cu toate tablourile scumpe, mobila şi toate obiectele de artă – superbele tablouri ale lui Van Dyck[1], picturile ilustre ale lui Reynolds[2], portrele de Lawrence[3] lipsite de valoare şi frumoase, care acum treizeci de ani erau considerate la fel de valoroase ca orice operă a unui adevărat geniu; de asemenea, inegalabilele „Nimfe dansând" ale lui Canova[4], pentru care lady Bareacres licitase în tinereţe. Pe-atunci era o doamnă extraordinară, cu o avere, un renume şi o frumusete de-ţi luau ochii. Şi care acum ajunsese o bătrână ştirbă, o simplă cârpă a ceea ce fusese odată. Lordul, soţul ei, pictat tot atunci de Lawrence, mânuia sabia în faţa palatului Bareacres, îmbrăcat în uniforma lui de colonel al corpului de gardă călare, ajunsese un bărbat sfrijit, slab, îmbătrânit, care purta o haină mare şi o perucă, şi care se strecura afară de la hanul lui Gray dimineţile şi se ducea şi lua masa de unul singur la cluburi. Acum nu-i mai plăcea să cineze cu Steyne. Împreună, făcuseră curse de cai în tinereţe, când Bareacres ieşea câştigător. Dar Steyne avea obrazul mai gros şi rezistase. Acum marchizul era de zece ori mai important decât fusese tânărul lord Gaunt în '85, iar Bareacres nu mai era de văzut pe la curse – dimpotrivă, era bătrân, falit şi înfrânt complet. Împrumutase prea mulţi bani de la Steyne pentru a mai găsi plăcerea de a-şi întâlni

[1] Antoon van Dyck (1599–1641) a fost unul dintre cei mai mari pictori şi creatori de gravuri flamanzi, reprezentant al stilului baroc.

[2] Joshua Reynolds (1723–1792) – pictor extrem de influent al secolului al XVIII-lea, portretist; a promovat stilul măreţ în pictură, ce miza pe idealizarea imperfectului.

[3] Sir Thomas Lawrence (1769–1830) – pictor englez, mai ales portretist.

[4] Antonio Canova (1757–1822) – sculptor italian renumit pentru operele sale în marmură.

vechiul camarad. Acesta din urmă, ori de câte ori dorea să se amuze, obișnuia a o întreba ironic pe lady Gaunt de ce nu venise tatăl ei să o viziteze.

— N-a mai dat pe-aici de luni de zile, zicea lordul. Pot tot timpul să spun când primesc o vizită de la Bareacres, după carnetul de cecuri. Ce plăcere, doamnelor, ca eu să-mi țin banii în banca socrului unuia dintre fii, iar el să și-i țină la mine!

Nu revine subsemnatului scriitor sarcina de a spune prea multe despre celelalte persoane ilustre pe care Becky avu onoarea a le întâlni la prima ei apariție în lumea bună. Erau acolo Excelența Sa prințul de Peterwaradin cu prințesa – un nobil destul de grăsun, cu un piept mândru pe care sclipea însemnul ordinului său; în jurul gâtului purta un colier roșu al ordinului Lânii de Aur. Deținea nenumărate turme.

— Uitați-vă la fața lui! Trebuie că descinde dintr-o oaie, șopti Becky spre lordul Steyne.

Iar chipul Domniei Sale, prelung, solemn și palid, cu acea bijuterie în jurul gâtului, purta o oarecare asemănare cu aceea a unui venerabil prezicător.

Mai era acolo domnul John Paul Jefferson Jones, atașat al ambasadei americane și corespondent al publicației „New York Demagogue", care, pentru a se face plăcut companiei, îl întrebă pe lordul Steyne, într-o pauză de discuții, cum îi plăcea prietenului George Gaunt în Brazilia. El și George fuseseră foarte apropiați la Napoli și urcaseră împreună pe Vezuviu. Domnul Jones făcu o descriere amănunțită a cinei, care apăru desigur în „Demagogue". Menționă numele și titlurile tuturor invitaților, oferind paragrafe biografice ale principalelor persoane de-acolo. Le descrise pe doamne cu multă elocvență; la fel și servirea, uniformele servitorilor; enumeră felurile de mâncare și vinurile servite, ornamentele de pe poliță și valoarea probabilă a mesei. După calculele lui, o asemenea cină nu se putea ridica la mai puțin de cincisprezece sau optsprezece dolari de persoană. Și până nu demult avea obiceiul a trimite protejați cu scrisori de recomandare actualului marchiz de Steyne, fiind încurajat să facă asta de relația apropiată pe care o avusese cu răposatul lord, prietenul său. Era aproape indignat că un tânăr aristocrat, contele de Southdown, îi luase locul în timpul procesiunii din sufragerie.

„Tocmai când mă pregăteam să ofer mâna mea unei doamne foarte frumoase şi sclipitor de elegantă – scria el – uimitoarea doamnă Rawdon Crawley, tânărul patrician s-a interpus între mine şi ea şi mi-a suflat-o pe Elena fără măcar a-şi cere scuze. Am ajuns să stau în urma soţului doamnei, colonelul, un soldat îndesat, cu faţa roşie, care s-a distins la Waterloo, unde a avut mai mult noroc decât câţiva din camarazii lui dragoni la New Orleans."

Obrazul colonelului la intrarea lui într-o asemenea societate civilizată fu marcată de nenumărare îmbujorări, aşa cum se întâmplă unui băiat de şaisprezece ani când dă ochii cu colegii de şcoală ai surorii sale. Am mai spus şi altădată că bunul Rawdon nu fusese obişnuit în niciuna din etapele vieţii sale cu prezenţa femeilor. Se simţea perfect în largul lui cu bărbaţii la club sau la popotă; putea călări, fuma sau juca biliard cu cei mai îndrăzneţi dintre ei. Şi avusese partea lui de aventuri, dar asta se întâmpla cu douăzeci de ani în urmă, iar domnişoarele erau de rangul celor cu care tânărul Marlow din comedie pare că se întâlnise înainte de-a se fi făcut de ruşine în prezenţa domnişoarei Hardcastle. Vremurile sunt de aşa natură încât abia dacă îndrăzneşte cineva să facă aluzie la o asemenea companie, pe care mii de tineri din Bâlciul deşertăciunilor o frecventează zi de zi şi care umple cazinourile şi sălile de bal, care se găseşte atât pe pista de curse din Hyde Park, cât şi la biserica St. James, dar pe care o societate mai pudică, dacă nu chiar cea mai morală dintre toate, e gata să le ignore. Într-un cuvânt, cu toate că acum colonelul Crawley avea patruzeci şi cinci de ani, nu-i fusese dat în viaţă să întâlnească nici măcar şase femei de treabă, în afară de exemplara lui soţie. Toate, cu excepţia ei şi a bunei sale surori Jane, a cărei natură blândă şi caldă îl înmuiaseră, îl speriau pe colonel, iar cu prilejul primei sale vizite la Gaunt House nu i se auzi o dată gura, în afară de o replică referitoare la vremea foarte caldă. Iar Becky l-ar fi lăsat acasă, dar virtutea cerea ca soţul să-i fie alături şi să o apere pe timida şi emoţionata făptură la prima ei apariţie în societatea civilizată.

Când ea intră, lordul Steyne îi ieşi în întâmpinare, luându-i mâna şi salutând-o elegant, apoi prezentând-o doamnei Steyne şi domnişoarelor, fiicele sale. Acestea din urmă

făcură toate trei câte o plecăciune, iar cea mare întinse și mâna nou-venitei, însă era o mână rece, ca de marmură, lipsită de viață.

În orice caz, Becky o acceptă plină de modestie și de recunoștință și făcu o plecăciune la picioarele doamnei Steyne, pe care ar fi meritat-o un maestru într-ale dansului chiar, spunând că lordul fusese primul prieten și protector al tatălui ei și că ea, Becky, învățase să onoreze și să respecte familia Steyne încă din copilărie. Adevărul era că lordul cumpărase odată tablouri de la răposatul Sharp, iar orfana, sensibilă cum era, nu putuse uita niciodată recunoștința pentru acel gest.

Apoi Becky o văzu pe lady Bareacres, căreia îi făcu de asemenea o plecăciune cât se poate de respectuoasă, pe care aceasta din urmă, arogantă, i-o întoarse cu o demnitate gravă.

— Am avut plăcerea a vă cunoaște la Bruxelles, acum zece ani, spuse Becky pe un ton cuceritor. Am avut minunata șansă de-a o cunoaște pe lady Bareacres la balul ducesei de Richmond, cu o seară înainte de bătălia de la Waterloo. Și-mi amintesc de Domnia Voastră și de lady Blanche, fiica dumneavoastră, așteptând la han, în trăsură, după cai. Sper că diamantele Domniei Voastre sunt în siguranță.

Toți ochii se îndreptară spre cealaltă femeie. Renumitele diamante se pare că fuseseră furate într-o acțiune la fel de renumită, dar despre asta Becky, desigur, nu știa nimic. Rawdon Crawley se retrase cu lordul Southdown la o fereastră, de unde cel de-al doilea putea fi auzit râzând cu poftă, în timp ce Rawdon îi povesti scena în care lady Bareacres căuta cai și se înjosea în fața Rebeccăi. „Cred că nu e nevoie să mă tem de femeia asta", gândi Becky. Și, într-adevăr, femeia schimbă niște priviri speriate cu fiica ei și se refugie la o masă, unde începu să se uite la un tablou cu mare interes.

Când își făcu apariția suveranul maghiar, conversația fu continuată în franceză, iar lady Bareacres și domnișoarele constatară, spre groaza lor, că lady Crawley era mult mai pricepută într-ale limbii și avea un accent mai frumos decât al lor. Becky mai întâlnise și alți oameni de vază din Ungaria care erau în armata franceză în 1816-1817. Se interesă de prietenii ei foarte binevoitoare. Persoanele străine o crezură

o doamnă distinsă, iar prinţul şi prinţesa întrebară aparte pe lordul Steyne şi pe marchiză, pe care-i conduseră la masă, cine era acea doamnă care vorbea atât de bine.

Aşadar, fiindcă se strânseseră toţi, aşa cum descria diplomatul american, se deplasară spre încăperea în care se servea masa, unde, după cum i-am promis, cititorul va avea ocazia să se bucure şi să comande ce-i va pofti inima.

Dar Becky ştia că securea războiului avea să fie dezgropată când doamnele aveau să se retragă numai ele. Şi chiar se pomeni într-o asemenea situaţie, încât se văzu nevoită se recunoască acurateţea avertismentului lordului Steyne, şi anume să se ferească de societatea femeilor mai înalte în rang ca ea. Cum s-ar zice, irlandezii îi urăsc cel mai mult pe irlandezi; prin urmare, cei mai aprigi tirani ai femeilor sunt femeile. Când marile doamne formară grupul şi Becky se duse spre foc la ele, acestea se risipiră şi ocupară o masă cu biletele norocoase. Când Becky le urmă, ele se duseră una câte una din nou spre foc. Încercă să vorbească unui copil (faţă de care se arăta foarte ataşată în locurile publice), dar domnişorul George Gaunt fu chemat de mama lui. O tratară pe străină cu atâta cruzime, până la urmă, încât până şi lady Steyne îi plânse de milă şi se duse să discute cu femeia lipsită de prietene.

— Lady Crawley, începu ea, cu obrajii palizi prinzând a i se îmbujora, lordul Steyne spune că ştiţi să cântaţi la pian şi din voce foarte frumos. Aş vrea să-mi faceţi plăcerea să cântaţi pentru mine.

— Aş face orice e pe placul lordului sau al dumneavoastră, spuse Rebecca, într-adevăr recunoscătoare, apoi se aşeză şi începu să cânte.

Cântă un cântec liturgic al lui Mozart, care fusese odinioară unul dintre preferatele lordului; atâta dulceaţă şi candoare erau în glasul ei, încât cealaltă femeie, care stătea lângă pian, se aşeză şi ascultă până ce-i dădură lacrimile. E-adevărat că în celălalt colţ al camerei doamnele continuau să facă o rumoare deranjantă şi indiferentă, dar lady Steyne nu le auzi. Redeveni o copilă şi călători înapoi prin aventura celor patruzeci de ani până la grădina de la mănăstirea unde fusese crescută. Orga din capela de-acolo cântase aceleaşi

note, iar cea care cânta la orgă – sora pe care o iubea cel mai mult din întreaga comunitate – o învățase și pe ea pe-atunci. Era din nou copilă, iar preț de o oră, scurta perioadă de fericire reînflori în sufletul ei; și tresări când ușile se deschiseră zgomotos, iar bărbații intrară și ei, veseli, cu lordul Steyne în frunte râzând tare.

Observă dintr-o singură privire ce se întâmplase acolo în absența lui și măcar o dată în viață îi fu recunoscător soției. Se duse și-i vorbi, o numi după numele mic, ceea ce readuse roșeața în obrajii ei reci.

— Soția mea zice că ai cântat ca un înger, îi spuse lui Becky.

Dar îngerii sunt de două feluri și se zice că ambele tipuri sunt fermecători, fiecare în felul lui. Indiferent cum decursese prima parte a serii, restul acesteia fu un triumf răsunător pentru Becky. Cântă ca niciodată, și atât de bine, încât toți bărbații se strânseră în jurul pianului. Femeile, dușmanele ei, fură lăsate de izbeliște. Iar domnul Paul Jefferson Jones avu impresia că o cucerise pe lady Gaunt prin faptul că se dusese la ea și lăudase repertoriul de primă clasă al prietenei sale.

50

Care conține o întâmplare obișnuită

Indiferent care ar fi muza care veghează asupra acestei istorisiri comice, trebuie să coboare acum din sferele luminate în care s-a tot înălțat și să binevoiască a se apleca asupra umilului cămin al lui John Sedley din Brompton, ca să descrie ce se întâmplă acolo. Și aici, în acea modestă locuință, găsim grijă, neîncredere și dezamăgire. La bucătărie, doamna Clapp mormăie în taină soțului despre chirie, ordonându-i acestuia să se revolte împotriva vechiului său prieten și patron, care acum îi era chiriaș. Doamna Sedley încetase a-și mai vizita proprietara la etajele inferioare și chiar se găsea în situația în care nu-i mai era superioară doamnei Clapp. Cum ar putea cineva să fie arogant în fața unei doamne căreia îi datorează patruzeci de lire și care mereu face aluzii la bani? Servitoarea irlandeză nu-și schimbase cu nimic atitudinea respectuoasă, dar doamna Sedley avea năluci cum că devine insolentă și nerecunoscătoare; întocmai ca hoțul care se teme că după fiecare tufă e vreun polițist, la fel și doamna Sedley vedea amenințări mascate și aluzii în toate vorbele și răspunsurile fetei. Domnișoara Clapp, acum o adevărată domnișoară, era declarată de bătrâna înrăită drept o vulpiță nesuferită și lipsită de rușine. Și nu putea înțelege

cum de Amelia o adora atâta, de-o ţinea atât de mult în camera ei sau de ce o plimba întotdeauna cu ea. Amărăciunea sărăciei otrăvise viaţa celei care altădată fusese veselă şi bună. Era indiferentă faţă de atitudinea în permanenţă caldă a Ameliei faţă de ea; o critica pentru efortul de a se arăta binevoitoare sau de a-i da ajutor; o certa pentru mândria ei prosteasc㠄 faţă de copil şi pentru neglijenţa faţă de părinţi. Căminul lui Georgy nu este unul foarte vesel de când unchiul Jos şi-a retras sprijinul financiar anual, iar familia aproape că moare de foame. Amelia se gândeşte mereu şi mereu şi-şi munceşte minţile să găsească vreun mijloc de a creşte micul venit din care se chinuie familia sărăcită. Ar putea oare să dea lecţii de ceva? Să picteze felicitări, să coasă? Află că femeile muncesc din greu, şi mai bine decât ar putea ea s-o facă, pentru doi penny pe zi. Cumpără două cartoane Bristol aurite de la Fancy Statione's şi le pictă cum ştie ea mai bine – un pastor cu vestă roşie pe una şi cu o faţă rozalie şi zâmbitoare în mijlocul unui peisaj desenat în creion; pe alta, o păstoriţă traversând un pod mic, cu un câine micuţ, trasată în linii frumoase închise la culoare. Bărbatul de la Fancy Repository and Brompton Emporium of Fine Arts, de la care a cumpărat cartonul (sperând vag c-avea să le vândă după ce le va fi împodobit), abia-şi ascunde rânjetul când examinează aceste sărace opere de artă. Se uită chiorâş la doamna care aşteaptă în magazin şi pune vederile înapoi în plicul lor de hârtie maro, apoi le dă înapoi văduvei şi domnişoarei Clapp, care nu mai văzuseră lucruri mai frumoase ca acelea în viaţa lor şi care fuseseră convinse că aveau să primească cel puţin două guinee pe fiecare dintre ele. Încercară şi la alte magazine din Londra, cu speranţe deşarte.

— Nu le vrem, spune unul.

— Plecaţi, se răsteşte altul.

Cheltuise degeaba trei penny şi şase pence, iar vederile ajung în dormitorul domnişoarei Clapp, care continuă să le considere minunate.

Scrie un bilet cu cea mai curată caligrafie, după mult timp de gândire şi de efort intelectual pentru a-l compune. Biletul zice că:

O doamnă cu ceva timp la dispoziție dorește să ia spre educare câteva tinere domnișoare pentru engleză, franceză, geografie, istorie și muzică. Adresați-vă lui A.O., în magazinul domnului Brown.

Dă biletul domnului de la galeria de artă, care acceptă să-l pună pe tejghea, unde devine murdar și cenușiu. Amelia trece de multe ori tristă pe-acolo, sperând ca domnul Brown să aibă vești pentru ea, dar el nu o cheamă niciodată. Când merge să cumpere câte ceva, nu e nimic pentru ea. Biată femeie modestă, tandră și firavă, cum ai să te lupți tu cu tumultul unei lumi violente?

Pe zi ce trece devine tot mai îngrijorată și mai tristă și-și privește copilul cu ochi ficși, alarmați, în vreme ce băiatul nu poate găsi un răspuns pentru expresia feței ei. Noaptea se trezește și aruncă o privire în camera lui să vadă că el doarme și că nu a fost răpit. Acum se odihnește foarte puțin. O bântuie mereu același gând și teroarea. Cum mai plânge și se roagă nopți întregi în tăcere, cum mai încearcă să-și refuze gândul care tot la ea se va întoarce, și anume că ar trebui să se despartă de el și că ea e singura barieră între el și prosperitatea lui! Nu poate, nu poate. Cel puțin nu acum.

Altădată.

E prea dureros gândul, dar și înfruntarea lui.

Îi vine în minte o idee care o face să roșească și să se scârbească de ea însăși – părinții ar putea păstra renta anuală pentru copil – iar curatorul s-ar putea căsători cu ea, să-i ofere un cămin copilului. Dar acolo stau tabloul lui George și scumpa ei amintire care îi aduc reproșuri. Rușinea și dragostea refuză sacrificiul. Se ferește de el ca de ceva necurat, iar astfel de gânduri nu-și află niciodată sălaș în sufletul ei pur și cald.

Lupta interioară pe care am descris-o în două-trei cuvinte a durat săptămâni întregi în sufletul Ameliei și-n tot acest timp ea nu a avut cui să se confeseze. Și nici n-ar fi putut, căci nu voia să se dea bătută, cu toate că ceda în fața dușmanului în fiecare zi. Realitatea trecea triumfătoare, tăcută și fermă prin fața ei. Mai ales sărăcia și necazurile, lipsurile și degradarea părinților, nedreptatea față de băiat – una câte una, ideile

cetăţii în care bietul ei suflet îşi păzise singura dragoste şi comoară începeau să-i fie luate.

La începutul luptei, trimisese o scrisoare plină de rugăminţi calde către fratele ei din Calcutta, implorându-l să nu-şi retragă sprijinul material acordat părinţilor şi descriindu-i în cuvinte simple şi pline de patos condiţia lor de izolare şi de nenorocire. Nu cunoştea detaliile situaţiei. Rata anuală a lui Jos încă exista, dar era primită de o bancă din oraş – bătrânul Sedley o vânduse pentru o anumită sumă de bani pentru a-şi continua planurile neprofitabile. Emmy calculă nerăbdătoare zilele în care scrisoarea avea să ajungă şi să primească un răspuns. Notase data la care o trimisese în carneţelul ei. Pe protectorul fiului ei, maiorul din Madras, nu-l anunţase despre necazurile şi nefericirile ei. Nu-i mai scrisese de când îl felicitase pentru căsătoria lui anunţată. Se gândea cu o cruntă dezamăgire că prietenul ei, singurul şi cel care avea nişte sentimente atât de nobile pentru ea, începea să se îndepărteze.

Într-o zi, când lucrurile se înrăutăţiseră mai mult ca niciodată, când creditorii făceau presiuni, când mama devenise isterică din cauza amărăciunii, când tatăl era mai posomorât ca altădată, când membrii celor două familii se evitau, fiecare dintre ei apăsat de propriile dureri şi gânduri rele – se întâmplă ca tatăl şi fiica să rămână singuri, iar Amelia se gândi să-l liniştească pe bătrân spunându-i ce făcuse. Şi anume că-i scrisese lui Joseph şi că trebuia să primească un răspuns în două-trei luni.

Joseph fusese dintotdeauna generos, deşi într-un mod superficial. Nu putea să refuze ştiind cât de strâmtorată era situaţia părinţilor săi. Şi atunci bătrânul îi dezvălui întreg adevărul – cum că fiul lui încă-şi plătea rata, dar el, imprudent, o pierduse. Nu îndrăznise a-i spune mai devreme. Amelia îl privi îngrozită şi uimită, iar bătrânul crezu că are să-i reproşeze secretul lui.

— Ah, spuse el cu glas tremurat şi îndurerat, întorcându-şi faţa de la ea, acum îţi urăşti tatăl!

— Vai, tată! Nu e vorba de asta, strigă Amelia aruncându-se de gâtul lui şi sărutându-l de mai multe ori. Întotdeauna eşti bun şi generos. Ai făcut-o pentru binele nostru. Nu e

vorba de bani, ci... Dumnezeule, dă-mi putere să îndur această încercare! Și-l sărută cu ardoare din nou, apoi plecă.

Tatăl nu înțelese semnificația acelui gest și nici tulburarea fetei în momentul în care plecase. Problema era că Amelia fusese înfrântă. Sentința era acum definitivă. Copilul trebuia să plece de lângă ea – la ceilalți – să o uite. Sufletul ei, bucuria, speranța, dragostea, idolul, poate chiar Dumnezeul ei! Trebuia să renunțe la el, iar apoi – apoi ea avea să se ducă la George al ei și-aveau să vegheze împreună asupra copilului, să-l aștepte până când el avea să li se alăture în ceruri.

Își puse boneta pe cap, fără a-și da seama ce face, și ieși să se plimbe pe aleile pe care George se întorcea de la școală, spre locul în care obișnuia să se ducă și să-l întâmpine. Era luna mai, mai era puțin până la vacanță. Frunzele începeau să se ivească pe ramuri, vremea era minunată. Băiatul fugi înspre ea îmbujorat, plin de viață, cu cărțile legate la spate cu o curea din piele. Și se întâlniră, iar ea îl strânse în brațe. Nu se puteau despărți.

— Ce s-a întâmplat mamă? Ești palidă.

— Nimic, dragul meu, și se aplecă să-l sărute.

În acea seară, Amelia îl puse pe băiat să-i citească povestea lui Samuel, cum Hannah, mama lui, îl înțărcase și apoi îl dusese în fața lui Eli, preaînaltul preot, pentru a-l închina Domnului. Copilul citi imnul închinat de Hannah și care spunea cine are să fie sărac, și cine bogat, cine are să fie doborât și cine înălțat, cum săracii au să se ridice din țărână și cum niciun bărbat n-are să fie puternic de la sine. Apoi citi cum mama lui Samuel i-a făcut o hăinuță și cum i-o aducea an de an când venea să-și ofere jertfa. După care, mama lui Georgy făcu, în cuvinte simple, comentarii despre această poveste mișcătoare. Cum Hannah, deși își iubea foarte mult băiatul, renunțase la el din cauza jurământului făcut. Și cum trebuie că se gândea întotdeauna la el când stătea acasă, departe, în timp ce-i cosea hăinuța. Iar Samuel cu siguranță că niciodată nu și-a uitat mama, și trebuie că a fost foarte fericit când a venit vremea (iar anii trec cu repeziciune) ca ea să-și vadă copilul și să-l vadă cât de înțelept și matur era. Îi vorbi cu glas cald, solemn, iar ochii nu i se umeziră până când ajunse la punctul în care cei doi se întâlneau – aici cuvintele ei se

înecară, aici sufletul îi fu copleşit de emoţie; Amelia îşi strânse copilul la piept, îl legănă în braţe şi vărsă lacrimi mute într-o sfântă agonie.

Fiind decisă, văduva începu să ia măsurile care i se păreau necesare pentru a duce la bun sfârşit planul ce-l avea. Într-o zi, domnişoara Osborne din Russell Square primi o scrisoare de la Amelia (care nu mai scrisese adresa respectivă de zece ani, iar acum, când o făcu, îi reveniră în minte tinereţea şi povestea ei de altădată), o scrisoare care o făcu să roşească şi să se uite spre tatăl ei, care stătea la fel de morocănos la celălalt capăt al mesei.

În cuvinte simple, Amelia îi spuse despre motivele care o determinaseră să-şi schimbe deciziile în ceea ce-l privea pe băiat. Alte necazuri se abătuseră asupra tatălui ei care-l ruinaseră complet. Venitul ei era atât de mic, încât abia-i ajungea să-şi întreţină părinţii şi nu i-ar fi ajuns să-i ofere lui George traiul pe care-l merita. Oricât de mare i-ar fi fost suferinţa pentru că se despărţea de el, cu ajutorul lui Dumnezeu avea s-o înfrunte, de dragul băiatului. Ştia că familia în care ajungea avea să facă tot ce îi stătea în putinţă pentru fericirea lui. Descrise caracterul lui, aşa cum îl vedea ea – era repezit şi agitat când venea vorba să fie controlat sau tratat cu răutate, şi era uşor mişcat de dragoste şi afecţiune. Într-un post-scriptum menţionă că doreşte un acord scris ca ea să vadă copilul cât de des doreşte – nu se putea despărţi de el în alţi termeni.

— Cum aşa? Doamna cea mândră a cedat, nu?, spuse bătrânul Osborne când domnişoara Osborne îi citi scrisoarea cu glas tremurat şi plin de emoţie. Deci a ajuns să moară de foame, nu? Ha, ha! Ştiam că aşa are să se întâmple.

Încercă să fie demn şi să citească ziarul cum făcea de regulă, dar nu reuşi să urmărească rândurile. Chicotea şi înjura în barbă de după ziar.

Într-un final îl trânti, se uită chiorâş la fiica lui ca de obicei şi se duse în biroul lui de alături, de unde se întoarse cu o cheie. I-o aruncă domnişoarei Osborne.

— Pregăteşte camera, cea de deasupra mea; camera lui adică.

— Da, răspunse ea ezitând.

Fusese camera lui George, pe care n-o mai deschiseseră de mai bine de zece ani. Câteva dintre hainele, hârtiile, batistele și biciurile lui încă mai erau acolo; la fel și chipiurile, undițele și costumele de călărie. Un registru al armatei din 1814 cu numele lui pe copertă; un mic dicționar de care se folosea când scria; Biblia dăruită de mama lui – toate erau pe poliță, împreună cu o pereche de pinteni și o călimară cu cerneală uscată în ea și acoperită cu un praf de zece ani. Ah, de când se urcase cerneala, câte zile și câți oameni nu trecuseră în neființă! Caietul, care încă se afla pe masă, purta o pată cu urma mâinii lui.

Domnișoara Osborne fu foarte emoționată când intră pentru prima oară în această încăpere împreună cu servitorii. Se lăsă pe patul mic, palidă la față.

— E o veste binecuvântată, doamnă, spuse menajera; se întorc vremurile bune, să știți că da. Și ce fericit o să mai fie micuțul! Dar unii din Mayfair au să-i poarte pică, să știți, și desfăcu piedica ce ținea ferestrele, lăsând aerul curat să intre în cameră.

— Să-i trimiți femeii niște bani, spuse domnul Osborne înainte de a ieși pe ușă. N-are să ducă lipsă de nimic. Trimite-i o sută de lire.

— Să mă duc mâine s-o văd?, întrebă domnișoara Osborne.

— Asta te privește. Dar bagă de seamă să nu vină aici. Pentru nimic în lume nu vreau să o văd aici. Și să nu vrea acum. Ai grijă să rezolvi lucrurile cum trebuie.

După care domnul Osborne o salută pe fiica lui și plecă în oraș, ca de obicei.

— Uite, tată, niște bani, spuse în acea seară Amelia, sărutându-l pe bătrân și punând o hârtie de o sută de lire în mâna lui. Și, mamă... nu fi prea dură cu Georgy; n-are să mai stea mult cu noi.

Nu a putut spune mai mult și se duse tăcută în camera ei. Să închidem ușa și să o lăsăm cu rugăciunile și amărăciunea ei. Cred că mai bine e să vorbim cât mai puțin de o dragoste și o durere atât de puternice.

Domnișoara Osborne veni chiar a doua zi la Amelia, după cum promisese în bilețelul trimis cu banii. Întâlnirea decurse

în termeni prieteneşti. O singură privire şi doar câteva cuvinte din partea musafirei îi demonstrară bietei văduve că nu avea de ce să se teamă de cealaltă, doar dacă nu avea să ocupe primul loc în afecţiunile copilului. Era rece, sensibilă, dar nu lipsită de bunătate. Mama Ameliei nu se arătă la fel de mulţumită; poate că rivala ar fi trebuit să fie mai frumoasă, mai tânără, mai sensibilă şi mai tandră. Pe de altă parte, domnişoara Osborne îşi aminti de alte vremuri şi întâmplări şi nu putu decât să fie mişcată de situaţia demnă de milă a bietei văduve. Era copleşită şi-şi lăsă mâinile în poală, supusă. În acea zi aranjară primele detalii ale înţelegerii.

A doua zi, George nu se duse la şcoală şi-şi văzu mătuşa. Amelia îi lăsă singuri şi se duse în cealaltă cameră. Încerca o separare, la fel cum biata şi buna lady Jane Grey[1] presimţi muchia toporiştii ce-avea să cadă şi să-i reteze vârsta fragedă. Trecură mai multe zile cu discuţii, vizite şi pregătiri. Văduva îi spuse vestea lui Georgy cu multă grijă; îl urmări să vadă dacă e foarte afectat de ceea ce află. Mai degrabă observă încântare, încât biata femeie evită să-i arate cât e ea de tristă. În acea zi, copilul se mândri cu noutatea în faţa băieţilor de la şcoală; le spuse că avea să se ducă să locuiască la bunicul, adică tatăl tatălui său, dar nu la cel care mai trecea pe-acolo câteodată, şi că avea să fie foarte bogat, şi că o să aibă o trăsură, un ponei, că o să meargă la o şcoală mai bună. Şi că atunci când are să fie bogat, are să cumpere penarul lui Leader şi-o s-o plătească pe femeia cu plăcinte. Băiatul era leit taică-su în gândurile mamei.

Nu mă lasă inima să povestesc ultima zi a lui George în casa lui, şi asta de dragul bietei Amelia. Acea zi veni în sfârşit. Trăsura trase la poartă. Cuferele modeste, cu multe obiecte pline de dragi amintiri, fură pregătite în hol cu mult înainte. George purta un costum nou, pentru care croitorul venise să-l măsoare. Băiatul se trezise odată cu primele raze ale soarelui şi-şi pusese hainele cele noi – mama îl auzise din camera alăturată în care ea stătuse tăcută, îndurerată, veghind.

[1] Jane Grey (1537–1554) a fost regină a Angliei de facto doar pentru nouă zile (10 iulie 1553 – 19 iulie 1553) prin modificarea legii de succesiune la tron de către Henric al VIII-lea. Este câteodată recunoscută drept prima regină a Angliei. A fost executată în februarie 1554.

Cu multe zile înainte se pregătise pentru acest ceas, făcând mici cumpărături ce-aveau să-i folosească băiatului, însemnându-i cărțile și hainele, vorbindu-i și pregătindu-l pentru schimbare – gândindu-se cu mult drag că el avea nevoie de pregătire. Dar ce-i păsa lui de schimbare? Abia o aștepta – prin zeci de declarații despre ceea ce avea să facă atunci când avea să locuiască împreună cu bunicul îi demonstrase văduvei cât de puțin îl afectase ideea de a se despărți de ea. Zicea că are să vină adesea să-și viziteze mama, călare pe ponei; că are s-o ia în trăsură sau s-o plimbe prin parc și că va avea tot ce-și dorește. Femeia era departe de-a fi mulțumită cu aceste dovezi egoiste de iubire și încercă să se convingă de faptul că fiul o iubea sincer. Trebuia s-o iubească. Toți copiii erau așa – nerăbdători pentru schimbare; nu erau egoiști, ci aveau dorința de a lua propriile decizii. Copilul ei trebuia să aibă parte de toate bucuriile și ambiția din lume. Ea însăși, prin egoismul și dragostea imprudentă pentru el, îi refuzase până atunci drepturile și bucuriile.

Rareori am auzit despre o mai acerbă înjosire și umilință mai jenantă a unei femei. Să recunoască faptul că ea e de vină, nu bărbatul; să ia asupră-și toată vina; să cearâ într-un fel pedeapsa pentru greșeli necomise și să insiste în a-l apăra pe adevăratul vinovat! Cei care rănesc o femeie beneficiază de cele mai multe dovezi de dragoste din partea lor – se nasc timorați și brutali și-i asupresc pe cei care se umilesc în fața lor. Așadar, săraca Amelia se pregătise într-o tăcere sfâșietoare pentru plecarea fiului și petrecuse îndelungi ore însingurate îmbărbătându-se pentru final. George stătuse alături de mama lui, urmărind-o fără nici cea mai mică grijă. Cuferele lui erau pline de lacrimi; paginile cărților lui preferate aveau pasaje însemnate; jucării mai vechi, amintiri, comori – toate fuseseră strânse pentru el și împachetate cu o ciudată grijă și atenție. Iar băiatul nu băgă de seamă nimic. Copilul plecă zâmbitor, în vreme ce mamei i se rupea sufletul. Pentru Dumnezeu, ce îngrozitoare e dragostea deșartă a femeilor din bâlciul nostru.

Au trecut câteva zile, iar marele eveniment din viața Ameliei s-a consumat. Niciun înger nu a intervenit. Copilul e jerftit sorții, iar văduva rămâne singură.

Într-adevăr, băiatul vine foarte des să o vadă. Călăreşte un ponei cu un valet în spatele lui; asta spre deliciul bunicului, Sedley, care merge mândru alături de el pe alee. Merge chiar şi la micuţa şcoală să-i vadă pe băieţi şi să se mândrească în faţa lor cât e de bogat şi de încântat. În două zile şi-a luat un aer uşor august şi a adoptat o atitudine de uşoară superioritate. Mama lui consideră că s-a născut ca să dea ordine, la fel cum tatăl său o făcuse înaintea lui.

Acum vremea este frumoasă. În serile când el nu vine, Amelia se plimbă mult prin Londra, până spre Russel Square, şi se odihneşte pe o piatră lângă gardul opus grădinii domnului Osborne. E plăcut şi răcoros. La etaj, se văd ferestrele de la salon luminate, iar pe la ora nouă se aprind şi cele de la camera de la etajul de sus, unde doarme Georgy. Ştie – el i-a spus. Când lumina se stinge, ea se roagă umilă şi se duce acasă cu inima strânsă şi mută. E foarte obosită când ajunge. Poate că are să doarmă mai bine după lunga ei rătăcire şi poate are să-l viseze pe Georgy.

Se întâmplă ca într-o duminică să se plimbe prin Russel Square, la oarecare distanţă de casa domnului Osborne (pe care o vedea însă), când clopotele începură să bată, iar George şi mătuşa lui ieşiră ca să meargă la biserică. Un copil al străzii veni să ceară pomană, dar valetul, care ducea cărţile, încercă să pornească. Georgy însă se opri şi-i dădu bani. Binecuvântat fie Dumnezeu! Emmy făcu ocolul pieţei şi, ajungând în dreptul copilului, îi dădu şi ea bani. Toate clopotele băteau pentru slujbă. Amelia îi urmări pe cei trei până la biserica Foundling, unde intră şi ea. Se aşeză astfel încât putea să vadă capul băiatului sub piatra funerară a tatălui său. Mai multe glasuri de copii cântară imnuri milostivului Părinte, iar sufletul lui George fremăta de bucurie la auzul acelor imnuri înălţătoare. Un timp, din cauza ochilor înceţoşaţi, mama îl pierdu din vedere.

51

O şaradă care îl poate bulversa pe cititor sau dimpotrivă

După apariţia lui Becky la întâlnirile private şi selecte de la lordul Steyne, respectabila femeie îşi stabili anumite pretenţii cu privire la modă şi i se deschiseră unele dintre cele mai renumite şi mai distinse uşi din metropolă – şi atât de renumite şi de distinse erau, încât bunul cititor şi subsemnatul autor în van ar aspira spre ele. Preaiubiţilor, să tremurăm dinaintea augustelor porţi. Mi le închipui păzite de valeţii casei, cu furci argintate în flăcări, cu care împung pe toţi cei care nu au dreptul să intre. Se zice că cinstitul ziarist care stă în hol şi notează numele distinselor persoane care sunt admise la ospeţe moare după puţin timp. Nu poate înfrunta prea multă vreme privirea iscoditoare a înaltei societăţi. Îl arde, aşa cum prezenţa lui Jupiter în toată splendoarea lui a nimicit-o pe Semela[1] – o făptură neînsemnată care şi-a căutat singură pierzania, aventurându-se în afara spaţiului ei natural. Legenda ei ar trebui să fie învăţată de tiburnieni[2] şi de belgravieni[3] – legenda ei, dar poate

[1] Semela – fiica lui Cadmus, pe care a iubit-o Jupiter (Zeus); din relaţia lor a rezultat Bachus. Jupiter a lovit-o cu un fulger.

[2] Tiburn – oraş din comitatul Middlesex, din Anglia, unde aveau loc, în secolele trecute, execuţii publice.

[3] Belgravia – cartier din centrul Londrei, cunoscut pentru eleganţă..

şi cea a lui Becky. Ah, doamnelor! Întrebaţi-l pe reverendul Thurifer dacă Belgravia nu este o trâmbiţă, iar Tiburnul, două talgere ce se lovesc cu un clinchet dulce. Toate acestea sunt deşertăciuni. Până şi ele trec. Iar într-o bună zi (dar asta dincolo de viaţa noastră, slavă Domnului), Grădinile Hyde Park n-au să fie cu nimic mai renumite decât periferiile agrare ale Babilonului, iar Piaţa Belgraviei are să fie la fel de dezolantă ca Baker Street sau Tadmor[1] în sălbăticie.

Doamnelor, sunteţi conştiente că marele Pitt a locuit în Baker Street? Ce n-ar fi dat bunicile voastre să fie invitate la vreo serată de-a doamnei Hester în casa acum degradată? Eu am luat masa acolo – *moi, qui vous parle*[2] – eu am populat încăperea cu fantomele nobilului mort. Pe când stăteam sobri cu contemporani de-ai noştri şi beam vin, fantomele celor morţi au venit şi şi-au ocupat locurile în jurul mesei întunecate. Pilotul care înfruntase furtuna a dat pe gât nişte pahare mari de vin spiritual; umbra lui Dundas[3] nu a lăsat niciun deget în pahar. Addington[4] stătea înclinându-se, surâzând afectat şi înspăimântător şi nu s-a lăsat mai prejos când sticla s-a dus din mână în mână. Scott a făcut cu ochiul pe sub sprâncenele lui stufoase când a văzut depunerile de pe fundul sticlei; ochii lui Wilberforce se ridicară spre tavan încât nu-şi dădu seama că tot ce era în pahar ajunsese în gura lui, iar acum paharul era gol; acelaşi tavan care mai ieri era deasupra noastră, a tuturor, şi la care toate personajele de seamă ale trecutului s-au uitat. Au lăsat casa mobilată. Da, odată, doamna Hester a locuit în Baker Street, iar acum doarme în sălbăticie. Eothen[5] a condus-o acolo – nu în Baker Street, ci în celălalt tărâm al singurătăţii.

Într-adevăr, totul e vanitate, dar cine n-ar recunoaşte că are o oarecare tragere de inimă spre aşa ceva? Aş vrea să văd ce minte normală – şi asta pentru că e tranzitorie – respinge

[1] Tadmor sau Palmyra – oraş din deşertul sirian, situat într-o oază.
[2] Eu, cel care vă vorbeşte (fr.).
[3] Generalul Francis Dundas (1759–824) – general britanic, guvernator al coloniei Capului Bunei Speranţe între 1798–1803.
[4] Henry Addington, prim-viceconte de Sidmouth (1757–1844) – om de stat britanic, prim-ministru între 1801 – 1804.
[5] Operă din 1844 a scriitorului britanic Alexander William Kinglake, în care este descrisă experienţa lui în Orient.

carnea de vită. Asta e o vanitate, dar mă rog ca orice om care citește aceste rânduri să aibă partea lui de așa ceva în viață, și asta chiar dacă cititorii mei ar fi cinci sute la număr. Luați loc, domnilor, și purcedeți cu o poftă de mâncare sănătoasă – grăsimea, carnea macră, sosul, legumele; cum vă place; nu cruțați nimic! Jones, băiete, încă un pahar de vin – puțin din cel din care bem duminica. Da, să ne mâncăm porția din acest fel mâncare vanitoasă și să fim mulțumiți. Și să descriem cum știm mai bine delectările aristocrate ale lui Becky, pentru că și acestea, ca orice alte plăceri lumești, sunt trecătoare. Urmarea vizitei la lordul Steyne fu că Excelența Sa prințul Peterwaradin profită de ocazie pentru a-și reînnoi prietenia cu colonelul Crawley când se întâlniră a doua zi la club și de a o onora pe doamna Crawley în Hyde Park prin aceea că-și duse degetele la pălărie.

Numaidecât, Rebecca și soțul ei fură invitați la una dintre seratele mai mici ale prințului, la Lavent House, pe atunci ocupată de Excelența Sa cât timp proprietarul de drept lipsea din Anglia. După cină, ea cântă unui grup restrâns.

Marchizul de Steyne fu prezent, supraveghind patern progresul elevei sale.

La Levant House, Becky întâlni unii dintre cei mai distinși domni și cei mai importanți miniștri pe care i-a dat Europa – ducele de la Jabotière, pe atunci ambasador din partea Celui Mai Creștin dintre Regi[1], devenit apoi ministru al monarhului. Recunosc că mă cuprinde mândria când scriu cu mâna mea aceste auguste nume și când mă gândesc în ce companie selectă se învârte scumpa mea Becky. Deveni un musafir constant la ambasada franceză, unde nicio serată nu era considerată completă fără prezența fermecătoarei doamne „Ravdon Cravley". Domnii de Truffigny (din familia Perigord) și Champignac, ambii atașați ai ambasadei, au fost pe loc subjugați de farmecele frumoasei soții a colonelului, și ambii au declarat, după cum era obiceiul poporului lor (căci cine n-a întâlnit vreodată un francez venit din afara Angliei, care să nu fi lăsat cel puțin șase familii sărăcite și să fi plecat cu inimi furate în carnețeul lui, atâtea cât se putea?) – ambii

[1] Titlu purtat de regii Franței.

au decretat că erau *au mieux*[1] cu încântătoarea „madame Cravley".

Dar mă îndoiesc de corectitudinea afirmaţiilor lor. Champignac era pasionat de jocul de cărţi şi seara făcea multe partide cu colonelul, în vreme ce Becky îi cânta lordului Steyne în camera cealaltă. Cât despre Tuffigny, se ştie foarte bine că, dacă n-ar fi avut posibilitatea să cineze la ambasadă, ar fi murit de foame. Deci, cum spuneam, mă îndoiesc că Becky i-ar fi ales pe vreunul dintre ei pentru a le acorda vreo atenţie specială. Cei doi îi trimiteau bileţele, îi cumpărau mănuşi şi flori, îşi făceau datorii pentru a-i oferi o lojă la operă, şi se făceau agreabili în zeci de moduri. Şi vorbeau engleza cu o simplitate adorabilă, spre constantul amuzament al lui Becky şi al lordului, iar ea îi imita pe unul sau pe celălalt în faţa lui, aducându-le complimente pentru avantajul de a şti engleza, asta cu o seriozitate care niciodată nu întârzia să-l amuze pe marchiz, bătrânul şi sarcasticul ei protector. Pentru a o cuceri pe confidenta lui Becky, Tuffigny îi dărui lui Briggs un şal şi o rugă să se ocupe de o scrisoare, pe care cinstita domnişoară o dădu, în public, persoanei căreia îi era adresată şi al cărei conţinut amuză pe toată lumea care o citi cu mare interes. O citi şi lordul Steyne; toată lumea, mai puţin bunul Rawdon, căruia nu era necesar a i se spune tot ce se petrecea în mica locuinţă din Mayfair.

Nu după mult timp, Becky primi în aceeaşi casă pe cele mai „simandicoase" personaje din alte ţări (după cum se spune în limbajul nostru comun), dar şi pe unii dintre cei mai de seamă englezi. Nu mă refer la cei mai plini de virtuţi, mai luminaţi şi nici la cei mai stupizi, sau bogaţi, sau la cei de viţă nobilă; ci la cei mai „simandicoşi" – într-un cuvânt, oameni despre care nu există dubii. Aşa cum este lady Fitz-Willis, sfânta patroană a lui Almack, lady Slowbone, marea lady Grizzel Macbeth (fosta lady G. Glowry, fiica lordului Grey de Glowry), şi alte asemenea. Când contesa de Fritz-Willis (care provine din familia Kingstreet, a se vedea Debrett şi Burke) ia sub aripa ei o anumită persoană, aceea este deja protejată. Nu mai există dubii în ceea ce o priveşte.

[1] (aici) În relaţii perfecte (fr.).

Nu că doamna Fritz-Willis ar fi mai brează ca altele, dimpotrivă, e chiar o persoană cam ştearsă, de cincizeci de ani, nici frumoasă, nici bogată, nici amuzantă. Dar toată lumea este de acord că doamna în cauză face parte dintre persoanele „simandicoase". Cei care o vizitează fac parte din aceeaşi categorie. Probabil dintr-o mai veche dispută cu lady Steyne (cu a cărei poziție fruntaşă, pe atunci tânăra Georgina Frederica, fiica favoritului Prințului de Wales, contele de Portansherry, cochetase), această vestită conducătoare o acceptă printre ele pe doamna Rawdon Crawley.

În plus, îi făcu o plecăciune cât se poate de adâncă la întrunirea peste care prezida şi nu numai că-şi încurajă fiul (care îşi câştigase locul datorită influenței lordului Steyne), pe St. Kitts, să frecventeze casa doamnei Crawley, dar chiar o invită la reşedința ei şi i se adresă de două ori în timpul cinei, în cel mai deschis şi mai respectuos mod cu putință. Anunțul important se răspândi în întreaga Londră în acea noapte. Cei care o duşmăniseră de moarte pe doamna Crawley rămaseră muți. Wenham, avocatul cel mucalit, mâna dreaptă a lordului Steyne, se ducea peste tot lăudând-o; câțiva dintre cei care ezitaseră la început îi ieşiră în față şi o întâmpinară. Micul Tom Toady, care-l avertizase pe lord cu privire la vizitele la o asemenea femeie de moravuri uşoare, încerca acum să-i fie prezentat.

Într-un cuvânt, Rebecca ajunse a fi primită între persoanele „simandicoase". Ah, preaiubiții mei cititori şi frați, nu o invidiați prematur pe biata Becky; se zice că o astfel de glorie este trecătoare. Adesea se spune că până şi în cele mai intime cercuri nu există oameni mai fericiți decât cei care rătăcesc în afara lor.

Iar Becky, pătrunzând până spre inima acestui cerc şi stând față în față cu marele George al IV-lea, a ajuns a recunoaşte de-atunci că într-adevăr există deşertăciune.

Trebuie să trecem în grabă peste acest capitol din viața ei. Aşa cum eu nu pot descrie misterele francmasoneriei, cu toate că am o oarecare opinie că totul e o făcătură, la fel o persoană neinițiată nu-şi poate asuma sarcina de a înfățişa cu mare acurateţe un portret al lumii bune şi e mai bine să-şi păstreze opiniile pentru sine, indiferent care ar fi acestea.

În anii ce-au urmat, Becky a vorbit adesea despre acest sezon din viaţa ei, când s-a învârtit în cele mai mari cercuri din lumea bună a Londrei. Succesul ei o încântă la nebunie, o înălţă, iar apoi începu să o plictisească. La început, nu exista ocupaţie mai plăcută decât a crea şi a-şi procura (această a doua îndeletnicire nefiind deloc un lucru uşor sau lipsit de ingeniozitate pentru o persoană cu venituri foarte strâmtorate cum era doamna Rawdon Crawley) cele mai frumoase rochii şi zorzoane, de a se duce la serate elegante, unde era întâmpinată de persoane distinse. Iar de la aceste serate se ducea la întruniri cu oameni de vază, cu care cinase, cu care se întâlnise cu o seară înainte şi pe care avea să-i revadă în seara următoare. Tineri – cu poziţii ireproşabile, cu cravate elegante la gât şi cele mai sclipitoare cizme şi cele mai impecabile mănuşi. Cei mai în vârstă – demni, cu butoni de alamă, cu feţe distinse, politicoşi şi plictisitori. Tinerele doamne – blonde, timide, îmbrăcate în roz. Mamele – impunătoare, frumoase, somptuoase, solemne, cu diamante. Vorbeau engleza, nu franceza stricată, aşa cum fac în romane. Vorbeau despre locuinţele fiecăruia, despre caracter şi familie – exact aşa cum vorbeşte familia Jones despre familia Smith. Vechile cunoştinţe ale lui Becky o invidiau şi o urau; până şi ea însăşi săraca se plictisea teribil în sinea ei. „Aş vrea să scap de-aici", îşi spunea. „Mai degrabă aş fi soţie de preot să predau la şcoala de duminică, decât să stau aici; sau să fiu soţie de sergent şi să călătoresc în acelaşi poştalion cu regimentul. Şi cât de distractiv ar fi să port pantaloni şi nişte paiete şi să dansez în faţa unui foişor, la un bâlci."

— Te-ai pricepe foarte bine, spuse lordul Steyne râzând, căci ea obişnuia să-i povestească nobilului neplăcerile şi perplexităţile ei într-o manieră nevinovată, care-l amuza.

— Rawdon s-ar potrivi foarte bine ca *ecuyer* – maestru de ceremonii, sau cum îi zice tipului cu cizme mari şi cu uniformă care se plimbă în jurul ringului plesnind din bici? E mare, plin la trup şi are o alură militară. Îmi amintesc, continuă Becky meditativă, când tata m-a dus la un spectacol la Brookgreen Fair când eram copil. Mi-am făcut atunci o pereche de picioroange şi am dansat în sală, spre uimirea copiilor.

— Mi-ar fi plăcut să văd, spuse lordul.

— Mi-ar plăcea să o fac acum, continuă ea. Ce ochi ar mai face lady Blinkey, și cum s-ar mai holba lady Grizzel Macbeth! Sssst! Liniște! Începe să cânte Pasta[1].

Becky a ținut întotdeauna să se arate vizibil politicoasă față de doamnele și domnii care se aflau la aceste întruniri ale aristocrației, sau să le urmărească în colțurile în care acestea se retrăgeau tăcute, să le strângă mâna și să le zâmbească în văzul tuturor celorlalți. Era ea însăși o artistă, după cum spunea cu sinceritate; maniera ei de a-și recunoaște originea avea ceva foarte franc și modest, care incita, dezarma sau amuza ascultătorii, după caz.

— Ce rece e femeia asta, zicea una; ce aere de femeie independentă își dă, când ar trebui să stea la locul ei și să fie fericită că toată lumea îi vorbește!

— Ce sinceră și bună e la suflet!, spunea alta.

— Ce vulpe!, spunea o a treia.

Foarte posibil ca toate să fi avut dreptate, dar Becky își vedea de drumul ei, și într-atât de mult fascină persoanele avizate din lumea bună, încât acestea, la seratele ei, uitau că au gâturile betege și începeau să cânte sau să ofere lecții pe gratis.

Da, dădea serate în Curzon Street.

Un șir prelung de trăsuri cu lampioane orbitoare blocau strada, spre neplăcerea celor de la numărul 100, care nu aveau liniște din cauza zgomotelor din ușă, și a celor de la numărul 102, care nu puteau dormi de invidie. Valeții uriași care însoțeau vehiculele erau prea mari ca să încapă în micul hol al lui Becky și erau trimiși la cârciumile din vecinătate, de unde erau întrerupți de la bere când era nevoie de ei. Zeci de dandy, dintre cei mai renumiți din Londra, se înghesuiau și se călcau în picioare pe micile scări, fericiți să se afle acolo. Multe femei impecabile și foarte serioase în ținuta lor stăteau în micul salon, ascultând cântărețe profesioniste care își dădeau drumul la glas, după cum le era obiceiul, de parcă ar fi vrut să spargă geamurile. Iar a doua zi, apăreau în „The Morning Post", la rubrica de reuniuni la modă, într-un paragraf care suna cam așa:

[1] Giuditta Pasta (1797–1865) – soprană de origine italiană, foarte apreciată în perioada în care a trăit pentru expresivitatea și calitățile ei muzicale.

Ieri, colonelul şi doamna Crawley au organizat o serată selectă la casa lor din Mayfair. Printre invitaţi: Excelenţele Lor prinţul şi prinţesa de Peterwaradin, Excelenţa Sa Papoosh Pasha, ambasadorul turc (însoţit de Kibob Bei, dragomanul misiunii), marchizul de Steyne, lordul Southdown, sir Pitt şi lady Jane Crawley, domnul Wagg şi alţii. După cină, doamna Crawley a ţinut o întrunire la care au participat ducesa (moştenitoare) de Stilton, ducele de la Gruyère, marchizul de Cheshire, marchizul Alessandro Strachino, contele de Brie, baronul Schapzunger, cavalerul Tosti, contesa de Slingstone şi lady F. Macadam, maiorul-general şi lady Macbeth, alături de domnişoarele Macbeth (două), vicecontele Paddington, sir Horace Fogey, onorabilul Sands Bedwin, Bobachy Bahawder...

...şi aşa mai departe, listă cu care cititorul se poate delecta preţ de douăzeci de rânduri scrise mic.

Iar în relaţiile ei cu persoane distinse, scumpa noastră prietenă arătă acea franchețe pe care o arătase şi faţă de cei de rang mai mic. Odată, pe când se afla în vizită într-o casă distinsă, în vreme ce Rebecca discuta în franceză (poate cam prea ostentativ) cu un popular tenor de naţionalitatea respectivă, lady Grizzel Macbeth se uită peste umăr la perechea cu pricina.

— Ce bine vorbiţi franceza, remarcă acesta din urmă, ea însăşi vorbind cu un accent de Edinburgh încântător de ascultat.

— Ar fi şi cazul, spuse Becky modestă, plecând privirea. Am predat-o în şcoală, iar mama a fost franţuzoaică.

Lady Grizzel fu cuceritä, chiar copleşită de atitudinea ei umilă. Deplânse tendinţele nefericite ale vremurilor acelora de-a aduce la acelaşi nivel toate categoriile sociale, dar recunoscu faptul că măcar această persoană era bine educată şi nu uitase locul din care pornise.

Era o femeie foarte bună faţă de săraci şi faţă de cei mai puţin educaţi, fără de păcate şi fără nimic acuzator legat de numele ei. Nu este vina dumneaei dacă se vede mai bună decât mine sau decât dumneavoastră. De secole întregi, lumea a sărutat poalele strămoşilor; se zice că acum o mie de ani, lorzii

și consilierii defunctului Duncan[1] au adoptat aceeași pânză din care era făcut kiltul capului familiei atunci când măritul străbun al clanului a devenit rege al Scoției.

Lady Steyne, după scena cu pianul, căzu la picioarele lui Becky și poate nici nu mai era împotriva ei. Domnișoarele casei Gaunt fuseseră, de asemenea, obligate să se supună. O dată sau de două ori încercaseră să asmută lumea împotriva ei, dar nu reușiră. Sclipitoarea lady Stunnington încercă un schimb de arme cu ea, dar fu măcelărită cu multă iscusință de Becky. Câteodată, când era atacată, Becky avea tendința de a adopta un aer ingenuu și modest, de sub care era cu atât mai periculoasă. Spunea cele mai viclene vorbe cu cel mai neafectat aer când se afla în această dispoziție și avea mare grijă să-și ceară scuze cu umilință pentru greșelile ei, pentru ca toată lumea să afle că le făcuse.

Domnul Wagg, mucalitul renumit și omul care conducea și care se ocupa de toate treburile lordului Steyne, fu invitat de doamne să o încerce pe Becky. Iar el, rânjind spre protectoarele lui și făcându-le cu ochiul, parcă pentru a spune „Fiți acum atente!", începu într-o seară atacul asupra lui Becky, care-și servea cina fără a bănui nimic. Atacată din senin, dar niciodată dezarmată, femeia se aprinse numaidecât, pară și ripostă cu o lovitură sub centură, care făcu obrazul lui Wagg să se cutremure de rușine. După care ea reveni la supa ei, imperturbabilă și cu un surâs liniștit pe față. Protectoarea lui Wagg – care îi oferea mese și câteodată îi dădea și niște bani, și de-a cărei alegere, ziar și alte comisioane se ocupa Wagg – îi aruncă nefericitului o asemenea privire sălbatică și cu asemenea ochi, încât aproape că-l făcu pe acesta să se ascundă sub masă și se izbucnească în lacrimi. Se uită demn de milă la lordul Steyne, care nu-i vorbea niciodată în timpul mesei, apoi la doamne, care acum îl renegau. Într-un final, lui Becky i se făcu milă și încercă să discute cu el. Timp de șase săptămâni nu mai fu invitat la masa lordului. Iar Fiche, omul de încredere al nobilului, față de care Wagg era foarte respectuos de regulă, fu instruit să-l informeze că dacă vreodată va mai îndrăzni să spună vreun lucru obraznic doamnei Crawley sau să o facă țapul ispășitor al glumelor lui proaste, lordul

[1] Duncan I, rege al Scoției (1034–1040).

avea să-şi achite toate plăţile faţă de avocat pentru ca apoi să renunţe la el fără milă. Wagg se ţinu de Fiche şi-l imploră să intervină pentru el. Scrise un poem în care o lăuda pe doamna Rawdon, şi care apăru chiar în următorul număr din revista „Harum-scarum", pe care el o conducea. La seratele la care o întâlnea, cerşea bunăvoinţa ei. La club se ferea de Rawdon şi-l linguşea. După o vreme i se permise să se reîntoarcă la Gaunt House. Becky fu întotdeauna bună cu el, binedispusă şi niciodată supărată.

Domnul Wenham, ministrul lordului şi marele lui confident (cu un loc în parlament şi unul la masă) fu mult mai prudent în comportament şi opinii decât domnul Wagg. Oricât de mult ar fi fost dispus să urască toţi parveniţii (domnul Wehnam însuşi fiind un învederat conservator cu sânge albastru, iar tatăl lui fiind un mic negustor de cărbune din nordul Angliei, un aghiotant al marchizului), niciodată nu arătă vreo ostilitate faţă de noua favorită, ci o urmări cu o bunăvoinţă tainică şi cu o politeţe vicleană şi foarte distantă, care într-un fel sau altul o tulbură pe Becky mai mult decât ostilitatea făţişă a altora.

Era un mister cum au reuşit soţii Crawley să facă rost de bani pentru acele distracţii cu care cinsteau lumea bună şi chiar dădură naştere unor controverse la momentul respectiv, acest lucru aducând probabil puţină sare şi piper evenimentelor. Unele persoane decretară faptul că sir Pitt îi dădea fratelui său o sumă frumuşică; iar, dacă era aşa, înseamnă că puterea lui Becky asupra baronetului trebuie să fi fost cu adevărat extraordinară, iar caracterul trebuie să i se fi schimbat odată cu vârsta. Alţii sugerară că Becky avea obiceiul a-şi face datorii la toţi prietenii soţului ei; la unul mergea înlăcrimată cu o citaţie cum că li se punea executare silită pe casă; la altul, în genunchi, declarând că familia îi va fi trimisă la spânzurătoare sau că ea avea să se sinucidă dacă una sau alta dintre facturi nu era plătită. Se spunea că lordul Southdown fusese convins să dea multe sute de lire din cauza acestor patetice reprezentaţii. Tânărul Feltham, din regimentul al...-lea de dragoni (fiul proprietarului firmei Tiler and Felham, confecţioneri de chipiuri şi accesorii militare), pe care soţii Crawley îl introduseseră în viaţa distinsă, era de asemenea

numit drept una dintre victimele lui Becky în drumul ei pavat cu sărăcie. Oamenii declarau că ea avea bani de la diverse persoane care erau dispuse a-i da, sub pretextul că le obținea întrevederi confidențiale la guvern. Cine știe ce povești a spus scumpa și nevinovata noastră prietenă? Cert e că, prin chibzuință și o bună organizare, prin restricții și prin faptul că nu plătea aproape pe nimeni, se putea descurca, cel puțin o vreme, să iasă în lume cu foarte puține mijloace. Și credem că mult-comentatele serate ale lui Becky, care, în ciuda a tot ceea ce se spunea, nu erau foarte numeroase, o costau pe doamnă nu mai mult decât lumânările de ceară care luminau pereții. Stillbrool și Queen's Crawley îi făceau plinul de vânat și de fructe. Pivnițele lordului Steyne erau la dispoziția ei, iar bucătarii excelenți ai renumitului nobil puneau stăpânire pe mica ei bucătărie sau trimiteau, din ordinele lordului, cele mai alese delicatese din bucătăria lor. Obiectez la faptul că este chiar rușinos să se abuzeze de o făptură nevinovată, așa cum cei din vremea aceea abuzau de Becky, și avertizez publicul să nu creadă nicio zecime din poveștile spuse împotriva ei. Dacă fiecare persoană care ajunge în datorii pe care nu le poate plăti ar trebui să fie alungată din societate, dacă e să tragem cu ochiul în viața privată a fiecăruia, speculând pe seama veniturilor lor și persecutându-i dacă nu sunt de acord cu cheltuielile pe care le fac, ce sălbăticie pustie și ce loc insuportabil ar fi Bâlciul deșertăciunilor! Mâna fiecăruia s-ar ridica împotriva vecinului, scumpul meu domn, iar beneficiile civilizației ar fi eliminate. Ar trebui să ne certăm, să abuzăm, să ne evităm unii pe alții, casele noastre ar deveni peșteri, iar noi ar trebui să umblăm zdrențuiți pentru că nu ne pasă de nimeni. Chiriile ar scădea. Nu s-ar mai da serate. Toți negustorii din oraș ar da faliment. Vinul, lumânările de ceară, mâncarea, pudra, jupoanele de crinolină, diamantele, perucile, mărunțișurile stil Ludovic al XIV-lea, porțelanurile vechi, birjele și splendidele trăsuri înalte cu cai – toate deliciile vieții s-ar duce naibii dacă oamenii ar acționa numai conform principiilor lor prosteşti și i-ar evita pe cei pe care-i disprețuiesc și de care abuzează. Când, cu puțină bunăvoință și puțină înțelegere mutuală, lucrurile ar putea continua destul de plăcut: putem abuza de cel mai mare ticălos nespânzurat, dar oare chiar

vrem să-l spânzurăm? Nu. Dăm mâna cu el când îl întâlnim, dacă bucătăreasa lui e bună, îl iertăm şi mergem să cinăm la el şi ne aşteptăm ca şi el să facă la fel cu noi. Şi astfel înfloreşte comerţul – civilizaţia avansează, se ţine ritmul; noi rochii încep să fie cerute pentru noi întruniri săptămânale, iar rochia de anul trecut a lui Lafitte are să o răsplătească pe proprietara care a păstrat-o.

La vremea despre care scriem, cu toate că Măria-Sa George era pe tron, iar doamnele purtau mâneci bufante şi în păr piepteni mari ca nişte lopeţi din carcase de ţestoase în loc de acoperămintele simple şi ghirlandele care sunt acum la modă; manierele lumii distinse nu erau, presupun, cu mult diferite faţă de cele din zilele noastre; iar modul lor de a se distra era destul de asemănător cu cel de azi. Pentru noi, cei din afară, care ne uităm lung peste umărul sergentului de poliţie la frumuseţile fermecătoare care intră în sala de bal, aceste persoane pot părea ca fiind nepământean de frumoase şi că se bucură de o fericire supremă de neatins pentru noi; tocmai pentru a consola unele din aceste persoane nemulţumite povestim despre greutăţile, triumfurile şi dezamăgirile lui Becky – căci, pe bună dreptate, de toate avusese parte, aşa cum se întâmplă cu toate persoanele virtuoase.

Tot cam pe-atunci se împrumutase din Franţa obiceiul de a juca şarade, fiind în mod special în mare vogă la noi în ţară, făcându-le pe femeile frumoase să-şi pună în valoare farmecele, iar celor câteva care erau inteligente să-şi demonstreze sclipirea.

Lordul Steyne o convinse pe Becky, care probabil se considera înzestrată cu ambele valori menţionate, să ofere un spectacol la Gaunt House, care ar fi trebuit să includă unele din aceste scenete. Şi cititorul trebuie să-mi permită să prezint această reuniune extraordinară, chiar s-o întâmpin cu o senzaţie de melancolie, căci are să fie printre ultimele evenimente mondene spre care am ocazia să-l îndrum.

O parte din acea splendidă încăpere de la Gaunt House care forma galeria cu tablouri fu aranjată ca scenă pentru şarada cu pricina. Fusese folosită la fel pe vremea regelui George la III-lea şi s-a păstrat un tablou în care marchizul de Gaunt, cu părul pudrat şi o fundă rozalie în el, într-o ţinută

de roman – cum se zicea – joacă rolul lui Cato în tragedia domnului Addison[1] cu același nume, înaintea fețelor regale Înălțimea Sa prințul de Wales, a episcopului de Osnaburgh și a prințului William Henry, pe atunci copii, la fel ca actorul; unul sau două obiecte au fost scoase de prin pod, unde zăcuseră până atunci, și rearanjate pentru noile festivități.

Tânărul Bedwin Sands, pe-atunci un dandy elegant și un călător prin Orient, regizase spectacolele. Un om umblat prin Orient însemna ceva la vremea aceea, iar aventurosul Bedwin, care publicase în foileton și care petrecuse niște luni prin corturi în deșert, nu era un personaj tocmai de ignorat. În volumul lui se găseau mai multe poze cu Sands în diferite costume orientale. Călătorise cu un servitor de culoare, cu obraz respingător, la fel de puțin remarcabil precum un Brian de Bois Guilbert[2]. Bedwin, costumele și negrul fură considerate drept niște achiziții foarte prețioase.

El conduse prima șaradă. Se putea vedea un soldat turc cu un imens turban de pene (se presupunea că încă mai există ieniceri, iar fesul nu înlocuise încă vechile și impunătoarele podoabe) care stătea întins pe o canapea, prefăcându-se că pufăie dintr-o narghilea în care, pentru confortul doamnelor, fumega doar o pastilă. Demnitarul turc cască și dă semne de oboseală și de lene. Bate din palme și nubianul Mesrour apare cu brațele goale, brățări, iatagane și toate podoabele orientale – era tras la față, înalt și hidos. Face o plecăciune în fața agăi.

Mulțimea de spectatori freamătă plină de groază și încântare. Doamnele șușotesc.

Sclavul negru fusese dăruit lui Bedwin Sands de către un pașă egiptean în schimbul a trei sticle de Maraschino. Iar acesta a pus în lanțuri tot atâtea cadâne și le-a trimis pe Nil în jos.

— Spuneți-i sclavului-negustor să intre, zice turcul, fluturând voluptuos din braț.

Nubianul îl duce pe sclav în fața conducătorului; aduce cu el și o femeie ascunsă sub un voal. El îi scoate voalul, e doamna Winkworth (fosta domnișoară Absolom), care are

[1] Joseph Addison (1672–1719) – eseist, poet și politician englez.
[2] Templier din „Ivanhoe", de sir Walter Scott.

nişte ochi şi un păr superbe. Poartă un extraordinar costum oriental; şuviţele ei negre sunt împletite cu numeroase bijuterii, iar costumul îi e cusut cu paiete aurite. Mahomedanul respingător se declară fermecat de frumuseţea ei. Ea îi cade la picioare şi-l imploră să o ducă înapoi pe muntele unde s-a născut şi unde iubitul ei din Caucaz deplângea lipsa Zuleicii sale. Nicio rugăminte nu-l poate îndupleca pe neîndurătorul Hassan, iar Zuleica îşi acoperă faţa cu mâinile şi cade într-o mişcare de disperare înălţătoare, pare că nu există speranţe pentru ea, dar... apare Kislar Aga.

Kislar Aga aduce cu el un mesaj de la sultan; Hassan îl primeşte şi-şi pune pe cap temuta coroană. Îl cuprinde o eroare incredibilă, în vreme ce obrazul negrului (tot Mesrour, dar în alt costum) arată o bucurie înspăimântătoare.

— Îndurare, îndurare!, strigă paşa, în timp ce Kislar Aga, rânjind groaznic, scoate şireangul.

Cade cortina tocmai când se pregătea să-l folosească; de dincolo, Hassan strigă:

— Primele două silabe...

Iar doamna Rawdon Crawley, care are să joace şi în ea şarada următoare, apare în faţă şi o felicită pe doamna Winkworth pentru admirabilul gust şi pentru splendoarea costumului ei.

Apoi are loc a doua parte a şaradei. E tot o scenă orientală. Hassan, într-un alt costum, stă lângă Zuleica, acum ei fiind împăcaţi. Kislar Aga a devenit un sclav negru şi paşnic. Răsare soarele în deşert, iar turcii îşi întorc capetele spre est şi se închină cu frunţile în nisip. Cum nu există dromaderi la îndemână, actorii cântă în glumă „Vin cămilele". În scenă apare un cap egiptean enorm. E un cap muzical şi, spre mirarea călătorilor în Orient, acesta începe să cânte un cântec compus de domnul Wagg.

Călătorii încep să danseze ca Papageno şi regele maur în „Flautul fermecat".

— Ultimele două silabe, răcneşte capul de egiptean.

Se deschide şi ultimul act. De data asta scena e un cort grec. Un bărbat înalt şi impunător se odihneşte. Deasupra lui se află coiful şi scutul său. Acum nu are nevoie de ele. Troia e la pământ. Ifigenia a fost omorâtă. Casandra e prizonieră

într-o încăpere de undeva din afara clădirii. *Anax andron*[1] – regele (colonelul Crawley, care habar nu are despre jefuirea cetății și despre răpirea Casandrei) – doarme în camera lui din Argos. Lumina unei lămpi face ca umbra mare a războinicului adormit să se propage pe perete.

Sabia și scutul Troiei sclipesc sub licărul de lumină.

Muzicienii cântă o îngrozitoare melodie din Don Juan până să apară statuia.

Aegisthus, palid la față, se furișează pe vârfuri.

Ce caută omul acesta cu obraz morbid care se uită atât de amenințător de după covorul de pe perete?

Ridică pumnalul să-l înjunghie pe cel ce doarme, care se întoarce în pat lăsându-și pieptul la vedere, ca pentru a fi înjunghiat. Nu-l poate lovi pe nobilul conducător în somn. Clitemnestra alunecă ușor în cameră ca o arătare închipuită; are brațele goale și albe; părul ei castaniu curge în valuri pe umeri; fața îi este palidă, funebră, iar în ochi se vede un licăr într-atât de înspăimântător, încât lumea se cutremură la vederea ei.

— Dumnezeule!, se aude prin rumoarea din sală. E doamna Rawdon Crawley.

Cu o expresie răutăcioasă, aceasta smulge pumnalul din mâna lui Aegisthus și înaintează spre pat. Lama cuțitului se vede lucind deasupra capului ei în lumina lămpii și... lampa se stinge, deodată, cu un geamăt care se înalță și totul devine întuneric.

Întunecimea și scena i-au speriat pe oameni. Atât de bine și-a jucat Rebecca rolul, cu o autenticitate atât de izbitoare, încât spectatorii au rămas toți muți, până când lămpile din hol au explodat de lumină și toată lumea a început să aplaude.

— Bravo, bravo!, s-a auzit glasul strident al lordului Steyne urlând peste ceilalți. Pe legea mea că ar face la fel și-n realitate, mormăi apoi între dinți.

Toți actorii au fost rechemați de către publicul care striga „Regizorul! Clitemnestra!"

Agamemnon nu a putut fi făcut să apară în costumul lui lung, ci a rămas în fundal alături de Aegisthus și alți actori din mica scenetă. Domnul Bedwin Sands le-a condus în față

[1] Regele doarme în camera lui (lat.).

pe Clitemnestra şi pe Zuleica. O mare personalitate insistă să fie prezentat fermecătoarei Clitemnestra.

— Da? L-ai înjunghiat exact in plin. Vrei să te măriţi cu altul?, remarcă pe bună dreptate Alteţa Sa regală.

— Doamna Rawdon Crawley a fost ucigătoare în rolul ei, spuse lordul Steyne.

Becky râse, veselă şi cu o privire îndrăzneaţă, şi făcu cea mai frumoasă plecăciune văzută vreodată.

Servitorii aduseră tăvi pline de răcoritoare, iar actorii dispărură după cortină pentru a se pregăti pentru al doilea tablou din şaradă.

Cele trei părţi din şaradă aveau să fie jucate sub formă de pantomimă, iar jocul se petrecu după următorul tipic:

Prima parte. Colonelul Rawdon Crawley, cavaler al Ordinului de Bath, cu o pălărie pleoştită, un baston şi o haină mare, un felinar împrumutat de la grajduri, trecu pe scenă urlând ca şi cum i-ar fi avertizat pe locuitorii din zonă cu privire la oră.

La geamul de jos se văd doi oameni ai străzii jucând cărţi şi căscând nevoie-mare. Apare un om care seamănă cu Boots (sergentul G. Ringwood), al cărui caracter este imitat la perfecţie, şi-i dezbracă pe cei doi de pantaloni. Apoi apare slujnica (onorabilul lord Southdown) cu două lumânări şi o ploscă cu apă fierbinte. Aceasta urcă la etaj şi încălzeşte aşternutul. Se foloseşte de ploscă drept armă cu care îi alungă pe cei doi oameni. Apoi iese. Oamenii îşi pun scufiile şi trag obloanele. Apare Boots, închide storurile la camera de la primul etaj. Se aude cum închide ferestrele pe dinăuntru. Toate luminile se sting. Muzica cântă *Dormez, dormez, chers Amours.* O voce de după cortină spune: "Prima parte".

A doua parte. Brusc, se aprind luminile. Melodia cântă vechea arie din John din Paris *Ah, quel plaisir d'etre en voyage.* E aceeaşi scenă. Între cele două etaje ale casei se vede un semn pe care este pictat blazonul familiei Steyne, iar clopoţelul sună în toată casa. În camera de jos, se vede un bărbat cu un sul lung de hârtie pe care i-l arată altui bărbat, care îşi flutură pumnii ameninţător, spunând pe un ton răstit că tot ceea ce se întâmplă e monstruos.

— Ostler, adu-mi lectica, strigă altcineva de la uşă.

O gâdilă pe slujnică (onorabilul lord Southdown) sub bărbie. Pare că-i regretă absența, la fel cum Calipso făcuse cu celălalt călător fantastic, Ulise[1]. Boots (onorabilul G. Ringwood) trece cu o cutie de lemn, cu flacoane de argint în ea, urlând „Oale" cu atâta haz și naturalețe, încât toată sala se pornește pe aplauze și i se aruncă un buchet. Poc, poc, poc fac bicele, lordul, slujnica și servitorul se reped la ușă, dar tocmai când apare un musafir distins, se trage cortina, iar invizibilul regizor strigă „Partea a doua".

— Cred că trebuie să fie un hotel, spune căpitanul Grigg de la gărzile de salvare.

Se iscă un râs general la gluma căpitanului. Nu e departe de adevăr.

În timp ce se fac pregătiri pentru a treia parte, muzicienii încep să cânte o combinație de cântece marinărești – „All in the Downs", „Cease Rude Boreas", „Rule Britannia", „In the Bay of Biscay O!" – deci se pregătește o scenă pe mare. Se aude un gong și se trage cortina.

— Și acum, oameni buni, la bord!, strigă o voce.

Oamenii își iau rămas-bun unii de la alții. Arată tulburați spre ceea ce par nori, reprezentați printr-o perdea neagră, și clatină din cap a teamă. Lady Squeams (onorabilul lord Southdown), cu câinele, bagajele, săculețele și soțul ei se așază și se agață de niște frânghii. E, în mod evident, un vapor.

Căpitanul (colonelul Crawley), cu un bicorn pe cap și un telescop în mână, intră în scenă și se uită în zare; haina îi flutură mult în spate, parcă umflată de vânt; când dă drumul pălăriei ca să se uite pe telescop, aceasta îi zboară, în aplauze imense. Vântul suflă la pupa. Muzica se întețește și se aude tot mai tare și mai tare șuierând; marinarii se clatină pe scenă ca și cum vaporul s-ar hurducăi cumplit. Trece o femeie de serviciu (onorabilul G. Ringwod) clătinându-se, cu șase ligheane în mână. Pune repede unul între lordul Squeams și soția lui, lovind cu piciorul câinele, care începe să schelălăie groaznic, iar ea își duce batista la gură și se grăbește ca și cum ar trebui să ajungă în cabina ei. Muzica se înalță în punctul culminant al furtunii excepționale și se încheie a treia parte.

[1] În „Odiseea", de Homer, Ulise ajunge pe insula nimfei Calipso, care-i oferă bărbatului nemurirea și el o refuză.

În acele zile, se făcea un mic spectacol de balet, „Le Rossignol" în care Montessu[1] şi Noblet[2] culeseseră numai lauri şi pe care domnul Wagg l-a transferat pe scena englezească sub formă de operă, scriind versuri – la care se pricepea foarte bine – pe frumoasa muzică de balet. Costumele erau pe stil vechi franţuzesc, iar micul lord Southdown apăru admirabil deghizat într-o femeie bătrână, cu mers împiedicat şi un baston strâmb.

Se auziră nişte triluri din spatele scenei şi un şiroit de apă de la o colibă pictată şi acoperită cu trandafiri întinşi pe pagode.

— Filomela! Filomela!, strigă bătrâna, iar Filomela apăru.

Şi mai multe aplauze – e doamna Rawdon Crawley, pudrată şi cu paiete – cea mai superbă marchiză din lume.

Intră râzând, fredonând o melodie, umblând repede pe scenă cu toată inocenţa jocului teatral prematur – face o plecăciune.

— Copila mea, tu râzi şi cânţi întotdeauna, spuse mama, iar fata răspunse fredonând „Trandafirul din balcon":

Trandafirul din balcon în zori mireasma-şi risipeşte
Fost-a golaş tot timpul iernii, la primăvar-a tot tânjit
Mă-ntrebi de ce mirosu-i dulce, de ce petala-i înfloreşte
Pentru că soarele e sus şi-am auzit un ciripit.

Privighetori de-a căror tril răsună codrul cel verde
Mute erau în codrul golaş, c-un vânt ce sufla cătrănit
Şi de mă-ntrebi motivul pentru care ele-au început
să cânte
Pentru că soarele e sus şi frunzele au înverzit.

Şi mamă, fiecare cu a ei, pasărea cântu-şi regăseşte
Iar trandafirul zdrenţuit, culoarea ce faţa-i înroşeşte
Sufletu' meu e plin de-un soare ce saltă şi se veseleşte
Pe când eu cânt, mă-mbujorez – iată cum este!

[1] Pauline-Euphrosine Paul (1803–1877) – balerină din Franţa.
[2] Marie-Élisabeth Noblet (1801–1852) – balerină din Franţa.

În pauzele dintre strofele acestui cântec, personajul numit „mamă", ale cărui mustăți mari se vedeau de sub bonetă, părea nerăbdător să-și demonstreze afecțiunea maternă prin a o îmbrățișa pe inocenta făptură care juca rolul fiicei. Fiecare dovadă de afecțiune fu primită cu aclamații și râsete din partea publicului care-i urmărea. La finalul scenei (în timp ce se cânta o simfonie a așa-ziselor păsări ciripitoare), întreaga sală ceru un bis în unanimitate, și privighetoarea serii primi nenumărate aplauze și buchete. Aplauzele lordului Steyne fură cele mai răsunătoare. Becky, privighetoarea, luă florile care-i fuseseră aruncate și le apăsă lângă inimă, cu aerul unei actrițe de comedie desăvârșite. Lordul Steyne era înnebunit de încântare. Entuziasmul musafirilor săi se împletea cu-al lui armonios. Dar unde era frumoasa Houri cea cu ochi negri, care provocase atâta încântare în prima șaradă? Era de două ori mai frumoasă decât Becky, dar strălucirea celei de-a doua o eclipsase. Toate laudele se îndreptau spre aceasta din urmă. Stephens, Caradori, Ronzi de Begnis[1], toți o comparau cu una sau alta și decretară pe bună dreptate că, dacă ar fi fost o actriță reală, nimeni n-ar fi întrecut-o. Atinsese punctul culminant: glasul ei se înălță într-un tril peste ropotele de aplauze și făcu un salt în sus la fel de amplu și de vesel precum îi era triumful. Distracțiile prezentate de scenă continuară cu un bal și toată lumea se îngrămădi în jurul lui Becky, care fu principalul punct de atracție al serii. Fețele regale se jurară că Becky era perfecțiunea întruchipată și o antrenau în permanență în discuții. Sufletul mic al femeii se umplu de mândrie și de bucurie față de aceste onoruri; vedea averi, faimă, eleganță dinaintea ochilor. Lordul Steyne îi era ca un sclav, urmând-o peste tot, abia vorbind altcuiva din sală în afară de ea; și tot ei îi aduse cele mai intense complimente și atenții. Becky era încă îmbrăcată în costumul de marchiză și dansă un menuet cu monsieur de Truffigny, cu monsieur Le Duc de la Jabotière, ataşatul ambasadei. Iar ducele, care era la curent cu toată tradiția Curții, decretă că doamna Crawley era demnă să fi fost eleva lui Vestris[2] și să fi apărut la Versailles. Numai demnitatea, guta și cel mai profund simț al datoriei

[1] Soprane ale vremii.
[2] Marie-Jean-Augustin Vestris (1760–1842) – dansator francez.

şi al sacrificiului personal îl împiedicară pe Excelenţa Sa să nu danseze cu ea, dar declară public că o doamnă care ştie să vorbească şi să danseze ca doamna Rawdon merita să ajungă printre ambasadoarele Europei. Se consolă abia când auzi că e pe jumătate franţuzoaică prin naştere.

Numai o compatrioată ar fi putut dansa acel superb dans într-un asemenea mod, spuse Excelenţa Sa.

Apoi, Becky dansă un vals cu domnul Klingenspohr, vărul şi ataşatul prinţului Peterwaradin.

Prinţul, încântat şi cu mai puţine reţineri decât diplomatul francez, insistă să-i vină şi lui rândul la fermecătoarea făptură, şi pluti prin sala de bal cu ea, agitându-şi diamantele ciucurilor de la cizmele şi vestonul de husar, până când rămase aproape fără suflare.

Paşei Papoosh însuşi i-ar fi plăcut să danseze cu ea dacă această distracţie ar fi fost o obişnuinţă şi în ţara lui. Toţi invitaţii făcură un cerc în jurul ei şi o aplaudară frenetic, de parcă ea însăşi ar fi fost Noblet sau Taglioni[1].

Toată lumea era în extaz, la fel şi Becky, după cum bine vă puteţi da seama. Trecu pe lângă lady Stunnington cu o privire răutăcioasă.

Le luă de sus pe lady Gaunt şi pe cumnata ei uimită la culme – le zdrobi pe toate rivalele ei care aveau farmece de împărţit. Cât despre doamna Winkworth, cu părul ei lung şi ochii aceia minunaţi, care făcuseră o asemenea senzaţie la începutul serii – unde mai era ea acum de găsit? Nicăieri în acea cursă. Putea să-şi smulgă părul şi să-şi scoată ochii şi nimeni nu ar fi băgat de seamă şi nici nu ar fi deplâns nenorocirea ei.

Cel mai mare triumf al serii veni la momentul cinei.

Becky fu aşezată la masa mare şi exclusivistă, împreună cu prinţul, exaltat, aşa cum am amintit, şi cu restul invitaţilor de seamă.

Fu servită pe o farfurie de aur. Putea să aibă perle topite în şampanie dacă-şi dorea – o altă Cleopatră –, iar prinţul i-ar fi dăruit jumătate din nestematele de pe vestonul lui pentru o privire caldă a ochilor ei orbitor de frumoşi. Jabotière scrise acasă despre ea guvernului său. Doamnele de la alte

[1] Marie Taglioni (1804–1884) – balerină din Italia.

mese, care fură servite din simple farfurii de argint și care observară atenția constantă a lordului Steyne față de ea, se jurară că asta e ca o infatuare monstruoasă și o insultă la adresa doamnelor de același rang. Dacă sarcasmul ar ucide, lady Stunnington ar fi linșat-o pe loc.

Rawdon Crawley era speriat de acest triumf. Părea că, într-un fel sau altul, îl separă de soția lui mai mult ca niciodată. Se gândi cu un sentiment foarte asemănător cu durerea cât de infinit superioară îi era ea.

Când sosi ora plecării, Becky fu urmată la trăsură de o mulțime de bărbați. Cei care nu aveau trăsuri strigau după ele, iar omul care stătea în fața porților mari de la Gaunt House saluta pe fiecare cum ieșea, exprimându-și speranța ca lordul respectiv să se fi bucurat de serată.

Trăsura doamnei Rawdon Crawley, care veni strigată, hurducăi puțin prin curtea luminată, apoi o luă spre aleea acoperită. Rawdon își urcă soția în trăsură, iar aceasta plecă. Domnul Wenham îi propusese bărbatului o plimbare până acasă, oferindu-i un trabuc în semn de delectare.

Își aprinseră trabucele de la făclia unuia dintre mulții băieți de-afară, și Rawdon o luă cu amicul lui, Wenham, spre casă. Două persoane se desprinseră de grup și-i urmară pe ce doi, iar unul dintre bărbați veni și-l bătu pe Rawdon pe umăr:

— Îmi cer scuze, colonele, dar aș vrea să vă vorbesc în particular.

Celălalt fluieră tare, și apăru o trăsură dintre cele staționate la poarta de la Gaunt House. Aghiotantul veni pe partea opusă și se puse în fața colonelului.

Bravul soldat își dădu numaidecât seama ce-l paște. Era în mâinile portăreilor. Se dădu înapoi și căzu în brațele primului dintre ei, cel care-l atinsese.

— Suntem trei, nu are rost să te opui, zise cel din spate.

— Ești Moss, nu?, zise colonelul care păru că-l recunoaște. Despre ce sumă e vorba?

— Neînsemnată, șopti domnul Moss, din Cursitor Street, Chancery Lane, asistent al șerifului de Middlesex. O sută șaizeci și șase și optezeci și șase de pence, la cererea domnului Nathan.

— Wenham, împrumută-mi o sută, pentru Dumnezeu, spuse bietul Rawdon. Acasă am şaptezeci.

— N-am nici zece lire, spuse domnul Wenham. Noapte bună, băiete!

— Noapte bună, spuse Rawdon trist.

Iar Wenham se îndepărtă şi Rawdon Crawley îşi termină trabucul, în vreme ce trăsura trecea pe sub Temple Bar[1].

[1] Poartă ce delimita partea vestică a centrului Londrei (City), marcând intrarea pe un bulevard central; astăzi, pe locul acesteia, se află o statuie.

52

Lordul Steyne apare într-o lumină de-a dreptul favorabilă

Când lordul Steyne era binedispus, nu făcea nimic pe jumătate, iar bunătatea lui faţă de familia Crawley aduse cea mai mare onoare atitudinii sale darnice. Lordul îşi extinse atenţiile şi faţă de micul Rawdon. Îi atenţiona pe părinţi de necesitatea ca băiatul să fie trimis la o şcoală publică, şi că ajunsese la vârsta la care ambiţia de-a reuşi, principiile de bază ale latinei, exerciţiile de lupte şi tovărăşia colegilor aveau să-i fie de mare ajutor. Tatăl protestă că nu are destui bani ca să-şi trimită copilul la o şcoală publică; mama spuse că Briggs era o profesoară perfectă pentru el, care-l învăţase excelent (ceea ce era adevărat) engleză, bazele latinei şi alte cunoştinţe generale. Dar toate aceste proteste fură şterse de insistenţele generoase ale marchizului de Steyne. El era unul dintre protectorii renumitului colegiu numit Whitefriars. În vremurile de odinioară, fusese o mănăstire cisterciană, pe vremea când Smithfield, cu care terenurile mănăstirii se intersectau, fusese loc de turniruri. Ereticii încăpăţânaţi erau de regulă aduşi acolo unde puteau fi arşi pe rug. Henric al VIII-lea, apărător al credinţei, pusese mâna pe mănăstire şi pe procesiunile ei, după care îi spânzură şi-i tortură pe unii dintre călugării care nu se obişnuiseră cu reforma lui. În cele

din urmă, locul şi terenul de alături au fost cumpărate de un mare negustor şi, cu ajutorul altora care aveau pământuri şi bani, a fondat un renumit spital pentru vârstnici şi copii. În afara lăcaşului aproape monastic, s-a dezvoltat o şcoală, care încă mai există, păstrează ritualurile ei medievale şi toţi cistercienii se roagă ca aceasta să înflorească.

Unii dintre cei mai înalţi nobili, prelaţi şi demnitari din Anglia sunt patroni ai acelui renumit lăcaş. Şi cum băieţii au condiţii de şedere, de mâncare şi de educaţie confortabile, şi cum aceştia sunt îndrumaţi mai apoi spre burse la universitate şi spre o viaţă bisericească, mulţi tineri domnişori au înclinaţii spre profesiile ecleziastice încă de la cea mai fragedă vârstă, existând destul de multe presiuni pentru a obţine un post acolo. Iniţial, locul era destinat fiilor celor săraci şi pentru a servi clericii şi laicii, dar mulţi dintre nobilii patroni ai instituţiei, cu un sentiment exagerat şi oarecum capricios de dărnicie, au ales tot felul de ţinte pentru a-şi manifesta bunătatea. A fi educat pe gratis şi a avea un viitor luminos şi o profesie asigurată era un plan atât de extraordinar, încât unii dintre cei mai bogaţi nu-l respinseră. Şi nu numai rubedeniile personajelor distinse îşi trimiseseră fiii acolo pentru a profita de şansă, ci până şi înalţii reprezentanţi ai naţiunii; reverenzii îşi trimiteau odraslele sau pe fiii celor din propriul cler, în timp ce, pe de altă parte, unii nobili nu pregetau a lua sub aripa lor pe copiii unor servitori de încredere de-ai lor. Astfel că un băiat care intra acolo avea o societate de tineri de toate categoriile cu care să se întovărăşească.

Cu toate că singura carte pe care Rawdon Crawley o studiase vreodată fusese „Calendarul curselor de cai" şi cu toate că singurele sale amintiri despre învăţăturile luate de bunăvoie erau legate de biciuirile primite la Eton în tinereţe, avea totuşi acel respect decent şi sincer pentru metodele clasice de învăţare pe care nobilii englezi le simt, fiind bucuros să se gândească la faptul că fiul lui avea să aibă ceva asigurat în viaţă şi poate chiar o ocazie de a deveni un învăţat. Şi, cu toate că băiatul lui era principala lui consolare şi companie, de care era legat prin zeci de lucruri mărunte, despre care nu îndrăznea să-i vorbească soţiei fiindcă aceasta îl tratase cu cea mai cruntă indiferenţă, Rawdon acceptă imediat să se

despartă de el și să-i ofere cele mai mari avantaje în ceea ce privește confortul și beneficiile, de dragul lui. Nu-și dăduse seama cât de mult îl iubește până ce nu fu obligat să se despartă de el. Când copilul plecă, Rawdon se simți mai trist și mai abătut decât voia să recunoască, chiar mai trist decât băiatul însuși, care era destul de fericit să înceapă o viață nouă și să găsească colegi de-o vârstă cu el. O dată sau de două ori când colonelul încercase, în felul lui stângaci, să-și exprime sentimentele cu privire la plecarea băiatului, Becky izbucnise în râs. Sărmanul om simțea că plăcerea sa cea mai mare și cel mai apropiat prieten îi fuseseră luați de lângă el. Adesea se uita pierdut la patul mic și gol din camera lui de toaletă unde dormise copilul. Îi lipseau enorm de mult diminețile și în zadar încercă să se plimbe prin parc fără el. Nu-și dădu seama cât de singur este până să plece Rawdon. Îi plăceau oamenii care-l iubiseră pe Rawdon și obișnuia să stea ore în șir cu sora lui, lady Jane, și să-i vorbească despre virtuțile, aspectul fizic și zecile de calități ale copilului. Mătușa tânărului Rawdon era foarte atașată de el, la fel și fetița ei, care plânse grozav când veni ziua în care vărul ei plecă. Cele mai frumoase și mai sincere sentimente ale bărbatului ieșeau la iveală în aceste scene emoționante, pline de dragoste paternă, pe care el le trăia în prezența lor, încurajat fiind de mila pe care ele i-o arătau. Prin aceste trăiri, pe care el nu le putea exprima în fața soției, câștigase nu doar bunăvoința lui lady Jane, dar și recunoștința ei sinceră. Cele două femei se întâlneau cât mai rar cu putință. Becky râdea amarnic de sensibilitatea și blândețea lui Jane, în timp ce natura caldă și delicată a celeilalte nu se putea revolta împotriva atitudinii răutăcioase a cumnatei sale. Rawdon se înstrăină de soția lui mai mult decât și-ar fi dat seama sau decât recunoștea în sinea lui. Ei nu-i păsa. Și nu ducea nici lipsa lui, nici a altcuiva. Îl privea pe Rawdon drept omul bun la toate și umilul ei sclav. Oricât de abătut sau posomorât ar fi fost el, ea nu-l lua în seamă și-l trata numai cu un rânjet ironic. Becky era preocupată de poziția, de plăcerile ei sau de avansarea pe treptele societății. Trebuia să aibă un loc acolo, asta era sigur.

Buna Briggs fu cea care-i pregăti băiatului cufărul cel mic, pe care acesta avea să-l ia cu el la școală.

Molly, menajera – Molly cea bună şi credincioasă, în ciuda multor salarii neplătite – se jeli pe hol când el plecă. Doamna Becky nu-l lăsă pe soţul ei să ia trăsura pentru a-l duce pe băiat la şcoală. Auzi! Să ducă el caii în centru – cine mai pomenise aşa ceva! Să-şi ia o trăsură de închiriat. Apoi nu se oferi a-l săruta măcar o dată pe băiat, şi nici el nu dori să o îmbrăţişeze; în schimb, o sărută pe bătrâna Briggs (faţă de care, de regulă, era foarte timid ca s-o îmbrăţişeze) şi o consolă spunându-i că avea să vină acasă sâmbetele, iar ea va avea ocazia să-l vadă. Când trăsura lor o luă spre centru, trăsura lui Becky o porni spre parc. În vreme ce tatăl şi fiul intrară pe porţile vechii şcoli – unde Rawdon îl lăsă şi se întoarse cu o senzaţie de tristeţe mai mare decât avusese vreodată –, Becky ciripea şi râdea în mijlocul a vreo douăzeci de dandy.

Rawdon se întoarse pe jos acasă, foarte mohorât, şi mâncă singur cu Briggs. Se arătă foarte amabil cu ea şi recunoscător pentru dragostea şi grija femeii faţă de băiat. Conştiinţa îl necăjea pentru banii împrumutaţi de la Briggs şi pentru minciunile spuse. Discutară multă vreme despre micul Rawdon, pentru că Becky veni acasă numai ca să se schimbe şi să se ducă la cină – iar el se duse ca de obicei să-şi bea ceaiul cu lady Jane şi să-i povestească despre cele întâmplate, despre cum micul Rawdon plecase de la el ca ultimul sărăntoc, cum avea să poarte o manta şi şosete până la genunchi şi cum tânărul Blackball – fiul lui Jack Blackball de la regiment – îl luase sub aripa lui şi promisese să fie bun cu el.

În decursul unei săptămâni, tânărul Blackball făcu din micul Rawdon omul lui bun la toate, cel care-i lustruia pantofii şi cel care-i prăjea pâinea; îl iniţiase în misterele gramaticii latine şi-l atinsese de trei sau patru ori, dar nu foarte tare. Faţa plăcută a micuţului îi aducea multe avantaje. Rawdon primi exact atâta bătaie cât meritase, fără îndoială; cât despre lustruirea pantofilor, prăjitul pâinii şi mici comisioane – oare nu erau acestea elemente necesare în educaţia oricărui tânăr gentleman?

Nu ne preocupă generaţia a doua şi traiul domnişorului Rawdon la şcoală; altminteri povestea de faţă ar continua la infinit. Colonelul se duse să-şi vadă fiul la scurt timp după aceea şi-l găsi destul de bine şi de fericit, cu zâmbetul pe

față și vesel, îmbrăcat în mica manta și cu ciorapi până la genunchi.

Tatăl lui, înțelept, îi dădu un mic bacșiș de un napoleon lui Blackball, profesorul, asigurând astfel bunăvoința tânărului față de cel care-i făcea sarcinile mărunte. Ca protejat al lordului Steyne, nepot al unui membru al Parlamentului de la țară și fiu al unui colonel care deținea Ordinul de Bath, al cărui nume apărea printre cele mai distinse grupuri în „The Morning Post", probabil nici autoritățile școlii nu erau dispuse să-l trateze rău pe băiat. Micuțul avea o grămadă de bani de buzunar, cu care-și cinstea colegii, oferindu-le tarte cu fragi; adesea i se permitea să vină acasă sâmbetele, la tatăl lui, care întotdeauna făcea o sărbătoare din ziua respectivă. Când era liber, Rawdon îl ducea la teatru sau îl trimitea acolo cu valetul, iar duminicile se ducea la biserică împreună cu Briggs, cu lady Jane și cu verii lui. Rawdon se minuna de poveștile lui despre ce făcea la școală, despre bătăi și micile sarcini pe care le avea. Nu după multă verme, învățase numele tuturor profesorilor și ale celor mai mulți dintre băieți la fel de bine ca micul Rawdon. Îl invită pe prietenul cel mai bun al lui Rawdon și-l îmbuibă cu prăjituri, stridii și vin, după piesă. Încercă să pară un cunoscător al gramaticii latine când micul Rawdon îi arătă unde ajunseseră.

— Ține-o tot așa, băiete, îi spuse grav, nimic nu se compară cu educația clasică serioasă! Nimic!

Disprețul lui Becky față de soțul ei creștea cu fiecare zi.

— Fă ce vrei; mănâncă unde vrei; du-te și bea bere cu ghimbir și inspiră praf de rumeguș la cârciuma lui Astley; sau du-te și cântă psalmi cu lady Jane! Numai nu te aștepta ca eu să mă ocup de băiat. Trebuie să mă ocup și de interesele tale, pentru că tu nu ești în stare să vezi de ele. Unde, mă rog, ai fi tu acum și ce poziție în societate ai avea dacă eu nu mă îngrijeam de tine?

Și, pe bună dreptate, nimeni nu dorea prezența lui Rawdon la seratele la care mergea Becky. De cele mai multe ori, era invitată fără el. Vorbea despre persoanele de vază de parcă ar fi fost stăpână peste toată zona Mayfair, iar când Curtea regală era în doliu, purta tot timpul negru.

Cum lordul Steyne se ocupa de micul Rawdon, adoptând un interes atât de patern faţă de afacerile acestei familii sărace, tot el crezu de cuviinţă că cheltuielile familiei s-ar diminua în avantajul lor prin plecarea domnişoarei Briggs, pentru că Becky era îndeajuns de isteaţă pentru a-şi ţine casa. În capitolul precedent am spus cum nobilul generos oferise bani protejatei sale pentru a-şi plăti datoria faţă de domnişoara Briggs, care rămăsese totuşi în casa lor. Atunci, lordul ajunse la concluzia nefericită că doamna Crawley se folosise de bani într-un alt scop decât cel pentru care darnicul ei protector îi oferise. Oricum, nu era într-atât de neobrăzat încât să-şi împărtăşească suspiciunile doamnei Becky, ale cărei sentimente puteau fi rănite la orice controversă pe tema banilor; probabil că avusese zeci de alte motive pentru a se folosi altfel de acei bani. În schimb, era hotărât să-şi facă pe plac şi să afle adevărata stare de fapt a lucrurilor, iar pentru asta începu să investigheze situaţia în cel mai prudent şi mai delicat mod cu putinţă.

În primul rând, profită de prima ocazie pentru a o trage de limbă pe domnişoara Briggs. Ceea ce nu era dificil – puţină încurajare o făcea pe biata femeie să înceapă să spună câte-n lună şi-n stele şi să dea totul din ea. Într-o zi, când doamna Rawdon plecă la plimbare (după cum domnul Fiche, servitorul de credinţă al lordului, află cu mare uşurinţă de la grajdurile unde Crawley îşi ţinea trăsurile şi caii, sau mai degrabă unde omul în livrea ţinea o trăsură şi cai pentru domnul şi doamna Crawley), lordul apăru în casa din Curzon Street şi îi ceru lui Briggs o ceaşcă de cafea. Îi spuse că avea veşti bune despre situaţia de la şcoală cu băiatul, iar în cinci minute află că doamna Rawdon nu-i dăduse nimic, cu excepţia unei mantale de mătase neagră, pentru care domnişoara era extrem de recunoscătoare.

Lordul râse în sinea lui de nevinovata declaraţie. Adevărul e că buna lui amică, Rebecca, îi oferise o poveste foarte detaliată a bucuriei cu care Briggs primise banii – şi anume o mie douăzeci şi cinci de lire – precum şi investiţiile pe care ea le făcuse; şi cu câtă durere în suflet se despărţise ea, Becky, de acei bani. „Cine ştie", probabil că-şi spusese ea, „poate-mi va da şi mai mult." Cu toate astea, lordul nu sugeră nimic în

acest sens micii vulpițe, gândindu-se probabil că deja fusese prea generos.

Apoi avu curiozitatea să o întrebe pe Briggs despre starea propriilor afaceri. Și ea-i spuse cuminte care era poziția ei, cum rudele ei primiseră o parte din bani, cum colonelul Crawley luase o altă parte, pentru care avea cele mai bune acțiuni și dobânzi, și cum domnul și doamna Rawdon fuseseră îndeajuns de buni și vorbiseră cu sir Pitt, care avea să administreze restul banilor în cel mai avantajos mod pentru ea, atunci când va avea timp; lordul se interesă cât investise colonelul pentru ea, iar domnișoara Briggs spuse de îndată, și sinceră, că suma era de șase sute de lire fix.

Imediat însă ce povesti aceste lucruri, Briggs își regretă sinceritatea și-l rugă pe lord să nu-i spună doamnei Crawley de confesiunile ei.

— Colonelul a fost atât de bun; domnul Crawley s-ar simți ofensat și i-ar da înapoi banii, pentru care ea nu ar lua o dobândă mai bună în altă parte.

Lordul Steyne promise amuzat că n-are să divulge niciodată discuția lor, și tot mai râdea atunci când se despărți de domnișoara Briggs. „Ce diavoliță desăvârșită!", își zise. „Ce actriță, ce excelentă întreprinzătoare! Zilele trecute mai să-mi mai ia o a doua tranșă cu stilul ei dulceag. Le întrece pe toate femeile pe care le-am văzut în decursul vieții mele, pe care mi-am trăit-o din plin. Toate sunt mici copile pe lângă ea. Eu însumi sunt un neinițiat și un naiv în mâinile ei – un naiv îmbătrânit. Nimeni n-o egalează în minciună." Admirația lordului pentru Becky se intensifică foarte mult după aceste dovezi de istețime. Faptul că voia bani nu era nimic, dar faptul că obținuse o sumă dublă și că nu plătise pe nimeni din ea era o lovitură magnifică. Iar Crawley – gândi lordul – nu e chiar atât de prost pe cât arată și pare. A manevrat situația cu multă istețime de partea lui. După fața și atitudinea lui, nimeni n-ar zice că știe ceva despre afacerile cu bani, și totuși el a pus-o să facă asta, el a cheltuit banii, fără îndoială. Cunoaștem că lordul se înșela, dar asta-i influență foarte mult comportamentul față de colonelul Crawley, pe care începu să-l trateze fără nicio urmă din respectul pe care-l afișase înainte. Niciodată protectorul doamnei Crawley nu se gândi

că acesta şi-ar putea face propriile provizii, şi probabil, dacă e să spunem adevărul, îl judeca pe colonelul Crawley după experienţa lui cu alţi bărbaţi, pe care-i cunoscuse de-a lungul vieţii trăite "din plin", pe parcursul căreia avusese de-a face cu slăbiciunile umane. Pe-atâţia îi cumpărase în timpul vieţii, încât era sigur că i se ierta convingerea că aflase şi preţul acestui personaj.

O încolţi pe Becky la prima ocazie când o prinse singură şi o complimentă, amuzat, pentru isteţimea ei de a obţine mai mulţi bani decât avea nevoie. Becky nu se arătă foarte surprinsă. Nu avea obiceiul a minţi decât atunci când o cerea situaţia, dar în astfel de cazuri urgente obişnuia să mintă fără oprelişti. Şi pe dată se pregăti cu o altă poveste plauzibilă potrivită în situaţia respectivă, pe care i-o turnă numaidecât protectorului ei. Recunoştea că povestea anterioară fusese o minciună, o minciună vicleană. Dar cine o determinase să procedeze aşa?

— Ah, nu ştiţi cât de multe trebuie să sufăr şi să îndur în tăcere. Mă vedeţi veselă şi fericită cu dumneavoastră, dar nu ştiţi cât am de îndurat când nu am pe nimeni care să mă protejeze. Soţul meu, prin ameninţări şi un comportament cum nu se poate mai brutal, m-a forţat să cer acea sumă cu care v-am înşelat generozitatea. Şi tot el, prevăzând întrebările ce aveau s-apară cu privire la cum am cheltuit banii, m-a obligat să spun acea poveste. El a luat banii. El mi-a spus că a plătit-o pe domnişoara Briggs. N-am vrut şi n-am îndrăznit să mă îndoiesc de el. Iertaţi răul pe care un om disperat e obligat să-l săvârşească şi fie-vă milă de o femeie nenorocită. Şi, pe când vorbea, izbucni în lacrimi. Virtutea persecutată nu s-a arătat nicicând mai mişeleşte distrusă.

Cei doi purtară o conversaţie lungă în trăsura doamnei Crawley în timp ce dădură de multe ori ocol prin Regent's Park, o conversaţie ale căror detalii nu e necesar să le repetăm, dar al cărei rezultat fu că, la întoarcerea acasă, Becky zbură numaidecât la Briggs şi o anunţă zâmbitoare că are o veste foarte bună pentru ea. Lordul Steyne se purtase cum nu se poate mai nobil şi mai generos – întotdeauna se gândea ce şi când să facă. Acum, că micul Rawdon era plecat, buna ei doamnă de companie nu mai era de folos. Era peste măsură de

tristă să se despartă de Briggs, dar veniturile pe care le aveau o obliga să se folosească de orice mijloc de economisire, iar amărăciunea ei se consola la gândul că lui Briggs i-ar merge mult mai bine alături de protectorul ei decât în modesta ei casă. Doamna Pilkington, menajera de la Gauntly Hall, îmbătrânise extrem de mult, avea reumatism și nu mai putea să se îngrijească așa cum trebuie de acea casă vastă, și deci trebuia înlocuită. Poziția era una excelentă. Familia nu se ducea la Gauntly mai mult de două ori pe an. Pe vremuri, doamna casei era stăpâna acelei reședințe superbe – avea câte patru mese pe zi, primea vizita membrilor clerului și a celor mai respectabili oameni din regiune – practic domnea peste Gauntly. Cele două menajere dinainte de doamna Pilkington se măritaseră cu preoți de la Gauntly, dar doamna Pilkington nu putuse face la fel, pentru că era mătușa reverendului actual. Poziția nu avea să-i revină tocmai acum, dar putea merge să o viziteze pe doamna Pilkington să vadă dacă i-ar plăcea să o urmeze.

Cuvintele nu pot să exprime recunoștința înălțătoare pe care o simți Briggs în acele momente! Tot ce ceru fu ca micului Rawdon să i se permită a o vizita acolo. Becky îi promise – i-ar fi promis orice. Când soțul ei veni acasă, Becky fugi imediat la el și-i dădu îmbucurătoarea veste. Rawdon se bucură de două ori mai mult; i se lua o piatră de pe conștiință în ceea ce privește banii bietei Briggs. Oricum avea bani, dar... el nu avea liniște în gândul lui. Îi povesti micuțului lord Southdown despre măsura lordului Steyne și se miră de privirea pe care acesta i-o aruncă. Apoi îi povesti lui lady Jane despre această a doua dovadă de bunătate din partea lordului, și ea, la fel, fu tulburată și îngrijorată. Așa că-i spuse lui sir Pitt:

— E prea inteligentă, prea veselă ca să meargă din seară în seară fără o doamnă de companie, spuseră amândoi. Trebuie să te duci tu cu ea, Rawdon, oriunde se duce ea. Și trebuie să-i găsești drept companie pe una dintre fetele de la Queen's Crawley, poate, deși i-ar fi de puțină încredere.

Dar Becky trebuia să aibă pe cineva. Între timp, însă, era evident că buna Briggs nu avea cum să piardă șansa vieții de a se stabili undeva, așa că-și împachetă bagajele și porni la drum. Și, astfel, doi dintre paznicii lui Rawdon ajunseseră în mâinile dușmanului.

Sir Pitt se duse şi-i ţinu cumnatei sale o predică despre faptul că o concediase pe Briggs şi despre alte probleme de familie mai delicate. În van încercă ea să-i demonstreze cât de necesară era protecţia pe care o oferea sir Pitt pentru soţul ei şi cât de crudă trebuie să fi fost ea pentru a o priva pe Briggs de poziţia oferită. Implorări, rugăminţi, zâmbete, lacrimi – nimic nu reuşi să-l mulţumească pe sir Pitt, care aproape că se certă cu cea pe care odată o admirase. Îi vorbi despre onoarea familiei, despre reputaţia nepătată a numelui Crawley, exprimându-şi indignarea faţă de faptul că ea-i primea în casă pe francezi, pe acei distinşi francezi, pe lordul Steyne însuşi – care era mai tot timpul la uşa ei, care petrecea ore întregi zi de zi în compania ei, şi a cărei prezenţă iscase bârfe despre ea în rândul oamenilor. Iar în calitate de conducător al familiei, o imploră să fie mai prudentă. Lumea deja începea să o trateze cu dispreţ. Lordul Steyne, cu toate că era un nobil şi cu o poziţie dintre cele mai înalte şi virtuţi asemenea, era un bărbat ale cărui atenţii ar fi compromis orice femeie. Astfel, o rugă, o imploră şi-i ordonă cumnatei să fie atentă în relaţia ei cu nobilul în cauză.

Becky îi promise totul – absolut orice voise Pitt. Dar lordul Steyne veni la ea la fel de des ca înainte, iar mânia lui sir Pitt se intensifică. Mă întreb dacă lady Jane era şi ea mânioasă sau fericită că soţul ei găsise în sfârşit cusururi favoritei sale, Rebecca. Cum vizitele lordului continuară, ale lui sir Pitt se răriră, iar soţia lui ar fi vrut întreruperea oricăror relaţii cu acel nobil şi refuză invitaţia trimisă de marchiză pentru noaptea cu şarade. Becky abia dacă-i mai vorbi şi nici nu o mai băgă în seamă pe cumnata ei. Pitt Crawley declară că atitudinea ei era monstruos de inadecvată, acuză în cuvinte dure obiceiul ei de a juca roluri şi de a se îmbrăca în haine ce nu se potriveau unei doamne de origine britanică; iar după terminarea şaradelor, îl critică şi pe Rawdon pentru apariţiile lui în piese şi pentru că-i permisese soţiei să se alăture unor manifestaţii atât de inadecvate.

Rawdon spuse că nu o va mai lăsa, şi pe bună dreptate; poate din cauza aluziilor făcute de fratele şi sora lui devenise mai atent şi un casnic desăvârşit. Renunţă la biliard şi la vizitele la club. Nu mai pleca niciodată de-acasă. O lua pe Becky

la plimbare, se ducea conștiincios cu ea la toate seratele. Ori de câte ori venea lordul Steyne, îl găsea pe colonel acasă. Iar când Becky sugeră să iasă fără soțul ei sau când primi invitații doar pentru ea, el îi ordonă categoric să le refuze. Și era ceva în caracterul lui care obliga la supunere. Ca să-și facă sieși dreptate, Becky se arătă fermecată de bravura lui Rawdon. Dacă el era posomorât, ea nu era niciodată. Fie că aveau sau nu prieteni în vizită, ea era tot timpul cu zâmbetul pe buze și era atentă, astfel ca el să fie mulțumit și împăcat. Era din nou ca în primele zile ale mariajului lor – aceeași bună dispoziție, aceeași prevedere, veselie, încredere și recunoștințe simple.

— Cât de plăcut este, spunea ea, să te am pe tine alături în trăsură decât pe prostuța aia de Briggs! Haide să continuăm la fel, dragul meu Rawdon! Ce frumos ar fi și ce fericiți vom fi dacă am avea bani!

După cină, el adormea în fotoliul lui, obosit, amețit și impunător. Iar când se trezea, totul se lumina cu zâmbete candide. Era sărutat cu multă bucurie. Ajunsese să se întrebe dacă într-adevăr avusese vreodată suspiciuni. Nu, nu le avusese niciodată – toate acele dubii nenorocite și îndoieli apăsătoare din mintea lui erau numai din gelozie. Ea-l iubea; întotdeauna îl iubise. În ceea ce privește strălucirea ei în societate, nu era vina femeii, ea se născuse pentru a străluci printre acei oameni. Existase oare o femeie care să vorbească, să cânte sau să facă orice altceva ca ea? Și măcar dacă i-ar fi fost drag de copilul lor!, gândi Rawdon. Dar mama și fiul nu puteau niciodată să fie aduși laolaltă.

Și pe când mintea lui Rawdon era tulburată de astfel de gânduri și nedumeriri, se petrecu incidentul amintit în ultimul capitol, iar nefericitul colonel se pomeni arestat și luat de acasă.

53
Eliberarea şi catastrofa

Aşadar, prietenul nostru Rawdon ajunse la casa condusă de domnul Moss, în Cursitor Street, unde fu poftit în acel jalnic lăcaş de ospitalitate. Când trăsura ajunse acolo zdrăngănind, zorii abia mijeau pe deasupra acoperişurilor vesele din Chancery Lane. Un băieţel evreu cu ochi trandafirii şi roşcovan ca o sfeclă îi pofti pe cei trei înăuntru, iar Rawdon fu condus la etajul de jos de către domnul Moss, cel care-l însoţise şi care-l găzduia, care îl întrebă foarte vesel dacă vrea un pahar de ceva ca să se încălzească după drum. Colonelul nu era atât de abătut cum ar fi unii după ce părăsesc un palat şi o *placens uxor*[1] pentru ca apoi să se pomenească într-o casă pentru datornici. Ca să spunem adevărul, mai fusese musafirul domnului Moss o dată sau de două ori. N-am considerat necesar să pomenim pe parcursul povestirii despre aceste mici incidente domestice; dar cititorul poate fi sigur că e cu neputinţă ca acest lucru să nu se întâmple de câteva ori în viaţa unui om care trăieşte de azi pe mâine.

La prima vizită la domnul Moss, colonelul, pe atunci burlac, fusese eliberat prin generozitatea mătuşii sale. Când călcase strâmb a doua oară, Becky, cum nu se poate mai bună şi mai afectuoasă, împrumutase suma de bani de la lordul Southdown şi-l convinsese pe creditorul soţului (care era cel

[1] Soţie încântătoare (lat.).

care-i vindea şalurile, rochiile de velur, batistele de mătase, zorzoanele şi obiectele mărunte) să primească o parte din suma cerută şi o promisiune legală de la Rawdon pentru restul banilor. Deci, în ambele situaţii, eliberarea lui Rawdon se stabilise în chipul cel mai distins de ambele părţi, iar Moss şi colonelul erau, aşadar, în relaţii foarte bune.

— Ai să-ţi găseşti vechiul pat şi restul serviciilor foarte confortabile, spuse gazda. Poţi fi sigur că a fost aerisit şi a avut parte de cea mai bună companie, pe deasupra; noaptea trecută a dormit în el onorabilul căpitan Famish, unul din regimentul al 50-lea de cavalerie. Mar l-a scos afară după două săptămâni, dar numai ca să-l pedepsească niţel. Dar, pe ce am eu mai bun, să ştii că i-a venit de petrecanie şampaniei mele şi a benchetuit aici în fiecare noapte cu cele mai bune puşlamale de prin cluburile din West End – căpitanul Ragg, onorabilul Deuceace, care stă în Temple, şi nişte băieţi învăţaţi cu vinul bun, te asigur. La etaj am un doctor din Diwinity, la bar cinci nobili, şi doamna Moss dă o masă la cinci jumate, iar dup-aia o partidă mică sau poate puţină muzică, şi o să fim onoraţi să te vedem cu noi.

— Sun dacă am nevoie de ceva, spuse Rawdon, şi se duse tăcut în camera lui.

Era un soldat învăţat, cum spuneam, pe care micile lovituri ale vieţii nu-l tulburau. Unul mai slab ar fi trimis scrisoare nevestei de îndată ce fusese prins. „Şi de ce să deranjez somnul altora?", gândea Rawdon. „Ea n-o să ştie dacă sunt sau nu în camera mea, am timp destul ca să-i scriu după ce ea-şi doarme somnul ei, şi eu pe-al meu. E vorba de numai o sută şaptezeci de lire şi naiba să ne ia dacă nu strângem banii ăştia." Apoi, cu gândul la micul Rawdon (care nu ştia că el se află într-un loc atât de groaznic), colonelul se răsuci în patul ocupat cu o noapte înainte de căpitanul Famish, şi adormi. Când se trezi, se făcuse ora zece, iar roşcovanul îi adusese, mândru şi foarte conştiincios, o trusă de toaletă, pentru a se bărbieri. Casa domnului Moss, deşi oarecum neîngrijită, era totuşi splendidă. Pe poliţă avea întotdeauna tăvi murdare şi frapiere, la ferestrele zăbrelite care dădeau în Cursitor Street nişte galerii imense de un auriu năclăit, cu draperii galbene-fumurii, pe pereţi nişte tablouri mari, cu rame aurite

şi murdare, înfăţişând scene de vânătoare sau religioase, realizate de cei mai mari maeştri, şi care aduceau cei mai mulţi bani când erau licitate, unde erau vândute pentru a fi cumpărate din nou şi tot aşa. Micul dejun al colonelului fu servit în acelaşi serviciu unsuros de argint; domnişoara Moss, o servitoare cu ochi negri şi moaţe în păr, veni cu ceainicul şi-l întrebă zâmbitoare pe colonel cum dormise. Şi-i aduse ziarul, cu numele tuturor persoanelor de renume care fuseseră la serata lordului Steyne cu o noapte înainte. Rândurile conţineau şi o descriere minunată a celor ce se întâmplaseră acolo şi o descriere a frumoasei şi talentatei doamne Rawdon Crawley, care îşi interpretase admirabil rolurile.

După o discuţie plăcută cu domnişoara (care stătea pe marginea mesei într-o poziţie degajată, afişând modelul unui ciorap şi un pantof care fusese odată de satin alb şi care acum era tocit de tot), colonelul Crawley ceru peniţe, cerneală şi hârtie. Fiind întrebat câte foi vrea, alese una pe care domnişoara Moss i-o aduse ţinând-o cu două degete. Câte alte foi nu adusese ea, domnişoara cu ochi negri, şi de câte ori nu scrijelise şi mâzgălise bietul băiat în câteva rânduri la repezeală pentru ca apoi să mărşăluiască în sus şi-n jos prin cameră în aşteptarea răspunsului. Cei săraci folosesc întotdeauna poştalionul în loc de mesager. Cine n-a primit oare scrisori cu pecetea caldă încă şi cu anunţul că omul aşteaptă în hol?

Acum, Rawdon nu avea prea multe îndoieli în ceea ce priveşte soarta misivei sale.

Draga mea Becky,

Sper c-ai dormit bine. Nu te speria dacă nu-ţi aduc eu cafeaua. „Noaptea" trecută veneam acasă fumând şi m-am întâlnit cu un creditor. Am fost „arestat" de domnul Moss din Cursitor Street, şi din salonul lui splendid şi aurit îţi scriu rândurile astea. E acelaşi care m-a mai luat deja de două ori. Domnişoara Moss mi-a adus „ceaiul" – s-a îngrăşat foarte tare şi, ca de obicei, e foarte săracă.

E pentru polita lui Nathan – o sută cincizeci – plus costuri, deci o sută „şaptezeci". Trimite-mi, te rog, caseta şi nişte haine – sunt cu „pantofi" de bal şi cu o cravată albă (de culoarea de la "ciorapi" domnişoarei Moss). Am şaptezeci de lire.

De îndată ce primești scrisoarea asta, du-te la Nathan, dă-i șaptezeci de lire pe loc și roagă-l să reînnoiască polița – spune-i că eu vreau niște vin. Am putea chiar să luăm și niște lichior; dar tabourile sunt prea scumpe.

Dacă nu vrea, ia ceasul meu și ceva din lucrurile tale de care te poți despărți și trimite-le lui Balls. Trebuie, asta e sigur, să avem suma diseară. Nu merge să o amânăm, pentru că mâine e duminică. Paturile nu sunt foarte curate, și poate mă are și cu altceva la mână. Mă bucur că nu e sâmbăta în care vine Rawdon. Dumnezeu să te binecuvânteze.

Al tău, grăbit, R. C.

P.S.: Vino neîntârziat.

După ce pecetlui scrisoarea, o trimise printr-unul dintre mesagerii care se aciuează întotdeauna pe lângă acea clădire. Urmărindu-l cum pleacă, Rawdon se duse în curte și-și fumă trabucul ceva mai liniștit, în ciuda grilajului de deasupra capului său – căci curtea domnului Moss e închisă ca o cușcă, ca nu cumva domnii care stau la el să caute să scape de ospitalitatea pe care le-o oferă.

Calculă că trei ore cel mult ar fi suficient pentru ca Becky să vină și să-l elibereze. Petrecu aceste trei ore vesel fumând, citind ziarul și prin cafenea cu o cunoștință ce se întâmpla să fie pe-acolo – căpitanul Walker – pe care-l ușură de șase pence în câteva ore, cu puțin noroc de ambele părți.

Dar ziua trecu întreagă și niciun mesager nu se întoarse, și nici Becky. La ora cuvenită, cinci și jumătate, se servi „ceiuțul" domnului Moss, iar gentlemenii care mai stăteau acolo și care-și puteau permite un asemenea banchet veniră să petreacă în splendidul salon descris mai înainte și cu care comunica odaia temporară a domnului Crawley. Tot atunci apăru și domnișoara Moss (sau domnișoara Hem, cum îi spunea tatăl) fără moațele de dimineață. Tot ea făcu onorurile pentru un picior de miel fiert cu napi, din care colonelul mâncă, dar fără prea multă poftă. Întrebat fiind dacă face cinste cu o sticlă de șampanie pentru companie, el consimți, iar doamnele băură în cinstea lui și domnișoara Moss „se uită înspre el" în cel mai politicos mod.

Pe la mijlocul veseliei se auzi clopoţelul. Tânărul roşcovan se ridică, pentru că avea cheile, răspunse şi, când se întoarse, îi spuse colonelului că mesagerul se întorsese cu un pachet pe care i-l înmână.

— Fără politeţuri, colonele, vă rog, spuse doamna Moss, fluturând din mână, iar el deschise scrisoarea emoţionat.

Era o scrisoare frumoasă, parfumată din plin, pe hârtie roz, şi cu un sigiliu verde.

Mon pauvre cher petit[1] (scria doamna Crawley),

N-am putut să-nchid un ochi la gândul ce s-a întâmplat cu bătrânul meu dragon, şi am reuşit să mă odihnesc abia spre dimineaţă, după ce am trimis după domnul Blanch (pentru că aveam febră), care mi-a dat o poţiune să mă liniştesc şi i-am dat ordine lui Finette să nu fiu deranjată sub nicio formă. Aşa că mesagerul scumpului meu – care a fost obraznic, din câte mi-a spus Finette, şi care mirosea a gin, şi a rămas în hol câteva ore aşteptând clopoţelul meu să-l chem. Cred că-ţi închipui starea în care am fost când ţi-am citit draga ta scrisoare cu greşeli.

Dar chiar şi-aşa, am chemat numaidecât trăsura şi de îndată ce m-am îmbrăcat (n-am putut să beau niciun strop de ciocolată, fii sigur, pentru că nu mi-o aducea dragonul meu) m-am dus ventre à terre[2] *la Nathan. L-am văzut, m-am smiorcăit, am plâns, i-am căzut la picioarele îngrozitoare. Nimic n-a reuşit să-l înduplece pe odiosul ăla. Voia toţi banii, altminteri îmi ţine dragonul în închisoare. M-am dus acasă cu gândul să fac* une triste visite chez mon oncle[3] *(deşi orice fleac aş avea e la dispoziţia ta, deşi n-ar fi valorat mai mult de o sută de lire, să ştii, dar toate sunt deja la el). L-am găsit acolo cu dragonul bulgar cu faţă de oaie, care a venit să mă laude pentru reprezentaţia de-aseară. A venit şi Paddington – tot cu bale la gură, ţâţâind din buze şi jucându-se cu părul lui; la fel, Champignac şi bucătarul lui, fiecare cu complimentele lui şi discursuri simpatice – îngrozitoare pentru mine, care aş*

[1] Iubitul meu, săracul de tine (fr.).
[2] Într-un suflet (fig., fr.).
[3] O vizită nefericită unchiului meu (fr.).

fi vrut să scap și care tot timpul mă gândeam la mon pauvre prisonnier[1].

După ce-au plecat, m-am pus în genunchi în fața dumnealui, i-am spus că o să amanetăm totul și l-am implorat și rugat să-mi dea două sute de lire. El a tot țâțâit furios – spunându-mi că sunt o proastă dacă vreau să amanetez – și că o să vadă dacă-mi poate împrumuta bani. A plecat într-un final, cu promisiunea că are să mi-i trimită dimineață, și atunci am să-i aduc banii scumpului meu dragon, cu un sărut de la iubitoarea,

Becky

Scriu din pat. Mă doare atât de rău capul... și sufletul.

Când Rawdon citi această scrisoare, se înroși ca racul și avea niște priviri atât de sălbatice, încât cei de la masă își dădură cu ușurință seama că primise vești rele. Toate bănuielile pe care Rawdon încercase să le înlăture îi reveneau acum în minte. Ea nu putea să-și vândă obiectele pentru a-l elibera. Râdea și vorbea numai despre complimentele ce-i fuseseră aduse în vreme ce el stătea în închisoare. Cine-l adusese acolo? Wenham îl condusese.

Să fi fost...? Abia dacă se putea gândi la ceea ce bănuia. Fugi degrabă în camera lui, deschise biroul, scrise două rânduri la repezeală pe care le adresă lui sir Pitt sau doamnei Crawley, și-l rugă pe mesager să le ducă degrabă în Gaunt Street, plătindu-l ca să ia o trăsură și promițându-i o guinee dacă se întorcea într-o oră.

În bilet îi implora pe fratele și pe sora lui – în numele Domnului, și de dragul copilului și-al onoarei sale – să vină să-l scoată din necaz. Era în închisoare și avea nevoie de o sută de lire ca să fie eliberat; îi ruga fierbinte să vină la el.

Apoi se duse din nou în sufragerie și mai ceru vin. Râse și vorbi, fălindu-se în mod ciudat, după părerea celorlalți. Câteodată râdea sălbatic de propriile-i temeri, și continuă să bea o oră întreagă, ascultând tot timpul ca să audă trăsura ce avea să-i readucă viața înapoi. După ce se scurse timpul calculat de el, se auziră afară roți hurducăind aproape de

[1] Bietul meu prizonier (fr.).

poartă. Tânărul portar se duse afară cu cheile. Era o doamnă pe care o lăsă să intre în clădire.

— Cu colonelul Crawley, spuse ea tremurând toată.

Roşcovanul, cu aerul unui cunoscător, închise uşa după ea, apoi descuie şi deschise o altă uşă din interior, şi strigă:

— Colonele, eşti căutat, şi pe ea o conduse în salonul lui personal.

Rawdon ieşi din sufragerie, unde toată lumea benchetuia, şi merse în camera lui. Un licăr opac de lumină îl urmă în încăperea unde aştepta doamna, care încă era neliniştită.

— Eu sunt, Rawdon, spuse cu glas timid, pe care el se străduí să-l găsească vesel. Jane.

Glasul şi prezenţa candidă a persoanei îl copleşiră oarecum pe Rawdon. Păşi repede spre ea, o prinse în braţe murmurând fără suflare nişte cuvinte incoerente de mulţumire şi-i plânse pe umăr. Ea nu cunoştea cauza acelor trăiri emoţionante.

Aranjară degrabă pentru plata taxelor domnului Moss, poate chiar spre dezamăgirea domnului respectiv, care contase a-l avea pe colonel musafir şi duminică cel puţin. Iar Jane, cu un zâmbet cristalin şi cu ochii plini de bucurie, îl luă pe Rawdon din casa vechilului şi-l duse acasă în aceeaşi trăsură în care se grăbise să-l elibereze.

— Când a venit biletul tău, Pitt era plecat la o cină parlamentară, spuse ea, şi, dragul meu..., am venit eu. Şi-şi puse mâna blândă într-a lui.

Poate era mai bine pentru Rawdon Crawley faptul că Pitt era plecat. Mulţumi cumnatei lui de mii de ori cu o ardoare şi o recunoştinţă care o emoţionară şi aproape o tulburară pe doamna cu suflet atât de blând.

— Ah, zise el în stilu-i obraznic şi naiv, nu ştii că m-am schimbat de când te-am cunoscut şi... aş vrea ca şi pe micul Rawdy să... să îl schimb puţin. Vezi tu, aş vrea să fiu...

Nu termină propoziţia, însă ea o înţelese. În acea seară, după ce se despărţiră, stând în camera băiatului ei, Jane se rugă cu umilinţă pentru sufletul acelui păcătos rătăcit.

Rawdon se duse repede acasă. Era ora nouă. Fugi de-a lungul străzilor şi al pieţelor largi din Bâlciul deşertăciunilor, iar într-un final ajunse, fără suflare, pe celălalt trotuar din faţa casei sale. Se dădu un pas înapoi şi se lăsă pe grilaj, tremurând

în fața a ceea ce vedea. Ferestrele din salon ardeau cu o lumină orbitoare. Ea spusese că e în pat, bolnavă. El rămase un timp pe loc, cu lumina bătându-i direct pe fața palidă.

Scoase cheia și intră. De sus se auzeau râsete. El purta costumul de seară în care fusese arestat. Urcă tăcut, sprijinindu-se de balustradă în capul scărilor. Nimic nu se mișca în casă în afară de... toți servitorii primiseră liber. Rawdon auzi râsete – râsete și muzică. Becky cânta o bucată dintr-un cântec din seara precedentă. O voce răgușită strigă „Bravo! Bravo!" – era a lordului Steyne.

Rawdon deschise ușa și intră. Fusese aranjată acolo o masă cu vin și mâncăruri. Steyne stătea aplecat asupra canapelei pe care stătea și Becky. Nenorocita era îmbrăcată elegant, cu brațele și degetele pline de brățări și inele, iar la piept îi sclipeau nestematele dăruite de Steyne. El îi ținea mâna într-a lui, și tocmai se apleca să i-o sărute, când Becky, văzând obrazul palid al lui Rawdon, sări în sus țipând surd. În clipa următoare încercă să zâmbească, un zâmbet oripilat, ca pentru a-și întâmpina soțul. Iar Steyne se ridică, scrâșnind din dinți, palid și cu ochii bulbucați de furie.

Și nobilul încercă să mimeze un zâmbet, ieșindu-i înainte cu mâna întinsă.

— Cum de te-ai întors?! Ce mai faci, Crawley?, spuse, și buzele-i tremurau de nervi pe când încercă să rânjească în fața intrusului.

Ceva de pe chipul lui Rawdon o făcu pe Becky să aibă un spasm interior.

— Rawdon, sunt inocentă, spuse. Sunt nevinovată înaintea Domnului.

Și se agață de haina și de brațele lui. Ale ei erau pline de brățări șerpuite, inele și bijuterii.

— Sunt nevinovată. Spuneți-i că sunt nevinovată, se adresă lordului.

Acesta din urmă crezu că i se întinsese o cursă și se mânie atât pe soție, cât și pe soț.

— Tu, inocentă! Naiba să te ia!, urlă. Tu să fii inocentă?! Toate bijuteriile de pe tine sunt plătite de mine! Ți-am dat mii de lire pe care el le-a cheltuit și pentru care el te-a vândut. Inocentă pe dracu'! Ești la fel de inocentă cum era maică-ta,

dansatoarea, sau soţul tău, cel care se foloseşte de forţă ca să domine. Să nu crezi că pe mine mă intimidezi aşa cum ai făcut cu alţii. Fă-mi loc, domnule, şi lasă-mă să trec.

Şi lordul Steyne îşi apucă pălăria şi, cu o privire scurtă aruncată direct în ochii duşmanului, dădu să treacă pe lângă el, fără a se gândi nicio clipă că bărbatul n-avea să-i facă loc.

Dar Rawdon Crawley se încordă, îl apucă de guler, aproape sufocându-l, pentru că Steyne se zvârcolea şi se arcuia sub celălalt.

— Minţi, câine!, spuse Rawdon. Minţi, laş şi mişel ce eşti!, şi-l lovi de două ori peste faţă cu palma, apoi îl aruncă însângerat pe podea.

Totul se petrecu înainte ca Rebecca să poată interveni. Femeia rămase tremurând în faţa lui. Îşi admira soţul – puternic, curajos şi învingător.

— Vino, spuse bărbatul ei, şi ea veni numaidecât. Dă-ţi jos toate obiectele!

Şi ea începu cu mâini tremurânde să-şi dea jos bijuteriile de pe braţe, inelele de pe degetele nesigure şi le strânse pe toate într-o grămăjoară şi i le întinse tremurând şi uitându-se la el.

— Aruncă-le, zise el, şi ea făcu întocmai.

Rawdon rupse colierul cu diamante de la gâtul ei şi-l azvârli spre nobilul Steyne. Îi răni fruntea chelă, iar Steyne duse cicatricea cu el în mormânt.

— Haide sus!, ordonă Rawdon.

— Nu mă omorî, zise ea, la care el râse sălbatic.

— Vreau să văd dacă omul minte despre bani la fel cum a spus minciuni şi despre mine. Ţi-a dat ceva?

— Nu, adică..., bâigui ea.

— Dă-mi cheile tale, îi ceru Rawdon, şi cei doi urcară împreună.

Rebecca îi dădu toate cheile în afară de una şi spera ca el să nu îi găsească lipsa. Era tocmai cea de la micul birou dăruit de Amelia pe vremuri, o cheie pe care o ţinea într-un loc ascuns. Rawdon însă răscoli toate cutiile, şifonierele, golindu-le de feluritele lor conţinuturi pe ici, pe colo, într-un final găsind şi biroul. Femeia fu nevoită să-l deschidă. Avea acolo hârtii,

scrisori de dragoste păstrate de mulți ani, tot felul de nimicuri și un jurnal. Plus un carnețel cu bancnote. Unele dintre ele fuseseră emise cu zece ani înainte, iar una era nouă – o bancnotă de o mie de lire, dată de lordul Steyne.

— El ți-a dat-o?, spuse Rawdon.

— Da, zise ea.

— Chiar astăzi am să i-o trimit, răspunse bărbatul (căci se luminase din nou de ziuă și trecuseră multe ore de când el începuse să caute). Și am s-o plătesc pe Briggs, care a fost atât de bună cu copilul, și o parte din datorii. O să-mi spui unde să-ți trimit restul de bani. Din toți ăștia puteai să-mi dai o sută de lire, Becky... eu am împărțit întotdeauna cu tine totul.

— Sunt nevinovată, spuse ea, după care el plecă fără alte cuvinte.

Ce gânduri să fi avut ea după aceea?

Ore întregi după plecarea lui rămase în același loc, singură, pe marginea patului, cu soarele năvălind în încăpere. Sertarele erau toate deschise, răscolite – rochii, pene, eșarfe, nimicuri – toate grămezi de vanități dezordonate. Părul îi cădea pe umeri; rochia îi era sfâșiată în locul în care Rawdon îi smulsese bijuteriile. Îl auzi coborând la câteva minute după ce părăsise camera, și ușa trântindu-se în urma lui. Știa că n-avea să se mai întoarcă niciodată.

Plecase pentru totdeauna. Oare avea să se sinucidă?, se întrebă ea; dar nu, cel puțin până ce nu dădea din nou ochii cu lordul Steyne. Medită la anii lungi lăsați în urmă, la toate evenimentele neînsemnate prin care trecuse. Ce viață mizerabilă i se părea acum – pustie și lipsită de orice avantaje! Oare să ia laudanum să termine cu viața, cu toate speranțele, planurile, datoriile și triumfurile? În această postură o găsi servitoarea franceză – înconjurată de rămășițele inutile, cu mâinile împreunate, și ochii secați. Femeia fusese complicea ei pentru banii dați de Steyne.

— *Mon Dieu, madame*, ce s-a întâmplat?

Ce s-a întâmplat? Era ea vinovată sau nu? Ea spunea că nu, dar cine putea distinge adevărul de neadevăr din cuvintele rostite de acele buze, sau dacă acea inimă coruptă era, în situația de acum, inocentă?

Toate minciunile, planurile ei, egoismul, înşelătoriile, isteţimea şi geniul ei ajunseseră la faliment. Femeia trase draperiile şi, după câteva rugăminţi şi cuvinte calde, o convinse pe stăpâna ei să se întindă pe pat. Apoi se duse jos şi strânse nestematele care rămăseseră pe jos de când Rebecca le aruncase acolo la ordinele soţului şi de când plecase lordul Steyne.

54
Duminica de după

Reşedinţa lui sir Pitt Crawley din Great Gaunt Street tocmai se trezea la viaţă, pregătindu-se pentru o nouă zi, când Rawdon, în costumul de bal, trecu de femeia care curăţa treptele şi care se sperie de el şi intră în biroul fratelui său. Lady Jane, în halatul de dimineaţă, era sus, în camera copiilor, supraveghind îmbrăcarea acestora, ascultând rugăciunile de dimineaţă pe care micuţii le făceau în genunchi. La fiecare început de zi, cei doi făceau acest ritual în camera lor, înainte de ceremonialul mare condus de sir Pitt şi la care toate persoanele din casă erau aşteptate să ia parte. Rawdon se aşeză în faţa biroului baronetului, care era plin de caiete albastre aranjate în ordine şi de scrisori, de poliţe puse frumos şi de pamflete strânse simetric, de registre de cheltuieli, care acum stăteau închise, plus o masă cu pachete ce trebuiau expediate, apoi Biblia, „The Quarterly Review" şi un registru al membrilor curţii, care stăteau toate ca la paradă, aşteptându-l pe comandantul-şef.

Pe masa de lucru aştepta o carte cu predici pentru familie, din care sir Pitt avea obiceiul să citească familiei sale duminica dimineaţa, la fel, aşteptându-şi sentinţa. Iar lângă această carte era ziarul „The Observer", umed, împăturit frumos, pentru uzul personal al lui sir Pitt. Numai valetul lui avea ocazia să-l citească înainte de a-l aşeza pe masa stăpânului.

Iar înainte de a-l aduce în biroul baronetului, în acea dimineaţă, citise un reportaj înflăcărat despre „Spectacolele de la Gaunt House", cu toate numele distinselor persoane invitate de marchizul de Steyne pentru a le întâlni pe Maiestăţile Sale. După ce comentă evenimentul faţă de menajeră şi nepoata ei în timp ce-şi beau ceaiul în camera doamnei, întrebându-se cum se descurca Rawdon Crawley, împături la loc ziarul, ca să pară neatins şi imaculat pe masa stăpânului.

Bietul Rawdon luă ziarul şi încercă să-l citească până când urma să apară fratele lui.

Dar rândurile îi fugeau din faţa ochilor şi nici măcar nu ştia ce citeşte.

Ştirile despre guvern şi despre noile numiri în funcţii (pe care sir Pitt, fiind un membru al Parlamentului, trebuia să le studieze, altminteri nu ar fi permis ziare de duminică în casa lui), recenziile de teatru, cearta pentru o sută de lire între Barking Butcher şi Tutbury Pet, cronica despre Gaunt House, care conţinea o descriere cât se poate de apreciativă asupra scenetelor în care doamna Becky fusese eroina principală – toate trecură ca prin ceaţă prin faţa ochilor lui Rawdon în timp ce-l aştepta pe capul familiei.

Când ceasul de pe poliţa de marmură neagră începu să bată ora nouă într-un gong ascuţit, sir Pitt apăru punctual, proaspăt, impecabil, frumos bărbierit şi cu un obraz ce sclipea, cu o cămaşă cu gulerul apretat, cu părul rar uns şi pieptănat pe spate. În timp ce cobora scările maiestuos îşi rodea unghiile. Purta o cravată ţeapănă şi o sutană din flanel gri. Ce mai, un adevărat gentleman de pe vremuri, într-un cuvânt – un model de curăţenie şi de har.

Se miră când îl văzu pe Rawdon în biroul lui în haine şifonate, cu ochii injectaţi şi cu părul vâlvoi.

Credea că fratele lui nu e tocmai treaz şi că fusese toată noaptea pe la vreo orgie.

— Pentru Dumnezeu, Rawdon, spuse palid, ce te-aduce aici la ora asta? De ce nu eşti acasă?

— Acasă, râse Rawdon. Nu te speria, Pitt, nu sunt beat. Închide uşa, vreau să-ţi vorbesc.

Pitt închise uşa, veni la masa de scris şi se aşează într-un alt fotoliu, cel rezervat pentru valetul, agentul sau musafirul

tainic care venea să facă afaceri cu baronetul. Începu să-și curețe unghiile mai cu spor.

— Pitt, e vorba de mine, spuse colonelul după o vreme. Am terminat-o.

— Întotdeauna am spus c-ai s-ajungi aici, se plânse baronetul cu glas subțire, bătând cu degetele cu unghii curate în mobilă. De mii de ori te-am avertizat. Fiecare șiling din banii mei este pus deoparte. Până și cele o sută de lire pe care Jane ți le-a adus ieri erau promise avocatului meu mâine dimineață, iar faptul că nu le am are să mă pună în mare dificultate. Nu vreau să spun că n-am să te ajut până la urmă. Dar să-ți plătesc complet creditorii... nu-mi rămâne decât să sper că n-am să ajung pe lista națională de datornici. E curată nebunie să-ți imaginezi așa ceva. Trebuie să ajungi la un compromis. E un lucru dureros pentru familia noastră, dar toată lumea face compromisuri. Uite, George Kitely, fiul lordului Ragland, care săptămâna trecută a fost în proces, și-a măsluit totul, cum s-ar zice. Lordul Ragland n-a vrut să plătească nimic pentru el, și...

— Nu vreau bani, interveni Rawdon. N-am venit pentru mine. Nu mai contează ce se întâmplă cu mine.

— Atunci care e problema?, întrebă Pitt oarecum mai liniștit.

— Copilul, răspunse Rawdon răguşit. Vreau să-mi promiți c-ai să te îngrijești de el când eu nu voi mai fi. Buna ta soție a fost întotdeauna atât de apropiată de el; și el o iubește mai mult decât pe... La dracu! Uite ce e, Pitt. Știi că eu trebuia să moștenesc banii domnișoarei Crawley. N-am fost crescut ca mezinul familiei, ci întotdeauna am fost încurajat să fiu extravagant și leneș. Dacă nu erau astea, aș fi putut fi altfel. La regiment nu mi-am făcut datoria chiar de mântuială. Știi bine cum mi-au fost luați banii și la cine au ajuns.

— După sacrificiile pe care le-am făcut, și la felul în care te-am susținut, cred că reproșurile astea sunt inutile, spuse sir Pitt. Căsnicia ta a fost numai problema ta, nu a mea.

— Acum s-a dus totul, spuse Rawdon. Totul, se văicări el, ceea ce-l înspăimântă pe fratele lui.

— Dumnezeule! A murit Rebecca?, sări chiar alarmat și plin de milă sir Pitt.

— Aş fi vrut să fi fost moartă, zise celălalt. Dacă nu era micul Rawdon, mi-aş fi tăiat beregata chiar azi-dimineaţă; şi pe-a ticălosului.

Sir Pitt ghici imediat problema şi presupuse că lordul Steyne era persoana a cărui viaţă dorea Rawdon să o ia. Cu glas şovăitor şi în cuvinte puţine, colonelul îi povesti fratelui mai mare cele întâmplate.

— Era un plan între ea şi ticălosul ăla, zise. Au pus poliţia pe mine. M-au luat de îndată ce am ieşit din casa lui. Când i-am scris să-mi aducă bani, a zis că e bolnavă în pat şi m-a amânat. Iar când am ajuns acasă, am găsit-o toată plină de diamante, singură cu nemernicul.

Apoi descrise grăbit cearta lui cu lordul. Mai spuse că pentru o asemenea situaţie nu exista, desigur, decât o singură soluţie, iar după discuţia cu fratele lui el avea să se ducă să pregătească cele necesare pentru întâlnirea ce-avea să urmeze.

— S-a putea să se sfârşească fatal pentru mine, adăugă, şi cuvintele i se împleticeau. Iar cum băiatul nu are mamă, trebuie să ţi-l încredinţez ţie şi lui Jane. M-aş linişti cu adevărat dacă promiţi să-i fii prieten.

Fratele mai mare se arătă cu adevărat impresionat, şi scutură mâna lui Rawdon cu o cordialitate pe care mai rar o afişa. Rawdon îşi trecu mâna peste genele stufoase.

— Mulţumesc, frate. Ştiam că pot avea încredere în tine.

— Voi avea grijă de el, pe cuvântul meu de onoare, întări baronetul, şi astfel se încheie acest legământ între ei, aproape pe negrăite.

Apoi, Rawdon scoase din buzunar carneţelul mic pe care-l descoperise în masa lui Becky, de unde scoase un teanc de bancnote.

— Uite şase sute, zise. Nu ştiai că sunt atât de bogat. Vreau să-i dai banii lui Briggs, de la care i-am împrumutat, şi care a fost atât de bună cu băiatul; întotdeauna mi-a fost ruşine că am luat banii sărmanei femei. Şi uite alte câteva sute, eu am păstrat doar puţin – pe ăştia poate să-i ia Becky să se descurce.

Şi, în timp ce vorbea, mai scoase alte bancnote ca să i le dea fratelui, deşi mâinile îi tremurau şi era atât de agitat, încât

îi căzu carnețelul din mâini. Dintre filele acestuia ieși hârtia de o mie de lire – ultima cucerire nefericită a lui Becky.

Pitt se aplecă, o ridică și se uită mirat de atâta bănet.

— Pe-aia nu, zise Rawdon. Sper să înfing un glonț în cel căruia îi aparține.

În sinea lui se gândise că ar fi fost o răzbunare interesantă să înfășoare o ghiulea în bancnotă și să-l omoare pe Steyne cu ea.

După această discuție, cei doi frați își mai strânseră mâna încă o dată și se despărțiră. Lady Jane auzise despre sosirea colonelului și-l aștepta pe soțul ei în sufrageria alăturată; instinctul feminin îi prezicea vești proaste. Ușa de la sufragerie era deschisă, și atunci când cei doi frați ieșiră din birou, ea le veni în întâmpinare. Întinse mâna spre Rawdon și îi spuse că se bucură că venise la micul dejun, cu toate că observă după chipul lui vlăguit și neras și după privirea întunecată a soțului că nici nu se pusese problema micului dejun. Rawdon bâigui o scuză despre o întâlnire pe care o avea, strângând cu putere mâna mică întinsă de cumnata lui. Ochii ei plini de rugăminți nu putură citi decât nenorocirea de pe chipul lui, iar el plecă fără a mai spune altceva. Și nici Pitt nu-i oferi vreo explicație. Copiii veniră să-l salute, iar el îi sărută rece, așa cum făcea de regulă. Mama îi luă pe amândoi lângă ea, ținându-i pe fiecare de câte o mână când îngenuncheară cu toții la rugăciunile pe care le citea sir Pitt pentru ei și servitorii lor, la fel, îngenuncheați de cealaltă parte a mesei pe care sfârâia ibricul de ceai. În acea zi, din cauza problemelor apărute, micul dejun fu servit târziu, iar clopotele bisericii începură să bată când ei încă erau la masă. Lady Jane spuse că e prea bolnavă ca să meargă la biserică, motiv pentru care și pe toată durata rugăciunilor în familie gândurile ei fuseseră cu totul în altă parte.

Între timp, Rawdon Crawley se grăbi spre Great Gaunt Street; ciocăni la capul mare de bronz al Meduzei care se afla pe poartă, iar Silenius, stacojiu la față, îmbrăcat într-o haină roșie cu fir de argint, îi ieși în întâmpinare, el fiind portarul reședinței. Și el se sperie de aspectul neîngrijit al colonelului, și-i blocă accesul, temându-se ca nu cumva acesta să forțeze intrarea. Colonelul însă scoase doar o carte de vizită și-l rugă

mult să i-o trimită lordului Steyne, să-i arate adresa de pe ea şi să-i spună că el, colonelul Crawley, are să fie toată ziua la Regent's Club din St. James's Street, nu acasă. Grăsunul cu faţă roşie se uită uimit după ce musafirul se îndepărtă; la fel şi lumea care ieşise din case atât de devreme, îmbrăcată de duminică; şi copiii orfani cu obrajii luminoşi, şi vânzătorul de legume care stătea în pragul prăvăliei, şi cârciumarul care trăgea obloanele pentru începerea slujbei. Oamenii îl luară în derâdere din cauza aspectului său în staţia de trăsuri, de unde el luă una şi-i spuse vizitiului să-l ducă la Knightsbridge Barracks.

Toate clopotele băteau şi cântau când el ajunse acolo.

Dacă s-ar fi uitat pe fereastră, ar fi văzut-o pe vechea lui cunoştinţă, Amelia, care mergea din Brompton spre Russell Square. Grupuri mari de şcolari se duceau spre biserică, iar trotuarele curate şi trăsurile din suburbii vuiau de lume ieşită la plimbarea de plăcere de duminică.

Colonelul era însă mult prea preocupat ca să bage de seamă toate acestea şi, ajungând la Knightsbridge, se grăbi spre camera vechiului său prieten, căpitanul Macmurdo, pe care, spre norocul lui, îl găsi în baraca sa.

Căpitanul Macmurdo, veteran şi soldat la Waterloo, foarte popular în regimentul său, în care numai avariţia îl împiedicase să atingă cele mai înalte poziţii, stătea în pat. Fusese la o cină pe fugă oferită cu o seară înainte de onorabilul căpitan George Cinqbar, în casa lui din Brompton Square; o cină oferită mai multor tineri din regiment şi unui număr de doamne din trupa de balet. Iar bătrânul Mac, care se simţea în largul lui printre orice fel de persoane, indiferent de vârstă sau de rang, care se înţelegea bine cu generali, crescători de câini, dansatoare la operă, bătăuşi şi orice fel de persoană în general, se odihnea după efortul depus, nefiind la datorie.

Camera îi era plină de tablouri cu sportivi, boxeri şi dansatoare – dăruite de camarazi de-ai lui la retragerea acestora din regiment, când ei se căsătoriseră şi-şi stabiliseră un trai mai liniştit. Având acum aproape cincizeci de ani, din care douăzeci şi patru îi petrecuse în armată, avea un muzeu cum nu s-a mai pomenit. Era unul dintre cei mai buni ţintaşi din Anglia şi, pentru unul de vârsta lui, unul dintre cei mai

buni călăreți. Cei doi fuseseră rivali când colonelul era încă în armată. Pe scurt, domnul Macmurdo stătea în pat citind în „Bell's Life"[1], o descriere a luptei dintre Tutbury Pet și Barking Butcher, despre care am amintit mai devreme. Era ca un luptător venerabil și bărbos, cu părul cărunt tuns scurt, cu o bonetă de mătase pe cap, fața și nasul roșii și o mustață mare și vopsită.

Când Rawdon îi spuse căpitanului că are nevoie de un prieten, acesta din urmă înțelese perfect pentru ce fel de treabă i se cerea prietenia, și chiar îndeplinise multe comisioane pentru cunoștințele lui cu deplină prudență și pricepere. Răposatul și mult jelitul și distinsul comandant-șef avusese cea mai mare recunoștință pentru Macmurdo, care era persoana de refugiu cea mai căutată pentru cei aflați în necaz.

— Care e problema, Crawley, băiete?, spuse viteazul. Nu mai e treabă cu pariurile, nu, ca atunci când l-am împușcat pe căpitanul Maker?

— E vorba de... soția mea, răspunse Crawley, plecând ochii și înroșindu-se.

— Întotdeauna am zis c-are să-ți vină de hac, și celălalt fluieră.

Și într-atât de subțire era respectul camarazilor și-a lumii față de soția lui, încât chiar se puseseră pariuri la regiment și la cluburi cu privire la posibila soartă a colonelului Crawley. Dar observând privirea sălbatică în clipa în care Rawdon răspunse acestei opinii, Macmurdo nu consideră potrivit să mai dezvolte subiectul.

— Nu există cale de ieșire?, continuă căpitanul grav. E doar o bănuială sau..., știi... Ce? Scrisori? Nu se poate să păstrăm tăcerea? E mai bine să nu facem tămbălău despre un asemenea lucru dacă se poate.

„Mă gândesc că tocmai în acest moment el o caută", își zise căpitanul, și-și aminti de nenumăratele discuții de la popotă în care reputația doamnei Crawley fusese pusă la îndoială.

— Există o singură cale de scăpare, răspunse Rawdon, și numai una pentru noi, Mac, înțelegi? Am fost dat la o parte din calea lor – arestat. I-am găsit împreună, singuri. I-am

[1] Ziar sportiv din Londra, apărut între 1822 și 1886, când a fost preluat de „Sporting Life".

spus că e un mincinos şi un laş, l-am plesnit şi l-am pus la pământ.

— Bine i-ai făcut, spuse Macmurdo. Cine e?

Rawdon răspunse că e lordul Steyne.

— La naiba! Un marchiz. Se zice că a... că tu....

— Ce naiba vrei să spui?, urlă Rawdon. Vrei să zici că i-ai auzit pe alţii îndoindu-se de soţia mea şi nu mi-ai spus nimic?

— Oamenii sunt foarte precauţi, băiete, spuse celălalt. Ce rost avea să-ţi spun despre ce vorbeşte orice prostovan?

— E foarte neloial din partea ta, Mac, zise Rawdon copleşit, acoperindu-şi faţa cu palmele şi dând frâu liber emoţiilor, ceea ce-l determină pe vechiul camarad de alături să fie cuprins de milă.

— Ţine-te bine, băiete. Om important sau nu, o să înfigem gloanţele în el, naiba să-l ia. Cât despre femeie, toate sunt o apă şi-un pământ.

— Nici nu ştii cât de mult am iubit-o, bâigui Rawdon în cuvinte pe jumătate nearticulate. Am urmat-o ca un servitor. Am renunţat la tot, trebuia s-o am. Sunt un cerşetor pentru că m-am căsătorit cu ea. Pentru Dumnezeu, mi-am amanetat ceasul ca să-i dau tot ce-şi dorea. Şi-n tot acest timp ea şi-a strâns banii ei şi s-a zgârcit la o sută de lire ca să mă scoată din închisoare.

Apoi, furios şi incoerent, aşa cum sfătuitorul lui nu-l mai văzuse vreodată, îi spuse lui Macmurdo situaţia. Celălalt notă câteva detalii ciudate.

— Până la urmă, s-ar putea să fie inocentă. Ea spune asta. Steyne a fost de zeci de ori singur cu ea în casă.

— Poate, răspunse Rawdon trist, dar asta nu pare prea inocentă, şi-i arătă căpitanului hârtia de o mie de lire găsită în carneţelul lui Becky. Asta i-a dat, Mac, şi mi-a ascuns-o. Şi deşi avea banii ăştia, a refuzat să fie alături de mine când m-au închis.

Căpitanul nu putu decât să admită că ascunderea banilor nu era treabă curată. În timp ce discutau, Rawdon îl trimise pe servitorul căpitanului Macmurdo în Curzon Street, cu ordinul de a-i spune servitorului de-acolo să-i dea un pachet cu haine de care colonelul avea mare nevoie. În absenţa acestuia,

chinuindu-se și cu un dicționar al lui Johnson care le-a fost de mare folos, ei alcătuiră o scrisoare pe care căpitanul trebuia să i-o trimită lordului Steyne.

Căpitanul Macmurdo avu onoarea a-i scrie marchizului de Steyne, din partea colonelului Rawdon Crawley, sugerându-i că era însărcinat să facă toate aranjamentele pentru întâlnirea pe care colonelul n-avea nicio îndoială că nobilul nu va întârzia să o solicite și care era inevitabilă, având în vedere scenele de dimineață.

Căpitanul Macmurdo îl ruga pe lordul Steyne, în cel mai politicos mod cu putință, să delege un amic de-al lui cu care el (căpitanul) să poată comunica; de asemenea, dorea ca întrevederea să aibă loc în cel mai scurt timp posibil.Într-un post-scriptum, căpitanul spunea că avea bancnota de mare valoare, despre care colonelul Crawley avea motive să presupună că-i aparținea marchizului. Și era nerăbdător să i-o înapoieze proprietarului.

Până să fie terminată epistola, se întoarse și servitorul căpitanului însărcinat să meargă în Curzon Street, dar fără pachet și fără mantoul colonelului Crawley după care-l trimiseseră, ci cu o față nedumerită și transfigurată.

— N-au vrut să mi le dea, spuse. E un balamuc în casa aia, și totul e aiurea. A venit proprietarul și a pus mâna pe casă. Servitorii beau în salon. Spuneau că ați plecat, colonele, adăugă omul după o pauză. Unul dintre servitori e deja beat. Și, pe legea mea, era gălăgios și foarte afumat și a zis că nimic nu iese din casă până ce nu-și primește plata.

Vestea despre această mică revoltă din Mayfair aduse mirare și haz conversației care era, de altfel, una tristă. Cei doi ofițeri râseră, spre dezamăgirea lui Rawdon.

— Mă bucur că micuțul nu e acasă, spuse Rawdon rozându-și unghiile. Îți aduci aminte de el, Mac, nu? La Școala de Călărie? Cum mai stătea pe cal, nu-i așa?

— Așa e, prietene, spuse căpitanul vesel.

În timp ce micul Rawdon se afla în Capela de la Școala Whitefriars, fiind unul dintre cei cincizeci de băieți în sutane, nu se gândea la slujbă, ci la faptul că sâmbăta viitoare urma să se ducă acasă, iar tatăl lui îi va da probabil bani și poate îl va duce la teatru.

— E un adevărat flăcău, continuă tatăl încă meditând la băiatul lui. Mac, dacă se întâmplă ceva... dacă eu cad... aş vrea să te duci să-l mai vezi. Ştii... şi să-i spui că l-am iubit mult şi din astea. Şi – la naiba cu toate – dă-i butonii ăştia; e tot ce am.

Îşi acoperi faţa cu palmele murdare, peste care îi curseră lacrimile făcând urme mari, albe. Domnul Macmurdo profită de ocazie să-şi dea jos scufia de noapte şi să-şi şteargă ochii cu ea.

— Du-te jos şi comandă ceva de mâncare, spuse omului său cu glas voios. Ce vrei să mănânci, Crawley? Nişte rinichi fenomenali şi hering, să zicem. Clay, să pregăteşti nişte obiecte de toaletă pentru colonel. Întotdeauna am fost cam de aceeaşi statură, Rawdon, şi nici unul dintre noi nu mai călăreşte cu aceeaşi uşurinţă ca atunci când am intrat în armată.

După care, lăsându-l pe colonel să se îmbrace, Macmurdo se întoarse spre perete, continuând să studieze din „Bell's Life", până când prietenul lui termină cu toaleta şi el putea să şi-o înceapă pe-a lui.

Pentru că urma să întâlnească un lord, căpitanul Macmurdo se pregăti cu mare grijă. Îşi lustrui ca niciodată mustăţile, îşi puse o cravată îngustă şi o vestă elegantă crem, astfel că toţi tinerii ofiţeri de la popota unde Crawley îşi urmă prietenul îi făcură complimente când intră şi-l întrebară dacă era duminica lui de însurătoare.

55

În care se continuă acelaşi subiect

Becky nu-şi reveni din stupoarea şi confuzia în care evenimentele nopţii precedente o aruncaseră, chiar dacă se simţea curajoasă, până când clopotele capelelor din Curzon Street nu băturã pentru slujba de searã. Atunci, ea se ridică din pat şi începu să tragă de clopoţel pentru a o chema pe servitoarea franţuzoaică, cea pe care o lăsase în cameră cu câteva ore în urmă.

De multe ori trebui doamna Rawdon Crawley să sune, şi tot deageaba, cu toate că ultima oară trase atât de tare că aproape rupse şnurul clopoţelului. Dar mademoiselle Fifine tot nu apăru; nu, şi nici atunci când stăpâna ei, furioasă, cu şnurul în mână, ieşi pe hol, cu părul pe umeri, strigând de mai multe ori după servitoare.

Adevărul e că aceasta din urmă plecase de multe ore – cu alte cuvinte, „ştergând-o franţuzeşte". După ce strânsese din salon, domnişoara în cauză urcase la ea în cameră, împachetase şi-şi legase cuferele, ieşi şi chemase o trăsură, coborâse bagajele cu mâna ei şi, fără a cere ajutorul vreunui alt servitor, care probabil ar fi refuzat să o ajute, pentru că toţi o urau din toată inima, şi, fără a-şi lua rămas-bun de la niciunul dintre ei, plecă din Curzon Street.

Considera că totul se sfârşise în mica reşedinţă. Fifine plecase cu trăsura aşa cum ştim şi despre alte persoane exaltate dintr-un neam cu ea c-ar fi plecat în circumstanţe asemănătoare. Doar că ea era mai norocoasă decât alţii, pentru că-şi luase nu numai ce era al ei, dar şi lucruri de-ale stăpânei (şi chiar se putea spune că doamna avea ceva), şi nu doar că luase cu ea obiectele mai sus-amintite plus câteva rochii preferate pe care pusese ochii dinainte, ci şi patru sfeşnice aurite stil Ludovic al XIV-lea, şase albume aurite, nişte obiecte micuţe ca amintire, cărţi de înfrumuseţare, o cutiuţă cu prafuri aurită care aparţinuse odată lui madame de Barri şi o călimară cum nu s-a mai văzut, împreună cu o sugativă superbă pe care Becky le folosea când compunea fermecătoarele ei bileţele pe hârtie roz. Toate acestea dispărură din Curzon Street dimpreună cu mademoiselle Fifine, la fel şi toată argintăria aflată pe masă pentru micul festin întrerupt de Rawdon. Domnişoara lăsase în urmă farfuriile, pentru că erau prea grele, şi probabil că din acelaşi motiv lăsase şi vătraiele, paharele şi pianul din lemn de trandafir.

Ceva mai încolo, o doamnă care-i semăna foarte bine a ajuns să ţină un magazin de modă în Rue du Helder în Paris, unde trăia pe picior mare şi unde se bucura de protecţia lordului Steyne. Vorbea întotdeauna despre Anglia ca fiind patria cea mai trădătoare din lume, şi le spuse elevelor sale că fusese *affreusement vole*[1] de către cei de-acolo. Fără îndoială că mila faţă de nefericirea ei îl determinase pe marchizul de Steyne să se arate foarte bun cu madame de Saint-Amaranthe. N-are decât să fie cât de bogată vrea – nu mai are de-a face cu Bâlciul deşertăciunilor.

Auzind zgomot şi ceartă de jos, indignată de neruşinarea servitorilor care nu voiau să-i răspundă când îi chema, doamna Crawley puse pe ea halatul şi coborî maiestuos în salon, de unde se auzea gălăgia.

O găsi acolo pe bucătăreasă, neagră la faţă, aşezată pe frumoasa canapea de chintz alături de doamna Raggles, căreia îi turna din sticla de Maraschino. Valetul cu butoni ca două bucăţi de zahăr, care ducea biletele pe hârtie roz ale lui Becky şi care se agita pe lângă trăsura ei cu-atâta agilitate, era acum

[1] Furată fără milă (fr.).

preocupat să-și înfigă degetele într-o farfurie cu smântână. Valetul vorbea cu Raggles, care avea o față nedumerită și întristată. Cu toate că ușa era deschisă, iar Becky strigase de câteva ori la mică distanță de ei, niciunul nu o ascultă.

— Dar mai ia o gură, doamnă Raggles, spunea bucătăreasa când Becky intră cu halatul de caşmir alb fluturând în urma ei.

— Simpson! Trotter!, urlă stăpâna mânioasă. Cum vă permiteți să stați aici când mă auziți că strig? Cum îndrăzniți să stați jos în prezența mea? Unde mi-e servitoarea?

Pajul își scoase degetele din gură speriat pe moment, dar bucătăreasa luă un pahar de Maraschino din care doamna Raggles băuse destul și, uitându-se la Becky peste marginea lui, îl dădu pe gât. Părea că alcoolul îi dă acestei ființe rebele și odioase ceva curaj.

— Hai da! Canapeaua dumitale!, spuse doamna Cook. Stau pe canapeaua doamnei Raggles. Nici nu vă mișcați, doamnă Raggles. Eu stau pe canapeaua domnului și doamnei Raggles, pe care ei au cumpărat-o cu bani cinstiți, și chiar i-a costat foarte mult. Și cred că dacă o să stau aici până-mi primesc plata, pot să stau mult și bine, doamnă Raggles. Și să știți c-am să stau – ha, ha! Și, spunând acestea, își mai umplu un pahar și-l dădu pe gât cu un aer și mai hidos prin ironia lui.

— Trotter! Simpson! Dați-o pe bețivana asta afară!, urlă doamna Crawley.

— Nu vreau, spuse Trotter, valetul. Dați-o dumneavoastră. Plătiți-ne, și dați-mă și pe mine afară. O să ne ducem, nicio grijă!

— Ați venit să mă insultați?, strigă Becky furioasă. Când are să vină colonelul Crawley....

Aici, servitorii izbucniră într-un râs ca de cal, la care Raggles, care păstra totuși un aer mai mult melancolic, nu participă.

— Nu se mai întoarce, continuă Trotter. A trimis după lucrurile lui, și eu n-am vrut să i le dau, cu toate că domnul Raggles ar fi făcut-o. Și cred că e la fel de puțin colonel cum sunt și eu. A plecat; și am impresia c-o să vă duceți și dumneavoastră după el. Nu faceți nici cât doi pungași. Și nu vă bateți joc de noi. Nu mai suport. Plătiți-ne!

Era evident, după obrajii aprinşi ai domnului Trotter şi după vorba lui trunchiată, că şi el recursese la încurajări bahice.

— Domnule Raggles, spuse Becky cu un aer de umilinţă afectată, doar n-o să lăsaţi să fiu insultată de beţivul ăsta?

— Trotter, taci din gură, spuse Simpson.

Îl impresionase situaţia deplorabilă a stăpânei sale şi reuşi să stăvilească o ieşire nervoasă din partea „beţivului", care îşi nega starea în care era.

— Doamnă, spuse Raggles, nu am crezut c-o să apuc ziua asta. Cunosc familia Crawley de când m-am născut. Am fost majordomul domnului Crawley timp de treizeci de ani. Şi nici nu m-am gândit că vreunul din această familie are să mă ruineze. Da, să mă ruineze, spuse bietul om cu lacrimi în ochi. Cum o să mă plătiţi? Staţi în casa asta de peste un an de zile. V-aţi folosit de tot ce aveam – veselă şi lenjerie. Dacă tot mi-aţi aruncat o amărâtă de hârtie de două sute de lire, atunci nu meritaţi ouă pentru musafiri şi smântână pentru câine.

— Nu i-a păsat ce mănâncă propriul ei copil, interveni bucătăreasa. De multe ori ar fi murit de foame dacă nu eram eu.

— Acum e un băiat la mila altora, Cooky, spuse domnul Trotter râzând beat.

Iar Raggles continuă să-şi enumere păsurile pe un ton lamentabil. Tot ce spunea era adevărat. Becky şi soţul ei îl ruinaseră. Avea facturi ce expirau săptămâna următoare, dar nu avea bani să le plătească. Avea să ajungă falit, dat afară din magazin şi din casă pentru că se încrezuse în familia Crawley.

Lacrimile şi lamentarea lui o făcură pe Becky să-şi piardă răbdarea mai mult ca oricând.

— Se pare că toţi sunteţi împotriva mea, spuse ea amarnic. Ce vreţi? Nu vă pot plăti duminica. Veniţi mâine şi vă plătesc pe toţi. Am crezut că a tratat colonelul cu voi. Are s-o facă mâine. Vă jur pe onoarea mea că a plecat azi-dimineaţă cu o mie cinci sute de lire în carneţel. Nu mi-a lăsat nimic. Vorbiţi cu el. Îmi iau boneta şi şalul şi mă duc să-l caut. Ne-am certat azi-dimineaţă. Se pare că aţi aflat cu toţii. Dar vă promit pe onoarea mea că veţi primi banii. A primit o poziţie bună. Mă duc să-l caut.

Îndrăzneața declarație îi făcu pe Raggles și pe restul persoanelor prezente să se uite una la alta cum nu se poate mai surprinse, iar Rebbeca plecă.

Urcă și se îmbrăcă de data asta fără ajutorul servitoarei franțuzoiace. Se duse în camera lui Rawdon și văzu un cufăr și un pachet pregătite pentru a fi luate de-acolo și cu o adresă la care să fie duse când vor fi cerute. Apoi urcă la mansardă, în camera servitoarei. Totul era curat și toate sertarele golite. Își aminti de bijuteriile lăsate pe podea și fu sigură că femeia fugise cu ele.

— Dumnezeule!, spuse. Există oare cineva cu mai mult ghinion ca mine? Să fii atât de aproape și să piezi totul? Oare e prea târziu? Nu, mai exista o șansă.

Se îmbrăcă și plecă fără ca s-o mai deranjeze cineva. De una singură. Era ora patru. O luă grabnic pe jos (nu avea bani de trăsură) și nu se opri decât când ajunse la ușa lui sir Pitt Crawley, în Great Gaunt Street. Unde era lady Jane Crawley? Era la biserică. Ceea ce pentru Becky nu era o veste rea. Sir Pitt se afla în biroul lui și dăduse ordin să nu fie deranjat. Ea trebuia să-l vadă, așa că se strecură imediat pe lângă portarul în livrea și ajunse la sir Pitt înainte ca baronetul, uimit, să aibă timp să pună jos ziarul ce-l avea în mână.

Se făcu roșu ca racul și se dădu un pas înapoi din fața ei, teribil de alarmat și de îngrozit.

— Nu fi așa, spuse ea. Nu sunt vinovată, Pitt, dragul meu Pitt; odată îmi erai prieten. Nu sunt vinovată în fața lui Dumnezeu. Da, e-adevărat. Totul mi-e potrivnic. Și, ah! În ce moment! Tocmai când toate speranțele mele erau pe cale de-a se îndeplini; tocmai când eram pe punctul de a câștiga fericirea.

— Deci e adevărat ce văd în ziar?, spuse sir Pitt – era vorba de un paragraf care-l uluise.

— Da. Lordul Steyne mi-a spus-o vineri seară, în seara balului. I s-a promis o poziție oricând, în următoarele șase luni. Domnul Martyr, secretarul colonial, i-a spus ieri că s-a rezolvat. Au urmat nefericita arestare și oribila întâlnire. Sunt vinovată doar de prea mult devotament față de Rawdon. L-am primit pe lordul Steyne de sute de ori numai eu, singură. Mărturisesc că am avut bani de care Rawdon nu știa nimic.

Nu ştii cât de nepăsător este cu ei; cum puteam oare să mă încred în el?

Şi continuă la fel, cu o poveste ce se lega perfect şi pe care o revărsă în urechile rubedeniei sale care o asculta perplexă.

Şi care spunea cam aşa: Becky recunoştea, cu toată sinceritatea, dar teribil de vinovată, că observând subiectivitatea nobilului faţă de ea (la care Pitt se înroşi) şi fiind sigură pe virtutea ei, se hotărâse a transforma ataşamentul lui într-un avantaj pentru ea şi pentru familia ei.

— Am încercat să-ţi obţin un loc între nobili, Pitt, spuse (la care cumnatul se înroşi din nou). Am discutat despre asta. Geniul tău şi interesul lordului Steyne au făcut ca situaţia să fie mai mult decât posibilă dacă nu ar fi apărut nenorocirea. La început, scopul meu era să-mi salvez soţul – pe cel pe care-l iubesc, în ciuda gândurilor necurate şi a suspiciunilor pe care le-a avut în ceea ce mă priveşte –, să-l scot din sărăcia şi ruinarea care ne ameninţa. Am văzut înclinaţiile lordului Steyne în ce priveşte persoana mea (şi aici plecă ochii). Recunosc c-am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să fiu pe placul lui şi, atât cât îi este dat unei femei oneste, să mă asigur de stima lui faţă de mine. Abia vineri dimineaţă a sosit vestea morţii guvernatorului din Coventry Island şi lordul a şi aranjat ca poziţia să fie a soţului meu drag. Trebuia să fie o surpriză pentru el – urma să apară în ziare astăzi. Chiar şi după acea groaznică arestare (de cheltuiala căreia lordul Steyne, generos, a spus că se va ocupa, deci eu eram oarecum împiedicată să vin în ajutorul soţului meu), lordul râdea împreună cu mine spunând că scumpul meu Rawdon are să găsească o consolare atunci când va citi despre numirea lui din ziar în afurisita... în casa vechilului. Şi apoi... apoi a venit acasă. Suspiciunile lui s-au înteţit. S-a petrecut oribila scenă între lord şi sălbaticul Rawdon. Şi, Dumnezeule, ce-are să se întâmple pe mai departe? Pitt, dragul meu Pitt! Ai milă şi împacă-ne.

Şi, pe când vorbea, se aruncă în genunchi, izbucni în lacrimi şi se prinse de mâna lui Pitt, pe care o sărută cu ardoare.

Tocmai în această poziţie îi găsi lady Jane pe baronet şi pe cumnata lui, căci se întorcea de la biserică şi se grăbise spre

biroul soțului de îndată ce auzise că doamna Rawdon Crawley era închisă cu el acolo.

— Mă mir că femeia asta mai îndrăznește să intre în casa noastră, spuse lady Jane tremurând din toate încheieturile și pălind. (Imediat după micul dejun, doamna o trimisese de-acasă pe servitoare, care vorbise cu Raggles și cu personalul din casa lui Rawdon Crawley, care-i povestiseră mult mai multe decât știau aceștia din urmă). Cum de îndrăznește doamna Crawley să intre în casa unei... familii oneste?

Sir Pitt tresări, susprins de curajul afișat de soția sa. Becky era încă îngenuncheată și agățată de mâna lui sir Pitt.

— Spune-i că nu știe nimic. Spune-i că sunt nevinovată, dragul meu Pitt, se smiorcăi ea.

— Draga mea, pe cuvântul meu, cred că o nedreptățești pe doamna Crawley, spuse sir Pitt, la care Rebecca simți o mare ușurare. Chiar consider că este...

— Că este ce?, strigă lady Jane cu glas răsunător și cu inima bătându-i cu putere. Că este o femeie vicleană – o mamă fără suflet și o soție necredincioasă. Nu și-a iubit niciodată copilul care venea aici și-mi povestea despre cruzimea ei față de el. Nu a venit niciodată în sânul familiei, ci s-a străduit să aducă necazuri și să slăbească prin lingușeala ei ticăloasă și prin înșelăciune cele mai sacre sentimente. Și-a înșelat soțul, la fel cum a înșelat pe toată lumea. Sufletul ei este negru de-atâtea vanități, pofte lumești și tot felul de crime. Mă cutremur când o ating. Îmi țin copiii departe de ea.

— Lady Jane!, strigă sir Pitt ridicându-se. Este un limbaj pe care...

— Ți-am fost o soție credincioasă, sir Pitt, continuă lady Jane cu repeziciune. Mi-am păstrat jurămintele de căsătorie așa cum le-am făcut în fața Domnului și am fost supusă și blândă așa cum trebuie să fie o soție. Dar supunerea dreaptă are și limite și îți spun că nu am să o suport... pe femeia asta sub acoperișul meu. Dacă mai intră aici, eu și copiii plecăm. Nu e demnă să stea în prezența unor creștini. Trebuie... trebuie să alegi între ea și mine.

Și, spunând acestea, doamna părăsi încăperea, vibrând toată de îndrăzneala ei, lăsându-i pe Rebecca și pe sir Pitt uluiți.

Cât despre Becky, ea nu se simţea ofensată. Din contră, era chiar mulţumită.

— Şi asta din cauza bijuteriei cu diamante pe care mi-ai dat-o, spuse şi întinse mâna după a lui.

Şi înainte ca ea să fi plecat (ceea ce lady Jane aştepta, cu siguranţă, să vadă de la fereastra camerei sale de toaletă), baronetul îi promise că se duce să-l caute pe fratele lui şi că va încerca să aducă împăcarea în familia lor.

Rawdon găsi la micul dejun de la popotă o serie de camarazi de-ai săi şi fu convins cu uşurinţă să participe şi el la masă, să mănânce din fantasticele copane de pui şi să bea din apa minerală cu care se întremau domnii de-acolo. Apoi purtară o discuţie în ton cu vremurile şi cu vârsta lor: despre următoarea luptă de porumbei de la Battersea, cu pariurile pe Ross şi Osbaldiston; despre domnişoara Ariane, de la Opera franceză, şi despre cel care o părăsise, ea fiind acum consolată de Panther Carr; şi despre lupta dintre Butcher şi Pit şi probabilitatea să iasă un egal. Tânărul Tandyman, un erou de şaptesprezece ani care încerca sârguincios să-şi lase să crească o pereche de mustăţi, văzuse meciul cu pricina şi vorbi în cel mai tehnic mod despre el şi despre starea celor doi combatanţi. El îl dusese pe Butcher acolo cu trăsura şi tot el îşi petrecuse noaptea de dinaintea luptei împreună cu el. Dacă jocul n-ar fi fost trucat, ar fi câştigat. Toţi vechii luptători din ring erau acolo, iar Tandyman nu a vrut nici în ruptul capului să plătească. Trecuse un an de când tânărul Cornet, care nu prea avea trecere în grupul lui Cribb, tot mai încerca să-i ducă pe alţii cu zăhărelul, obişnuind să mănânce bătaie la Eton.

Astfel continuară să vorbească despre dansatoare, lupte, băutură, femei decăzute, până când Macmurdo coborî şi se alătură în discuţie. Nu părea să considere că vârsta lor fragedă era motiv pentru o oarecare atitudine faţă de subiectele respective. Bătrânul interveni cu poveşti la fel de relevante ca oricare dintre tinerii de-acolo, iar firele sale grizonante nu-l împiedicară de la nimic. Bătrânul Mac era renumit pentru poveştile lui interesante. Era exact genul de om pentru o femeie tânără; adică lumea îl invita la masă în casa domnişoarelor, nu în casa mamelor acestora. Probabil că nu există

un stil de viață mai josnic decât al lui, dar el era perfect mulțumit așa cum era, și se purta extraordinar de elegant, simplu și modest.

Până să-și termine și Mac micul dejun copios, toți ceilalți erau gata deja. Tânărul lord Varinas fuma o pipă Meerschaum imensă, în vreme ce căpitanul Hugues avea de lucru cu un trabuc. Brutalul și micul Tandyman, cu bull-terrierul său între picioare, căuta să facă rost de niște gologani cum putea (întotdeauna era implicat într-un joc sau în altul) de la căpitanul Deuceace; iar Mac și Rawdon se duseră la club, bineînțeles fără a face nicio aluzie despre treaba care-i preocupa pe amândoi. Pe de altă parte, amândoi luaseră parte cu destul de multă voioșie la discuții, căci ce rost avea să le întrerupă? Petrecerile, băutura, limbajul necioplit, râsetele – toate merg mână-n mână cu tot soiul de alte ocupații din Bâlciul deșertăciunilor. Când Rawdon și prietenul lor trecură pe St. James's Street și intrară în club, lumea ieșea cu mic, cu mare de la biserică.

Vechii clienți ai localului și clienții fideli care de regulă stau și se holbează pe fereastra mare de pe latura din față a clubului nu-și ocupaseră încă locurile; camera de lectură era aproape goală. Erau acolo un bărbat, pe care Rawdon nu-l cunoștea, încă unul, căruia îi datora douăzeci de lire la un joc de whist și pe care, drept urmare, nu avea chef să-l vadă, și un al treilea care citea "The Royalist" (un ziar renumit pentru scandaluri și pentru părtinirea lui față de biserică și de rege) la o masă; acesta, uitându-se spre Crawley cu oarecare interes, spuse:

— Crawley, te felicit.

— Ce vrei să spui?, zise colonelul.

— Apare în „The Observer" și în „The Royalist", zise domnul Smith.

— Ce anume?, strigă Rawdon înroșindu-se ca racul.

Credea că problema lui cu lordul Steyne deja apăruse în ziarele publice. Smith se uită la el, mirat de nervozitatea colonelului, care luă ziarul tremurând și începu să-l citească. Domnul Smith și domnul Brown (cel cu care Rawdon avea afacerile neîncheiate la cărți) discutaseră despre colonel chiar înainte ca acesta să intre.

— A venit taman la timp, spuse Smith. Presupun că Crawley n-are niciun şfanţ.

— Un vânt care suflă în avantajul tuturor, spuse domnul Brown. Nu poate pleca fără să-mi plătească un ponei pe care mi-l datorează.

— Care e salariul?, întrebă Smith.

— Două, trei mii, spuse celălalt. Dar clima e infernală; nu le place prea mult. Liverseege a murit după optsprezece luni din cauza vremii, iar cel dinaintea lui s-a curăţat în şase săptămâni din câte am auzit.

— Unii zic că fratele lui e un om foarte inteligent. Mie întotdeauna mi s-a părut unul al naibii de plictisitor, declară Smith. Dar probabil că are relaţii bune. El trebuie să fi obţinut locul colonelului.

— El!, rânji Brown. A fost lordul Steyne.

— Cum adică?

— O femeie plină de virtuţi e o bijuterie la casa soţului, răspunse celălalt enigmatic, şi se întoarse la ziarele lui.

Pe de altă parte, Rawdon citi în „The Royalist" următorul paragraf surprinzător:

Guvernatorul din Coventry Island... „Yellowjack", vasul Marinei Regale, sub comanda căpitanului Jaunders, a venit cu scrisori şi documente din Coventry Island. Excelenţa Sa Sir Thomas Liverseege a căzut victimă febrei care a pus stăpânire pe oraşul Swampton. Pierderea lui este resimţită cu mare durere în întreaga colonie prosperă. Am auzit că postul de guvernator i-a fost oferit colonelului Rawdon Crawley, cavaler de Bath, soldat care s-a făcut remarcat la Waterloo. Nu avem nevoie doar de oameni curajoşi, ci şi de oameni înzestraţi cu acele calităţi administrative ca să supravegheze treburile coloniei noastre, şi n-avem nicio îndoială că domnul ales de Departamentul Colonial pentru a ocupa postul celui pe care-l plângem în Coventry Island se potriveşte admirabil postului.

— Coventry Island! Unde vine asta? Cine te-a pus în postul de guvernator? Trebuie să mă iei ca secretar al tău, băiete, râse căpitanul Macmurdo.

În timp ce Crawley și prietenul lui se așezară uitându-se uimiți la anunțul cu pricina, ospătarul aduse o carte de vizită cu numele domnului Wenham inscripționat pe ea, domnul cerând să-l vadă pe colonel.

Colonelul și aghiotantul lui ieșiră să-l întâlnească, ghicind corect că omul era trimisul lordului Steyne.

— Bună ziua, Crawley. Mă bucur să te văd, spuse domnul Wenham surâzând moale și strângând mâna lui Crawley foarte cordial.

— Presupun că ați venit...

— Exact, zise Wenham.

— Dânsul este prietenul meu, căpitanul Macmurdo din regimentul de gardă.

— Încântat să vă cunosc, căpitane Macmurdo spuse domnul Wenham cu un zâmbet la fel de cald și o strângere de mână spre acesta din urmă, la fel cum făcuse și în cazul primului.

Mac întinse un deget protejat de mănușă și se înclină țeapăn cu tot cu cravata lui strâmtă în fața domnului Wenham. Probabil că era dezamăgit că era pus să relaționeze cu un neica-nimeni, crezând că lordul Steyne avea să-i trimită măcar un colonel.

— Cum Macmurdo va trata pentru mine, și cum știe ce vreau, zise Crawley, mai bine mă retrag și vă las împreună.

— Desigur, spuse Macmurdo.

— Nici vorbă, scumpul meu colonel, sări domnul Wenham. Întrevederea pe care am cerut-o se referea la dumneavoastră personal, deși nu contest că și compania căpitanului Macmurdo ar fi la fel de plăcută. De fapt, căpitane, sper că discuția noastră va avea cele mai avantajoase rezultate, diferite complet de cele pe care se pare că le anticipează colonelul Crawley.

— Îhm!, spuse căpitanul. „Să-i ia naiba pe toți civilii", gândi. „Tot timpul vor să aranjeze și să clarifice."

Domnul Wenham își trase un scaun care nu-i fusese oferit, luă o foaie de hârtie din buzunar și continuă:

— Ați văzut onorantul anunț din ziarul de dimineață, colonele? Guvernul și-a asigurat un slujitor cum nu se poate mai prețios, prin dumneavoastră, dacă acceptați postul, ceea ce am impresia că o să faceți; o poziție excelentă. Trei mii pe an,

un climat încântător, o reşedinţă excelentă, libertatea de a face ce doriţi în colonie şi o promovare socială sigură. Vă felicit din tot sufletul. Presupun că ştiţi, domnilor, cui se datorează această poziţie protejată?

— Să mă spânzuri dacă ştiu, zise căpitanul; celălalt se înroşi foarte tare.

— Celui mai generos şi mai bun om din lume, el însuşi unul dintre cei mai de vază oameni – excelentul meu prieten, marchizul de Steyne.

— Să-l văd mort înainte să accept eu acest post, răcni Rawdon.

— Prietene, eşti nervos, reluă calm domnul Wenham. Şi, în numele bunului-simţ, pentru ce?

— Pentru ce?, strigă Rawdon mirat.

— Pentru ce, la naiba!, spuse şi căpitanul bătând cu bastonul în podea.

— Chiar că la naiba, spuse domnul Wenham, cu un zâmbet cum nu se poate mai agreabil. Totuşi, priviţi problema ca un om de lume, ca un om onest, şi vedeţi dacă nu cumva aţi greşit. Veniţi acasă de undeva şi ce găsiţi? Pe Lordul Steyne cinând în casa dumneavoastră din Curzon Street cu doamna Crawley. Este această situaţie ciudată sau o noutate? N-a mai fost el oare de zeci de ori în aceeaşi poziţie? Pe cuvântul şi onoarea mea de gentleman..., şi domnul Wenham îşi duse o mână la vestă cu un aer demn, consider că bănuielile dumneavoastră sunt teribil de nejustificate, şi că prejudiciază un onorabil gentleman care şi-a arătat bunăvoinţa faţă de dumneavoastră şi de o doamnă cum nu se poate mai nevinovată şi mai neprihănită prin mii de lucruri.

— Doar nu vreţi să spuneţi că... prietenul meu se înşală?, spuse domnul Macmurdo.

— Cred că doamna Crawley e la fel de nevinovată ca soţia mea, doamna Wenham, răspunse energic domnul Wenham. Consider că prietenul nostru, indus în eroare de o gelozie cumplită, a lovit nu numai într-un om infirm, în vârstă şi de rang înalt – un constant binefăcător şi prieten al său –, ci şi în soţia lui, în onoarea lui atât de preţioasă, în viitoarea reputaţie a fiului său şi în propriile-i proiecte în viaţă. Vă spun eu ce s-a petrecut, continuă domnul solemn. Azi-dimineaţă am fost

chemat de lordul Steyne și l-am găsit într-o stare deplorabilă, cum cred că orice om la o anumită vârstă și stare de sănătate ar fi după un conflict personal cu un om puternic ca dumneavoastră și cred că nu mai trebuie să-i explic asta colonelului Crawley. Vă spun sincer – a fost o cruzime să profitați de forță, colonele. Nu doar l-ați rănit fizic pe nobilul și excelentul meu prieten, ci și inima îi sângera. Un om asupra căruia își revărsase beneficiile și pe care-l privea cu afecțiune l-a supus celei mai injurioase nedreptăți. Ce este această numire care apare azi în ziare dacă nu o dovadă de bunătate față de dumneavoastră? Când l-am văzut azi-dimineață pe lord, și l-am găsit într-adevăr într-o stare demnă de milă, la fel de nerăbdător ca dumneavoastră pentru a răzbuna nedreptatea ce i se adusese, și tot prin sânge. Presupun că știți de dovezile lui de bunătate, colonele Crawley?

— Are de unde, spuse colonelul. Nimeni nu a zis că n-are.

— Prima lui cerință pentru mine a fost să scriu o scrisoare și să i-o duc colonelului Crawley. Unul dintre noi, zicea el, n-are cum să supraviețuiască faptei scandaloase de aseară.

— Vă apropiați de elementul esențial, zise Crawley.

— Am încercat din răsputeri să-l calmez. Pentru Dumnezeu, i-am zis, ce mult regret că eu și doamna Wenham nu am acceptat invitația doamnei Crawley de a cina cu ea!

— V-a invitat să cinați cu ea?, întrebă căpitanul Macmurdo.

— După piesa de la operă. Uitați bilețelul. Adică, stați, nu, nu e acesta. Am crezut... am crezut că-l am, dar nu mai are importanță; aveți cuvântul meu de onoare. Dacă am fi mers și noi – și numai durerea de cap a doamnei Wenham ne-a împiedicat, pentru că adesea suferă din această cauză, mai ales primăvara – dacă veneam și v-ați fi întors acasă atunci, nu ar fi avut loc nicio ceartă, nicio insultă, nicio bănuială. Și numai pentru că soția mea a avut o durere de cap, dumneavoastră vreți să duceți la moarte doi bărbați onorabili și să aruncați două dintre cele mai de vază și mai vechi familii din regat în dizgrație și nenorocire.

Domnul Macmurdo se uită la colonel cu un aer de profundă nedumerire, iar Rawdon simți cu oarecare mânie că-i scăpa prada.

Nu crezu niciun cuvânt din această poveste, şi totuşi, cum putea să o nege sau să dovedească contrariul?

Domnul Wenham continuă în acelaşi stil fluent pe care-l practicase de-atâtea ori în Parlament:

— Am stat o oră sau aşa ceva la căpătâiul lordului Steyne rugându-l, implorându-l să renunţe la intenţia de a cere o întrevedere. I-am demonstrat că, la urma urmei, situaţia era una care dădea de bănuit – că ei doi dăduseră de bănuit. Am recunoscut că oricare dintre noi s-ar fi putut afla în aceeaşi poziţie – am spus că un bărbat revoltat de gelozie este, în ciuda intenţiilor şi a idealurilor sale, un nebun care ar trebui privit ca atare. Că un duel între voi ar duce la umilirea amândurora că un om cu poziţia înaltă a lordului nu are niciun drept în zilele noastre, când poporului i se oferă predici despre cele mai atroce principii revoluţionare şi cele mai periculoase doctrine de egalitate pentru a crea un scandal public şi că, oricât de inocenţi ar fi, oamenii de rând ar insista pentru vinovăţia lui. În fine, l-am implorat să nu trimită provocarea.

— Nu cred o vorbă din toate astea, spuse Rawdon scrâşnind din dinţi, cred că e o afurisită de minciună şi că şi dumneata, domnule Wenham, eşti implicat în asta. Dacă provocarea nu vine de la el, are să vină de la mine, pe legea mea.

La această interpelare brutală, domnul Wenham se făcu alb ca varul şi se uită spre uşă. Dar căpitanul Macmurdo se dovedi un adevărat apărător al principiilor, căci el se ridică înjurând şi-i reproşă lui Rawdon limbajul lui.

— Mi-ai încredinţat mie afacerea asta, şi-ai să acţionezi aşa cum cred eu de cuviinţă, pe legea, nu aşa cum o faci acum. N-ai niciun drept să-l insulţi pe domnul Wenham cu un asemenea limbaj. La naiba, domnule Wenham, meritaţi scuze. Cât despre provocarea pentru lordul Steyne, poţi să cauţi pe altcineva care să i-o ducă; eu n-am s-o fac. Dacă lordul, după ce a fost pus la pământ, alege să se liniştească, aşa s-o facă, drace! În ceea ce priveşte treaba cu... doamna Crawley, eu cred că nimic nu e dovedit şi că soţia ta e la fel de inocentă ca doamna Wenham, şi oricum ai fi un mare prost să nu-ţi ocupi poziţia şi să taci din gură.

— Căpitane Macmurdo, vorbiţi ca un om raţional, strigă domnul Wenham, extraordinar de uşurat. Am să dau uitării

toate vorbele spuse de colonelul Crawley din cauza nervozității de moment.

— Așa am zis și eu, scrâșni Rawdon.

— Taci din gură, prostule, spuse căpitanul binevoitor. Domnul Wenham nu e un om al luptei; și are dreptate, pot spune.

— După părerea nea, spuse emisarul lordului, problema ar trebui îngropată și uitată pe veci. Vorbesc în interesul prietenului meu, dar și al colonelului Crawley, care insistă să-l considere un dușman al său.

— Presupun că lordul Steyne n-are să discute despre asta prea mult, spuse căpitanul Macmurdo, și nu văd de ce-am face-o noi. Situația nu e tocmai una fericită, indiferent cum am lua-o și, cu cât se vorbește mai puțin despre ea, cu atât mai bine. Voi ați fost cei doborâți, nu noi, și dacă vă convine, cred că și nouă are să ne convină.

Atunci, domnul Wenham își luă pălăria; căpitanul Macmurdo îl conduse la ușă, o închise în urma lui și a mesagerului lordului Steyne, lăsându-l pe Rawdon să mustească de furie de unul singur.

De cealaltă parte a ușii, Macmurdo se uită fix la celălalt mesager, cu o expresie deloc respectuoasă pe chipul lui rotund și vesel.

— Doar nu vorbiți serios, domnule Wenham, spuse.

— Mă flatați, căpitane, zâmbi celălalt. Pe onoarea și conștiința mea că doamna Crawley chiar ne-a invitat la cină după operă.

— Desigur; iar doamna Wenham a avut o durere de cap. Uitați; am aici o bancnotă de o mie de lire, pe care am să v-o dau dacă-mi dați o chitanță. Și am să pun bancnota într-un plic pentru lordul Steyne. Omul meu n-are să se lupte cu el, dar mai bine să nu-i luăm banii.

— A fost o greșeală... o mare greșeală, domnule, se exprimă celălalt în cel mai inocent mod cu putință, după care căpitanul Macmurdo îl conduse afară tocmai când sir Pitt Crawley urca scările de la club. Cei trei se cunoșteau într-un fel sau altul, iar căpitanul se întoarse cu baronetul în încăperea unde se afla fratele acestuia din urmă și-i spuse că aranjase situația dintre lordul Steyne și colonel.

Bineînţeles că sir Pitt se bucură de veste şi-l felicită cu multă căldură pe fratele său pentru rezultatul pacificator, făcând observaţiile morale de cuviinţă despre păcatul duelului şi despre natura nefericită a unor asemenea încercări de a rezolva o dispută. Iar după această introducere, încercă plin de elocvenţă să aducă o împăcare între Rawdon şi soţia lui. Recapitulă afirmaţiile făcute de Becky, insistând pe posibilitatea ca acestea să fie adevărate şi afirmându-şi propria încredere în ceea ce priveşte inocenţa ei.

Rawdon însă nici nu voi să audă.

— A ascuns bani de mine zece ani de zile, spunea. Abia aseară ce se jura că nu are nimic de la Steyne. Ştia că totul e gata în clipa în care eu i-am găsit. Dacă nu e vinovată, e ca şi cum ar fi, şi nu vreau s-o mai văd... niciodată.

Spunând acestea, îşi plecă bărbia în piept, arătându-se îndurerat şi trist.

— Sărmanul băiat, spuse Macmurdo scuturând din cap.

Rawdon Crawley se împotrivi un timp ideii de a ocupa poziţia pe care i-o obţinuse un protector pe care-l ura atât de mult şi voi, de asemenea, să-l ia pe băiat de la şcoala unde-l îndrumaseră interesele lordului.

Totuşi, fu convins de rugăminţile fratelui său şi ale lui Macmurdo să accepte aceste beneficii; în special acesta din urmă, care-i puse în vedere furia lui Steyne când se va gândi că duşmanul lui făcuse avere tocmai datorită lui.

Când marchizul de Steyne se duse în insulă după accident, secretarul colonial se înclină şi-l felicită pentru numirea făcută.

Felicitări care fură primite cu o oarecare recunoştinţă din partea lordului Steyne, recunoştinţă pe care ne-o putem închipui cu uşurinţă.

Taina întâlnirii dintre el şi colonelul Crawley fu îngropată în cea mai profundă uitare, aşa cum sugerase Wenham.

Adică cei implicaţi în mod direct şi prietenii lor uitară.

Dar, înainte de lăsarea serii, problema ajunse a fi bârfită la cincizeci de mese din Bâlcul deşertăciunilor.

Însuşi micul Cackleby se duse la şapte serate şi povesti totul cu comentarii şi completări în fiecare loc în parte. Şi ce se mai bucură doamna Washington White! Soţia episcopului

de Ealing se arătă cum nu se poate mai şocată; episcopul se duse şi-şi semnă numele în cartea de oaspeţi de la Gaunt House în acea zi! Micul Southdown se arătă întristat; puteţi fi siguri că şi surorii lui, lady Jane, îi păru la fel de rău. Lady Southdown scrise numaidecât celeilalte fiice ale sale de la Capul Bunei Speranţe.

Cel puţin trei zile se vorbi despre asta în oraş, şi numai eforturile domnul Wagg, la unele aluzii ale domnului Wenham, împiedică problema să apară în ziare.

Vechilii şi agenţii de la bursă tăbărâră pe bietul Raggles în Curzon Street, în vreme ce fosta chiriaşă din micuţa casă nu se ştie unde se afla. Cui îi păsa! Cine mai întreabă după o zi sau două? Era sau nu vinovată? Ştim cu toţii cât e de darnică lumea şi ce verdicte se dau în Bâlciul deşertăciunilor când există dubii.

Unii spuneau că s-ar fi dus la Napoli în căutarea lordului, în timp ce alţii declarau că lordul plecase din oraşul respectiv şi fugise la Palermo, auzind că Becky ajunsese acolo, şi că aceasta devenise *dame d'honneur*[1] pentru regina Bulgariei[2]; alţii ziceau că se afla la Bologna, iar alţii – într-un internat la Cheltenham.

Rawdon îi oferi o rentă anuală considerabilă, şi putem fi siguri că ea era o femeie care putea ajunge departe cu bani puţini, aşa cum se zice. Şi-ar fi plătit datoriile înainte să plece din Anglia dacă vreun departament de asigurări i-ar fi tăiat gâtul, dar climatul din Coventry Island era într-atât de groaznic încât nu putu să împrumute bani cu salariul pe care-l avea.

În orice caz, îi trimitea fratelui său bani în mod regulat şi-i scria băiatului constant.

Pe Macmurdo îl aproviziona cu trabucuri, iar lui lady Jane îi trimise multe scoici, piper cayenne, murături picante, jeleu de guava şi produse coloniale.

Fratelui îi trimise „The Swamp Gazette", în care noul guvernator era lăudat cu mult entuziasm, în vreme ce santinela din Swamp Town, a cărui soţie nu fusese invitată la reşedinţa guvernatorului, declarase că Excelenţa Sa e un tiran,

[1] Doamnă de companie (fr.).
[2] Prinţesa Julia of Battenberg (1825–1895).

că Nero, în comparaţie cu el, fusese un filantrop luminat. Micului Rawdon îi plăcea să primească ziarele şi să citească despre tatăl său.

Mama lui nu mişcă niciun deget ca să-l vadă.

Băiatul venea acasă la mătuşa lui duminicile şi de sărbători. În curând ajunse să ştie cuibul fiecărei păsări de la Queen's Crawley şi călărea având alături câinii de vânătoare ai lui sir Huddlestone, pe care-i admirase la prima lui vizită la Hampshire pe care şi-o amintea atât de bine.

56
Georgy devine gentleman

Acum, Georgy Osborne se instalase binişor în casa bunicului său din Russell Square, ca ocupant al camerei tatălui şi moştenitor al tuturor splendorilor de-acolo. Înfăţişarea plăcută, manierele galante şi aspectul lui de gentleman câştigaseră simpatia bătrânului nobil. Domnul Osborne era mai mândru de el decât fusese de George senior.

Copilul avea parte de mai mult lux şi mai multe răsfăţuri decât îi fuseseră oferite tatălui. Negoţul lui Osborne prosperase foarte mult în ultimii ani. Averea şi renumele lui în oraş crescuseră, de asemenea, şi ele. Altădată se bucurase să-l trimită pe George la o şcoală privată bună, iar un comision în armată pentru fiul lui fusese motiv de destulă mândrie. Pentru micul George şi viitorul acestuia planurile bătrânului ţinteau mult mai sus. Avea să facă un gentleman din micuţ, spunea el tot timpul despre Georgy. Cu ochiul minţii, vedea în el un student, un om în Parlament, un baronet poate. Bătrânul se gândea că are să moară fericit dacă l-ar vedea pe nepotul lui cu un drum drept înainte spre asemenea onoruri. N-avea să accepte decât un profesor de cel mai mare rang pentru el, nici vorbă de vreun fătarnic sau vreun mişel. Cu câţiva ani în urmă obişnuia să fie un sălbatic şi un critic acerb la adresa oricărui preot sau învăţat sau alţii asemenea, decretându-i

pe toţi nişte prefăcuţi şi nişte impostori care nu erau în stare să-şi câştige existenţa decât prin a mormăi în latină şi greacă, sau nişte câini aroganţi care obişnuiau să-i privească de sus pe negustorii englezi şi pe gentlemenii pe care-i puteau cumpăra cu bani. Acum deplângea solemn faptul că educaţia lui fusese neglijată şi-i demonstra în nenumărate ori şi în declaraţii pompoase lui Georgy necesitatea şi beneficiile extraordinare ale ştiinţelor clasice.

Când se întâlneau la cină, nobilul îl întreba pe nepot ce citise în timpul zilei şi era foarte interesat de raportul pe care i-l dădea băiatul cu privire la lecturile lui, prefăcându-se că-l înţelege când îi vorbea despre ele. De nenumărate ori făcea gafe şi-şi arăta dezinteresul. Dar asta nu crescu stima pe care copilul o avea faţă de bătrân. În scurt timp, mintea ageră şi o educaţie mai bună în altă parte îi arătară băiatului că bătrânul era un neghiob, şi drept urmare începu să se uite la el cu superioritate şi să-l domine. Educaţia lui de dinainte, modestă şi puţină cum fusese, făcuse din Georgy un gentleman mult mai valoros decât aveau să facă din el toate planurile bunicului. Fusese crescut de o femeie firavă, bună şi tandră, care nu avea nicio dorinţă în privinţa niciunui lucru, cu excepţia persoanei lui, şi a cărei inimă era atât de pură, iar purtarea atât de umilă şi de modestă, încât numai mijloacele o împiedicau să devină o adevărată doamnă. Acum, ea-şi făcea de lucru cu treburi mărunte şi sarcini uşoare; dacă niciodată nu spusese ceva extraordinar, nu vorbea sau gândea niciodată rău despre nimeni. Sinceră, nevinovată, iubitoare şi curată – cum ar fi putut biata Amelia să fie altceva decât o adevărată doamnă!

Tânărul Georgy îşi stăpânea natura blândă şi docilă, iar contrastul dintre simplitatea şi delicateţea lui şi mândria deşartă a anostului nobil cu care venea în contact îl făcură să-l stăpânească şi pe acesta. Nici de-ar fi fost un prinţ adevărat n-ar fi fost mai bine crescut să gândească atât de sus despre sine.

În vreme ce mama lui tânjea de dorul lui acasă, şi cred c-o făcea la orice oră din zi şi pe tot parcursul nopţilor triste şi însingurate, domnişorul avea parte de o serie de distracţii şi consolări care îl ajutară să suporte cu uşurinţă despărţirea de

Amelia. Când băieții plâng atunci când sunt duși la școală, o fac de regulă pentru că sunt duși într-un loc lipsit de confort. Doar puțini dintre ei plâng pentru că simt ceva. Când ne gândim că ochii copiilor noștri se usucă atunci când văd o bucată de turtă dulce și că o plăcintă cu prune e răsplata pentru agonia despărțirii de mamă și surori, nu mai trebuie să fii atât de încrezător în propiile-ți sentimente nobile, prietene!

Iar domnișorul George Osborne avu parte de tot confortul și luxul pe care un bunic bogat și darnic a considerat de cuviință să i-l ofere. Vizitiul fu instruit să-i ia cel mai frumos ponei ce putea fi cumpărat, iar George învață să-l călărească mai întâi la o școală de echitație. De aici, după ce învață să se descurce satisfăcător, fără împotmoliri și să sară peste bară, fu dus la New Road din Regent's Park, iar apoi în Hyde Park, unde călărea cu Martin, vizitiul, în spatele lui. Bătrânul Osborne, care acum o lăsase mai moale cu treburile în centru, lăsându-și afacerile în seama partenerilor săi mai tineri, mergea adesea cu trăsura spre același loc împreună cu domnișoara Osborne. Când tânărul Osborne venea la trap cu aerul lui de dandy și cu picioarele scoase din scări, bunicul o înghiontea pe mătușa băiatului, spunând:

— Uite, domnișoară Osborne!

Apoi râdea, și obrazul i se împurpura de satisfacție, făcând cu mâna pe fereastră spre băiat, iar lacheul saluta și vizitiul se înclina în fața domnișorului George. La care, mătușa lui, doamna Frederick Bullock (a cărei trăsură putea fi văzută zilnic prin parc, cu blazoanele familiei pe părți și pe harnașament, dimpreună cu trei căpșoare mici și șterse, reprezentanți ai familiei Bullock, care se iteau la fereastră, împopoțonate cu puf și pene), arunca cele mai invidioase și urâcioase priviri spre micul parvenit care călărea pe lângă ea, cu mâna într-o parte și căciula pe-o ureche, mândru ca un lord.

Deși abia avea unsprezece ani, domnișorul George avea bretele și cele mai frumoase cizme, ca un adevărat bărbat. Avea pinteni care luceau și un bici cu cap aurit, și un ac frumos la batista de la piept, și cele mai arătoase mănuși de copil ce puteau fi găsite pe Lamb's Conduit Street. Mama îi dăduse câteva cravate și cususe cu mult drag câteva cămăși, dar când Eli al ei venea s-o vadă, acestea erau înlocuite cu

altele, din materiale mult mai de calitate. Avea butoni mici cu pietre scumpe la cămaşa de călărie. Modestele ei cadouri fuseseră date deoparte... cred că domnul Osborne le dăduse băiatului vizitiului. Amelia încercă să creadă că e fericită cu această schimbare. Într-adevăr, era fericită şi încântată să-l vadă pe băiat atât de elegant.

Pentru un şiling, îi făcuse portretul în cărbune şi-l atârnase alături de celălalt portret deasupra patului. Într-o zi, băiatul veni ca de obicei, călare, în vizită, pe strada mică până la Brompton, scoţând toată lumea la ferestre pentru a-i admira splendoarea. Din haină scoase nerăbdător şi cu un aer triumfător o cutie – avea o haină mare uzată cu glugă şi guler de piele – scoase deci o cutie de marochin, pe care i-o dărui mamei.

— Am cumpărat-o din banii mei, mamă, spuse. Am zis c-o să-ţi placă.

Amelia o deschise, şi scoase un mic ţipăt de emoţie, apoi îl îmbrăţişă pe băiat de nenumărate ori. Înăuntru era o miniatură cu el, foarte frumos lucrată (deşi nu-l arăta nici pe jumătate cât de chipeş era în realitate, îşi zise văduva). Bunicul lui dorise să aibă un tablou cu el făcut de un artist ale cărui lucrări, expuse în Southampton Road, atrăseseră atenţia bătrânului.

Şi cum George avea o grămadă de bani, se gândise să-l întrebe cât ar costa o copie după acel portret, spunând că are să plătească din banii lui şi că vrea să-l dea mamei. Artistul, bucuros, i-l făcu pentru o sumă mică, iar bătrânul Osborne, când auzi, izbucni fericit şi-i duse băiatului de două ori suma pe care el o plătise pentru miniatură.

Dar cum să se compare încântarea bunicului cu bucuria extraordinară a Ameliei? Acea dovadă de afecţiune a băiatului o fermecase într-atât încât considera că niciun copil din lume nu îl egala pe al ei în ceea ce priveşte bunătatea. Multe săptămâni după aceea, gândul la afecţiunea lui o umplu de fericire. Dormi mai bine cu miniatura sub pernă, şi de câte ori nu o sărută, şi plânse, şi se rugă cu ea în mână! O mică dovadă de afecţiune din partea celor pe care-i iubea îi umplea inima timidă de recunoştinţă. Nu mai avusese o asemenea bucurie şi consolare de la despărţirea de George.

În noua lui casă, domnișorul George conducea ca un adevărat nobil; la cină invita doamnele să bea vin cât se poate de solemn și-și bea șampania într-un fel ce-l fermeca pe bunicul lui.

— Uită-te la el, spunea bătrânul, inghiontindu-și vecinul de masă, stacojiu la față de încântare. Ai mai văzut vreodată un asemenea flăcău? Dumnezeule! Urmează să comande o cutie de toaletă și unelte de ras. Pe legea mea dacă nu este așa!

Totuși, purtarea băiatului nu-i încânta pe prietenii domnului Osborne așa cum îl mulțumea pe el. Domnul Justice Coffin nu găsea nicio plăcere din a-l vedea pe Georgy întrerupând discuția și stricându-i poveștile. Colonelul Fogey nu era interesat să-l vadă pe băiat pe jumătate ametit de băutură. Soția domnului sergent Toffy nu fu deloc recunoscătoare când, printr-o smucitură de cot, vărsă un pahar de vin pe rochia ei galbenă după care râse de nefericita întâmplare și nu fu cu nimic mai încântată cu toate că bătrânul Osborne se arătă extaziat când Georgy îi trase „o scărmăneală" celui de-al treilea băiat al ei în Russel Square (un tânăr gentleman cu un an mai mare decât Georgy și care se întâmplă să vină în vacanță de la școala doctorului Tickleus din Ealing). Pentru acea ispravă, bunicul îi dădu lui George doi gologani cu promisiunea a-i mai da pentru fiecare băiat mai mare decât el ca vârstă sau ca înălțime pe care-l va trata într-un mod asemănător. E greu de știut ce folos vedea bătrânul în aceste lupte; considera vag că certurile îi fac pe băieți mai înverșunați și că tirania era pentru ei un beneficiu. Tinerimea engleză fusese astfel educată de când lumea, și avem mii de apărători și admiratori ai justiției, nenorocirilor și brutalității infantile. Înfierbântat de laude și de triumful asupra lui Toffy, George își dori, cum era și normal, să continue seria victoriilor, și într-o zi, pe când se plimba țanțoș pe lângă St. Pancras, cu un aer de dandy desăvârșit în noile lui haine, un băiat de brutar făcu un comentariu sarcastic despre înfățișarea lui, iar tânărul patrician își scoase sacoul de dandy cu multă ardoare și, lăsându-l în grija prietenului care-l însoțea (domnișorul Todd, din Great Coram Street, Russell Square, fiul partenerului mai tânăr al firmei Osborne & Co.), George încercă să-l bată pe

micul brutar. Dar soarta războiului fu nefavorabilă de data asta, şi micul brutar îl bătu pe Georgy, care se întoarse acasă cu un ochi vânăt şi franjurii cămăşii lui frumoase pătaţi de firicelul de sânge ce-i curgea din nas. Îi povesti bunicului că se luptase cu un uriaş şi o înspăimântă pe biata lui mamă din Brompton cu o poveste lungă şi deloc adevărată despre întâmplare.

Micul Todd, din Coram Street, Russell Square, era marele admirator şi prieten al domnişorului George. Ambii aveau plăcerea a poza în personaje dramatice şi amândurora le plăceau tartele bine coapte cu fragi, ambii aveau o pasiune pentru săniuş şi patine în Regent's Park şi pe Serpentine când le permitea vremea, pentru a merge la teatru, unde erau duşi, la ordinul domnului Osborne de Rowson, servitorul angajat pentru domnişorul George, cu care stătea confortabil lângă orchestră.

Acompaniaţi de acest gentleman, vizitară toate teatrele oraşului, ştiau numele tuturor actorilor de la Dury Lane la Sadler Wells, şi chiar jucau majoritatea pieselor în faţa familiei lui Todd şi a prietenilor lor foarte buni, cu renumitele personaje ale lui West pe scena lor de plastilină. Rowson, valetul, care avea o natură binevoitoare, adesea, când avea bani, îşi cinstea stăpânul cu stridii după reprezentaţii şi cu un cocteil înainte de culcare.

Putem fi siguri că domnul Rowson profita la rândul lui de natura libertină şi de recunoştinţa stăpânului său pentru plăcerile oferite.

Pentru a-l îmbrăca pe micul George, fu adus un croitor din West End – domnul Osborne nu voi să audă de cei din oraş sau de vreun pungaş din Holborn (deşi unul din oraş i-ar fi fost de ajuns). Şi i se spuse să nu facă rabat de la nimic. Astfel, domnul Woolsey, din Conduit Street, dădu frâu liber imaginaţiei şi-i trimise copilului acasă nişte pantaloni, veste şi sacouri elegante, atât de multe cât să îmbrace o şcoală întreagă. Pentru seară, Georgy avea veste albe, veste mai mici de velur pentru masa de seară şi un halat mic şi foarte drăguţ ca un tânăr nobil. În fiecare zi se gătea pentru cină „ca un adevărat nobil din West End", după cum remarcă bunicul lui. Un servitor al casei fu însărcinat special pentru această procedură, şi-l

ajuta cu toaleta, răspundea când băiatul suna din clopoțel și-i aducea scrisorile tot timpul pe o tavă de argint.

După micul dejun, Georgy stătea în fotoliul din sufragerie și citea „The Morning Post", exact ca un adult.

— Auzi-l cum mai blestemă, se minunau servitorii de precocitatea lui.

Cei care-și aduceau aminte de tatăl lui, căpitanul, spuneau că domnișorul George e leit acesta.

Înveselea toată casa cu energia lui, solemnitatea, reproșurile și natura lui binevoitoare.

Educația lui George fu încredințată unui învățat din vecini, profesor privat, care pregătea „tineri nobili și gentlemeni pentru Universitate, senat și profesii luminate, al cărui sistem nu agreează josnicele pedepse fizice încă practicate în instituțiile vechi de educare, și în a cărui familie elevii au să găsească eleganța societății rafinate, încrederea și afecțiunea unui cămin". Astfel se străduia reverendul Lawrence Veal din Hart Street, Bloomsbury și preot al contelui de Bareacres să-și atragă elevii, împreună cu soția lui, doamna Hart.

Prin astfel de anunțuri și insistențe asidue, capelanul și doamna lui reușeau în general să aibă unul sau doi elevi pe lângă ei, care plăteau sume mari și despre care se credea că stau în niște cotloane teribil de incomode. Aveau un băiat mare din Indiile de Vest, pe care nimeni nu venea să-l vadă, cu fața tuciurie și părul sârmos și o înfățișare excesiv de elegantă. Mai aveau un băiat uriaș de douăzeci și trei de ani, a cărui educație fusese neglijată și pe care domnul și doamna Veal trebuiau să-l introducă în lumea civilizată. Mai erau doi băieți ai colonelului Bangles, din Compania Indiilor Orientale. Aceștia patru stăteau toți la nobila masă așezată de doamna Veal când Georgy fu prezentat celor care locuiau acolo.

Ca mulți alți elevi, Georgy era doar un băiat de zi – venea dimineața sub supravegherea prietenului său, domnul Rowson, și, dacă era frumos afară, pleca pe poneiul lui, urmat de valet. Se vehicula în școală zvonul că averea bunicului său era imensă. Reverendul Veal obișnuia să-i facă personal lui Georgy complimente pe această temă, avertizându-l că el era destinat pentru o poziție înaltă, că-i revenise lui rolul de a-l pregăti prin perseverență și blândețe la vârsta tinereții pentru

îndatoririle serioase care aveau să i se încredinţeze la vârsta maturităţii; îi spuse că ascultarea era cea mai bună metodă de pregătire pentru natura de conducător a bărbatului, şi deci îl ruga pe George să nu aducă la şcoală caramele care stricau sănătatea domnişorilor Bangles, pentru că aveau tot ce era nevoie la selecta şi îndestulata masă a doamnei Veal.

În ceea ce priveşte „curriculumul", cum îi plăcea domnului Veal să-i spună, acesta era deosebit de stufos, iar tinerii gentlemeni din Hart Street puteau astfel învăţa câte ceva din fiecare ştiinţă. Reverendul Veal avea un planetariu, o maşină electrică, un strung, o scenă de teatru (în spălătorie), un sistem pentru experimente chimice şi ceea ce el numea o bibliotecă selectă, cu toate operele celor mai buni autori din vremurile trecute şi prezente şi în toate limbile. Îi duse pe băieţi la Muzeul Britanic şi le ţinu o prelegere despre relicvele antice şi exemplarele de istorie naturală de acolo, încât se strânse în jurul lui mulţime de oameni pe când el vorbea, întreg cartierul Bloomsbury admirându-l nespus de mult, ca pe un mare învăţat. Şi ori de câte ori vorbea (ceea ce se întâmpla aproape tot timpul) avea grijă să folosească cele mai frumoase şi mai lungi cuvinte din vocabular, gândind, pe bună dreptate, că era era la fel de uşor să foloseşti un epitet superb, lung şi care dădea bine la ureche cum puteai folosi unul penetrant.

— Am observat la întoarcerea acasă, după ce mi-am permis o conversaţie de seară cu excelentul meu prieten, doctorul Bulder – un adevărat arheolog, un adevărat gentleman –, că ferestrele reşedinţei aproape princiare ale veneratului dumitale bunic din Russell Square erau luminate pentru o mare festivitate, îi spuse odată lui George. Am dreptate ghicind că domnul Osborne a ospătat o societate de personaje alese în jurul mesei sale somptuoase aseară?

Micul George, care avea destul simţ al umorului şi care obişnuia să-l imite pe domnul Veal în faţă cu multă vervă şi pricepere, îi răspundea că ghicise foarte corect.

— Înseamnă că acei prieteni care au avut onoarea de a profita de ospitalitatea domnului Osborne n-au avut niciun motiv, şi pun rămăşag pe orice, să se plângă de ospăţul lor. Eu însumi am fost astfel onorat nu doar o dată (apropo, domnule

Osborne, ai întârziat azi-dimineață și eu însumi am greșit în această privință nu doar o dată). Eu însumi, cum spuneam, domnilor, modest cum mă vedeți, n-am putut să mă consider nerecunoscător în condițiile în care am avut parte de ospitalitatea selectă a domnului Osborne. Și cu toate că am luat masa cu mai-marii și nobilii lumii – presupun că îl pot număra aici pe excelentul prieten și protector al meu onorabilul George, conte de Bareacres – vă asigur că masa acestui negustor englez a fost la fel de elegant servită, iar primirea, la fel de aleasă și de nobilă. Domnule Bluck, să continuăm cu fragmentul din Eutropius care a fost întrerupt de întârzierea domnișorului Osborne.

Educația lui George fu, așadar, încredințată acestui om pentru o anume perioadă de timp. Amelia era uluită de frazele lui, cu toate că-l învățase infinit de multe lucruri. Biata văduvă se împrieteni cu doamna Veal, din motive numai de ea știute. Îi plăcea să stea în casa ei și să-l vadă pe Georgy venind la școală. Îi plăcea să fie invitată de doamna Veal pentru conversazioni, ceea ce se întâmpla o dată pe lună (după cum era anunțat pe biletelele rozalii, inscripționate cu inițialele AOHNH), unde profesorul își primea elevii și prietenii apropiați la un ceai slab și la discuții științifice. Biata Amelia nu lipsea de la niciuna dintre aceste întâlniri și le considera la fel de minunate atât timp cât îl avea pe Georgy alături de ea. Ieșea de la Brompton pe orice vreme și, după ce lumea se retrăgea și Georgy se întorcea la domnul Rowson, valetul, o îmbrățișa pe doamna Veal cu o recunoștință sfâșietoare pentru minunata seară petrecută acolo, apoi doamna Osborne își lua pe ea mantaua și șalul și se pregătea să plece acasă.

Cât despre învățăturile asimilate de Georgy sub îndrumarea acestui profesor care știa mii de lucruri, judecând după rapoartele săptămânale pe care băiatul le ducea acasă bunicului, progresul lui era remarcabil. Pe o tablă fuseseră scrise douăzeci sau mai multe materii, iar profesorul nota progresul fiecărui elev în dreptul acestora. La greacă, Georgy fu declarat *aristos*, la latină – *optimus*, la franceză – *tres bien*[1] și așa mai departe. Iar la sfârșitul anului, toată lumea primea

[1] Foarte bine (gr., lat., fr.).

premii pentru toate activităţile. Chiar şi domnul Swartz, domnul cu părul sârmos şi frate vitreg al onorabilei domnişoare Mac Mull, şi domnul Bluck cel neglijat, care avea douăzeci şi trei de ani şi venea din cartierul de agricultori, împreună cu leneşul şi drăcuşorul de Todd amintit mai sus, primiră cărţi de optsprezece penny, inscripţionate cu sigla „Athene" şi cu o dedicaţie pompoasă din partea profesorului pentru tinerii lui prieteni.

Familia acestui tânăr, Todd, era tot timpul în casa Osborne, ca nişte paraziţi. Bătrânul îl avansase pe Todd de la postul de funcţionar la cel de partener mai tânăr al afacerii lui.

Domnul Osborne era naşul domnişorului Todd (care mai apoi se semnă domnul Osborne Todd pe cărţile de vizită şi deveni un om de vază), în vreme ce domnişoara Osborne fusese alături de domnişoara Maria Todd la botezul acesteia şi-i dăruia protejatei sale o carte de rugăciuni, o colecţie de broşuri, un volum de rugăciuni reformate şi alte amintiri an de an. Domnişoara Osborne îi mai plimba pe cei din familia Todd în trăsura ei, câteodată, când copiii erau bolnavi, valetul ei, îmbrăcat în vestă şi pantaloni de catifea, aducea jeleu şi delicatese din Russell Square în Coram Street. Coram Street tremura toată şi privea cu jind spre Russell Square, iar doamna Todd, care se pricepea destul de bine să facă ornamente de hârtie pentru miel şi care putea să facă din napi floricele, răţuşte şi alte asemenea, se ducea la „The Square", cum îi spunea ea, şi supraveghea prepararea mâncărurilor pentru o masă festivă, fără a ţine prea mult să stea la masa cea mare. Dacă vreunul dintre invitaţi întârzia, Todd era invitat la masă. Doamna Todd şi Maria veneau seara, se strecurau în casă după ce ciocăneau pe înfundate la uşă, iar pe când domnişoara Osborne şi doamnele care erau cu ea ajungeau acasă, celelalte o aşteptau în salon, gata să încălzească atmosfera prin câteva duete şi să cânte până ce veneau şi domnii. Biata Maria Todd, biata tânără! Cât trebuia să se chinuiască pentru aceste duete şi sonete înainte să apară în public în Russell Square!

Părea că soarta hotărâse ca Georgy să-i domine pe toţi cei cu care veneau în contact şi că prieteni, rude, şi servitori – toţi trebuiau să se închine în faţa băiatului. Trebuie să

spunem că s-a acomodat cu multă ușurință la această situație. Majoritatea fac la fel. Iar lui Georgy îi plăcea să joace rolul stăpânului și poate chiar avea un har natural pentru asta.

În Russell Square, toată lumea se temea de domnul Osborne, iar el se temea de Georgy. Gesturile uluitoare ale băiatului, discursurile lui apărute din senin despre cărți și știință, asemănarea cu tatăl (mort neîmpăcat cu părintele lui în Bruxelles-ul de odinioară) îl uimeau pe bătrân și-i oferiră băiatului tronul de stăpân. Nobilul tresărea când observa vreo trăsătură moștenită sau la vreo inflexiune a vocii inconștient utilizate de micul băiat, și avea impresia că înaintea lui se afla chiar tatăl lui George. Încerca să-și răscumpere atitudinea față de George senior prin dărnicia lui față de nepot. Lumea era surprinsă de generozitatea lui față de copil. La domnișoara Osborne mârâia și înjura ca de obicei, iar când George cobora târziu la micul dejun, îi zâmbea.

Domnișoara Osborne, mătușa lui George, devenise o domnișoară nemăritată, știrbă, îngropată sub mai bine de patruzeci de ani de monotonie și răutăți îndurate. Unui copil îi era foarte ușor să o controleze. Și ori de câte ori George voia ceva de la ea, de la borcanele de gemuri din dulapul ei până la culorile uscate și crăpate din cutia ei de acuarele (vechea cutie de desen pe care o avusese pe când era eleva domnului Smee și care era aproape nouă), George obținea obiectul dorit, pentru ca apoi să nu-și mai bage în seamă mătușa.

Pentru prietenii și amicii lui, spunea că are un profesor bătrân și pompos care-l lingușea și un servitor, mai mare ca el, pe care-l putea scărmăna oricând. Plăcerea doamnei Todd era să-l lase împreună cu cea mai tânără dintre fetele ei, Rosa Jemima, o scumpete de fată de opt ani. Perechea de copii arăta atât de bine împreună, zicea ea (nu și pentru cei din „The Square", asta e sigur). „Cine știe ce se poate întâmpla? Nu-i așa că formează o pereche frumoasă?", gândea mama încântată.

Bunicul cătrănit, ajuns la o vârstă înaintată și foarte afectuos, era, de asemenea, victima micului tiran. Nu se putea abține să nu respecte un flăcău îmbrăcat în haine atât de frumoase și care călărea cu un valet în spate. Pe de altă parte, Georgy auzea frecvent din gura domnului Osborne cuvinte

care jigneau persoana lui John Sedley şi ironii vulgare la adresa vechiului duşman al bătrânului. Osborne obişnuia să-l numească pe celălalt un sărăntoc, un miner şi multe astfel de nume de sorginte nepotrivită. Cum să respecte micul Georgy un om într-atât de ponegrit? La câteva luni după ce ajunse în casa bunicului, doamna Sedley muri. Între aceasta şi copil nu fusese niciodată o dragoste mare. Băiatul nu se arătă afectat. Veni să-şi viziteze mama într-un costum negru nou şi frumos şi se enervă foarte tare că nu putea merge la piesa după care tânjise atât.

Boala femeii fusese poate ocupaţia şi scutul Ameliei. Ce cunosc bărbaţii despre condiţia de victimizare a femeii? Am înnebuni dacă ar trebui să îndurăm o a suta parte din suferinţele zilnice care sunt suportate cu umilinţă de multe femei. Condiţia permanentă de sclavie, fără nicio răsplată; bunătate şi blândeţe infinită, confruntate cu o cruzime la fel de constantă; dragoste, trudă, răbdare, grijă, fără măcar un cuvânt de mulţumire – câte dintre ele nu sunt nevoite să suporte toate acestea în tăcere şi să iasă în faţă vesele, ca şi cum n-ar simţi nimic. Servitoare tandre – asta sunt – şi trebuie să se arate ipocrite şi slabe.

Din scaunul ei, mama Ameliei trecuse în pat, de unde nu se mai ridicase, şi de la căpătâiul căruia doamna Osborne însăşi nu era niciodată absentă, cu excepţia situaţiei când fugea să-l vadă pe George. Bătrâna îi reproşa până şi acele rare vizite. Ea, care odată fusese o mamă atât de bună, de zâmbitoare şi de binevoitoare în vremurile prospere, dar pe care sărăcia şi boala o doborâseră. Boala sau înstrăinarea ei nu o afectară pe Amelia. Mai degrabă o ajutară să reziste celeilalte nenorociri pe care o îndura şi de care uita îngrijind tot timpul de bolnavă. Amelia îşi ducea necazurile cu destulă uşurinţă. Netezea perna de sub capul bolnavei, era întotdeauna pregătită cu un cuvânt blând pentru cele pline de reproş şi restrictive pe care le primea, alina suferinţa cu vorbe pline de speranţă, cum putea sufletul ei afectuos şi modest să perceapă şi să se exprime mai bine, şi tot ea închise ochii ce odată se uitaseră la ea cu multă căldură.

După care, tot timpul şi candoarea şi le dedică pentru a-şi consola şi a-i face bine tatălui îndurerat, care era uluit de

lovitura primită și care rămăsese sfâșietor de singur pe lume. Soția, onoarea, averea – tot ce iubise mai mult –le pierduse. Numai pe Amelia o mai avea alături ca să sprijine un bătrân îndurerat și senil. N-o să spunem povestea – ar fi prea negativă și prostească. Bâlciul deșertăciunilor ar putea căsca de plictiseală.

Într-o zi, când tinerii erau adunați în biroul reverendului Veal, iar preotul, stând în dreapta onorabilului conte de Bareacres, dădea din gură ca de obicei, la ușa reședinței sale împodobite cu statuia Atenei trase o trăsură frumoasă, din care coborâră doi domni. Tinerii Bagles se repeziră la fereastră, având vaga idee că tatăl lor s-ar fi întors din Bombay; uriașul de douăzeci și trei de ani care se smiorcăia în taină asupra unui fragment din „Eutropius" își lipi nasul neglijat de geam și se uită la trăsură în vreme ce *le laquais de place*[1] sări de pe capră și deschise ușa pentru cei dinăuntru.

— E unul gras și unul slab, spuse domnul Blick, și în ușă se auzi un ciocănit puternic.

Toată lumea deveni curioasă, inclusiv preotul, care spera să vadă părinții unor viitori elevi, până la Georgy, care se bucura de orice pretext pentru a pune jos cartea.

Băiatul în uniformă uzată cu butonii de aramă șterși, care întotdeauna lua pe el o haină strâmtă ca să deschidă ușa, veni în birou și spuse:

— Doi domni vor să-l vadă pe domnișorul Osborne.

În aceeași dimineață, profesorul avusese o mică neînțelegere cu băiatul, din cauza faptului că aducea biscuiți la ore. Dar chipul lui reveni la expresia lui obișnuită de amabilitate și spuse:

— Domnule Osborne, ai permisiunea să mergi să-ți vezi prietenii care au venit cu trăsura, și cărora te rog să le transmiți complimentele mele pline de respect și din partea doamnei Veal.

Georgy se duse în camera de primire și văzu doi străini, la care se uită cu fruntea sus, în stilul lui superior. Unul era gras, cu mustăți, iar celălalt era slab și lungan, într-o haină albastră cu blană, și avea obrazul tuciuriu și părul cernit.

[1] Lacheul de casă (fr.).

— Dumnezeule, ce mult îi seamănă!, spuse lunganul tresărind. George, ghiceşti cine suntem?

Băiatul se înroşi, aşa cum se întâmpla tot timpul când era emoţionat, şi ochii i se luminară.

— Nu-l cunosc pe el, dar cred că tu eşti maiorul Dobbin.

Aşa este – era vechiul nostru prieten. Glasul îi era încărcat de emoţie când îl salută pe băiat şi, luând ambele mâini ale copilului, îl trase spre el.

— Ţi-a vorbit mama ta despre mine, nu?

— Da, de sute de ori, răspunse Georgy.

57
Eothen

Faptul că Sedley, vechiul său rival, dușman și protector, era la bătrânețe atât de cumplit înfrânt și umilit încât se văzuse obligat a accepta favoruri materiale de la cel care-l rănise și-l insultase cel mai mult era unul dintre cele mai mari motive de mândrie cu care bătrânul Osborne se delecta. Omul de succes îl blestema și-l slăbea din când în când pe sărmanul om. Când îi dădea bani lui George pentru mama lui, îi dădea băiatului a înțelege, prin aluzii făcute în stilul lui brutal și vulgar, că bunicul dinspre mamă era un sărăntoc afurisit și un parazit și că John Sedley ar putea să-i mulțumească celui căruia deja îi era dator însutit pentru ajutorul pe care alesese a-l da datorită generozității sale. George ducea sumele de bani mamei și îndureratului bătrân văduv, de care ea se îngrijea acum ca unică preocupare. Copilul se uita de sus la bătrânul slăbit și întristat.

Poate că Amelia alesese aceste beneficii materiale din mâna dușmanului tatălui dintr-o oarecare „mândrie cuminte". Dar mândria și sufletul bietei femei nu conviețuiseră niciodată. Înclinația spre o protecție modestă și puternică, un lung drum plin de sărăcie și umilință, de restricții, de cuvinte dure și de servicii binevoitoare fără răsplată alcătuiseră soarta ei aproape încă din tinerețe, sau chiar de la nefericita căsătorie cu George Osborne. Voi, cei care îi vedeți pe cei superiori

dumneavoastră înfruntând zi de zi această ruşine, îndurând cu umilinţă loviturile soartei cu multă căldură, fără de milă, în sărăcie şi dispreţuiţi pentru această condiţie de lipsuri materiale, coborâţi vreodată de pe piedestalul prosperităţii să spălaţi picioarele acestor bieţi cerşetori ajunşi la capătul puterilor? Simplul fapt că te gândeşti la ei este odios şi josnic.

— Trebuie să existe clase sociale, trebuie să fie bogaţi şi săraci, zice bogatul sorbind zgomotos din vinul lui de Bordeaux (e bine atunci când îi trimite resturile de la masă lui Lazăr, care stă sub fereastra sa).

Foarte adevărat; dar gândiţi-vă ce plină de mister şi imprevizibilă este loteria vieţii, care îi dă celui îmbrăcat în catifea şi ţesături fine, în vreme ce săracul îi trimite zdrenţe în loc de îmbrăcăminte şi câini care să-i ţină de urât.

Trebuie, aşadar, să recunosc, fără să mă plâng prea tare, dimpotrivă – să fiu recunoscător –, că Amelia lua firimiturile pe care socrul ei i le arunca uneori şi cu ele îşi hrănea părintele. A înţeles pe loc că asta e datoria ei; natura acestei femei (şi doamnelor, ţineţi minte că are doar treizeci de ani şi încă o mai numim o femeie tânără), să se sacrifice şi să lase tot ce avea la picioarele celui pe care-l iubea. Câte nopţi pline de satisfacţie nu lucrase până la epuizare pentru micul Georgy când acesta se afla încă la ei; câte reproşuri, ironii şi lipsuri nu îndurase pentru mama şi tatăl ei! Şi în mijlocul acestor resemnări singuratice şi sacrificii de nimeni observate, nu se mai respecta pe sine la fel cum nimeni nu o mai respecta, dar cred că în suflet se considera o fiinţă neinteresantă şi demnă de dispreţ, care nu-şi merita soarta. Ah, biete femei! Ah, martiri tainici şi victime, care duceţi o viaţă în torturi, care dormiţi pe zdrenţe şi care vă odihniţi capul pe marmura rece, zi de zi, la masa din salon. Oricărui bărbat care vă urmăreşte suferinţa sau care aruncă un ochi în locurile în care vă este administrată tortura trebuie să-i fie milă de voi şi să-i mulţumească Domnului că are o pâine la masă! Îmi amintesc, acum mulţi ani, că am văzut la închisoarea de nebuni de la Bicetre, lângă Paris, un nenorocit aplecat asupra fiarelor care-l ţineau încătuşat şi asupra infirmităţii lui, căruia unul dintre cei cu care eram i-a dat puţin tutun, de o jumătate de penny, într-un cornet de hârtie. Acea dovadă de bunătate a

fost prea mult pentru epilepticul acela. A început să plângă convulsiv, de plăcere și recunoștință. Dacă cineva ți-ar da sau mi-ar da o mie de lire pe an, sau ne-ar salva viața, nu am fi la fel de impresionați. La fel, dacă torturezi sistematic o femeie, descoperi că o dovadă de bunătate îi umple ochii de lacrimi ca și cum ai fi îngerul ei păzitor.

Câțiva astfel de binefăcători erau cele mai bune delicii cu care soarta o fericise pe Amelia. Viața ei, începută nici pe departe în lipsuri, ajunsese în acest punct – îndelungi ani nefericiți de închisoare și de restricții injurioase. Câteodată, micul George o vizita în captivitate și o consola cu raze firave de încurajare. Russell Square era limita închisorii ei. Câteodată se mai plimba într-acolo, dar întotdeauna se întorcea să doarmă în celula ei, să-și ducă la îndeplinire îndatoririle lipsite de orice farmec, să vegheze la căpătâiul unor bolnavi nerecunoscători, să fie hărțuită și torturată de oameni morocănoși, înaintați în vârstă. Câți mii de oameni, majoritatea femei, nu sunt sortiți să îndure această lungă perioadă de sclavie – unele asistente fără plată, surori de caritate, dacă vreți, lipsite de emoția și spiritul blând al sacrificului – câte sunt care se străduiesc, postesc, veghează și suferă fără ca nimeni să le plângă de milă și câte nu se sting în umilință și neștiute de nimeni?

Înțelepciunea cumplită și tainică ce împarte destinele omenirii are plăcerea să umilească și să-i înjosească pe cei buni, iubitori și înțelepți, și să-i înalțe pe cei egoiști, idioți sau nelegiuți. Frate al meu, fii milos în bogățiile pe care le ai! Fii bun cu cei mai puțin dăruiți, dacă nu și îndatorat. Gândește-te cu ce drept îi disprețuiești tu, a cărui virtute e doar o greșeală a ispitei, al cărui succes ține de noroc poate, al cărui statut poate fi o greșeală a vreunui strămoș și a cărui prosperitate e foarte posibil o satiră.

O îngropară pe mama Ameliei în cimitirul de la Brompton, într-o zi la fel de întunecată și de ploioasă ca aceea pe care Amelia și-o amintea atunci când venise prima oară acolo, pentru nunta cu George. Băiatul ei stătea alături de ea, într-un costum de nurcă, elegant. Își aminti de bătrâna femeie care le deschidea strana și de cel care lucra acolo. În timp ce preotul citea, gândurile ei erau în altă parte. Și, ținându-l pe George

de mână, poate că i-ar fi plăcut să facă schimb de locuri cu... Apoi, ca de obicei, se ruşină de gândurile ei egoiste, şi se rugă în sinea ei să primească tăria de a-şi duce la îndeplinire îndatorirea.

Astfel, se hotărî cu toată puterea ei să încerce să-l facă pe tatăl ei fericit. Munci ca o sclavă, trudi cârpind şi cosând, cântă, jucă table, citi ziarul, găti pentru bătrânul Sedley, îl duse constant la plimbare prin Kensington Gardens sau prin Brompton Lanes, îi ascultă poveştile, nepregetând niciodată să zâmbească şi să afişeze o afecţiune ipocrită, sau să stea alături de el, pierdută în propriile-i gânduri şi amintiri, în timp ce bătrânul, slăbit şi iritabil, stătea la soare pe băncile din grădină vorbind despre grijile şi nefericirile lui. Ce gânduri triste, lipsite de orice satisfacţie avea văduva! Copiii care fugeau pe pantele şi aleile din parcuri îi aminteau de George, care fusese luat de lângă ea. Dragostea ei egoistă, în ambele cazuri, fusese criticată şi aspru pedepsită. Încercă să se gândească la faptul că era corect să fie astfel pedepsită. Era o păcătoasă odioasă. Era singură pe lume.

Ştiu că redarea acestei captivităţi singuratice este insuportabil de plictisitoare atunci când nu există niciun eveniment mai vesel care să animeze povestea – de pildă, mai-marele unei închisori care se arată tandru, sau vreun comandant de fortăreaţă mai mucalit din fire, sau vreun şoarece care să iasă la lumină să se joace cu barba şi mustăţile lui Latude, sau un pasaj subteran pe sub castel săpat de Tranck cu unghiile sale şi-o scobitoare.

Povestitorul nu are însă niciun astfel de eveniment vesel de relatat în istoria captivităţii Ameliei. Vă rog să v-o imaginaţi în această perioadă foarte tristă, dar de fiecare dată gata să zâmbească atunci când cineva i se adresa; să v-o închipuiţi într-o poziţie foarte mizerabilă, de sărăcie, ca să nu spun vulgară, din viaţa ei, cântând, făcând budinci, jucând cărţi, cosând ciorapi, toate pentru tatăl ei. Deci nu mai contează dacă e sau nu o eroină şi nu mai contează dacă eu sau dumneavoastră suntem îmbătrâniţi, veşnic nemulţumiţi, faliţi – să dea Domnul să avem în zilele de pe urmă un umăr tandru pe care să plângem şi o mână blândă ca să netezească perna noastră aspră.

Bătrânul Sedley începu să prindă drag de fiica lui după moartea soției, și astfel Amelia-și primi consolarea pentru datoria pe care și-o ducea la îndeplinire.

Dar n-o să-i lăsăm pe cei doi prea mult într-o stare atât de degradantă. În ce privește prosperitatea, îi așteptau zile mai bune pe amândoi. Poate cititorul inteligent și-a dat seama cine era grăsunul care venise la școală împreună cu vechiul nostru prieten, maiorul Dobbin. Este vorba despre o altă mai veche cunoștință de-a noastră întoarsă în Anglia, într-un moment când prezența lui avea să fie de mare folos rudelor.

Maiorul Dobbin reușise să obțină cu ușurință permisie de la binevoitorul lui comandant pentru a merge la Madras, și de-acolo probabil spre Europa, pe motiv de probleme personale. Călătorise zi și noapte până să ajungă la capătul drumului, și totul fusese atât de rapid încât ajunsese în Madras cu febră mare. Servitorii care erau cu el îl duseră în casa unui prieten cu care aranjară să stea până la plecarea spre Europa, când începuse să delireze. Și zile întregi se crezuse că n-are să ajungă mai departe de cimitirul bisericii St. George, unde trupele aveau să înalțe o salvă de tun deasupra mormântului său, și unde mulți ofițeri curajoși sunt îngropați, departe de casele lor.

Cei care-l vegheară zvârcolindu-se cu febră l-au putut auzi delirând despre Amelia. Gândul că n-avea s-o mai vadă niciodată îl întărea în clipele de luciditate. Credea că-i venise ziua cea din urmă și-și făcea solemn pregătirile pentru plecare, lăsând în ordine rânduiala de pe lumea aceasta și încredințându-și mica avere ce-o avea celor care doreau să aibă cel mai mult parte de ea. Prietenul în casa căruia stătea fu martor la scrierea testamentului său. Dorea să fie îngropat cu un lănțișor în care avea o șuviță de păr ce-o purta la gât și pe care, ca să spunem drept, o avea de la servitoarea Ameliei din Bruxelles, de când văduvei i se tăiase părul în timpul febrei care pusese stăpânire pe ea după moartea lui George Osborne pe câmpul de la Mount St. John.

Dobbin își reveni, se refăcu, pentru ca apoi să cadă din nou în boală; pierduse atât sânge și băuse calomel atât cât îi permitea constituția. Când îl puseră pe vasul căpitanului Bragg, care trase și la Madras, era aproape numai piele și os,

şi-atât de slăbit şi de epuizat încât prietenul lui care-l îngrijise pe timpul bolii prezise că maiorul n-avea să supravieţuiască, şi c-avea să vină o dimineaţă când urmau să-l înfăşoare în steag şi-n hamac, să-l coboare peste punte, să ia cu el în mare amintirea pe care o purta aproape de inimă. Dar fie datorită brizei marine, fie speranţei ce renăscu în el, în ziua în care vasul îşi întinse pânzele şi se îndreptă spre casă, prietenul nostru începu să se întremeze, iar când ajunseră la Capul Bunei Speranţe (deşi era încă slab ca un ogar) se simţea destul de bine.

— Kirk are să fie dezamăgit că nu devine maior, spuse zâmbind. Se aşteaptă să se vadă în ziar cu noul titlul pe când regimentul are să ajungă acasă.

Trebuie să amintim că maiorul zăcuse în pat şi la Madras. Se grăbise într-atâta să ajungă acolo, cu bravul regiment al...-lea, după mulţi ani prin străinătate, iar după întoarcerea din Indiile de Vest nu avusese răgaz să stea pe-acasă, căci venise campania de la Waterloo, iar din Flandra fuseseră trimişi în India, şi de-acolo primiseră ordine de întoarcere acasă. Iar maiorul, dacă i-ar fi aşteptat la Madras, ar fi putut merge cu camarazii lui.

Poate nu era tocmai înclinat să se lase, aşa epuizat cum era, din nou în mâinile Glorvinei.

— Cred că domnişoara O'Dowd m-ar fi îngrijit, răse împreună cu un camarad de pe vas, dacă am fi avut-o la bord. Iar după ce m-ar fi coborât în mare, s-ar fi năpustit asupra ta – poţi fi sigur de-asta. Şi te-ar fi dus ca premiu la Southampton, Jos, băiete.

Căci amicul lui nu era altul decât grăsunul nostru prieten, şi el pasager pe acelaşi vas.

Petrecuse zece ani în Bengal. Ospeţele constante, gustările, berea slabă şi vinul, îndatoririle oficiale şi răcoritoarele cu câte o gură de coniac pe care trebuia să le ia îşi spuneau cuvântul asupra lui Sedley de la Waterloo. Se decise că are nevoie o călătorie spre Europa şi, pentru că-şi îndeplinise îndatoririle cu vârf şi-ndesat în India, şi cum avea o poziţie frumoasă care-i permitea să pună deoparte sume considerabile de bani, se pomeni liber să se întoarcă acasă şi să rămână cu o rentă bunicică, sau să se întoarcă în India şi să-şi reia

poziția militară la care-l îndreptățeau experiența și talentele lui nelimitate.

Era ceva mai slab decât când l-am văzut ultima oară, dar căpătase un aer maiestuos și solemn. Reîncepuse să-și lase să crească mustățile la care avea dreptul după serviciul lui la Waterloo și se plimba țanțoș cu o pălărie imensă din catifea verde pe cap, cu o panglică aurie și o cantitate impresionantă de insigne și bijuterii pe el. Lua micul dejun în cabina lui, apoi se îmbrăca solemn ca să apară pe punte, de parcă ar fi ieșit chiar pe Bond Street sau pe bulevardul din Calcutta. Aduse cu el un servitor de-acolo, care era valetul și cel care-i ducea pipa și totodată cel care avea la turban blazonul de argint al familiei Sedley.

Indianul avu o viață amărâtă sub tirania lui Jos Sedley. Jos era la fel de vanitos ca o femeie, și-i lua la fel de mult timp să-și facă toaleta de parcă ar fi fost vreo frumusețe pe cale de dispariție. Cei mai tineri dintre pasageri, tânărul Chaffers de la regimentul al 150-lea și micul Ricketts, care se întorcea acasă după a treia febră, obișnuiau să-l ia pe Sedley la măsuța din cabină și să-l facă să spună povești magnifice despre el și expedițiile lui cu tigri și cu Napoleon. Vizitase mormântul împăratului la Longwood și fusese cu adevărat înălțător când le povesti ofițerilor tineri și celor de pe vas – în lipsa maiorului Dobbin – întreaga bătălie de la Waterloo, anunțând că Napoleon nu s-ar fi dus niciodată pe Sfânta Elena dacă n-ar fi fost el, Jos Sedley.

După plecarea de pe Sfânta Elena deveni foarte generos, oferind în stânga și-n dreapta din proviziile lui de pe vas, din vinul, carnea păstrată bine și flacoanele mari cu apă minerală cumpărate pentru plăcerea lui personală. Pe vas nu erau doamne; maiorul îi dădu omului în civil locul principal, astfel că acesta prezida mesele și-i tratã pe căpitanul Bragg și pe ofițerii de pe vas cu respectul pe care rangul îl îndreptățea să-l arate. În timpul unei furtuni care dură două zile, dispăruse oarecum panicat, timp în care hublourile cabinei sale fuseseră închise, iar el rămăsese în pat, citind „Spălătoreasa din Finchley Common", lăsată pe vas de către onorabila doamnă Emily Hornblower, soția reverendului Silas Hornblower, când ei trecuseră spre Capul Bunei

Speranţe, unde reverendul era misionar. Iar pentru lectura generală, îşi cumpărase nişte romane şi piese de teatru pe care le împrumuta şi celorlalţi de pe vas, făcându-se plăcut tuturor prin bunătate şi amabilitate.

Nopţi în şir, pe când vasul tăia marea înnegurată şi agitată, iar luna şi stelele luceau deasupra lor trăgând semnalul de alarmă, domnul Sedley şi maiorul stătură pe puntea vasului discutând despre casă, iar maiorul îşi fuma trabucul, în vreme ce bărbatul în civil pufăia dintr-o narghilea pe care servitorul lui i-o pregătea.

Era interesant cu câtă perseverenţă şi ingenuitate reuşea maiorul Dobbin s-aducă vorba despre Amelia şi băiat. Jos, puţin cam sensibil faţă de nenorocirile tatălui şi de tratamentul neplăcut pe care-l primise, era liniştit de maior care motiva prin soarta nefericită şi vârsta înaintată a bătrânului. Probabil că nu i-ar fi plăcut să stea împreună cu cei doi soţi bătrâni ale căror obiceiuri şi tabieturi poate că nu se împăcau prea bine cu cele ale unui tânăr obişnuit cu un alt fel de societate (iar Jos se înclină în faţa acestui compliment). Dar, arătă maiorul, ce avantajos ar fi fost pentru Jos Sedley să aibă o casă a lui în Londra, şi nu doar o locuinţă de burlac ca mai înainte. Iar sora lui, Amelia, ar fi exact persoana care să se îngrijească de ea. Ce distinsă şi bună era şi ce purtare aleasă! Povestea despre popularitatea de odinioară a doamnei George Osborne la Bruxelles, la Londra, unde era foarte admirată de persoane foarte distinse. Şi apoi sugeră că ar fi fost foarte potrivit din partea lui Jos să-l trimită pe Georgy la o şcoală bună şi să facă din el un bărbat, pentru că sigur mama şi bunicii lui îl răsfăţau. Într-un cuvânt, prin şiretlicuri, maiorul îl făcu pe Jos să promită a se îngriji de Amelia şi de copilul ei lipsit de protecţie. Nu cunoştea încă evenimentele ce se petrecuseră în restrânsa familie Sedley, cum moartea o luase pe mamă şi cum averea îl îndepărtase pe George de Amelia. Adevărul e că, zi de zi, acest om îndrăgostit, matur, se gândea la doamna Osborne şi dorea din tot sufletul să-i facă un bine. Îl linguşea, glumea, îl flata şi îl complimenta pe Jos Sedley cu o perseverenţă şi o cordialitate de care nici el nu era conştient. Dar unii care au surori sau fete nemăritate îşi pot aduce aminte cât de agreabili se fac unii domni pe

lângă rudele de gen masculin atunci când curtează o femeie. Și poate că șarlatanul de Dobbin era îndemnat de gânduri la fel de ipocrite.

Adevărul e că atunci când maiorul Dobbin fusese adus pe bordul vasului foarte bolnav, iar în cele trei zile cât vasul stătuse prin apele Madrasului, boala nu recidivă și nici el nu dădu semne că și-ar recunoaște vechiul prieten, pe domnul Sedley, care era mult mai vesel decât el, atunci când totul se petrecu după o conversație pe care o avură într-o zi, când maiorul fusese pus să lenevească pe punte – atunci spusese că se credea sortit să moară și că lăsa puținul ce-l avea finului său prin testament, că avea încredere că doamna Osborne își va aminti de el cu bunăvoință și că va fi fericită în căsătoria ce urma să o facă.

— Să se mărite? Nicidecum, răspunse Jos.

El însuși auzise de la ea. Nu fusese vorba de nicio căsătorie. Și apropo, era curios că ea-i scrisese să-i spună că maiorul Dobbin se căsătorea și spera ca el să fie cel fericit.

Care era data scrisorilor din Europa?

Bărbatul le aduse numaidecât. Două luni mai târziu decât ale maiorului. Iar chirurgul de pe vas îl felicită pe Jos pentru metoda aplicată noului pacient ce-i fusese încredințat de doctorul de pe Madras cu foarte puține șanse de salvare. Căci din acea zi, ziua în care vântul își schimbă cursul, maiorul Dobbin începu să se însănătoșească. Și, astfel, soldatul care l-ar fi urmat, căpitanul Kirk, fu dezamăgit că nu primi gradul de maior.

După ce trecură de Sfânta Elena, bucuria și întremarea maiorului începură să uimească pe toți pasagerii. Se trezea în zori cu mateloții, se juca pe punte cu camarazii lui, împătura velele, cântă într-o seară un cântecel spre amuzamentul întregului echipaj, pe când își beau grogul după cină, și deveni atât de vesel și de plăcut că până și căpitanul Bragg, care credea că nu e nimic de capul lui la început și că e doar un băiat slab de înger, fu nevoit să admită că maiorul era un soldat modest, dar foarte bine instruit și distins.

— Nu are aere de-alea înalte, pe legea mea, observă Bragg spre primul secund. Nu s-ar potrivi la reședința guvernamentală, Roper, acolo unde lordul William și soția lui s-au

arătat amabili cu mine şi mi-au strâns mâna în faţa tuturor şi m-au invitat să beau o bere în faţa comandantului-şef; nu are maniere, dar are ceva....

Şi astfel, căpitanul Bragg dovedi că e înzestrat cu simţ civic, la fel cum era înzestrat şi cu capacitatea de a comanda.

Cu tot calmul de pe vas, la zece zile distanţă de Anglia, maiorul Dobbin deveni atât de nerăbdător şi de indispus, încât îi surprinse pe camarazii care mai devreme îi lăudaseră vivacitatea şi buna dispoziţie. Nu-şi reveni până nu reapăru briza, iar când pilotul veni la bord, era deosebit de agitat. Şi, Dumnezeule mare, cum îi mai bătea inima când zări în faţă cele două turle ale bisericii din Southampton, atât de familiare.

58
Prietenul nostru, maiorul

Maiorul se făcuse atât de plăcut pe vas că atunci când el şi domnul Sedley coborâră pe barca ce-i întâmpină la mal şi care avea să-i ducă mai departe, tot echipajul, civili sau militari, în frunte cu marele căpitan Bragg, înălţară trei urale pentru maiorul Dobbin, care se înroşi foarte tare şi-şi plecă ochii în semn de mulţumire. Jos, care foarte probabil credea că uralele îi erau adresate lui, îşi scoase pălăria lui cu banda aurită şi o flutură maiestuos spre prietenii lui, apoi cei doi fură duşi la mal, unde barcagiul trase solemn pe doc, de unde o luară spre Royal George Hotel.

Cu toate că vederea fenomenalei bucăţi de carne de vită şi tava de argint care trimitea cu gândul la bere englezească făcută în casă şi la vin, care întotdeauna întâmpină ochiul călătorului care se întoarce acasă din ţări străine şi care intră în cafeneaua lui George, sunt atât de ademenitoare încât un om care intră într-un han englezesc atât de confortabil ar putea foarte bine să aibă plăcerea să se oprească aici câteva zile. Şi totuşi Dobbin începu să vorbească brusc despre o trăsură şi nici nu se pomeni bine în Southampton, când deodată se şi vedea în drum spre Londra. Jos, pe de altă parte, nici nu voia să audă de vreo mişcare în acea seară. De ce să-şi petreacă el o noapte întreagă într-o trăsură în loc să se bucure pe patul mare, moale şi cu saltea de puf pe care-l aveau acolo ca să înlocuiască oribila cuşcă îngustă în care gentlemanul

din Bengal fusese sortit să stea tot drumul? Nici nu se gândea să se mişte de-acolo până când nu-şi curăţa cuferele şi nici să se pună la drum fără să-şi fi fumat mai întâi pipa. Astfel că maiorul fu nevoit s-aştepte să treacă acea noapte, şi trimise o scrisoare familiei, anunţându-şi sosirea, obţinând de la Jos promisiunea să scrie şi el prietenilor săi.

Jos promise, dar nu se ţinu de cuvânt. Căpitanul, chirurgul şi unul sau doi pasageri veniră şi cinară cu cei doi la han, unde Jos se arătă cât se poate de darnic în ospăţul pe care-l comandă şi în promisiunile de a merge chiar a doua zi în oraş cu maiorul. Proprietarul hanului spuse că e încântat să-l vadă pe domnul Sedley ca fiind primul care bea din vinul lui. Dacă aveam timpul şi îndrăzneala să intru în amănunte, aş scrie un capitol despre acel prim pahar de vin băut pe tărâm englezesc. Şi, vai, cât de bun e! Merită să pleci de-acasă timp de un an pentru acea picătură.

Maiorul Dobbin apăru a doua zi proaspăt ras şi curat îmbrăcat, aşa cum îi era obiceiul. Şi atât de devreme încât nimeni nu se trezise, cu excepţia omului de la han care se ocupa de cizme şi care părea că nu doarme niciodată. Iar maiorul auzi sforăiturile diferiţilor locatari cutremurând coridoarele pe când el trecu pe culoarele cu podele scârţâitoare şi slab luminate.

Lustragiul de cizme, cel fără de somn, trecu apoi din uşă în uşă, adunând de peste tot cizmele stil Blucher, Wellington, Oxford care stăteau afară. Apoi se trezi servitorul lui Jos din insule şi începu să pregătească nenumăratele obiecte de toaletă ale stăpânului, precum şi pipa acestuia. Apoi se treziră servitoarele şi, întâlnindu-se cu omul tuciuriu pe coridoare, se speriară şi-l confundară cu necuratul. El şi Dobbin se împiedicară de găleţile lor pe când femeile trebăluiau pe scările hanului. Când apăru primul servitor, ciufulit şi somnoros şi trase piedica de pe poarta hanului, maiorul consideră că venise timpul de plecare şi ordonă să i se aducă numaidecât o diligenţă ca să plece.

Apoi se îndreptă spre camera domnului Sedley, unde domnul Jos sforăia de zor în patul imens, şi-i trase perdelele.

— Haide, Sedley, spuse maiorul. E timpul să plecăm. Diligenţa vine într-o jumătate de oră.

Jos mormăi de sub așternut că vrea să știe cât e ceasul și când, într-un final, îl făcu pe maiorul jenat (care niciodată nu mințea, oricât de avantajos ar fi fost pentru el) să-i spună adevărata oră matinală, lăsă să-i scape un asemenea cârd de cuvinte urâte încât nu le vom repeta aici, dar care-i dădură de înțeles lui Dobbin c-are să-și riște pielea dacă se ridica tocmai atunci din pat și că maiorul se putea sinucide și că el n-are să meargă, iar Dobbin făcuse un gest cât se poate de nepotrivit și de dezonorant să-l deranjaze din somn într-un asemenea hal. Drept pentru care maiorul, descurajat, se văzu nevoit să se retragă, lăsându-l pe Jos să-și reia nederanjat de nimeni moțăiala.

Diligența ajunse la ușă, iar maiorul nu mai rezistă.

Nici de-ar fi fost un nobil englez care călătorea de plăcere sau vreun mesager ducând misive (de regulă mesagerii guvernamentali sunt mult mai liniștiți) n-ar fi prins viteză mai mare. Băieții de pe capră se mirară de banii pe care li-i flutură prin față. Ce vesele și verzi erau câmpurile pe care trecu trăsura parcurgând milă după milă, cu orașe frumoase, unde proprietarii ieșeau să-l salute zâmbitori și politicoși, hanuri drăguțe la șosea cu indicatoare atârnate pe copaci și cai cu căruțași care beau la umbra copacilor, clădiri vechi și parcuri, orășele rustice strânse în jurul unor biserici vechi cenușii – și tot așa, întregul fermecătorul peisaj englezesc. Mai este oare vreunul asemănător? Pentru călătorul care se întoarce acasă e atât de frumos – pare că dă mâna cu tine când îl străbați. Iar maiorul Dobbin le străbătu pe toate de la Southampton spre Londra fără măcar să observe ceva cu excepția pietrelor de hotar. Era nerăbdător să-și vadă părinții de la Camberwell.

Blestemă timpul pierdut între Piccadilly și vechea lui locuință de la Salughters, unde trase credincios, ca de obicei. Trecuseră mulți ani de când intrase ultima oară pe-acolo, de când el și George, tineri fiind, se bucuraseră acolo de multe ospețe și de multe distracții. Acum, el înaintase în vârstă. Părul îi era grizonat și multe din pasiunile pe care le avea în tinerețe încăruntiseră odată cu el. Găsi totuși același portar în ușă, în același costum negru, cu aceeași bărbie dublă și obraz lăsat, cu același mănunchi uriaș de pecețI înșirate pe-un inel,

zornăindu-şi ca de obicei banii în buzunare şi primindu-l pe maior de parcă acesta lipsise doar o săptămână:

— Du lucrurile maiorului în douăzeci şi trei; e camera lui, spuse John deloc surprins de apariţia celuilalt. Pui fript la cină, presupun. Nu v-aţi însurat? Se zicea că da – cel puţin aşa spunea doctorul scoţian care-a trecut pe-aici. Ba nu, căpitanul Humby de la treizeci şi trei, care a fost încartiruit cu regimentul al...-lea la Injee. Vreţi apă caldă? De ce-aţi venit cu diligenţa; nu mai sunt bune trăsurile?

Şi spunând acestea, credinciosul ospătar, care-şi amintea şi cunoştea toţi ofiţerii care-i treceau pragul şi pentru care zece ani însemnau ziua de ieri, îl conduse pe Dobbin în vechea lui încăpere, cu pat mare, cu saltea de lână, covor uzat, puţin mai murdar, şi acelaşi mobilier negru cu flori, aşa cum şi-l amintea maiorul din tinereţe.

Şi-l amintea şi pe George mărşăluind ţanţoş prin cameră şi muşcându-şi degetele, înjurând cu o zi înainte de însurătoare că trebuia să apară guvernatorul, şi că dacă nu apărea nu-i păsa deloc. Îl vedea aievea umblând, bătând cu putere la uşa lui Dobbin şi...

— Nu aţi întinerit deloc, observă John măsurându-şi prietenul de altădată.

— Zece ani şi o febră nu te întineresc, râse Dobbin. Tu eşti întotdeauna tânăr... ba nu, eşti întotdeauna bătrân.

— Ce s-a întâmplat cu văduva căpitanului Osborne?, întrebă John. Bun băiat a fost. Şi, vai, cum mai arunca încolo şi-ncoace cu bani. Nu s-a mai întors niciodată din ziua când a plecat de-aici. Îmi datorează şi acum trei lire. Uitaţi, am în carneţel – 10 aprilie 1815, căpitanul Osborne, 3 lire, mă întreb dacă are să-mi plătească tatăl lui, şi cu acestea, John de la hanul Slaughters scoase un carneţel maroniu, în care-şi notase datoria căpitanului pe o filă soioasă şi ştearsă, şi care încă mai era acolo împreună cu alte detalii despre alţii care trecuseră pragul hanului.

După ce-şi conduse muşteriul în cameră, John se retrase în perfectă linişte.

Maiorul, fără să se jeneze sau să se amuze de propria-i absurditate, alese cel mai elegant şi mai frumos costum pe care-l avea la el, râse de obrazul lui bronzat şi de părul lui

încărunțit când se examină în oglinda mică și murdară de pe masa de toaletă.

„Mă bucur că John nu m-a uitat", își zise. „Are să mă recunoască și ea, sper."

Și ieși îndreptându-și din nou pașii spre Brompton.

În timp ce mergea spre casa ei, avea în minte fiecare clipă din ultima întâlnire cu Amelia.

De când trecuse el ultima oară prin Piccadilly, se înălțaseră arcul și statuia lui Ahile[1]; le fel, se petrecuseră zeci de schimbări pe care ochiul și mintea lui abia dacă le percepeau. Când ajunse pe aleea de la Brompton, pe care și-o amintea atât de bine pentru că ducea la casa în care locuia ea, începu să tremure. Se căsătorea sau nu? Și dacă avea să-l vadă pe băiat – Dumnezeule! –, ce să facă? Văzu o femeie venind spre el cu un copil de vreo cinci ani – să fie ea? Începu să tremure doar la gândul c-ar fi putut fi ea. Când ajunse la șirul de case unde locuia ea, la poartă, se prinse de grilaj și se opri. Își putea asculta bătăile propriei inimi. „Dumnezeu s-o binecuvânteze, indiferent ce s-a întâmplat", își zise. „Ah, poate la fel de bine să se fi mutat." Și intră.

Fereastra de la salonul unde ea stătuse era deschisă, iar în cameră nu era nimeni. Maiorului i se păru că recunoaște pianul, cu toate că tabloul de deasupra lui, cel de altădată, fusese schimbat. Pe ușă încă se mai vedea plăcuța de aramă a domnului Clapp și exista același ciocănel de care Dobbin se folosi.

Apăru o fată de șaisprezece ani, cu ochi luminoși și obraji împurpurați, care se uită fix la maiorul care se rezema de marginea terasei.

Era palid ca varul și abia bâigui:

— Aici locuiește doamna Osborne?

Ea-l privi neclintită un timp, apoi păli și ea și zise:

— Dumnezeule mare! Maiorul Dobbin! Și-i întinse ambele mâini tremurând. Nu vă amintiți de mine? Eu vă ziceam „maiorul bomboană".

[1] Arcul de marmură, inspirat după Arcul lui Constantin din Roma, a fost inițial plasat la intrarea în Buckingham Palace, în 1828, și ulterior mutat la intrarea în Hyde Park; statuia lui Ahile (sau Monumentul lui Wellington) din același parc a fost sculptată în 1822.

La care, şi poate era pentru prima oară în viaţă când se întâmplă să facă aşa ceva, maiorul o luă în braţe şi o sărută. Ea începu să râdă şi să plângă isteric strigând:

— Mamă, tată!, urlă cât putu, făcându-i pe cei doi, care deja-l urmăriseră pe maior din bucătărie, să vină până acolo, mirându-se să-şi vadă fiica în braţele unui bărbat înalt cu redingotă albastră şi pantaloni albi.

— Sunt un prieten vechi, zise el, nu fără a roşi totuşi. Nu vă mai amintiţi de mine, doamnă Clapp; ce prăjituri bune făceaţi la ceai! Clapp, nu mă recunoşti? Sunt naşul lui George, tocmai m-am întors din India.

Urmară strângeri afectuoase de mâini. Doamna Clapp se arătă foarte emoţionată şi încântată, invocând divinitatea de multe ori pe parcursul întâlnirii.

Cei doi îl conduseră pe maior în camera lui Sedley (din care-şi amintea fiecare piesă de mobilier, de la vechiul pian încrustat cu podoabe de aramă, pe vremuri un instrument destul de uzat, fabricat de Stothard, la paravanele şi la piatra funerară în miniatură, având în mijloc ceasul de aur al domnului Sedley), iar acolo, în timp ce se aşeză în fotoliul liber al proprietarului împreună cu tatăl, mama şi fiica, care nu mai conteneau a se minuna, aceştia îl informară pe maior despre ceea ce deja ştia, dar mai ales despre detalii din povestea Ameliei pe care el nu le ştia. Şi anume moartea doamnei Sedley, împăcarea lui George cu bunicul lui, Osborne, ziua în care văduva se despărţise de el şi alte amănunte. De două sau de trei ori vru să întrebe despre problema căsătoriei, dar nu avu curajul. Nu-i păsa dacă-şi dă sentimentele pe faţă în mijlocul acestor oameni. Într-un final, i se spuse că doamna Osborne era cu tatăl ei la plimbare în Kensington Gardens, unde îl ducea tot timpul pe bătrân în după-amiezile frumoase, după cină (care acum era foarte slăbit şi pretenţios, făcându-i zile negre, deşi ea-l îngrijea ca un înger).

— Sunt foarte presat de timp, spuse maiorul, şi am nişte treburi importante în seara asta, zise maiorul. Aş vrea s-o văd pe doamna Osborne dacă domnişoara Polly ar putea să vină să-mi arate drumul.

Domnişoara Polly se arătă încântată de propunere. Cunoştea drumul. Şi putea să-i arate maiorului. Adesea

fusese cu domnul Sedley când doamna Osborne nu era acasă – adică se plimba spre Russell Square – și știa banca unde-i plăcea bătrânului să șadă. Fugi zglobie în camera ei, de unde se întoarse cu cea mai frumoasă bonetă pe care-o avea și o broșă mare cu pietricele, pe care o împrumutase de la mama ei pentru a se arăta demnă de a-l acompania pe maior.

După care ofițerul cu redingotă albastră și mănuși de piele oferi brațul domnișoarei și porniră foarte veseli. Era bucuros să aibă o prietenă alături de el pentru scena de care se temea oarecum. O întrebă pe fată mii de alte lucruri despre Amelia: inima lui bună era îndurerată la gândul că avea să se despartă în curând de ea. Cum o ducea? Se vedea des cu el? Era acum domnul Sedley mai bine? Polly răspunse la toate aceste întrebări cum se pricepea ea mai bine.

Iar în timpul plimbării se petrecu un incident care, deși foarte comun, îl încântă pe maiorul Dobbin nespus. Pe alee, veni spre ei un bărbat cu obraz alb și mustăți abia mijite, cu o cravată albă și țeapănă la gât – între două doamne, cu una la fiecare braț – una era o femeie înaltă între două vârste, foarte hotărâtă, cu trăsături asemănătoare cu acelea ale preotului alături de care se plimba, iar cealaltă – o femeie micuță cu obraz smead, împodobită cu o bonetă frumoasă și nouă, cu funde albe, o rochie elegantă și cu un ceas de aur atârnat de gât. Domnul, încadrat cum era de cele două doamne, le ducea umbrela, șalurile și coșul, încât ambele mâini îi erau ocupate și bineînțeles că nu-și putu duce mâna la pălărie pentru a o saluta pe domnișioara Mary Clapp care-l întâmpină.

El doar înclină din cap în semn de răspuns la salutul ei, pe care cele două doamne i-l întoarseră cu un aer de superioritate, privind în același timp cu răutate spre personajul în redingotă albastră și cu baston de bambus care o însoțea pe domnișoara Polly.

— Cine e?, întrebă maiorul amuzat de cei trei, făcându-le loc să treacă pe alee.

— E preotul nostru, reverendul Dinny, spuse ea privind strengărește spre Dobbin (iar maiorul tresări puțin), și sora lui, domnișoara Binny. Și, Doamne ferește, cum ne mai punea să muncim la școala de duminică. Iar cealaltă, cea cu o privire fulgerătoare și cu ceasul frumos de la gât, e doamna Binny,

fosta domnişoara Grits. Tatăl ei a fost băcan şi ţinea cafeneaua „Little Original Gold Tea Pot" în Kensington Gravel Pits[1]. S-au căsătorit luna trecută şi abia ce s-au întors din Margate[2]. Ea are o avere de cinci mii de lire, dar deja s-a certat cu domnişoara Binny, cea care le-a consolidat relaţia.

Dacă mai înainte maiorul tresărise abia uşor, acum chiar se dădu înapoi şi dădu cu bastonul de pământ cu o hotărâre care o făcu pe domnişoara Clapp să se mire şi să izbucnească în râs în acelaşi timp. Preţ de o clipă, el rămase tăcut, cu gura deschisă, uitându-se în urma celor trei care se îndepărtau, în vreme ce domnişoara Mary le spunea istoria. Dar nici nu auzi vestea despre căsătoria reverendului. Avea gândurile exaltate de bucurie. După această întâlnire, o luă şi mai repede la pas spre destinaţia lor şi totuşi ajunseră prea devreme (pentru că el era deosebit de agitat la ideea că avea s-o întâlnească pe cea pe care-şi dorise să o vadă în toţi aceşti zece ani), şi intrară pe aleile din Brompton, apoi prin micul portal din zidul grădinilor Kensington.

— Uitaţi-i, spuse domnişoara Polly şi-l simţi din nou cutremurându-se la braţul ei.

Dintr-odată îşi dădu seama de ce se petrecea. Cunoştea povestea de parcă ar fi citit-o dintr-unul dintre romanele ei preferate – „Neînfricata Fanny sau comandanţii scoţieni".

— Dacă te-ai duce să-i spui, zise maiorul.

Şi ea fugi, cu şalul galben fluturând în bătaia vântului.

Bătrânul Sedley stătea pe o bancă, având batista pe genunchi. Dădea din gură, aşa cum îi era obiceiul, spunând aceleaşi poveşti despre vechile vremuri pe care Amelia le asculta şi pentru care-i oferise de multe ori un zâmbet răbdător. Se gândea însă la ale ei, surâzând sau arătând vreun alt semn de recunoştinţă faţă de poveştile tatălui, fără a auzi un singur cuvânt din istorisirile bătrânului. Când Mary veni zglobie şi o zări, Amelia sări imediat de pe bancă. Primul ei gând fu că ceva se întâmplase cu Georgy, dar, văzându-i chipul plin de încântare şi bucurie, sufletul ei timorat îşi şterse această teamă.

[1] Partea nord-vestică a cartierului Kensington.

[2] Staţiune din sud-estul Angliei.

— Veşti, am veşti!, strigă mesagerul maiorului Dobbin. A venit! A venit!

— Cine?, zise Emmy gândindu-se tot la fiul ei.

— Uitaţi, spuse domnişoara Clapp întorcându-se şi arătând cu degetul.

Iar Amelia se uită şi văzu figura înaltă a lui Dobbin şi umbra lui prelungă plimbându-se pe iarbă. Amelia, la rândul ei, rămase mişcată, îmbujorându-se, şi, bineînţeles, începu să plângă. La orice sărbătoare pentru această simplă creatură, toate *grandes eaux*[1] cântau. Dobbin o privi – şi cu câtă dragoste! – ea veni fugind spre el, cu mâinile înainte.

Nu se schimbase.

Era mai palidă, mai plinuţă. Ochii păreau aceiaşi – aceeaşi privire blândă şi plină de încredere. Abia dacă avea câteva fire argintii în părul moale castaniu. Îi dădu ambele mâini şi se uită la el roşie în obraji şi surâzând printre ochii ei sinceri şi plăcuţi, dar plini de lacrimi. El îi luă palmele şi le cuprinse cu-ale lui. Preţ de o clipă, rămase fără cuvinte. De ce nu o lua în braţe să-i promită că nu o va mai părăsi niciodată? Foarte probabil că ea s-ar fi abandonat; nu putea decât să i se abandoneze.

— Trebuie să te anunţ că a mai venit cineva, spuse el după o pauză.

— Doamna Dobbin?, spuse Amelia dându-se înapoi.

De ce nu vorbea o dată?

— Nu, şi-i lăsă mâinile. Cine ţi-a spus minciunile astea? Mă refeream la fratele tău, Jos. A venit pe acelaşi vas cu mine; a venit acasă să vă facă pe toţi fericiţi.

— Tată, tată!, strigă Emmy. Am veşti! Fratele meu a venit în Anglia. A venit să aibă grijă de tine. Uite-l pe maiorul Dobbin.

Domnul Sedley sări în sus, tremurând tare şi reculegându-se. Apoi păşi înainte şi se înclină desuet spre maior, adresându-i-se cu „domnul Dobbin" şi exprimându-şi speranţa că onorabilul său tată, sir William, era bine. Sugeră să-l viziteze pe sir William, care-l onorase şi el cu o vizită cu puţin timp în urmă. Sir William nu mai dăduse pe la ei de opt ani – şi poate că acea vizită însemna o reîntoarcere.

[1] Fântânile arteziene (fr.).

— E foarte afectat, şopti Emmy când Dobbin se duse spre bătrân şi-i scutură mâna.

Deşi maiorul avea alte treburi prin Londra în acea seară, acceptă invitaţia domnului Sedley de a se duce la ei la ceai. Amelia îşi puse braţul sub cel al prietenei cu şalul galben şi-i conduse pe toţi spre casă, iar domnul Sedley rămase în grija lui Dobbin. Bătrânul mergea foarte încet şi povesti numeroase scene vechi despre el şi biata Bessy, vechea lui avere şi prăbuşire. Gândurile lui, aşa cum se întâmplă cu bătrânii decrepiţi, erau în alte timpuri. Prezentul, cu excepţia catastrofei pe care o resimţea, îi era aproape străin. Maiorul se bucură să-l lase să vorbească. Ochii îi erau fixaţi pe fiinţa din faţa lui – pe acea scumpă făptură, întotdeauna vie în imaginaţia şi-n rugăciunile lui, care-i bântuia visurile cu ochi deschişi sau stările de veghe.

Amelia se arătă foarte bucuroasă, zâmbitoare şi energică toată seara, făcând pe gazda micului grup cu cea mai desăvârşită eleganţă şi acurateţe, după părerea lui Dobbin. Ochii lui o urmăreau prin camera luminată vag în care stătea. De câte ori nu tânjise la acele clipe şi de câte ori nu se gândise la ea din ţările îndepărtate cu brize fierbinţi şi mlaştini plictisitoare – se gândise la ea tandră, fericită, îngrijind cu multă căldură de trebuinţele celor în vârstă şi împodobindu-şi sărăcia cu cea mai scumpă supunere. Iar acum o vedea în faţa lui. Nu zic că avea cele mai alese gusturi şi nici că datoria minţilor luminate e să fie mulţumite cu un paradis modest, aşa cum era îndeajuns pentru vechiul nostru prieten. Dar asta era alegerea lui, şi pentru bine sau rău, cu Amelia care să-l ajute, era gata să bea la fel de multe căni de ceai ca doctorul Johnson.

Văzându-l binevoitor, Amelia îl încurajă cu zâmbetul pe buze care păru teribil de ştrengăresc de fiecare dată când îi turna o altă cană de ceai. E-adevărat că nu ştia că maiorul nu mâncase şi că-l aştepta masa la Slaughters şi că i se aşternuse o farfurie pentru a însemna masa reţinută pentru el în acelaşi separeu în care maiorul şi George şezuseră de multe ori cu paharul în mână, pe când ea era doar o copilă şi tocmai ce venise de la şcoala domnişoarei Pinkerton.

Primul lucru pe care doamna Osborne îl arătă maiorului fu portretul miniatură al lui Georgy, după care fugi sus

de îndată ce intraseră în casă. Bineînțeles, nu arăta nici pe departe adevărata frumusețe fizică a băiatului, dar nu-i așa că fusese un gest nobil din partea lui să i-l aducă mamei? Cât timp tatăl ei rămase treaz, nu discută prea mult despre Georgy. Nu-i făcea bine bătrânului să audă despre domnul Osborne și Russell Square și foarte probabil că el nici nu știa că de multe luni trăia mai ales din generozitatea bogatului său rival, pierzându-și cumpătul dacă se făceau aluzii la acesta din urmă.

Dobbin îi povesti totul și poate chiar mai mult despre cele întâmplate pe puntea vasului și exageră cu natura generoasă a lui Jos față de tatăl lui și dorința acestuia de a-l bucura la bătrânețe. Adevărul e că, în timpul călătoriei, maiorul abuzase de datoria față de colegul lui și-l obligase a-i promite că avea să se îngrijească de sora și nepotul lui. Liniști nemulțumirea lui Jos cu privire la polițele pe care bătrânul i le impusese, povestind amuzat despre propria lui pățanie cu el și despre renumita cantitate de vin cu care-l fericise bătrânul, reușind a-l aduce pe domnul Jos – care nu era nici pe departe o natură răuvoitoare atunci când i se făcea pe plac – într-o dispoziție foarte bună în ceea ce privește rudele lui din Europa.

Mi-e rușine să spun că maiorul merse atât de departe încât îi spuse domnului Sedley că ceea ce-l adusese pe Jos din nou în Europa era dorința de a-și revedea părintele.

La ora obișnuită, domnul Sedley începu să moțăie în scaunul lui, și atunci găsi Amelia prilejul a vorbi, ceea ce făcu plină de nerăbdare – și numai despre Georgy.

Nu vorbi despre suferințele îndurate la despărțirea de el, pentru că această femeie cinstită, cu toate că separarea aproape o ucisese, considera că era foarte ticălos din partea ei să aibă remușcări că-l pierduse.

Dar sacrifică totul pentru el, pentru virtuțile, talentele, viitorul lui. Îi descrise aspectul de o frumusețe angelică; povesti despre nenumăratele ipostaze în care el se arătase generos și inteligent cât timp locuise cu ea. Cum o ducesă se oprise și-l admirase în Kensington Gardens. Cât de extraordinar îi mergea acum și cum avea el un servitor și un ponei. Ce ager și inteligent era și ce învățat și încântător era reverendul Lawrence Veal, profesorul lui Georgy.

— Pe toate le ştie, spuse Amelia. Stă în cele mai selecte grupuri. Tu, care eşti învăţat şi eşti atât de înzestrat şi de talentat – da, da, nu mai nega din cap, întotdeauna am spus că eşti! –, au să te farmece întrunirile domnului Veal. Sunt în ultima joi din fiecare lună. Spune că nu există poziţie în barou sau în senat la care Georgy să nu poată aspira. Uite, şi se duse la şertăraşul din pian şi scoase o compoziţie de-a lui George.

Marele efort de geniu care rămăsese în posesia mamei spunea următoarele:

Despre egoism. Dintre toate viciile care degradează caracterul uman, egoismul e cel mai groaznic şi mai demn de dispreţ. O iubire necondiţionată pentru propria persoană este cea mai monstruoasă crimă şi provoacă mari necazuri atât între ţări, cât şi în familii. La fel cum egoistul îşi sărăceşte familia aducând-o adesea la ruinare, la fel regele egoist îşi duce la ruinare poporul şi adesea îl aruncă în luptă.

Exemple: egoismul lui Ahile, aşa cum a fost el observat de poetul Homer, care a cauzat atâtea nenorociri grecilor – muri Achaiois alge etheke – (Hom. II. act 2)[1].

Egoismul răposatului Napoleon Bonaparte care a cauzat nenumărate războaie în Europa şi care i-au adus chiar pieirea pe o insulă blestemată – Sfânta Elena, din Oceanul Atlantic.

Prin aceste exemple vedem că nu trebuie să ţinem seama de interesele şi ambiţiile noastre, ci trebuie să luăm în considerare atât interesele noastre, cât şi pe ale altora."

George S. Osborne, Athene House, 24 aprilie 1827

— Gândeşte-te numai ca el să scrie aşa ceva, şi să şi citeze din greacă, la vârsta lui, spuse încântată mama. Ah, William, şi întinse o mână spre el. Ce comoară mi-a dat cerul în acest băiat. El e răsplata vieţii mele – imaginea... celui care nu mai este!

„Ar trebui oare să fiu revoltat împotriva ei că-i este credincioasă încă?", gândi William. „Să fiu gelos pe prietenul meu din mormânt sau rănit că o inimă ca a Ameliei poate iubi pe

[1] Greaua urgie ce-Aheilor mii de amaruri le-aduse („Homer", „Iliada", trad. George Murnu, cânt I, vers 2).

unul singur, pentru totdeauna? Ah, George, George, ce puțin ai știut despre comoara pe care-ai avut-o." Aceste idei trecură într-o clipită prin mintea lui William, care ținea mâna Ameliei într-a sa, în veme ce ea-și acoperise ochii cu batista.

— Dragul meu prieten, spuse ea apăsând mâna lui. Ce frumos, ce galant ai fost întotdeauna cu mine! Uite, tata se mișcă! Te duci mâine să-l vezi pe Georgy, nu?

— Nu... nu mâine, spuse Dobbin. Am alte treburi.

Nu voia să recunoască faptul că încă nu fusese la părinții și la draga lui soră Anne – o neglijență pentru care sunt sigur că orice persoană cu principii clare l-ar critica. După un timp își luă la revedere, lăsând adresa lui pentru Jos, în caz că acesta din urmă venea. Și astfel trecu prima zi în care o văzuse.

Când se întoarse la Slaughters, bineînțeles că friptura i se răcise, și așa o mâncă. Și știind că familia lui se ducea la culcare devreme, și că nu avea rost să-i mai tulbure la o oră atât de târzie, putem spune că maiorul Dobbin se delectă cu un bilet la jumătate de preț la „Haymarket Theatre" în acea seară, unde sperăm că s-a distrat.

59
Pianul cel vechi

Vizita maiorului îl lăsă pe John Sedley într-o stare de adâncă tulburare şi nelinişte. Fiica lui nu-l putu convinge în acea seară să-şi vadă de ocupaţiile obişnuite sau de distracţiile lui. Petrecu seara răscolind cutiile, sertarele, desfăcându-şi hârtiile cu mâini tremurânde, sortându-le şi organizându-le pentru sosirea lui Jos. Le ţinea pe toate în cea mai perfectă ordine – sigilii, hârtii, scrisori spre avocaţi şi agenţi, documente legate de proiectul lui cu vin (care eşuase inexplicabil după ce începuse cu cele mai strălucite şanse de viitor), de proiectul cu cărbuni (în care numai lipsa de capital îl împiedicase să devină cea mai de succes afacere publică, drepturile pentru afacerea cu maşina de tăiat buşteni şi cu rumeguş şi alte câteva.

Toată noaptea, până foarte târziu, şi-o petrecu pregătind aceste documente, trecând înfrigurat dintr-o cameră în alta având în mâna tremurândă o lumânare. Acolo, hârtiile cu vin, aici, alea cu rumeguş, acolo, scrisorile mele spre Calcutta şi Madras şi răspunsurile de la maiorul Dobbin, Cavaler de Bath, şi de la domnul Joseph Sedley, asemenea.

— N-are să mă găsească pe mine nepregătit, Emmy, spuse bătrânul.

— Nu cred că Jos are să vrea să vadă hârtiile, tată, spuse Emmy zâmbitoare.

— Nu ştii nimic despre afaceri, draga mea, răspunse el scuturând din cap cu aerul unui om important.

Şi trebuie să mărturisim că, în această privinţă, Emmy era foarte ignorantă şi e păcat că unii oameni ştiu atât de multe. După ce aranjă toate aceste hârtii de doi bani pe o măsuţă, bătrânul le acoperi cu o batistă curată (una dată de maiorul Dobbin) şi le înştiinţă pe servitoare şi pe proprietară, cu un aer cât se poate de solemn, să nu le deranjeze, căci erau puse pentru sosirea domnului Joseph Sedley, pentru a doua zi dimineaţă.

— Domnul Joseph Sedley din serviciul onorabilei Companii a Indiilor de Vest, în Bengal.

A doua zi, Amelia îl găsi trezit foarte devreme, şi mai nerăbdător, şi mai agitat, tremurând mai tare ca de obicei.

— N-am dormit prea mult, Emmy, draga mea, spuse. M-am gândit la biata mea Bessy. Aş vrea să fi fost în viaţă, să mai meargă o dată în trăsura lui Jos. O avea pe-a ei şi i se potrivea foarte bine.

Ochii i se umplură de lacrimi, care se scurseră pe obrajii lui brăzdaţi de riduri. Amelia i le şterse zâmbitoare şi-l sărută, legând un papion elegant la gâtul bătrânului, şi-i puse o broşă la cea mai bună cămaşă pe care-o avea el. Şi astfel, în costumul lui cernit de duminică, bătrânul îşi aşteptă fiul încă de la şase dimineaţa.

Iar când sosi poştalionul, aşteptarea celor doi se sfârşi, căci primiră o scrisoare de la Jos prin care anunţa că se simte puţin obosit după călătorie şi că n-are să fie în stare să se mişte în acea zi, dar că avea să plece din Southampton devreme în ziua următoare, să fie cu tatăl şi mama lui spre seară. Citind, Amelia se opri asupra cuvintelor de pe urmă – era clar că fratele ei nu ştia de nenorocirea familiei. Nici nu avea de unde, iar maiorul bănuise corect că însoţitorul lui de drum n-avea să se mişte prea curând din loc în douăzeci şi patru de ore şi că va găsi un motiv ca să amâne vizita. Dar Dobbin nu-i scrisese lui Jos să-l informeze despre necazul familiei Sedley, fiind ocupat să discute cu Amelia mult timp după sosirea poştalionului.

În Southampton, High Street, se găsesc câteva magazine superbe de haine, în vitrinele cărora stau atârnate nişte

minunate jiletci de toate felurile, de mătase sau catifea, aurite sau stacojii, și poze cu ultima modă în care acei domni cu priviri misterioase, de mână cu doi băieți cu niște ochi imenși și păr cârlionțat, se uită lung după niște doamne în costume de călărie care se plimbă țanțoș pe lângă statuia lui Ahile de la Apsley House. Deși Jos poseda unele dintre cele mai răsărite jiletci pe care Calcutta le putea da, consideră că nu putea ieși din casă până ce nu se vedea cu una sau două din aceste exemplare superbe și până ce nu-și alese el o piesă de mătase stacojie brodată cu fluturi auriți și una în carouri negre cu roșu și dungi albe, împreună cu un ac aurit care înfățișa un călăreț sărind peste un gard de cinci bușteni, lucrată în smalț trandafiriu, zise că altfel nu-și poate face o apariție cât de cât demnă în societatea londoneză. Căci timiditatea de altădată a lui Jos, când el se înroșea tot, se transformase într-o părere mai îngăduitoare și mai îndrăzneață despre propriile-i valori.

— Nu mă interesează să le am, spunea Sedley de la Waterloo prietenilor săi. Sunt un om căruia îi place să se îmbrace bine.

Și era oarecum neliniștit dacă doamnele se uitau la el insistent la balurile de la reședința guvernatorului, și cu toate că roșea și întorcea obrazul alarmat în fața acelor priviri, o făcea doar de teama ca nu cumva ele să-i facă ochi dulci, el fiind cu totul împotriva căsătoriilor.

Dar în Calcutta am auzit că nu existase nici pomeneală de Sedley de la Waterloo și că el se transformase cât se poate de remarcabil, oferind unele dintre cele mai distinse ospețe pe care le putea da un burlac, având cele mai alese mâncăruri din întreg ținutul.

Pentru a face jiletci unuia de dimensiunile și demnitatea lui, era cel puțin o zi întreagă, o parte din care el își angajă un servitor care să se îngrijească de această treabă și dădu ordine celui care-i curăța cutiile și bagajele cu cărți – pe care nu le citea niciodată – cuferele, sticluțele cu prafuri de curry, șalurile luate cadouri pentru cei pe care încă nu-i cunoscuse și restul ustensilelor lui Persicos[1].

[1] După versul din Horațiu, „Ode", cartea I, *Ad puerum*: *Persicos odi, puer, adparatus*. Aici cu sensul de provizii de băuturi alcoolice orientale.

A treia zi, o apucă în sfârşit spre Londra în noua lui jiletcă, împreună cu servitorul lui indian care clănţănea din dinţi şi tremura de frig pe capră lângă noul servitor european. Jos pufăia din pipă din când în când, arătând atât de maiestuos că prichindeii scoteau urale când trecea pe lângă ei şi mulţi oameni credeau că trebuia să fie vreun guvernator general. Pe de altă parte, vă jur că el nu refuză invitaţiile flatante pe care le primi pe parcurs de la unii proprietari de hanuri din târguri frumos aranjate de a se răcori. După ce mâncase un mic dejun copios la Southampton, cu peşte, orez şi ouă fierte tari, ajunsese la Winchester să considere că i-ar prinde bine un pahar de lichior. La Alton coborî din trăsură la cererea servitorului şi-şi umplu burta cu puţină bere, pentru care locul era renumit. La Farnham se opri ca să vadă castelul episcopului şi să ia parte la o masă cu tocăniţă de ţipari, medalioane de viţel, fasole franţuzească şi o sticlă de vin. La Bagshot Heath începuse să-i fie frig; oamenii locului vorbeau din ce în ce mai mult, iar Jos se servi cu nişte coniac cu apă. Iar când intră în oraş, era aşadar plin de vin, bere, carne, murături, lichior şi tutun, precum cămara unui bucătar de pachebot. Se lăsase seara când trăsura lui trase zgomotos la mica uşă din Brompton, unde se duse mai întâi simţitorul băiat, asta înainte de a lua camera ţinută pentru el de domnul Dobbin la Slaughters.

Toţi ochii de pe stradă ieşiră la ferestre; servitoarea fugi într-o clipă la poarta de lemn; doamnele Clapp se uitară de la fereastra bucătăriei frumos împodobite.

Emmy, foarte agitată, se afla pe hol cu rochii şi pălărioare, iar bătrânul Sedley era în salon, tremurând tot. Jos coborî din diligenţă pe scările scârţâitoare într-o stare jalnică, sprijinit fiind de valetul de la Southampton şi de sclavul indian înfrigurat, al cărui chip smead devenise livid acum, de culoarea unei pipote de curcan. Jos făcu senzaţie pe hol, unde doamna şi domnişoara Clapp veniseră probabil să asculte la uşa salonaşului şi-l găsiră pe Loll Jewab tremurând sub banca din hol, sub haine, gemând de ţi se rupea inima, arătându-şi ochii galbeni şi dinţii imaculaţi.

Vedeţi dumneavoastră, noi am închis frumuşel uşa în urma lui Jos şi a bătrânului tată, dimpreună cu buna lui

soră. Bătrânul era deosebit de emoționat; bineînțeles, la fel era și fiica, iar Jos nu se lăsă mai prejos. În îndelungata lui absență de zece ani, până și cel mai egoist se gândește la casa și la prietenii din tinerețe. Distanța le sacrifică pe ambele. Meditațiile îndelungi asupra acelor plăceri pierdute le exagerează farmecul și frumusețea. Jos se bucură fără prea mult entuziasm de a-și revedea tatăl și a da mâna cu el – între cei doi existase o oarecare răceală; se bucură să-și revadă sora mai mică, pe care și-o amintea drăguță și surâzătoare, și schimbarea bătrânului adusă de timp, durere și necazurile care-l zdruncinaseră îl afectară și pe Jos. Emmy ieșise în hainele ei negre și-i șoptise vestea morții mamei, menționând să nu vorbească despre asta în fața tatălui lor. Nici nu fusese nevoie de un asemenea avertisment, căci bătrânul Sedley însuși începu imediat să vorbească despre eveniment, povestind cu patos și plângând mult. Ceea ce-l șocă destul de mult pe indian și-l făcu să se gândească la sine mai puțin decât obișnuise până atunci.

Rezultatul întrevederii trebuie să fi fost foarte satisfăcător, căci, când Jos se urcă la loc în diligență și plecă spre hotel, Emmy își îmbrățișă călduros tatăl, privindu-l cu un aer triumfător și întrebându-l dacă nu avusese ea dreptate când îi tot spunea că fratele ei are o inimă bună.

Într-adevăr, Joseph Sedley, emoționat de situația modestă în care-și găsi rubedeniile, în generozitatea care-i cuprinse sufletul cu ocazia acestei prime revederi, declară că n-aveau niciodată să mai sufere din cauza confortului, că el era acum acasă pentru un timp, și casa, și toate posesiunile lui erau ale lor pe toată această perioadă. Și mai spuse că Amelia ar da foarte frumos în capul mesei lui – până să accepte una numai a ei. La care ea dădu din cap cu tristețe și, ca de obicei, dădu apă la șoareci. Ea înțelese la ce se referea el. Împreună cu confidenta ei, domnișoara Mary, discutaseră îndelung și în profunzime problema chiar din noaptea vizitei maiorului, după care impetuoasa Polly nu se putu abține să ascundă descoperirea pe care o făcuse și-i descrise tresărirea vizibilă și plină de încântare prin care maiorul Dobbin se trădase în clipa în care domnul Binny trecuse cu soția pe lângă ei și când maiorul aflase că nu mai trebuia să se teamă de un rival.

— Nu l-aţi văzut cum tremura tot când l-aţi întrebat dacă e căsătorit şi el v-a spus „Cine ţi-a zis minciunile astea?" Vai, doamnă, zise Polly, nu şi-a luat nici măcar o dată ochii de la dumneavoastră şi sunt sigură că a albit gândindu-se la dumneavoastră.

Amelia încă, uitându-se deasupra patului ei, unde erau atârnate portretele soţului şi ale fiului ei, îi spuse tinerei sale protectoare să nu mai vorbească niciodată – dar niciodată – despre acel subiect. Că maiorul Dobbin fusese cel mai apropiat prieten al soţului ei, apoi al ei şi cel mai bun protector al lui George. Că ea-l iubea ca pe un frate. Iar o femeie care fusese măritată cu un înger ca acela – şi aici arătă spre perete – nu s-ar fi putut niciodată gândi la o altă uniune sacră.

Biata Polly oftă. Se gândea ce s-ar face dacă tânărul Tomkins de la chirurgie, care întotdeauna îi arunca atât de multe priviri la biserică şi care, cu acei ochi insistenţi, îi tulburase într-atâta sufletul timid că ar fi fost gata să i se abandoneze în orice clipă – ce s-ar face dacă el ar muri? Ştia că era bolnav de tuberculoză, avea obrajii excesiv de roşii şi era neobişnuit de slab în talie.

Faptul că acum ştia de pasiunea maiorului nu o determină pe Emmy să-l respingă în vreun fel şi nici să-l dispreţuiască. Un sentiment atât de puternic din partea unui prieten atât de credincios şi de loial nu avea cum să indispună o femeie. Desdemona nu i-a purtat pică lui Cassio, cu toate că fără îndoială a observat părtinirea locotenentului în ceea ce o priveşte (şi eu unul cred că multe alte lucruri s-au mai petrecut în relaţia aia, mai multe de cât cunoştea ofiţerul maur)[1]; Miranda nu a fost niciodată bună faţă de Caliban[2], şi putem fi chiar siguri că din acelaşi motiv. Nu că l-ar fi încurajat câtuşi de puţin pe bietul monstru respingător – bineînţeles că nu. Şi nici Emmy nu putea să-l încurajeze pe maior, sub nicio formă. Avea să-i ofere călduroasa ei recunoştinţă pe care o meritau fidelitatea şi galanteria lui; avea să-l trateze cu o desăvârşită căldură şi

[1] În „Othello", de William Shakespeare, Desdemona, soţia lui Othello, este acuzată, şi ulterior ucisă de acesta, pe motiv de infidelitate, din cauza unei presupuse relaţii cu locotenentul Cassio.

[2] În „Furtuna", de William Shakespeare, Miranda e fiica ducelui Prospero. Fata îndură avansurile sexuale ale sclavului sălbatic Caliban de pe insula pustie unde fusese aruncată încă din copilărie.

sinceritate până când el avea să-i facă propunerea. Iar atunci avea să aibă destulă vreme să vorbească și să pună capăt unor speranțe ce niciodată n-aveau să se materializeze.

În acea seară dormi foarte adânc după conversația cu domnișoara Polly, și era mai mult decât fericită, în ciuda întârzierii lui Jos. „Mă bucur că n-are să se însoare cu domnișoara O'Dowd", își zise Amelia. „Colonelul O'Dowd n-ar putea avea niciodată o soră potrivită pentru un bărbat atât de înzestrat cum e maiorul William." Cine din micul ei cerc ar fi fost o soție potrivită? Domnișoara Binny nu – era prea temperamentală; domnișoara Osborne? – prea bătrână. Micuța Polly era prea tânără. Doamna Osborne nu găsi pe nimeni care să se potrivească maiorului până să adoarmă.

În aceeași dimineață, maiorul Dobbin primi o scrisoare la cafeneaua „Slaughters" – era de la prietenul lui din Southampton, prin care Jos îl ruga pe dragul Dob să-l scuze pentru furia din ziua când îl trezise (avusese o durere de cap acută și abia ce adormise), și-l ruga să-i păstreze câteva camere confortabile la Slaughters pentru domnul Sedley și servitorii lui. Pe parcursul călătoriei, maiorul devenise de folos lui Jos. Se atașase de el și era legat de el. Ceilalți pasageri o luaseră mai departe spre Londra. Tânărul Ricketts și micul Chaffers plecară cu diligența în aceeași zi – primul pe capră, luând frâiele de la Botley. Doctorul o luă spre familia lui la Port Sea. Bragg se duse în oraș la partenerii lui; primul matelot era ocupat cu descărcarea bagajelor de pe vas. Domnul Jos se simți foarte singur la Southampton și reuși a-l lua pe proprietarul hanului la care stătea să bea un pahar de vin cu el exact în timpul în care Dobbin era la masa tatălui său, sir William, unde sora lui află (pentru că maiorului îi era imposibil să mintă) că fusese în vizită la doamna George Osborne.

Jos abia se instalase atât de bine în St. Martin's Lane, unde se putea delecta cu pipa lui în deplină liniște și unde se putea plimba țanțoș pe la teatre, când i se reaminti într-un mod atât de agreabil că, dacă nu era legat de maior, poate ar fi rămas la Slaughters. Soldatul nu-l lăsă pe bengalez să se odihnească până ce nu-și îndeplini promisiunea de a obține o casă pentru Amelia și tatăl lui. Jos era un om ușor de manevrat de oricine,

în vreme ce Dobbin se agita teribil pentru toată lumea, mai puțin pentru sine. De aceea, bărbatul în civil deveni o victimă ușoară în fața manevrelor duplicitare ale bine intenționatului său diplomat şi se arătă gata să facă, să cumpere, să închirieze sau să renunțe la orice credea prietenul lui de cuviință. Loll Jewab, de care băieții din St. Martin's Lane obişnuiau să facă mare haz ori de câte ori el apărea în stradă, fu trimis înapoi la Calcutta pe vasul „Lady Kicklebury"; la asta contribuise şi sir William Dobbin, căci îl învățase mai întâi pe servitorul european al lui Jos să prepare *curry*, pilaf şi să-i pregătească acestuia pipele. Jos avea o deosebită plăcere şi tragere de inimă să supravegheze construcția unei mici trăsuri pe care el şi maiorul o comandară în cartierul învecinat, Long Care. Mai luaseră şi doi cai frumoşi, cu care Jos se plimba mândru prin parc sau cu care-şi vizita prietenii indieni. Nu de puține ori, Amelia îl însoțea în plimbările lui, iar maiorul Dobbin putea fi văzut pe scaunul din spate al trăsurii. Alteori, bătrânul Sedley şi fiica lui profitau de trăsură, la fel şi domnişoara Clapp, care adesea îşi însoțea prietena, îmbrăcată fiind în bine cunoscutul ei şal galben şi având mari satisfacții atunci când era recunoscută de tânărul de la cabinet, al cărui chip putea fi adesea văzut la fereastră atunci când trecea ea.

La scurt timp după prima vizită a lui Jos în Brompton, se petrecu o mică scenă neplăcută în casa modestă în care familia Sedley îşi trăise ultimii zece ani din viață. Într-o zi, trăsura lui Jos (cea temporară, nu cea în construcție) sosi acolo şi-i luă pe domnul Sedley şi pe fiica acestuia, care nu se mai întoarseră. Lacrimile vărsate de proprietăreasă şi fata ei fură atât de adevărate cum n-au fost niciunele pe parcursul acestei istorisiri. Nu-şi aminteau nici măcar de o vorbă grea din partea Ameliei în decursul îndelungatei perioade în care o cunoscuseră şi se apropiaseră de ea. Întotdeauna fusese toată numai candoare şi blândețe, întotdeauna fusese recunoscătoare, bună, chiar şi-atunci când doamna Clapp se pierduse cu firea şi o presase cu chiria. Când blânda făptură plecă de tot, doamna îşi reproşă cuvintele dure – şi cum mai plânse când lipiră pe perete pe un carton o hârtie care anunța că aveau de închiriat cămăruțele care fuseseră atât de mult timp ocupate! Niciodată n-avea să mai pomenească aşa chiriaşi, asta era

clar. Traiul de apoi dovedi adevărul acestei profeții nostalgice, iar doamna Clapp se răzbună pe natura spurcată a omenirii prin chirii din cele mai crunte puse pe serviciul de ceai și pe fripturile de miel oferite locatarilor. Majoritatea o blestemară și mormăiră; unii nu plătiră; și niciunii nu rămaseră la ea. Proprietăreasa putea foarte bine să regrete acei vechi prieteni care o părăsiseră.

În ce-o privește pe domnișoara Mary, durerea ei când Amelia plecă fu atât de mare încât nu voi încerca să o descriu. Din copilărie fusese numai cu aceasta din urmă și se atașase de doamna cea bună cu-atâta ardoare că atunci când trăsura cea mare veni s-o conducă spre un trai mai luxos, leșină în brațele prietenei sale, care, într-adevăr, era mult mai puțin afectată decât micuța făptură. Amelia o iubea ca pe o fiică. În decursul a unsprezece ani, fata îi fusese aproape constant prietenă și apropiată. Despărțirea fu într-adevăr foarte grea. Dar, bineînțeles, se stabili ca Mary să vină oricât de des să stea în casa cea mare și nouă în care se ducea doamna Osborne, și unde cu siguranță că n-avea să fie nici pe departe la fel de fericită cum fusese în modesta ei căsuță, cum o numea domnișoara Clapp, în limbajul romanelor care-i plăceau cel mai mult.

Să sperăm că se înșelase în judecata ei. Zilele fericite ale bietei Emmy în acea căsuță fuseseră numărate. Acolo o apăsase o soartă nefavorabilă. Niciodată, după ce plecă de-acolo, nu mai avu plăcerea de-a se reîntoarce sau de a mai da ochii cu proprietara care o necăjise atunci când era rău dispusă sau când nu îi plătea la timp, iar când i se făcuse pe plac o tratase cu o familiaritate la fel de odioasă. Când Emmy deveni bogată, servitudinea și complimentele ei măgulitoare nu o încântară cu nimic pe văduvă. Doamna Clapp obișnuia să împartă încolo și-ncoace vorbe admirative despre noua casă, aducând elogii tuturor pieselor de mobilier sau ornamentelor, pipăind rochiile doamnei Osborne și calculându-le prețul. Nimic nu era absolut în opinia bătrânei, după cum ea însăși se jură și se exprimă. Dar în vulgara lingușitoare care acum căuta să-i intre în grații, Emmy avea întotdeauna să-și amintească de ființa brutală și crudă care nu pregeta să o necăjească, de care ea fusese nevoită tot timpul să se roage atunci când întârzia

cu chiria, care-şi ieşea din fire pentru extravaganţele ei dacă vreodată cumpăra delicatese pentru mama sau tatăl ei, care o văzuse umilă şi o călcase în picioare.

Nimeni nu auzi despre toate aceste nenorociri – parte din soarta bietei noastre femei. Pe toate le ţinea ascunse de tatăl ei, a cărui imprudenţă cauzase multe dintre necazurile ei. Ea trebuia să îndure vina pentru greşelile lui şi, într-adevăr, se arătă atât de blândă şi de umilă, încât natura ei însăşi o transformă într-o victimă.

Sper că nu are să sufere şi mai mult. Dar, cum în toate necazurile trebuie să existe şi o consolare, pot să menţionez că, aflată într-o stare de surescitare în momentul în care prietena ei plecă, Mary fu pusă sub tratament medical de către tânărul de la cabinet şi îngrijită de acesta, iar starea ei se refăcu în scurt timp.

Când plecă din Brompton, Emmy îi dărui lui Mary toate piesele de mobilier de-acolo, luând cu ea doar pozele (cele două de deasupra patului) şi pianul – micul şi vechiul pian care acum trecuse la vârsta înaintată a sunetelor melancolice, dar la care ea ţinea din motive personale.

Fusese o copilă când cântase pentru prima oară la el, dăruit de părinţi.

Îi fusese dăruit a doua oară, după cum cititorul poate că-şi aminteşte, când casa tatălui ei se dusese de râpă, iar instrumentul fusese recuperat dintre resturi.

Maiorul Dobbin fu extraordinar de încântat când, în timp ce supraveghea aranjarea casei lui Jos – una foarte frumoasă şi confortabilă, la insistenţele lui –, sosi trăsura de la Brompton, cu cuferele şi cutiile celor care emigraseră din acea parte a oraşului şi, odată cu ele, şi pianul.

Amelia îl voia în sufrageria ei mică, o cameră drăguţă de la etaj, lângă camera tatălui, acolo unde bătrânul stătea în mai toate serile.

Când apărură oamenii cu vechiul instrument, iar Amelia dădu ordine să fie dus în camera cu pricina, Dobbin se arătă foarte entuziasmat.

— Mă bucur că l-ai păstrat, spuse nostalgic. M-am temut că nu-ţi pasă de el.

— Ţin la el mai mult ca la orice am pe lume, spuse ea.

— Chiar așa?, strigă maiorul.

Adevărul e că, dat fiind că el îl cumpărase, dar nu spusese nimic despre asta, niciodată nu se gândise că Emmy ar putea crede că altcineva este cumpărătorul și, într-adevăr, își închipuia că ea știe că darul e de la el.

— Chiar așa, Amelia, rosti iar acea întrebare, cea mai mare dintre toate, îi fremăta pe buze când ea răspunse:

— S-ar putea oare altfel? Nu mi l-a dăruit el oare?

— N-am știut, spuse bietul Dob cu obrazul căzut.

Emmy nu observă la momentul respectiv acest detaliu și nici nu băgă imediat de seamă expresia dezamăgită de pe chipul cinstitului Dobbin, dar se gândi la asta după aceea. Și abia atunci își dădu seama, infinit de îndurerată și de rușinată, că William era cel care-i dăruise pianul, nu George, așa cum își imaginase.

Nu era darul lui George, singurul primit de la iubitul ei, așa cum crezuse – obiectul pe care-l prețuise mai mult ca pe oricare altul ca fiind cea mai dragă amintire și recompensă pentru ea.

Îi vorbise despre asta lui George, cântase la el ariile lui preferate; șezuse ore îndelungi mângâind, atât cât se pricepea, clapele care răsunară melancolic, plângând deasupra lor în tăcere.

Nu era o amintire de la George.

Acum era lipsit de valoare.

Cu următoarea ocazie când bătrânul Sedley o rugă să-i cânte ceva, ea-i spuse că e teribil de dezacordat, că o doare capul și nu poate cânta.

După care, așa cum avea obiceiul, își reproșă sieși egoismul și nerecunoștința și se hotărî să-și ia revanșa față de bunul William pentru disprețul ce-l avusese pentru pian, pe care nu și-l exprimase însă față de el.

Câteva zile mai târziu, când stăteau în salonul unde Jos adormise confortabil după cină, Amelia spuse cu glas oarecum ezitant:

— Trebuie să-mi cer scuze pentru ceva.

— Pentru ce?, întrebă el.

— Pentru... pentru micul pian. Nu ți-am mulțumit niciodată atunci când mi l-ai dat, acum mulți, mulți ani, înainte să

mă căsătoresc. Credeam că altcineva mi l-a dat. Mulţumesc, William.

Şi întinse o mână spre el. Dar inima ei sângera, ochii – bineînţeles că începuseră şi ei a-şi juca rolul.

William nu mai rezistă.

— Amelia, Amelia, spuse. Eu l-am cumpărat. Te iubeam atunci aşa cum te iubesc şi acum. Trebuie s-o spun. Cred că te-am iubit din prima clipă când te-am văzut, când George m-a adus la voi să mi-o arate pe Amelia cu care se logodise. Erai doar o copilă, cu bucle mari. Ai coborât cântând – îţi mai aduci aminte? Şi ne-am dus la Vauxhall. De-atunci nu mi-a stat gândul la nicio femeie din lume în afară de tine. Cred că nu a trecut o oră în aceşti doisprezece ani fără să mă gândesc la tine. Am venit să-ţi spun acestea înainte să plec în India, dar nu ţi-a păsat, şi nu m-a mai lăsat sufletul să-ţi spun. Nu ţi-a păsat dacă rămân sau plec.

— Am fost foarte nerecunoscătoare, zise Amelia.

— Nu, doar indiferentă, continuă el disperat. Nu posed nimic ca o femeie să se arate altfel faţă de mine. Ştiu ce simţi acum. Eşti rănită pentru descoperirea cu pianul, că a fost de la mine, şi nu de la George. Am uitat sau nu ar fi trebuit să vorbesc niciodată despre el aşa cum am făcut-o. Eu trebuie să-mi cer scuze că m-am pierdut cu firea o clipă şi că m-am gândit că anii loialităţii şi devotamentului meu te-au îmbunat.

— Acum tu eşti cel crud, spuse ea revigorată oarecum. George e soţul meu, aici şi în ceruri. Cum aş putea să iubesc pe altul în afară de el? Sunt a lui acum, aşa cum eram când m-ai văzut prima oară, dragul meu William. El mi-a spus cât de bun şi de generos ai fost, şi el m-a învăţat să te iubesc ca pe un frate. N-ai fost oare totul pentru mine şi copil? Dragul meu, bunul, adevăratul meu prieten şi protector! Dac-ai fi venit câteva luni mai devreme, poate m-ai fi scutit de... de despărţirea aceea îngrozitoare. Ah, William, aproape că m-a distrus – dar n-ai venit, deşi mi-aş fi dorit şi m-am rugat să vii. Şi mi l-au luat. Nu-i aşa că e un băiat atât de nobil? Fii prietenul lui şi al meu..., şi glasul o abandonă, iar ea-şi îngropă faţa la pieptul lui.

Maiorul o înconjură cu brațele sale, strângând-o la piept ca și cum ar fi fost un copil, și-o sărută pe creștet.

— N-am să mă schimb, scumpa mea Amelia. Nu-ți cer nimic mai mult decât dragostea ta. Cred că altfel n-aș primi-o. Lasă-mă doar să-ți fiu aproape și să te văd adesea.

— Da, adesea, spuse Amelia.

Și astfel, William primi libertatea de a privi și a tânji, ca un băiat sărac de la școală, care nu are și oftează după tartele de pe tava plăcintăresei.

60
Întoarcerea în lumea bună

Soarta începu acum să-i surâdă Ameliei. Ne bucurăm că o putem scoate în afara vremurilor grele în care s-a târât până acum şi s-o introducem într-un cerc distins – nu atât de măreţ şi de rafinat precum cel în care apărea o altă prietenă de-a noastră, doamna Becky, dar totuşi cu pretenţii considerabile la ideea de noblețe şi de distincţie. Prietenii lui Jos erau toţi din cele trei preşedinţii ale regatului[1], iar această nouă casă se afla în confortabilul cartier anglo-indian având în centru Piaţa Moira. Minto Square, Great Clive Street, Warren Street, Hastings Street, Ochterlony Place, Plassy Square, Assaye Terrace (cuvântul „grădini" era unul mai aparte şi nu s-a aplicat construcţiilor din stuc cu terasa de asfalt la faţadă mai devreme de 1827) – cine nu cunoaşte aceste respectabile reşedinţe ale aristocraţiei indiene aflate la o vârstă înaintată, cartierul pe care domnul Wenham îl numeşte „Gaura Neagră", cu alte cuvinte? Poziţia lui Jos nu era chiar atât de mare pentru a-i da dreptul la o casă în Piaţa Moira, unde numai foştii membri ai consiliului puteau locui, şi parteneri ai companiilor indiene (care se desfiinţează după ce au strâns o sută de mii de lire pe numele soţiilor şi se retrag apoi în ţară, în zonele rurale, cu un venit de patru mii pe an). Dar luă o casă confortabilă la mâna

[1] Bengal, Madras şi Bombay.

a doua sau a treia în Gillespie Street, cumpărând covoare, oglinzi scumpe şi mobilier frumos, potrivit cu interiorul făcut de Seddons, prin agenţii domnului Scape, mai nou partener admis în marea companie „Calcutta House of Fogle, Fake, and Cracksman", în care Scape investise şaptezeci de mii de lire, câştigurile de-o viaţă trăită onorabil, luând astfel locul lui Fake, care se retrase într-un parc princiar prin aspectul lui, în Sussex. (Familia Fogle se retrăsese de mult din afacere, iar sir Horace Fogle era pe cale de a fi ridicat la rangul de baron Bandana). Iar domnul Scape, cum spuneam, fusese admis în această companie cu doi ani înainte să piardă un milion de lire şi să lase jumătate din indieni ruinaţi şi nenorociţi.

Scape, ruinat, cinstit şi cu inima frântă, în vârstă de şaizeci şi cinci de ani, se dusese la Calcutta ca să regleze afacerile firmei. Walter Scape fu retras de la Eton şi angajat la un negustor. Florence Scape, Fanny Scape şi mama lor se evaporaseră la Boulogne, şi n-o să mai auzim nimic de ele. Pe scurt, Jos interveni şi le cumpără covoarele, bufeturile, admirându-le în oglinzile care odată reflectaseră înfăţişarea lor plăcută şi frumoasă. Negustorii lui Scape, toţi plătiţi onorabil, îi lăsaseră cărţile de vizită şi se arătară nerăbdători să mobilize noua casă. Bărbaţii graşi în jiletci albe, care serviseră la mesele lui Scape, precum şi băcani, portari de bancă, lăptari care lucrau pe cont propriu – toţi îşi lăsară adresele şi încercară să-i intre în graţii valetului. Domnul Chummy, coşarul, care curăţase coşurile ultimelor trei familii din acea casă, încercă să-l linguşească pe valet şi pe cel care-i urma în rang, a cărui îndatorire era să iasă îmbrăcat în tunici albe până-n pantaloni şi cu butoni şi a o proteja pe doamna Amelia oriunde aceasta se plimba.

Era o casă modestă. Valetul era acelaşi cu omul personal al lui Jos; niciodată n-a exista vreun beţivan mai mare, decât valetul dintr-o gospodărie mică, care apreciază cum se cuvine vinul stăpânului. Emmy primi o servitoare, crescută pe pământurile din suburbia lui sir William Dobbin. Era o fată bună a cărei căldură şi modestie o dezarmară complet pe doamna Osborne, care la început se arătă terifiată de ideea de a avea pe cineva să o servească, pentru că nici nu ştia cum trebuie să se poarte faţă de ea, pentru că întotdeauna

vorbise personalului în cel mai respectuos și politicos ton. Însă servitoarea se dovedi foarte folositoare și pricepută în a se îngriji de bătrânul domn Sedley, care stătea aproape exclusiv în odaia lui și niciodată nu intervenea în activitățile energice ce aveau loc în casă.

Numeroase persoane veniră să o vadă pe doamna Osborne. Doamna Dobbin și fiicele ei se arătară încântate de soarta schimbătoare și-și aduseră omagiile. Domnișoara Osborne din Russell Square veni în trăsura ei cea mare cu imaginea ciocanului înflăcărat împletit cu blazonul familiei Leeds. Se spunea că Jos era extrem de bogat. Bătrânul Osborne nu obiectă nimic cu privire la faptul că Georgy ar putea moșteni averea unchiului său dimpreună cu a lui.

— O să facem un om pe cinste din băiat, pe legea mea, spuse. Și-o să-l văd în Parlament înainte să mor. Domnișoară Osborne, poți s-o vizitezi pe mama lui, dar eu n-am să o văd în fața ochilor cât oi trăi.

Și domnișoara Osborne se duse. Emmy fu bucuroasă să o vadă, asta e sigur, și astfel să fie mai aproape de George. Băiatul primi permisiunea de a veni la ea mai mult ca înainte. O dată sau de două ori pe săptămână cina în Gillespie Street și-și intimida servitorii și rubedeniile de-acolo, la fel cum făcea în Russell Square.

Față de maiorul Dobbin era întotdeauna respectuos, totuși, și mai cuminte în purtare când acesta era prezent. Era un băiat isteț și se temea de maior. Nu se putea abține să nu admire simplitatea, buna dispoziție a maiorului, precum și cunoștințele pe care le împărtășea cu mult calm și dragostea lui pentru adevăr și dreptate. Niciodată nu mai întâlnise un asemenea om de-a lungul scurtei lui vieți și avea o apreciere instinctuală pentru el. Stătea foarte bucuros alături de nașul lui și-l încântau plimbările prin parc când îl asculta pe Dobbin vorbind. William îi povesti lui George despre tatăl lui, despre India și Waterloo, despre toate, mai puțin despre sine. Când George se arăta tăios și înfumurat mai mult ca de obicei, maiorul făcea glume pe seama lui, ceea ce doamnei Osborne i se părea o cruzime. Într-o zi, când îl duse la teatru și când băiatul refuză să se mai ducă lângă orchestră pentru că era un obicei vulgar, maiorul îl luă în lojă, îl lăsă acolo și se

duse singur lângă orchestră. Nu stătuse prea mult şi simţi un braţ înfigându-se sub al lui şi o mânuţă înmănuşată elegant apăsându-l. George realizase absurditatea gesturilor sale şi coborâse. Chipul lui Dobbin se lumină cu un surâs binevoitor şi cald când îl privi pe fiul risipitor care acum se căia. Îl iubea, la fel cum iubea tot ce aparţinea Ameliei. Ce fermecată fu ea când auzi despre această dovadă de apreciere din partea lui George! Se uită cu şi mai multă blândeţe la Dobbin decât până atunci. Dar se îmbujoră tare în urma consideraţiilor sale.

Georgy nu contenea niciodată să-l laude pe maior mamei.

— Îmi place de el mamă, pentru că ştie aşa de multe; şi nu e ca Veal bătrânul, care tot timpul se făleşte şi foloseşte cuvinte întortocheate; la şcoală, băieţii îi spun „Coadă-lungă". Eu i-am dat porecla, nu-i aşa că-i reuşită? Dar Dob citeşte din latină ca din engleză, la fel şi din franceză; şi când mergem la plimbare, îmi spune poveşti despre tata şi niciodată despre el. L-am auzit doar la bunicul pe colonelul Buckler care spunea că a fost unul dintre cei mai curajoşi ofiţeri din armată şi că s-a făcut foarte mult remarcat. Bunicul a rămas mirat şi i-a zis: „Ia te uită! Şi eu care credeam că nu-i în stare să omoare nicio muscă!". Dar eu ştiu că nu putea, nu-i aşa, mami?

Emmy râse; foarte probabil că maiorul era în stare măcar de-atâta.

Dacă între George şi maior exista un sentiment de plăcere reciprocă, trebuie să mărturisim că între băiat şi unchiul lui ataşamentul nu era prea mare. George căpătase un fel de a-şi umfla obrajii şi de a-şi pune mâinile în buzunarele jiletcii spunând „Pe legea mea, nu mai spune!", exact aşa cum făcea Jos, încât era imposbil să te abţii să nu râzi. La cină, când cerea ceva ce nu era la masă şi rostea replica preferată, servitorii se prăpădeau de râs. Chiar şi Dobbin râdea scurt de stilul de a mima al băiatului. Dacă micul diavol nu mima de faţă cu unchiul lui, ci se abţinea, era numai datorită observaţiilor lui Dobbin şi rugăminţilor exasperate ale Ameliei. Iar cinstitul cetăţean, bântuit de gândul că băiatul îl considera un mare bou şi avea tendinţa să-l ridiculizeze, obişnuia, desigur, să se arate teribil de timorat şi de două ori mai mândru şi mai imperial în prezenţa domnişorului George. Când se anunţa

că tânărul era așteptat la cină în Gillespie Street, domnul Jos afla de regulă că avea o întâlnire la club. Probabil că nimeni nu era prea deranjat de absența lui. În astfel de zile, domnul Sedley era convins să coboare din refugiul său de la etaj și jos avea loc o mică întrunire de familie, la care, în majoritatea cazurilor, lua parte și maiorul Dobbin – el era *l'ami de la maison*[1] – prietenul lui Sedley cel bătrân, al lui Emmy, al lui George și consilierul și sfătuitorul lui Jos.

— Ar putea foarte bine să rămână în Madras la cât de des îl vedem!, remarcă domnișoara Ann Dobbin la Camberwell.

Ah, scumpă domnișoară, nu v-ați gândit că nu cu dumneavoastră voia maiorul să se însoare?

Pe-atunci, Joseph Sedley își ducea viața într-o distinsă lenevie, așa cum se cădea unei persoane de rangul său. Principalul său ideal era, bineînțeles, să devină membru al Clubului Oriental, unde-și petrecea diminețile în compania camarazilor săi indieni, unde cina și de unde mai aducea persoane la cină la el acasă.

Amelia trebui să primească și să se îngrijească de acești domni și doamnele lor. De la ei auzi cât de curând avea Smith să ajungă în Consiliu, câți lachei își adusese Jones acasă, cum refuzase firma „Thomson" din Londra polițele făcute la „Thomson, Kibobjee & Co.", din Bombay, și cum se zicea că și sucursala din Calcutta era pe ducă; apoi, cât de imprudent, ca să nu spunem altfel, fusese comportamentul doamnei Brown (soția lui Brown, de la Ahmednuggur Irregulars) față de tânărul Swankey din Corpul de Gardă, că îl țineau pe puntea vasului fără încetare și cum s-au pierdut pe când se duceau spre Capul Bunei Speranțe; cum doamna Hardyman scosese în societate pe cele treisprezece surori ale ei, fiice ale unui preot de țară, reverendul Felx Rabbits, și măritase unsprezece dintre ele, din care șapte cu niște indivizi bine situați; cum Hornby era disperat că soția lui voia să rămână în Europa și cum Trotter fusese numit preceptor la Ummerapoora. Despre acestea și alte subiecte similare se vorbea la marile ospețe de peste tot. Aceeași discuție; aceleași servicii la masă; aceeași spată de miel, același curcan înăbușit sau antreuri. La scurt

[1] Amicul familiei (fr.).

timp după desert se instaurau subiectele politice, iar doamnele se retrăgeau sus şi se plângeau despre necazurile lor şi vorbeau despre copii.

Mutato nomine[1], e totuna. Oare soţiile magistraţilor nu discutau despre schemele din sistem? Oare soţiile soldaţilor nu bârfeau despre regiment? Oare doamnele parohilor nu povesteau despre şcoala de duminică şi despre ce responsabilităţi are fiecare? Nu se sfătuiesc oare cele mai mari doamne ale lumii despre micul cerc căruia aparţin? Şi de ce să nu aibă prietenii noştri indieni parte de propriile discuţii? Recunosc doar că pentru laicii care sunt nevoiţi câteodată să stea şi să-i asculte este cam plictisitor.

În scurt timp, Emmy îşi alcătui un carneţel de vizite şi ieşea în mod regulat la plimbare cu trăsura, vizitându-le pe lady Bludyer (soţia maiorului-general sir Roger Bludyer, Cavaler al Ordinului de Bath, din armata din Bengal), lady Huff, soţia lui sir G. Huff, din Bombay; doamna Pice, soţia lui Pice, directorul şi restul. Nu ne ia mult să ne deprindem cu schimbările vieţii. Trăsura se întorcea zi de zi în Gillespie Street după o vizită, un valet elegant sărea de pe capră cu cărţile de vizită ale lui Emmy şi Jos. La anumite ore, Emmy se ducea cu trăsura după Jos la club şi-l scotea să se aerisească, sau îl urca pe bătrânul Sedley în ea, şi-l plimba prin Regent Park. Servitoarea, trăsura, carneţelul de vizite, valetul deveniră în curând la fel de familiare pentru Amelia cum fusese rutina modestă din Brompton. Se obişnuise cu unele la fel cum se obişnuise cu celelalte. Dacă soarta ar fi decretat ca ea să fie ducesă, şi-ar fi îndeplinit şi această îndatorire. În societatea feminină a lui Jos, Amelia fu catalogată drept o tânără plăcută, nu foarte sigură pe sine, dar oricum plăcută. Ca de obicei, bărbaţii îi admirau bunătatea netrucată şi atitudinea modestă şi rafinată. Vitejii dandy indieni care erau acasă în permisie – mari crai şi ei! stâlpi ai scenelor de teatru – împodobiţi cu bijuterii şi cu nişte mustăţi frumoase, cu trăsurile lor superbe şi care locuiau în hotelurile din West End, o admirau pe doamna Osborne şi le plăcea să facă reverenţe în faţa trăsurii ei în parc sau să primească onoarea de a o vizita dimineaţa. Însuşi Swankey din Corpul de Gardă, un tânăr cuceritor şi

[1] Cu alte cuvinte (lat.).

cel mai mare crai din armata indiană, care era în permisie, fu descoperit într-o zi de maiorul Dobbin într-un tête-è-tête cu Amelia, descriindu-i cu mult umor și sârguință procedura de înjunghiere a porcului. Iar după aceea vorbi despre un afurisit de ofițer din corp care se tot plimba pe lângă casa ei – un băiat cam lungan, slăbănog și puțin trecut, mai uscățiv așa, care întrecea pe oricine din regiment la vorbă.

Dacă maiorul ar fi avut mai multă mândrie personală, s-ar fi arătat gelos din cauza pericolului pe care-l reprezenta un tânăr crai cum era acest căpitan din Bengal. Dar Dobbin avea o natură mult prea modestă și generoasă pentru a se îndoi în ce-o privește pe Amelia. El era bucuros că tinerii o respectau și că unii o admirau. Oare nu fusese persecutată și subestimată încă de când devenise o femeie matură? Îi făcea plăcere să vadă cum blândețea ei îi scotea în evidență calitățile și cum buna ei dispoziție se reinstaura odată cu prosperitatea. Orice persoană care o aprecia lăudă modul de gândire al maiorului – dacă putem spune despre un bărbat că are o judecată coerentă atunci când se află sub influența mirajului iubirii.

După ce Jos se înfățișă la Curte, ceea ce sigur a făcut-o în calitatea de cetățean devotat suveranului (apărând în ținută completă la club, de unde Dobbin, îmbrăcat într-o uniformă foarte uzată, venise să-l ia), el care întotdeauna fusese loial până în pânzele albe și un admirator al lui George al IV-lea, deveni un conservator cum nu s-a mai văzut și un stâlp al statului, încât obținu să-și imagineze că era implicat în menținerea bunăstării publice și că suveranul n-ar fi fericit până ce Jos Sedley și familia lui nu apăreau în jurul lui la St. James.

— Să port diamantele familiei, Jos?, râse Emmy.

„Aș vrea să mă lași să-ți cumpăr eu unele", gândi maiorul. „N-aș vrea să le găsesc pe cele care au să te întreacă în frumusețe."

61

În care se sting două lumini

Veni o zi când şirul bucuriilor decorative şi al întrunirilor solemne cu care se ocupa familia domnului Jos Sedley fu întrerupt de un eveniment care se poate întâmpla în orice casă. În timp ce urcaţi scările din salon spre dormitor, se poate observa o mică arcadă chiar pe peretele din faţa dumneavoastră, care conferă luminozitate scării ce porneşte de la etajul al doilea spre al treilea (unde se găsesc camerele copiilor şi ale servitorilor, de obicei) şi care serveşte şi pentru alte scopuri, despre care vă pot povesti antreprenorii de pompe funebre. Şi anume, sub acea arcadă se pun sicriele sau sunt trecute pe-acolo pentru ca trupul rece al celui care-şi doarme somnul sub arcada mohorâtă să nu fie, chipurile, tulburat.

Arcada de la etajul al doilea dintr-o casă londoneză, care stă deasupra casei scării şi care veghează asupra principalelor culoare pe care trec locuitorii, pe sub care trec bucătăresele în zori de zi ca să-şi pună la treabă oalele şi ulcelele din bucătărie pe sub care coboară şi domnişorul, pe vârfuri, după ce-şi lasă cizmele în hol, pentru a intra în casă când mijesc zorii, după o noapte de pomină la club; pe sub care trece şi domnişoara, foşnindu-şi fundele curate şi fluturându-şi rochiile, gătite să cucerească pe toată lumea de la bal, sclipitoare şi superbă, şi pe unde se strecoară domnişorul Tommy, preferând să coboare pe balustradă, căci urăşte pericolul şi scările în sine,

pe care – în ziua în care doctorul declară cum că frumoasa pacientă poate coborî, vine mama, surâzătoare la braţul soţului ei, care calcă apăsat treaptă cu treaptă, urmaţi fiind de o asistentă angajată cu luna; pe care John urcă fantomatic spre dormitor, căscând şi cu o lumânare ce-i sfârâie în mână, ca să strângă înainte de răsăritul soarelui cizmele care-l aşteaptă pe culoare; scara pe care sunt purtaţi în sus şi-n jos copiii; pe care bătrânii sunt ajutaţi să o traverseze; pe care musafirii sunt conduşi spre sala de bal; pe care preotul se duce spre încăperea de botez, doctorul – spre camera bolnavului, iar antreprenorii de pompe funebre – spre etajul superior: ce emblemă este această scară şi arcada ei pentru Viaţă, Moarte şi Deşertăciune atunci când te uiţi la ea şi stai pe culoar privind în sus şi-n jos în gol! Pe-acolo, prietene, urcă doctorul la noi pentru ultima oară. Asistenta se uită la draperii şi tu nu bagi de seamă; apoi deschide ferestrele ca să lase puţin aer înăuntru. După care trag toate obloanele din faţă şi locuiesc în camerele din spate; apoi trimit după avocat şi după alţi oameni în haine cernite şi aşa mai departe. Atunci, comedia mea şi a ta sunt pe sfârşite, când suntem luaţi de-acolo, şi duşi departe – vai! – de sunetul trompetelor, de toate urletele şi de atitudinea de ocazie. Dacă suntem din cercurile nobiliare, pun şi plăci funerare la intrarea în casa răposatului, cu un înger aurit şi însemne care anunţă că „Cerurile s-au liniştit". Fiul tău are să remobileze casa sau poate are s-o închirieze ca să se mute într-un cartier mai modern. Numele tău are să figureze printre cei „decedaţi" pe lista de anul viitor a clubului. Oricât de mult ai fi jelit, văduvei tale îi va plăcea să aibă mâncarea bine făcută – bucătăreasa are să trimită pe cineva sau are să vină s-o cheme la cină. Cel care rămâne va ajunge să se poată uita la tabloul tău de deasupra poliţei, care apoi are să fie luat de la locul lui de onoare pentru a face loc portretului noului stăpân.

Care dintre morţi sunt jeliţi cu mai multă căldură şi care sunt plânşi cu mai mult avânt? Presupun că cei care au fost cel mai puţin legaţi de urmaşii lor. Moartea unui copil oferă o durere copleşitoare şi o vărsare isterică de lacrimi, aşa cum moartea ta, iubite cititor, n-are să provoace niciodată. Moartea unui copil care nici nu te-a cunoscut, care te-ar fi

uitat după o săptămână de absență, are să te doboare mai mult decât pierderea celui mai apropiat prieten sau a propriului tău născut – pentru că ești un om matur, cu copii. Putem fi duri și neîndurători cu Iuda și cu Simeon, dar dragostea și mila noastră se dau în vileag pentru Benjamin, cel mic. Iar dacă ești în vârstă, cum unii cititori ar putea fi sau ar putea deveni bătrâni și bogați, sau bătrâni și săraci, s-ar putea ca într-o zi să-ți spui: „Oamenii ăștia sunt foarte buni când sunt în preajma mea, dar n-au să mă jelească prea mult când mă duc. Sunt putred de bogat și ei au să vrea să mă moștenească; sau sunt foarte sărac și s-au săturat să mă susțină."

Abia ce se încheiase perioada de doliu pentru moartea doamnei Sedley, iar Jos abia apucă să renunțe la hainele negre și să se afișeze în splendidele jiletci pe care le adora atâta, deveni clar pentru cei dimprejurul domnului Sedley că un alt eveniment era pe cale să se întâmple și că bătrânul se pregătea să o ia pe urma soției sale prin întunericul în care ea i-o luase înainte.

— Starea de sănătate a tatălui meu mă împiedică să dau ospețe fastuoase în sezonul acesta, spuse Jos Sedley la club pe un ton foarte solemn. Dar dacă vii în liniște la șase și jumate și te prefaci că iei cina cu unul sau doi dintre membrii familiei mele, dragul meu Chutney, am să fiu întotdeauna bucuros să te primesc.

Astfel, Jos și cunoștințele lui cinau și-și beau vinul în liniște, în timp ce nisipurile mișcătoare ale vieții se scurgeau din clepsidra anilor bătrânului sus, în camera lui. Valetul îmbrăcat în catifea le aducea vinul, iar musafirii se strângeau pentru un joc de cărți după cină, la care maiorul mai venea câteodată să mai facă și el o mână. Iar doamna Osborne cobora uneori, după ce pacientul de sus era aranjat de culcare, deși moțăia prost, așa cum se întâmplă cu somnul celor înaintați în vârstă.

În perioada convalescenței, bătrânul se ținu scai de fiica lui. Nu-și lua leacurile și medicamentele din mâna altcuiva. A-l îngriji devenise aproape singura preocupare a femeii. Patul ei fu adus aproape de ușa care se dechidea spre odaia lui și ea se trezea la orice mic sunet din odaia pretențiosului bolnav. Deși, ca să-i facem și lui dreptate, bătrânul stătea

treaz multe ore, tăcut şi nemişcat, nedorind să o trezească pe buna şi atenta asistentă.

Acum îşi iubea fiica şi mai mult decât o făcuse când aceasta era numai o copilă. Această făptură excela ca nimeni alta în îndeplinirea îndatoririlor ei caritabile şi filiale. „Intră în cameră tăcută ca o rază de soare", gândi domnul Dobbin văzând-o cum intra şi ieşea din camera tatălui cu un chip luminos şi vesel, trebăluind cu multă graţie, fără a face niciun zgomot. Cine n-a văzut pe chipul femeilor care stau la căpătâiul copiilor sau care-şi fac de lucru în camera unui bolnav acele raze divine de iubire şi milostenie?

Astfel se vindecă o taină împământenită de ceva ani de zile, printr-o împăcare tacită. În ceasurile de pe urmă, mişcat de dragostea şi bunătatea ei, bătrânul uită tot dispreţul ce i-l purtase şi toate greşelile pe care el şi soţia lui le discutaseră – faptul că ea renunţase la tot pentru băiat, că îşi ignora părinţii la bătrâneţe şi necaz, că se gândea numai la copil şi la cât de absurb şi prosteşte, ba chiar necuviincios, se purtase când George fusese luat de lângă ea. Bătrânul Sedley uită toate aceste acuzaţii când se făcură ultimele socoteli şi făcu dreptate candidei şi umilei martire. Într-o noapte, când ea se strecură în odaie, îl găsi treaz, şi atunci bătrânul se confesă:

— Ah, Emmy, m-am tot gândit cât de rău şi nedrept am fost cu tine, spuse întinzând spre ea o mână rece şi slăbită.

Ea îngenunche şi se rugă la căpătâiul lui, la fel cum făcu şi el, ţinând-o de mână. Când ne vine rândul, scumpul meu prieten, fie ca şi noi să avem parte de cineva ca ea la rugăciune!

Poate că atunci, stând cu ochii deschişi, viaţa toată i se scurse pe dinainte – străduinţele lui din tinereţe, pline de avânt, principalele reuşite şi prosperitatea, declinul la bătrâneţe, şi poziţia lui de-acum, neajutorat cum era. Fără nicio şansă de răzbunare în faţa sorţii, care-l storsese de ce avusese el mai bun pe lume. Şi fără un nume sau bani ca să lase moştenire – o viaţă irosită fără rost, cu înfrângeri şi dezamăgiri, şi-atât! Şi mă întreb, cititorule, dacă este oare o soartă mai bună să mori bogat, sau sărac şi deziluzionat? Să ai şi să fii obligat să aspiri; sau să te scurgi prin viaţă după ce ţi-ai jucat jocul şi l-ai piedut? Trebuie că e un sentiment foarte

ciudat când vine ziua în care să spunem: „Mâine, succesul și eșecul n-au să mai conteze prea mult, iar soarele are să răsară și toată făptura omenească are să-și continue cursul sau activitățile ca de obicei, pe când eu am să fiu în afara tumultului lor."

Și astfel veni o zi cu soare în care omenirea se trezi la viață și-și începu diversele activități; cu excepția bătrânului Sedley, care nu era omul care să se lupte cu soarta sau care să spere sau să mai încerce vreun șiretlic acum, altul decât acela de a-și ocupa locul mut și neștiut de nimeni într-un cimitir din Brompton, alături de soția lui.

Maiorul Dobbin, Jos și Georgy conduseră rămășițele lui spre cimitir, într-o trăsură funerară. Jos venise special de la Star and Garter de la Richmond, unde se refugiase după acel eveniment nefericit. Nu voia să mai rămână în casă, cu... înțelegeți, dată fiind situația. Emmy însă rămase și-și duse la îndeplinire îndatoririle ca de obicei. Nu fu afectată în mod special și deloc copleșită, însă se arătă solemnă. Se rugă ca sfârșitul ei să fie la fel de liniștit și de lipsit de durere și se gândi cu multă credință și recunoștință la cuvintele spuse de tatăl ei în agonie, care demonstrau loialitatea, resemnarea și speranța lui pentru viitor.

Da, cred că până la urmă acesta este finalul cel mai bun pentru cei doi. Să zicem că și tu ești bogat și înstărit și spui în ultima ta zi: „Sunt foarte bogat; sunt destul de cunoscut; toată viața mi-am trăit-o în cele mai alese societăți, și, slavă Cerului, vin dintr-o familie foarte respectabilă. Mi-am servit regele și țara onorabil. Am fost în parlament mai mulți ani, unde, pot spune, discursurile mi-au fost ascultate și bine primite. Nu datorez nimănui nimic, dimpotrivă, i-am împrumutat vechiului meu prieten din liceu, Jack Lazarus, cincizeci de lire, pentru care bancherul meu nu-l presează. Las fiicelor câte zece mii – sunt niște fete destoinice. Vesela, mobila, casa din Baker Street și renta de văduvie aferentă le las soției mele pe viață. Iar proprietățile mele plus banii din conturi și pivnițele cu cele mai selecte soiuri de vinuri din Baker Street le las fiului. Douăzeci de lire pe an las valetului. Și-am să sfidez pe oricine care după moartea mea are să-mi găsească vreo vină."

Sau să zicem că ursitoarea îţi cântă un cu totul alt descântec şi zici: „Sunt un om sărac, dezamăgit şi lovit de soartă, care a eşuat lamentabil în viaţă. N-am fost înzestrat nici cu minte, nici cu avere, şi mărturisesc că am făcut zeci de greşeli şi de nereguli. Recunosc că de multe ori mi-am uitat datoriile. Nu pot plăti ceea ce datorez. Pe patul de moarte stau acum neajutorat şi umil, implor milă în slăbiciune şi mă arunc la picioarele milosteniei divine, cu inima strânsă de durere."

Care dintre aceste două discursuri crezi c-ar fi cel mai bun pentru propria-ţi înmormântare? Bătrânul Sedley muri, într-un final, umil, ţinând mâna fiicei lui, iar viaţa, dezamăgirile şi deşertăciunile se scurseră din fiinţa lui.

— Vezi ce vine din meritele proprii, din stăruinţă şi speculaţii bine gândite, şi toate astea, spuse bătrânul Osborn spre George. Uită-te la mine şi la contul meu din bancă. Uită-te la bietul tău bunic Sedley şi la eşecul lui. Şi totuşi, a fost mai bun ca mine în toţi aceşti douăzeci de ani – mai bun de mii de ori pot spune.

În afară de aceştia şi de familia domnului Clapp, care veniră din Brompton ca să facă o vizită de condoleanţe, niciunui om nu-i păsă câtuşi de puţin de sufletul lui John Sedley şi nici nu-şi mai aminti de existenţa vreunei persoane cu numele acesta.

Când bătrânul Osborne auzi prima oară de la prietenul lui, colonelul Bucker (după cum ne-a spus micul Georgy), ce soldat distins era maiorul Dobbin, se arătă foarte ironic şi plin de neîncredere şi-şi exprimă uimirea cum că unul ca el ar avea minte sau reputaţie. Dar auzi despre faima maiorului de la mai multă lume. Sir William Dobbin avea o părere foarte bună despre fiul lui şi povestea multe lucruri care puneau în valoare educaţia, talentul maiorului şi părerile altora despre el. În cele din urmă, numele lui apăru pe lista unuia sau a două mari baluri ale nobilimii, eveniment ce avu un efect fenomenal asupra bătrânului aristocrat din Russell Square.

Poziţia maiorului, în calitate de protector al lui Georgy, a cărui custodie fusese încredinţată bunicului, făcea ca întâlnirea celor doi să fie inevitabilă. Şi tocmai cu una dintre aceste ocazii bătrânul Osborne, un om pasionat de afaceri, cercetând intenţiile maiorului în ceea ce priveşte finul său şi mama

acestuia, își făcu o oarecare idee despre situație, care de altfel îl impresionă foarte tare. Și brusc îl duru, dar îl și încântă, în același timp, faptul că văduva săracă și copilul ei supraviețuiseră un timp din buzunarul lui William.

Când fu întrebat despre aceste lucruri, Dobbin, care nu putea să mintă, se înroși și se bâlbâi grozav, pentru ca în cele din urmă să mărturisească:

— Căsătoria, începu el (la care interlocutorul se întunecă la față), a fost în mare parte planul meu. Am considerat că prietenul meu mersese atât de departe, încât să se retragă din logodnă ar fi fost o dezonoare pentru el și o moarte pentru doamna Osborne. Și n-am putut să fac altceva când ea a rămas fără un venit decât să-i dau atât cât puteam ca să o ajut să supraviețuiască.

— Maior Dobbin, spuse domnul Osborne, uitându-se fix la el și înroșindu-se la rândul lui, mi-ai cauzat un mare neajuns. Dar vreau să-ți spun că ești un băiat de treabă. Îți întind mâna mea, deși niciodată n-am crezut că sânge din sângele meu trăiește pe seama ta...

Și cei doi își dădură mâna, maiorul Dobbin foarte confuz, descoperit fiind în actul lui ipocrit de caritate.

Se străduí să-l îmbuneze pe bătrân și să-l împace cu memoria fiului său.

— A fost un băiat atât de nobil, zise, încât cu toții l-am iubit și-am fi făcut orice pentru el. Cum eram tânăr pe-atunci, am fost flatat peste măsură de afecțiunea lui față de mine și eram mai încântat să fiu văzut în compania lui decât aceea a comandantului-șef. N-am găsit pe nimeni să se compare cu el în curaj, îndrăzneală și toate calitățile pe care trebuie să le aibă un soldat.

Apoi, Dobbin îi povesti tatălui atâtea câte-și amintea despre curajul și reușitele fiului său.

— Iar Georgy îi seamănă atât de mult, adăugă apoi.

— Îi seamănă atât de tare că uneori mă face să mă cutremur, spuse bunicul.

Într-una sau în două seri, maiorul veni să cineze cu domnul Osborne (cât domnul Sedley încă era bolnav) și, stând acolo împreună după cină, discutară numai despre eroul plecat dintre ei. Tatăl se făIea cu el, așa cum avea obiceiul, dar cu

mult mai binedispus şi mai binevoitor faţă de cum fusese până atunci dispus a-l privi pe bietul băiat. Iar inima de bun creştin a maiorului fu plăcut surprinsă de semnele că pacea şi îngăduinţa se întorceau în sufletul bătrânului. În a doua seară, Osborne îi spuse lui Dobbin pe numele mic, aşa cum făcea atunci când Dobbin şi George erau băieţi şi se întâlneau, iar gentlemanul fu fericit pentru acea dovadă de împăcare.

A doua zi, la micul dejun, când domnişoara Osborne îndrăzni a face o remacă ironică despre înfăţişarea şi purtarea maiorului, pe tonul tăios specific vârstei şi naturii ei, stăpânul casei o întrerupse.

— Ai fi fost altădată fericită să-l ai, domnişoară Osborne. Dar strugurii la care nu ajungi sunt acri. Ha, ha! Maiorul William e un băiat de treabă.

— Aşa e, bunicule, aprobă Georgy, şi se apropie de bătrân şi-l prinse de mustăţile mari, după care începu să râdă şi-l sărută.

Seara, când povesti acestea mamei, femeia fu întru totul de acord cu băiatul.

— Da, aşa este, aprobă ea. Tatăl tău a spus-o întotdeauna. E unul dintre cei mai buni şi mai vrednici bărbaţi.

Se întâmplă ca Dobbin să vină la scurt timp după această conversaţie, ceea ce o făcu pe Amelia probabil să se îmbujoreze, iar micul diavol înteţi şi mai mult nedumerirea musafirului, povestindu-i acestuia a doua parte din scenă.

— Dob, zise el, îţi spun eu că am găsit o fată foarte ciudată care vrea să se mărite cu tine. Are o căruţă de bani; e arogantă şi îi muştruluieşte pe servitori de dimineaţa până seara.

— Cine e?, întrebă Dobbin.

— Mătuşa Osborne, răspunse băiatul. Bunicul a spus aşa. Şi eu zic c-ar fi tare bine să te am pe post de unchi.

În acel moment, glasul tremurat al bătrânului Sedley din camera alăturată o chemă pe Amelia, iar distracţia se sfârşi.

Era evident că atitudinea bătrânului Osborne era pe cale de a se schimba. Câteodată îl mai întreba pe George despre unchiul lui şi râdea de replica mimată în care George spunea „Pe legea mea", după care-şi înfuleca supa.

— Nu se cade ca voi, ăștia tinerii, să vă imitați rudele, spuse el. Domnișoară Osborne, astăzi, când ieși la plimbare, lasă cartea mea de vizită domnului Sedley, da? Între noi doi nu există niciun fel de dispută.

Cartea de vizită îi fu returnată, iar Jos și maiorul fură invitați la cină – o cină cum nu se poate mai splendidă și poate cea mai ridicolă pe care domnul Osborne o organizase vreodată. În care se puse la vedere toată vesela familiei și fură invitate cele mai distinse persoane. Domnul Sedley o conduse jos în sufragerie pe domnișoara Osborne, care se arătă foarte galantă cu el. În schimb, abia dacă-i vorbi maiorului, care se ținu departe de ea și aproape de domnul Osborne, timid. Jos spuse foarte solemn că fusese cea mai bună supă de țestoasă pe care o gustase în viața lui și-l întrebă pe domnul Osborne de unde-și cumpărase vinul de Madeira.

— E din vinul lui Sedley, șopti valetul stăpânului.

— Îl am de mult timp și am plătit foarte mult pe el, spuse cu glas tare domnul Osborne spre musafir, după care-i șopti vecinului din dreapta cum îl luase de la licitația bunurilor celuilalt bătrân.

Nu doar o dată îl întrebă pe maior despre... despre doamna George Osborne, subiect la care maiorul putea fi foarte elocvent atunci când voia. Îi spuse domnului Osborne despre câte îndurase – despre dragostea ei pasională pentru soț, a cărui amintire încă o venera –, despre căldura și conștiinciozitatea cu care-și îngrijise părinții și cu care se despărțise de băiat atunci când a crezut de datoria ei să o facă.

— Nici nu știți câte a îndurat, povesti Dobbin cu un fior în glas, și sper și am încredere că o să vă împăcați cu ea. Dacă ea v-a luat fiul, vi l-a dăruit pe-al ei. Oricât de mult l-ați iubi pe George al dumneavoastră, ea-l iubește pe George al ei de zece ori mai mult.

— Dar știu că ești un băiat de treabă!, fu tot ce a putut domnul Osborne să răspundă.

Niciodată nu-și închipuise că văduva ar fi rănită în vreun fel de despărțirea de băiat sau că ideea ca el să aibă o avere frumușică să o supere. Se întrevedea o împăcare inevitabilă și cât mai grabnică. Iar inima Ameliei începu să bată cu putere la vestea cruntă c-avea să-l întâlnească pe tatăl lui George.

Aceasta nu trebuia să se întâmple niciodată. Interveniră boala bătrânului Sedley, care se prelungise, şi apoi moartea lui neaşteptată, iar un timp întâlnirea celor doi fu imposibilă. Nefericitul eveniment şi poate şi alte întâmplări au avut un efect asupra domnului Osborne. În ultimul timp era foarte tulburat, îmbătrânit şi se muncea în sinea lui. Trimisese după avocaţi şi probabil schimbase ceva în testament. Doctorul care-l îngrijiea notă că bătrânul are sănătatea şubredă, că e agitat şi sugeră să-i ia puţin sânge şi să se refacă la mare, dar bătrânul nu urmă niciunul dintre aceste tratamente. Într-o zi, când ar fi trebuit să coboare la micul dejun, cum servitorul nu-l găsi, se duse în camera lui de toaletă şi-l găsi pe jos lâng măsuţa de toaletă, într-o criză. O anunţară pe domnişoara Osborne, chemară doctorii, Georgy nu se mai duse la şcoală, veniră şi nesuferiţii de vraci. Osborne îşi recăpătă parţial cunoştinţa, dar nu mai scoase niciodată un cuvânt, cu toate că încercă din răsputeri o dată sau de două ori, după care, în patru zile, muri. Doctorii coborâră, antreprenorii de pompe funebre urcară, obloanele se traseră la ferestrele din Russell Square. Bullock se grăbi într-acolo într-un suflet.

— Cât a lăsat băiatului? Sper că nu o jumătate, nu? Sigur a împărţit egal între ce trei băieţi?

Un moment de mare tulburare.

Ce încercase oare să spună bătrânul o dată sau de două ori fără succes? Sper că nu faptul că voia s-o vadă pe Amelia şi să se împace cu frumoasa şi credincioasa soţie a fiului său înainte să părăsească lumea de-aici; dar probabil că tocmai asta fusese, pentru că testamentul dovedi că ura pe care o nutrise atâta vreme se îndepărtase din inima lui.

În buzunarul halatului său găsiră scrisoarea cu sigiliu roşu pe care George i-o scrisese de pe frontul de la Waterloo. Se mai uitase şi prin alte documente, legate de fiul lui, căci cheia cutiei unde le ţinea era tot în buzunarul lui şi sigiliile şi plicurile fuseseră găsite rupte – posibil chiar în noaptea de dinaintea morţii sale – când valetul îi dusese în birou un ceai şi-l găsise citind Biblia mare a familiei.

Când se deschise testamentul, se află că jumătate din proprietate rămânea lui George, iar restul se împărţea celor două surori ale lui. Domnul Bullock, pentru binele parteneriatului,

putea să continue afacerile cu negoțul, sau să se retragă, după cum considera că e mai potrivit. O rentă anuală de cinci sute de lire, care puteau fi schimbate cu bunuri din proprietatea lui George, era lăsată mamei acestuia, „văduva preaiubitului meu fiu, George Osborne" și tot ea avea să revină la drepturile de tutore al copilului.

„Maiorul William Dobbin, prietenul scumpului meu fiu", fu numit executor al averii, „și cum din propria lui dărnicie și generozitate, și din propriu-i buzunar, i-a întreținut pe nepotul și pe văduva fiului meu când aceștia nu aveau alte mijloace de supraviețuire (continuă cel care citea testamentul), îi mulțumesc din tot sufletul pentru dragostea și recunoștința față de ei și-l rog să accepte o sumă care să-i permită să-și cumpere titlul de locotenent-colonel, sau pe care să o folosească în ce mod va crede el de cuviință."

Când Amelia află că socrul ei se împăcase cu ea, inima i se înmuie toată și-i fu recunoscătoare pentru averea ce i-o lăsa. Dar când auzi că Georgy se întorcea la ea și știu cum și de ce, și faptul că mărinimia lui William o susținuse în vremurile de sărăcie, și că William îi adusese la ea pe soțul și pe fiul ei – atunci căzu în genunchi și se rugă pentru binecuvântarea acelui suflet credincios și bun, se închină și se arătă plină de umilință, sărutând poalele acelei dăruiri minunate și generoase.

Și nu putea răsplăti un devotament atât de admirabil și niște daruri atât de minuate decât prin recunoștință – numai prin recunoștință! Dacă se gândea la orice altă răsplată, imaginea lui George apărea din mormânt spunându-i: „Ești a mea, și numai a mea, acum și pentru totdeauna."

William îi cunoștea sentimentele. Oare nu-și petrecuse el întreaga viață încercând să i le ghicească?

Când conținutul testamentar al domnului Osborne deveni public, era demn de remarcat cât de mult crescu doamna George Osborne în opiniile celor care formau cercul ei de cunoscuți. Servitorii din casa lui Jos, care obișnuiau să ezite la ordinele ei modeste și să spună că îl întrebau „pe stăpân" dacă putea sau nu să o asculte, uitară pe loc de atitudinea lor. Bucătăreasa uită să mai rânjească ironic la vederea rochiilor ei vechi și ponosite (care, într-adevăr, erau eclipsate

de rafinamentul celeilalte atunci când se ducea la biserică duminica după-masă); la chemările ei nu se mai auziră mormăieli şi nici nu se mai întârzie în îndeplinirea ordinelor. Vizitiul, care se plângea că trebuie să-şi scoată caii şi să facă un sanatoriu din trăsură pentru bătrân şi doamna Osborne, acum o plimba cu multă mândrie, tremura ca nu cumva să fie înlocuit cu vizitiul domnului Osborne şi se întreba: „Ce ştiau surugiii din Russell Square despre oraş: e sau nu potrivit să stai pe capră înaintea unei doamne?" Prietenii lui Jos, bărbaţi şi femei deopotrivă, începură dintr-odată să fie interesaţi de Emmy şi notele de condoleanţe se înmulţiră pe masa ei. Jos însuşi, care o privise ca pe o sărmană fată cu suflet bun şi nevinovat, pe care avea datoria să o hrănească şi să o ocrotească, îi aduse ei şi băiatului bogat, nepotul lui, cele mai adânci semne de respect.

Era nerăbdător să o vadă schimbată şi mai veselă după toate necazurile şi încercările vieţii, „sărmana fată". Şi astfel începu să apară la micul dejun, şi mai ales să o întrebe cum i-ar plăcea să-şi petreacă ziua.

În calitate de tutore al lui Georgy, la sfatul maiorului, prietenul ei de încredere, Amelia o rugă pe domnişoara Osborne să rămână în Russell Square atât timp cât va voi.

Ea însă declară că nici nu se gândea să rămână singură în casa aceea melancolică şi – după ce mulţumi – se mută profund îndurerată la Cheltenham, cu doi dintre servitorii mai vechi.

Ceilalţi îşi primiră plata şi li se dădu drumul.

Vechiul valet, pe care doamna Osborne propuse să-l păstreze, îşi dădu el singur demisia din post, preferând să-şi investească economiile într-un han, şi să sperăm că nu a avut de pierdut. Cum domnişoara Osborne nu voi să locuiască în Russell Square, şi cum doamna Osborne, după sfătuiri, refuză şi ea să stea în acea casă mohorâtă, tot ce era în casă fu scos. Multele piese de mobilier şi accesoriile acestora, candelabrele îngrozitoare şi oglinzile lugubre şi goale fură împachetate şi pitite. Salonul bogat cu mobilă de santal fu acoperit cu paie, covoarele rulate şi legate, mica bibliotecă şi cărţile ei alese pe sprânceană cu cotoare frumoase fu pusă în două cufere pentru sticle de vin şi tot restul obiectelor fură aranjate în

vehicule imense și duse la Pantechnicon[1] până la majoratul lui Georgy. Iar cuferele mari și grele cu veselă fură trimise domnilor Stumpy and Rowdy pentru a fi depozitate în pivnițele renumiților bancheri, tot până atunci.

Într-o zi, Emmy, cu George de mânuță, îmbrăcați în haine cernite, se duseră să viziteze casa părăsită în care ea nu mai intrase de când era o copilă.

Merseră prin camerele mari și goale, ai căror pereți purtau urmele tablourilor și oglinzilor ce atârnaseră pe ele.

Apoi urcară pe treptele mari de piatră albă spre odăile de sus, în camera în care murise bunicul – cum spuse George în șoaptă –, apoi mai sus, în camera lui George.

Băiatul era tot agățat de ea, dar ea se gândea și la un alt om în afară de el. Știa că aceea fusese atât camera tatălui, cât și a lui.

Se duse la una dintre ferestrele deschise (una spre care obișnuia să se uite cu inima frântă atunci când copilul fusese luat de lângă ea) și, privind afară, văzu, dincolo de copacii din Russell Square, vechea casă în care ea însăși se născuse și unde petrecuse atâtea zile fericite din tinerețea ei sacră. Toate amintirile se întorceau acum spre ea – vacanțele minunate, chipurile binevoitoare, distracțiile superficiale și pline de veselie, precum și lungile dureri și încercări care o copleșiseră de-atunci. Se gândi la acestea și la cel care-i fusese veșnic protector, un om inteligent, singurul ei binefăcător, un prieten cald și generos.

— Uite, mami, spuse Georgy, uite G.O. scrijelit pe fereastră; n-am mai văzut până acum, și nu le-am făcut eu.

— A fost camera tatălui tău cu mult înainte să te fi născut tu, spuse ea îmbujorându-se și sărută copilul pe creștet.

Amelia rămase foarte tăcută pe drumul de întoarcere spre Richmond, unde avea locuința temporară; unde avocați zâmbitori obinșnuiau a veni în vizită (și putem fi siguri că notau vizita lor pe factură) și unde bineînțeles că și maiorul Dobbin

[1] Construcție din cartierul Belgravia din Londra, apărută la inițiativa fraților Seth Smith, care au construit o mare parte din casele cartierului respectiv în secolul al XVIII-lea, și care servea drept depozit pentru mobilier și alte obiecte pentru familiile care se mutau. Ulterior, termenul a ajuns să denumească vehiculul tras de cai care transporta mobilierul. Afacerea a continuat până în 1970, dar clădirea încă mai există.

avea o cameră, căci venea des pe-acolo, având multe afaceri de rezolvat în numele celui pe care-l avea în grijă.

Georgy îşi luă de la domnul Veal o vacanţă pe termen nelimitat şi fu pus să facă o inscripţie pentru placa frumoasă de marmură care să fie pusă sus, în biserică, sub monumentul căpitanului George Oborne.

Doamna Bullock, mătuşa lui Georgy, deşi deposedată de micul monstru de jumătate din suma pe care o aştepta de la tatăl ei, îşi arătă totuşi natura caritabilă, împăcându-se cu mamă şi cu băiat. Roehampton nu e departe de Richmond şi, într-o zi, trăsura cu blazonul şi cei doi viţei pe părţi şi cu odraslele palide înăuntru trase la uşa Ameliei din Richmond. Familia Bullock invadă grădina, unde Amelia citea o carte, unde Jos – într-o pergolă – cufunda placid nişte căpşuni în vin şi unde maiorul, într-unul dintre vestoanele lui indiene, stătea cu spatele la Georgy pentru ca acesta să sară peste el. Copilul trecu peste capul lui şi sări apoi în întâmpinarea familiei Bullock care se apropia. Erau toţi cu panglici negre şi mari la pălării, în nişte mantale mari şi negre, însoţindu-şi mama în doliu.

„E exact de vârsta Rosei", gândi mama iubitoare şi se uită spre scumpa ei copilă, o fetiţă mică şi neîmplinită.

— Rosa, du-te şi sărută-l pe vărul tău, spuse doamna Frederick. Nu mă cunoşti, George? Sunt mătuşa ta.

— Vă cunosc, dar nu-mi place să fiu sărutat, spuse George şi se dădu înapoi de la dovezile de afecţiune pe care verişoara le arăta, ascultătoare.

— Du-mă la mama ta, scumpule, zise doamna Frederick.

Şi astfel, cele două doamne se revăzură după o pauză de mai bine de cincisprezece ani.

De-a lungul grijilor şi sărăciei prin care trecuse Emmy, cealaltă nu se gândise nici măcar o dată să vină să o vadă, iar acum, că era aranjată binişor în lume, cumnata venise din întâmplare.

Şi la fel a continuat să vină de multe alte ori. Vechea noastră prietenă, domnişoara Swartz, şi soţul ei veniră fulgerător de la Hampton Court, împreună cu oameni în uniforme de un galben viu, şi se arătă mai impetuoasă în trăiri ca niciodată. Domnişoara Swartz ar fi plăcut-o dac-ar fi putut s-o

vadă. Trebuie să-i facem și ei dreptate cumva. Dar *que voulez vous?*[1] – într-un oraș mare ca ăsta nimeni n-are timp să-și viziteze prietenii. Dacă vreunul decade din rang și dispare, noi ne continuăm drumul fără el. Cui se duce dorul în Bâlciul deșertăciunilor?

Într-un cuvânt, încă înainte să se fi terminat bine înmormântarea domnului Osborne, Emmy se pomeni în centrul unui cerc cu adevărat distins, ai cărui membri nu-și închipuiseră niciodată c-ar fi fost altceva decât foarte norocoși. Nu exista nici măcar o doamnă care să nu fi avut rude între nobili, deși soțul ei putea să fi fost un negustor de chimicale în oraș. Unele doamne aveau sânge albastru până-n măduva oaselor, erau foarte bine informate, citiseră cărțile doamnei Somerville și frecventau Curtea. Altele erau drastice, evanghelice, susținute de Exter Hall[2]. Trebuie să spunem că Emmy se găsi complet pierdută în mijlocul bârfitorilor și îndură cu mare efort una sau două ocazii când fu convinsă să accepte ospitalitatea doamnei Frederick Bullock. Doamna persista în a o proteja și luase curajoasa decizie de-a o forma. Îi găsi o modistă Ameliei și-i formă căminul și manierele. Venea adesea din Roehampton și-și delecta prietena cu cele mai puțin interesante bârfe la modă despre lumea distinsă și despre curte. Lui Jos îi plăcea să le audă, dar maiorul obișnuia să plece mormăind atunci când această ființă își făcea apariția, cu atitudinea ei de femeie distinsă de doi bani. După cină, Dobbin se ducea să doarmă sub bustul chelios al lui Frederick Bullock, la una dintre cele mai reușite serate ale bancherului (Fred încă mai spera că o parte din proprietatea Osborne avea să fie transferată de la Stumpy and Rowdy la ei), în timp ce Amelia, care nu știa latină sau care scrisese ultimul articol reușit din „Edinburgh"[3] și care nu se plângea câtuși de puțin, sub nicio formă, despre ultimul și extraordinarul discurs

[1] Ce vreți? (fr.)

[2] Clădire construită între 1829 și 1831 în partea de nord a Bulevardului Strand din Londra. Locul era frecventat de grupuri filantropice care țineau acolo reuniuni. Ulterior, numele a devenit sinonim cu „Mișcarea antisclavagistă" Clădirea a fost dărâmată în 1907.

[3] „Edinburgh Review" – revistă fondată în 1802, una dintre cele mai influente din secolul al XIX-lea, rivalizând cu „Quartely Review". A încetat să mai fie publicată în anul 1929.

complet vag al domnului Peel pe tema fatalei Proclamaţii despre Mântuirea Catolicilor, stătea mută între celelalte doamne din salonul cel mare, uitându-se pe fereastră la peluzele catifelate, la aleile aranjate frumos cu pietriş şi la geamurile serelor sclipitoare în bătaia luminii.

— Pare distinsă, dar neinteresantă, spuse doamna Rowdy. Maiorul pare fermecat de ea într-un mod aparte.

— Vrea să pozeze tristă, spuse doamna Hollock, draga mea, n-ai să poţi niciodată să o formezi.

— E teribil de ignorantă sau de indiferentă, spuse doamna Lowry pe un ton funebru parcă, scuturând tristă din cap. Am întrebat-o când crede c-are să cadă Papa – în 1836, cum spune domnul Jowls, sau în 1839, cum spune domnul Wapshot. Şi ea mi-a zis: „Bietul Papă! Sper să nu se întâmple... dar ce-a făcut?"

— E văduva fratelui meu, dragele mele, răspunse doamna Frederick, şi, drept urmare, cred că suntem datoare cu toatele să-i acordăm câtă educaţie şi câte noţiuni trebuie ca să o introducem în societate. Şi să ştiţi că nu există motivaţii mercenare în cei ale căror dezamăgiri sunt bine cunoscute.

— Biata doamnă Bullock, spuse Rowdy către Hollock când plecară împreună. Întotdeauna face planuri şi le organizează pe toate. Vrea ca banii doamnei Osborne să fie scoşi de la banca noastră şi să ajungă la a ei... şi felul în care-l linguşeşte pe băiat şi cum îl pune să stea lângă Rosa aia cu ochii ei spălăciţi e complet ridicol.

Însă acest tip de societate era mult prea crunt de amabilă pentru Emmy, şi toate femeile săriră în sus de bucurie când veni vorba despre o călătorie în străinătate.

62
Am Rhein[1]

După evenimentele zilnice pomenite mai sus şi după alte câteva săptămâni, într-o dimineaţă, pe când şedinţele parlamentului se încheiaseră, iar vara era pe sfârşite şi toată lumea bună din Londra era pe punctul de a părăsi oraşul pentru voiajul anual în căutarea plăcerilor şi a vieţii sănătoase, vaporul cu aburi „Batavier" se desprinse de treptele Turnului Londrei, încărcat cu un număr considerabil de cetăţeni englezi. Marchizele de pe puntea din spate erau ridicate, băncile şi culoarele împestriţate cu zeci de copii îmbujoraţi, doici care se îngrămădeau una peste alta, doamne împodobite cu cele mai frumoase bonete rozalii şi rochii de vară, domni în costume de drum şi haine de bumbac, cu mustăţile lor abia mijite şi pregătite pentru călătoria ce urma, şi veterani grăsuni şi ferchezuiţi, cu gulere apretate şi pălării impecabile, de genul celor care au invadat Europa de când cu încheierea războiului, şi care poartă înjurăturile locale în fiecare oraş de pe continent. Adunătura de cufere cu pălării, birouri Bramah şi cutii de toaletă era impresionantă. Tinerii studenţi la Cambridge, mucaliţi, călătoreau cu tutorele lor într-un voiaj de culturalizare, îndreptându-se spre Nonnenwerth sau Konigswinter[2]. Domni irlandezi cu mustăţi

[1] Pe Rin (germ.).
[2] Staţiuni de pe cursul Rinului.

şi bijuterii care-ţi luau ochii discutau necontenit despre cai, extrem de politicoşi faţă de doamnele de la bord, pe care tinerii de la Cambridge şi palizii lor tutori, dimpotrivă, le evitau, timizi ca nişte fecioare. Clienţi vechi ai Bulevardului Pall Mall se îndreptau spre Ems şi Wiesbaden[1] şi spre o apă curgătoare, pentru a scăpa de urmele ospeţelor din acel sezon, şi făceau o ruletă sau un *trente-et-quarante*[2] ca să menţină atmosfera voioasă. Bătrânul Metuselah, căsătorit cu o femeie tânără, era acolo împreună cu căpitanul Papilon din regimentul de gardă, care-i ţinea ei umbreluţa şi ghidurile de călătorie. Tânărul May îşi ducea mireasa într-o călătorie de plăcere (şi anume pe doamna Winter, care fusese la şcoală cu bunica lui May). Mai erau acolo sir John şi doamna lui, dar şi o duzină de copii şi doicile de rigoare; marea familie Bareacres, care stătea izolată aproape de timonă şi care cerceta pe toată lumea şi nu vorbea nimănui. Trăsurile acestora, cu blazoanele lor care sclipeau de curăţenie, se aflau pe puntea din faţă, încuiate acolo cu o duzină de alte asemenea vehicule. Era greu să treci printre ele, iar săracii, cei care stăteau în cabinele din faţă, abia aveau spaţiu să se mişte. Şi anume câţiva gentlemeni splendid gătiţi, din Houndsditch, care îşi aduseseră propriile provizii şi care ar fi putut cumpăra jumătate din domnii veseli care se aflau în salonul cel mare; câţiva oameni cinstiţi cu mustăţi şi nişte mape, care începură să facă nişte schiţe la nici o jumătate de oră de când se aflau pe punte, una sau două *femmes de chambre*[3] franţuzoaice cărora deja le era îngrozitor de rău când vaporul trecu pe lângă Greenwich, unul sau doi lachei care erau cazaţi lângă camerele pentru cai, de care ei aveau grijă, şi care se aplecau peste puntea laterală de lângă paleta de propulsie discutând despre ce era mai bine pentru Leger şi cine credeau ei că are să câştige sau să piardă în cupa Goodwood[4].

Toţi valeţii, după ce sfârşiseră a se mai foi pe punte şi după ce-şi instalară stăpânii în cabine sau pe punte, se strânseră laolaltă şi începură să discute şi să fumeze, iar domnii evrei

[1] Idem.
[2] Joc de cărţi din secolul al XVII-lea; cunoscut şi ca „Rouge et Noir".
[3] Slujnice (fr.)
[4] Campionat de curse de cai pursânge.

li se alăturară și cercetară trăsurile. Era acolo trăsura mare a lui sir John, în care încăpeau treisprezece persoane, trăsura lordului Metuselah, cele ale lordului Bareacres – brișca și furgonul, pentru care, oricine le voia, putea să plătească. Era de mirare cum de lordul găsise bani ca să plătească pentru drum. Domnii evrei știau cum. Știau ce bani avea lordul în buzunar în acel moment și cine i-i dăduse. Și, în sfârșit, mai era o trăsură foarte curată, frumoasă, de drum, despre care domnii începură să-și dea cu părerea.

— *À qui cette voiture là?*[1], spuse unul dintre valeți, cu o pungă de bani marocană și cercei în ureche spre un alt valet, tot cu cercei și o pungă mare de bani marocană.

— *C'est a Kirsch je bense... je l'ai vu toute à l'heure... qui brenoit des sangviches dans la voiture*[2], spuse valetul într-o germană franțuzită foarte frumoasă.

Tocmai atunci, Kirsch apăru din încăperea de lângă ei, unde împărțise ordine amestecate cu înjurături în toate limbile către angajații vaporului care ascundeau bagajele pasagerilor, și veni să le povestească despre sine camarazilor lui traducători.

Îi informă că trăsura aparținea unui nabab din Calcutta și Jamaica, care era putred de bogat și cu care el călătorea. În acea clipă, un tânăr care fusese alungat de pe puntea dintre roțile de propulsie, care ajunsese acolo sărind de deasupra trăsurii lordului Metuselah, de unde se duse spre celelalte trăsuri și pe deasupra lor, până ce se cățără pe trăsura lui, și de acolo coborî pe fereastră înăuntru, în aplauzele valeților care se uitau la el.

— *Nous allons avoir une belle traversée, monsieur George*[3], spuse valetul rânjind, ridicându-și pălăria cu dantelă aurie.

— La naiba cu franceza ta, zise tânărul, unde-s biscuiții?

La care Kirsch răspunse în engleză, sau într-o limbă care aducea a engleză, cum putu el mai bine – căci, cu toate că domnul Kirsch era familiarizat cu toate limbile, nu știa niciuna și pe toate le vorbea incorect și cu o volubilitate superficială.

---

[1] A cui este aceasta trăsură? (fr.)

[2] Cred că este a lui Kirsch; l-am tot văzut; care lua sandviciuri în trăsură (franceză greșită).

[3] O să avem o călătorie frumoasă, domnule George (fr.).

Tânărul maiestuos care înfulecă biscuiţii (căci chiar venise vremea să se întremeze, pentru că mâncase la Richmond cu mai bine de trei ore în urmă) era amicul nostru, George Osborne. Unchiul Jos şi mama lui erau pe punte cu un domn pe care îl vedeau destul de des; cei patru se duceau într-o călătorie de vară.

În acel moment, Jos stătea pe punte sub marchiză, în partea opusă faţă de contele de Bareacres şi familia sa, ale căror activităţi absorbeau atenţia oficialului din Bengal aproape complet.

Cuplul de nobili arăta mai întinerit decât în gloriosul an 1815, când îşi amintea el că-i văzuse la Bruxelles (iar în India tot timpul aducea în discuţie faptul că-i cunoştea îndeaproape). Părul lui lady Bareacres, care pe-atunci era ca abanosul, acum avea o nuanţă rubiniu-aurie, în vreme ce mustăţile lordului, altădată roşcate, erau acum negre cu tente albăstrui şi verzui în bătaia lumii. Dar, oricât de schimbaţi erau, preocupările lor ocupau pe deplin atenţia lui Jos. Prezenţa unui lord îl fascina şi nu se putea uita la nimic altceva.

— Mi se pare că oamenii ăia te interesează foarte tare, remarcă Dobbin râzând şi uitându-se la el.

Amelia râse şi ea. Purta o bonetă de paie cu funde negre, o rochie de doliu, asta cu toate că agitaţia şi spiritul de vacanţă al călătoriei îi făceau plăcere şi o încântau, arătând chiar fericită.

— Ce zi minunată!, spuse Emmy. Sper că o să avem o călătorie liniştită, adăugă.

Jos făcu un gest cu mâna, uitându-se în acelaşi timp dispreţuitor pe sub sprâncene la cei din faţa lui.

— Dacă ai fi călătorit cum am călătorit eu, nu ţi-ar mai păsa atât de tare de vreme, zise.

Însă oricât de experimentat era el într-ale călătoriilor, pe aceasta o petrecu bolnav cum nu se poate, în trăsura lui, unde valetul său îl drese cu coniac îndoit şi orice delicatesă îşi dorea.

Grupul ajunse la timp pe cheile Rotterdamului, de unde un alt vapor cu aburi îi duse la Köln. Aici trăsura şi membrii familiei fură duşi la mal, şi nu mică fu recunoştinţa lui George să-şi vadă sosirea anunţată în ziarele din oraş sub forma:

Herr Graf Lord von Sedley nebst Begleitung aus London.[1] Avea cu el costumul de Curte; isistase ca Dobbin să-și aducă uniforma de regiment cu tot ce ținea de ea; își anunțase intenția de a fi prezent la unele curți regale străine și de a-și prezenta onorurile suveranilor din țările pe care le onora cu prezența lui.

Ori de câte ori grupul se oprea și el avea ocazia, domnul Jos își lăsa cartea de vizită, pe-a lui și pe-a maiorului, „ministrului nostru". Foarte greu se abținu să nu-și pună pălăria cu pene și colanții și să nu-l servească pe consulul englez la Free City of Judenstadt, atunci când ospitalierul funcționar îi invită pe turiștii noștri la cină. Jos ținea un jurnal al traseului și nota cu multă atenție defectele sau calitățile excepționale ale diferitelor hanuri la care trăgea, ale vinurilor și mâncărurilor pe care le servea.

Cât despre Emmy, aceasta era foarte fericită și mulțumită. Dobbin obișnuia să se îngrijească de scăunelul și caietul ei de schițe și admira desenele distinsei artiste așa cum nimeni nu i le mai admirase. Ea stătea pe puntea diferitelor vase desenând stânci și castele sau, călare pe asini, urca la Robber Towers, împreună cu cei doi aghiotanți ai ei, Georgy și Dobbin. Râdea, iar maiorul asemenea, de hazul lui cum stătea el pe spinarea asinului, cu picioarele atârnându-i pe jos. El era traducătorul grupului, având cunoștințe militare de limbă germană, și împreună cu George, care era încântat, reconstituiră campaniile de pe Rin și Palatinat. În decursul câtorva săptămâni, prin discuții sârguincioase cu Herr[2] Kirsch pe capra trăsurii, Georgy făcu progrese impresionante în cunoașterea limbii germane și putea conversa cu ospătarii de la hotel și cu surugiii într-un fel care-o fermeca pe mama lui și-l amuza pe protectorul său.

Domnul Jos nu servea prea des plimbările de după-amiază ale celorlalți. După-masă dormea mult sau stătea la soare în pagodele din frumoasele grădini ale hanurilor. Minunatele grădini de la Rin! Imagini superbe, liniștitoare și însorite; nobili munți vineții, ale căror creste se reflectau în minunatul râu – cine oare, dintre cei care au văzut toate acestea, nu

[1] Domnul conte von Sedley din Londra cu însoțitorii săi (germ.).
[2] Domnul (germ.).

păstrează o amintire plină de recunoştinţă pentru senzaţia de pace şi pentru splendoarea lor familiară? Numai să pui condeiul jos şi să te gândeşti la minunatul ţinut al Rinului încântă pe oricine. În serile acelea de vară, vacile – mugind cu talăngile de gât – coboară de la deal spre vechiul târg, cu bătrânele lui şanţuri, porţi, turle de biserică şi aluni, cu umbre albastre prelungindu-se pe iarbă, cu orizontul şi râul de dedesubt aprinzându-se în nuanţe de roşu înflăcărat şi auriu, iar luna aproape c-a răsărit, cu obrazul palid înspre apus. Soarele se cufundă dincolo de munţii uriaşi străjuiţi de castel, noaptea se lasă dintr-odată, apele râului se întunecă din ce în ce mai mult, luminile pâlpâie la ferestrele vechilor metereze şi luminează paşnic în târgurile de pe dealurile de pe malul opus.

Deci, Jos avea obiceiul să doarmă destul de mult cu o eşarfă pe ochi, foarte confortabil, şi să citească toate ştirile din Anglia, cuvânt cu cuvânt, din admirabilul ziar al lui Galignani[1] (fie ca toate binecuvântările englezilor care au fost prin străinătate să se îndrepte spre fondatorii şi deţinătorii acelei publicaţii însuşite pe nedrept!) şi, fie că era treaz sau nu, prietenii nu-i simţiră prea mult lipsa. Într-adevăr, erau foarte fericiţi. Se duceau adesea la operă, seara – la acele clădiri vechi, tihnite, simple şi frumoase din oraşele germane, unde nobilimea şade, lăcrimează şi împleteşte ciorapi într-o parte a sălii, deasupra burgheziei de pe partea cealaltă. Iar graţiosul duce şi frumoasa sa familie, cu toţii foarte graşi şi binevoitori, vin şi ocupă marea lojă din mijloc. Iar locul de lângă orchestră e plin de cei mai eleganţi şi supli ofiţeri, cu mustăţi de culoarea paiului şi cu diurna de doi pence. Aici găsea Emmy motive de încântare şi aici făcu pentru prima oară cunoştinţă cu minunile lui Mozart şi Cimarosa[2]. Gusturile muzicale ale maiorului au mai fost discutate înainte, şi-am mai comentat talentele sale muzicale. Dar poate că cea mai mare plăcere la aceste spectacole de operă constituia pentru el să privească extazul lui Emmy în timp ce asculta muzica.

[1] „Galignani's Messenger" – ziar fondat de Giovanni Antonio Galignani, scris în engleză, care a apărut până în 1884 sub acest nume, iar apoi, până în 1904, sub numele de „Daily Messenger".

[2] Domenico Cimarosa (1749–1801) – compozitor italian al şcolii napoletane.

Când ajunse să cunoască operele acelor compozitori divini, o nouă lume plină de iubire și minunății se deschise pentru ea; doamna avea cea mai ascuțită și mai rafinată sensibilitate, deci, cum să fie indiferentă când auzea Mozart? Fragmentele pasionale din „Don Giovanni" treziră în ea niște plăceri atât de adânci, încât, atunci când se ducea seara să se roage, se întreba dacă nu cumva era un păcat să simtă atât de multă încântare, ca și cea cu care „Vedrai Carino" și „Batti Batti"[1] îi umpleau sufletul. Dar maiorul, cu care se consulta asupra acestui subiect, fiind sfătuitorul ei religios (el însuși având un suflet pios și plin de recunoștință), spuse că, din punctul lui de vedere, orice detaliu frumos din artă sau din natură îl făcea recunoscător și fericit deopotrivă, și că plăcerea pe care o avea când asculta muzică bună, la fel ca atunci când se uita la stelele de pe cer, sau la un peisaj ori un tablou minunat, era o binefacere pentru care putea mulțumi cerului la fel ca pentru orice altă binefacere lumească. Ca răspuns la unele obiecții ale doamnei Amelia (preluate din anumite lucrări de teologie precum „Spălătoreasa din Finchley Common" și alte asemenea de la acea școală, pe care doamna Osborne le primise în timpul ședерii în Brompton), el îi spuse o fabulă orientală cu bufnița care credea că lumina soarelui era insuportabilă pentru ochi și că privighetoarea e o pasăre mult mai lăudată decât s-ar cuveni.

— Natura unor anumite persoane e să cânte, iar a altora să huiduie, râse el, și tu însăți ai un glas atât de dulce, încât ar trebui să faci parte din regnul păsărilor Bulbul[2].

Îmi place să insist asupra acestei perioade din viața ei și să cred că era veselă și fericită. Vedeți dumneavoastră, nu prea a avut parte de un asemenea trai și nu a aflat încă mijloacele de a-și educa gusturile sau cunoștințele. Până acum a fost dominată de oameni cu idei vulgare. Asta e soarta multor femei. Și în fiecare reprezentantă a sexului frumos există o rivală față de restul celor din aceeași categorie ca și ea, în mintea ei caritabilă, timiditatea trece drept prostie, tandrețea drept plictiseală, iar tăcerea – care este o negare timidă

[1] Librete din „Don Giovanni" de Mozart.

[2] Păsări cântătoare din familiei Pycnonotidae, care se găsesc în India.

a unei afirmaţii nepotrivite făcute de cei care conduc şi de protestantismul mut – mai presus de toate, nu află pic de milă în mâinile inchiziţiei feminine. Deci, bunul meu cititor educat, e posibil ca discuţia noastră să nu fie una strălucită; pe de altă parte, dacă un vânzător de zarzavat ar fi să se pomenească la rafinatul şi amabilul ceai pe care-l serveşti, unde toată lumea spune lucruri inteligente, şi toată lumea bună, cu un nume, îşi terfeleşte prietenii în cel mai admirabil mod, e posibil ca el, un străin, să nu fie tocmai vorbăreţ sau interesant şi interesat.

Şi trebuie să ne aducem aminte că biata femeie nu mai întâlnise niciun gentleman până în acel moment. Poate că acestea sunt nişte personaje mai rare decât cred unii dintre noi. Care dintre noi ar putea să arate cu degetul astfel de oameni din cercul lui – oameni cu scopuri nobile, cinstiţi la vorbă în mod regulat, nu doar cu o natură constantă, dar şi distinsă, oameni a căror lipsă de răutate îi face neprefăcuţi, care se pot uita cu sinceritate spre lume cu o îngăduinţă bărbătească faţă de cei mari şi cei mici deopotrivă, de pe poziţii de egalitate?

Cu toţii cunoaştem sute de oameni cu haine bine croite, vreo alţi douăzeci cu maniere excelente şi unul sau doi fericiţi care sunt în cercurile interioare, cum s-ar zice, şi care au ţintit direct în inima societăţii; dar câţi gentlemeni sunt printre ei? Haideţi să luăm fiecare câte o bucată de hârtie şi să facem o listă, individual.

Fără îndoială că pe a mea o să-l scriu pe prietenul meu, maiorul. Avea picioare lungi de tot, obrazul gălbejit, vorbea uşor sâsâit, ceea ce la început era chiar ridicol. Dar avea idei juste, cunoştinţe destul de bune, un trai onest şi nepătat şi un suflet cald şi modest. Cu siguranţă avea mâini şi picioare foarte mari, pe care cei doi George Osborne obişnuiau să le caricaturizeze şi de care să-şi râdă, iar ironiile lor şi râsetele probabil că au indus-o pe mica Emmy în eroare cu privire la caracterul său. Dar oare n-am fost cu toţii induşi în eroare de eroii noştri şi nu ne-am schimbat opiniile de sute de ori? În aceste vremuri fericite, Emmy remarcă faptul că părerile ei suferiseră o foarte mare transformare în ceea ce priveşte meritele maiorului.

Probabil că a fost cea mai fericită perioadă din viețile amândurora, și măcar de-ar fi știut-o – dar cine-o știe?

Care dintre noi poate să spună clar că acela a fost punctul culminant, apogeul fericirii umane?

În schimb, la toate evenimentele, cei doi arătau o încântare moderată și se bucurau de o călătorie de sezon la fel ca orice alt cuplu care plecase din Anglia în acea vară. Georgy era întotdeauna prezent în scenă, dar, la final, maiorul era cel care-i punea lui Emmy șalul pe umeri. Iar în timpul plimbărilor sau al călătoriilor, tânărul o lua înainte, urcând pe treptele unui turn sau în vreun copac, în vreme ce cuplul cel sobru rămânea jos, maiorul fumându-și trabucul placid și neclintit, în timp ce Emmy schița ruinele. Și tocmai în această călătorie, eu, cel care scrie o poveste adevărată prin fiecare cuvânt al ei, am avut plăcerea să-i întâlnesc pentru prima oară și să-i cunosc.

Prima oară l-am văzut pe colonelul Dobbin și pe cei din grupul lui în micul și confortabilul ducat Pumpernikel (același loc unde sir Pitt Crawley fusese numit atașat; dar asta se întâmplase demult, înainte ca vestea bătăliei de la Austerlitz să-i trimită pe toți diplomații englezi în Germania, mai spre est). Veniseră cu trăsura și cu un valet la hotelul „Erbprinz", cel mai bun din oraș; toată lumea a cinat *la table d'hôtel*. Toată lumea a remarcat atitudinea maiestuoasă a lui Jos și felul aluziv în care sorbea, sau mai degrabă sugea, din vinul Johanisberger, pe care-l comandă pentru cină. Am observat, de asemenea, că băiatul avea un apetit fenomenal și a consumat șuncă, pui fript, cartofi, gem de merișor, salată, budincă și bomboane cu o eleganță care ar fi onorat națiunea din care făcea parte. După vreo cincisprezece feluri de mâncare, termină ospățul cu un desert, din care duse și afară o parte, iar niște domni de la o masă, amuzați de caracterul lui rigid și galant foarte natural, îl convinseră să bage-n sacou o porție de macaroane; despre asta discută el în drum spre teatru, unde toată lumea se ducea în acea mică și veselă stațiune germană. Doamna în negru, mama băiatului, râse și se înroși, arătându-se peste măsură de încântată și de timidă pe parcursul cinei, la fel și la alte reușite sau dovezi de răutate ale băiatului. Colonelul, căci asta deveni maiorul la scurt timp după

aceea, îmi amintesc că glumea pe seama băiatului, arătându-i mâncărurile pe care nu le încercase şi rugându-l să nu-şi strice apetitul, ci să mai ia o a doua porţie dintr-una sau alta.

Fu organizată ceea ce se numeşte o seară *gast-rolle*[1] la „Royal Grand Ducal Pumpernickelisch Hof" sau la teatrul de la Curte, iar madame Schröder-Devrient[2], pe-atunci în floarea vârstei şi a talentului ei, jucă pe eroina din frumoasa operă „Fidelio"[3]. De la locurile noastre i-am zărit pe amicii noştri de la acea *table d'hôte* în loja pe care Schwendler de la Erbprinz o păstra pentru cei mai aleşi musafiri ai lui, şi n-am putut să nu remarc efectul pe care magnifica actriţă şi muzica le produseră asupra doamnei Osborne, căci aşa l-am auzit pe domnul cu mustăţi numind-o, în timpul uimitorului „Cor al prizonierilor", la care glasul minunat al actriţei se înalţă arcuindu-se într-o armonie cum nu se poate mai spectaculoasă, într-atât de fermecată şi de extaziată că până şi micul Fipps, ataşatul blazat, care-şi fixă lornionul pe ea, rămase impresionat:

— Cerule, spuse cu glas tărăgănat, chiar merită să vezi o femeie capabilă de o asemenea trăire.

Iar la scena închisorii, unde Fidelio, repezindu-se spre soţul ei, îi spuse *Nichts, nichts, mein Florestan*[4], ea se pierdu cu firea şi-şi acoperi faţa cu batista. La momentul respectiv, toate femeile din sală râseră pe înfundate, dar presupun că era din cauză că era dat ca eu să scriu în memoriile acestei femei că am remarcat-o.

A doua zi se jucă încă o piesă de Beethoven, „Die Schlacht bei Vittoria"[5]. La începutul piesei e introdus Malbrook, indicând avansul rapid al armatei franceze. Apoi intră percuţia, trompetele, artileria răsunătoare, vaietele celor care sunt pe moarte şi, în cele din urmă, într-un avânt triumfal se cântă „God Save the King"[6].

---

[1] Apariţie specială (germ.).

[2] Wilhelmine Schröder-Devrient (1804–1860) – soprană de operetă de origine germană.

[3] Operă de L. van Beethoven.

[4] „Nu-i nimic, Florestan" (germ.).

[5] „Wellingtons Sieg" („Victoria lui Wellington") sau „Die Schlacht bei Vittoria" („Bătălia pentru Victoria") – compoziţie a lui L. van Beethoven din 1813.

[6] Imnul naţional al Marii Britanii.

În sală probabil că erau vreo douăzeci de englezi, dar la rafala aceea de acorduri dragi și multiubite, noi, toți cei tineri, sir John și lady Bullminster (care își cumpărase o casă în Pumpernickel pentru a-și educa cei nouă copii), domnul gras cu mustăți, maiorul lungan în pantaloni albi și doamna cu băiatul care-l îndrăgea atât de mult pe maior, până și Kirsch, valetul din lojă, se ridicară de pe locurile lor, proclamându-se ca făcând parte din vechea națiune britanică. Iar Tapeworm, ministrul de interne, se ridică în loja lui, se înclină zâmbind afectat, de parcă ar fi reprezentat întregul imperiu. Tapeworm era nepotul și moștenitorul bătrânului mareșal Tiptoff, care a fost prezentat în această istorisire, chiar înainte de Waterloo, ca generalul Tiptoff, pe atunci colonelul regimentului al ...-lea în care servea maiorul Dobbin, și care muri în acel an plin de glorie de la un aspic de ouă de fluierar, în care regimentul a fost închinat Maiestății Sale de colonelul sir Michael O'Dowd, cavaler al Ordinului de Bath, care o comandase pe multe câmpuri de luptă victorioase.

Tapeworm trebuie că l-a întâlnit pe colonelul Dobbin în casa acestuia din urmă, mareșalul, căci îl recunoscu în această seară la teatru. Cu un adânc respect, ministrul coborî din loja lui și dădu mâna cu prietenul regăsit în văzul tuturor.

— Uită-te la vicleanul ăla de Tapeworm, șopti Flipps examinându-și superiorul de sus. Oriunde găsește o femeie frumoasă se strecoară și el imediat.

Mă întreb pentru ce au fost făcuți diplomații, dacă nu pentru așa ceva?

—Am oare onoarea să mă adresez doamnei Dobbin?, întrebă secretarul de stat cu un rânjet cât se poate de aluziv.

— Pe legea mea c-a fost bună, izbucni Georgy în râs.

Emmy și maiorul roșiră.

I-am văzut de la locurile noastre.

— Dânsa e doamna George Osborne, spuse maiorul, iar dânsul, fratele ei, domnul Sedley, distins slujitor în Serviciul Civil din Bengal, permiteți-mi să vi-i prezint.

Lordul, cu un surâs fascinant, aproape că-l făcu pe Jos să cadă din picioare.

— Vă opriți în Pumpernickel?, întrebă el. E plictisitor aici, dar avem nevoie de oameni destoinici și vom încerca să vă

facem şederea cât mai agreabilă. Domnule... doamnă... O să am onoarea ca mâine să vă vizitez la han.

Apoi plecă rânjind ca un *part*[1] şi cu o privire care crezu că o dă gata pe doamna Osborne.

După reprezentaţie, noi, tinerii, ne-am împrăştiat prin hol şi am asistat la plecarea persoanelor distinse. Ducesa moştenitoare a plecat în trăsura ei şubredă, împreună cu două doamne de onoare bătrâne şi ofilite, şi un valet urât, cu picioarele ca două beţe, cu o perucă maro şi o haină verde plină de insigne – una dintre ele fiind steaua şi cordonul mare şi galben al Ordinului St. Michael de Pumpernickel, care erau cele mai evidente. Bătură tobele, gărzile salutară şi trăsura plecă.

Urmară apoi graţiosul duce şi familia lui, cu importanţi ofiţeri de stat şi membri ai familiei. Se înclină senin spre toată lumea. Apoi, în salutul gărzilor şi încadrată de torţele arzând ale valeţilor îmbrăcaţi în uniforme stacojii, trăsura lor o porni spre bătrânul *schloss*[2] ducal, cu turnurile şi meterezele cocoţate sus pe-o stâncă. Toată lumea din Pumpernickel se cunoştea cu toată lumea. Nici bine nu apărea un străin, că ministrul de externe sau vreun alt oficial mic sau mare al regiunii venea la Erbprinz şi afla numele nou-sositului.

I-am urmărit şi noi afară din teatru. Tapeworm tocmai plecase înfăşurat în mantaua lui cu care uriaşul lui cavaler îl aştepta întotdeauna, cu o figură foarte asemănătoare cu aceea a lui Don Juan. Doamna prim-ministru abia se strecurase în vehiculul ei, iar fermecătoarea ei fiică, Ida, îşi pusese boneta şi mantaua, când a ieşit din teatru şi grupul nostru de englezi. Băiatul căsca nevoie-mare, maiorul se străduia să pună şalul pe creştetul doamnei Osborne, iar domnul Sedley luă o poză maiestuoasă, cu un joben pus pe-o parte şi cu o mână în interiorul jiletcii sale albe, voluminoase. Ne-am scos pălăriile în faţa cunoştinţelor noastre de la masă, iar doamna, drept răspuns, ne surâse uşor şi făcu o plecăciune, pentru care toată lumea ar putea să fie recunoscătoare. Trăsura de la han, sub supravegherea impetuosului domn Kirsch, aştepta să-i

[1] Membru al Imperiului Parţian (238-236 î.Hr.); poporul part sau arsacid (de la întemeietorul Arsace) era veşnic în război şi în conflicte teritoriale pentru expansiune.

[2] Castel (germ.).

ducă pe cei patru acasă. Grăsanul însă spuse că el are s-o ia pe jos să-și fumeze trabucul pe drum, așa că restul, zâmbind și făcând semne din cap spre noi, plecară fără domnul Sedley; Kirsch își urmă stăpânul îndeaproape, cu cutia de trabucuri în mână.

Ne-am dus și noi cu el și i-am povestit domnului gras despre posibilitățile de distracție din regiune. Era o zonă foarte agreabilă pentru englezi. Existau locuri de tragere și partide de vânătoare; se organizau o grămadă de baluri și întruniri la Curtea care era foarte ospitalieră; societatea era, în general, una bună, piesele de teatru excelente, iar prețurile mici.

— Iar ministrul nostru pare o persoană cum nu se poate mai încântătoare și mai afabilă, spuse noul nostru amic. Cu un asemenea reprezentant și... un doctor extraordinar, îmi închipui că zona este una extrem de acceptabilă. Noapte bună, domnilor.

Și scările scârțâirā sub greutatea lui Jos, în timp ce acesta urca spre dormitor, urmat de Kirsch cu o torță aprinsă. Speram ca femeia aceea frumoasă să fie convinsă să mai rămână un timp în oraș.

63

În care ne întâlnim cu o veche cunoştinţă

O atitudine politicoasă precum cea a lordului Tapeworm nu întârzie să aibă un efect cât se poate de favorabil asupra gândurilor domnului Sedley, şi chiar a doua zi, la micul dejun, acesta din urmă îşi exprimă opinia cum că Pumpernickel era cel mai încântător loc din câte vizitaseră în călătoria lor. Motivele şi aluziile lui nu erau greu de înţeles, iar Dobbin râse în barbă, ca un ipocrit, când remarcă, după aerul omului în civil şi maniera degajată în care acesta vorbea despre Palatul Tapeworm şi despre ceilalţi membri ai familiei, că Jos se trezise de dimineaţă şi consultase registrul nobililor cu care călătorea. Într-adevăr, se văzuse cu onorabilul conte de Bagwig, tatăl lordului. Era sigur că-l întâlnise la... Levee – oare Dob nu-şi amintea? Iar când diplomatul veni la ei în vizită, aşa cum promisese, Jos îi făcu o primire atât de onorabilă cum rar i se făcea scundului emisar. Când sosi Domnia Sa, Jos făcu cu ochiul spre Kirsch, iar emisarul, instruit dinainte, luă parte la o întrunire cu platouri reci, jeleuri şi alte delicatese, aduse pe tăvi, din care domnul Jos insistă ca musafirul lui să se servească.

Tapeworm, atât timp cât avea ocazia să admire privirea senină a doamnei Osborne (a cărei prospeţime era remarcabilă

la lumina zilei), nu avu nimic de obiectat în a accepta invitaţia domnului Sedley de-a rămâne în casa lor. Puse una sau două întrebări iscusite despre India şi despre dansatoarele de-acolo, o întrebă pe Amelia despre băieţelul simpatic care se aflase cu ea şi făcu complimente femeii, care se minună de impresia fulminantă pe care o făcuse în sala de spectacol. Pe Dobbin încercă să-l farmece vorbind despre ultimul război şi despre cum fusese întrebuinţat contingentul armatelor din Pumpernickel sub comanda prinţului moştenitor, acum duce de Pumpernickel. Lordul Tapeworm moştenise o mare parte din manierele galante ale familiei şi avea fericita încredinţare că aproape orice femeie pe care punea el ochii era îndrăgostită de el. Părăsi casa lui Emmy convins fiind că ea era copleşită de inteligenţa şi farmecele lui şi se duse acasă să-i scrie un bileţel. Ea nu era fascinată, ci doar nedumerită de rânjetele şi zâmbetele lui afectate, de batistele lui parfumate şi cizmele de lac cu toc. Nu înţelegea nici jumătate din complimentele pe care el i le făcea şi niciodată, în puţina ei experienţă cu natura umană, nu mai întâlnise un cavaler profesionist ca el; şi, pe cuvântul meu, el stârnea mai degrabă curiozitate decât încântare. Iar dacă ea nu-l admira, cel puţin se mira de atitudinea lui. Dimpotrivă, Jos era extaziat.

— Cât de afabil este Domnia Sa, spuse. Ce amabil din partea dânsului să spună că-şi trimite medicul personal! Kirsch, să duci cărţile noastre de vizită direct la contele de Schusselback. Maiorul şi cu mine vom avea cea mai mare plăcere în a ne prezenta onorurile la Curte cât mai curând cu putinţă. Kirsch, să-mi scoţi uniforma... ambele uniforme, a mea şi-a maiorului. Vizita suveranilor e o notă de politeţe pe care orice gentleman englez ar trebui s-o arate ţărilor pe care le vizitează, la fel cum este şi în cazul suveranilor propriei ţări.

Când veni doctorul lui Tapewrom, doctorul von Glauber, medic generalist al Domniei Sale ducele, îl convinse imediat pe Jos că izvoarele minerale din Pumpernickel şi tratamentul lui personal au să-i redea, fără îndoială, tinereţea şi suplеţea bengalezului.

— Anul trrrecut a venit aici generrrralul Bulkeley, englez, de dooă orri mai marre ca dumneavostrrră. L-am trrrimis

acasă subțirrrel după trrei luni și, după numai două, a dansat cu barrronesa Glauber.

Jos se hotărî pe loc – izvoarele, doctorul, Curtea și ministrul de interne îl convinseseră – și propuse ca grupul să petreacă toamna în acele ținuturi minunate. Fidel cuvântului său, ministrul de interne îi prezentă a doua zi pe Jos și pe maior lui Victor Aurelius al XVII-lea, unde au fost conduși de contele de Schlusselback, mareșal al Curții.

Numaidecât primiră invitația de a cina la Curte, iar când anunțară intenția lor de a rămâne în oraș, cele mai amabile doamne din oraș o căutară de îndată pe doamna Osborne. Și cum niciuna dintre acestea, oricât de săracă ar fi fost ea, nu avea un rang inferior celei de baronesă, încântarea lui Jos era una peste măsură. Scrise lui Chutney de la club să-i spună că departamentul lor era foarte apreciat în Germania și că el avea să-i demonstreze prietenului său, contele de Schlusselback, cum se înjunghie porcii în stil indian și că augustii lui amici, ducele și ducesa, erau cum nu se poate mai buni și mai distinși.

La rândul ei, Emmy fu prezentată augustei familii, și cum la Curte nu se permite doliul în anumite zile, apăru într-o rochie de crep trandafirie cu o broșă cu diamante pe corsaj, oferită de fratele ei. Arăta atât de frumoasă încât ducele și întreaga Curte (în afară de maior, care rar o mai văzuse în rochie de seară și care se jură că nu arată nici de douăzeci și cinci de ani) o admirară pe deplin.

Astfel îmbrăcată, dansă o poloneză cu maiorul Dobbin la un bal la Curte, dans la care domnul Jos avu onoarea a o conduce pe contesa de Schlusselback, o doamnă în vârstă, cocoșată, dar care era nobilă până în măduva oaselor și înrudită cu jumătate din casele regale din Germania.

Pumpernickel se află în mijlocul unei văi scăldate de apele sclipitoare ale râului Pump – care se întâlnește cu Rinul la un moment dat, dar nu am harta la îndemână ca să spun exact unde. Pe alocuri, râul e îndeajuns de lat cât să încapă un feribot sau să se instaleze acolo o moară. În Pumpernickel, antepenultimul duce, marele și renumitul Victor Aurelius al XIV-lea, construise un pod impresionant, pe care acum se ridica statuia lui înconjurată de nimfe ale apelor și de

emblemele victoriei, păcii şi-ale înstăririi, iar el stă cu piciorul pe un turc îngenuncheat – istoricii spun că atunci când Sobieski eliberase Viena, şi-a format şi a condus un grup de ieniceri – şi, deloc impresionat de agonia umilitului mahomedan care se zvârcoleşte groaznic la picioarele lui, prinţul surâde şi arată cu sceptrul lui spre Piaţa Aurelius, unde a început să construiască un palat care ar fi devenit o minune a vremurilor sale dacă prinţul ar fi avut fondurile necesare să îl termine. Dar construcţia Palatului Monplaisir (Monblaisir Cinstitul, cum îi zic germanii) a fost oprită din lipsă de bani, iar acum parcul şi grădinile lui sunt într-o stare de degradare, nefiind oricum suficient de încăpător ca să găzduiască Curtea suveranului.

Grădinile fuseseră organizate după modelul celor de la Versailles, iar printre alei şi pâlcuri de copaci încă se mai văd nişte fântâni alegorice, care ţâşnesc şi împroaşcă jeturi de apă în zilele de sărbătoare, speriind cu spectacolul lor acvatic. Mai este peştera lui Trofonius, în care, prin intermediul unor metode inginereşti, statuile de plumb ale Tritonilor sunt făcute nu doar să împroaşte apă, dar şi să scoată sunete înspăimântătoare din cochiliile lor plumbuite. Mai este nimfa apelor şi Cascada Niagara, pe care cei din vecini, când vin la sărbătoarea anuală de deschidere a şedinţelor Camerei sau la sărbători prin care mica naţiune încă mai celebrează zilele de naştere şi de cununie ale conducătorilor princiari, o admiră extrem de mult.

La astfel de ocazii, din toate oraşele ducatului, care se întinde pe aproape zece mile – de la Bolkum, care se află la graniţa de vest cu Prusia, sau de la Grogwitz, unde prinţul are o casă de vânătoare şi unde dominioanele lui sunt separate de cele ale prinţului de Potzenthal de apele râului Pump –, din toate târgurile şi de la toate fermele de pe întinderea râului, vin hoarde de femei în fuste roşii şi cu funde de catifea în păr, sau bărbaţii cu pălării în trei colţuri şi cu pipa în gură, care se strâng la Residentz şi iau parte la deliciile oferite de sărbătoare şi de evenimentele festive de-aici. În astfel de zile, teatrele sunt deschise gratuit, apele de la Monblaisir încep să cânte (din fericire are cine să le vadă, căci, altminteri, este înspăimântător să le priveşti); tot atunci vin oameni călări

și trupe de infanterie (cele de genul călărețului care-l impresionase odată pe prinț – eveniment bine cunoscut; și se crede că la Petite Vivandière, cum i se spunea, a fost o spioană a francezilor), iar oamenilor care admiră totul uimiți li se permite să se plimbe prin toate camerele marelui Palat Ducal și să se minuneze de podeaua lucioasă, de ornamentele bogate sau de scuipătoarele de la ușile nenumăratelor camere. La Monblaisir există un pavilion aranjat de Aurelius Victor al XV-lea (un mare prinț, din păcate mult prea atașat de plăcerile lumești) despre care mi s-a spus că este întruchiparea perfectă a eleganței libertine. E pictat cu povestea lui Bachus și-a Ariadnei[1], iar masa se deplasează înăuntru și afară prin intermediul unui scripete, încât lumea de la masă este servită fără intervenția servitorilor. Locul a fost însă închis de Barbara, văduva lui Aurelius al XV-lea, o prințesă severă și devotată din Casa Bolkum, prințesa regentă a ducatului pe perioada cât fiul ei era minor, iar după moartea soțului, exclusă din cauza plăcerilor lui deșarte.

Teatrul din Pumpernickel e cunoscut și renumit în acel ținut al Germaniei. A avut puțin de suferit când actualul duce, tânăr pe-atunci, a insistat să se joace piesele scrise de el, și se zice că într-o zi, înfuriat, pe când lua parte la repetițiile orchestrei, el însuși făcând parte din ea, a rupt un fagot în capul maestrului-dirijor, care dirija prea lent. Tot în acele vremuri, ducesa Sofia a scris comedii de familie, care trebuie c-au fost odioase pentru public. Acum, prințul cântă în intimitate, iar ducesa oferă piesele ei numai străinilor distinși care îi vizitează frumoasa și restrânsa Curte.

Aceasta e condusă cu destul efort și prezintă un confort considerabil. Când se dau baluri, deși la masă pot fi patru sute de persoane, există câte un servitor în uniformă stacojie dantelată pentru a se ocupa de fiecare dintre aceștia și toată lumea e servită pe tăvi de argint. Festivalurile și distracțiile se țin lanț, iar ducele are șambelani și ofițeri de palat, iar ducesa are o domnișoară care se ocupă de hainele ei, precum și domnișoare de onoare, la fel ca orice altă mare suverană.

[1] În mitologia greacă, Ariadna e abandonată de Tezeu pe Insula Naxos, iar Bachus o găsește și se căsătorește cu ea. Diadema ei de nuntă devine constelația Corona. Este ucisă de Perseu la Argos.

Constituţia este sau era de un despotism moderat, temperat de Cameră, care putea sau nu să fie destituită. Niciodată, cât am stat la Pumpernickel, n-am auzit ca aceasta să se întrunească. Prim-ministrul locuia la etajul al doilea, iar secretarul de stat pentru externe avea o locuinţă confortabilă deasupra cofetăriei lui Zwieback. Armata era reprezentată de o trupă magnifică de muzicieni care-şi îndeplineau şi ei rolul pe scena războiului, unde era chiar plăcut să-i vezi pe acei băieţi curajoşi mărşăluind în uniformele lor turceşti, cu roşu şi cu chimire de lemn, sau precum nişte soldaţi romani cu oficleide şi tromboane, şi să-i vezi seara, după ce i-ai ascultat toată dimineaţa în Piaţa Aurelius, unde cântau vizavi de cafeneaua la care luam noi micul dejun. În afară de această trupă, armata mai avea mulţi ofiţeri şi oficiali, dar şi alţi câţiva civili. În afară de santinele regulate, alţi trei sau patru oameni obişnuiau să mai facă ronduri la palat, dar eu nu i-am văzut niciodată clar, şi de fapt, care ar fi fost rolul unei cavalerii pe timp de pace deplină? Şi unde naiba să fi călărit husarii?

Toată lumea – adică toţi nobilii, căci nu ne putem aştepta ca burghezii să-i fi băgat în seamă – primea pe toată lumea. Excelenţa Sa madame de Burst primea o dată pe săptămână, Excelenţa Sa madame de Schurrbart avea rezervată o seară; teatrul era deschis de două ori pe săptămână, Curtea primea cu multă eleganţă o dată pe săptămână, astfel că viaţa unui om putea fi un cerc complet de delectări în stilul deloc pretenţios de la Pumpernickel.

Nimeni nu poate nega faptul că existau şi dispute. Viaţa politică avea un rol important la Pumpernickel, iar partidele erau neîndurătoare unul contra altuia. Exista facţiunea Strumpff, partidul Lederlung, unul sprijinit de trimisul nostru, iar celălalt de ministrul de interne francez, domnul de Macabau. Şi era de-ajuns ca ministrul nostru să o sprijine de madame Strumpff – care era în mod clar cântăreaţa mai bună dintre cele două şi care avea trei octave în plus faţă de madame Lederlung, rivala ei – şi era de-ajuns ca ministrul nostru să avanseze măcar o părere că-i era instantaneu contrazisă de diplomatul francez.

Toată lumea din oraş făcea parte dintr-o formaţiune sau alta. Lederlung era o făptură micuţă şi drăguţă, cu glas (sau ce

rămăsese din acesta) foarte plăcut; și fără îndoială că Strumpff nu era nici la prima tinerețe și nici la prima frumusețe, fiind cu siguranță prea îndesată. Când apărea în ultima scenă din „Sonnabula"[1], de pildă, în cămașă de noapte, cu o lampă în mână, și trebuia să iasă pe fereastră și să treacă peste podul de la moară, era îndeajuns să se strecoare pe fereastră că podul deja începea să se lase și să scârțâie sub greutatea ei. Dar cum mai cânta finalul! Și cu ce trăire plină de avânt fugea în brațele lui Elvino – aproape gata să-l sufoce! În timp ce micuța Lederlung... Dar gata cu bârfele! Adevărul e că cele două femei erau cele două stindarde ale francezilor și englezilor la Pumpernickel, iar societatea era divizată în funcție de loialitatea față de aceste două mari națiuni.

Noi îi aveam de partea noastră pe ministrul de interne, comandantul cavaleriei, secretarul privat al ducelui și tutorele prințului; iar francezii îi aveau pe ministrul de externe, soția comandantului-șef, care servise sub Napoleon, și pe mareșalul de Curte și soția acestuia, care se mulțumea să se gătească după moda de la Paris, primindu-și întotdeauna rochiile și pălăriile prin curierul domnului de Macabau. Secretarul acestei cancelarii era micul Grignac, un tânăr maliții os ca Satana, și care-l caricaturizase pe Tapworm în toate albumele locale.

Își aveau sediul și luau masa la „Pariser Hof", celălalt han din oraș. Desigur, cu toate că domnii din cele două tabere trebuiau să se poarte civilizat în public, se sfâșiau unii pe alții în epigrame, care erau tăioase ca niște lame de cuțit, așa cum am văzut că se sfâșiau niște luptători din Devonshire, care se repezeau la picioarele unuia sau altuia, fără a schița măcar un semn de agonie pe fețele lor. Nici Tapeworm și nici Macabau nu trimiseseră vreodată acasă un raport guvernamental fără ca acesta să nu conțină și un atac asupra rivalului. De pildă, noi am scris: „Interesele Marii Britanii în acest loc, și pe tot teritoriul Germaniei, sunt puse în pericol de prezența în continuare a trimisului francez în postul lui. Acest om are un caracter atât de infam încât nu s-ar da în lături de la nicio înșelăciune și n-ar ezita în fața niciunei crime, ca să-și atingă

[1] „Opera semiseria" în două acte, din 1831, pe muzica lui Vincenzo Bellini și un libret de Felice Romani.

scopurile. Otrăveşte opiniile Curţii împotriva ministrului englez, prezintă atitudinea Marii Britanii într-o lumină cât se poate de odioasă şi de îngrozitoare şi, din nefericire, este sprijinit de un ministru a cărui ignoranţă şi nevoi sunt la fel de notorii pe cât de fatală îi este influenţa". De partea cealaltă s-ar scrie: „Domnul de Tapeworm continuă cu maniera lui de aroganţă insulară şi înşelătoria vulgară faţă de cea mai mare naţiune a lumii. Ieri a fost auzit vorbind cu superficialitate despre Alteţa Sa regală doamna ducesă de Berri. Cu o altă ocazie l-a insultat pe viteazul duce de Angoulême şi a îndrăznit să insinueze că Alteţa Sa regală ducele de Orléans conspiră împotriva augustului tron al Crinului[1]. Risipeşte aurul cumpărând pe oricine nu reuşeşte să sperie cu ameninţările lui stupide. Prin unul sau altul, a reuşit să câştige de partea lui toate persoanele de la Curte. N-are să fie linişte în Pumpernickel şi n-are să fie linişte în Germania până ce vipera asta veninoasă n-are să fie strivită". Şi aşa mai departe. Când vreuna dintre părţi scria o depeşă picantă, cu siguranţă că vestea se răspândea.

Înainte ca iarna să se fi instalat pe deplin, se ştie că Emmy îşi fixase şi ea o zi pe săptămână în care primea lumea cum se cuvine şi cu multă modestie. Avea un profesor de franceză, care a lăudat-o pentru accentul ei curat şi pentru uşurinţa cu care învăţa. Adevărul e că mai învăţase limba şi cu mult timp în urmă, apoi se perfecţionase pe gramatică ca să-l înveţe pe George. Doamna Strumpff veni să-i dea lecţii de cântat, şi se dovedi atât de bună şi avea o voce atât de frumoasă încât ferestrele maiorului, care locuia vizavi de prim-ministru, erau întotdeauna deschise când ea avea lecţie. Câteva dintre doamnele germane, care au gusturi simple, bazate pe sentimente, se îndrăgostiră numaidecât de ea şi începură să vină în vizită imediat. Toate acestea sunt detalii neinteresante, dar au legătură cu aceste vremuri fericite. Maiorul deveni tutorele lui George care citea cu el din Cezar şi făceau împreună matematică; aveau şi un profesor de germană şi călăreau serile alături de trăsura lui Emmy. Ea era întotdeauna prea timidă şi, când era călare pe cal, făcea o criză fantastică la

[1] Dinastia Burbonilor din Franţa.

prima mișcare bruscă. Așa că se plimba cu una dintre prietenele ei din Germania, și cu Jos, adormit pe scaunul din spate al rădvanului.

Jos îi făcea mai tot timpul ochi dulci lui Grafinn Fanny de Butterbrod, o făptură foarte drăguță, blândă și deloc pretențioasă, o membră a comunității de maici și contesă de drept, dar abia cu vreo zece mii de lire pe an drept avere. Fanny declarase că a fi sora Ameliei era cea mai mare bucurie pe care cerul i-ar fi putut-o oferi și că Jos avea libertatea a pune scutul și blazonul contesei alături de propriul său blazon pe trăsură și pe tacâmuri. Și tocmai atunci se întâmplă să aibă loc mari sărbători în cinstea căsătoriei prințului moștenitor de Pumpernickel cu minunata prințesă Amelia de Humbourg-Schlippenschloppen.

Luxul acesta era de așa natură cum nu se mai văzuse în Germania din zilele risipitorului Victor al XIV-lea. Toți prinții, prințesele și toți nobilii fură invitați la ceremonie. Paturile deveniră o jumătate de coroană în Pumpernickel, iar armata rămase extenuată după ce-a făcut pe garda de onoare pentru nobilii care veniră acolo din toate ținuturile. Prințesa era adusă de un împuternicit, de la reședința tatălui ei, și anume contele de Schlusselback. Se oferiră cutii cu tutun din belșug (după cum am aflat de la bijutierul Curții care le-a vândut, pentru ca apoi să le cumpere înapoi) și baniță cu Ordinul Sf. Mihail de Pumpernickel se trimiseră nobililor Curții, în vreme ce noi am primit coșuri cu cordoane și decorații cu Roata Sf. Catherine de Schlippenschloppen. Grupul francez primi din amândouă.

— E plin de funde din cap până-n picioare, ca o brezaie, zise Tapeworm, pe care regulile serviciului îl împiedicau să poarte decorații. Să ia el cordoanele, dar a cui e victoria?

Adevărul e că asta reprezenta un triumf al diplomației engleze, și anume faptul că partea franceză sugerase și se străduise din răsputeri să facă o nuntă cu prințesa casei de Potztausend-Donnerwetter, lucru pe care, de fapt, noi nu îl aprobam.

Toată lumea fu invitată la ceremonia nunții. Pe străzi se atârnară ghirlande și arcade triumfale pentru a întâmpina mireasa. Marea crâșmă „Fântâna Sfântului Mihail" dădea un

vin neobişnuit de acru, în vreme ce Piaţa Artileriei se lăfăia în bere. Apele cântau; în grădini şi parcuri se puseseră prăjini pentru ţăranii petrecăreţi, pe care aceştia să urce în voie şi să ducă până în vârf ceasuri, furculiţe de argint, cârnaţi primiţi drept premiu şi legaţi cu funde roz şi aşa mai departe. Georgy primi şi el unul, pe care-l smulsese de sus din vârful prăjinii, spre încântarea spectatorilor, după care-l adusese jos cu viteza unei cascade. Dar asta numai de dragul gloriei. Băiatul dădu apoi cârnatul unui ţăran, care aproape că-l înhăţase şi care apoi rămăsese la piciorul prăjinei, lăcrimând din pricină că nu reuşise.

Cancelaria franceză avea pentru iluminat cu şase lampioane mai mult decât a noastră; dar tabloul cu tânărul cuplu princiar înaintând şi cu Discordia, fugind izgonită şi semănând în mod hilar cu ambasadorul francez, tabloul nostru, aşadar, a fost mult mai apreciat decât cel francez. Şi fără îndoială că asta i-a adus lui Tapeworm avansarea şi Crucea de Bath pe care a obţinut-o mai apoi.

Mulţimi întregi de străini au venit pentru ceremonii şi, bineînţeles, şi de englezi.

În afară de balurile de la Curte, s-au organizat baluri publice la primărie şi în fortăreaţă, dar şi în locul unde altădată fusese o încăpere pentru *trente-et-quarante* şi pentru ruletă; asta numai pentru săptămâna cu festivităţile, iar organizatori erau una dintre marile afaceri germane de la Ems sau Aix-la-Chapelle. Ofiţerilor şi locuitorilor oraşului nu li se permise să joace, ci numai străinilor, ţăranilor şi doamnelor, dar şi oricărei persoane care mai voia să piardă sau să câştige bani.George Osborne, micul diavol, se numără şi el printre ei, buzunarele lui fiind tot timpul pline de bani, rudele lui aflându-se întotdeauna la marile festivităţi de la Curte.

George veni la Stadthaus Ball acompaniat de valetul Kirsch. Cum la Baden-Baden trăsese numai cu ochiul într-o cameră de jocuri, agăţat de braţul lui Dobbin, unde bineînţeles nu i se permisese să joace, acum veni nerăbdător la această distracţie şi se plimbă printre mesele unde crupierii şi jucătorii profesionişti îşi făceau treaba.

Jucau şi femeile; unele dintre ele aveau măşti – ceea ce se permitea în aceste zile nebune de carnaval. O femeie cu păr

deschis la culoare, într-o rochie foarte decoltată, de departe deloc la fel de curată cum fusese odată, și cu o mască neagră pe față, prin care ochii îi sclipeau ciudat, stătea la una dintre mesele cu ruletă, cu un cartonaș, un ac și câțiva florini în fața ei. Când crupierul anunță culoarea și numărul, ea trase cartonașul cu mare atenție și grijă și parie pe culoare abia după ce roșul sau negrul ieșiseră de mai multe ori. Era interesant să o privești.

Dar în ciuda atenției și străduinței, nu ghici, și ultimii ei florini se pierdură sub mâinile acaparatoare ale crupierului, care urlă culoarea și numărul. Ea oftă, dădu din umerii care deja îi ieșiseră foarte tare din rochie și, vârând acul prin cartonașul de pe masă, rămase bătând cu el în masă un timp. Apoi se uită în jurul ei și zări chipul senin al lui Georgy care se uita la scenă. Vagabondul! Ce căuta el acolo?

— *Monsieur n'est pas joueur?*[1], întrebă ea când îl văzu pe băiat, și se uită fix la el cu ochii sclipindu-i din spatele măștii.

— *Non, madame*, spuse el, dar probabil că, după accent, ea ghici din ce țară vine, pentru că-i răspunse într-o limbă străină.

— N-ai mai jucat nicioată – îmi faci și mie o favoare?

— Ce anume?, spuse Georgy roșind din nou.

Domnul Kirsch își vedea de treburile lui la masa cu Rouge et Noir și nu-l văzu pe stăpânul lui.

— Joacă asta pentru mine, te rog; pune pe orice număr, pe oricare.

Scoase din sân o monedă de aur, singura pe care-o avea, și o puse în mâna lui George; băiatul râse și făcu ce i se ceruse.

Și numărul ieși. Norocul începătorului, cum se zice.

— Mulțumesc, spuse ea, trăgând banii spre ea, mulțumesc, cum te cheamă?

— Osborne, spuse Georgy, și tocmai ce se căuta prin buzunare după bani, fiind pe punctul de a mai încerca o dată, când maiorul, în uniformă, și Jos, *en Marquis*, apărură din sala de bal.

Alții, cărora distracția de-acolo li se păruse o prostie, părăsiseră sala de bal mai devreme, preferând distracția de la

[1] Domnul nu e jucător? (fr.)

Stadthaus. Dar probabil că maiorul şi Jos merseseră acasă şi nu-l găsiseră pe băiat, pentru că Dobbin se duse instantaneu la el şi-l luă de umeri, trăgându-l brusc din acel loc plin de ispite. Apoi, uitându-se prin sală şi văzându-l pe Kirsch ocupat cum spuneam, se duse la el şi-l întrebă cum de îndrăznise să-l aducă pe domnul George într-un asemenea loc.

— *Laissez-moi tranquille*[1], spuse domnul Kirsch foarte prins de joc şi de aburii vinului. *Il faut s'amuser, parbleu. Je ne suis pas au service de Monsieur.*[2]

Văzându-l în ce hal e, maiorul nu vru să se certe cu el şi se mulţumi să-l tragă pe George deoparte şi să-l întrebe pe Jos dacă venea cu ei. Acesta din urmă stătea foarte aproape de doamna cu mască şi care acum juca destul de norocoasă, urmărind cu atenţie jocul.

— N-ar fi mai bine să vii cu mine şi cu George, Jos?, spuse maiorul.

— Mai stau şi vin acasă cu afurisitul de Kirsch, spuse Jos, şi dintr-o oarecare modestie pe care considera că trebuie să o păstreze de faţă cu băiatul, Dobbin nu se sinchisi să-i reproşeze ceva, ci-l lăsă şi se duse acasă cu George.

— Ai jucat?, întrebă maiorul când se văzură afară, spre casă.

— Nu, spuse băiatul.

— Dă-mi cuvântul tău de onoare, de gentleman, că n-ai să joci niciodată.

— De ce? Mi se pare distractiv.

Iar maiorul, foarte elocvent şi într-o manieră impresionantă, îi demonstră de ce nu trebuia să joace, şi ar fi întărit cuvintele sale prin exemplul tatălui lui George dacă n-ar fi detestat să se spună ceva care să apeleze la memoria celuilalt. După ce-l lăsă acasă, maiorul se duse la culcare şi văzu lumină în camera mică din faţa odăii Ameliei, care se stinse imediat. Amelia venise o jumătate de oră mai târziu.

Nu ştiu ce l-a făcut pe maior să observe toate astea cu atâta exactitate.

Jos rămase la masa de joc. Nu era omul care să joace, dar nici nu se împotrivea aventurii pe care-o oferea acest sport

[1] Lăsaţi-mă în pace (fr.).

[2] Trebuie să mă distrez, ce naiba! Nu sunt în serviciul domnişorului (fr.).

din când în când, având câțiva napoleoni ce-i zornăiau prin buzunarele jiletcii brodate, de curte.

Puse și el unul peste umărul jucătoarei cu păr blond din fața lui și câștigară.

Ea se mișcă puțin ca să-i facă loc, luându-și rochia de pe un scaun de lângă ea.

— Mai dați-mi noroc, spuse ea cu acel accent străin, foarte diferit de engleza perfectă în care mulțumise pentru reușita lui Georgy.

Domnul elegant, uitându-se împrejur să se asigure că nimeni de seamă nu-l vede, se așeză.

— Serios acum, mormăi. Doamne, binecuvântează-mă! Sunt norocos, sunt sigur c-am să vă aduc noroc, și alte cuvinte de laudă, nesigure.

— Jucați mult?, întrebă persoana de dincolo de mască.

— Mai pun și eu un napoleon, doi, spuse Jos cu un aer măreț, aruncând o piesă de aur.

— Da, mai puneți de-unul mic după cină, spuse masca răstit[1], dar văzându-l pe Jos speriat, continuă cu un accent franțuzesc foarte simpatic. Nu jucați ca să câștigați. Nici eu. Eu joc ca să uit, dar nu reușesc. Nu pot să uit vremurile de-altădată, monsieur. Nepotul dumneavoastră e leit tatăl lui; iar dumneavoastră... nu v-ați schimbat. Sau ba da... Toată lumea se schimbă; toată lumea uită. Nimeni n-are o inimă.

— Dumnezeule, cine sunteți?, întrebă Jos agitat.

— Nu ghicești, Joseph Sedley?, spuse femeia cu glas trist, și-și scoase masca, privindu-l. M-ai uitat.

— Cerule mare! Doamnă Crawley!, îngăimă Jos.

— Rebecca, spuse cealaltă, punându-și o mână pe-a lui.

Chiar și așa, continuă să joace, fără a-și lua ochii de la el.

— Am tras la hotelul „Elephant", continuă. Întreabă de madame Rawdon. Azi am văzut-o pe scumpa mea Amelia – ce frumoasă este și ce fericită! La fel și tu. Toată lumea e fericită, în afară de mine, Joseph Sedley... de mine, care sunt nenorocită.

Și parie bani de pe roșu pe negru, ca din întâmplare, apoi se șterse la ochi cu o batistă cu dantelă ruptă pe margini.

Din nou ieși roșu, iar ea pierdu totul.

---

[1] Joc de cuvinte; Nap = napoleon, monedă; nap = somn de după-amiază.

— Haide, spuse ea. Haide puţin cu mine; suntem vechi prieteni, nu-i aşa, scumpul meu domn Sedley?

Domnul Kirsch, care şi el pierduse de data asta, îşi urmă stăpânul afară, sub cerul cu lună, unde lămpile trimiteau câte-o rază furată de lumină, încât abia dacă puteam vedea ceea ce se petrecea acolo.

64
Un capitol vagabond

Trebuie să trecem peste o parte din biografia Rebeccăi cu acea uşurinţă şi delicateţe pe care o cer regulile lumii – a lumii morale, care probabil n-are nimic de obiectat în faţa viciului, ci are în schimb doar un nesfârşit dispreţ atunci când viciilor li se spune pe nume. Există lucruri pe care le facem şi pe care le cunoaştem prea bine în Bâlciul deşertăciunilor, cu toate că nu vorbim niciodată despre ele; la fel cum arhimanii[1] se închină diavolului, dar nu-i rostesc numele. Iar un public bine-crescut n-ar suporta să citească o descriere autentică a viciului, la fel cum nicio doamnă distinsă din Anglia sau America nu ar permite ca un cuvânt ca „pantaloni"[2] să fie rostit în auzul urechilor ei caste. Şi totuşi, doamnă, noţiunea respectivă trece prin faţa ochilor dumneavoastră în fiecare zi, fără să şocheze. Ce feţe aţi mai avea dac-ar fi să roşiţi de fiecare dată când se întâmplă asta! Modestia noastră are ocazia să se arate alarmată sau indignată numai când sunt rostite cuvinte obraznice, iar dorinţa prezentului scriitor, de-a lungul acestei poveşti, a fost să se supună cu umilinţă modei prezentului şi doar să facă aluzie la existenţa răutăţii cu o oarecare superficialitate, într-un mod acceptabil

[1] Adepţi ai lui Arhiman – zeu persian al răului.
[2] În original, *breeches* – pantaloni până la genunchi, care era genul de articol vestimentar purtat de bărbaţi.

pentru toată lumea, pentru ca niciun sentiment delicat să nu fie ofensat. Sfidez pe oricare ar spune că Becky a noastră, care cu siguranţă avea unele vicii, n-a fost prezentată într-o manieră perfect elegantă şi inofensivă. În descrierea acestei sirene, cântând, zâmbind, linguşind, glumind, vă întreb, dintr-un umil sentiment de mândrie, dacă autorul a uitat vreodată regulile bunei-cuviinţe, arătând coada monstrului la suprafaţa apei? Nu! Cei care au plăcere pot să arunce o privire sub valurile destul de transparente şi să vadă zbaterea şi zvârcolirea de-acolo sau hidoşenia diavolească şi lunecoasă zvâcnind din picioare printre oase sau strecurându-se printre cadavre. Dar la suprafaţă, oare n-a fost totul cum trebuie, adecvat şi împodobit frumos; are deci cel mai pretenţios critic al moralei din Bâlciul deşertăciunilor dreptul să scuipe flăcări? Când, dimpotrivă, sirena dispare sub ape, printre cei morţi, normal că apa se tulbură la suprafaţă, şi e pierdere de vreme să mai încerci să înţelegi ceva, oricât de curios ai fi. Sunt destul de interesante arătările acestea monstruoase atunci când stau pe-o stâncă, ciupind corzile harpelor şi pieptănându-şi părul, cântând şi făcându-ţi semne să vii şi să le ţii oglinda. Dar când se cufundă în elementul lor natural, fii sigur că sirenele nu mai sunt de niciun folos şi mai bine ne înfrânăm să cercetăm aceşti canibali marini ai diavolului, care se lăfăie şi se delectează printre bietele lor victime nenorocite. La fel, când drumul lui Becky nu s-a intersectat cu al nostru, fiţi siguri că nu se ocupă de afaceri prea curate şi, cu cât îi acordăm mai multă atenţie, cu atât mai bine.

Dacă ar fi să spun tot ce s-a întâmplat cu ea în cei câţiva ani ce-au urmat de la catastrofa din Curzon Street, unii ar avea de ce să considere această carte ca fiind nepotrivită. Întâmplările prin care trec cei mândri, inumani, căutătorii de plăceri sunt adesea nepotrivite (la fel cum sunt şi multe dintre acţiunile noastre, dragul meu prieten cu chip grav şi reputaţie imaculată – dar asta e numai un fel de-a zice). Şi ce mai înseamnă acţiunile unei femei lipsite de credinţă, dragoste sau caracter? Înclin să cred că a existat o perioadă în viaţa doamnei Becky când a cuprins-o nu remuşcarea, ci un fel de disperare lentă, iar persoana ei, complet neglijată, n-a mai ţinut seama de reputaţie.

Distrugerea și degradarea ei nu s-au petrecut toate odată, ci treptat; și asta după nenorocirea ei, dar și după multe lupte în care a încercat să se mențină la suprafață. La fel cum un om care pică dincolo de parapet se ține de un fir de pai, deși nu mai există nicio speranță, apoi, când își dă seama că n-are rost să se zbată, se aruncă și se duce la fund.

Becky a rămas prin Londra, în timp ce soțul ei făcea pregătiri pentru a pleca spre poziția oferită de guvern; cred că a încercat nu o dată să-și vadă cumnatul, pe sir Pitt Crawley, și să-i îmbuneze sentimentele, pe care aproape că le adusese în favoarea ei. Odată, pe când sir Pitt și domnul Wenham se îndreptau spre Camera Comunelor, acesta din urmă o zări pe Becky într-un voal negru așteptând lângă Palatul Justiției. Se ascunse când ochii ei îi întâlniră pe-ai lui Wenham, drept care n-a reușit niciodată să-și ducă la îndeplinire planurile cu baronetul.

Probabil că intervenise și lady Jane. Am auzit că și-a uimit soțul cu verva cu care s-a interpus în discuțiile lui și în hotărârea de a o renega pe doamna Becky. Din proprie inițiativă, îl invită pe Rawdon să vină să stea în Gaunt Street până la plecarea în Coventry Islands, știind că, dacă-l avea pe el drept protector, doamna Becky n-avea să le forțeze ușa. De asemenea, cerceta fiecare adresă de pe scrisorile care veneau pentru sir Pitt, ca nu cumva el și cumnata lui să-și scrie unul altuia.

Nu că Rebecca nu i-ar fi putut scrie, dacă-și punea mintea, dar nu încercă nici să scrie, nici să-l vadă la el acasă. După una sau două încercări acceptă cererea lui ca discuțiile despre problemele ei conjugale să fie duse numai prin intermediul avocaților.

Adevărul e că gândurile lui Pitt fuseseră otrăvite împotriva ei. La scurt timp după accidentul lordului Steyne, Wenham venise la baronet și-i dăduse detalii despre viața doamnei Becky, detalii ce-l uluiseră pe preotul de la Queen's Crawley. Nu știa nimic despre ea, nici cine era tatăl ei, când dansase mama ei la operă, care era povestea ei din trecut, și care fusese atitudinea ei ca femeie măritată – căci nu mă îndoiesc că o mare parte din poveste a fost falsă și spusă cu reavoință, și n-am s-o repet aici. Dar Becky rămase cu o reputație

nefericită în mintea nobilului de la ţară, ruda ei totodată, care mai demult fusese subiectiv în ceea ce o priveşte.

Câştigurile în calitate de guvernator în Coventry Islands nu sunt mari. O parte dintre ele, guvernatorul le punea deoparte pentru plata datoriilor şi a creanţelor, căci cheltuielile ce rezultau cu poziţia lui înaltă erau majore; nu în ultimul rând, află că nu-i putea da soţiei mai mult de trei sute de lire pe an, pe care propuse să-i dea cu condiţia ca ea să nu-l deranjeze niciodată. Altminteri, scandalul, divorţul, organele legii[1] aveau să iasă la lumină. Dar preocuparea domnului Wenham, a lordului Steyne, a lui Rawdon.... a tuturor era să o scoată din ţară şi să pună capăt unei situaţii cât se poate de neplăcute.

Probabil că ea era mult prea preocupată să aranjeze aceste probleme cu avocaţii soţului încât uită să facă ceva în ceea ce-l priveşte pe fiul ei, micul Rawdon, pe care nu-şi propusese niciodată să meargă să-l vadă. Tânărul fu încredinţat pe deplin mătuşii şi unchiului, prima ocupând şi un loc considerabil în sentimentele copilului. Mama îi scrise o scrisoare de la Boulogne, când părăsise Anglia, în care-i cerea să-şi vadă de carte, spunându-i că ea avea să facă o călătorie pe continent, de unde va avea plăcerea de a-i scrie din nou. Ceea ce nu se întâmplă un an întreg, până când băiatul lui sir Pitt – care era tot timpul bolnav – muri de tuse convulsivă şi de pojar. Atunci, mama lui Rawdon scrise o epistolă cum nu se poate mai plină de afecţiune scumpului ei fiu, care devenise astfel moştenitor al averii de la Queen's Crawley, şi mai apropiat ca niciodată de femeia plină de dragoste al cărei suflet îl adoptase deja. Rawdon Crawley, ajuns un băiat înalt, chipeş, roşi când primi scrisoarea.

— Ah, mătuşă Jane, dumneata eşti mama mea, nu... aia!, spuse.

Dar scrise totuşi o scrisoare caldă şi plină de respect doamnei Rebecca, care pe-atunci locuia într-un cămin în Florenţa. Dar să mergem mai departe.

Prima fugă a scumpei noastre Becky avu loc la scurt timp după aceea. Ajunse pe coasta franceză, la Boulogne, refugiul

[1] În original *Doctors' Commons* – organ legal ce se ocupa cu probleme de drept civil şi care emitea certificate de căsătorie sau de divorţ.

atâtor englezi inocenți, și aici locui mai degrabă ca o nobilă văduvă, cu o *famme de chambre* și două camere, la un hotel. Cina acolo, iar oamenii o credeau o persoană de treabă, ea delectându-i cu povești despre fratele ei, sir Pitt, și despre cunoștințele ei distinse din Londra, spunând bârfe din acelea ușurele care au un efect atât de puternic asupra oamenilor needucați.

Pentru mulți dintre ei trecu drept o persoană importantă. Dădea mici întruniri de ceai la ea și lua parte la distracțiile locale făcând baie în mare, plimbându-se în cupeuri sau mergând la teatru. Doamna Burjoice, soția tipografului, care stătea cu familia ei la hotel pe timpul verii și al cărei soț venea sâmbetele și duminicile, decretă că Becky era încântătoare – asta până când Burjoice începu să-i acorde prea multă atenție. Dar nu e nimic interesant în asta, doar că Becky se arăta tot timpul afabilă, superficială și binevoitoare – mai ales față de bărbați.

Ca de obicei, la final de sezon, numeroase persoane se duceau în străinătate, iar Becky avea numeroase ocazii de a afla prin atitudinea cunoștințelor ei din lumea bună londoneză părerea acestora cu privire la comportamentul ei. Într-o zi, pe când se plimba cuminte pe faleza de la Boulogne, de unde stâncile de la Albion sclipeau în depărtare dincolo de marea albastră, Becky se întâlni cu lady Partlet și fiicele ei. Doamna își grăbi fiicele să treacă de cealaltă parte a falezei, împingându-le cu umbreluța și se retrase, săgetând-o cu priviri sălbatice pe biata Becky, care stătea singură acolo.

Într-o altă zi, veni pachebotul. Tocmai plouase, și pe Becky o amuza tot timpul să vadă fețele căzute ale celor care coborau. În acea zi se întâmplă ca lady Slingstone să fie și ea pe vas. Doamnei îi fusese teribil de rău în trăsură, era îngrozitor de obosită și abia de putea să urce de pe doc pe vas. Dar își reveni complet în clipa în care o văzu pe Becky surâzând strengărește de sub boneta ei trandafirie și-i aruncă o privire plină de ironie, care-ar fi făcut aproape orice femeie să se zbârlească. Astfel, femeia urcă spre oficiul de imigrări fără ajutor. Becky râse, dar nu cred că i-a căzut bine. Se simțea singură, foarte singură, iar îndepărtatele stânci ale Angliei îi erau inaccesibile.

Cred că şi atitudinea bărbaţilor se schimbase cumva. Greenstone îşi arăta dinţii şi-i râdea în faţă cu o familiaritate deloc plăcută. Micul Bob Suckling, care-i mâncase din palmă cu doar trei luni în urmă şi care-ar fi umblat prin ploaie mai bine de-un kilometru ca să-i vadă trăsura aliniindu-se la Gaunt House, discuta într-o zi lângă docuri cu Fitzoof, din regimentul de gardă (fiul lordului Heehaw), pe când Becky se plimba şi ea pe-acolo. Bobby dădu din cap peste umăr, fără a-şi da pălăria jos, şi-şi continuă conversaţia cu moştenitorul lui Heehaw. Tom Raikes încercase să intre în sufrageria ei de la han cu un trabuc în mână, dar ea-i închise uşa şi-ar fi încuiat-o, numai că el avea degetele înăuntru. Şi chiar începea să se simtă singură.

— Dacă el ar fi aici, laşii ăştia n-ar îndrăzni să mă insulte, zise.

Se gândea la soţul ei cu mare tristeţe, probabil tânjind după bunătatea lui cinstită, naivă şi constantă şi după loialitatea, după neţărmuita lui ascultare, după buna lui dispoziţie, curajul şi vitejia sa. Foarte probabil că plângea, pentru că se arăta foarte veselă şi-şi punea mai mult roşu în obraji când cobora la cină. Acum se farda cu regularitate, iar... servitoarea ceru pentru ea coniac, în afară de ceea ce plătise în factura de la hotel.

Poate că insultele bărbaţilor nu erau la fel de intolerabile precum era mila unor femei. Doamna Crackenbury şi doamna Washington White trecură prin Boulogne în drum spre Elveţia. Grupul lor era sub protecţia colonelului Horner, a tânărului Beaumois şi, bineînţeles, a bătrânului Crackenbury şi a fetiţei doamnei White. Nu o evitară. În schimb chicotiră, pălăvrăgiră, discutară, o consolară, o compătimiră şi-şi arătară superioritatea faţă de ea, până când aproape-o înnebuniră. Ea, să fie luată de sus de ei!, gândi Rebecca atunci când grupul plecă, zâmbind afectat după ce o sărutaseră. Îl auzi pe Beaumois râzând tare pe scări şi ştiu prea bine cum să-i interpreteze amuzamentul.

După această vizită, Becky, care trebuia să-şi plătească facturile săptămânale, Becky, care se făcuse plăcută tuturor în hotel, care zâmbea proprietarei, care spunea servitorilor „monsieur" şi care se arăta politicoasă faţă de cameriste,

cerându-și scuze uneori – ceea ce compensa zgârcenia ei la bani (de care Becky nu se dezicea niciodată) – această Becky avea citație să părăsească hanul, căci proprietarul avea înștiințare de la cineva cum că nu era potrivit ca ea să stea acolo, fiindcă doamnele din Anglia nu voiau să se cazeze sub același acoperiș. Și fu nevoită să se mute într-o locuință unde plictiseala și singurătatea o copleșiră aproape până la refuz.

Și totuși rezistă, în ciuda tuturor nenorocirilor, încercând să-și facă un nume și să se ridice deasupra scandalurilor. Mergea cu regularitate la biserică și cânta mai cu avânt decât toată lumea. Îmbrățișă situația văduvelor pescarilor naufragiați pe mare și cosea și desena pentru Misiunea Quashyboo. Se înscrise în comitetul bisericii și refuză să mai danseze. Într-un cuvânt, făcu tot ceea ce ar trebui să facă o femeie responsabilă și tocmai de aceea ne-am oprit asupra acestei laturi a carierei sale cu mai multă insistență decât asupra perioadei ce-a urmat în viața ei, care nu e la fel de plăcută. A văzut că lumea o evită, și totuși le-a zâmbit tuturor conștiincioasă. După figura ei nu s-ar fi zis ce umilințe îndură în sufletul ei.

Povestea ei e, la urma urmei, un mister. Părerile despre ea erau împărțite. Unii care s-au preocupat de problemă spuneau că e vinovată, în vreme ce alții se jurau că era inocentă ca un înger și că odiosul ei soț era cel inculpat. Pe mulți îi câștigase de partea ei plângând în hohote în fața lor despre băiat și afișând o durere cumplită ori de câte ori se menționa numele lui, sau spunând că nu mai întâlnise pe nimeni ca el. Astfel câștigă simpatia doamnei Alderney, care era un fel de regină a provinciei englezești Boulogne și care dădea cele mai multe serate și baluri dintre toți cei care locuiau acolo, smiorcăindu-se ori de câte ori domnișorul Alderney venea acasă de la școala doctorului Swishtail pentru a-și petrece vacanțele cu mama lui.

— E de-aceeași vârstă cu Rawdon, și seamănă atât de tare, spunea Becky tristă, cu glasul sugrumat de durere.

De fapt, între cei doi băieți era o diferență de cinci ani, și nu exista vreo asemănare între ei, așa cum nu există vreo asemănare nici între respectabilul cititor și umilul meu servitor. Când Wenham merse în străinătate, în drum spre Kissingen,

unde se întâlnea cu lordul Steyne, o puse pe doamna Alderney la curent cu aceste amănunte şi-i spuse că mai degrabă ar putea să-l descrie pe micul Rawdon decât pe mama lui, care era renumită pentru ura faţă de băiat şi pentru faptul că nu-l vizita niciodată; de asemenea, îi spuse că băiatul are treisprezece ani, în timp ce micul Alderney avea doar nouă, şi era blond – spre deosebire de celălalt, care era brunet. Într-un cuvânt, o făcu pe doamna în cauză să-şi regrete bunăvoinţa faţă de doamna Rawdon.

Ori de câte ori Becky îşi forma prin multe strădanii un cerc al ei, apărea cineva şi-i distrugea munca, iar ea trebuia s-o ia de la capăt. Era foarte dificil, teribil de greu, de descurajant şi-i dădea un sentiment de izolare.

Mai era doamna Newbright, care un timp o luă sub aripa ei, atrasă fiind de dulceaţa vocii ei şi de opiniile adecvate ale lui Becky în ceea ce priveşte unele idei serioase, asupra cărora, pe când stătuse la Queen's Crawley, Becky primise o instruire destul de bună. Acum, nu doar că primea broşuri, dar le şi citea. Împletea pulovere şi cosea rochiţe pentru Quashyboo, scufii de noapte pentru indienii din tribul Cocoanut, picta paravane cu convertirea evreilor de către Papă, miercurea asculta predicile domnului Rowls, joia pe cele ale domnului Huggleton, mergea duminica, de două ori pe lună, la biserică, seara, şi stătea lângă domnul Bawler, din frăţia Darbyite, şi tot degeaba. Doamna Newbright prinse prilejul de a coresponda cu contesa de Southdown despre Fondul Warmingpan pentru populaţia din insulele Fiji (o minunată operă de caritate în care ambele doamne erau implicate, făcând parte din comitet). Iar când menţionă de „scumpa ei prietenă", doamna Rawdon Crawley, contesa moştenitoare îi răspunse într-o misivă în care făcu diverse insinuări, denunţând detaliat activităţile şi minciunile lui Becky, încât legătura apropiată dintre doamna Newbright şi doamna Crawley luă sfârşit de-atunci încolo, şi toată lumea bună din călătoriile pe care nefericita făptură le făcea se îndepărtă de renegată. Cei care ştiu coloniile engleze de peste hotare ştiu faptul că ducem cu noi mândria, medicamentele, prejudiciile, sosurile Harvey, ardeii iuţi cayenne şi alte zeităţi tutelare, alcătuindu-ne un mic ţinut britanic oriunde ne-am stabili.

Becky se muta dintr-o parte în alta mereu tulburată. De la Boulogne la Dieppe, de la Dieppe la Caen, de la Caen la Tour – peste tot străduindu-se să fie o persoană respectabilă și vai, întotdeauna era găsită într-una din zile și smulsă din colivia ei de adevărații corbi.

Doamna Hook Eagles – o femeie imaculată – o luă sub aripa ei într-una dintre aceste călătorii, ea având o casă în Portman Square. Stătea la un hotel din Dieppe, de unde Becky plecase. Prima oară se întâlniseră la mare, unde înotau împreună, iar apoi la masă, la hotel. Doamna Eagles auzise – dar cine nu auzise? – de scandalul din povestea cu Steyne. Dar după o discuție cu Becky, o decretă pe doamna Crawley un înger de femeie, iar pe soțul ei un huligan, pe lordul Steyne un nenorocit lipsit de scrupule, așa cum toată lumea o știa, și tot scandalul împotriva doamnei Crawley drept o conspirație infamă a afurisitului de Wenham.

— Domnule Eagles, îi spuse soțului, dacă erai un om de bună-credință, l-ai căptușit bine pe afurisitul ăla data viitoare când îl mai vezi la club.

Dar Eagles era un gentleman în vârstă, liniștit, pasionat de geologie, și nu îndeajuns de înalt pentru a ajunge la urechile nimănui.

Familia Eagles, care o proteja pe Becky, o luă să locuiască împreună cu ei la reședința lor din Paris, se certară cu soția ambasadorului pentru că aceasta din urmă nu voia s-o primească pe protejata lor, doamna Eagles făcând tot ce-i stătu în putință ca să o mențină pe Becky pe calea dreaptă a virtuților și a reputației imaculate.

La început, Becky se arătă foarte respectuoasă și ascultătoare, dar tumultul vieții deveni nu după mult timp o chestiune plictisitoare pentru ea.

Aceeași rutină zi de zi, aceeași monotonie și același confort, aceleași plimbări în aceeași Bois de Boulogne, aceeași companie seară de seară, aceeași predică a lui Blair duminică seara, același spectacol de operă care se juca întruna. Murea de plictiseală. Și, din fericire pentru ea, apăru tânărul domn Eagles de la Cambridge, iar mama lui, văzând impresia pe care Becky o făcuse asupra fiului, o avertiză numaidecât pe aceasta.

Atunci, Becky încercă să-şi facă o aliată dintr-o femeie, după care cele două începură să se certe şi să aibă tot felul de discuţii. Apoi se instală la un internat şi locui un timp în renumitul local patronat de madame de Saint Amour, în Rue Royale, la Paris, unde începu să-şi exerseze farmecele şi imaginaţia asupra unor dandy trecuţi şi a unor chipeşi nelegiuiţi care frecventau saloanele doamnei. Becky adora compania şi pe bună dreptate că nu putea sta departe de oameni, tot aşa cum un consumator de opiu nu poate rezista fără doza lui; timpul petrecut în acel internat fu o perioadă destul de fericită din viaţa ei.

— Femeile de-aici sunt la fel de bune drept companie ca şi cele din Mayfair, spuse ea unei vechi cunoştinţe din Londra pe care o întâlni, doar că rochiile lor nu sunt la fel de curate. Bărbaţii poartă mănuşi curate şi sunt nişte trişti ticăloşi, asta e clar, numai că nu sunt cu nimic mai răi ca nu-ştiu-care Jack sau nu-ştiu-care Tom. Doamna casei e puţin vulgară, dar nu cred că e la fel de vulgară precum lady... (şi rosti numele unei importante persoane din lumea bună, pe care mai degrabă aş muri decât să-l dezvălui).

De fapt, când vedeai salonul doamnei de Saint Amour luminat nopţile, cu bărbaţi cu însemne şi insigne la mesele de joc şi cu femei pe lângă ei, preţ de o clipă puteai să-ţi închipui că eşti într-o companie aleasă şi că doamna casei era chiar o contesă adevărată. Multora li s-a întâmplat să-şi imagineze asta, iar un timp Becky a fost cea mai strălucitoare doamnă dintre toate câte se aflau în salonul contesei. Dar probabil că vechii ei creditori din 1815 au găsit-o şi au forţat-o să părăsească Parisul, căci biata femeie a trebuit să fugă destul de brusc, ducându-se la Bruxelles.

Cât de bine îşi amintea de aceste locuri! Când se uită la micul mezanin unde locuise, surâse cu satisfacţie; îşi aminti de familia Bareacres, zbătându-se să caute cai şi să fugă, în vreme ce trăsura lor aştepta în porticul hotelului. Se duse la Waterloo şi la Laeken[1], unde placa lui George Osborne făcu o impresie destul de puternică asupra ei. Îi făcu o schiţă.

— Bietul Cupidon!, spuse. Cât de îndrăgostit era de mine şi ce prostuţ era. Mă întreb dacă Emmy mai trăieşte. Era o

[1] Fostă localitate care după 1920 a fost încorporată în oraşul Bruxelles.

persoană bună. Și fratele ei gras... încă mai am un tablou cu el printre hârtii. Erau oameni buni și simpli.

Becky ajunse la Bruxelles, unde madame de Saint Amour o recomandă prietenei sale, contesa de Borodino, văduva generalului lui Napoleon, renumitul conte de Borodino, căreia eroul decedat nu-i lăsase nimic moștenire în afară de o masă la hotel și o masă de joc. La mesele doamnei de Borodino jucau sau mâncau niște dandy decăzuți, nelegiuiți, văduvele care erau întotdeauna implicate în vreun proces, dar și englezi modești, care aveau impresia că la aceste mese se întâlneau cu „societatea de pe Continent". Tinerii mai galanți făceau cinste cu șampanie, ieșeau la plimbare cu doamnele sau închiriau cai pentru excursii în zone rurale, împrumutau bani la Club ca să ia loje la operă sau la teatru, pariau peste umerii albi ai doamnelor din poala lor la un joc de cărți și scriau părinților la Devonshire despre intrarea lor de mare succes în societatea străină.

Aici, ca și la Paris, Becky era regina internatului și conducea totul în pensiunile selecte. Nu refuza niciodată șampania, nici buchetele de flori, nici plimbările la țară, nici lojile. Dar cel mai mult îi plăcea jocul de cărți, seara; și juca foarte îndrăzneață. La început juca pe puțin, apoi pe monede de cinci franci, apoi pe napoleoni, apoi pe bancnote; apoi nu-și mai putea plăti datoriile lunare și trebuia să se împrumute de la domni. Apoi făcea din nou rost de bani și o necăjea pe madame de Borodino, pe care o lingușise și o implorase înainte; apoi juca pe zece bani, fiindcă era cumplit de săracă; apoi îi venea chiria și-i plătea lui madame de Borodino și din nou juca la cărți împotriva lui monsieur de Rossignol sau a cavalerului de Raff.

Când părăsi Bruxelles-ul, adevărul trist este că Becky datora chiria pe trei luni doamnei de Borodino, drept care – pe lângă faptul că paria, că bea, că se milogea în fața reverendului Muff, preot anglican, de la care împrumuta bani, că-l lingușea și că flirta cu domnul Noodle, fiul lui sir Noodle, elev el reverendului Muff, pe care obișnuia să-l invite în camera ei și de la care câștigase importante sume de bani la cărți – deci din toate aceste motive și din cauza a zeci de ticăloșenii de-ale ei, contesa de Borodino avertizează acum orice englez care

trece prin casa ei cu privire la madame Rawdon, spunând că aceasta nu e cu nimic mai bună decât o viperă.

Aşadar, mica noastră aventurieră îşi stabilise sediul în diferite oraşe ale Europei, nestatornică precum Ulise sau Bampfylde Moore Carew[1]. Gustul ei pentru degenerare se făcuse din ce în ce mai remarcabil. În scurt timp a devenit o boemă, înhăitându-se cu oameni care te fac să rămâi mut de uimire.

Nu există oraş în Europa care să nu aibă mica lui colonie de ticăloşi englezi – oameni ale căror nume ofiţerul Hemp le citeşte în şedinţele poliţiei – tineri adesea din familii bune, care îi reneagă, tineri care frecventau sălile de biliard şi cafenelele, care conduceau curse de cai şi jocuri de cărţi. Ei sunt cei care populează închisorile pentru datornici, care beau şi se plimbă ţanţoş, care se iau la trântă şi la harţă, care fug fără să plătească, care se duelează cu soldaţi francezi şi germani, care-l înşală pe domnul Spooney la cărţi, care iau banii şi se duc la Baden în trăsuri frumoase, care dublează miza şi se plimbă printre mese cu buzunarele goale – nişte bătăuşi trecuţi, săraci lipiţi pământului – asta până când reuşesc să-i facă de petrecanie vreunui bancher evreu cu o poliţă falsă sau până găsesc un alt Spooney ca să-l jecmănească. Trecerile de la splendoare la mizerie la astfel de oameni sunt o privelişte foarte ciudată. Viaţa lor este, probabil, cu adevărat palpitantă. Pe Becky o atrăgea acest stil de viaţă – trebuie oare să mai spunem asta? – şi nu de colea. Împreună cu aceşti boemi se plimba dintr-un oraş într-altul. Norocoasa doamnă Rawdon era cunoscută pentru că juca la toate mesele de pariuri din Germania. Împreună cu madame de Cruchecassee, ţineau un pension la Florenţa. Se zice că fusese alungată din München, iar amicul meu, domnul Frederick Pigeon, a insinuat că în pensionul ei din Lausanne el a fost fermecat de ea la cină, ceea ce l-a făcut să piardă opt sute de lire în faţa maiorului Loder şi a onorabilului domn Deuceace. Vedeţi dumneavoastră, suntem nevoiţi să dăm câteva detalii despre biografia lui Becky, dar, cu cât spunem mai puţine despre această perioadă, cu atât mai bine.

[1] Bampfylde Moore Carew (1693–1759) – pungaş englez care se autoproclama „regele cerşetorilor".

Se spunea că atunci când doamna Crawley avea mai puțin succes dădea concerte sau lecții de muzică pe ici, pe colo. La Wildbad se afla o anume madame de Raudon care organiza matinee muzicale, acompaniată de Herr Spoff, prim-pianist, la hanul Hospodar of Wallachia, iar prietenul meu, domnul Eaves, care cunoștea pe toată lumea și care călătorise peste tot, declara tot timpul că se afla la Strasbourg în anul 1830, când o anume madame Rebeque și-a făcut apariția la operă, în rolul unei Dame Blache, cauzând o rumoare nemaivăzută în sală. A fost atunci huiduită să coboare de pe scenă, parțial din cauza incompetenței, dar mai ales din cauza disprețului pe care unele persoane din parquet (unde stăteau ofițerii) îl nutreau pentru ea. Iar Eaves este sigur că nefericita debutantă era nimeni alta decât doamna Rawdon Crawley.

La urma urmei, Becky nu era cu nimic mai bună decât o aventurieră de pe acest pământ. Când avea bani, paria; când paria, stătea ca pe ace ca să supraviețuiască după aceea; cine știe prin ce mijloace reușea? Se zice că a fost văzută la St. Petersburg, dar a fost degrabă alungată din capitala rusă de poliție, încât zvonul cum că era vreo spioană rusă la Toplitz și apoi la Viena e neadevărat. Ba chiar am fost informat că la Paris și-a descoperit o rudă, și anume pe nimeni alta decât bunica ei, care nu era nici pe departe o Montmorency, ci o femeie hidoasă care lucra la opera de pe bulevard. Întâlnirea celor două, la care se pare că au asistat și alte persoane, trebuie c-a fost una deosebit de emoționantă. Prezentul povestitor nu poate da detalii despre acest eveniment.

La Roma, s-a întâmplat o dată ca salariul pe o jumătate de an al doamnei Rawdon tocmai să fi fost plătit bancherului și, cum toată lumea care avea un venit mai mare de cinci sute de scunzi era invitată la balurile date iarna de un anume prinț al negustorilor, Becky avu onoarea să primească și ea o invitație, apărând la una dintre minunatele serate ale prințului și prințesei Polonia. Prințesa era din familia de Pompili, descendenți direcți din al doilea împărat al Romei, și din Egeria, din casa de Olimp; iar bunicul prințului, Alessando Polonia, vindea bile de săpun, esențe, tabac și batiste, făcea comisioane pentru gentlemeni și cămătărie cu bani. Toată lumea bună din Roma se înghesuia în saloanele lor – prinți,

duci, ambasadori, artişti, muzicanţi, monsignori, tineri agenţi de bursă, împreună cu şefii lor – din toate clasele sociale şi din toate straturile. Saloanele princiare străluceau de lumini şi de splendoare; cu nişte superbe rame aurite (ce încadrau tablouri) şi ciudate obiecte vechi; iar enorma coroană aurită şi stema prinţului – o ciupercă aurită pe un câmp purpuriu (culoarea batistelor pe care le vindea), dar şi fântâna argintată a familiei Pompili – toate sclipeau pe acoperişuri, pe uşi, pe pereţi şi pe baldachinele grandioase de catifea pregătite pentru primirea papilor şi a împăraţilor.

Becky, care ajunse cu diligenţa de Florenţa, trase la un han foarte modest, primi o invitaţie pentru serata prinţului Polonia, iar servitoarea ei o îmbrăcă la fel de atent ca întotdeauna, ea se duse la acest bal la braţul maiorului Koder, alături de care se întâmpla să călătorească în acea perioadă (aceeaşi persoană care l-a împuşcat pe prinţul Ravoli la Neapole în anul ce-a urmat şi care a fost încolţit de sir John Buckskin la cărţi pentru că avea patru regi la pălărie în afară de cei care se jucau). Şi cei doi au intrat împreună în salon, unde Becky a revăzut chipuri mai vechi pe care şi le amintea din vremurile bune, când ea nu era inocentă, dar încă nu se ştia acest lucru.

Maiorul Loder cunoştea foarte mulţi străini – bărbaţi curioşi, cu mustăţi şi cu funde murdare şi dungate la butonieră şi cu foarte puţine haine pe ei; dar de remarcat este faptul că propriii compatrioţi ai maiorului îl evitau. Becky, la rândul ei, mai ştia câteva doamne pe ici, pe colo – văduve franţuzoaice, contese dubioase din Italia ale căror soţi se purtaseră necuviincios cu ele – ce mai! Ce putem spune noi despre aceste rămăşiţe şi scursuri, noi, cei care ne-am perindat printre cele mai distinse cercuri din Bâlciul deşertăciunilor? Dacă e să jucăm, s-o facem măcar cu mâinile curate, nu cu nişte cărţi murdare.

Dar orice om care şi-a făcut un prieten printre nenumăraţii călători i-a văzut pe-aceşti nelegiuiţi pungaşi prin preajma principalei forţe, precum Nym şi Pistol[1], purtând stema regelui şi lăudându-se cu comisioanele pentru el, şterpelind de

[1] Personaje în „Nevestele vesele din Windsor" şi „Henric al V-lea" de William Shakespeare.

ici-colo pentru ei și ajungând ocazional să fie spânzurați la marginea drumului.

Deci Becky era la brațul maiorului Loder și intrară în salon împreună, băură destul de multă șampanie la bufet, unde lumea, mai ales camarazii maiorului, se zbătea nevoie-mare pentru răcoritoare; iar după ce băură îndeajuns, își făcură loc spre salonul cel verde de mătase al ducesei, de la capătul camerelor regale (unde se aflau statuia lui Venus și oglinzile venețiene cu rame de argint) și unde familia princiară se întreținea cu cei mai de seamă invitați la cină. Era exact acel gen de întrunire selectă de care Becky își amintea că fusese organizată de lordul Steyne – și iată-l că și el era acolo, la masa Poloniei. Cicatricea de la tăietura colierului lăsase o urmă mare și roșie pe fruntea lui albă, cheală; mustățile-i roșii erau vopsite într-o nuanță purpurie, care făcea ca obrazul să-i fie și mai palid ca de obicei. Era mai mare-n rang ca toți, cu toate că se aflau acolo un duce și o față regală, iar lângă lord stătea frumoasa contesă de Belladonna, născută Glandier, al cărei soț (contele Paolo della Belladonna), renumit pentru colecțiile sale entomologice, lipsea de multă vreme, fiind plecat într-o misiune pentru împăratul Marocului.

Când Becky zări acel chip familiar și faimos totodată, maiorul dintr-odată îi apăru nespus de vulgar, iar căpitanul Rook, mirosind îngrozitor de rău a tutun! Într-o secundă reveni la atitudinea de doamnă distinsă și încercă să pară și să se simtă ca și cum ar fi fost în Mayfair din nou. „Femeia aia arată ridicol și deloc amuzantă", gândi. „Sunt sigură că n-are cum să-l amuze tocmai pe el. Nu, negreșit că-l plictisește – de mine nu s-a plictisit niciodată." Zeci de speranțe, temeri și amintiri mișcătoare fremătară în micul ei suflet în timp ce se uită cu ochii ei luminoși (pudra roșie din obraji întinsă până spre pleoape îi făcea privirea să sclipească) la marele nobil. Lordul Steyne obișnuia să adopte la o serată între oameni distinși cea mai grandioasă atitudine și să se arate și să vorbească precum un mare prinț ceea ce, de fapt, și era. Becky îl admiră surâzând larg, cu mare ușurință, aroganță și măreție. Ah, bon Dieu, ce companie plăcută era el, ce minte avea, ce bogăție de povești, ce maniere! Iar ea-l dăduse pentru maiorul Loder, care puțea a tutun și-a coniac cu apă, și pentru căpitanul Rookey, cu

glumele lui de grajd şi cu vorbele lui vulgare de curse, dar şi pentru alţii asemenea. „Mă întreb dacă mă mai cunoaşte", gândi ea. Lordul râdea, cu doamna mare şi importantă de-alături, când dintr-odată se uită şi o văzu pe Becky.

Ea fremătă toată în clipa în care ochii li se întâlniră şi afişă cel mai candid zâmbet pe care-l putu scoate, făcând o mică plecăciune, timidă şi linguşitoare. El se uită înmărmurit preţ de o clipă, la fel cum Macbeth ar fi privit apariţia lui Banquo la cina lui; rămase aşa, cu gura deschisă, până când maiorul Loder o trase pe Becky de-acolo.

— Haideţi în sufragerie, doamnă Rawdon, spuse el. Să mă uit la burghezii ăştia cum înfulecă mi-a cam dat crampe. Hai să încercăm şampania guvernatorului.

Becky îşi zise că maiorul deja băuse prea mult.

A doua zi se duse la plimbare pe Princian Hill – Hyde Park-ul rătăcitorilor din Roma – cu speranţa de a-l zări din nou pe lordul Steyne.

Dar întâlni în schimb o altă cunoştinţă – pe domnul Fiche, omul de încredere al lordului, care veni la ea dând din cap cu familiaritate, şi ducând două degete la pălărie.

— Ştiam că doamna e aici, spuse. V-am urmărit de la hotel. Am un sfat.

— De la marchizul de Steyne?, întrebă Becky recăpătându-şi o mare parte din demnitate, atât cât se putea, uşor nervoasă din cauza speranţelor şi a iluziilor.

— Nu, spuse valetul. De la mine. Roma e foarte nesatisfăcătoare.

— Nu în sezonul acesta, monsieur Fiche – cel puţin până după Paşte.

— Vă spun, doamnă, că e foarte nesatisfăcătoare acum. Pentru unii întotdeauna există malarie. Afurisitul ăla de vânt dinspre mlaştini răpune pe mulţi în sezonul ăsta. Uitaţi ce e, doamnă Crawley, aţi fost un *bon enfant*[1], şi mă interesează oarecum soarta dumneavoastră, *parole d'honeur*[2]. Aveţi grijă. Plecaţi din Roma, vă spun eu – altminteri vă veţi îmbolnăvi şi muri.

Becky râse, deşi era înfuriată şi revoltată.

[1] Bine crescută (fr.)

[2] Pe cuvânt de onoare (fr.)

— Cum! Să o asasinați pe biata de mine?, zise ea. Ce romantic! Lordul își răsplătește mesagerii cu laude pentru iataganele pe care le au? Pah! Rămân, și asta numai ca să-i dau și lui malarie. Am oameni care să mă apere cât stau aici.

— Să vă apere, râse domnul Fiche la rândul lui. Cine anume? Maiorul, căpitanul, oricare dintre jucătorii cu care se vede doamna i-ar lua viața pentru o sută de ludovici. Cunoaștem cum stă treaba cu maiorul Loder (nu e maior, la fel cum eu nu sunt marchiz, ca stăpânul meu), detalii care l-ar trimite direct la spânzurătoare sau mai rău. Știm totul și avem prieteni pretutindeni. Știm pe cine ați văzut la Paris și ce rude ați întâlnit acolo. Da, doamna se poate arăta mirată, dar știm. Cum se face că niciun ambasador de pe continent nu vă primește? Ați rănit pe cineva care nu iartă niciodată – a cărui mânie a renăscut de două ori mai puternică atunci când v-a zărit. Aseară, când a venit acasă, era ca un nebun. Madame de Belladonna i-a făcut o scenă din cauza dumneavoastră și a plecat într-unul dintre accesele ei de furie.

— A, era madame de Belladonna, nu?, spuse Becky oarecum ușurată, căci veștile primite o înspăimântaseră.

— Nu, ea nu contează; e întotdeauna geloasă. Vă spun c-a fost Domnia Sa. Ați făcut rău c-ați apărut în fața lui. Și-o să regretați dacă mai rămâneți. Țineți minte ce vă spun. Plecați. Uitați trăsura stăpânului meu...

Și, apucând brațul lui Becky, se grăbi spre o alee tocmai când rădvanul lordului Steyne, strălucitor cu blazoanele lui, apăru pe bulevard, cu niște cai de neprețuit aproape, cu madame de Belladonna pe pernele moi, ea întunecată, posomorâtă, toată înfloritoare, cu un spaniel regal[1] în poală, o umbrelă albă legănându-se deasupra capului ei, și un bătrân pe nume Steyne lungit lângă ea, cu obrazul livid și ochi înspăimântători.

Ura, mânia, dorința îi făcură de data asta să se lumineze și, totuși, nu păreau că oferă lumină, ci mai degrabă păreau plictisiți să se uite spre o lume din care aproape toată plăcerea și cele mai alese frumuseți păliseră pentru bătrânul ticălos căruia-i trecuse vremea.

[1] Rasă de câine.

— Domnia Sa nu şi-a revenit niciodată după şocul din seara cu pricina, şopti domnul Fiche doamnei Crawley când trăsura zbură pe lângă ei, iar femeia aruncă o privire afară din spatele perdelelor ce-o ascundeau.

„Asta e oricum o consolare", gândi Becky.

Fie că lordul într-adevăr avea intenţii criminale asupra lui Becky, aşa cum spusese domnul Fiche (de la moartea stăpânului său, el s-a întors în ţara natală, unde trăieşte respectat de toată lumea şi şi-a cumpărat de la prinţ titlul de baron Ficci), iar omul bun la toate se împotrivise a avea ceva de-a face cu această crimă, fie că pur şi simplu ordonase ca doamna Crawley să fie speriată pentru a pleca din oraşul unde Domnia Sa voia să-şi petreacă iarna, unde vederea ei ar fi fost o privelişte cum nu se poate mai dezagreabilă pentru nobil, este o chestiune care n-a fost elucidată niciodată. Dar ameninţarea şi-a făcut efectul asupra femeii, care nu mai încercă să intervină în viaţa vechiului ei protector.

Toată lumea ştiu despre sfârşitul melancolic al nobilului, care s-a petrecut la Napoli, la două luni după Revoluţia franceză din 1830, când onorabilul George Gustavus – marchiz de Steyne, conte de Gaunt şi al castelului Gaunt în anuarul nobililor irlandezi, viceconte de Hallborough, baron de Pitchley şi Gillsby, cavaler al Marelui Ordin al Jartierei, al Ordinului Lâna de Aur din Spania, al Ordinului Sf. Nicolas din Rusia, al Ordinului Semilunei din Turcia, prim-lord al Cabinetului Pulberăriei şi gentilom al Palatului, colonel în regimentul de soldaţi din Gaunt sau al prinţului regent, mandatar al Muzeului Marii Britanii, membru senior în frăţia Trinity House, guvernator al Preoţilor Albi şi doctor în Drept – muri după o serie de atacuri nervoase cauzate (din câte spuseseră ziarele) de un şoc la aflarea veştii despre căderea vechii monarhii franceze. Într-un săptămânal apăru un epitaf elocvent, în care se descriau virtuţile, măreţia, talentele şi faptele lui bune. Sensibilitatea şi ataşamentul lui faţă de ilustra Casă de Bourbon[1], cu care pretindea că are legături prin alianţă, erau atât de strânse încât nu a putut înfrunta

[1] Importantă casă regală europeană şi actuala casă regală în Spania şi în ducatul Luxemburg. Primii regi Bourbon au condus Navara şi Franţa în secolul al XVI-lea.

nenorocirile augustelor sale rubedenii. Trupul i-a fost îngropat la Napoli, iar inima – acea inimă care întotdeauna bătuse cu cele mai generoase și mai nobile sentimente – fu adusă înapoi la Castelul Gaunt într-o urnă de argint.

— Cu el, artele frumoase au pierdut un protector de seamă, spuse domnul Wagg, societatea – una dintre cele mai nepreţuite podoabe, iar Anglia – unul dintre cei mai măreți patrioți și oameni de stat...

S-a discutat mult pe seama testamentului său, madame de Belladonna încercând să pună mâna cu forța pe renumita bijuterie cu diamant „ochiul evreului", pe care lordul o purtase întotdeauna pe arătător și despre care se spunea că îl luase de pe degetul lui după moartea sa. Însă prietenul și amicul său de încredere, domnul Fiche, dovedi că inelul fusese oferit doamnei cu două zile înainte de moartea marchizului, la fel și bancnotele, bijuteriile, acțiunile din Napoli și Franța aflate în biroul lordului și cerute de moștenitorii lui de la acea năpăstuită femeie.

65
Afaceri şi plăceri

A o zi după întâlnirea de la masa de joc, Jos se gătì neobişnuit de atent şi de splendid, fără a considera necesar să spună cuiva despre întâmplările din noaptea precedentă şi nici să invite membrii familiei la plimbare, şi astfel ieşi din casă la o oră matinală, după care fu văzut punând întrebări la uşa „hotelului Elephant". Având în vedere zilele de sărbătoare, hotelul era plin, mesele din stradă fiind deja aglomerate cu oameni care fumau şi beau bere tradiţională, barurile fiind înceţoşate de fum de ţigară. Iar domnul Jos, cu stilul lui pompos şi germana lui stâlcită, întrebă despre persoana pe care o căuta şi fu ghidat spre etajul cel mai de sus al casei. La primul cat locuiau nişte vânzători ambulanţi şi tot acolo îşi expuneau bijuteriile şi ţesăturile; la al doilea, camerele erau ocupate de statul major al grupului de jucători; al treilea era închiriat de renumita trupă de jongleri din Boemia; şi tot aşa, până la cămăruţele din mansardă, printre studenţi, vagabonzi, mici comercianţi şi oameni de la ţară veniţi pentru ceremonii. Acolo găsise Becky adăpost – un mic refugiu mai mizerabil cum nicio altă pasăre nu mai pomenise.

Lui Becky îi plăcea viaţa asta. Se simţea acasă cu toată lumea de-acolo – negustori ambulanţi, patroni de bordeluri, circari, studenţi şi alţii la fel. Avea o natură sălbatică, nestatornică, moştenită de la părinţii ei, ambii boemi prin gusturi şi împrejurări. Dacă nu avea prin preajmă un lord, Becky

discuta şi cu valetul lui cu cea mai mare plăcere. Zgomotul, agitaţia, băutura, fumul de ţigară, pălăvrăgeala negustorilor evrei, stilul solemn şi vanitos al bieţilor circari, vorbele vulgare ale celor de la masa de joc, cântecele şi mersul împleticit al studenţilor, tumultul şi vâlva generală ale acelui loc îi făceau plăcere şi o încântau pe femeie când soarta îi era potrivnică şi când nu avea cu ce să-şi plătească cheltuielile. Cât de mult îi plăcea acum înghesuiala, când avea buzunarele pline de banii pe care-i câştigase pentru ea Georgy cu o seară înainte! Când Jos urcă ultimele scări scârţâitoare, gâfâind şi fără cuvinte, începu să-şi şteargă faţa, apoi se uită după camera cu numărul 92, unde fusese îndrumat s-o caute pe persoana în cauză. Uşa de la camera opusă, numărul 90, era deschisă şi se vedea acolo un student cu cizme milităreşti, în halat, care fuma o pipă lungă, în vreme ce un altul, blond şi cu o haină de blană, elegantă şi foarte murdară, stătea în genunchi lângă uşa de la numărul 92, urlând prin gaura cheii spre persoana dinăuntru.

— Pleacă!, strigă o voce bine cunoscută care-l făcu pe Jos să se cutremure. Aştept pe cineva; pe bunicul meu. Nu trebuie să te vadă acolo.

— Îngerul meu, strigă cel care îngenunchease – studentul cu bucle castanii şi un inel mare pe deget – ai milă de noi. Acceptă o întâlnire. Cinează cu mine şi cu Fritz la hanul din parc. O să luăm fazan fript şi vin, budincă şi vin franţuzesc. O să murim dacă nu.

— Sigur că da, spuse cel de pe pat.

Jos auzi acestea, dar nu înţelese, pentru simplul motiv că niciodată nu studiase limba cu pricina.

— Newmero kattervang dooze, *si vous plait*[1]!, spuse Jos solemn, când reuşi să-şi recapete glasul.

— Quater fang tooce!, spuse, şi studentul sări în sus şi ţâşni în camera lui, unde încuie uşa şi de unde Jos îl auzi râzând cu colegul său de pe pat.

Nobilul bengalez rămase aşa, puţin buimăcit de scena de dinainte, iar uşa de la 92 se deschise şi capul micuţ al lui Becky apăru afară, cu o expresie iritată şi dispreţuitoare. Se lumină când îl văzu pe Jos.

[1] Numărul nouăzeci şi doi, vă rog (fr. greşită).

— A, tu erai, spuse ieşind. Cât te-am aşteptat! Stai! Nu încă, o să intri imediat.

Apoi aranjă un vas roşu, o sticlă de coniac şi o farfurie cu pateuri pe pat, îşi pieptănă puţin părul şi, într-un final, îl lăsă pe musafir să intre.

Purta un domino trandafiriu, puţin spălăcit şi murdar ici-colo de urme de pudră, dar braţele îi străluceau de sub mânecile largi, foarte albe şi frumoase, şi legat la mijloc, încât să nu o pună pe făptura firavă care-l purta într-o lumină proastă. Îl conduse pe Jos în odaia de la mansardă.

— Intră, spuse, intră şi hai să vorbim. Stai pe scaun, şi-l strânse uşor de mână râzând.

Ea se puse pe pat – nu pe sticlă sau farfurie, normal că nu; poate numai Jos s-ar fi aşezat pe ele, dacă ar fi ales să se pună acolo. Deci se aşeză şi începu să vorbească.

— Ce puţin te-ai schimbat, spuse ea privindu-l candidă. Te-aş fi recunoscut oriunde. Ce reconfortant este să vezi printre străini chipul cinstit al unui vechi prieten!

Drept este că chipul cinstit al vechiului prieten numai luminos şi cinstit nu era în acel moment, ci din contră, era foarte uluit şi dezorientat. Jos scrută odaia în care-şi găsise vechea pasiune. O rochie de-a ei atârna deasupra patului, o alta pe uşă; boneta ei acoperea jumătate din oglinda pe care, de asemenea, erau agăţate cea mai frumoasă pereche de ghete aurii. Pe măsuţa de lângă pat era un roman franţuzesc, cu o lumânare, dar nu de ceară. Becky se gândise să o arunce şi pe asta sub pat, dar se mulţumise să o înfăşoare în hârtia cu care o stinsese când se culcase.

— Te-aş fi recunoscut oriunde, repetă. O femeie nu uită niciodată anumite lucruri. Şi ai fost primul bărbat care... mi-a atras vreodată privirile.

— Chiar aşa?, spuse Jos. Nu mai spune, pe legea mea.

Când am venit cu sora ta de la Chiswick, eram nu mai mult de-o copilă, zise Becky. Cum mai e, draga de ea? Soţul ei a fost un ticălos, bineînţeles că biata de ea era geloasă pe mine. De parcă mie-mi păsa de el, să fim serioşi! Când aveam pe cineva... dar nu, să nu discutăm despre vremuri apuse, şi-şi trecu batista cu dantela ruptă pe la ochi. Nu-i aşa că e ciudat să găseşti o femeie care a trăit într-un alt fel

de lume într-un asemenea loc? Am avut atâtea nenorociri și necazuri, Joseph Sedley; am îndurat atâtea încât câteodată simt că-nnebunesc. Nu mă pot statornici, umblu de colo-colo fără liniște și nefericită. Toți prietenii m-au trădat – toți. Nu există om cinstit pe lume. Am fost cea mai loială soție care s-a văzut vreodată, deși m-am căsătorit din interes, pentru că altcineva... nu mai contează. Am fost cinstită, iar el m-a călcat în picioare și m-a părăsit. Am fost o mamă iubitoare. Am avut un singur copil – o scumpete, o speranță, o bucurie, pe care am strâns-o la piept cu dragostea unei mame, un copil care era viața mea întreagă, ruga mea, binecuvântarea mea și ei... ei l-au smuls de lângă mine, și-și duse mâna la inimă cu un gest de disperare, îngropându-și o clipă fața în perne.

Sticla de coniac se scutură pe pat, lângă farfuria cu pateuri reci. Fără îndoială că erau mișcate de demonstrația de disperare. Max și Fritz stăteau la ușă, ascultând uluiți suspinele și lamentațiile doamnei Becky. Jos însuși era destul de speriat și emoționat să-și vadă vechea pasiune într-un asemenea hal. Apoi, ea începu să-și spună povestea – o poveste atât de clară, de simplă și de nevinovată încât, ascultând-o, devenea tot mai evident că, dacă vreodată existase vreun înger înveșmântat în alb, scăpat din rai și supus infernalelor viclenii și josnicii de pe pământ, această făptură imaculată, această martiră neprihănită era cea din fața lui, de pe pat, de lângă sticla de coniac.

Purtară o discuție lungă, amicală și intimă, pe parcursul căreia Jos Sedley înțelese într-un fel sau altul (fără a se speria sau a se simți ofensat) că inima lui Becky palpitase pentru prima oară datorită prezenței lui încântătoare, că George Osborne îi făcuse avansuri în mod nedrept, de unde și gelozia Ameliei și micile lor certuri, dar și că Becky nu-l încurajase niciodată pe nefericitul soldat și că nu încetase niciodată să se gândească la Jos încă din prima zi în care-l văzuse, cu toate că datoria ei de femeie măritată fusese – desigur – mai presus de toate, datorie de care se ținuse întotdeauna și pe care avea s-o respecte până la moarte sau până când proverbiala climă nenorocită cu care se confrunta colonelul Crawley avea s-o elibereze de jugul pe care i-l impusese în mod odios cruzimea lui.

Jos o părăsi apoi, convins să Becky era cea mai virtuoasă, precum şi cea mai fascinantă femeie, frământând în mintea lui tot felul de planuri de caritate pentru bunăstarea ei. Trebuia să se sfârşească cu persecuţiile ei, şi ea să se întoarcă în societatea pentru care era o podoabă. Avea să vadă numaidecât ce era de făcut. Ea trebuia să plece de-acolo şi să-şi găsească un loc liniştit unde să stea. Amelia trebuia să vină la ea şi să se împrietenească. El avea să aranjeze toate astea şi să se consulte cu maiorul. Becky vărsă lacrimi de recunoştinţă la despărţire şi apăsă mâna lui cu-a ei când galantul grăsan se aplecă să i-o sărute. Apoi, Becky îi făcu o plecăciune şi-l conduse afară din odaia ei de la mansardă, de parcă îl conducea afară dintr-un palat în care ea era stăpână. Iar după ce grăsunul dispăru jos, Max şi Fritz ieşiră din văgăuna lor, cu pipele în gură, iar ea-i amuză imitându-l pe Jos, în timp ce molfăia pateurile reci, dând pe gât câteva pahare din băutura ei preferată, coniac îndoit.

Jos se duse solemn acasă la Dobbin şi-i împărtăşi acestuia emoţionanta poveste pe care tocmai o aflase, fără însă a menţiona scenele de la masa de joc din seara precedentă. Iar cei doi îşi puseră mintea la contribuţie pentru a se face cât mai utili doamnei Becky, în timp ce ea-şi termina, liniştită, *un déjeuner à la fourchette*[1].

Cum de ajunsese în acel oraş mic? Cum de nu avea prieteni şi rătăcea de una singură? Băieţii învaţă la şcoală că e foarte uşor de coborât de pe înălţimile muntelui Avernus[2]. Să trecem peste panta descendentă din viaţa ei. Situaţia ei nu era cu nimic mai prejos de cum fusese în zilele ei prospere – ci doar puţin mai nenorocoasă.

În ceea ce-o priveşte pe doamna Amelia, ea era o femeie atât de delicată şi de naivă, încât, ori de câte ori auzea de nefericirea cuiva, se topea de durerea celui în suferinţă. Şi cum ea însăşi nu gândise sau făcuse niciodată ceva nepotrivit în viaţa ei, nu nutrea acea viclenie prin care se remarcă unii critici mult mai în temă. Dacă putea să copleşească pe toată lumea din preajma ei cu atenţii şi complimente, dacă-şi cerea scuze faţă de toţi servitorii pentru că-i chemase, dacă-şi cerea

[1] Gustare frugală (fr.).
[2] Munte vulcanic din apropiere de Napoli.

scuze în fața unui vânzător care-i arăta o bucată de mătase, sau dacă făcea o plecăciune unui măturător de pe stradă lăudând curățenia porțiunii lui de stradă – și era capabilă de toate aceste naivități –, vestea că o veche cunoștință de-a ei avea necazuri cu siguranță c-avea să-i înmoaie inima. Nu voia s-audă că cineva merita să fie nefericit. O lume condusă de regulile ei n-ar fi tocmai cel mai sigur loc în care s-ar putea trăi, dar nu sunt multe femei, cel puțin dintre cele care conduc, care să-i semene. Cred că una ca ea ar fi scos în afara legii toate spânzurătorile, pedepsele, cătușele, biciuirile, sărăcia, boala, foametea fiind o natură atât de slabă, încât, trebuie să mărturisim, ar fi iertat până și pedeapsa capitală.

Când maiorul află de la Jos despre aventura emoționantă ce i se adusese la cunoștință, trebuie să spunem că nu se arătă nici pe departe la fel de interesat pe cât fusese bengalezul. Dimpotrivă, curiozitatea lui cunoscu exact opusul încântării. Rosti un cuvânt urât referindu-se la situația nefericită a unei femei aflate în necaz, spunând:

— Vicleana de ea, a apărut din nou?

Niciodată nu o agrease câtuși de puțin, ci o considerase o mincinoasă încă din prima clipă când ochii ei verzi îl priviseră și ea-și întorsese fața de la el.

— Diavolița aia mică aduce nenorocire oriunde se duce, spuse maiorul brutal. Cine știe ce viață a mai distrus. Și ce treabă are ea în țări străine de una singură? Nu-mi spune despre cei care-o vânează sau care-i sunt dușmani; o femeie cinstită are numai prieteni și nu se rupe niciodată de familia ei. De ce și-a părăsit soțul? O fi fost el un mișel și un ticălos, cum a spus – așa era el. Îmi amintesc de omul ăsta care era ca o ciumă și de felul în care-l înșela și-l jecmănea pe George la cărți. N-a fost oare scandal cu despărțirea lor? Cred c-am auzit ceva, se aprinse maiorul Dobbin, căruia nu-i păsa prea mult de bârfe și pe care Jos încerca să-l convingă de faptul că Becky era negreșit cea mai nefericită și mai virtuoasă dintre femei. Mă rog; hai s-o întrebăm pe doamna George, spuse diplomat maiorul. Hai să discutăm cu ea. Presupun că recunoști că are o judecată corectă și știe ce e bine în astfel de situații.

— Emmy e bună, spuse Jos, care, întâmplător, nu era tocmai îndrăgostit de sora lui.

— Bună? Pentru Dumnezeu, e cea mai corectă femeie pe care am văzut-o în viaţa mea, sări maiorul. Zic să mergem pe loc să o întrebăm dacă femeia aia merită să primească vizite – şi o să fiu mulţumit de verdictul ei.

Doar că afurisitul de maior era sigur că avea situaţia la mâna lui. Îşi amintea că odată Emmy fusese geloasă până la sălbăticie, şi asta pe bună dreptate, din cauza Rebeccăi, că nu pomenea niciodată numele ei fără să se cutremure de groază. O femeie geloasă nu uită niciodată, îşi zise Dobbin. Şi astfel cei doi trecură strada spre casa doamnei George, unde ea se delecta frumos cu o lecţie de muzică împreună cu madame Strumpff.

Când doamna plecă, Jos deschise subiectul, ca de obicei în cuvinte pompoase.

— Amelia, draga mea, tocmai ce-am trecut prin cea mai extraordinară... da, pe legea mea... cea mai extraordinară întâmplare. O veche prietenă, chiar aşa, o cunoştinţă foarte veche de-a noastră, de demult chiar, tocmai ce-a ajuns aici. Şi aş vrea s-o vezi.

— Da? Cine? Maior Dobbin, te rog să nu-mi rupi foarfecele, se adresă ea maiorului, care învârtea pe degete lănţişorul obiectului, cu care de regulă acesta stătea atârnat de mijlocul femeii, punându-şi prin asta în mare primejdie şi ochii.

— O femeie care mie-mi displace profund, spuse maiorul mişeleşte, şi pe care tu nu ai de ce să o placi.

— E Rebecca. Sunt sigură că e Rebecca, spuse Amelia roşind şi foarte tulburată.

— Da, întotdeauna ai dreptate, răspunse Dobbin.

Bruxelles, Waterloo, vremurile de demult, durerile, suferinţele, amintirile – toate reveniră în sufletul cald al Ameliei, tulburându-l.

— Nu vreau s-o văd. N-aş putea.

— Ţi-am spus, zise Dobbin spre Jos.

— E foarte nefericită şi.... Nici nu ştii ce nefericită e, se grăbi Jos. E foarte săracă, n-are pe nimeni şi a fost bolnavă, foarte bolnavă, iar ticălosul de bărbatu-său a părăsit-o.

— Ah!, spuse Amelia.

— N-are pe nimeni pe lume, continuă Jos, nu fără pricepere, şi zicea că probabil ar putea apela la încrederea ta. E

atât de nefericită. Aproape c-a înnebunit de durere. Povestea ei chiar m-a emoționat... pe cuvântul meu că da! Niciodată o făptură atât de angelică n-a îndurat mai multe, aș putea spune. Familia a fost cât se poate de crudă față de ea.

— Săraca!, spuse Amelia.

— Și zice că, dacă nu-și poate face o prietenă, crede că moare, continuă Jos cu glas tremurat. Știi c-a încercat să se sinucidă, Doamne iartă-mă! Are laudanum cu ea, i-am văzut sticla în cameră – o cameră mizerabilă, într-o casă de mâna a treia, la hanul Elephant, la mansardă. Am fost acolo.

Ceea ce nu păru s-o impresioneze pe Emmy. Ba chiar zâmbi ușor. Poate și-l imagina pe Jos gâfâind pe scări.

— E parcă o altă persoană din cauza durerii, reluă el. E înspăimântător să auzi agonia prin care a trecut femeia asta. Are un băiat de aceeași vârstă ca și Georgy.

— Da, da, cred că-mi amintesc, remarcă Emmy. Și?

— E cel mai frumos copil pe care l-am văzut vreodată, spuse Jos, care era foarte gras și ușor de impresionat de povestea lui Becky. Un înger care-și adora mama. Nenorociții l-au smuls în hohote din brațele ei și nu i-au mai dat voie să-l vadă.

— Joseph, dragule, sări Emmy în sus imediat, haide să mergem chiar acum s-o vedem.

Și fugi în camera alăturată, își legă foarte agitată boneta, ieși cu șalul pe braț și-i spuse lui Dobbin să-i urmeze.

El se duse la ea și-i aranjă șalul – unul alb de cașmir, dăruit chiar de maior, din India. Maiorul realiză că n-avea ce face decât să se supună, iar ea-și încolăci mâna pe brațul lui și porniră.

— E la numărul 92, sunt patru rânduri de trepte, îi informă Jos, probabil nu foarte doritor să mai urce încă o dată.

Cu toate astea se așeză la fereastra salonului său, care dă deasupra locului unde se afla hanul, și de-acolo îi văzu pe ceilalți doi trecând prin piață.

Se prea poate ca și Becky să-i fi văzut de la fereastra mansardei sale, pentru că era cu cei doi studenți, bârfind și distrându-se. Glumeau pe seama apariției „bunicului" lui Becky – a cărui sosire și plecare ei o văzuseră, – dar ea găsi timp pentru a-i da afară din cameră și a curăța înainte ca patronul hanului Elephant, care știa că doamna Osborne are

mare trecere la luminata Curte, şi o respecta în consecinţă, să o conducă pe aceasta spre mansardă, îmbiindu-i pe doamnă şi pe maior după ce terminară de urcat.

— Scumpă doamnă!, ciocăni patronul la uşa lui Becky, pe care cu o zi înainte o numise „madame" şi faţă de care nu era deloc curtenitor.

— Cine e?, scoase Becky capul şi lăsă să-i scape un scurt ţipăt.

În faţa ei era Emmy, tremurând toată, şi Dobbin, maiorul cel înalt, sprijinit în baston.

El rămase nemişcat, urmărind totul foarte curios, dar Emmy sări înainte cu braţele deschise spre Rebecca, pe care o iertă în acea clipă, şi-o îmbrăţişă şi-o sărută din tot sufletul. Ah, biată femeie nenorocită, când au mai cunoscut buzele tale un sărut mai pur de-atât?

66
Amantium Irae[1]

Sentimente de sinceritate şi bunătate ca acele ale Ameliei ar fi putut atinge până şi o făptură împietrită şi o impostoare precum Becky. Acesta din urmă răsplăti atenţiile şi cuvintele blânde ale lui Emmy cu ceva ce aducea a recunoştinţă, şi o emoţie care, dacă nu dură prea mult, măcar păru sinceră preţ de o secundă. Ideea ei cu copilul care-i fusese „smuls de lângă ea" fusese o lovitură reuşită. Şi prin acea nenorocire tulburătoare, Becky reuşi să-şi recâştige prietena, şi acesta fu şi unul dintre primele subiecte despre care modesta Emmy începu să discute cu vechea ei cunoştinţă.

— Deci ţi-au luat copilul de lângă tine?, se plânse modesta făptură. Ah, Rebecca, scumpa mea, cât suferi, ştiu cum e să pierzi un băiat şi cum e să simţi durere şi pentru alţii care au pierdut unul – dar mă rog cerului ca al tău să-ţi fie readus, aşa cum Providenţa milostivă mi l-a adus şi mie.

— Copilul, copilul meu? A, da, ce groaznică mi-a fost agonia, întări Becky, nu fără o mică tresărire a conştiinţei.

Dintr-odată realiză că va trebui să înceapă să mintă ca răspuns la atâta încredere şi simplitate. Dar ăsta e nenorocul de a începe o astfel de viaţă falsă. Când o minciună ia amploare, trebuie să spui o alta ca să o susţină, şi inevitabil mulţimea

[1] Cearta îndrăgostiţilor (lat.).

minciunilor se amplifică, iar pericolul de-a fi descoperit creşte pe zi ce trece.

— Agonia mea, continuă Becky, a fost îngrozitoare (sper să nu se aşeze pe sticlă) atunci când mi l-au luat. Am crezut c-o să mor, dar, din fericire, am făcut o congestie cerebrală în timpul căreia doctorul m-a abandonat.... dar mi-am revenit, şi... iată-mă, săracă şi lipsită de prieteni.

— Câţi ani are?

— Unsprezece.

— Unsprezece!, sări cealaltă. Dar s-a născut în acelaşi an ca Georgy, care are....

— Ştiu, ştiu, sări Becky, care, de fapt, uitase ce vârstă avea Rawdon. Durerea m-a făcut să uit multe lucruri, dragă Amelia. M-am schimbat foarte mult: câteodată sunt parcă nebună. Avea unsprezece când mi l-au luat. Fie-i binecuvântat chipul, nu l-am mai văzut de-atunci.

— Era blond sau brunet?, continuă în mod absurd Emmy. Arată-mi părul lui.

— Nu, râse cealaltă de naivitatea prietenei sale. Altă dată, scumpa mea... după ce sosesc cuferele mele de la Leipzig, de unde am venit. Şi-o să-ţi arăt şi un desen făcut de el...

— Biata de tine, Becky!, spuse Emmy. Cât de recunoscătoare, ca niciodată, ar trebui să fiu....

Deşi mă îndoiesc dacă acea manevră de milostenie pe care soţiile noastre ne-o inoculau în tinereţe, şi anume aceea de a fi recunoscători pentru că suntem mai înstăriţi decât alţii, e tocmai o practică ortodoxă. Şi-apoi, Emmy începu, ca de obicei, să se gândească la faptul că fiul ei era cel mai frumos, cel mai bun şi cel mai deştept dintre toţi.

— Hai să-l vezi pe Georgy al meu, fură cele mai bune cuvinte găsite de Emmy pentru a o consola pe Becky.

Era singurul lucru ce-o putea linişti.

Şi astfel, cele două femei continuară să vorbească mai bine de-o oră, timp în care Becky avu ocazia de a-i spune prietenei sale o versiune completă a poveştii ei, relatându-i cum căsnicia cu Rawdon Crawley fusese dintotdeauna primită de familie cu infinită ostilitate; cum cumnata ei (o femeie vicleană) înveninase mintea soţului împotriva ei, cum acesta din urmă îşi închipuise nişte legături îngrozitoare care-l făcuseră să se

îndepărteze de ea; cum ea îndurase tot ce se putea îndura – sărăcie, ignoranță, răceala celui pe care-l iubise mai mult – și totul de dragul copilului; cum, în fine, fusese nevoită, într-un avânt de furie, să ceară despărțirea de soțul ei, atunci când nenorocitul nici nu se sinchisi să se gândească la faptul că ea-și sacrificase numele pentru ca el să avanseze datorită unui om mare și puternic, într-adevăr lipsit de scrupule – și anume chiar marchizul de Steyne, monstru odios ce era!

Becky redă această parte din povestea ei în cel mai delicat stil feminin, cu aerul unei femei virtuoase și cum nu se poate mai indignate. Nevoită să plece de sub acoperișul soțului ei, insultată fiind, lașul încercase să se răzbune luând copilul de lângă ea, și astfel Becky spuse că ajunsese să rătăcească – sărăcită și nenorocită, lipsită de protecție, de prieteni.

Emmy ascultă povestea care luă ceva timp pentru a fi relatată, după cum bine-și închipuie cei care o cunosc. Se cutremură de indignare când auzi despre mizerabilul de Rawdon și despre Steyne cel lipsit de scrupule. Ochii ei exprimară admirația ori de câte ori Becky descria persecuțiile rubedeniilor ei aristocrate și îndepărtarea soțului ei (Becky nu-l ponegri în totalitate, ci mai degrabă vorbi despre el cu tristețe, nu cu mânie. Îl iubise prea mult, și oare nu era el tatăl copilului său?). Iar în ceea ce privește scena separării de copil, în timp ce Becky o povestea, Emmy se ascunse în spatele batistei, încât mica făptură care poza într-un rol de tragedie trebuie să fi fost încântată să observe efectul pe care reprezentația ei îl produse asupra publicului.

În timp ce doamnele conversau, cel care-o acompaniase pe Amelia, maiorul (care, desigur, nu dorise să întrerupă discuția lor, și care era prea obosit să se plimbe de-a lungul și de-a latul podelei scârțâitoare și să atingă cu marginea pălăriei tavanul de deasupra) coborî la parter, în sala mare, frecventată de-atâția clienți fideli ai hanului Elephant, acolo unde duceau scările.

Camera era întotdeauna plină de fum și spălată din belșug cu bere pe jos.

Pe o masă murdară se vedeau mai multe sfeșnice de alamă cu lumânări de seu pentru cei care stăteau acolo și ale căror chei atârnau deasupra lumânărilor; Emmy trecuse mai

devreme repede prin această încăpere, înțesată de tot felul de oameni – vânzători de mănuşi din Tirol, negustori de haine de pe Dunăre, toți cu pachetele lor, studenți îmbuibându-se cu pâine cu unt şi carne, pierde-vară care jucau cărți sau domino pe mesele soioase şi pătate cu bere, circari care se răcoreau în pauzele de reprezentații – într-un cuvânt, toată floarea cea vestită a unui han german pe timp de sărbătoare. Ospătarul îi aduse maiorului o halbă de bere, ca fapt divers, iar acesta scoase un trabuc şi se delectă cu această plăcere letală şi cu un ziar până când însoțitoarea lui avea să vină să-l cheme.

După un timp coborâră Max şi Fritz, cu căciulile pe-o ureche, cu pinteni zornăitori, cu pipele încrustate cu blazoane şi împodobite cu franjuri.

Îşi atârnară cheia de la numărul 90 în cui şi cerură mâncare şi bere. Cei doi se aşezară lângă maior şi începură să discute despre lucruri la care acesta din urmă nu se putu abține să nu tragă cu urechea. În principal era vorba despre „Fuchs" şi „Philister" şi despre dueluri şi partide de băute la Universitatea Schoppenhausen din vecinătate, de pe băncile căreia ei tocmai ajunseseră la Eilwagen, aparent împreună cu Becky, tocmai pentru a fi prezenți la sărbătoarea ceremoniei din Pumpernickel.

— Micuța englezoaică pare să fie *en bays de gonnoisance*[1], spuse Max, care ştia franceză, spre colegul lui Fritz. După ce-a plecat grasul ăla de bunicu-său, a venit la ea o compatrioată simpatică. Le-am auzit ciripind şi smiorcăindu-se în cameră.

— Trebuie să luăm bilete pentru concert, spuse Fritz. Ai bani, Max?

— La naiba, spuse celălalt, concertul e *in nubibus*[2]. Hans spune că a dat unul şi la Leipzig şi Burschen a luat bilete multe. Dar nu a cântat. Ieri în trăsură zicea că cea care cântă la pian s-a îmbolnăvit. Nu poate cânta, zic eu. Are o voce de parcă sparge oale, sugativă de bere ce eşti!

— O fi aşa. Am auzit-o când încerca la fereastră. O baladă engleză, îi zice „Trandafirul din balcon".

[1] În temă (fr. incorectă).
[2] Incert (lat.).

— *Saufen* și *singen*[1] nu se împacă, observă Fritz cu nasul înroșit, el însuși preferând primul mod de distracție, evident.

— Nu, să nu iei bilete, aseară a câștigat bani la cărți, am văzut-o: l-a făcut pe un băiețel englez să joace pentru ea. Cheltuim banii acolo, sau la teatru, sau o servim cu vin franțuzesc și coniac la Aurelus Garden; dar nu luăm bilete. Ce zici? Înc-o halbă?

După care, și unul, și celălalt, după ce-și înecară mustățile în grețoasa băutură, și le răsuciră și o luară în mers legănat spre târg.

Maiorul, care văzuse cheia de la numărul 90 când aceștia o puseseră în cui și care auzise conversația celor doi afurisiți studenți, nu întârzie să înțeleagă faptul că discutau despre Becky. „Mica diavoliță a revenit la vicleșugurile ei", gândi și zâmbi amintindu-și de vechile vremuri când el asistase la flirturile ei disperate față de Jos și finalul ridicol al acelei povești. El și George se amuzaseră de multe ori mai apoi pe seama întâmplării cu pricina, până la câteva săptămâni după căsătoria lui George, când și acesta din urmă fusese prins în mrejele lui Circe și formase cu ea o înțelegere pe care bineînțeles că și camaradul său o bănuia, dar prefera s-o ignore. William era prea deranjat sau jenat ca să încerce să pătrundă acel mister dizgrațios, deși, odată și, evident, cu remușcări, George făcuse aluzie la el. Și anume în dimineața bătăliei de la Waterloo, pe când tinerii stăteau împreună în fața soldaților, în ploaie, scrutând șirurile negre de soldați francezi care străjuiau coamele dealurilor din fața lor.

— Mă bucur că am plecat cu regimentul. Dacă eu mor, sper ca Emmy să nu afle niciodată de treaba asta. Îmi doresc cu disperare să nu mă fi băgat!

Iar William era satisfăcut și nu o dată o liniștise pe văduva lui George cu istorisirea că, după ce plecase de lângă ea și după evenimentele de la Quatre Bras din prima zi, Osborne îi vorbise grav și emoționat camaradului despre tatăl și soția sa. William insistase foarte mult asupra acestor amănunte și în discuția cu bătrânul Osborne, devenind astfel motivul

[1] Alcoolul și cântatul (germ.).

pentru care bătrânul se împăcase cu amintirea fiului chiar spre finalul vieţii. „Deci diavoliţa continuă cu intrigile ei", gândi William. „Cât aş vrea să fi fost la zeci de kilometri distanţă. Aduce ghinion oriunde merge", îşi mai spuse el. Şi tocmai pe când avea aceste premoniţii şi gânduri, cu capul în mâini şi cu ziarul din săptămâna ce trecuse sub nas, cineva îl bătu pe umăr cu o umbrelă şi el, ridicând capul, o văzu pe doamna Amelia.

Avea femeia aceasta un stil de a-l tiraniza pe maiorul Dobbin (pentru că cei mai slabi sunt cei care-i domină pe alţii), şi-i ordona, îl bătea pe umăr şi-l făcea să-i mănânce din palmă de parcă era un căţeluş. Şi, ca să zic aşa, lui îi plăcea să sară repede când ea spunea „Hopa sus, Dobbin!" şi să umble în urma ei cu poşetuţa ei în gură. Povestea asta n-ar fi avut niciun rost dacă cititorul nu şi-a dat seama că maiorul era un amorezat naiv.

— De ce nu m-ai aşteptat ca să mă aduci jos?, scutură ea uşor din cap, cu o plecăciune sarcastică.

— N-am putut să stau pe culoar, spuse el cu o privire amuzată şi vinovată.

Şi, fericit că-i poate da braţul şi că o poate scoate afară din acel oribil loc plin de fum, ar fi plecat fără ca măcar să ţină seama de ospătar, dacă băiatul n-ar fi fugit după el să-l oprească în pragul hanului şi să-i ceară banii pentru berea pe care nici n-o băuse.

Emmy râse, îl numi un om rău, care voia să fugă fără să plătească, şi făcu nişte glume pe seama situaţiei. Era bine-dispusă şi trecu prin piaţă foarte grăbită. Voia să-l vadă pe Jos numaidecât.

Maiorul râse de nerăbdarea Ameliei, pentru că, la drept vorbind, nu se întâmpla prea des să vrea să-şi vadă fratele „numaidecât". Îl găsiră pe omul în civil în salonul lui de la primul etaj; defilase în sus şi-n jos prin cameră, uitându-se în piaţă spre hanul Elephant de zeci de ori în ultima oră, cât timp Emmy fusese în camera prietenei, iar maiorul aştepta nerăbdător la mesele alunecoase de la parter, iar el stătuse la rândul lui ca pe ghimpi să o vadă pe doamna Osborne.

— Deci?, zise el.

— Biata de ea, cât a suferit!, spuse Emmy.

— Da, pe legea mea, răspunse Jos clătinând din cap, cu obrajii tremurându-i gelatinos.

— Poate să ia camera lui Payne, și ea se poate muta sus, continuă Emmy.

Payne era menajera gravă din Anglia care se și ocupa personal de doamna Osborne, căreia valetul, pentru că datoria o cerea, îi făcea curte, și pe care Georgy obișnuia să o „păcălească" teribil cu povești despre hoți germani și fantome. Femeia își petrecea majoritatea timpului mormăind, dând ordine pentru stăpâna ei și amenințând tot timpul cu dorința de a se reîntoarce în satul ei natal, Clapham.

— Poate să ia camera lui Payne, repetă Emmy.

— Doar nu vrei s-o aduci pe femeia aia aici, sări maiorul în picioare.

— Bineînțeles că da, spuse Amelia cum nu se poate mai natural. Nu te supăra, Dobbin, să nu-mi rupi mobila. Normal că o s-o aducem aici.

— Sigur că da, draga mea, zise și Jos.

— Biata de ea, după câte-a suferit, continuă Emmy. Oribilul ei protector s-a simțit lezat și-a fugit, soțul ei – afurisitul – a părăsit-o și-a luat copilul de lângă ea (și aici Emmy ridică pumnii strânși amenințător, încât maiorul rămase fermecat să vadă o femeie atât de îndrăzneață) – biata de ea, singură, nevoită să dea lecții de muzică pentru o pâine – cum să n-o aduc aici?

— Să dea lecții, doamnă George, se scandalizâ maiorul, numai n-o aduce în casă. Te implor.

Jos pufni.

— Dumneata, care ești întotdeauna bun și cald, cel puțin așa ai fost – mă mirâ, William, zise Amelia uluită. De ce, când cel mai bun moment ca s-o ajuți e atunci când e în necaz? Acum e timpul să o ajutăm. E cea mai veche prietenă pe care o am și să nu...

— Nu ți-a fost tot timpul prietenă, Amelia, spuse maiorul destul de enervat.

Aluzia fu prea mult pentru Emmy, care, uitându-se la maior cu niște ochi înflăcărați, răspunse:

— Să-ți fie rușine, maior Dobbin!

Iar după ce aruncă această primă lovitură, ieşi din cameră maiestuoasă ca niciodată, închizând scurt uşa în urma ei şi-a demnităţii ei răbufnite.

— Să facă el o aluzie ca asta, spuse după aceea. Ce crunt din partea lui să-mi amintească de aşa ceva, şi se uită la tabloul lui George, agăţat în acelaşi loc, cu portretul băiatului dedesubt. Ce crunt din partea lui. Dacă eu am iertat, de ce-a trebuit el să mai deschidă discuţia asta? Nu. Ştiu că din gura mea au ieşit vorbe ticăloase şi nefondate de gelozie, şi tu ai fost inocent... da, ai fost inocent, sfântul meu din ceruri!

Mărşălui în sus şi-n jos prin cameră, tremurând indignată. Se duse şi se aplecă asupra scrinului peste care atârna tabloul şi se uită îndelung la el. Ochii dinăuntru păreau că se uită la ea cu un reproş ce se adâncea pe măsură ce ea prelungea momentul. Cele dintâi amintiri ale acelei iubiri tinereşti, atât de dragi ei, îi reveniră în minte – rana care abia se cicatrizase şi care încă sângera, ah, cât de crunt! Nu putu înfrunta reproşurile soţului care se afla dinaintea ei. Nu se putea. Şi n-avea să se întâmple aşa ceva.

Bietul Dobbin, bietul William!

Acele cuvinte nenorocite destrămaseră munca de-atâţia ani – edificiul lung şi meticulos al unei existenţe marcate de dragoste şi constanţă, ridicate pe fundamente secrete şi tăinuite, înlăuntrul cărora sălăşluiau nenumărate lupte şi nebănuite sacrificii. Un singur cuvânt şi palatul de speranţe se nărui; un singur cuvânt şi gata! Pasărea ce toată viaţa încercase să o ademenească zburase!

Deşi William observă din privirea Ameliei că se iscase o mare nenorocire, continuă să-l implore pe Sedley, în cele mai animate cuvinte, să se ferească de Rebecca. Şi foarte serios, aproape ca un nebun, îi ordonă lui Jos să nu o primească. Îl imploră pe domnul Sedley măcar să cerceteze despre ea, îi spuse că auzise că era însoţită de nişte oameni care jucau şi oameni de joasă speţă, demonstrându-i cât rău făcuse ea pe vremuri, cum ea şi Crawley îl duseseră pe George la ruinare, cum ea se despărţise acum de soţul ei, după cum mărturisise, fără motive întemeiate. Şi ce companie periculoasă ar fi fost ea pentru sora lui, care nu cunoştea nimic despre mersul lumii! William îl imploră pe Jos atât cât reuşi şi cu mai multă

energie decât avea în mod normal un om liniștit ca el să o țină pe Rebecca departe de casa lor.

Dac-ar fi fost mai puțin violent sau mai iscusit, poate c-ar fi avut sorți de izbândă în rugămințile față de Jos. Însă acesta din urmă era destul de gelos pe aerele de superioritate pe care maiorul le afișa în mod constant față de el, și începu să aibă închipuiri (ba chiar își împărtăși opiniile domnului Kirsch, valetul, a cărui plată o făcuse maiorul Dobbin pe parcursul călătoriei, și care luă partea stăpânului său), și inițiie un discurs plin de vervă despre competența lui de a-și apăra onoarea, despre dorința ca nimeni să nu se amestece în afacerile și intențiile lui, și, în fine, se revoltă împotriva maiorului când discursul – unul destul de lung și de impetuos – fu întrerupt cum nu se poate mai natural de sosirea doamnei Becky, cu un hamal de la hanul Elephant, care se îngrijea de toate amărâtele ei bagaje.

Salută gazda cât se poate de respectuos și făcu un gest de ezitare înspre maior, dar îl salută și pe acesta amabilă, căci instinctul o asigură instantaneu că el îi era dușman și că vorbise de rău împotriva ei, iar agitația și discuțiile care se iscară odată cu venirea ei o făcură pe Amelia să iasă din cameră.

Emmy se duse și-și îmbrățișă călduros musafira, fără a-l băga în seamă pe maior, decât pentru a-i arunca o privire nervoasă – poate cea mai nedreaptă și plină de dispreț privire din ochii acestei femei de când se născuse ea. Dar avea motivele ei și era hotărâtă să fie iritată pe el. Iar Dobbin, indignat de nedreptatea ce i se făcea, și nu din cauza înfrângerii, plecă înclinându-se la fel de mândru precum musafira atunci când își luă rămas-bun de la el.

După plecarea lui, Emmy se dovedi cu atât mai vioaie și mai afectuoasă față de Rebecca, năvălind în camere, instalându-și prietena în odaia ei, frenetică și plină de fervoare, așa cum rar se mai dovedise a fi prietena noastră, liniștită altfel. Dar când e vorba de un act de nedreptate, mai ales asupra celor slabi, e bine ca acesta să se petreacă rapid, iar Emmy își zise că arăta îndeajunsă hotărâre și sentimentele potrivite pentru venerarea răposatului căpitan Osborne prin atitudinea ei de-acum.

Georgy veni la cină de la ceremoniile de-afară şi găsi patru tacâmuri, ca de obicei, însă unul dintre locuri era ocupat de o doamnă în locul maiorului Dobbin.

— Bună seara! Unde e Dob?, întrebă tânărul, natural ca de obicei.

— Maiorul cinează în oraş, spuse mama, şi-l trase pe băiat lângă ea şi-l sărută cu foc, îndepărtându-i părul de pe frunte, şi-l prezentă doamnei Crawley.

— El e băiatul meu, Rebecca, spuse doamna Osborne.

Becky îl privi de-a dreptul încântată şi-i apăsă palma cu multă candoare.

— Scumpul meu băiat!, zise. E ca...

Dar emoţiile o împiedicară să continue, iar Amelia înţelese, ca şi cum ar fi vorbit, că Becky se gândea la copilul ei. Cu toate astea, doamna Crawley se consolă în compania prietenei sale şi serviră o cină excelentă.

În timpul mesei, Becky avu ocazia să vorbească de mai multe ori, iar Georgy se uita şi o asculta. La desert, Emmy plecă să se îngrijească de treburi casnice; Jos stătea în fotoliul său moţăind cu un Galignani în mână. Georgy şi nou-venita stăteau aproape unul de celălalt; el se uitase la ea cu subînţeles de mai multe ori, pentru ca în cele din urmă să rupă tăcerea.

— Deci, zise Georgy.

— Deci ce?, râse Becky.

— Sunteţi doamna pe care am văzut-o în spatele măştii la Rouge et Noir.

— Sssst! Prostuţule, spuse Becky luându-i mâna şi sărutându-i-o. A fost şi unchiul tău acolo, iar mama nu trebuie să afle.

— A, nu, sub nicio formă, răspunse tânărul.

— Vezi, deja suntem prieteni foarte buni, se adresă Becky lui Emmy, care tocmai intra.

Şi trebuie să recunoaştem că doamna Osborne adusese în casa ei o companie cât se poate de raţională şi de amabilă.

William, deosebit de indignat, încă indiferent faţă de trădarea ce i se aducea, se plimbă ca un nebun prin oraş până ce ajunse la secretarul legaţiei, la Tapeworm, care-l invită la masă. În timpul discuţiilor, Dobbin profită de ocazie pentru

a-l întreba pe secretar dacă știe ceva despre o anume doamnă Rawdon Crawley, care pesemne făcuse ceva rumoare prin Londra, zicea el. Iar Tapeworm, care bineînțeles că știa toate bârfele din Londra și care, pe deasupra, era și rudă cu lady Gaunt, turnă la urechile maiorului o istorie uluitoare despre Becky și soțul ei, care-l lăsă fără cuvinte pe interlocutor, ocazie cu care furniză toate informațiile pentru această poveste, căci la aceeași masă a auzit-o și subsemnatul, cu ani în urmă. Tufto, Steyne familia Crawley și toate poveștile lor – necruțătorul diplomat trecu în revistă tot ce-avea legătură cu Becky și cu viața ei din trecut. Știa totul și-ncă ceva în plus – într-un cuvânt, îi făcu cele mai uluitoare dezvăluiri modestului maior. Când Dobbin menționă că doamna Osborne și domnul Sedley o luaseră în casa lor, Tapeworm izbucni într-un hohot de râs care-l șocă pe maior, și întrebă dacă nu mai bine ar fi dus-o la închisoare să primească și să hrănească în locul ei unul sau doi măturători de stradă din Pumpernickel, din aceia cu capetele rase și uniforme galbene, legați unul de celălalt, care să o facă pe tutorii drăcușorului de Georgy.

Informațiile îl surprinseră și-l oripilară pe maior destul de mult. Dimineață (adică înainte de întâlnirea cu Becky) se hotărâse ca Amelia să meargă la balul de la curte din acea seară. Acolo avea să găsească loc să-i spună toate acestea. Dobbin se duse acasă, îmbrăcă uniforma și veni la curte sperând s-o vadă pe doamna Osborne. Aceasta nu apăru. Când se întoarse acasă, luminile din casa Sedley erau stinse. Abia a doua zi dimineață reuși s-o vadă. Nu știu cât s-a odihnit cu acel oribil secret pe suflet.

La ora cea mai matinală, potrivită totuși pentru o vizită, se duse la casa alăturată cu un bilet, în care spunea că vrea să-i vorbească în mod special – primi răspuns că doamna Osborne se simțea foarte rău și că stătea în cameră.

Și ea stătuse trează toată noaptea. Se gândise la ceea ce-i tulburase mintea de-atâtea ori altădată. De zeci de ori când fusese pe punctul de a ceda, se reculegea din sacrificiile care i se păreau prea dificile pentru ea. Nu putea, în ciuda dragostei, loialității lui și-a recunoștinței, respectului și încrederii pe care ea i le datora. Ce rost au beneficiile, ce rost are loialitatea sau meritele? Un cârlionț din părul unei femei, un fir de

mustaţă pot întoarce roata împotriva lor într-o secundă. Toate astea nu contau pentru Emmy mai mult decât contau pentru alte femei. Încercase; voia ca toate să treacă; nu putuse, şi astfel, neîndurătoarea femeie găsi pretexte şi decise să se elibereze.

După-masă, când maiorul primi permisiunea a o vedea pe Amelia, în loc de salutul cordial şi afectuos cu care-l obişnuise de mult timp, maiorul primi o plecăciune şi o palmă înmănuşată pe care ea o retrase numaidecât. Şi Rebecca era în încăpere şi veni spre el cu un surâs şi o mână întinsă. Dobbin se retrase confuz.

— Vă cer scuze... doamnă, spuse, dar trebuie să vă zic că nu am venit în calitate de prieten.

— Ei! Naiba să le ia, nu veni cu dintr-astea!, se scandalizâ Jos nerăbdător să treacă peste scenă.

— Mă întreb ce-are de spus maiorul împotriva Rebeccăi?, zise Amelia cu glas scăzut, dar clar şi uşor tremurat, însă cu o privire foarte hotărâtă.

— Nu permit aşa ceva în casa mea, se interpuse din nou Jos. Am spus că n-o permit. Dobbin, te rog să încetezi.

Şi se uită în jurul lui, tremurând şi înroşindu-se, apoi pufni nervos şi o luă spre uşă.

— Scumpul meu prieten!, spuse Rebecca mieros ca un înger. Hai să ascultăm ce-are de spus maiorul Dobbin împotriva mea.

— N-am de gând, ţipă Jos piţigăiat, şi dispăru strângându-şi poalele halatului.

— Suntem doar noi două, zise Amelia. Acum puteţi vorbi.

— Atitudinea asta faţă de mine nu-ţi este caracteristică, Amelia, răspunse maiorul mândru, şi nu cred că mă fac vinovat de un comportament brutal faţă de femei. Datoria cu care am venit nu-mi face deloc plăcere.

— Te rog, maior Dobbin, să terminăm repede, zise ea din ce în ce mai ursuză.

Expresia de pe chipul lui Dobbin când o auzi vorbind atât de trufaş nu fu deloc una de încântare.

— Am venit să-ţi spun – şi dacă tot aţi rămas, doamnă Crawley, ei bine, în prezenţa dumneavoastră vreau s-o

spun neapărat – eu consider că nu ar trebui să deveniți parte din familia prietenilor mei. O doamnă despărțită de soțul ei, care călătorește sub alte nume, care frecventează mese de jocuri...

— Eram la o serată, sări Becky.

— ...nu e potrivită să fie doamna de companie a doamnei Osborne și a fiului ei, continuă Dobbin. Și-aș putea adăuga că sunt oameni care vă cunosc și care spun că vă cunosc faptele, despre care nici nu vreau să vorbesc în fața... doamnei Osborne.

— Calomnia dumitale, maior Dobbin, e una modestă și foarte convenabilă, spuse Rebecca. Aruncați asupra mea niște acuzații care, la urma urmei, nu sunt clare. Ce anume? Infidelitatea față de soțul meu? O neg și înfrunt pe oricine ca să dovedesc contrariul – vă înfrunt pe dumneavoastră. Onoarea mi-e nepătată, la fel ca onoarea celui mai mare dușman care mi-a dorit vreodată răul. Sau mă acuzați că sunt săracă, abandonată și nenorocită? Da, sunt vinovată de toate astea, și mi-am primit pedeapsa zi de zi. Emmy, vreau să plec. Am să mă prefac că nu ne-am întâlnit și că azi nu sunt cu nimic mai nenorocită decât am fost ieri. Am să presupun că noaptea s-a sfârșit și biata aventurieră și-a luat zborul. Nu-ți mai amintești cântecul ce-l cântam pe vremuri, în vremurile bune? De-atunci am tot rătăcit – o biată ființă abandonată, disprețuită pentru nenorocirea ei, insultată pentru că sunt singură. Lasă-mă să plec, șederea mea aici se interpune peste planurile acestui domn.

— Chiar așa este, doamnă, spuse maiorul. Dacă am vreo autoritate în casa asta...

— N-ai niciuna!, izbucni Amelia. Rebecca, rămâi. N-am de gând să te părăsesc din cauză că ai fost persecutată sau să te insult pentru că... maiorul Dobbin vrea s-o facă. Haide, draga mea.

Și cele două o luară spre ieșire.

William le deschise ușa; totuși, pe când ieșeau, luă mâna Ameliei într-a sa:

— Stai cu mine o clipă să discutăm?

— Vrea să-ți vorbească fără mine, spuse Becky, cu o privire de martiră, dar Amelia se smuci.

— Pe cuvântul meu că nu despre dumneavoastră era vorba, spuse Dobbin. Întoarce-te, Amelia, iar ea-l ascultă.

Dobbin făcu o plecăciune în faţa doamnei Crawley, iar aceasta închise uşa. Amelia îl privi, sprijinindu-se de geam; avea obrazul şi buzele palide.

— Când am vorbit mai devreme, eram bulversat, începu maiorul după o scurtă pauză, şi am folosit greşit ideea de autoritate.

— Aşa e, încuviinţă Amelia clănţănind din dinţi.

— Măcar am dreptul să fiu ascultat, continuă el.

— Foarte generos din partea ta să-mi aminteşti despre obligaţiile noastre faţă de tine, răspunse femeia.

— Obligaţiile la care mă refer sunt legate de cele pe care tatăl lui George mi le-a lăsat, spuse William.

— Da, şi-i insulţi amintirea. La fel ai făcut şi ieri, o ştii prea bine. Dar n-am să te iert nicidoată. Niciodată!, spuse ea, iar mânia şi emoţiile făceau ca fiecare cuvânt să ţâşnească pe buzele ei.

— Doar nu vorbeşti serios, Amelia?, zise el trist. Nu vorbeşti serios că nişte cuvinte, rostite la repezeală, au să cântărească mai mult decât loialitatea de-o viaţă? Nu cred că amintirea lui George a fost lezată prin ceea ce-am făcut, şi dacă e să recurgem la reproşuri superficiale, cel puţin eu nu le merit din partea văduvei şi a fiului său. Gândeşte-te mai încolo... când ai să fii în largul tău şi conştiinţa ta are să-şi retragă acuzaţiile. Chiar şi-acum o face.

Amelia plecă ochii.

— Nu vorbele mele de ieri te-au mişcat, continuă el. E numai un pretext, Amelia, altminteri grija şi dragostea mea timp de cincisprezece ani au fost în zadar. N-am învăţat oare să-ţi citesc sentimentele şi gândurile? Ştiu de ce-ţi este în stare inima – se poate agăţa cu mult devotament de o amintire, să venereze o vedenie, dar nu simte că merită să răspundă unui devotament ca al meu, unul pe care l-aş fi putut primi de la o femeie mai generoasă decât tine. Nu, nu meriţi dragostea pe care ţi-am dedicat-o. Tot timpul am ştiut că premiul pentru care mi-am dedicat întreaga viaţă nu merita să fie câştigat; că eram un naiv cu idei sensibile şi că făceam troc cu sinceritatea şi candoarea mea pentru puţinele atenţii ale tale.

Și n-am de gând s-o mai fac. Mă retrag. N-ai niciun cusur. Ești foarte generoasă și te-ai străduit, dar n-ai reușit – n-ai putut să atingi nivelul superior al devoțiunii pe care ți-o purtam – de care un suflet mai mândru ca al tău ar fi fost încântat să aibă parte. Adio, Amelia! Ți-am vegheat frământările. Acum punem capăt. Am obosit amândoi.

Amelia rămase speriată și fără cuvinte la legătura pe care William o rupea, și prin care ea-l ținea, declarându-și astfel libertatea și superioritatea. Își pusese întreaga ființă la picioarele ei atât de mulți ani încât femeia se obișnuise să calce pe ea. Nu voia să se căsătorească, dar voia să-l păstreze. Voia să nu-i ofere nimic, dar el să-i dea totul. Un troc ce rar este cerut în dragoste.

Abandonul lui William o îndurerase și-o dezamăgise. Asaltul ei era demult înfrânt și respins.

— Să înțeleg că... pleci, William?, spuse ea.

— Am mai plecat o dată, râse el trist, și m-am întors după doisprezece ani. Atunci eram tineri. Adio. Mi-am pierdut destul timp cu jocul ăsta.

În timpul conversației lor, ușa de la camera doamnei Osborne fusese puțin crăpată. Becky rămăsese cu mânerul în mână și-l deschisese în clipa în care Dobbin îi dăduse drumul, și deci auzi fiecare cuvânt dintre cei doi. „Ce suflet nobil are omul ăsta", gândi, „și cât de rușinos se joacă ea cu el!" Îl admira pe Dobbin; nu-i purta ranchiună pentru că i se opunea. Fusese o mișcare liberă în jos, și el jucase corect. „Ah, își zise, dac-aș avea un soț ca el – cu sufletul și inima lui! Nu mi-ar mai păsa de picioarele lui lungi." Apoi fugi în camera ei, și meditâ, apoi îi scrise un bilet, în care-l ruga să mai rămână câteva zile, să nu plece, pentru ca ea să-l poată ajuta cu Amelia.

Discursul de despărțire ajunse la final.

Încă o dată William ieși pe ușă, de data asta pentru totdeauna, iar văduvei, cea care cauzase totul, i se făcea pe plac, și rămânea să se bucure din tot sufletul. Să le lăsăm pe doamne să-i invidieze triumful.

La romantica oră a cinei, domnul Georgy apăru și remarcă din nou absența „bătrânului Dob". Mâncară în tăcere. Apetitul lui Jos nu fusese cu nimic afectat, în schimb Emmy nu se atinse de nimic. După aceea, Georgy se rezemă de pernele de

la fereastra cea veche şi mare, cu trei laturi încadrate de acoperişul mansardei. Dădea pe de o parte spre piaţă, unde era şi hanul Elephant. Mama lui îşi făcea de lucru, când el observă mişcare la casa maiorului de cealaltă parte a străzii.

— Măi, să fie!, zise. Uite brişca lui Dob, a ieşit din curte.

Brişca în cauză era o trăsură pe care maiorul o cumpărase pentru şase lire sterline, pentru care ei obişnuiau să-l ironizeze foarte mult.

Emmy tresări, dar nu spuse nimic.

— Măi, să fie, continuă Georgy. Uite-l pe Francis cu portmantoul lui, şi pe Kunz, vizitiul cu un ochi, care traversează piaţa cu trei cai. Ce cizme are, şi ce haină galbenă – nu-i aşa că-i ciudat? Dar... pun caii la trăsură. Pleacă undeva?

— Da, spuse Emmy, pleacă într-o călătorie.

— Într-o călătorie. Şi când se întoarce?

— Nu... nu se mai întoarce, răspunse Emmy.

— Nu se-ntoarce!, sări Georgy.

— Rămâi pe loc, domnule, răcni Jos.

— Georgy, stai!, spuse mama tristă.

Băiatul se opri, lovind cu piciorul în ce apucă, sărind în locul lui de la geam şi arătându-se cât se poate de neliniştit şi de curios.

Puseră caii. Legară bagajele.

Francis ieşi cu sabia, bastonul şi umbrela stăpânului legate împreună, apoi cufărul şi o casetă veche de alamă pentru pălăria lui cu pene, pe care o puse sub scaun. Francis aduse apoi redingota albastră, veche şi pătată, cu margini din stofă roşie de cămilă, care ţinuse de cald proprietarului de nenumărate ori în ultimii cincisprezece ani şi care cunoscuse vremuri grele. Fusese nouă în campania de la Waterloo, şi-i acoperise pe George şi pe William după noaptea de la Quatre Bras.

Bătrânul Burcke, proprietarul locuinţei, ieşi când Francis scotea alte bagaje – ultimele, urmat de maiorul William. Burcke voia să-l sărute. Maiorul era adorat de oamenii cu care venea în contact. Cu greu reuşi să scape de această dovadă de ataşament.

— Pleacă, Dumnezeule!, strigă George.

— Du-i asta, spuse Becky agitată, şi puse un bilet în mâna băiatului.

Acesta se grăbi pe scări și-ntr-un minut fu pe partea cealaltă a străzii, când vizitiul în galben bătea ușor din bici.

William intrase în trăsură, eliberat din strânsoarea proprietarului. Georgy fugi după ei și se aruncă de gâtul maiorului cu brațele deschise (din câte văzură ceilalți de la fereastră), punându-i întrebări una peste alta. Apoi se căută în buzunarul jiletcii și-i dădu un bilet. William îl luă nerăbdător și-l deschise cu mâini tremurânde, dar dintr-odată expresia feței i se schimbă, rupse biletul și-l aruncă pe fereastră. Îl sărută pe Georgy pe creștet, iar băiatul ieși ridicând pumnii, ajutat de Francis. Rămase cu mâna pe geam. Înainte, Schwager! Vizitiul în galben bătu din bici cu putere, iar Francis sări sus pe capră și caii o porniră înainte; Dobbin ținea capul în piept. Nu se uită în sus când trecură pe lângă fereastra Ameliei, iar Georgy, rămas singur în stradă, începu să plângă în văzul tuturor.

Servitoarea lui Emmy îl auzi smiorcăindu-se în timpul nopții și-i aduse câteva piersici din borcan pentru a-l consola. Începu și ea să plângă împreună cu el. Toți cei săraci, modești, cinstiți – toată lumea care-l cunoștea pe maior – îl iubeau pe acest om bun și simplu.

Cât despre Emmy, oare nu-și făcuse ea datoria? Avea poza lui George drept consolare.

67

Despre naşteri, ceremonii de nuntă şi decese

Indiferent care-ar fi fost planurile lui Becky pentru ca adevărata dragoste a lui Dobbin să fie încununată de succes, femeia consideră că taina poate fi păstrată; şi, pe bună dreptate, gândindu-se exclusiv la bunăstarea ei, avea destule lucruri la care să mediteze şi care o preocupau mult mai mult decât fericirea personală a maiorului Dobbin.

Dintr-odată se pomeni într-o casă confortabilă şi tihnită, înconjurată de prieteni, de căldură şi de oameni simpli şi amabili, aşa cum nu mai întâlnise de multă vreme. Oricât de aventurieră ar fi fost prin instinctele pe care le avea, erau clipe când totul îi plăcea. La fel ca şi cel mai înverşunat arab care trece deşertul în cârca unui dromader căruia îi place câteodată să se odihnească la umbra smochinilor, lângă un fir de apă, sau să vină la oraş, să se plimbe prin bazaruri, să se răcorească într-o cadă şi să-şi spună rugăciunile într-o moschee înainte de a pleca din nou la prădăciunile lui, la fel şi acoperişul şi patul lui Jos erau plăcute pentru acest mic Ismael[1] feminin. Îşi priponi calul, puse arma-n cui şi se

[1] Conform tradiţiei biblice, Ismael era fiul mai mare al lui Avraam, considerat ca fiind adevăratul întemeietor al poporului arab. Iudaismul îl portretizează ca o fiinţă vicleană, care a avut mai apoi remuşcări. În unele interpretări ale Bibliei, Ismail simbolizează vechea – acum respinsa – tradiţie iudaică.

instală confortabil la focul lui Jos. Această pauză în viaţa ei tumultuoasă neliniştită era neaşteptat de reconfortantă şi de plăcută pentru ea.

Aşa că îşi făcu pe plac şi se străduí să facă şi altora pe plac. Şi ştim că era o practicantă desăvârşită şi plină de succes în a face acest lucru. Cât despre Jos, încă de la acea întrevedere din odaia de la mansarda hanului Elephant, ea găsise mijloacele de a recuceri o bună parte din bunăvoinţa lui. În decursul unei săptămâni, bărbatul deveni sclavul şi admiratorul ei frenetic. Nu se ducea la culcare după cină, aşa cum avea obiceiul în compania mult mai plictisitoare a Ameliei. Ieşea la plimbare cu Becky în cupeul lui. Invita câteva persoane la ei şi născocea motive de sărbătorire în cinstea ei.

Tapeworm, ministrul de externe, care abuzase de numele ei în cel mai odios mod, veni să cineze cu Jos, după care veni zi de zi pentru a-şi aduce onorurile lui Becky. Biata Emmy, care nu fusese niciodată prea vorbăreaţă şi care după plecarea lui Dobbin deveni şi mai tristă şi mai tăcută, fu uitată când acest personaj superior îşi făcu apariţia. Ministrul francez era la fel de fermecat de Becky precum rivalul lui englez. Doamnele din Germania, care niciodată nu fuseseră prea pudice când venea vorba de morală, mai ales în ceea ce-i priveşte pe englezi, se arătară încântate de isteţimea fermecătoarei prietene a doamnei Osborne şi, cu toate că nu ceru să fie invitată la Curte, augustele feţe auziră de farmecul ei şi se dovediră curioase să o cunoască.

Când deveni public faptul că era nobilă, dintr-o veche familie engleză, că soţul ei era colonel în regimentul de gardă, precum şi Excelenţa Sa guvernatorul unei insule, şi că era separat de doamnă doar din cauza unui fleac, care abia dacă mai contează într-o ţară în care încă se mai citeşte Werther şi Wahlverwandtschaften[1] e considerată o carte de căpătâi, nimeni nu se gândi să refuze a o primi în cea mai distinsă companie din micul ducat. Iar doamnele se arătară cu atât mai pregătite să o accepte şi să-i jure prietenie eternă, mai mult chiar decât se arătaseră atunci când trebuiseră să-i ofere aceleaşi beneficii inestimabile Ameliei. Germanii interpretează

[1] „Suferinţele tânărului Werther", respectiv „Afinităţile elective" de Goethe.

dragostea și libertatea într-un mod în care oamenii simpli din Yorkshire și Somersetshire înțeleg foarte puțin, iar o doamnă ar putea, în unele orașe intelectuale și civilizate, să divorțeze ori de câte ori vrea de soțul ei și să-și păstreze în același timp locul în societate.

Casa lui Jos nu fusese niciodată mai animată decât o făcuse Rebecca. Ea cânta din voce și la pian, râdea, vorbea două sau trei limbi, aducea pe toată lumea în casă și îl făcu pe Jos să creadă că propriile lui talente sociale și inteligența adunase acea lume în jurul lui.

Cât despre Emmy, care nu se vedea sub nicio formă stăpâna casei, cu excepția zilelor când veneau polițele de plată, Becky găsi în curând o nouă metodă de-a o ferici. Îi vorbea necontenit despre maiorul Dobbin plecat cu treburi și nu ascundea nimic declarându-și deschis admirația față de acel domn extraordinar și distins, zicându-i lui Emmy că se comportase cum nu se poate mai crunt față de el. Emmy se apăra spunând că atitudinea ei era dictată de cele mai curate principii religioase; că o femeie care... și așa mai departe, că ea avusese norocul a se mărita cu un înger ca Georgy și că avea să fie veșnic soția lui, dar nu avea nimic de obiectat pentru laudele nesfârșite aduse maiorului de către Becky, și chiar aducea subiectul în discuție de câteva ori pe zi. Becky găsi cu ușurință metoda de-a câștiga bunăvoința lui Georgy și pe cea a servitorilor.

Cum am mai spus, servitoarea Ameliei era trup și suflet de partea maiorului. Dacă la început o displăcuse pe Becky ca fiind motivul pentru care el plecase de lângă stăpâna ei, mai târziu tot doamna Crawley o făcu să se împace cu ideea, pentru că aceasta din urmă deveni o admiratoare înfocată și o susținătoare a maiorului. Iar la întrunirile nocturne pe care cele două le aveau după cină, în timp ce domnișoara Payne „peria podoabele", cum numea ea buclele blonde ale uneia, și pe cele șatene ale alteia, întotdeauna punea o vorbă bună pentru bunul maior Dobbin. Cuvintele ei de susținere nu o deranjară pe Amelia mai mult decât ar fi deranjat-o admirația Rebeccăi pentru el. Îl punea pe Georgy să-i scrie constant și insistă ca în post-scriptum să trimită dragostea mamei. Iar nopțile, când se uita la portretul soțului, acesta

nu-i mai aducea reproşuri – poate că acum ea era cea care-i reproşa faptul că William plecase.

După sacrificul ei eroic, Emmy nu află fericirea. Era foarte distrată, agitată, tăcută şi greu de mulţumit. Familia nu o cunoscuse niciodată mai pretenţioasă ca acum. Devenea palidă şi se îmbolnăvea. Încerca să cânte anumite cântece (*Einsam bin ich nicht alleine* fiind unul dintre ele, pasionalul cântec al lui Weber[1], prin care în vremurile de demult, tinerele doamne arătau celor abia născuţi modul în care înaintaşii ştiuseră să iubească şi să cânte), pentru care maiorul avusese o oarecare înclinaţie; şi cum le solfegia în semiîntunericul din salon, se oprea brusc în mijlocul cântecului şi se ducea în odaia de alături unde, fără îndoială, se refugia în miniatura soţului.

După plecarea lui Dobbin, rămăseseră câteva cărţi pe care era scris numele lui – de pildă, un dicţionar german cu „William Dobbin, din regimentul al...-lea" pe pagina de gardă, un ghid cu iniţialele lui, şi încă unul sau două volume care aparţinuseră maiorului. Emmy le strânse şi le încuie în sertare, unde avea şi trusa de lucru, caseta, Biblia, cartea de rugăciuni – toate sub tablourile celor doi George.

La plecare, maiorul îşi lăsase mănuşile acolo, iar Georgy, controbăind prin lucrurile mamei după o vreme, le găsi frumos împăturite şi le puse bine în ceea ce se numeşte sertăraşul secret al biroului.

Fără a-i păsa de societate şi nemulţumită tot timpul, cea mai mare plăcere a lui Emmy în serile de vară era să se plimbe îndelung cu Georgy (timp în care Rebecca rămânea în compania domnului Jos), când mama şi fiul vorbeau despre maior într-un mod care până şi pe băiat îl făcea să zâmbească. Ea-i spuse că-l considera pe maior cel mai bun om din lume – cel mai candid, mai atent, mai curajos şi mai modest. Îi spunea întruna cum îi datorau acelui prieten devotat tot ce-aveau pe lume, cum el le fusese alături în sărăcie şi necaz, cum veghease asupra lor când nimeni nu-i băga în seamă, cum toţi camarazii lui îl admiraseră, deşi el niciodată nu vorbea

[1] Carl Maria Friedrich Ernst von Weber (1786–1826) – pianist, compozitor, dirijor, chitarist şi critic muzical german, reprezentant de seamă al romantismului.

despre actele lui de curaj, cum tatăl lui Georgy avusese încredere în el mai mult decât în oricine altcineva și cum fusese întotdeauna un prieten al bunului William.

— Când tatăl tău era copil, spuse ea, adesea-mi zicea că William l-a apărat în fața unui tiran de la școala la care erau și că din acea zi prietenia lor a continuat până la final, când scumpul tău tată a fost împușcat.

— Dobbin l-a omorât pe omul care l-a ucis pe tata?, întrebă Georgy. Sunt sigur că da, sau l-ar fi prins de-ar fi putut, nu-i așa, mamă? Atunci când o să fiu în armată, o să-i urăsc pe francezi, nu?

Și astfel își petreceau mama și fiul marea parte a timpului. Femeia își făcuse un confident din băiatul ei. El era prietenul lui William la fel ca toți ceilalți. Și apropo, doamna Becky, pentru a nu fi mai prejos, făcuse și ea rost de un tablou în miniatură pe care-l agățase la ea în cameră, spre uimirea și amuzamentul celorlalte persoane și spre încântarea celui după care era făcută opera, și anume nimeni altul decât amicul nostru Jos. Când reintrase la început în grațiile familiei Sedley, femeia, care venise cu un cufăr surprinzător de mic și de ponosit, fusese probabil rușinată de dimensiunea insignifiantă a bagajului, și vorbea adesea, la modul serios, despre cuferele lăsate la Leipzig, pe care trebuie să le recupereze. Când un călător îți vorbește necontenit despre splendoarea cuferelor sale, pe care se întâmplă să nu le aibă cu el, ai face bine să te ferești de acel călător! Pariu pe zece la unu că e un impostor!

Nici Jos, și nici Emmy nu cunoșteau această maximă importantă. Lor li se părea neînsemnat faptul că Becky avea haine bune cu duiumul în niște cufere invizibile; dar cum cele care erau cu ea se degradaseră în ultimul hal, Emmy o aprovizionă de la prăvăliile ei, ducând-o la cel mai bun croitor din oraș ca să se aranjeze. Gata cu gulere rupte și margini de mătase uzate și atârnând pe umeri. Becky își schimbă obiceiurile odată cu situația socială – renunță la pudra roșie, și la o altă distracție cu care se obișnuise și pe care și-o permitea în intimitate, fu lăsată deoparte; de pildă, atunci când, într-o seară de vară, pe când Emmy și băiatul plecaseră la plimbare, iar ea rămăsese cu Jos, care o îmbie să încerce puțin

alcool îndoit. Dar dacă ea nu-şi mai permitea asta, valetul o făcea: afurisitul de Kirsch nu putea fi ţinut departe de sticlă şi nici nu mai ştia să spună cât luase dacă se punea pe băut. Câteodată se mira şi el cât de repede se evaporă coniacul domnului Sedley. Mda, e un subiect cam delicat, iar lui Becky nu-i mai plăcea să se dedea acestui obicei la fel de mult ca înainte de a intra într-o familie distinsă.

Într-un final ajunseră de la Leipzig mult-lăudatele cufere; erau trei, nici pe departe mari şi superbe, iar Becky nu se grăbi să-şi scoată rochiile şi podoabele din ele.

În schimb, dintr-unul, în care avea hârtii (acelaşi cufăr pe care Rawdon Crawley îl răscolise în căutarea-i nebună după banii lui Becky), scoase foarte veselă un tablou, pe care-l agăţă în camera ei şi pe care i-l arătă şi lui Jos.

Era portretul schiţat al unui domn, cu chipul colorat în rozaliu. Călărea un elefant, iar în spate avea nişte cocotieri şi o pagodă – o scenă orientală.

— Dumnezeule, e portretul meu, strigă Jos.

Într-adevăr, era portretul lui, în floarea vârstei, într-o jachetă galbenă croită după moda din 1804. Vechiul tablou care fusese agăţat în Russell Square.

— L-am cumpărat, spuse Becky cu glasul plin de emoţie. M-am dus să văd dacă-mi pot ajuta prietenii. Nu m-am despărţit niciodată de tabloul ăsta şi nici n-am s-o fac vreodată.

— Nu?, sări Jos incredibil de extaziat şi de mulţumit. Chiar îl preţuieşti de dragul meu?

— Ştii bine că da, spuse Becky, dar ce rost mai are să vorbim despre asta, să ne gândim şi să ne uităm înapoi? E prea târziu acum.

În acea seară, conversaţia fu una fructuoasă pentru Jos. Emmy veni acasă şi urcă imediat în pat, pentru că se simţea rău. Jos şi musafira lui frumoasă rămaseră pentru un încântător tête-à-tête, iar sora lui, stând în pat, o auzi pe Rebecca la pian, cântând cântece vechi din 1815.

În acea noapte, el nu putu dormi de fericire, şi Amelia asemenea.

Era iunie, şi deci sezonul era în toi la Londra. Jos, care citea inegalabilul „Galignani" zi de zi (cel mai bun prieten al

unui exilat), obișnuia să le ofere doamnelor veşti din ziar la micul dejun. În fiecare săptămână, paginile lui sunt pline de informații militare, de care Jos, ca unul care văzuse viața în serviciul militar, era interesat în mod special. Într-o zi citi:

Sosirea regimentului al...-lea, Gravesend, 20 iunie...

Vasul a apărut la orizont azi-dimineață, cu 14 ofițeri la bord şi 132 de soldați ai bravului regiment. Au lipsit din Anglia 14 ani, îmbarcați fiind după Waterloo, acea bătălie glorioasă la care au luat parte şi s-au distins mai apoi în războiul din Birmania[1]. Colonelul veteran, sir Michael O'Dowd, Cavaler al Ordinului de Bath, cu soția şi sora lui au ajuns pe uscat ieri, împreună cu căpitanii Posky, Stubble, Macraw, Malony, locotenenții Smith, Jones, Thompson, F. Thompson şi sublocotenenții Hicks şi Grady; fanfara cânta imnul național, iar mulțimea saluta veselă bravii veterani în timp ce aceştia intrau la hotelul lui Wayte, unde s-a organizat un banchet somptuos pentru apărătorii vechii Anglii. În timpul mesei, care nu mai e nevoie să spunem că s-a servit în cel mai elegant stil al lui Wayte, veselia a continuat atât de intens încât doamna O'Dowd şi colonelul au ieşit la balcon şi au băut în cinstea compatrioților dintr-un pahar cu cel mai bun vin al lui Wayte.

Cu o altă ocazie, Jos citi un anunț scurt – maiorul Dobbin se alăturase regimentului al...-lea la Chatham; apoi se anunțau mai multe vizite la Curte, şi anume a colonelului sir Michael O'Dowd, Cavaler al Ordinului de Bath, a doamnei O'Dowd (de către doamna Malloy Malony de Ballmalony) şi cea a domnişoarei Glorvina O'Dowd (prin doamna O'Dowd). Aproape imediat după aceasta, numele lui Dobbin apărea printre locotenenți-colonei, pentru că bătrânul mareşal Tiptoff murise în timpul călătoriei dinspre Madras, iar suveranul fu încântat să-l avanseze pe colonelul O'Dowd la rangul de maior-general când acesta se întoarse în Anglia, făcând totodată aluzie la faptul că fusese colonel al regimentului pe care-l comandase atâta vreme.

[1] Primul război împotriva Birmaniei, azi Myanmar: 5 martie 1824 – 24 februarie 1826.

Amelia ştia unele dintre aceste detalii.

Corespondenţa dintre Georgy şi protectorul lui nu încetase; William chiar îi scrisese o dată sau de două ori ei, dar într-un stil atât de franc şi de rece încât biata femeie simţi la rândul ei că-şi pierduse orice putere asupra lui şi că era acum liber, după cum se exprimase chiar el. O părăsise, şi ea era sfâşiată. Amintirea infinitului său ajutor şi a recunoştinţei alese şi pline de afecţiune reveneau acum asupra ei ca un reproş, zi şi noapte. Medita asupra acestor amintiri, dându-şi seama de minunata afecţiune pe care ea o desconsiderase, reproşându-şi că respinsese o asemenea comoară.

Şi chiar o pierduse. William o risipise. N-o mai iubea, aşa cum o iubise, îşi zicea. N-ar mai fi putut s-o iubească vreodată.

Genul acela de recunoştinţă pe care i-o oferise în atâţia ani dedicaţi ei nu putea fi pur şi simplu îndepărtat şi totul aranjat încât să pară impecabil. Mica tirană indiferentă distrusese totul. Ba nu, medita William neîncetat, „eu m-am tot amăgit şi-am insistat cu dulcegăria; dacă ea ar fi meritat dragostea ce i-o ofeream, mi-ar fi răspuns acum mulţi ani de zile. A fost o greşeală naivă. Oare nu toată viaţa e făcută din aşa ceva? Şi, dacă aş fi cucerit-o, n-aş fi fost oare detronat la o zi după victoria mea? De ce să mă îmbufnez sau să-mi fie ruşine de înfrângere?"

Cu cât se gândea mai mult la această lungă perioadă din viaţa lui, cu atât mai clar îşi vedea decepţia.

— Am să mă înrolez din nou, spuse, şi-am să-mi fac datoria din acea poziţie pe care cerul mi-a hărăzit-o. Am să mă asigur că butonii recruţilor lucesc cum trebuie, că sergenţii nu fac greşeli la numărătoare. Am să cinez şi-am să-l ascult pe chirurgul din Scoţia cu poveştile lui. Când o să fiu bătrân şi distrus, am să primesc jumătate din soldă, iar surorile au să mă certe. *Am geliebt und gelebt*[1], cum zice fata din Wallenstein[2]. Am terminat-o. Francis achită notele de plată şi adu-mi un trabuc. Vezi ce piesă e în seara asta la teatru. Mâine plecăm cu pachebotul „Batavia".

[1] Am iubit şi-am învăţat (germ.).

[2] Trilogie de F. Schiller terminată în 1799, despre generalul Albrecht von Wallenstein, personaj major în Războiul de 30 de ani.

Francis auzi doar ultimele două fraze din discursul lui Dobbin, în timp ce se plimba când în sus, când în jos prin cartierul Boompjes, la Rotterdam. Vasul „Batavia" era în port. Dobbin vedea locul de pe punte unde el și Emmy stătuseră la plecare. Oare ce-avea să-i spună doamna Crawley? A doua zi, el avea să se îmbarce spre Anglia; spre casă și datorie!

După iunie, societatea de la Curtea din Pumpernickel, conform planificării germane, se destrăma și o lua spre zeci de locuri din apropierea cursurilor de ape, unde beau din izvoare minerale, călăreau pe măgăruși, jucau cărți dacă aveau bani și erau isteți, se îngrămădeau cu zeci de compatrioți să se îmbuibe la mesele hotelului și leneveau toată vara. Diplomații englezi se duceau la Toplitz și la Kissingen, rivalii lor francezi își închideau cancelariile și o ștergeau spre multiubitul Boulevard de Gand. Familia princiară o lua și ea spre lacurile termale sau se retrăgea la reședința de vânătoare. Toată lumea pleca, afișând pretenții de politețe, iar cu ei bineînțeles și doctorul Von Glauber, doctorul de Curte și baronesa lui. Sezonul băilor termale era cel mai productiv pentru doctor – reunea astfel afacerile cu plăcerea, și locul în care-i plăcea cel mai mult să-și petreacă vacanța era Ostend, foarte frecventat de germani, unde doctorul se trata pe el și pe soția lui prin ceea ce el numea „atingerea" mării.

Un pacient foarte interesant, Jos, era vaca de muls a doctorului, căci îl convingea foarte ușor atât pentru sănătatea lui, cât și a surorii, care era foarte fragilă, să-și petreacă vara în odiosul oraș-port.

Lui Emmy nu prea-i păsa unde se duce. Georgy aderă imediat la ideea de a face o schimbare. Cât de-spre Becky, ea-și găsi din întâmplare un loc în rădvanul cumpărat de domnul Jos, cei doi servitori așezându-se în față, pe capră. Poate c-ar fi trebuit să se gândească de două ori, având în vedere prietenii pe care-i putea întâlni la Ostend și care-ar fi putut spune niște povești nu tocmai plăcute despre ea – dar era destul de puternică pentru a se apăra! Reușise să-și facă din Jos un protector înverșunat, încât ar fi fost nevoie de o furtună în toată regula pentru a-i zdruncina convingerile. Scena cu tabloul îl dăduse gata. Becky luă din cui elefantul și-l puse în cufărul mic pe care-l avea de la Amelia de-atâția ani.

Emmy, de asemenea, veni cu cei doi Lares[1] ai ei – cele două tablouri. Şi, în sfârşit, grupul se instală într-o căsuţă foarte drăguţă şi confortabilă de la Ostend. Aici, Amelia începu să facă băi şi să profite de ce avea acolo. Cu toate că o grămadă de cunoştinţe de-ale lui Becky treceau pe lângă ea şi-o evitau, doamna Osborne, care nu cunoştea pe niciuna dintre acestea, nu băga de seamă tratamentul pe care-l îndura prietena pe care şi-o alesese atât de inteligent drept companie. Iar Becky nu consideră niciodată potrivit să-i arate ceea ce se întâmpla chiar sub ochii ei nevinovaţi.

Unele cunoştinţe de-ale doamnei Rawdon Crawley o recunoscură imediat – poate mai repede decât şi-ar fi dorit ea. Printre acestea se număra maiorul Loder (care era necăsătorit) şi căpitanul Rook (din fostul regiment de artilerie), care puteau fi văzuţi oricând pe baraj, fumând şi uitându-se după femei, şi care obţinură foarte curând o invitaţie în ospitalierul şi selectul cerc al domnului Joseph Sedley. De fapt, nici n-ar fi acceptat un refuz; năvăliră în casă indiferent că era sau nu a lui Becky, intrară în salonul doamnei Osborne, împuţindu-l cu hainele şi mustăţile lor, îl numiră pe Jos „bătrâne", se năpustiră la masa lui, băură şi se distrară ore întregi.

— Ce vor să spună cu-asta?, întrebă Georgy, căruia nu-i plăceau domnii în cauză. L-am auzit pe maior spunându-i ieri doamnei Crawley: „Nu, nu Becky, n-ai să-l ţii pe bătrân pentru tine. Trebuie să ne băgăm şi noi, altminteri eu o rup cu tine." Ce-a vrut să spună maiorul, mamă?

— Maior! Nu-i mai spune aşa!, zise Emmy. Şi chiar că nu ştiu ce voia să spună.

Prezenţa acestuia şi a amicului său iscaseră o nesuferită teamă şi aversiune din partea doamnei. Bărbaţii îi făceau complimente ameţite; se uitau la ea cu ochi lungi de dincolo de masă. Iar căpitanul îi făcu avansuri, dezgustând-o cum nu se poate mai rău, aşa că ea nu voia să-l vadă fără să-l aibă pe Georgy alături. Pentru a-i face dreptate, Rebecca nu-l lăsa pe niciunul dintre ei singur cu Amelia. Maiorul era şi el liber, şi se jura c-avea s-o cucerească. Doi vagabonzi care se luptau pentru o făptură inocentă, pariind pentru ea la propria ei masă; şi, cu toate că ea nu băga de seamă planurile acestor

[1] Doi zei romani, veneraţi ca divinităţi protectoare ale Romei.

ticăloși, simțea în prezența lor un sentiment de oroare și neliniște de parcă ar fi vrut să-și ia zborul.

Îl imploră și-l rugă pe Jos să meargă de-acolo. Nu el. El era încet, atașat de doctorul lui, și poate și de altele. Cel puțin Becky nu se arăta nerăbdătoare să se întoarcă în Anglia. Ea făcuse o alegere mare – și reușise în stil mare. Scrisese o scrisoare unui prieten care se afla de cealaltă parte a oceanului, o scrisoare despre care nu spuse nimic nimănui, și pe care o duse la poștă sub șalul ei. Și nimeni nu o observă, doar că atunci când Georgy se întâlni cu ea, femeia avea obrajii aprinși și era agitată, îl sărută și-n acea seară stătu mult timp cu el. După plimbare nu mai ieși din cameră. Becky crezu că o speriaseră maiorul Loder și căpitanul.

„Nu trebuie să rămână aici", gândi Becky. „Trebuie să plece, săraca de ea. Încă se mai smiorcăie după netotul ăla de soț al ei – care-i mort (și-a meritat-o!) de cincisprezece ani. N-are să se mărite cu niciunul dintre ei. Păcat pentru Loder. Nu; trebuie să se mărite cu bastonul de bambus. Am s-o aranjez chiar în seara asta."

Și, astfel, Becky duse o cană de ceai Ameliei în camera ei și o găsi pe aceasta cu cele două miniaturi, într-o stare de melancolie și de profundă tulburare. Puse jos ceașca.

— Mulțumesc, zise Amelia.

— Ascultă-mă, începu Becky plimbându-se prin cameră, trecând prin fața celeilalte și măsurând-o cu un fel de bunătate arogantă. Vreau să-ți vorbesc. Trebuie să pleci de-aici, să scapi de impertinența oamenilor ăstora. Îți spun că-s niște nenorociți, și-au să te insulte dacă rămâi. Nu vreau să te las să fii hărțuită de ei: cei ca ei merită să fie dați la câini. Nu mai contează de unde-i cunosc. Cunosc pe toată lumea. Jos nu te poate proteja; e prea slab și el însuși are nevoie de un protector. Nu ești pregătită să trăiești pe lumea asta mai mult decât un copil purtat pe brațe. Trebuie să te măriți, sau copilul tău are să se piardă. Trebuie să-ți iei un soț. Și unul dintre cei mai distinși oameni pe care i-am văzut s-a oferit de zeci de ori; și tu l-ai respins, făptură prostuță și nerecunoscătoare!

— Am încercat... am încercat din răsputeri, serios, Rebecca, zise Amelia cu un glas sfâșietor. Dar nu pot să uit...

Şi termină uitându-se la portrete.

— Nu poţi să uiţi!, sări Becky. Pe afurisitul ăsta, un dandy egoist de joasă speţă, un neghiob cu două feţe care n-avea nici minte, nici maniere, nici inimă şi care nu se compară cu prietenul tău cu bastonul de bambus, aşa cum nici tu nu te compari cu regina Elisabeta. Omul ăsta se plictisise de tine şi te-ar fi lăsat cât colo, şi numai Dobbin l-a forţat să-şi ţină jurămintele. Mi-o datora. Nu a ţinut niciodată la tine. Îşi bătea joc de tine în faţa mea, tot timpul, şi mi-a făcut ochi dulci în săptămâna în care s-a însurat cu tine!

— Minţi! E o minciună!, strigă Amelia sărind în sus.

— Uite!, spuse Becky, încă binedispusă, provocatoare, şi scoase de la brâu un bilețel pe care-l deschise şi-l aruncă în poala lui Emmy. Îi cunoşti scrisul. Mi-a scris... voia să fugă cu mine... mi l-a dat sub nasul tău, înainte să fie împuşcat. Şi a meritat-o!, repetă Becky.

Emmy nu o auzi. Se uita la bilețel. Cel pe care George îl pusese în buchetul de flori şi i-l dăruise lui Becky în noaptea balului de la Richmond. Exact cum spusese ea: un tânăr naiv care voia să fugă cu ea. Emmy se afundă pe pat şi începu să plângă, poate pentru ultima oară când o s-o vedem aşa în această istorie. Plecă ochii în piept, îşi duse mâinile la ochi şi pentru un timp se lăsă pradă emoţiilor, în timp ce Becky rămase urmărind-o. Cine poate să cerceteze acele lacrimi, să spună dacă erau dulci sau amare? Era oare profund îndurerată pentru că idolul vieţii ei era doborât şi nimicit la picioarele ei, era indignată pentru că dragostea vieţii ei fusese un om atât de disprețuitor sau era fericită pentru că bariera pe care modestia o plasase între ea şi o nouă, adevărată iubire era îndepărtată? „Nimic nu mă mai împiedică acum", gândi ea. „Acum pot să-l iubesc din tot sufletul. Şi-am s-o fac, am s-o fac, dacă el m-ar ierta." Şi cred că acest sentiment care le învălui pe celelalte tulburase micul ei suflet.

Într-adevăr, nu plânse aşa de mult cum se aşteptase Becky, care o linişti, şi-o sărută – o dovadă rară de simpatie din partea doamnei Becky. Se arătă ca o mamă faţă de Emmy şi-o mângâie pe creştet.

— Iar acum o să luăm o foaie de hârtie şi peniţa şi-o să-i scriem să vină de îndată, spuse ea.

— I-am scris... azi-dimineață, roși Emmy.

— *Un biglietto, eccolo qua!*[1], râse Becky care începu să cânte și întreaga casă răsună de glasul ei.

La două zile după această întâmplare, într-o dimineață, cu toate că ploua și bătea vântul, iar Amelia nu închisese ochii toată noaptea ascultându-l cum mugea și rugându-se pentru toți cei care călătoreau pe apă sau pe uscat, se trezise totuși devreme și insistă să se plimbe pe dig cu Georgy. Mergeau și ploaia le bătea în față, iar ea se uită spre vest, spre linia mării, dincolo de valurile umflate care spumegau la mal. Niciunul nu vorbi mult, decât din când în când băiatul mai spunea câteva cuvinte denotând înțelegerea și protecția pe care i-o oferea.

— Sper că n-are să treacă marea pe-o asemenea vreme, spuse Emmy.

— Pun pariu pe zece la unul c-are s-o facă, răspunse băiatul. Uite, mamă, uite fum de la vas.

Un semnal, cu siguranță. Dar cu toate că vasul se apropia, poate că el nu era la bord; poate că nu primise scrisoarea; poate că nu voia să vină. Zeci de emoții se învălmășeau în sufletul ei neînsemnat, încălecându-se ca valurile de la dig.

Dâra de fum fu urmată de forma vasului care apăru în zare. Georgy avea un telescop elegant și, priceput, reuși să prindă vasul. Dădu informații tehnice despre cum se apropia vasul tot mai mult, legănându-se pe valuri. Steagul semnaliză intrarea în port a unui vapor englez și fu lăsat să fluture în bătaia vântului pe catargul de pe ponton. Inima Ameliei flutura la fel de puternic.

Emmy încercă să se uite prin telescop peste umărul lui Georgy, dar nu reuși să vadă nimic. Vedea numai o umbră neagră mișcându-se în sus și-n jos înaintea ochilor ei.

George duse din nou telescopul la ochi, țintind vasul.

— Ce frumos plutește!, spuse el. Uite cum se izbesc valurile de proră. Numai doi oameni sunt pe punte în afară de cârmaci. Unul e jos și încă unul... în redingotă cu... Ura! E Dob, pe legea mea!

Strânse telescopul și o îmbrățișă pe mama lui. Cât despre doamnă, putem descrie gestul ei în cuvintele poetului:

[1] Un bilețel, asta e! (it.).

Dakruoen gelasasa[1]. Era sigură că e William. Nu putea fi altcineva. Tot ceea ce spusese despre faptul că spera ca el să nu vină fusese din ipocrizie. Normal că venea; ce altceva putea să facă decât să vină? Ştia c-are să vină.

Vasul se apropie încet. Apropiindu-se şi ei pentru a-l întâmpina pe chei, Emmy simţi că genunchii îi tremurau atât de mult încât abia dac-ar fi putut fugi. I-ar fi plăcut să îngenuncheze să-şi spună acolo rugăciunile de mulţumire. Dar apoi se gândi că are toată viaţa înainte să le spună!

Vremea era atât de rea încât nimeni nu se plimba pe chei, nici măcar un comisionar care să se uite după pasagerii de pe vas. Drăcuşorul de Georgy fugi înspre vas, iar când domnul cu redingota veche cu blană roşie păşi pe mal, nu era nici ţipenie de om care să asiste la această scenă. Care se întâmplă astfel:

O doamnă cu o bonetă şi şal alb îi ieşi în întâmpinare cu mâinile înainte, iar în minutul următor dispăru complet acoperită de redingota cea veche, şi-i sărută cu ardoare mâinile bărbatului. În vreme ce el presupun că era preocupat să o strângă la piept (pe care capul ei abia-l atingea) şi susţinând-o să nu cadă, ea murmură ceva despre... iartă-mă... dragul meu William... prieten foarte drag.... un sărut, două şi aşa mai departe, şi chiar se băgă sub redingotă într-un mod ridicol.

Când ieşi de sub faldurile hainei, ţinea strâns încă în mâinile ei una dintre mâinile lui William, iar ochii îl priveau drept în faţă. Obrazul lui era trist, plin de o iubire caldă şi de milă. Ea-i înţelese reproşul şi plecă privirea.

— Era şi timpul să mă chemi, Amelia, spuse el.

— N-ai să mai pleci niciodată, William?

— Nu, niciodată, şi o mai strânse încă o dată la piept.

Când ieşiră din vamă, Georgy sări în faţa lor, cu telescopul la ochi, râzând în semn de bun venit. Dansă în jurul celor doi, făcând tot felul de trucuri în timp ce mergeau spre casă. Jos nu ajunsese; Becky nu era de găsit (deşi-i văzuse venind prin obloane). Georgy fugi să se îngrijească de micul dejun. Boneta şi şalul lui Emmy, pe care ea şi le lăsase pe hol, fură luate

[1] Homer, „Iliada", cartea a IV-a: râdea printre lacrimi (gr.).

de doamna Payne, care acum încerca să-l ajute pe William să-şi dea jos redingota. Şi noi...o să mergem să ne îngrijim de micul dejun pentru colonel împreună cu George, vă rog. Vasul ajunsese în port. El îşi primise în sfârşit premiul pe care-l căutase toată viaţa. Pasărea venea în sfârşit la cuib. Da, stătea cu capul pe umărul lui, cuibărindu-se la pieptul lui, cu aripi moi şi întinse. Asta-şi dorise el ceas de ceas şi zi de zi, timp de optsprezece ani. Asta căutase. Şi acum era...culmea cea mai de sus, sfârşitul – ultima pagină din cel de-al treilea volum. La revedere colonele; Dumnezeu să te binecuvânteze, bunule William! Adio, dragă Amelia! Să renaşti din nou, mic fluturaş, sub faldurile vechii redingote de care te agăţi!

Poate din regrete faţă de modesta făptură care fusese prima persoană care s-o apere, poate din dispreţul pentru astfel de scene sentimentale, Rebecca, mulţumită cu rolul ei în afacere, nu se arătă deloc în faţa colonelului Dobbin şi a celei cu care el s-a căsătorit. Spuse că „treburi personale" au chemat-o la Bruxelles, şi plecă, şi numai Georgy cu unchiul său fură prezenţi la ceremonie. După aceea, când Georgy reveni la mama lui, doamna Becky se reîntoarse (numai pentru câteva zile) să-l consoleze pe singuraticul burlac, Joseph Sedley. Acesta prefera viaţa pe continent şi refuza să rămână în aceeaşi casă cu sora lui şi soţul ei.

În sufletul ei, Emmy era foarte fericită că-i scrisese soţului înainte să citească biletul lui George.

— Eu am ştiut tot timpul, zise William, dar nu mă puteam folosi de asta drept o armă împotriva amintirii bietului om, nu? De-asta am suferit când...

— Nu mai vorbi despre asta, sări din nou Emmy, atât de sfâşiată şi de amărâtă încât William puse capăt discuţiei amintind despre Glorvina şi scumpa Peggy O'Dowd, cele cu care era în clipa în care primise scrisoarea ei.

— Dacă nu mă chemai, şi râse, cine ştie care-ar fi fost acum numele Glorvinei.

Deocamdată numele ei era Glorvina Posky (acum doamna maior Posky), cu care se căsătorise după moartea primei lui soţii, făcând tot posibilul să nu ia pe cineva din afara regimentului. Doamna O'Dowd era atât de ataşată de regiment încât, dacă ceva i s-ar întâmpla lui Mick, cu siguranţă că

s-ar întoarce şi s-ar căsători cu unul dintre soldaţi. Dar general-maiorul e destul de bine şi locuieşte cu mare pompă la O'Dowdstown, are o haită de copoi şi e cel mai important om din ţinut (poate cu excepţia vecinului său, Hoggarty, de la castelul Hoggarty). Doamna încă mai dansează şi la ultimul bal al locotenentului a insistat să danseze cu primul om din cavalerie. Atât ea, cât şi Glorvina au decretat faptul că Dobbin s-a folosit în mod ruşinos de aceasta din urmă, dar când a apărut Posky, Glorvina s-a consolat, iar mânia doamnei O'Dowd a fost şi ea calmată cu un turban frumos de la Paris. Ieşind din serviciu imediat după căsătorie, colonelul a închiriat o casă frumoasă la ţară, în Hampshire, nu departe de Queen's Crawley, unde locuia şi familia lui sir Pitt, după votarea Reformei. Nu se mai punea acum problema intrării în rândul nobilimii, iar cele două locuri din Parlament ale baronetului fuseseră pierdute. Fusese atât falit, cât şi abătut după acea catastrofă şi, cu sănătatea şubrezită, prezise căderea imperiului.

Lady Jane şi doamna Dobbin au devenit foarte bune prietene; mereu se plimbau în trăsurile cu ponei între reşedinţa de la Queen's Crawley şi Evergreens, casa colonelului (închiriată de la prietenul lui, maiorul Ponto, care era în străinătate cu familia). Lady Jane născu copilul doamnei Dobbin, care-i purtă numele şi pe care îl botează reverendul James Crawley, care-l urmă pe tatăl lui la dreptul parohial. Între cei doi băieţi, Rawdon şi Georgy, se stabili o prietenie la Cambridge şi se certau pe fiica lui lady Jane, de care bineînţeles că erau ambii îndrăgostiţi. Încă de timpuriu, o legătură între Georgy şi domnişoară fusese prevăzută de ambele mame, cu toate c-am auzit că domnişoara Crawley înclina spre vărul ei.

Numele doamnei Rawdon Crawley nu era niciodată rostit de niciuna dintre familii. Existau şi motive pentru care totul trebuia păstrat sub tăcere. Căci oriunde se ducea domnul Joseph Sedley, se ducea şi ea, iar el, trufaş, părea să fie în totalitate sclavul ei. Avocaţii colonelului l-au informat că Jos îşi făcuse o asigurare uriaşă pe viaţă, deci probabil că strânsese bani pentru a scăpa de datorii. Îşi luase o permisie foarte lungă din serviciul Departamentului Indiilor Orientale şi, într-adevăr, sănătatea i se şubrezea cu fiecare zi.

Auzind despre asigurare, Amelia se alarmă foarte tare și-l imploră pe soțul ei să meargă la Bruxelles, unde se afla Jos, să se intereseze de situație. Colonelul plecă de-acasă cu inima strânsă (căci era foarte prins cu „Istoria Punjabului"[1], care și acum îl preocupa, plecând foarte îngrijorat pentru fiica lui care tocmai își revenea după pojar) și se duse la Bruxelles, unde-l găsi pe Jos într-unul dintre cele mai mari hoteluri din oraș. Doamna Crawley, care avea propria trăsură, dădea spectacole și trăia precum un personaj nobil, într-o altă cameră de la același hotel.

Bineînțeles, colonelul nu dori s-o vadă pe doamnă, și nici măcar nu consideră de cuviință să-și anunțe sosirea la Bruxelles nimănui, cu excepția lui Jos, prin valetul acestuia. Jos îl imploră pe colonel să vină în vizită tocmai în seara când doamna Crawley avea să fie plecată la o serată și când se puteau întâlni numai ei doi.

Colonelul își găsi cumnatul într-o stare demnă de milă și foarte speriat de Rebecca, deși nu contenea cu laudele la adresa ei.

Ea-l îngrijise pe parcursul unor boli nemaiauzite, cu un atașament admirabil. Ea-i fusese precum o fiică.

— Da, pentru numele lui Dumnezeu, mai veniți aici, și... vizitați-mă câteodată, se plânse nefericitul.

— Nu putem, Jos, se întunecă Dobbin. Având în vedere situația, Amelia nu te poate vizita.

— Îți jur... îți jur pe Biblie că e neprihănită ca un copil, ca viața ta fără de pată, gâfâi Jos și dădu să sărute cartea.

— Poate, spuse colonelul posomorât, dar Emmy nu poate veni la tine. Fii bărbat, Jos, pune capăt acestei legături odioase. Am auzit că și afacerile tale au fost implicate.

— Implicate!, sări Jos. Cine spune asemenea minciuni? Toți banii îmi sunt depozitați foarte bine. Doamna Crawley este... adică au cea mai bună dobândă.

— Înseamnă că n-ai datorii? De ce ți-ai asigurat viața?

— M-am gândit că... un mic cadou pentru ea, în caz că se întâmplă ceva. Și știi că sănătatea mi-e atât de șubredă... o simplă recunoștință. Dar intenționez să vă las toți banii

[1] Stat din nord-vestul Indiei devenit colonie engleză în 1849.

vouă, iar eu o să mă descurc din venituri, cu siguranţă, se smiorcăi cumnatul cel slab al lui William.

Colonelul îl rugă pe Jos să plece imediat de-acolo, să se întoarcă în India, unde doamna Crawley nu-l putea urma. Să facă orice ca să se rupă de acea legătură care putea avea consecinţe fatale pentru el.

Jos îşi împreună mâinile strigând c-o să plece înapoi în India, c-o să facă orice, numai că avea nevoie de timp. Nu trebuia să spună nimic doamnei Crawley... „m-ar...omorî dac-ar afla. Habar n-ai ce femeie fenomenală este", adăugă bietul om.

— Atunci de ce nu vii cu mine?, răspunse Dobbin.

Dar Jos nu avu curaj. Spuse c-avea să-l vadă din nou pe Dobbin dimineaţă şi că nu trebuie sub nicio formă să spună c-a fost acolo. Trebuia să plece. Becky putea apărea. Iar Dobbin îl părăsi, cu sufletul deloc împăcat.

Nu l-a mai văzut pe Jos niciodată. La trei luni după aceea, Jos a murit la Aix-la-Chapelle. Se află că toate averile lui fuseseră implicate în speculaţii şi rămăseseră nişte acţiuni lipsite de valoare în nişte companii-fantomă. Toate bunurile lui de valoare erau două mii de lire pentru care-şi asigurase viaţa, şi care erau împărţite în mod egal între scumpa lui soră „Amelia, sora lui..., şi prietena şi nepreţuita fiinţă care a stat cu mine pe perioada bolii, Rebecca, soţia locotenent-colonelului Rawdon Crawley, Cavaler de Bath" care fusese declarat guvernator.

Avocatul companiei de asigurări se jură că e cel mai sumbru caz la care luase vreodată parte, şi pomeni despre trimiterea unei comisii la Aix-la-Chapelle pentru a cerceta moartea lui, dar compania refuză să plătească pentru cheltuieli. Dar doamna, sau lady Crawley, cum îi plăcea să-şi spună, veni numaidecât în oraş (cu avocaţii ei, domnii Burke, Thutell şi Hayes, de la Thavies Inn) şi îi provocă pe cei care făcuseră asigurarea. Cerură o cercetare, declarând că ea era obiectul unei conspiraţii infame, care o urmărise întreaga viaţă şi care într-un final îşi atinsese ţinţa. Banii fuseseră daţi, numele ei spălat, dar colonelul Dobbin trimise companiei de asigurări partea lui de bani şi refuză ferm să comunice în vreun fel cu Rebecca.

Niciodată nu fusese o lady, deși continuă să-și spună așa. Excelența Sa colonelul Rawdon Crawley muri de febră tifoidă în Coventry Islands, iubit de toți și jelit cumplit, cu șase săptămâni înainte de moartea fratelui său, sir Pitt. Reședința sa revenind prezentului baronet sir Rawdon Crawley.

Și acesta a refuzat să-și vadă mama, căreia îi dă o rentă, iar ea, se pare, este foarte bogată. Baronetul locuiește numai la Queen's Crawley, cu lady Jane și fiica ei, în vreme ce Rebecca, lady Crawley, se învârtește mai ales pe la Bath și Cheltenham, unde o mare parte din lumea bună o consideră o femeie cum nu se poate mai lovită de soartă. Are dușamni. Cine nu are? Viața ei le servește drept răspuns. Își petrece timpul cu acțiuni de caritate. Se duce la biserică, niciodată cu un valet. Numele ei se află pe toate listele de caritate. Vânzătoarea de portocale cea săracă, spălătoreasa neglijată de toți, patiserul nefericit o consideră o prietenă credincioasă și generoasă. Întotdeauna o vezi la adăposturile de la „târgurile cu de toate", unde ajută pe toți cei care au nevoie. Emmy, copiii și colonelul, când au venit la Londra cu ceva timp în urmă, s-au pomenit cu ea în fața lor la un astfel de târg.

Ea și-a plecat ochii umilă, surâzând când ei au evitat-o, Emmy grăbindu-se să-l apuce pe George de braț (el acum devenit un tânăr admirabil), iar colonelul luând-o pe micuța Janey, de care e mai mândru ca de orice altceva pe lume – chiar și decât „Istoria Punjabului".

„Chiar mai mândru decât de mine", gândește Emmy oftând. Dar niciodată nu i-a spus Ameliei un cuvânt nepotrivit sau nelalocul lui și niciodată nu a refuzat să-i îndeplinească vreo dorință.

Ah! *Vanitas Vanitatum!*[1] Care dintre noi e fericit? Care dintre noi are ce-și dorește sau, atunci când are, este oare și mulțumit? Să închidem, dragii mei, cutia cu păpuși, căci piesa noastră s-a sfârșit.

Sfârșit

[1] Deșertăciunea deșertăciunilor (lat.).

Cuprins

35. Văduvă şi mamă 5
36. Cum să trăieşti un an fără niciun venit 17
37. Povestea continuă 27
38. O familie foarte strâmtorată 45
39. Un capitol cinic 61
40. În care Becky e recunoscută de familie 73
41. În care Becky vizitează reşedinţa strămoşilor ei 83
42. În care se vorbeşte despre familia Osborne 97
43. În care cititorul trebuie să treacă pe la Capetown 107
44. Un capitol lăturalnic între Londra şi Hampshire 119
45. Între Hampshire şi Londra 131
46. Bătălii şi încercări 143
47. Gaunt House 153
48. În care cititorul e prezentat unei societăţi alese 165
49. În care avem parte de trei feluri de mâncare şi un desert 179
50. Care conţine o întâmplare obişnuită 189
51. O şaradă care îl poate bulversa pe cititor sau dimpotrivă 199
52. Lordul Steyne apare într-o lumină de-a dreptul favorabilă 221
53. Eliberarea şi catastrofa 233
54. Duminica de după 245
55. În care se continuă acelaşi subiect 255
56. Georgy devine gentleman 273
57. Eothen 287
58. Prietenul nostru, maiorul 297
59. Pianul cel vechi 311
60. Întoarcerea în lumea bună 325
61. În care se sting două lumini 333
62. Am Rhein 349
63. În care ne întâlnim cu o veche cunoştinţă 363

64. Un capitol vagabond 377
65. Afaceri şi plăceri 397
66. Amantium Irae 407
67. Despre naşteri, ceremonii de nuntă şi decese 425

În Biblioteca Adevărul

1. Notre-Dame de Paris - *Victor Hugo*
2. Marile speranțe, vol. I - *Charles Dickens*
3. Marile speranțe, vol. II - *Charles Dickens*
4. Un yankeu la curtea regelui Arthur - *Mark Twain*
5. Ion - *Liviu Rebreanu*
6. Cărțile junglei - *Rudyard Kipling*
7. Ultimul mohican - *James Fenimore Cooper*
8. Anna Karenina, vol. I - *Lev Tolstoi*
9. Anna Karenina, vol. II - *Lev Tolstoi*
10. Ivanhoe - *Walter Scott*
11. Chemarea strămoșilor - *Jack London*
12. Papillon, vol. I - *Henri Charrière*
13. Papillon, vol. II - *Henri Charrière*
14. Coliba unchiului Tom - *Harriet Beecher-Stowe*
15. Gestapo - *Sven Hassel*
16. Dracula - *Bram Stoker*
17. Doamna Bovary - *Gustave Flaubert*
18. Shōgun, vol. I - *James Clavell*
19. Shōgun, vol. II - *James Clavell*
20. Shōgun, vol. III - *James Clavell*
21. La răscruce de vânturi - *Emily Brontë*
22. Uragan asupra Europei, vol. I - *Vintilă Corbul, Eugen Burada*
23. Uragan asupra Europei, vol. II - *Vintilă Corbul, Eugen Burada*
24. Enigma Otiliei - *George Călinescu*
25. Somnul de veci • Doamna din lac - *Raymond Chandler*
26. Mara - *Ioan Slavici*
27. Idiotul, vol. I - *Fiodor M. Dostoievski*
28. Idiotul, vol. II - *Fiodor M. Dostoievski*
29. Mândrie și prejudecată - *Jane Austen*
30. Accidentul • Orașul cu salcâmi - *Mihail Sebastian*
31. Aventurile lui Sherlock Holmes • Memoriile lui Sherlock Holmes - *Sir Arthur Conan Doyle*
32. Winnetou, vol. I - *Karl May*
33. Winnetou, vol. II - *Karl May*
34. Winnetou, vol. III - *Karl May*
35. Pisica • Casa de pe canal - *Georges Simenon*
36. Călătoriile lui Gulliver - *Jonathan Swift*
37. Decameronul, vol. I - *Giovanni Boccaccio*
38. Decameronul, vol. II - *Giovanni Boccaccio*
39. Cianură pentru un surâs • Bună seara, Melania! - *Rodica Ojog-Brașoveanu*
40. O călătorie spre centrul Pământului • Goana după meteor - *Jules Verne*

41. Romeo şi Julieta • Hamlet - *William Shakespeare*
42. Trei într-o barcă • Trei pe două biciclete - *Jerome K. Jerome*
43. Vraciul. Profesorul Wilczur, vol. I - *Tadeusz Dołęga-Mostowicz*
44. Vraciul. Profesorul Wilczur, vol. II - *Tadeusz Dołęga-Mostowicz*
45. Extravagantul Conan Doi - *Vlad Mușatescu*
46. Spre Far • Orlando - *Virginia Woolf*
47. Roşu şi Negru - *Stendhal*
48. Robinson Crusoe - *Daniel Defoe*
49. Golful francezului - *Daphné du Maurier*
50. Moby Dick, vol. I - *Herman Melville*
51. Moby Dick, vol. II - *Herman Melville*
52. Unde se avântă vulturii - *Alistair MacLean*
53. Jane Eyre - *Charlotte Brontë*
54. Dune, vol. I - *Frank Herbert*
55. Dune, vol. II - *Frank Herbert*
56. Procesul - *Franz Kafka*
57. Singur pe lume - *Hector Malot*
58. Avarul • Tartuffe • Don Juan - *Molière*
59. Cei trei muschetari, vol. I - *Alexandre Dumas*
60. Cei trei muschetari, vol. II - *Alexandre Dumas*
61. Zece negri mititei • Crima din Orient Express - *Agatha Christie*
62. Departe de lumea dezlănțuită - *Thomas Hardy*
63. Ben Hur - *Lew Wallace*
64. Livada de vişini • Unchiul Vania • Pescărușul - *A. P. Cehov*
65. Bâlciul deşertăciunilor, vol. I - *W. M. Thackeray*
66. Bâlciul deşertăciunilor, vol. II - *W. M. Thackeray*

Construieşte-ți biblioteca împreună cu Adevărul:
www.adevarul.ro/carte; e-mail: carte@adevarul.ro
Telefon: 021.407.76.38 / 51; Fax: 021.407.76.42

editura Adevărul holding

S.C. Adevărul Holding S.R.L.,
Str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2, Bucureşti.
Director general: Răzvan Cornețeanu
Director executiv: Ioana Voicu
Director adjunct: Carmen Dincă
Telefon: 021.407.76.40; Fax: 021.407.76.42

Toate drepturile asupra prezentului titlu sunt rezervate exclusiv editurii S.C. Adevărul Holding S.R.L. Reproducerea parţială sau integrală a textului fără acordul editurii este interzisă şi va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Ediţie realizată în colaborare cu Editura ALDO PRESS

Redactor:	Dorina Oprea
Tehnoredactor:	Monica Glovaci
Corectori:	Viorica Dumitrenco
	Cristina Teodorescu
Ilustraţie copertă:	Florian Marina
Ilustraţii text:	Funkast.TV

Tipar executat de Grafica Veneta